

9/1 ASB 1650 Emery Soyd Bakeley 24.12.91 last syllectle alway of

SCRIPTORUM CLASSICORUM BIBLIOTHECA OXONIENSIS

OXONII
E TYPOGRAPHEO CLARENDONIANO
LONDINI ET NOVI EBORACI
APUD HENRICUM FROWDE

Digitized by the Internet Archive in 2025

T. MACCI PLAVTI

COMOEDIAE

RECOGNOVIT
BREVIOVE ADNOTATIONE CRITICA INSTRUXIT

W. M. LINDSAY

IN VNIVERSITATE ANDREANA LITTERARVM HVMANIORVM PROFESSOR

TOMVS II

MILES GLORIOSVS MOSTELLARIA PERSA POENVLVS
PSEVDOLVS RVDENS STICHVS TRINVMMVS
TRVCVLENTVS VIDVLARIA FRAGMENTA

OXONII E TYPOGRAPHEO CLARENDONIANO

OXONII

Excudebat Horatius Hart
Typographus academicus

ADDENDA ET CORRIGENDA

IN ADNOTATIONE CRITICA

[Occasionem nactus, dum novum examen ex alveari typographico emittitur, pauca in fabulis ipsis, aliquot in adnotatione aut correxi aut addidi; plura hic indicavi quae in adnotatione aut corrigenda videntur aut addenda.

W. M. LINDSAY.

Anno MCMX, ex Universitate Andreana.]

MIL. 101 ADD. 101 Ut codd. Donati Adelph. I. i. 25 qui amor est id. ut vid. (cf. Berl. Phil. Woch. 26, 17)

149 LEG. ne Priscianus I, 200, sed cf. Thulin de coniunct. p. 157 240 PRO vel lactest LEG. fort. quam lacte est (vel lactest) lactis

304 POST e add. Camerarius ADD. (cf. Class. Rev. 19, 110)

361 ADD. : quis illic est Skutsch (Glotta 1, 315)
379 PRO fenestra codd. LEG. fenestra codd. : vel festra

480 POST (pro-ret?) ADD., quod tuetur Blase de mod. permutat. p. 18

488 POST (cf. 490) ADD. fort. pro in uia

631 ADD. vix albicapillust

731 POST om. P ADD., fort. recte

812 POST An. l. ADD. Cf. Sjögren ('Fut. im Altlat.' p. 15)

843 POST Ritschl Add., Sjögren ('Fut. im Altlat.' p. 190) 863 POST quot tu cod. Add. (cf. Class. Rev. 19, 110)

897 Post incedit cod. ADD. (cf. Poen. 577 incedit pro cedit P)

920 ADD. quin Durham ('Subj. Subst. Clauses', p. 87)

926 PRO fort. LEG. vix

1005 POST iliam cod. ADD. tuis] tueris Cannegieter de form. fut. exacti, p. 102

1033 PRO fort. LEG. vix

1042 POST Camerarius ADD., sed cf. Class. Rev. 19, 110

1061 post suspectum ADD. : fort. tantum (δεικτικώς)

1071 POST quod cod. ADD., quod tuetur Gaffiot ('Subj. Subordin.', p. 202)

1072 POST me B ADD. : quoniam (del. me) Gaffiot

1231 POST metri causa ADD., sed cf. Radford (Trans. Amer. Phil. Ass. 35, 47)

1253 POST Leo ADD. (sed cf. Cist. 132)

1278 POST SUNT ADD. Fort. dotis
1359 ADD. obliscendi pronuntiandum

1389 ADD. 1389 stātu improbat Marx (ad Lucil. 28, 794)

Most. (Personae) add. Theopropides] Theoropides (Theu-) codd., ut vid., quod tuetur Sonnenschein (Class. Rev. 20, 448)

T. MACCI PLAVTI

Most. 21 Post Leo add. adulescentem (que) Sonnenschein

72 ADD. 72 itan est? Seyffert

73 POST scripsi ADD. (Class. Rev. 19, 110)

75 ADD. facies ex facias cod., ut vid.

142 ADD. : plūit in corpus meum Sonnenschein

171 LEG. 171 res o. Camerarius: o. res cod.: omnés morés Bergk

199 ADD. vel sic distingue u. q. sim; et q. f. ante! sum alii

200 ADD. 200 Nimio Fay

211 ADD. vel capiti

213 PRO vix . . . plena LEG. vix malesuada mali uiti plena (cf. Rud. 319)

241 ADD. (eu) ed. Sonnenschein ADD. : Ioui eo Sonnenschein

284, 285 PRO: tibi cod. LEG. (sed cf. Sonnenschein ad loc.)

302 ADD. (quod tuetur Sonnenschein ad loc.)

366 POST est ADD. (vel sit)

368 FOST agam cod. ADD., quod tuetur Sjögren ('Fut. im Altlat.' p. 84) PRO vel LEG. vix

372 ADD. S. i. D. Tranioni dant guidam

407 LEG. 407-8 probrior (proprior PCD, quod tuetur Sonnenschein in Class. Rev. 20, 439) cod. &c.

419 ADD. iam iam (scio: A Philolachete mi adfers clauem istam) Niemeyer (Berl. Phil. Woch. 28, 429)

445 POST Schoell ADD. : fort. istist (cf. v. 1064)

494 ADD. 494 annos Abraham stud. Plaut. p. 232

500 PRO KAREO LEG. KAREO

501 ADD. necuit Ahlberg de correptione, p. 30

580 POST Guietus ADD., Sicker (Philol. Suppl. 11, 204) 605 POST P ADD. (cf. Sjögren 'Fut. im Altlat.' p. 201) 691 ADD. cf. Gaffiot ('Subjonct, Subordin.' p. 192)

711 ADD., Sjögren ('Fut. im Altlat.' p. 157)

741 PRO uellem Muretus: uelim cod. LEG. Vellem Muretus

765 PRO col- LEG. col-

878 ADD., sed cf. Sjögren ('Fut. im Altlat.' p. 204)

928 PRO (? pro uti ubes) LEG., cf. Sjögren ('Fut. im Altlat.'
p. 55)

959 POST (corr. B²) ADD. haud int. est Sonnenschein (Class. Rev. 20, 157)

974 PRO (immo -ae) LEG. (fort. -e dat. casu)

992 LEG. erum ut (pro uti?) P, fort. recte: ut e. et Skutsch 1067 POST cuitus A ADD. ludificabo] cf. Class. Rev. 19, 110

POST hic P ADD. : hodie hic Skutsch

1077 ADD. op. mi Niemeyer: mi opportunus Sjögren ('Fut. im Altlat.' p. 22)

1077 LEG. aduenies cod. (pro -neis?): aduenerit Bentley

1081 ADD. quidem (edepol) Niemeyer (Berl. Phil. Woch. 28, 430)

1107 PRO quaesiti LEG. quaesiti sit (-sti siet)

ADDENDA ET CORRIGENDA

- Most. 1110 post munxti cod. Add. : vel emunxisti 1114 Add., sed cf. Sjögren ('Fut. im Altlat.' p. 31)
- PERS. I POST es P ADD. vix Am. in (iamb. octonar.)

39 POST fiat ADD. tuiame P^{CD} (T n. l.), unde tu iam me Roppenecker (Plaut. Metr. 2, 35)

42 PRO sitiat Ital.: sitiare cod. Leg. sitiare cod.: corr.
Roppenecker

97 ADD. (cf. Class. Rev. 19, 110) 106 ADD. (sed cf. Class. Rev. 19, 110)

120 PRO q. LEG. cui (i. e. qui?)

153 ADD. 153 tanta Havet (cf. ad Men. 680)

182 LEG. aureis A e. a. (eis) q. m. o. (del. sunt) Sicker (Philol. Suppl. 11, 223) sunt m. Ritschl, ut versus anapaesticus fiat

218 ADD. 218 sciero] scio Kampmann, Lindskog de condicionalibus, p. 15

225 PRO ĕcquid LEG. ĕcquid

269 ADD. cf. Sjögren ('Fut. im Altlat.' p. 157)

338 POST uendes ADD, quod approbat Sjögren Fut. im Altlat.

788 ADD.: quidem del. Havet (cf. 789) uir, (salue). To. Salueto. Do. et tu b. l. Le. Dord. h. To. quin i. a. Le. Adi s. l. To. ag. ad. SAG. Dord. h. l. s. To. Locus Havet (Arch. Lat. Lex. 10, 289)

Poen. 16 PRO haece LEG. f. haece

43 ADD. fort. (Nunc) nunc

211 ADD. illaec Skutsch (Berl. Phil. Woch. 17, 1167)

231° ADD. (cf. ad Truc. 213)

259 POST Dousa, ADD. Sjögren ('Fut. im Altlat.' p. 64)

524 ADD. 524 in fort. delend.

544 ADD. 544 vel At tr. (cf. Radford 'Amer. Journ. Phil.' 25, 162)

547 ADD., sed cf. Gaffiot (Subj. Subordin.' p. 193)

561 LEG. qu. s. cod.: trai. Bothe aduenies Bothe: aduentares Seyffert

599 ADD. (? pro ag. Phil., ita n. a. est)

701 PRO ego om. Pleg. ego om. P: post repl. collocat Geppert

730 ADD., sed cf. Sjögren ('Fut. im Altlat.' p. 103)

740 ADD. cf. Sjögren ('Fut. im Altlat.' p. 96)
778 ADD. (quod tuetur Marx ad Lucil. v. 1289)

818 ADD. : ita Seyffert

875 ADD. vix tacére (tertiae coniugationis; cf. Sicker in Philol. Suppl. 11, 225

954 ADD. (cf. Journ. Phil. 20, 145)

972 PRO vel quo tu T LEG. vel quo tu (T) P

1051 ADD. Antidamas] cf. Class. Rev. 19, 110

1070 ADD. vel med vel obît

1075 PRO fort. . . . aperi Leg. aperi] Aphrodite Niemeyer Liter. Centralbl. 11, 394)

T. MACCI PLAVTI

```
POEN. 1137 PRO omnino LEG. satis
       1251 ADD., cf. Lindskog de condicionalibus, p. 102
      1271 ADD. Apella P
       1278 ADD. fort. recte
       1390 ADD. facīte et vix ferendum
PSEUD. 146 ADD., potius peristroma
        147 ADD. (cf. ad Stich. 378)
        156 POST loquar A, ADD. quod tuetur Sjögren ( Fut. im
              Altlat. p. 9)
        157 PRO igere LEG. i(vel e)gere
        163 POST Ritschl ADD. , Sjögren ( Fut. im Altlat. p. 8)
        184 POST madefecistis A ADD., quod tuetur Gaffiot ('Subj.
               Subordin.' p. 122)
        208 PRO sermone LEG, sermone
        263 ADD. 263 potin in fine coli improbat Scyffert (Berl. Phil.
        Woch. 18, 1577)
340 ADD., sed cf. Sjögren ('Fut. im Altlat.' p. 126)
        521 PRO vel LEG, ironice vel
        564 ADD. : fort. quasi
        573 PRO homoeoarch. LEG. homoeoarch., e. g. (Domi. mox
                exibo)?
        615 ADD. (sed cf. Class. Rev. 19, 111)
        650 POST Bothe ADD., sed cf. Prescott ('Some Phases',
              p. 245)
        734 ADD. 734 homoinem B (vix pro homonem)
        785 ADD., sed cf. Landgraf (Arch. Lat. Lex. 10, 376)
        841 ADD. odos (pronunt. olos) dimissis manibus in c. u.
               Postgate (Indogerm. Forsch. 26, 115)
        949 PRO efficī (Put vid. . . . PCD) LEG. effici B (pro efficī,
               i. e. -cies?)
        954 POST suspectum ADD.: ill'c est Skutsch, fort. recte
       1071 ADD. : erit Brugmann, Lindskog de condicionalibus,
       1159 ADD., cf. Sjögren ('Fut. im Altlat.' p. 87)
       1274, 1274 ADD. nime ex discipul. (anapaest.) Skutsch (Glotta
               1, 313)
       1320 PRO doleastu LEG. doleas tu
RUD.
         79 POST illic'st ADD. (ill'c est)
         96 ADD. (Class. Rev. 19, 111)
        103 ADD. p., (salue). Da. salueto. Pl. am. ad. Sc. sal.
               sis Havet (Arch. Lat. Lex. 10, 288):
        107 ADD.: sēcus Havet (Rev. Phil. 31, 233)
        161 DEL. NOT. ET LEG. cf. Arch. Lat. Lex. 15, 144
        191 DEL. vel laborest
        259 PRO omnino LEG. satis
        272 POST Bentley ADD. metri causa
        309 ADD. (cf. Sjögren 'Fut. im Altlat.' p. 12)
        376 ADD. cf. Sjögren ('Fut. im Altlat.' p. 59)
```

ADDENDA ET CORRIGENDA

- RUD. 384 ADD. (cf. Class. Rev. 19, 111) 479 ADD. 479 hanc hinc Seyffert Burs. Jahresber. 1890, p. 15) 528 POST suspicatur ADD. (cf. tamen Havet, Arch, Lat, Lex. 15, 358) 537 ADD., sed cf. Havet (Arch. Lat. Lex. 15, 357) 636 ADD. cf. Sjögren (Fut im Altlat.' p. 61) ADD., Lindskog de condicionalibus, p. 41 687 POST exhibuit cod. ADD.; cf. Class. Rev. 19, 111 699 PRO pot LEG. pat 705 ADD. 705 vel exit 822 DEL. NOT. ET LEG. Herculi fit Palmer 884 POST ferendus: ADD. semel eluo Brix, Havet (Arch. Lat. Lex. 15, 357) 888 PRO testatur Priscianus LEG. codices Prisciani PRO Fleckeisen . . . causa LEG. codices aliquot Prisciani 913 ADD. iamb. dim. cum anap. trim. 920 ADD. nimisque improbat Leo 926 ADD. 926ª an consciust? 993 ADD. audiuisti cod. 1006 POST CERRITUS ADD. C. ego Schoell II27 POST Pylades ADD. fort. Gr. uidulum 1130 ADD. fort. uidulus estne hic 1140 POST Mueller ADD., sed cf. Thulin de coniunctivo, p. 102 1144 ADD. (cf. ad Cist. 678) 1247 POST Pylades ADD., sed cf. Exon (Class. Rev. 20, 35) 1292 ADD., Sjögren ('Fut. im Altlat.' p. 64) 1307 ADD., sed cf. Havet (Arch. Lat. Lex. 15, 357) 1318 ADD., Sjögren ('Fut. im Altlat.' p. 112) 1401 POST Leo ADD., Sjögren ('Fut. im Altlat.' p. 190) 149 ADD., sed cf. Sjögren ('Fut. im Altlat.' p. 130) STICH. 167 ADD. vix hocce 197 ADD. Cf. Sjögren ('Fut. im Altlat.' p. 50) 297 PRO id LEG. id prius 470, 471 ADD., sed cf. Sjögren ('Fut. im Altlat.' p. 103) 558 ADD., sed cf. Thulin l. c. 568 POST Fleckeisen ADD. : post (immo post') lauatum in p. ibo Ritschl, Havet (Arch. Lat. Lex. 15, 353) 577 ADD.: fort. delend. atque PRO omnino LEG. satis 663 LEG. an nós conviuiumst 671 PRO redeunti Acidalius LEG. cf. Leo (Herm. 40, 612) 686 ADD. 686 quisque (quisqu') Ahlberg 'Proceleusin.' p. 80 687 ADD., quod mavult Thulin de consunct. p. 151 691 ADD. vel oleai 715 PRO omnino LEG. satis
- Trin. 31 Add. cf. Havet (Rev. Phil. 31, 230)
 351 Add.: malum del. ut gloss. Brix, Morris ('Subjunctive',
 p. 137)

T. MACCI PLAVTI

TRIN. 502 ADD.: res Schoell, Sicker (Philol. Suppl. 11, 242)

535 ADD., cf. Havet (Rev. Phil. 31, 230)

540 POST 1896 ADD. , p. 155

581 ADD. 581 LE. e. h. c. Niemeyer 500 ADD. ero. (St. i modo) Niemeyer

606 POST Ital. ADD., Sjögren ('Fut. im Altlat.' p. 117)

679 POST tamen et si cod, ADD. : vix tamen si (cf. ad Pers. 362)

724 POST Bothe, ADD. Seyffert ('Stud. Plant.' p. 30),

768 ADD. fort. ignotae

923 ADD. 923 erat Acidalius, Sjögren ('Fut. im Altlat.' p. 116)

928 PRO cecropio . . . cod. LEG. cecropia PCD cf. Prescott (Amer. Journ. Phil. 29, 59)

987 PRO ip Sy. LEG. ip (? pro CH. ipse) Sy.

1012 POST Camerarius ADD., Thulin de coniunct. p. 179

1115 ADD. 1115 hominum o. Reiz metri causa, fort. recte (cf. ad Most. 593)

1126 POST SUUM cod. ADD., fort. recte

1187 POST B ADD. (? pro -as corr. -es)

Truc. 62ª pro siet . . . cod. leg. p. siet scripsi: p. est cod.: hic posthac minus Camerarius (cf. v. 64)

127 POST cena detur A ADD., quod tuetur Sjögren ('Fut. im

Altlat.' p. 121)

131 PRO tonstricem LEG. tonstricem (tost-)
POST non placet ADD.: vix obstricem, cf. Buecheler (Glotta
1, 3)

165 PRO n LEG. n.

201 PRO ut LEG, ut alt.]

249 POST (i.e. transiit) ADD., quod approbat Abraham ('Stud. Plaut.' p. 239)

301 POST displicet ADD.; cf. Havet, Rev. Phil. 31, 230

363 PRO non LEG. non nimis

374 POST Plautinum ADD. (cf. tamen Sjögren 'Fut. im Altlat.' p. 231)

381 DEL. fort. recte

ADD. cf. Gassiot ('Subjonct. Subordin.' p. 100)

393 ADD. annum C. F. Müller ('Nom. Akk. im Lat.'
p. 101):

419 ADD., quod tuetur Sjögren ('Fut. im Altlat.' p. 36)

447 POST displicet ADD.; sed cf. Radford (Trans. Amer. Phil. Ass. 35, 47)

485 PRO pote LEG. potis

501 POST Leo ADD., sed cf. Seyffert (Berl. Phil. Woch. 17, 749 : uincerest tuetur Kauer ad Ter. Adelph. 828

519 PRO (magnos dolores) Ital. LEG. Ital., Leo (scil. morbum)

523 POST Bothe ADD., sed oppl. op. placet (Vahlen, Sitzber. Berl. Akad. 37, 13)
 570 POST sanatus ADD.; cf. Seyffert (Berl. Phil. Woch. 17, 750

ADDENDA ET CORRIGENDA

TRUC. 658 POST amasios ADD. an m. a. (om, stos) incert.

768 ADD, 768 caedas Studemund, Sjögren ('Fut, im Altlat.'

775 PRO scripsi LEG. scripsi dubitanter

830 POST Camerarius ADD. ; cf. Lindskog de condicionalibus, p. 102

862 LEG. uis uelis Camerarius

863 PRO uis LEG. uis, te a me ire Leo: uis

885 POST Schoell ADD. mem. (uolgo) C. F. Müller ('Syntax'

890 ADD.; sed cf. Seyffert (Berl. Phil. Woch. 17, 746)

893 DEL. : damnis cod.

942 PRO i consultum i, LEG. i consultum i.,

VID. 75 ADD. 75 cf. Journ. Phil. 20, 151

Fragm. LIX Post (facesso et facio) ADD. arg.] 'fort. titulus Plantinae comoediae (Artemona?) latet.' Schoell

A = Ambrosianus palimpsestus (G 82 sup.), saec. iii-iv

B = Palatinus Vaticanus (1612), saec. x-xi

C = Palatinus Heidelbergensis (1613), saec. x-xicodd. = AP

cod. = P (ubi A deest) vel A (ubi P deest)

D = Vaticanus (3870), saec. x-xi

E =Ambrosianus (I 257 inf.), saec. xii ex.

J = Londinensis (Mus. Britann., Reg. 15 C XI), saec. xii in.
O = fragmentum Ottobonianum Vaticanum (misc. Lat. 687),
saec. xi

P= archetypus codicum 'Palatinae' recensionis vel fons codicum BCDEVJO et correctionum B^3 . In partibus iis ubi T praesto est (Bacch. 35–80, 570–650, 810–900, Pers., Poen., Pseud. 730–fin., Rud. init.-790) idem siglum pro $P^{\mathbf{A}}$ adhibetur

PA = proarchetypus 'Palatinae' recensionis vel fons codicum

P et T

 $P^{\rm BC}=$ fons codicum B (in parte altera) et $P^{\rm CD}$ $P^{\rm BD}=$ fons codicum B (in parte priori) et $DP^{\rm E}$

 P^{CD} = fons codicum C et D P^{E} = fons codicum EV et P^{J}

 $P^{\rm J} =$ fons codicum IO et correctionum V^2

T = dependitus codex Turnebi vel fragmenta Senonensia

V =Vossianus Leidensis (Q 30), saec. xii in.

In textu apicibus ictus metricus indicatur; lineis inter vocabula ductis hiatus.

Numerationem versuum quae est in Teubneriana editione maiori conservare volui.

In adnotatione:

numeri uncinis inclusi spectant ad capita et capitum particulas in libello meo supra memorato ('Introduction to Latin Textual Emendation,' Macmillan., Lond., 1896), quem Francogallice reddidit I. Waltzing (Paris., Klincksieck., 1898).

Vocabula a capitali littera incipientia stant in initiis versuum. In lectionibus Palimpsesti (A) enarrandis haec animadvertenda; punctis singulis singulae indicantur litterae quae omnino legi non possunt; puncto sub littera posito indicatur eam litteram dubiam esse; litterae quae intra uncinos stant legi quidem non possunt sed coniectura restitui; linea recta indicat neque numerum litterarum neque formas ullo modo legi nec conici posse.

MILES GLORIOSVS

ARGVMENTVM I

Id dum ero amanti servos nuntiare volt
Legato peregre, ipsus captust in mari
Et eidem illi militi dono datust.
Suom arcessit erum Athenis et forat
Geminis communem clam parietem in aedibus,
Licere ut quiret convenire amantibus.
Obhaerentis custos hos videt de tegulis,
Ridiculis autem, quasi sit alia, luditur.
Itemque impellit militem Palaestrio
Omissam faciat concubinam, quando ei
Senis vicini cupiat uxor nubere.
Vltro abeat orat, donat multa. ipse in domo
Senis prehensus poenas pro moecho luit.

3 capsust corr. -tust cod. ut vid. 5 (servos) erum (ab) Ribbeck 6 ciam cod. $(corr. B^2)$ 7 liceret cod. 8 Oberrans Ritschl, cui obhaërentis displicet 9 ridicule is Seyffert deluditur P^{CD} 11 q. ei B^2 : q. cel cod. (pro q. eei; vix quandoc ei) 13 modo cod. $(corr. B^2)$

ARGVMENTVM II

Meretricem ingenuam deperibat mutuo
Atheniensis iuvenis; Naupactum is domo
legatus abiit. miles in eandem incidit,
deportat Ephesum invitam. servos Attici,
ut nuntiaret domino factum, navigat;
capitur, donatur illi captus militi.
ad erum ut veniret Ephesum scribit. advolat
adulescens atque in proximo devortitur
apud hospitem paternum. medium parietem
perfodit servos commeatus clanculum
qua foret amantum. geminam fingit mulieris
sororem adesse. mox ei dominus aedium
suam. clientam sollicitandum ad militem
subornat. capitur ille, sperat nuptias,
dimittit concubinam et moechus vapulat.

10

15

2 naupactis domum cod.: corr. Pylades 4 inuitam Saracenus: inuitat (-ta $B^1)$ cod. 5 facto cod. (corr. B^2) 7 Aduerum cod. (corr. B^2) 8 deu. Saracenus, Bothe: reuortitur cod. 11 geminam Scutarius: geminat cod. mulieris Camerarius: mulier cod. 12 adesse Pylades: ait esse cod. 14 spernat cod. (corr. B^2)

PERSONAE

Pyrgopolynices Miles
Artotrogys Parasitys
Palaestrio Servys
Periplectomenys Senex
Sceledrys Servys
Philocomasivm Mylier
Plevsicles Advlescens
Lyrcio (?) Pyer
Acroteleytivm Meretrix
Milphidippa Ancilla
Pyer
Cario Cocys

SCAENA EPHESI

vel Pyrgopolinices

Periplecomenvs Ritschl, K. Schmidt (Herm. 37, 377) Lvrcio dubium (III. ii Lvcrio P. A n. l.; v. 843 uotio vel uocio P, A n. l., ubi Lucrio metro non convenit)

ACTVS I

I. i PYRGOPOLYNICES ARTOTROGVS

Py. Curate ut splendor meo sit clupeo clarior quam solis radii esse olim quom sudumst solent, ut, ubi usus ueniat, contra conserta manu praestringat oculorum aciem | in acie hostibus. 5 nam ego hanc machaeram mihi consolari uolo, 5 ne lamentetur neue animum despondeat, quia se iam pridem feriatam gestitem, quae misera gestit fartem facere ex hostibus. sed ubi Artotrogus hic est? AR. stat propter uirum 10 fortem atque fortunatum et forma regia; IO tum bellatorem-Mars haud ausit dicere neque aequiperare suas uirtutes ad tuas. Py. quemne ego seruaui in campis Curculionieis, ubi Bumbomachides Clutomestoridysarchides 15 erat imperator summus, Neptuni nepos? 15 Ar. memini. nempe illum dicis cum armis aureis. quoius tu legiones difflauisti spiritu, quasi uentus folia aut peniculum tectorium. Py, istuc quidem edepol nihil est. AR, nihil hercle hoc

Py. istuc quidem edepoi nihil est. Ar. nihil hercle hoc quidemst 20 praeut alia dicam—quae tu numquam feceris.

peiiuriorem hoc hominem si quis uiderit

I. i incipit A; usque ad v. 17 pauca servata 7 fieri attam P 8 quem P misere A gestitet P, An. l. (cf. v. 7) fartem (-im) Skutsch, etiam PA ut vid. (fartum (-im?) T(?), fratrem (-im?) PBC), An. l. 11 tam Bothe ars P (corr. B²) 12 nequi P 13 curcus lis donis P 14 Bumb. Pylades: bumbomarides P, An. l. Clutom. Ritschl: clutum ista ridis archidis P, An. l. Clutomistharidysarchides Leo 16 armis Ital.: auris P, An. l. (v. 4) 17 egionis P 18 aut Merula: ut P, An. l. paniculum Turnebus, An. l. (sed vide Class. Rev. 6, 88) 19 hoc quidem P (cf. 31) 20 tu que P (i. e. tu quae, fort. recte; sed cf. ad v. 45)

40

45

aut gloriarum pleniorem quam illic est, me sibi habéto, ego me mancupio dabo; nisi unum, épityra estur insanum bene.

conixus esses, per corium, per uiscera

25 Pv. ubi tu es? Ar. eccum. edepol uel elephanto in India, 25 quo pacto ei pugno praefregisti bracchium.
Pv. quid, 'bracchium'? Ar. illud dicere uolui, 'femur.'
Pv. at indíligenter iceram. Ar. pol si quidem

30 perque os elephanti transmineret bracchium.

Pv. nolo istaec hic nunc. Ar. ne hercle operae pretium

quidemst

mihi te narrare tuas qui uirtutes sciam. uenter creat omnis hasce aerumnas: auribus peraudienda sunt, ne dentes dentiant,

35 et adsentandumst quidquid hic mentibitur.

Py. quid illúc quod dico? Ar. ehem, scio iam quid uis dicere.

factum herclest, memini fieri. Py. quid id est? Ar. quidquid est.

Py. habes—Ar. tabellas uis rogare. habeo, et stilum. Py. facete aduortis tuom animum ad animum meum.

40 AR. nouisse mores tuos me meditate decet curamque adhibere ut praeolat mihi quod tu uelis.

Pv. ecquid meministi? AR. memini centum in Cilicia et quinquaginta, centum in Scytholatronia, triginta Sardos, sexaginta Macedones—

45 sunt homines quos tu-óccidisti uno die.

23 habeto [et] P(pro hab., ei?) 24 epityra Varro L.L.7, 86: epytira ut (pro uel) aput illa P(prava emendatione inculcata), A.n.l.: epityrum edd, quibus constructio epityra (acc. pl.) estur displicet insane Varro, etiam (iens-) P, contra morem Plautinum 25 indiam A 26 ei om, P praefigisti P 31 quidem P(cf. 19) 34 peraurienda C(i. e. -haur-), fort. recte 36 hem P 37 factumst hercle P(cf. ad Merc. 330) 39 facite P adu. animum tuum A 40 me tuos P 41 praeuolat m. quo tu P 42 ciliciam A 43 Scyth. Geppert: scythalatroniam A: sycho latroniae P 44 sardos A: sardis P(abl., plur.?) 45 tu quos Pylades contra morem Plautinum (hoc) oc. (scil., gladio) Schoell (una) uno Ritschl

50

5

60

б

Ē	1. MACCI PLAVII	
	Py. quanta istaec hominum summast? Ar. septem milia. Py. tantum esse oportet. recte rationem tenes. Ar. at nullos habeo scriptos: sic memini tamen. Py. edepol memoria's optumá. Ar. offae monent.	
)	Py. dum tale facies quale adhuc, adsiduo edes,	50
	communicabo semper te mensa mea.	
	AR. quid in Cappadocia, ubi tu quingentos simul,	
	ni hebes machaera foret, uno ictu occideras?	
	Py. at peditastelli quia erant, siui uiuerent.	
5	Ar. quid tibi ego dicam, quod omnes mortales sciunt,	55
	Pyrgopolynicem te unum in terra uiuere	
	uirtute et forma et factis inuictissumis?	
	amant ted omnes mulieres neque iniúria,	
	qui sis tam pulcher; uel illae quaé here pallio	
)	me reprehenderunt. Pv. quid eae dixerunt tibi?	60
	AR. rogitabant: 'hicine Achilles est?' inquit mihi.	
	'immo eius frater' inquam 'est.' ibi illarum altera	
	'ergo mecastor pulcher est' inquit mihi	
	'et liberalis. uide caesaries quam decet.	
5	ne illae sunt fortunatae quae cum isto cubant!'	6
	Py. itane aibant tandem? Ar. quaen me ambae opsecra-	
	uerint	

ut te hodie quasi pompam illa praeterducerem?

Pv. nimiast miseria nimi' pulchrum esse hominem. Ar.

immo itast.

46 istic A 49 memoriast P monet P 50 qualem P edis P 53 occideris $P(pro \cdot res?)$ 54 peditas telu P si iniuciram $P(pro \cdot res?)$ 55 te prodecolor of the cond of

molestaé sunt : orant, ambiunt, exopsecrant

70 uidere ut liceat, ad sese arcessi iubent,
 ut tuo non liceat dare operam negotio.
Py. uidetur tempus esse ut eamus ad forum,
 ut in tabellis quos consignaui hic heri
 latrones, ibus denumerem stipendium.

75 nam rex Seleucus me opere orauit maxumo
 ut sibi latrones cogerem et conscriberem.
 regi hunc diem mihi operam decretumst dare.
Ar. age demus ergo. Py. sequimini, satellites.—

ACTVS II

PALAESTRIO

II. i

Mihi ad enarrandum hoc argumentum est comitas, 80 si ad auscultandum uostra erit benignitas; qui autem auscultare nolet exsurgat foras, ut sit ubi sedeat ille qui auscultare uolt. nunc qua adsedistis caussa in festiuo loco, comoediai quam nos acturi sumus 85 et argumentum et nomen uobis eloquar. 'Αλαζών Graece huic nomen est comoediae, id nos Latine 'gloriosum' dicimus. hoc oppidum Ephesust; illest miles meus erus, qui hinc ad forum abiit, gloriosus, inpudens, 90 stercoreus, plenus peiiuri atque adulteri.

10

5

69 obsecrant P 70 uiderit (-ri B^2) ut P 71 negotii P (corr. B^2) 73 aeri P 74–146 deest A 74 latrones ibus Nonius 486 testans ibus (cf. Placidus corp. gloss. 5, 75, Donatus ad Eun. 3, 1, 42): latronis bus cod. vel din. 75 res cod. (corr. B^2) 78 demus Hasper: temus (tenemus B^1 , teneamus ut vid. B^2) cod.: eamus Ital. 79 comtas cod. (corr. B^2) 81 auscultabunt cod. (pro auscultā; vii. p. 106) (corr. B^2) nollet cod.: nolit B^2 84 quam nos Pylades: quandos cod. (pro quannos) aucturi cod. (corr. B^2) 86 est Pylades: eloquar cod. (exv. 85) (pro ē, i.e. est) 88 illest Seyffert: idē B (? pro illē, i.e. illest), om. P^{CD} (iii, 4)

ait sése ultro omnis mulieres sectarier:
is deridiculost quaqua incedit omnibus.
15 itaque hic meretrices, labiis dum nictant ei,
maiorem partem uideas ualgis sauiis.
nam ego hau diu apud hunc seruitutem seruio;
id uolo uos scire quo modo ád hunc deuenerim
in seruitutem ab eo quoi seruiui prius.

95

date operam, nam nunc argumentum exordiar.
erat erus Athenis mihi adulescens optumus;
is amabat meretricem †matre† Athenis Atticis
et illa íllum contra; qui est amor cultu optumus.
is publice legatus Naupactum fuit

100

25 magnai rei publicai gratia.

interibi hic miles forte Athenas aduenit, insinuat sese ad illam amicam (mei) eri. occepit eiius matri subpalparier uino, ornamentis opiparisque opsoniis,

105

30 itaque intumum ibi se miles apud lenam facit.
ubi primum euenit militi huic occasio,
sublinit os illi lenae, matri mulieris,
quam eru' meus amabat; nám is illius filiam
conicit in nauem miles clam matrem suam.

110

35 eamque húc inuitam mulierem in Ephesum aduchit.
ubi amicam erilem Athenis auectam scio.

91 [ut] omnis cod. (corr. B²) (cf. 151) ectarier cod. (corr. B²)
92 deridiculost Acidalius: dericulust (B) vel deri dicust (C) cod.
93 nictant Fulgent, serm. ant. 46: ductant Charis. 103: ducant cod.
ei scripsi: eum codd. Fulgentii cum rell. (cf. Class. Rev. 12, 456)
96 deuenerit cod. (corr. B²) 97 ab eo cui B²: habe oculi cod.
(i. e. ab eo cuii) 98 exordiat cod. (corr. B²) 100 post meretricem lacunam sign. Leo matre] acre Tyrrell: arte Scioppius: fort. ex (Class. Rev. 10, 333) 103 codd. Mar. Victorini 147 rei magnai publicai, diductionem syllabarum testantis: magna rei publicam cod. gratia Ital.: gratiast cod.: gratiai codd. Mar. Vict. 104 interibi Acidalius: interiuit cod.

105 meï eri dubitanter scripsi: meri cod.
(eri B²): eri, lilico Schoell 110 illis cod. (vix pro illūs) 111
filia cod. (corr. B²) 112 conicit Camerarius: contegit (contigit B) cod. (vi. 1, p. 84) 113 aduenit cod. (corr. B²) (cf. Rud. 63 auenit pro auehit) 114 post 115: trai. Acidalius

- 115 ego quantum uiuos possum mihi nauem paro, inscendo, ut eam rem Naupactum ad erum nuntiem. ubi sumu' prouecti in altum, fit quod (di) uolunt. capiunt praedones nauem illam ubi uectus fui: 40 priu' perii quam ad erum ueni quo ire occeperam. 120 ill' (qui) me cepit dat me huic dono militi. hic postquam in aedis me ad se deduxit domum. uideo illam amicam erilem, Athenis quae fuit, ubi contra aspexit me, oculis mihi signum dedit 45 ne se appellarem; deinde, postquam occasio est, 125 conqueritur mecum mulier fortunas suas: ait sése Athenas fugere cupere ex hac domu, sese illum amare meum erum, Athenis qui fuit, neque peius quemquam odisse quam istum militem. 50 ego quoniam inspexi mulieris sententiam. 130 cepi tabellas, consignaui, clanculum dedi mércatori quoidam qui ad illum deferat meum erum, qui Athenis fuerat, qui hanc amauerat, ut is huc ueniret. is non spreuit nuntium; 55 nam et uenit et is in proxumo hic deuortitur 135 apud súom paternum | hospitem, lepidum senem; itaque illi amanti suo hospiti morem gerit nosque opera consilioque adhortatur, iuuat. itaque ego paraui bic intus magnas machinas 60
- qui amantis una inter se facerem conuenas.

 140 nam unum conclaue, concubinae quod dedit
 miles, quo nemo nisi eapse inferret pedem,

116 nuntiet cod. $(corr. B^2)$ 117 di add. Lipsius 119 periit ... uenit ... iret cod. $(corr. B^2)$ 120 qui add. Beroaldus huc cod. 121 deduxit Camerarius; duxit cod. 125 fortuna sua cod. $(corr. B^2)$ 126 cuperet cod. $(corr. B^2)$ 127 amaret cod. $(corr. B^2)$ 128 odisset qua istum milite cod. $(corr. B^2)$ 130 consignauit cod. $(corr. B^2)$ 132 hac cod. 134 et pr. pr.

	in eo conclaui ego perfodi parietem	
6	5 qua commeatus clam esset hinc huc mulieri;	
	et sene sciente hoc feci : is consilium dedit.	
	nam meu' conseruos est homo hau magni preti,	145
	quem concubinae miles custodem addidit.	
	ei nos facetis fabricis et doctis dolis	
7	o glaucumam ob oculos obiciemus eumque ita	
	faciemus ut quod uiderit non uiderit.	
	et mox ne erretis, haec duarum hodie uicem	150
	et hinc et illinc mulier feret imaginem,	
	atque eadem erit, uerum alia esse adsimulabitur.	
7	5 ita sublinetur os custodi mulieris.	
	sed fori' concrepuit hinc a uicino sene;	

ii Periplectomenys Palaestrio

ipse exit: hic illest lepidus quem dixi senem.

PE. Ni hercle diffregeritis talos posthac quemque in tegulis uideritis alienum, ego uostra faciam latera lorea. miquidem iam arbitri uicini sunt meae quid fiat domi, ita per impluuium intro spectant. nunc adeo edico ompibus:

155

5 quemque a milite hoc uideritis hominem in nostris 160 tegulis,

extra unum Palaestrionem, huc deturbatote in uiam. quod ille gallinam aut columbam se sectari aut simiam

143 hinc Camerarius: hic cod. 144 senem scientem cod. (corr. B^2) fecit cod. (corr. B^2) 147 accedit A doctis] fa(cti)s A (i. e. fictis?) 148 ic(ie) mus A 149 ne Priscianus 1, 200: non codd. 151 hic P [ut] feret P (ut del. B^2) (cf. 91) 152 al. es. om: A esset P (corr. B^2) 153 es ut vid. P 154 senem P (corr. B^2) 155 dixit (corr. B^2) senex [est] P (est del. B^2), unde duplicem lectionem senex et senem eruit Seyffert 156 defr. codd. 157 uestra ego A 158 mihi equidem A arbitriet uicis (-cini B^2) eunt P (i. e. arb. et uic. s.?) 161 uia P

TO

dicat, disperiistis ni usque ad mortem male mulcassitis. atque adeo, ut ne legi fraudem faciant aleariae,

165 adcuratote ut sine talis domi agitent conviuium.

Pa. nescioquid malefactum a nostra hic familiast, quantum

andio:

ita hic senex talos elidi iussit conseruis meis. sed me excepit: nihili facio quid illis faciat ceteris. adgrediar hominem. PE. estne aduorsum hic qui aduenit Palaestrio?

170 PA. quid agis, Periplectomene? PE. hau multos homines, 15 si optandum foret,

nunc uidere et conuenire quam te mauellem. PA. quid est?

quid tumultuas cum nostra familia? PE. occisi sumus.

PA. quid negotist? PE. res palamst. PA. quae res palam est? PE. de tegulis

modo nescioquis inspectauit uostrum familiarium

175 per nostrum impluuium intus apud nos Philocomasium 20 atque hospitem

osculantis. PA. quis homo id uidit? PE. tuo' conseruos. PA. quis is homost?

PE. nescio, ita abripuit repente sese subito. PA. suspicor me periisse. PE. ubi abît, conclamo: 'heus quid agis tu' inquam 'in tegulis?'

ille mihi abiens ita respondit, 'se sectari simiam.'

163 disperisti P 164 alariae P 165 taliis P domij dolis A agitet P 166 a om, P huic P 167 conseruus meus P (corr, B^2) 168 expețiț nihil facio quod A 169 auenit A estne . . . Pal.] estne aduorsum est quasi P (quasi pro qui a-?) (om, u enit Palaestrio ; iii. 2) 170 fuerit P 171 uideret P (corr, B^2) quam ueniret P (-re B^2) (? pro quomueniret, antiqua forma) quantem auellet P (corr, B^2) 172 om, P (propter homoeoarch.) qum cod, 173 de] a (nota personae?) de A 174 quisis P (corr, B^2) uestrarum P 176 id uidit] tuidit P conserving [est] P is [erit] P (corr, B^2), unde lectionem duplicem, homost e erit (immo erat), eruit Seyffert 177 arripuit A 178 abit (praes,) Bothe [a] quid P (iv. 3) in tegulis om, P (cf, ii. 5)

11	1. MACCI PLAVII	
25	PA. uae mihi misero quoi pereundumst propter nihili bestiam!	180
	sed Philocomasium hicine etiam nunc est? PE. quom exibam, hic erat.	
	PA. i sis, iube transire huc quantum possit, se ut uideant domi	
	familiares, nisi quidem illa nos uolt, qui serui sumus,	
	propter amorem suom omnis crucibus contubernalis dari.	
30	PE. dixi ego istuc; nisi quid aliud uis. PA. uolo. hoc ei dicito:	185
	profecto ut ne quoquam de ingenio degrediatur muliebri	185
	earumque artem et disciplinam optineat colere. PE. quém	
	ad modum?	
	Pa. ut eum, qui se hic uidit, uerbis uincat né is se uiderit.	
	siquidem centiens hic uisa sit, tamen infitias eat.	
35	os habet, linguam, perfidiam, malitiam atque audaciam,	
	confidentiam, confirmitatem, fraudulentiam.	189
	qui arguat se, eum contra uincat iureiurando suo:	190
	domi habet animum falsiloquom, falsificum, falsiiurium,	
	domi dolos, domi délenifica facta, dómi fallacias.	
40	nam mulier holitori numquam supplicat si quast mala:	
	domi habet hortum et condimenta ad omnis mores mali-	
	ficos.	
	PE. ego istaec, si erit hic, nuntiabo. sed quid est, Palae-	105

strio.

quod uolutas tute tecum in corde? PA. paullisper tace, dum ego mihi consilia in animum conuoco et dum consulo

180 misero] amisero $P(corr, B^2)$ nihil bestia $P(corr, B^2)$ eram P (corr. B^2) transire A, fort. recte 182 i sis Geppert: istis A: sis P huc possint A uideat P 185 hic P d., om. ei P (pro idicito? i. 4, p. 108) 185ª om. P 186 colerem P quem] [et] quem P (corr. B^2) 187 hic se P ueruis uincta uinctane esse P (iv. 3) 189 perfidia militia P (corr. B^2) audatia P (-am B^2) 189 confidentia c. fraudulentia P (corr. B^2) audatia P (-am B-) 189 a confidentia c, fraudulentia P (corr. B-) 191 om. A propter homoeoarch. 194 mores] molis P 196 tacet P (corr. B^2)

quid agam, quem dolum doloso contra conseruo parem, qui illam hic uidit osculantem, id uisum ut ne uisum siet.

200 PE. quaere: ego hinc apscessero aps te huc interim. illuc sis uide,

quém ad modum astitit, seuero fronte curans, cogitans.
pectus digitis pultat, cor credo euocaturust foras;
ecce auortit: nixus laeuo in femine habet laeuam manum,
dextera digitis rationem computat, feriens femur

205 dexterum. ita uehementer icit: quod agat aegre suppetit.
concrepuit digitis: laborat; crebro commutat status.
eccere autem capite nutat: non placet quod repperit.
quidquid est, incoctum non expromet, bene coctum dabit. 55
ecce autem aedificat: columnam mento suffigit suo.

210 apage, non placet profecto mihi illaec aedificatio;
nam os columnatum poetae esse indaudiui barbaro,
quoi bini custodes semper totis horis occubant.
eugae! euscheme hercle astitit et dulice et comoedice;
numquam hodie quiescet priu' quam id quod petit perfecerit.

215 habet opinor. age si quid agis, uigila, ne somno stude, nisi quidem hic agitare mauis uarius uirgis uigilias. tibi ego dico. †anheriatus uestis† heus te adloqui, Palaestrio.

198 conseruà P 199 ut om, A me P 200 illus P (corr, B^2) 201 abstitit seuera f. curas cogitas P 203 ecce [autem] au. P (iv. 3) leua in femina (-ne B^2) P 204 dexteram P (corr, D) ferit A: feries P (i. e. feriens): feruit Studemund 205 eicit A: om, P (iii, 4, p. 49) agat Ritschl: agit A: acta P (ii. 7) 206 crebros A 207 quo P 208 expromit P (pro-met?) coctu adabit P ut vid. 209 columna P suffulsit P 210 mihi illam P (pro [mihi] illa mi) 211 osculumnatum A inaudiui P: audiui A 212-48 deest A 212 uini cod. (i. e. bini) occubat cod. (corr, B^2) 213 astitis cod.: adstetisti codd. Paul. Fest. 61 dulce cod. 214 perfecit cod.: corr. Beroaldus 215 vel opino studet cod. (corr, B^2) 216 uigilas cod. 217 cantheriatu's latere videtur cum aut scis (v. 3) aut nescis (vel ef, iii. 11): t, e, d. an heri adbibisti? heus te adloquor (Beroaldus), Pal. Gostz, Schoell

65 uigila inquam, expergiscere inquam, lucet hoc inquam. Pa. audio.

PE. uiden hostis tibi adesse tuoque tergo opsidium? consule, arripe opem auxiliumque ad hanc rem: propere hoc, non 220 placide decet.

225

anteueni aliqua, áliquo saltu circumduce exercitum, coge in opsidium perduellis, nostris praesidium para;

- 70 interclude inimicis commeatum, tibi muni uiam qua cibatus commeatusque ad te et legiones tuas tuto possit peruenire: hanc rém age, res subitaria est. reperi, comminiscere, cedo calidum consilium cito, quae hic sunt uisa ut uisa ne sint, facta infecta ne sient.
 75 magnam illic homo rem incipissit, magna munit moenia.
- 75 magnam illic homo rem incipissit, magna munit moenia.

 tute unus si recipere hoc [ad] te dicis, confidentiast
 nos inimicos profligare posse. PA. dico et recipio
 ad me. PE. et ego impetrare dico id quod petis. PA. at
 te Iuppiter

bene amet! PE. auden participare me quod commentu's?

PA. tace,

80 dum in regionem astutiarum mearum te induco, ut scias iuxta mecum mea consilia. Pe. salua sumes indidem.
Pa. eru' meus elephanti corio circumtentust, non suo, 235 neque habet plus sapientiai quam lapis. Pe. ego istuc scio.

218 expergis cod. (corr. B²) hoc inqua cod. (corr. B²) 219 uident cod. (corr. B²) tergo Pylades: ergo cod. consuli cod. 220 arripet cod. (corr. B²) properem cod. (corr. B²) 221 aliquo saltu Kiessling: aliquos autu (aut tu B) cod.: aut tú aliquo(r)sum Leo 222 coge Camerarius: cor cod. 223 interclude Ital.: intercludite cod. (pro intercludet? saepissime per hanc fabulam t littera perperam adscripta, ut in vv. 119, 215, 220) 226 reperit cod. (corr. B²) 227 uisa ne Ital.: tui sane cod. infecta] ut facta Spengel siet cod. 228 homo rem Meursius: honorem cod. incipis sed magna munitis menia cod.: corr. Salmasius 229 tute u. Reiz: tude u. cod.: tu oenus Bergk te scripsi: atte (a te B) cod. (i.e. ad te) 230 possit cod. 231 et... petis Palaestrioni continuat Appuhn egom inpetrarem (-re B²) dicom cod. 231-2 at... amet Periplecomeni Appuhn 232 aut inparte mici pare cod.: corr. Bugge 234 saluam cod. 235 circumtentus sum (est B²) cod.: circumtectus est codd. Donati ad Hec. 2, 1, 17 236 sapientiai Mueller: sapientiame cod. aegomi stuescio cod. (egomet istuc scio B²): coirr. Tyrrell

PA. nunc sic rationem incipisso, hánc instituam astutiam, ut Philocomasio hanc sororem geminam germanam alteram 85 dicam Athenis aduenisse cúm amatore aliquo suo,

240 tam similem quam lacte lactist; apud (te) eos híc deuortier

dicam hospitio. PE. eugae eugae, lepide, laudo commentum tum tuom!

PA. ut si illic concriminatus sit aduorsum militem meu' conseruos, eam uidisse hic cum alieno osculari, eam 90 arguam uidisse apud te contra conseruom meum

245 cum suo amatore amplexantem atque osculantem. Pe. immo optume!

idem ego dicam si (ex) me exquiret miles. PA. sed simillimas

dicito esse, et Philocomasio id praecipiendum est ut sciat, ne titubet si $\langle ex \rangle$ quiret ex ea míles. PE. nimi' doctum 95 dolum!

sed si ambas uidere in uno miles concilio uolet, 250 quid agimus? PA. facilest: trecentae possunt caussae conligi:

'non domist, ábiit ambulatum, dormit, ornatur, lauat, prandet, potat: occupatast, operae non est, non potest,' quantum uis prolationis, dum modo hunc prima uia inducamus uera ut esse credat quae mentibitur.

237 incipissom cod. $(corr. B^2)$ 238 philochomasiom cod. (sacpissime per hanc fabulam - om pro - o scriptum) huc Ritschl altera <math>cod. $(corr. B^1)$ 239 aduenissate c. cod. (corr. B) (et pro ec; vi, p. 85) amatorem cod. $(corr. B^2)$ aliquo B^2 : aliquid quot cod. (iv. 3) 240 tum cod. $(corr. B^2)$ quam lacte (vel lact') Ital.: quam lac B^2 : tam (om. 1.) cod. vel lactest te add. Ital. 243 eam u. Merula: eum u. cod. 244 uidisset cod. $(corr. B^2)$ 245 amatorem cod. $(corr. B^2)$ immo Bentley: immo [ut] cod. (cf. 91) 246 ex add. Ritschl 247 esset $(-se B^2)$ et cod. recipiendum cod.: corr. Pius 248 exquiret Ritschl: quiret cod.: queret (i. e. quaeret) B^2 249 accedit A miles in uno c. uelit A 252 pr. potest P $(corr. B^2)$ 253 is P prolationum P nunc P 254 mentibimur B^2 : mentibitis Havet (sed. cf. ad. 24): fort. (ea) m.

PE. placet ut dicis. PA. intro abi ergo et, si isti est mulier, 255 eam iube

cito domum transire, atque haec ei dice, monstra, praecipe, ut teneat consilia nostra quem ad modum exorsi sumus

numquid aliud? Pa. intro ut abeas. Pe. abeo.—Pa. et quidem ego ibo domum

atque hominem inuestigando operam huic dissimulabiliter 260

qui fuerit conseruos qui hodie siet sectatus simiam.
nam ill' non potuit quin sermone suo aliquem familiarium
110 participauerit de amica eri, sese uidisse eam
hic in proxumo osculantem cum alieno adulescentulo.
noui morem egomet: 'tacere nequeo solus quod scio.'
265
si inuenio qui uidit, ad eum uineam pluteosque agam:

usque donec persecutus uolpem ero uestigiis.
sed fores crepuerunt nostrae, ego uoci moderabor meae;
nam illic est Phílocomasio custos meu' conseruos qui it
foras.

res paratast, ui pugnandoque hominem caperest certa res.

iii SCELEDRVS PALAESTRIO

Sc. Nisi quidem ego hodie ambulaui dormiens in tegulis, certo edepol scio mé uidisse hic proxumae uiciniae Philocomasium erilem amicam sibi malam rem quaerere.

- 275 PA. hic illam uidit osculantem, quantum hunc audiui logui.
 - Sc. quis hic est? Pa. tuo' conseruos. quid agis, Sceledre? 5 Sc. te, Palaestrio,
 - uolup est conuenisse. PA. quid iam? aut quid negotist? fac sciam.
 - Sc. metuo—Pa. quid metuis? Sc. ne hercle hodie, quantum hic familiariumst,
- maxumum in malum cruciatumque insuliamus. Pa. tu sali 280 solus, nam égo istam ínsulturam et desulturam nil moror.
 - Sc. nescis tu fortasse apud nos facinus quod natumst 10 nouom.
 - PA. quod id est facinus? Sc. inpudicum. PA. tute sci soli tibi,
 - mihi ne dixis, scire nolo. Sc. non enim faciam quin scias. simiam hodie sum sectatus nostram in horum tegulis.
- 285 PA. edepol, Sceledre, homo sectatu's nihili nequam bestiam.

 Sc. di te perdant! PA. té istuc aequom—quoniam occe-15
 pisti, eloqui.
 - Sc. forte fortuna per impluuium huc despexi in proxumum: atque ego illi áspicio osculantem Philocomasium cum altero nescioquo adulescente. Pa. quod ego, Sceledre, scelus ex te audio?
- 290 Sc. profecto uidi. PA. tutin? Sc. egomet duobus his oculis meis.
 - PA. abi, non ueri simile dicis neque uidisti. Sc. num tibi 20 lippus uideor? PA. medicum istuc tibi meliust percontarier.
 - 275 loquere (B^1) vel loquentem (P^{CD}) vel potius loq. (i.e. loqui per compend. script.) P 276 te] ste (sta B^2) P (pro S., nota personae, te) 277 quid negotii fac sciam P: quid iam negoti est fasciam A 278 Metu P hic familiarumst (st om. B^1) P: est fami—A in fine folii 279–343 deest A 280 vel istanc nihil [hil] (hic B) cod. (iv. 3) 281 natus [hic] B (cf. 280) 282 sci Bentley (satis dubia forma): scis cod.: scias Gulielmius soli[te] tibi cod.: corr. Camerarius (iv. 3) 286 aequomst Ritschl 288 illa B^2 290 vel hisce 292 melius cod.

uerum enim tu istam, si te dí ament, temere hau tollas fabulam:

tuis nunc cruribus capitique fraudem capitalem hinc creas. nam tibi iam ut pereas paratum est dupliciter nisi supprimis 295

25 tuom stultiloquium. Sc. qui uero dupliciter? PA. dicam tibi. primumdum, si falso insimulas Philocomasium, hoc perieris; iterum, si id uerumst, tu ei custos additus periueris. Sc. quid fuat me nescio: haec me uidisse ego certo scio. PA. pergin, infelix? Sc. quid tibi uis dicam nisi quod 300 uiderim?

30 quin etiam nunc intus hic in proxumost. PA. eho an non domist?

Sc. uisse, abi intro tute, nam ego mi iam nil credi postulo.

PA. certum est facere.—Sc. híc te opperiam; eadem illi insidias dabo,

quam mox horsum ad stabulum iuuenix recipiat se (e) pabulo.

quid ego nunc faciam? custodem me illi miles addidit: 305
35 nunc si indicium facio, interii; (interii) si taceo tamen,
si hoc palam fuerit. quid peius muliere aut audacius?
dúm ego in tegulis sum, illaec †sum† hospitio edit foras;
edepol facinus fecit audax. hoccine si miles sciat,
credo hercle has sustollat aedis totas atque hunc in crucem. 310
40 hercle quidquid est, mússitabo potius quam inteream male;

295 nam Camerarius: iam cod. 295 et 300 nesi B^1 296 dicam Guietus: [hic] dictam cod. (iv. 3) 297 falsom cod. (cf. ad v. 238) 298 (eo) perieris (ita cod.) Acidalius it. perieris si id u.; tu ei c. additu's Niemeyer 299 quia cod. (corr. B^2) 303 facere certum est Seyffert, secundum morem Plautinum operiat B^1 : -ar B^2 304 mox horsum Camerarius: uxor cod. vel iunix: iuuenis cod. (v. 9, p. 71; i. 8) e add. Camerarius 305 addidit Dousa: tradidit cod. 306 interii add. (post taceo) Camerarius 307 quod B 308 illaec Ital.: illae hec cod. \bar{s} (i. e. sum) ut vid. cod. (se B^2): se (immo sese) ex Lambinus illa ex suo sese Lorenz: illaece ex suo se Schoell 309 si miles Pius: simile cod. 310 totas Pius: tota si (totas B^2) [tollat] cod. (iv. 3) atquem cod. hunc Heraldus: hic cod. (hinc B^2) 311 qu. herclest Bothe metro consulens

non ego possum quae ipsa sese uenditat tutarier.

Pa. Sceledre, Sceledre, quis homo in terra te alter est audacior?

quis magi' dis inimicis natus quam tu atque iratis? Sc. quid est?

315 PA. iuben tibi oculos ecfodiri, quibus id quod nusquam hic uides?

Sc. quid, nusquam? Pa. non ego tuam empsim uitam 45 uitiosa nuce.

Sc. quid negotist? PA. quid negoti sit rogas? Sc. qur non rogem?

PA. non tu tibi istam praetruncari linguam largiloquam iubes? Sc. quám ob rem iubeam? PA. Philocomasium eccam domi, quam in proxumo

320 uidisse aibas te osculantem atque amplexantem cum altero. Sc. mirumst lolio uictitare te tam uili tritico.

PA. quid iam? Sc. quia luscitiosu's. PA. uerbero, edepol tu quidem

caecus, non luscitiosu's. nam illa quidem | illae domi.
Sc. quid, domi? Pa. domi hercle uero. Sc. abi, ludis
me, Palaestrio.

325 PA. tum mihi sunt manus inquinatae. Sc. quidum? PA. quia ludo luto.

312 issa cod., fort. recte

313 interemat est alter audatior cod.:

corr. Ritschl, nam test alter (cf. ad Asin. 250, Curc. 438) suspectum

314 vel mage dehis cod. quantum cod. (vii. 4) iratis Camerarius: irat cod.

315 iubent cod. (corr. B²) hic] est (immo st.)

Ital. uidis cod.

316 tuam empsim uitam Lindemann: mutuam
ca ipsi tui tam cod.

318 non tu tibi Benlley: non iu et ibi cod. ut
vid. (num tute tibi B²) praetunc ari cod. (corr. B²): praeruncari
Goetz, Schoell

319 iubeat cod. (corr. B²) qua cod. (corr. B²)
320 aleuas cod. (alebas B²) amplexante (B¹) vel ampleocante
PCD) (utrum pro-ox-an-ecs-incert.) cod. (corr. B²)
321 mirum

lolio codd. Fulgentii serm. ant. 13 ('Plaut. Merc.'): mirus olio cod.
322 ueherbero cod. (corr. B²)
323 vel caecu's illam q. cod.
(corr.D²) (m littera perperam adscripta est saepissime per hanc fabulam,
ut in vv. 231, 297, 262, etc.) fort. quidemst (cf. 19) illae scripsi:
illa cod. (cf. 348) nam illam quidem eccam Gruterus

325 Tum

2*

55 Sc. uae capiti tuo! PA. (tuo) istuc, Sceledre, promitto fore nisi oculos orationemque aliam commutas tibi. sed fores cóncrepuerunt nostrae. Sc. at ego ilico opseruo fores;

nam nihil est qua hinc huc transire ea possit nisi recto ostio.

Pa. quin domi eccam! nescioquae te, Sceledre, scelera 330 suscitant.

60 Sc. mihi ego uideo, mihi ego sapio, (mihi) ego credo plurumum:

mé homo nemo deterrebit quin ea sit in his aedibus.
hic opsistam, ne inprudenti huc ea se subrepsit mihi.
Pa. meus illic homo est, deturbabo iam ego illum de pugnaculis.

uin iam faciam uti stultiuidum te fateare? Sc. áge face. 335 65 PA. neque te quicquam sapere corde neque oculis uti? Sc. uolo.

PA. nemp' tu istic ais esse erilem concubinam? Sc. atque arguo

eam me uidisse osculantem hic intus cum alieno uiro.

Pa. scin tu nullum commeatum hinc esse a nobis? Sc. scio.

PA. neque solarium neque hortum nisi per impluuium? 340 Sc. scio.

7º Pa. quid nunc? si ea domist, si facio ut eam exire hinc uideas domo,

dignun es uerberibus multis? Sc. dignus. Pa. serua istas fores,

326 tuo add. Camerarius 327 alia Guietus 328 ilico (B) vel ila (P^{CD}) cod. (illas B^2) observo Ital.: observi (-vis $P^{\text{CD}})$ cod. 329 hine Ital.: hic cod. 330 Quin Merula: Quem cod. (pro Quein?) quae Camerarius: [ut] que cod. (cf. 245) suscitat cod. (corr. B^2) 331 mihi add. Pylades 332 vel med deterrebit Klotz: detereuti cod. (-ti pro -it) sit ea Mueller, nam sit in his (dact.) displicet: in his sit Niemeyer fort. vecte 335 uim cod. te B^2 : ut (om. P^{CD}) cod. ut (ita cod.) st. esse tu (om. alii) te f. Goetz 337 ais Camerarius: as cod. (cf. 358) esset cod. (corr. B^2) 338 me Camerarius: ne cod. uidisset cod. 339 esset cod. (corr. B^2) 341 hinc exire cod.: trai. Acidalius domi cod.

ne tibi clam se supterducat istinc atque huc transeat. Sc. consilium est ita facere. Pa. pede ego iam illam huc tibi sistam in uiam.—

345 Sc. agedum ergo face. uólo scire utrum egon id quod uidi uiderim

an illic faciat, quod facturum dicit, ut ca sit domi.

nam egoquidem meos óculos habeo nec rogo utendos foris.

sed hic illi subparasitatur semper, hic eae proxumust,
primus ad cibum uocatur, primo pulmentum datur;

350 nam illic noster est fortasse circiter triennium neque quoiquam quam illic in nostra meliust famulo familia. 80 sed ego hoc quod ago, id me agere oportet, hoc opseruare ostium.

sic opsistam. hac quidem pol certo uerba mihi numquam dabunt.

PALAESTRIO PHILOCOMASIVM iv

PA. Praecepta facito ut memineris. Ph. totiens monere mirumst.

PA. at metuo ut sati' sis subdola. PH. cedo uel decem, edocebo

minime malas ut sint malae, mihi solae quod superfit.

age nunciam insiste in dolos; ego aps te procul recedam.

PA. quid ais tu, Sceledre? Sc. hanc rem geró. habeo 5 auris, loquere quiduis.

Pa. credo ego istoc exemplo tibi esse pereundum extra portam,

344 pede Acidalius: pedes cod. accedit A inuitam P 345 ego P 347 roga utendi ($P^{\rm CD}$) vel rogat utende (B) P 348 ea P 350 fortasset P (corr. B^2) 351 vel quoiquam quam illi (illi codd.) in om. P 352 quid P 354 tolles P (LL pro TI; vi. i) 355 uten i0 m. i0 356 Memini i1 sola equo i1 357 i2 Palaestrioni i3 tribuit i2 (i1 n m nunc i2 358 ais] as i3 (i2 337) 359 exemplo (i3 n extemplo (i2 m) i3 m functor i3 and i4 esserber pereundum (perfundum i4, eundum i6 i6 i7 esserber pereundum (i8 esserber i9 esserber pereundum (i9 esserber i9 esserber i9 esserber i1 esserber i9 esserber i1 esserber i1 esserber i1 esserber i2 esserber i3 esserber i3 esserber i3 esserber i4 esserber i5 esserber i5 esserber i6 esserber i7 esserber i7 esserber i8 esserber i9 esserber i9 esserber i9 esserber i9 esserber i9 esserber i9 esserber i1 esserber i1 esserber i1 esserber i1 esserber i2 esserber i3 esserber i3 esserber i3 esserber i4 esserber i5 esserber i5 esserber i6 esserber i6 esserber i7 esserber i7 esserber i9 esserber i1 esserber i1 esserber i1 esserber i1 esserber i2 esserber i3 esserber i3 esserber i3 esserber i3 esserber i4 esserber i5 esserber i5 esserber i6 esserber i6 esserber i7 esserber i7 esserber i8 esserber i9 esserber i9 esserber i1 esserber i1 esserber i1 esserber i1 esserber i1 esserber i2 esserber i3 esserber i3 esserber i3 esserber i3 esserber i3 esserber i3 esserber i4 esserber i5 esserber i5 esserber i6 esserber i6 esserber i7 esserber i8 esserber i9 esserber i9 esserber i1 esserber i1 esserber i1 esserber i1 esserber i1 esserber i2 esserber i2 esserber i3 esserber i3 esserber i3 esserber i3 esserber i4 esserber i4 esserber i5 esserber i5 esserber i5 esserber i6 esserber i6 esserber i7 esserber i7 esserber i9 esserber i1 e

dispessis manibus, patibulum quom habebis. Sc. quamnam 360 | ob rem?

PA. respicedum ad laeuam: quis illaec est mulier? Sc. pro di inmortales,

eri cóncubinast haec quidem! PA. mihi quoque pol ita uidetur.

10 age nunciam, quando lubet—Sc. quid agam? PA. perire propera.

Pн. ubi iste ést bonu' seruos qui probri me maxumi innocentem

falso insimulauit? PA. em tibi! hic mihi dixit tibi quae 365 dixi.

PH. tun me uidisse in proxumo hic, sceleste, ais osculantem?

PA. ac cum alieno adulescentulo dixit. Sc. dixi hercle uero.

PH. tun me uidisti? Sc. atque his quidem hercle oculis— PH. carebis, credo, qui plus uident quam quod uident. Sc. numquam hercle

quin uiderim id quod uiderim. PH. ego stulta et mora 370 multum

quae cum hoc insano fabuler, quem pol ego capitis perdam. Sc. noli minitari: scio crucem futuram mihi sepulcrum; 20 ibi mei maióres sunt siti, pater, auos, proauos, abauos.

15, 15, 4: esse eundum actutum si extra portam est P (conflatum ex duplici lectione esse pereundum et eundum actutums; vix ortum ex eundum actutum sc(ilicet), glossa in pereundum) 360 dispessis testatur Gellius: dispensis A: dispensis P habebis] uidetis A 361 illaec quis est Bothe, nam spondeus in fine hemistichii displicet 363 peripe (pro perire) propere ut vid. P (peripe propero B^1 , peri perpropere $P^{CD}B^2$) 364 est (\bar{e}) om. P probri] prodit P (pro probi; cf. ad 223) maxume P 365 instimulauit A m. id dixit P^1 . tibi quem d. P dixit (B^1) vel dixti (P^{CD}) P 366 tun] tute P om. ais P 368 tune (om. me) P hercle om. P crebro P (pro crebo) 371 fabulem (-let P^1) P fort. recte (sed cf. Langen 'Beitraege,' P, P 61) 373 sunt majoris P

non possunt mihi minaciis tuis hísce oculi ecfodiri.
375 sed paucis uerbis te uolo, Palaestrio. opsecro, unde exît haec huc? Pa. und' nisi domo? Sc. domo? Pa. mé uiden? Sc. te uideo.

nimi' mirumst facinus quo modo haec hinc huc transire potuit;

nam certo neque solariumst apud nós neque hortus ullus 25 neque fenstra nisi clatrata; nam certe ego te hic intus uidi. 380 PA. pergin, sceleste, intendere hanc arguere? PH. ecastor ergo

mi hau falsum euenit somnium quod noctu hac somniaui. Pa. quid somnia[ui]sti? Рн. ego eloquar. sed amabo aduortite animum.

hac nocte in somnis mea soror geminast germana uisa uenisse Athenis in Ephesum cum suo amatore quodam;

285 i ambo hóspitio huc in proxumum mihi deuortisse uisi.

PA. Palaestrionis somnium narratur. perge porro.

PH. ego laeta uisa quia soror uenisset, propter eandem suspicionem maxumam sum uisa sustinere.

nam arguere in somnis me meus mihi familiaris uisust

390 me cum alieno adulescentulo, quasi nunc tu, esse osculatam, quom illa osculata mea soror gemina esset suompte amicum.

374 mihi possunt AP^{CD} minis A oculis AB^{I} fodiri P 375 o. [te] A unde in initio sequentis versus AP: huc transposui (cf. Class. Rev. 6, 404) 376 hac huc P: haec (om. huc) A, fort. altera lectio opsecro te, Unde exit (praes.) haec domo? Sc. domo? PA. me] domo modo me A 377 nimis] nis (D) vel nisi (BC) P (pro niis, i.e. nimis) miserum est A hic (om. huc) P potuerit P 379 fenestra codd. nisi] neque A clatrata Scutarius: clarata codd. certo P hic om. A 380 intenderet (-re et $P^{\text{CD}}B^2$) P ego P 381 eueniat P (pro -niet?) 382 aduortit (B^1) vel aduortito $(P^{\text{CD}}B^2)$ P 383 gemina et (P^{CD}) vel gemina (B) P 384 quom A (antiqua forma) suo] eo P 385 ei Ritschl: et A (T pro I): hi P hospitium A deuortis (i.e. -isse) P ut vid. (-tis B^1 , -ti sunt $P^{\text{CD}}B^2$) P lurima apud hanc fabulam eiusmodi contractionum vestigia 386 Palaestrionis Dousa: palaestrioni codd. (scq. s) 389 me familiaris meus mihi uisus est P 390 nunc est osculatam esse P (v. 3): nunc tu es ausculatam P 391 ausculta P (pro ausculata) suompte (-uum-) etiam P ut vid. (sumptu P1, suum P10)

35

id me insimulatam perperam falsum esse somniaui.

40 PΛ. satin eadem uigilanti expetunt quae in somnis uisa memoras?

eu hercle praesens somniúm! abi intro et comprecare.
narrandum ego istuc militi censebo. Ph. facere certumst, 395
neque me quidem patiar probri falso inpune insimulatam.—
Sc. timeo quid rerum gesserím, ita dorsus totus prurit.

45 PA. scin te periisse? Sc. nunc quidem domi certost. certa res est

nunc nostrum opseruare ostiúm, ubi ubist. Pa. at, Sceledre, quaeso,

ut ad id exemplum somnium quam simile somniauit
atque ut tu suspicatus es eam uídisse osculantem!
Sc. nescio quid credam egomet mihi iam, ita quod uidisse
credo

50 me id iam non uidisse arbitror. Pa. ne tu hercle sero, opinor,

resipisces: si ad erum haec res prius praeuenit, peribis pulchre.

Sc. nunc demum experior mi ob oculos caliginem opstitisse. 405
PA. dudum edepol planumst id quidem, quae hic usque
fuerit intus.

Sc. nihil habeo certi quid loquar : non uidi eam, etsi uidi. 55 Pa. ne tu edepol stultitia tua nos paene perdidisti :

392 id (it) etiam P ut vid. (item B^1 , ita $P^{CD}B^2$) 393 uigilantis P 394 heus P praesentsomnium ut vid. P (perdent somnium B^1 , praesentia omnia $P^{CD}B^2$) 396 proui P (i. e. probi, vulgaris forma) (prout B^1 , prodi $P^{CD}B^2$) 397 gesserit P 398 num A 399 o. ubisset (ubi isset $P^{CD}B^2$) P (pro o. ubi siet?) 400 quam (quā) etiam P ut vid. (quia B, quasi $P^{CD}B^2$) 401 es om. A 402 om. P 403 id iam] eam P arbitri (B^1) vel arbitraris ($P^{CD}B^2$) vel potius arbitrī (i. e. -ror) P h. opinor obsecro (pro sero) P vel opino 404 respicis si ($P^{CD}B^2$) vel resipisci (B^1) P deuenerit A: [ob oculos] (ex 405) preuenit P ut vid. (creucrit B^1 , peruenit $P^{CD}B^2$) peruis P (corr. P) 405 mi] prius P (ex 404) optigisse P ut vid. 406 planum hic P0 hinc P0 407-66 deest P1 407 uidi eam Camerarius: uideam cod. 408 nostra (nos P2) p. perdidit cod.: corr. Camerarius

dum te fidelem facere ero uoluisti, apsumptu's paene. 410 sed fores uicini proxumi crepuerunt. conticiscam.

PHILOCOMASIVM SCELEDRYS PALAESTRIO

V

PH. Inde ignem in aram, ut Ephesiae Dianae laeta laudes gratisque agam eique ut Arabico fumificem odore amoene, quom me in locis Neptuniis templisque turbulentis seruauit, saeuis fluctibus ubi sum adflictata multum.

415 Sc. Palaestrio, o Palaestrió! PA. o Sceledre, Sceledre, quid 5 uis?

Sc. haec mulier, quae hinc exît modo, estne erilis concubina Philocomasium an non est ea? Pa. hercle opinor, ea uidetur. sed facinus mirum est quo modo haec hinc huc transire potuit,

si quidem east. Sc. an dubium tibi est eam esse hanc?

PA. ea uidetur.

420 Sc. adeamus, appellemus. heus, quid istúc est, Philo-10 comasium?

quid tibi istic in istisce aedibus debetur, quid negotist? quid nunc taces? tecum loquor. PA. immo edepol tute tecum;

nam haec nihil respondet. Sc. te adloquor, uiti probrique plena,

quae circum uicinos uagas. PH. quicum tu fabulare?

425 Sc. quicum nisi tecum? PH. quis tu homo es aut mecum 15

quid est negoti?

Sc. me rogas? hem, qui sim? Рн. quin ego hoc rogem quod nesciam?

411 lacta Pareus: lata (latas $P^{CD}B^2$) cod. 413 quom Leo: qui cod. (pro qum, seq. m.?): quae B^2 417 vix opino 418 haec hic nunc tr. potuerit cod.: corr. Ritschl 419 tibi (P^{CD}) an id (B) ineert. cod.: an id tibi? 421 in istisce Seyffert: insce (B^1) vel in hisce ($P^{CD}B^2$) cod. 423 nihil [est] respondit cod. (est del. B^2) (iv. 3) adloquar B probrique codd. Nonii 467: propinque cod. (pro probique) 425 negotist Ritschl 426 hem] homo Acidalius quae n. P^{CD}

PA. quis ego sum igitur, si hunc ignoras? PH. mihi odiosus, quisquis es,

et tu et hic. Sc. non nos nouisti? PH. neutrum. Sc. metuo maxume.

PA. quid metuis? Sc. enim ne (nos) nosmet perdiderimus uspiam;

20 nam nec te neque me nouisse ait haec. PA. persectari hic 430 uolo,

Sceledre, nos nostri an alieni simus, ne dum quispiam nos uicinorum inprudentis aliquis immutauerit.

Sc. certe equidem noster sum. Pa. et pol ego. quaeris tu, mulier, malum.

tibi ego dico, heus, Philocomasium! Рн. quae te intemperiae tenent

25 qui me perperam perplexo nomine appelles? PA. eho! 435 quis igitur uocare? PH. Diceae nomen est. Sc. iniuria's, falsum nomen possidere, Philocomasium, postulas; ἄδικος es tu, non δικαία, et meo ero facis iniuriam.

Pн. egone? Sc. tu(ne). Pн. quaé heri Athenis Ephesum adueni uesperi

30 cum meo amatore, adulescente Atheniensi? PA. dic 440 mihi,

quid hic tibi in Epheso est negoti? Рн. geminam germanam meam

hic sororem esse indaudiui, eam ueni quaesitum. Sc. mala es.

Рн. immo ecastor stulta multum quae uobiscum fabuler.

427 hunc Pylades: [tu] hunc cod. (? pro húnc tu) 428 Pa. metuo Ribbeck (et in 429 Sc. quid . . . Pa. enim) 429 nos add. Reiz 430 hic] fort. hac 431 ne clam Bothe 433 quaeres cod. 436 Dicaeae ($\Delta uaiq$) Spengel (melius -ce-, ut 'prehendo' pro 'praëhendo'; gf. v. 808): dicere cod.: Glycerae Pareus iniuria est (e) cod. (cf. Isid. etym. 5, 26, 10) 438 a dice testu non dicat ei et cod.: corr. Spengel: ' $A\gamma\lambda vuriys$ es tu, non $\gamma\lambda vureia$ et Hasper [non] facis cod.: cot cod. (planella) 439 ne add. Ritschl 442 inaudiui ut vid. cod. (planella) etym etym

abeo. Sc. abire non sinam te. Ph. mitte. Sc. manufestaria's.

445 non omitto. Рн. at iam crepabunt mihi manus, malae tibi, 35 nisi me omittis. Sc. quid, malum, astas? quin retines altrinsecus?

PA. nil moror negotiosum mihi esse tergum. qui scio an ista non sit Philocomasium atque alia eius similis siet? PH. mittis me an non mittis? Sc. immo uí atque inuitam ingratiis,

450 nisi uoluntate ibis, rapiam te domum. Рн. hosticum hoc 40 mihi

domicilium est, Athenis domus est atque erus; ego istam domum

neque moror neque uos qui hómines sitis noui neque scio. Sc. lege agito: te nusquam mittam, nisi das firmatam fidem

te hue, si omisero, intro ituram. Рн. ui me cogis, quisquis es.

455 do fidem, si omittis, isto me intro ituram quo iubes. 45 Sc. ecce omitto! Рн. at ego abeo missa.—Sc. muliebri fecit fide.

PA. Sceledre, manibus amisisti praedam. tám east quam potis

nostra erilis concubina. uin tu facere hoc strenue? Sc. quid faciam? PA. ecfer mihi machaeram huc intus. Sc. quid facies ea?

460 PA. intro rumpam recta in aedis: quemque hic intus uidero 50

cum Philocomasio osculantem, eum ego optruncabo extempulo.

Sc. uisanest ea esse? PA. immo edepol plane east. Sc. sed quo modo

dissimulabat! PA. abi, machaeram huc ecfer. Sc. iam faxo hic erit.—

PA. neque eques neque pedes profectost quisquam tanta audacia

55 qui aeque faciat confidenter quicquam quam mulier facit. 465 ut utrubique orationem docte diuisit suam, ut sublinitur os custodi cauto, conseruo meo! nimi' beat quod commeatus transtinet trans parietem.

Sc. heus, Palaestrio, machaera nihil opust. PA. quid iam? aut quid est?

60 Sc. domi eccam erilem concubinam. PA. quid, domi? 470 Sc. in lecto cubat.

PA. edepol ne tu tibi malam rem repperisti, ut praedicas. Sc. quid iam? PA. quia hanc attingere ausu's mulierem hinc ex proxumo.

Sc. magis hercle metuo. PA. sed numquam quisquam faciet quin soror

istaec sit gemina huius: eam pol tu osculantem hic uideras.
65 Sc. id quidem palam est eam esse, ut dicis; quid propius fuit 475 quam ut perirem, si elocutus essem ero? Pa. ergo, si sapis, mussitabis: plus oportet scire seruom quam loqui. ego abeo a te, ne quid tecum consili commisceam,

461 obstruncabo [me] B^1 465 mulier facit Luchs: mulieris faciunt cod. 466 ductae cod. $(corr. B^2)$ diuisit suam Luc. Mueller: diuit uttuam (F^{CD}) vel du it intuam (B^1) cod. : vix ducit in uiam 467 accedit A subl. os] subliniturus $(corr. B^2)$ P custodiit P (custodi ut B^2) 469 aut quid est] haud quid [opus] est P 472 hine ex] hic in P 473 qui P 474 ista sit germana P 475 Et P (pro It, i, e. Id) 476 locutus P 478 a om, P

vi

5

15

20

atque apud hunc ero uicinum; tuae mihi turbae non placent.
480 eru' si ueniet, si me quaeret, hic ero: hinc me arcessito.— 70

SCELEDRYS PERIPLECTOMENYS

Sc. Satin abiit ille neque erili negotio plus curat, quasi non seruitutem seruiat? certo illa quidem hic nunc intus est in aedibus, nam egomet cubantem eam modo offendi domi.

485 certum est nunc opseruationi operam dare.

PE. non hercle hisce homines me marem, sed feminam uicini rentur esse serui militis:

ita me ludificant. meamne hic inuitam hospitam, quae heri huc Athenis cum hospite aduenit meo,

490 tractatam et ludificatam, ingenuam et liberam?

Sc. perii hercle! hic ad me recta habet rectam uiam.

metuo illaec mihi res ne malo magno fuat,
quantum hunc audiui facere uerborum senem.

PE. accedam ad hominem. tun, Sceledre, hic, scelerum caput,

495 meam lúdificauisti hospitam ante aedis modo?
Sc. uicine, ausculta quaeso. PE. ego auscultem tibi?
Sc. [ex]purgare uolo me. PE. tun ted expurges mihi,
qui facinus tantum tamque indignum feceris?
an quia latrocinamini, arbitramini

500 quiduis licere facere uobis, uerbero?

Sc. licetne? PE. at ita me di deaeque omnes ament

479 ero om. P 480 quaerit P (pro -ret?) hinc] hic P 481 crile negotium codd. (i. 9), fort. recte, quanquam neque erile neque erile negot-placet: eri rem, negotium Redslob (Liter. Centralbl. 1895, p. 1762): eri hilo negotium Leo 482 seruitute codd. 483 quidem illa P 484 ego et cubantem ea domo P offendam A 488 mea (me C) mane P inuita P (cf. 490) hospi ut vid. P (i. e. hospitam?) 490 tractata et ludificata ingenua et libera P 491 r. h. recta uia P 497 ex (fort. ex E, nota personae, ortum) seclusi, nam expurgar' vix ferendum, neque expúrgaré uolo placet Expurigare . . te (ita codd.) expuriges (del. mihi) Ritschl 501-38 deest A

	nisi mihi supplicium uirgarum de te datur	
	longum diutinumque, a mani ad uesperum,	
	quod meas confregisti imbricis et tegulas,	
25	ibi dum condignam te sectatu's simiam,	50
	quodque inde inspectauisti meum apud me hospitem	
	amplexum amicam, quom osculabatur, suam,	
	quodq' concubinam erilem insimulare ausus es	
	probri pudicam meque summi flagiti,	
30	tum quod tractauisti hospitam ante aedis meas:	51
	nisi mihi supplicium stimuleum de (te) datur,	
	dedecoris pleniorem erum faciam tuom	
	quam magno uento plenumst undarum mare.	
	Sc. ita sum coactus, Periplectomene, ut nesciam	
35	utrum me (ex)postulare priu' tecum aequiust—	51
	nisi (si) istaec non est haec neque (haec) istast, mihi	
	med expurgare haec tibi uidetur aequius;	
	sicut etiam nunc nescio quid uiderim:	
	itast ista huiius similis nostrai tua,	
40	siquidem non eadem est. PE. uise ad me intro, iam scies.	52
	Sc. licetne? PE. quin te iubeo; et placide noscita.	
	Sc. ita facere certum est.—PE. heus, Philocomasium, cito	
	transcurre curriculo ad nos, ita negotiumst.	
	post, quando exierit Sceledrus a nobis, cito	

45 transcurrito ad uos rusum curriculo domum. nunc pol ego metuo ne quid infuscauerit. si hic non uidebit mulierem—aperitur foris.

502 uirgeum Guietus
503 longumque Luc. Mueller, cui diūtinum displicet
diutinum usque Redslob
505 sectaris codd.
Servii ad Georg. 4, 296
507 amplexam Bothe
510 meam
Leo
511 mihi Lambinus: tibi cod. te add. Lambinus
513
uentum cod. (corr. B²)
515 exp. Ritschl
aequiost an aequiomst
incert. P (aequimst PCD, aequio sit B¹) (cf. Journ. Phil. 26, 291)
utrum me postulare prius (ut satis duis, an ueniam ut des orare)
tecum aequiom siet (?) Leo
516 si add. Acidalius haec add.
Ritschl
517 vel me (ita PCDB²: mea B¹) expurigare
521 quin
Lipsius: [ne]quin cod. et] i (ei) Ritschl (cf. Sjögren 'Part. Copul.'
p. 85)
523 transcurrere cod. (corr. B²)
negotiis cod. (-tiust B²)
527 fobis cod. (corr. B²) (B pro R)

525

70

Sc. pro di inmortales! similiorem mulierem

529-30 magi'que eándem, ut pote quae non sit eadem, non reor
deos fácere posse. PE. quid nunc? Sc. commerui malum. 50
PE. quid igitur? eanest? Sc. etsi east, non est ea.
PE. uidistin istam? Sc. uidi et illam et hospitem
complexam atque osculantem. PE. éanest? Sc. nescio.

535 PE. uin scire plane? Sc. cupio. PE. abi intro ad uos domum.
continuo, uide sitne istaec uostra intus. Sc. licet,
pulchre admonuisti. iám ego ad te exibo foras.—
PE. numquam edepol hominem quemquam ludificarier
magis facete uidi et magi' miris modis.

540 sed eccum egreditur. Sc. Periplectomene, te opsecro
per deos atque homines perque stultitiam meam
60
perque tua genua—Pe. quíd opsecras me? Sc. inscitiae
meae et stultitiae ignoscas. nunc demum scio
me fuisse excordem, caecum, incogitabilem.

545 nam Philocomasium eccam intus. PE. quid nunc, furcifer? uidistin ambas? Sc. uidi. PE. erum exhibeas uolo. 6
Sc. meruisse equidem me maxumum fateor malum et tuae fecisse me hospitae aio iniuriam; sed meam esse erilem concubinam censui,
550 quoi me custodem erus addidit miles meus.

nam ex uno puteo similior numquam potis aqua aquai sumi quam haec est atque ista hospita.

529, 530 no sit cod. $(corr. B^2)$ reo cod. $(corr. B^2)$ 531 conmeru cod. $(corr. B^2)$ 532 etsi aest cod. $(corr. B^2)$ 533 istam] utrum istam (P^{CD}) an eam (B) an iam $(pro\,\text{illam}\,?)$ incert. cod. 534 complexum Acidalius 535 uim cod. $(corr. B^2)$ abit cod. $(corr. B^2)$ 536 uostra Bothe: [domum] uostra cod. $(ex\,v.\,535\,;\,\text{iv}\,\cdot\,3)$ 537 iam Ital.: [si] iam cod. $(iv.\,3)$ 539 $accedit\,A$ vel mage m. 542 gea P ($pro\,\text{gea}$, $i.\,e.\,\text{genua}\,?)$ 543 demum] dem P ($corr. B^2$) 544 excorde P ($corr. B^2$) 545 quis nunc P ($corr. B^2$) ($pro\,\text{quinnunc}\,;\,i.\,4$) 546 Vidisti P 547 equidem me] tequideme P facior P 548 fecisset P ($corr. B^2$) hospitiae P alo iniuria P ($corr. B^2$) 551 umo P ($corr. B^2$) 10 potest P 552 aqual atquam P (P corr. P 10 aquai (-ae)] aeque P 11 summis P (P 12 aquai histham (P 2 aquai P 2 corr. P 2 aquai P 2 aquai P 3 aquai (-ae)] aeque P 3 aquai P 2 corr. P 3 aquai P 2 corr. P 3 aquai P 4 aquai P 3 aquai P 4 aquai P 6 corr. P 3 aquai P 6 corr. P 2 aquai P 3 aquai P 6 corr. P 3 aquai P 4 aquai P 6 corr. P 3 aquai P 6 corr. P 9 aquai P 9 c

	et me despexe ad te per impluuium tuom	
	fateor. PE. quidni fateare ego quod uiderim?	
	et ibi osculantem meum hospitem cum ista hospita	555
75	uidisti? Sc. uidi (qur negem quod uiderim?),	
• •	sed Philocomasium me uidisse censui.	
	PE. ratu'n ístic me hominem esse omnium minimi preti,	
	si ego me sciente paterer uicino meo	
	eam fíeri apud me tam insignite iniuriam?	560
80	Sc. nunc demum a me insipienter factum esse arbitror	500
00	quom rem cognosco; at non malitiose tamen	
	feci. Pe. immo indigne; nám hominem seruom suos	
	domitos habere oportet oculos et manus	
	orationemque. Sc. ego(ne) si post hunc diem	565
85	muttiuero, etiam quod egomet certo sciam,	
	dato excruciandum me: egomet me dedam tibi;	
	nunc hoc mi ignosce quaeso. PE. uincam animum meum,	
	ne malitiose factum id esse aps te arbitrer.	
	ignoscam tibi istuc. Sc. at tibi di faciant bene!	579
90	PE. ne tu hercle, si te dí ament, linguam comprimes,	
	posthac etiam illud quod scies nesciueris	
	nec uideris quod uideris. Sc. bene me mones,	
	ita facere certum est. sed satine oratu's? PE. abi.	
	Sc. numquid nunc aliud me uis? PE. ne me noueris.	575

553 meo A despexi P 554 ni] nunc A fatear et ego [et] P (et $utrumque\ del.\ B^2$): fateare ergo A: vix fatearis ego uiderit P (corr. B^2) 555, 556 om, P (iii, ii) 557 uidisset P minimum P (corr. P^2) praetei $ut\ vid.\ A$ 559 scientem patere P (corr. P^2) 560 eam] em P (corr. P^2) ($vix\ antiqua\ forma$) itam P (corr. P^2) insignitam P (corr. P^2) in invia P (corr. P^2) 561 a me P (land) itam P (corr. P^2) insignitam P (corr. P^2) 561 a me P (corr. P^2) 563 homine P (corr. P^2) 565 huc P (corr. P^2) 566 ego mes (P^2) 100 yel ego me (P^2) 100 P (corr. P^2) 567 dato excruciatum me ego medidam (egomet dedam P^2) 101 P 568 ignoscam P (pro P P (ignoscas P P 569 malitiosum P (corr. P^2) 570 di P 571 Ni P 3 amant P^2 conprimis P 572 vel sic distingue compr. posthac, et. 572 post hace P 573 nec] ne P 574 ita pacere (corr. P^2) certum esset (est P^2) satine oratus abit P

105

IIO

Sc. dedit híc mihi uerba. quam benigne gratiam
fecit ne iratus esset! scio quam rem gerat
ut, miles quom extemplo a foro adueniat domum,
domi cómprehendar una hic et Palaestrio
580 me habent uenalem: sensi et iam dudum scio.
numquam hercle ex ista nassa ego hodie escam petam;
nam jam aliquo aufugiam et me occultabo aliquot dies

numquam hercle ex ista nassa ego hodie escam petam; nam iam aliquo aufugiam et me occultabo aliquot dies, dum haec consilescunt turbae atque irae leniunt. nam uni satis populo inpio merui mali.

585 uerum tamendem quidquid est, ibo hinc domum.—
PE. illic hinc apscessit. sat edepol certo scio
occisam saepe sapere plus multo suem:
quoin id adimatur ne id quod uidit uiderit?
nam illius oculi atque aures atque opinio

590 transfugere ad nos. usque adhuc actum est probe; nimium festiuam mulier operam praehibuit. redeo in senatum rusum; nam Palaestrio domi núnc apud me est, Sceledrus nunc autemst foris: frequens senatus poterit nunc haberier.

595 tibo intro, ne, dum apsum, multae sortitae fuantt.

576 gratia P 577 socios qua (so dos qua P^{CD}) P (corr. B^2) 579 comprehendat P 581 massa P hod. capetam P 582 [aut] aliquot P (corr. B^2) (iv. 3) 583 leuiunt B^1 584 uni] nunc P 585 tamen deme (i. e. de me?) P hic P (corr. B^2) 588 quoin id Ribbeck: quin id A: quod in P (quod ei B^2) adhunc P (corr. B^2) actum] tum A 591 festiuam Gulielmius: festiua codd. opera P peribunt P 592 senatu P 593, 594 turbati in P, freq. sen. scel. P autem foras dom. P n. ap. me pot. P hab. (iv. 3) 595 ibo] fort. P is it is in P0 in P1 sortita fiat P2 sortito fuam P2 sortita fiat P3 sortito fuam P3 sortito fuam P4 salter sortitie fuat P5 sortito fuam P5 salter sortities fuar P5 salter sortitie

8

ACTVS III

III. i PALAESTRIO PERIPLECTOMENVS PLEVSICLES

PA. Cohibete intra limen etiam uos parumper, Pleusicles, sinite me priu' perspectare, ne uspiam insidiae sient concilium quod habere uolumus. nam opus est nunc tuto loco

unde inimicus ne quis nostri spolia capiat consili.

5 nam bene consultum inconsultumst, si id inimicis usuist,
neque potest quin, si id inimicis usuist, opsit tibi;
nam bene (consultum) consilium surrupitur saepissume,
si minu' cum cura aut cautela locu' loquendi lectus est.
quippe qui, si resciuere inimici consilium tuom,

atque eadem quae illis uoluisti facere, illi faciunt tibi.
sed speculabor nequis aut hinc aut ab laeua aut a dextera
nostro consilio uenator adsit cum auritis plagis.
sterilis hinc prospectus usque ad ultumamst plateam probe.

15 euocabo. heus Periplectomene et Pleusicles, progredimini! 610 PE. ecce nos tibi oboedientes. PA. facilest imperium in

sed uolo scíre, eodém consilio quod intus meditati sumus

 gerimus rem? Pf. magis non potest esse ad rem utibile. PA. timmot

quid tibi, Pleusicles? Pl. quodn' uobis placeat, displiceat mihi?

615 quis homo sit magis meu' quam tu's? PA. loquere lepide 20 et commode.

PE. pol ita decet hunc facere. PL. at hoc me facinus miserum macerat

meumque cor corpusque cruciat. PE. quid id est quod cruciat? cedo.

PL. me tibi istúc aetatis homini facinora puerilia obicere neque te decora neque tuis uirtutibus;

620 ea te expetere ex opibus summis méi honóris gratia
mihique amanti ire opitulatum atque ea te facere facinora
quae istaec aetas fugere facta magi' quam sectari solet :
eam pudet me tibi in senecta obicere sollicitudinem.
PA. nouo modo tu homo amas, siquidem te quicquam quod
faxis pudet :

625 nihil amas, umbra es amantis magi' quam amator, Pleusicles. 30 PL. hancine aetatem exercere méi amóris gratia?
PE. quid ais tu? itane tibi ego uideor oppido Accherunticus?
tam capularis? tamne tibi diu uídeor uitam uiuere?
nam equidem hau sum annos natus praeter quinquaginta
et quattuor,

630 clare oculis uideo, pernix sum pedibus, manibus mobilis.

PA. si albicapillus hic, uidetur neutiquam ab ingenio senex.

613 ad rem non potest esse PCD for i modo (per compend. script. imō) 616 hunc Ital.: hanc cod. miseram B¹, unde misere Bothe 617 cedo Camerarius: ced Put vid. 619 o. atque B¹, unde o. ac neque Ribbeck 620 A Ritschl ex Bothe: [te] ex cod. (ii. 2) mei Pylades: mih cod. (pro mi?) 622, 625 vel mage 624 taxis cod. (corr. B²) vel sic distingue amas; . pudet, 625 amantis Niemeyer: amantum cod. (cf. 253, 385) 626 mei Ital.: me cod. (?pro med): (mei) me Lindemann 627 tu itane] totam (pro tu? tam) codd. Nonii 4 628 tamine cod. (antiqua forma?) uitam Camerarius: uita cod. 629 natus annos cod.: trai. Camerarius 630 manibus pedibus cod.: trai. Guietus (ii. 1, p. 37) 631 ab codd. Nonii 9: ibi cod. vix senexst

inest in hoc emussitata sua sibi ingenua indoles. PL. pol id quidem experior ita esse ut praedicas, Palaestrio; nam benignitas quidem huiius oppido adulescentulist.

40 PE. immo, hospes, magi' quom periclum facies, magi' nosces 635 meam

comitatem erga te amantem. PL. quid opus nota noscere?

PE. ut apud te exemplum experiundi habeas, ne †itas† foris;

nam nisi qui ipse amauit aegre amantis ingenium inspicit:

et ego amoris aliquantum habeo umorisque etiam in corpore 639-40

45 nequedum exarui ex amoenis rebus et uoluptáriis.

645

uel caúillator facetus uel conuiua commodus
item ero neque ego oblocutor sum alteri in conuiuio:
incommoditate apstinere me apud conuiuas commodo
commemini et meam orationis iustam partem persequi

50 et meam partem itidem tacere, quom aliena est oratio; minime sputator, screator sum, itidem minime mucidus; post Ephesi sum natus, non enim in Apulis; non sum Animula.

PA. o lepidum semisenem, si quas memorat uirtutes habet, atque equidem plane educatum in nutricatu Venerio! 650 55 PE. plus dabo quam praedicabo ex me uenustatis tibi. neque ego úmquam alienum scortum subigito in conuiuio

634 adolescentules (-le $P^{\mathrm{CD}}B^2$) cod: corr. Camerarius: -la est Leo 635 vel mage . . . mage mea cod. 636 comitatem erga Camerarius: comitante merce cod. vel opust ante 637 talem sententiam intercidisse conecit Ritschl: nam ipsum amasse oportet, si amanti ire opitulatum uoles 637 te B^2 : om. cod. ne itas]

negis P^{CD} (pro neitas, i. e. neitas corr. negitas?) vix ne bitas foras (cf. ad 869) 638 nisi Gruterus: ipsi cod. ut vid. 639, 640 [me] etiam cod.: me del. Ital. 643 īdem Ussing ego om. B oblecutor (obliuiscor B^1) cod. (corr. B^2) 644 conuiuias cod. (corr. B^2) quomodo cod.: commodos Mueller 645 commeminit cod. meam (?) Leo: meae cod., sed me(ae) displicet 646 taceret cod. 647 minimis (corr. B^2) putatur scrahator cod. 648 Animula Schol. Virg. G. 2, 134: in imula cod.: Animulâs Scioppius: Animulae Bothe 649 semisenem Ital.: semisemne (semine B) cod. uirtutis Scutarius: ur tuis cod. 650 vel quidem eductum cod.: corr. Bentley 652 numquam Merula: umquam cod. subigito[m] in (s. mi in B^2) cod. (cf. ad vv. 323, 784)

neque praeripio pulpamentum neque praeuorto poculum neque per uinum umquam ex me exoritur discidium in conuiuio:

655 si quis ibi est odiosus, abeo domum, sermonem segrego;
Venerem, amorem amoenitatemque accubans exerceo.

PA. tu quidem edepol omnis moris ad uenustatem †uicet†;
cedo tris mi homines aurichalco contra cum istis moribus.

PL. at quidem illúc aetatis qui sit non inuenies alterum

660 lepidiorem ad omnís res nec qui amicus amico sit magis.

PE. tute me ut fateare faciam esse adulescentem moribus, ita apud omnis comparebo tibi res benefactis frequens.

opu'ne erit tibi aduocato tristi, iracundo? ecce me!

opu'ne leni? leniorem dices quam mutum est mare

665 liquidiusculusque ero quam uentus est fauonius.

uel hilarissumum conuiuam hinc indidem expromam tibi 7

uel primarium parasitum atque opsonatorem optumum;

tum ad saltandum non cinaedus malacus aequest atque ego.

PA. quid ad illas artis optassis, si optio eueniat tibi?

670 PL. huius pro meritis ut referri pariter possit gratia, tibique, quibu' nunc me esse experior summae sollicitudini. 75 at tibi tanto sumptui esse mihi molestumst. PE. morus es. nam in mala uxore atque inimico si quid sumas, sumptus est, in bono hospite atque amico quaestus est quod sumitur:

653 copulum cod. $(corr. B^2)$ (ii. 7) 654 mea cod. in om. B 655 odiosus est B fort. ibist o. 656 amoram amonitatem quae accubas cod. $(corr. B^2)$ 657 velmôris uenustate P^{CD} uacet B: uiges D^2 fort. tuus . . . moris (nom. sing.) . . . uiget (vix facit): tui (Camerarius) . . . uigent Ribbeck 658 contra cum B^2 : contramtum cod. (t fro c) 660 nec [magis] quid $(corr. B^2)$ amicus amicos sint $(corr. B^2)$ magis cod. (ii. 2): corr. Ital. 661 fateare Ital.; fatear et cod. adulescente cod. $(corr. B^2)$ 662 bona factis cod. 663 tris furacundo cod. $(corr. D^2)$ 664 dicis cod. (pro -es? i. 3) 666 conuiuium hinc indidam cod. : corr. Ital., Camerarius 668 saltandum Nonius 5: salutandum cod. antque cod. $(corr. B^2)$ optissi cod. (optassi B^2): corr. Camerarius 670 huic Guietus referet cod. $(corr. B^2)$ 671 esset experio cod. $(corr. B^2)$ (of corr. cor

et quod in dínis rebus sumas sumpti sapienti lucrost. 675
80 deum uirtute est te unde hospitio accipiam apud me comiter :
es, bibe, animo opsequere mecum atque onera te hilaritudine.

liberae sunt aedes, liber sum autem ego; me uolo uiuere. nam mihi, deum uirtute dicam, propter diuitias meas licuit uxorem dotatam genere summo ducere;

680

85 sed nolo mi oblatratricem in aedis intro mittere.

PA. qur non uis? nam procreare liberos lepidumst opus.

PE. hercle uero liberum esse tete, id multo lepidiust.

PA. tú homo et alteri sapienter potis es consulere et tibi.

PE. nam bona uxor suaue ductust, si sit usquam gentium 90 ubi ea possit inueniri; uerum egone eam ducam domum quae mihi numquam hoc dicat 'eme, mi uir, lanam, und' tibi pallium

malacum et calidum conficiatur tunicaeque hibernae bonae, ne algeas hac hieme' (hoc numquam uerbum ex uxore audias),

uerum priu' quam galli cantent quae me e somno suscitet, 690 95 dicat 'da, mi uir, calendis meam qui matrem moenerem, da qui faciam condimenta, da quod dem quinquatrubus

675 dinis (i. e. diuinis; ita cod.) suspectum sumat Goetz, Schoell sumpti Goetz, Schoell: sumptu cod. (-tus B^2): del. Camerarius: sumptumst (del. sumas) Ritschl lucrumst Leo (cf. Merc. 553) 676 te unde Haupt: eundem codd. Nonii 415: tasenunde cod. (?ii. 4; cf. comitas infra) accipiem cod. (vix antiqua forma) comitas cod. (pro comit, i.e. ter) 677 est cod. hilaritudine Nonius 120: hilaritus me (hilarissime B) cod. 678 ego; me u. scripsi: egomet uuolo cod. (v. 10): ego; mei u. Leo: ego et u. Scrifert uiuere Haupt: libere cod. (bibere B^2) liberum autem ego me uolo uiucre Lorenz 679 uirtutem cod. (corr. B^2) 681 accedit A introducere A (cf. 680) 682 vel PL. lepidus sonus P (lepidissimumst B^2): lepidumst onus Lipsius 683 tete om. P est lepidius P 684 est P (corr. B^2), A n. L 685 sua deductust situs quam P (i. 5; iii. 3) 686 possi (possim B) P 687 lanam Ital.: ianam A: tanam P 689 malamcum P mihi bernae P (corr. B^2) 690 e om. P 691 munerem A: uenerit P 692 faciam Ritschl: faciat P, fort. recte (A n. L) condimenta, da Ritschl: condiat da (dan PCD, Pro dà?) P (cf. Rud. 574 uesti Pro uestimenti; V, V, 106) det P(corr. B^2)

praecantrici, coniectrici, háriolae atque haruspicae; flagitiumst si nihil mittetur quae supercilio spicit;

695 tum plicatricem clementer non potest quin moenerem; iam pridem, quia nihil apstulerit, suscenset ceriaria: 100 tum opstetrix expostulauit mecum, parum missum sibi: quid? nutrici non missuru's quicquam quae uernas alit?' haec atque huiius similia alia damna multa mulierum

700 mé uxoré prohibent, mihi quae huius similis sermones sera[n]t.

PA. di tibi propitii sunt, nam hercle si istam semel amiseris 105 libertatem, hau facile in eundem rusum restitues locum. PL. at illa laus est, magno in genere et in diuitiis maxumis liberos hominem educare, generi monumentum et sibi.

705 PE. quando habeo multos cognatos, quid opu' sit mihi

nunc bene uiuo et fortunate atque ut uolo atque animo ut 110 lubet.

mea bona mea morti cognatis didam, inter eos partiam. í apud me aderunt, me curabunt, uisent quid agam, ecquid

priu' quam lucet adsunt, rogitant noctu ut somnum ceperim. 710 eos pro liberis habebo qui mihi mittunt munera.

693 precatrici B^2 et fort. P conlectrici P (1 pro j): coct(ri)ci A694 si om. A (iii. 1) 695 plicatricem Studenund: plicat— A: patricam P quin (ita B^2)] hinc quam P (pro hinc qui?) mun. codd. 696 ceraria P 697 obstrex $P(corr. B^2)$ 698 quid] quii P 700 vel med P is simile P simile P sermones serat P and P is the sermones serat P is the sermones serification of P is the sermones serification of P is the sermones serification of P is the serification of P is the sermones serification of P is the sermones serification of P is the serification of Psermones serant A: sermoniserant P (pro sermonis s.?) 701 sunt om. A herele nam P ista P 702 in [te] P (iv. 2) restituis om. A hercie ham P ista P 702 in [tel] P (iv. 2) Testitudes P uocum P (iocum P^2) 703 vel illaec 704 homines P (i. 9) educaret P (corr. P^2) 705 sit P illaec 704 homines P (i. 9) educaret P (corr. P^2) 705 sit P illaec 704 P fortunato P atquam animo ut lubet P: atque [ut] animo ut uolet P fortunato P atquam animo ut lubet P: atque [ut] animo ut uolet P 707 Meam P (corr. P) cognation P dicam P partim P 708 li P (pro ii): hi P ederunt P uisant (uisam P) ecquid P equid P equid P is an integration P group below a group mitture P group somnium P group here a group mitture P group P and P is an integration P group P and P are a group P are a group P and P are a group P are a group P are a group P are a group P and P are a group P are a caeperiam P 710 habeo quam mittunt P

abducunt ad exta; me ad se ad prandium, ad cenam uocant;

ille misérrumum se retur minimum qui misit mihi.

illi inter se certant donis, egomet mecum mussito:

bona mea inhiant, me certatim nutricant et munerant

715

120 PA. nimi' bona ratione nimiumque ad te et tuam uitam

uides:

et tibi sunt gemini et trigemini, si te bene habes, filii.

PE. pol si habuissem, sati' cepissem miseriarum e liberis:
continuo excruciarer animi: si ei fort' fuisset febris,
censerem emori; cecidissetue ebrius aut de equo uspiam,

125 metuerem ne ibi diffregisset crura aut ceruices sibi.

PL. huic homini dignum est diuitias esse et diu uitam dari,
qui et rem seruat et se bene habet suisque amicis usui est.

PA. o lepidum capút! ita me di deaeque ament, aequom 725

fuit

deos parauisse uno exemplo ne omnes uitam uiuerent;
130 sicuti mérci pretium statuit qui est probus agoranomus:
quae probast mers, pretium ei statuit, pro uirtute ut ueneat,
quae inprobast, pro mercis uitio dominum pretio pauperet,
itidem diuos dispertisse uitam humanam aequom fuit:
730

TII dant per compend. script. in P (dent P^{CD} , dus B) (corr. B^2) malorem A 712 ad se ad] ad se P (corr. B^2) uocat P (corr. B^2) 714 ego et mucum (mecum B^2) P 715 me om. P nutricunt et munera P (-ra pro -rā, i.e. rant; v, p. 106) 716 tua multam P (L pro I; v, p. 76) habes A: sapis Mueller (Rhein. Mus. 54, 399), sed cf. Webcr (Philol. 57, 231) 717 triticemini (tricemini B^2) P habet filia A 718 habuisset s. cepisse P (corr. B^2) e om. P 719, 720 om. P (? iii. II) vel forti, vix forte 721 cecidissetne AP: corr. Ritschl dequo suspiam P 722 defr. codd. aut] ad P 723 vel P^{A} . esset d. P (corr. B^2) dare P (pro -rei?) 724 se] qui P usui est] uule P (L pro I, e pro ē, i.e. est) 725 vel P^{L} . media eaeque amet P (corr. B^2) 726 parauisset P unouno A 727-9 vel sicut qui est... ei statuit om. P: mers pretium ... inprobast om. A: quae inproba est mers pretium eis statuis pro uirtute ut neuiant codd. Nonii 415 (iii. II, p. 50) 728 ueniat P: neuiant codd. Nonii 729 pauper erit P: pauperat codd. Nonii 157 730 disperdisset P

qui lepide ingeniatus esset, uitam ei longinquam darent, qui inprobi essent et scelesti, is adimerent animam cito. si hoc parauissent, et homines essent minu' multi mali et minus audacter scelesta facerent facta, et postea,

135

735 quí homines probi essent, esset is annona uilior.

PE. qui deorúm consilia culpet stultus inscitusque sit,
quique eos uituperet. nunc [iam] istis rebus desisti decet. 140
nunc uolo opsonare, ut, hospes, tua te ex uirtute et mea
meae domi accipiam benigne, lepide et lepidis uictibus.

740 P.L. nihil me paenitet iam quanto sumptui fuerim tibi; nam hospes nullus tám in amici hospitium deuorti potest quin, ubi triduom continuom fuerit, iam odiosus siet; uerum ubi dies decem continuos sit, east ódiorum Ilias: tam etsi dominus non inuitus patitur, serui murmurant.

145

745 PE. seruiendae seruituti ego seruos instruxi mihi, hospes, non qui mi imperarent quibu'ue ego essem obnoxius:

si illis aegrest mihi id quod uolup est, meo remigio rem 150

gerunt,
tamen id quod odiost faciundumst cum malo atque ingratiis.
nunc, quod occepi, opsonatum pergam. PL. si certumst
tibi,

750 commodulum opsona, ne magno sumptu: mihi quiduis sat

731 ingenuatus P ei om. P 732 i. estet (est P^{CD} , sunt et B^2 ut vid.) scaeles hisus (scaelesti his B^2) P adhimerant (-ent B^2) P animum A 733 parauisset P (corr. B^2) hominis esset (ēēt) P 734 faceret P 736 concilia culpe P insictusque P 737 quidque P iam om. A isti P 738 ut] [uel]ut ut vid. P (iv. 3, p. 97) 739 demi P (corr. P^2) 740 quantum sumptum P (-ptu P^2) 2740 quantum sumptum P^2 (2 a mihi corr. tibi) 741 hoc pis P^2 15 t. inimici P^2 743 c. ite astodorum illas P^2 744 inuitus partitur P^2 2 itus sit patitur P^2 1745 seruienti seruitute P^2 1747 si illius egressi mihi incit (inicit P^2) quod uolupis me horem remigio P^2 748 odiose P^2 malum P^2 atquem P ut vid. 749 certus P (pro certust, i. e. -tumst) 750-88 deest P^2 750 ne magno P^2 1741.: nemo agnum P^2 1750 ne

PE. quin tu istanc orationem hinc ueterem atque antiquam amoues?

155 proletario sermone nunc quidem, hospes, utere; nam i solent, quando accubuere, ubi cena adpositast, dicere: 'quid opus fuit hoc (sumpto) sumptu tanto nostra gratia? insaniuisti hercle, nám idem hoc hominibus sat erat decem.' 755 quod eorum caussa opsonatumst culpant et comedunt tamen.

160 PA. fit pol illud ad illud exemplum. ut docte et perspecte sapit!

PE. sed eidem homines numquam dicunt, quamquam adpositumst ampliter:

'iube illud demi; tolle hanc patinam; remoue pernam, nil moror;

aufer illam offam porcinam, probus hic conger frigidus(t), 760 remoue, abi aufer': neminem eorum haec adseuerare audias, 165 sed procellunt sese [et procumbunt] in mensam dimidiati, dum appetunt.

PA. bonu' bene ut malos descripsit mores! PE. hau centensumam

partem dixi atque, otium rei si sit, possum expromere.

PA. igitur id quod agitur, (ei) hic primum praeuorti decet. 765
nunc hoc animum aduortite ambo. mihi opus est opera
tua.

170 Periplectomene; nám ego inueni lepidam sycophantiam qui admutiletur miles usque caesariatus, atque uti huic amanti ac Philocomasio hanc ecficiamus copiam,

751 quan cod. uerem cod. 752 [nam] pr. cod. (ex v. 753) (iv. 3): nam del. Bentley 753 accubueret cod. 754 sumpto addidi; (hospes) Camerarius 755 erant cod. 756 culpante et cod. 757 vel illúc ad illúc perspecie cod. 756 unquam B (vix interrogative) 760 hinc concer cod. 761 hac cod. 762 post v. 777 repetitur talis sed (se) procumbunt in mensam dimidiati petunt sese in mensam Ritschl: se et procumbunt cod. (v. 1) 763 descipsit (decepsit B) cod. centesima cod. 764 rei si sit Pylades: reis istit cod. 765 (ei) hic Bothe: huic Scaliger: ei rei Seyffert 767 lepidem cod. 768 usque Camerarius: que cod. 769 philocomasium cod. (v. 9, p. 71)

770 ut hic eam abducat habeatque. PE. dari istanc rationem uolo.

PA. at ego mi anulum dari istunc tuom uolo. PE. quam ad rem usui est?

PA. quando habebo, igitur rationem mearum fabricarum dabo. 175
PE. utere, accipe. PA. accipe a me rusum rationem doli
quam institui. PE. perpurigatis damu' tibi ambo operam
auribus.

775 PA. eru' meus ita magnus moechus mulierum est ut neminem fuisse aeque neque futurum credo. PE. credo ego istúc idem. PA. isque Alexandri praestare praedicat formam suam itaque omnis se ultro sectari in Epheso memorat mulieres. PE. edepol qui te de isto multi cupiunt nunc mentirier.

780 sed ego ita esse ut dicis teneo pulchre. proin, Palaestrio, quam potis tam uerba confer maxume ad compendium.

PA. ecquam tu potis reperire forma lepida mulierem
quoi facetiarum cor pectusque sit plenum et doli?

PE. ingenuamne an libertinam? PA. aequi istuc facio, dum

785 eam des quae sit quaestuosa, quaé alat corpus corpore, quoique sapiat pectus; nam cor non potest quod nulla habet.

PE. lautam uis an quae nondum sit lauta? PA. sic con- 190 sucidam,

quam lepidissumam potis quamque adulescentem maxume.

770 abducit cod. vel abeatque (ita cod.) dare cod. (pro-rei?)
771 quam ad rem Camerarius: quamatre cod. (pro quamatre) 772 quamatre 774 institi Fleckeisen (Jahrb. Class. Phil. 67, 405)
vel Pt. vel perpurgatis (ita cod.) ambo damus tibi cod.: trai. Fleckeisen
776 fuisse aeque Ital.: fuisset atque cod. vel Pt. istunc cod.
777 isque Leo: itaque cod. (cf. v. 778): atque Ribbeck 778 omni se cod. 779 nunc Acidalius: non cod. (vii. 2) mentirer Ital.: mentier (metier PCD) cod. 781 vel potes 783 facetiarum
Camerarius: fatiarum cod. cor pectusque Dziatzko: corpusque cod.: cor corpusque Camerarius 784 ingenuumne hanc libertinam. PA. atque istuc facio[m]dum (faciundum B, sed cf. v. 652)
modo cod.: corr. Ital., Lambinus 786 nam Ital.: iam cod.
788 quamquem (quamquam B) cod.

PE. habeo eccillam meam clientam, meretricem adulescentulam.

sed quid ea usus est? PA. ut ad te eam iam deducas 790 domum

itaque eam huc ornatam adducas, ex matronarum modo,
195 capite compto, crinis uittasque habeat adsimuletque se
tuam esse uxorem: ita praecipiundum est. Pl. erro quam
insistas uiam.

PA. at scietis. sed ecqua ancillast illi? PE. ést prime cata.

PA. ea quoque opus est. ita praecipito mulieri atque an- 795 cillulae,

ut simulet se tuam esse uxorem et deperire hunc militem,
200 quasique hu(n)c anulum faueae suae dederit, ea porro mihi,
militi ut darem, quasique ego rei sim interpres. PE. audio.
ne me surdum uerberauit! si audes, ego recte meis
auris ut

* (PA.) * 799^a
ei dabo, (a) tua mi uxore dicam delatum et datum.

qui nisi adulterio studiosus rei nulli aliaest inprobus.

PE. non potuit reperire, si ipsi Soli quaerendas dares,
lepidiores duas ad hanc rem quám ego. hábe animum
bonum.

789-91 praesto est A 789 clientam meam meretricem A: meam clientameletricem P (mel. forma vulgaris) 790 aut A (vel A, i. e. pers. nota, ut) 791 ex om. P 792-804 versuum initia leguntur A 793 tuam] tan P 794 haecque P (i.e. ecquae) vel illic prime cata Salmasius: primicata P, A n. l. 795 praecipito Saracenus: praecipio P, A n. l. 797 hunc Ital: hoc AB: huc P^{CD} faueae suae Scaliger: famaesae [ancille] (famose ancille B) P (iv. 1, p. 61), A n. l. 798 \langle ei \rangle rei Ritschl 799 ueruerat uit (uerberauit B) si audis cod: esse arbitreris (immo tu

arbitrere) sodes Seyffert fort. uerbera (unde cod. uerberat) 799 a om. P (si \acute{n} ei (cf, v. 800) versus desiit, propter homoeotel.) (meas) Auris utor Seyffert: Auribus utor Leo 800 (ei) dabo A (suppl. Ribbeck): dabo P a add. Camerarius (A n. l) uxorem P (A n. l) 803 potui P, A n. l. reperiri B 804 (ergo) habe Pradel: (dabo.) habe Luchs (A n. l.)

805 PA. ergo adcura, sed propere opust. nunc tu ausculta mi,
Pleusicles.
PL. tibi sum oboediens. PA. hoc facito, miles domum ubi 210
aduenerit,
memineris ne Philocomasium nomines. PL. quem nomi-

PA. Diceam. PL. nempe eandém quae dudum constitutast.
PA. pax! abi.

PL. meminero. sed quid meminisse id refert, (rogo) ego te tamen.

810 PA. ego enim dicam tum quando usus poscet; interea tace; ut nunc etiam hic agit, actutum partis defendas tuas.

PL. eo ego intro igitur.—PA. et praecepta sobrie ut cures face.

PALAESTRIO LVRCIO

ii

PA. Quantas res turbo, quantas moueo machinas!
eripiam ego hodie concubinam militi,
815 si centuriati bene sunt manuplares mei.
sed illúm uocabo. heus Sceledre, nisi negotiumst,
progredere ante aedis, te uocat Palaestrio.

Lv. non operaest Sceledro. PA. quid iam? Lv. sorbet
dormiens.

PA. quid, sorbet? Lv. illud 'stertit' uolui dicere. 820-1 sed quia consimile est, quom stertas, quasi sorbeas—

805-18 pauca in versuum finibus leguntur A 805 propere Brix: properam (B) vel properas (P^{CD}) vel etiam properā (i.e. properato?) P, A n, I. mi om, B 806 huc B 807 quam P^{CD} 808 de Diceam (ita cod.) eta 609 rogo add. eta 610 eta 610 poscit eta 610 poscit eta 611 poscit eta 611 poscit eta 612 poscit eta 613 poscit eta 614 poscit eta 615 poscit eta 615 poscit eta 616 poscit eta 616 poscit eta 617 poscit eta 617 poscit eta 618 poscit eta 619 poscit eta 610 poscit eta 610 poscit eta 619 poscit eta 610 poscit e

Pa. eho an dórmit Sceledrus intus? Lv. non naso quidem, 10 nam eo mágnum clamat. PA. tetigit calicem clanculum: tdomisitt nardini amphoram cellarius. 825 eho tu sceleste, qui illi subpromu's, eho-Lv. quid uis? PA. qui[d] lubitum est illi condormiscere? Lv. oculis opinor. Pa. non te istuc rogito, scelus. 15 procede huc. periisti iam nisi uerum scio. prompsisti tu illi uinum? Lv. non prompsi. Pa. negas? Lv. nego hercle uero, nam ill' me uotuit dicere ; neque equidem heminas octo exprompsi in urceum neque illic calidum | exbibit in prandium. 20 PA. neque tu bibisti? Lv. di me perdant si bibi, si bibere potui! Pa. quid iam? Lv. quia enim opsorbui; nam nimi' calebat, amburebat gutturem. 835 PA. alii ebrii sunt, alii poscam potitant. bono subpromo et promo cellam creditam!

25 Lv. tu | hercle idem fáceres si tibi esset credita :
quoniam aemulari non licet, nunc inuides.

Pa. eho an umquam prompsit antehac? responde, scelus.
atque ut tu scire possies, dico tibi :

si falsa dices, Lurcio, excruciabere.

30 Lv. ita uero? ut tu ipse me dixisse delices,

824 domi sitam ardimi nam amphoram P^{CD} : dormis ita arcliminam phoram B: a litteris pr- versus incepisse potest in A — dum misit (nardum in am.) Ussing: prompsit Pareus (vii, p. 99): vix promisit nardini Ital. — 826 qui Beroaldus: quid P et ut vid. A (vix quid, sed fort. quid lub. ita pronuntiatum ut qui lub. (quillub.) audiretur) 827 vel opino — 830 i. metuit B (pro ille uet.?) — 831 heminas Saracenus: feminas P, A n. L — (i. 8) — 832 calidas Niemeyer (A n. L) 834 potuisti P, A n. L — 835 calebat adurebat codd. Nonii 207: (c)aleb— A: caleuit (pro-euat?) ambureuat P — 836 alia postam (postquam B) P, A n. L: corr. Palmerius, Acidalius, Lipsius — potitant Lipsius: potitam corr. potatam P ut vid. (M pro NT; vi. 1), A n. L 838 vix hercule — idem Ital: id— A: diem P: itidem Bergk — si Ital: sit P, A n. L — 842 possis (ita P, A n. L) (ego) Pylades 843 falsa Ital: palsa P, A n. L — dices Ritschl: dicis P (pro-es?), A n. L — Lurcio Fleckeisen ex scaenae tit. et pers. notis (LVCRIO P, LVCHRIO D^2 , A n. L): uotio (-cio) P, A n. L — excruciaberet P, A n. L: corr. Ital. (cf. ad 223) — 844–54 extremi fere versus leguntur A

redi.

- 845 post (e) sagina ego eiciar cellaria, ut tibi, si promptes, alium subpromum pares. PA, non edepol faciam. age eloquere audacter mihi. Lv. numquam edepol uidi promeré. uerum hoc erat: mihi imperabat, ego promebam postea. 35 850 PA. hoc illi crebro capite sistebant cadi. Lv. non hercle tam istoc ualide cassabant cadi; sed in célla erat paullum nimi' loculi lubrici. ibi erat bilibris aula sic propter cados. ea saepe deciens complebatur: uidi eam 40 855 plenam atque inanem fieri; ópera maxuma. ubi bacchabatur aula, cassabant cadi. PA. abi, abi íntro iam. uos in cella uinaria bacchanal facitis. iam hercle ego illum ádducam a foro. Lv. perii! excruciabit me erus, domum si uenerit. 45 860 quom haec facta scibit, quia sibi non dixerim. fugiam hercle aliquo atque hoc in diem extollam malum. ne dixeritis, opsecro, huic, uostram fidem! Pa. quo tú agis? Lv. missus sum alio: iam huc reuenero.
- 865 Lv. quaeso tamen tú meam partem, infortunium

845 e add. Ritschl (A n. l.) (i. 7) eicia P, A n. l. 846 promtis (proptis $P^{\rm CD}$) P, A n. l.: prompsis Ribbeck subpromis paris P 847 aget P, A n. l. 849 inperauat (i. e. -bat) (inperauit B) P, A n. l. 850 hoc Brix: hic P, A n. l. illi cebro (i. e. crebro) utvid, P (illecebro B, illi celebro $P^{\rm CD}$), A n. l. sistebat (B) vel sistebas $(P^{\rm CD})P$ 851 om. A (iii. II) cassabant Pylades: cassauat (cessauit B) cod. 852 erit p. P, A n. l: paulum erat Brix, nam erat paulum displicet 853 aula (-lla) sic Ritschl: auilis hic P, A n. l. 854, 855 compleuatur (-etur B) die Ea plenam P, A n. l.: corr. Leo: c. in die Ritschl deleto versu sequenti 854 complebatur, deciens (?) Leo, fort. recte 855 plena maxuma P: plenam maxume Leo 856 auia cassabat P 858 illum] erum P adducata (-cta B) fore P 860 dixerit P 861 diem Camerarius: die cod. 863 quot tu cod. 862 ne huic d. 865 infortinum cod, 863 quot tu cod. aliquo Haupt

PA. quis misit? Lv. Philocomasium. PA. abi, actutum 50

si diuidetur, mé apsente accipito tamen.— Pa. modo intellexi quam rem mulier gesserit: quia Scéledrus dormit, hunc subcustodem suom 55 foras áblegauit, dum ab se huc transiret. placet sed Periplectomenus quam ei mandaui mulierem nimi' lepida forma ducit. dí hercle hanc rem adiuuant. quam digne ornata incedit, hau meretricie! lepide hoc succedit sub manus negotium.

870

iii PERIPLECTOMENVS . ACROTELEVIIVM MILPHIDIPPA PALAESTRIO

PE. Rem omnem tibi, Acroteleutium, tibique una, Milphidippa,

domi démonstraui in ordine. hanc fabricam fallaciasque 875 minu' si tenetis, denuo uolo pércipiatis plane: sati' si intellegitis, aliud est quod potius fabulemur.

5 Ac. stultitia atque insipientia mea istaéc sit, (mi patrone,) me ire in opus alienum aut [t]ibi meam operam pollicitari, si ea in ópificina nesciam aut mala esse aut fraudulenta. 880 PE. at meliust (com)monerier. Ac. meretricem com-

moneri

quam sane magni referat, nihil clám est. quin egomet ultro, 10 postquam adbibere aures meae tuam oram orationis, tibi dixi, miles quém ad modum potisset deasciarei.

868 huc cod. 869 foras Lambinus: foris cod. (contra usum Plautinum) (cf. 1124, 1215 foris pro foras) transire cod. atiuuat (at uiuat PCD) cod. 874 r. o. acretele tibi ut ium (ut unum B) cod. : corr. Studemund 875 in del. Pylades atque Ital.: stultitiaque cod. insipientiam falsta (falsa B) haesit cod. (Fpro E, Lpro I; vi. 1): corr. Leo, qui mi patrone vel Periplectomene addidit: insipientia insulsitasque haec esset Goetz: propius a scripto absit i. insulsitas siet haec 879 tibi cod.: ibi Leo mea cod. 880 ea in o. Camerarius: eam opificinam cod. nesciat cod. vix melius est commonerier (cmon-) Schoell: monerier cod.: (te) 882 egomet ultro Acidalius: ego mfustro (ego mon. Ritschl insustro B) cod. 883 meae] mea et PCD tuae oram Gulielmins (sed tu(ae) displicet): tuam moram cod. 884 potissit Leo deasciari Palmerius: deasdarei (PCD) (d pro cl; vi. 1) vel assecla rei (B) cod.

885 PE. at nemo solus sati' sapit. nam ego multos saepe uidi regionem fugere consili priu' quam repertam haberent.

Ac. si quid faciundum est mulieri male atque malitiose, ea síbi inmortalis memoriast meminisse et sempiterna; sin bene quid aut fideliter faciundumst, eo deueniunt

890 obliuiosae extemplo uti fiant, meminisse nequeunt.
PE. ergo istuc metuo, quom uenit uobis faciundum utrum-

nam id proderit mihi, militi male quod facietis ambae.

Ac. dum nescientes quod bonum faciamus, ne formida.

894-5 PE. mala mille meres. Ac. st! ne paue, peioribus conueniunt.

PE. ita uos decet. consequimini. PA. cesso ego illis obuiam ire.

uenire saluom gaudeo, lepide hercle ornatus [in]cedis. PE. bene opportuneque obuiam es, Palaestrio. em tibi adsunt

quas me iussisti adducere et quo ornatu. PA. eu! noster esto. 25
900 Palaestrio Acroteleutium salutat. Ac. quis hic amabo est
qui tam pro nota nominat me? PE. hic noster architectust.
Ac. salue, architecte. PA. salua sis. sed dic mihi, ecquid

886 repertam haberent (-buere Palmerius) Pylades, Lambinus: reperta habere cod. 888 meminisset et cod. (cf. ad v. 223) 889 quid aut Camerarius: [aut] quid aut cod. (iv. 3) faciundum si (pro faciundumst) eadem ueniunt cod.: corr. Camerarius: faciundum st eaedem eueniet Ritschl: faciundum eisdem ueniat Leo: faciundumst eaedem ueniunt Niemeyer 890 vel extempulo ut (ut cod.) neque eunt PCD 891 quom Mueller: quo cod. 892 militi Acidalius: militia cod. 893 quod (B) vel quid (PCD) cod. faciemus PCD vel dum ne scientes quid 894, 895 mala milla mer est (mala mulier est B) Ac. ne pauet cod.: correxi (i, p. 30) vel mill' mala mulier mers est Bentley 897 uenere cod. cedis Bothe: incedit cod. 898 Pal. em] palestridem cod. 899 me Ital.: ne cod. adducere et quo Ital.: adducere et equo cod. esto Ital.: esio cod. 900 qui sic ambo est cod.: corr. Camerarius 901 quid B notam minat (mittat B) notam PE. ehic (hic B) cod.: corr. Ital., Guietus 902 saluasissiet (salua si sis et B) cod.: corr. Ital.

PLAVT. II

onerauit praeceptis? PE. probe meditatam utramque duco.
30 PA. audire cupio quém ad modum; ne quid peccetis paueo.
PE. ad tua praecepta de meo nihil his nouom adposiui.
Ac. nemp' ludificari militem tuom erum uis? PA. exlocuta's[t].

Ac. lepide et sapienter, commode et facete res parata est.

PA. atque huius uxorem te uolo (ted) adsimulare. Ac. fiat. 35 PA. quasi militi animum adieceris simulare. Ac. sic

futurum est.

PA. quasique ea res per me interpretem et tuam ancillam ei 910 curetur.

Ac. bonu' uatis poteras esse, nam quae sunt futura dicis.

PA. quasique anulum hunc ancillula tua aps té detulerit ad me

quem ego militi (porro) darem tuis uérbis. Ac. uera dicis. 40 PE. quid istís nunc memoratis opust quae commeminere? Ac. meliust.

nam, mi patrone, hoc cogitato, ubi próbus est architectus, 915 bene lineatam si semel carinam conlocauit, facile esse nauem facere, ubi fundata, constitutast. nunc haec carina sati' probe fundata, [et] bene statutast.

45 adsunt fabri architectique (adsunt) ad eam haud inperiti. si non nos materiarius remoratur, quod opus(t) qui det

920

903 ducam B 904 paueuo (paueno B) cod. (-ebo pro -eo; v. 12) 906 -ast cod. 907 facite cod. par. est Camerarius: paratae (-te) cod. (pro -ta \bar{e} , i.e. est?) 908 huis P^{CD} te Ital.: tu cod. ted add. Ribbeck ux. uolo (te esse) Leo adsimulari cod. fiet Beroaldus: flat cod. 909 adieris P^{CD} (iii. 10) 910 quasique aeres aest per (P^{CD}) vel quasi que res est per (B) cod.: corr. Ital., Rischl ancilla P^{CD} ei coeretur Ribbeck: eieceretur (B) vel ceretur (P^{CD}) cod. 911 nam Camerarius: num cod. (u pro a; vi. 1) qui cod. 912 ancillulam tuam cod. aome cod. (O pro D; vi. 1) 913 quarem ego B porro add. Reiz, Brix 914 comminere B 918 haec Camerarius: hic cod. satis profundata bene et statutast cod.: corr. Acidalius (et bene) (vii, p. 105) 919 atsunt eabri (muliebria B) architectique ate ama ut (amant B) inp. cod.: fabri Ital., ad eam (rem) haud Pylades adsunt addidi (Journ. Phil. 26, 293): (famuli) fabri Hasper: fort. architecti (quo que

(noui indolem nostri ingeni), cito erit parata nauis.

PA. nemp' tu nouisti militem meum erum? Ac. rogare mirumst.

populi odium quidni nouerim, magnidicum, cincinnatum, moechum unguentatum? PA. num ille te nam nouit? 50

Ac. numquam uidit:

925 qui nouerit me quis ego sim? Pa. nimi' lepide fabulare; eo pote fúerit lepidius pol fieri. Ac. potin ut hominem mihi des, quiescas ceterá? ni ludificata lepide ero, cúlpam omnem in me imponitó. Pa. age igitur intro abite,

insistite hoc negotium sapienter. Ac. alia cura. 55
930 PA. age, Periplectomene, has nunciam duc intro; ego ad
forum illum

conueniam atque illi hunc anulum dabo atque praedicabo a túa uxóre mihi datum esse eamque illum deperire; hanc ad nos, quom extemplo a foro ueniemus, mittitote. quasi clanculum ad (eum) missa sit. PE. faciemus: alia cura. 60 935 PA. uos modo curate. ego illúm probe iam oneratum huc

acciebo.—

PE. bene ambula, bene rem geras. egone hoc si ecficiam plane,

ut concubinam militis meus hospes habeat hodie atque hinc Athenas auehat, (si) hodie hunc dolum dolamus, 9-40 quid tibi ego mittam muneris! Ac. datne ab se mulier 65 operam?

923 nouerint (nouerit P^{CD}) cod. (v, p. 78) 924 ille te nam Bothe: illa et aenam (illa eam B) cod. (pro illae tae nam?) 925 sum cod. (corr. C) 926 pote fuerit scripsi: potiuerim (-riin vel -run P^{CD}) cod.: fort. (opus) potuerit 931 atquem cod. 932 at cod. esset cod. eamquam cod. 933 hanc ad Ital.: hac at ut vid. cod. (lncc ad B, hoc at D, haoit C) quom Camerarius: quam cod. mittitote Bothe: mittito cod. 934 eum add. Pylades 935 oneratum huc Ital: oneratur hunc cod. 936 geras Seyffert: gerat cod. 937 concubina cod. 938 auehat Dousa: habeat cod. (v. 12, p. 73) si add. Camerarius, Gruterus 939, 940 ab se Ital.: absi cod.: eapse Acidalius

. 4*

PE. lepidissume et comissume—Ac. confido confuturum. ubi facta erit conlatio nostrarum malitiarum, hau uereor ne nos subdola perfidia peruincamur.

PE. abeamus ergo intro, haec uti meditemur cogitate, 70 ut accurate et commode hoc quod agendumst exsequamur, 945 ne quid, ubi miles uenerit, titubetur. Ac. tu morare.

ACTVS IV

IV. i PYRGOPOLYNICES PALAESTRIO

Py. Volup est, quod agas, si id procedit lepide at\(que ex \) sententia;

nam ego hodie ad Seleucum regem misi parasitum meum, ut latrones quos conduxi hinc ad Seleucum duceret, qui eius regnum tutarentur, mihi dum fieret otium.

5 PA. quin tu tuam rem cura potius quam Seleuci, quae tibi condicio noua et lúculenta fertur per me interpretem.
Pv. immo omnis res posteriores pono atque operam do tibi.

loquere: auris meas profecto dedo in dicionem tuam.

Pa. circumspicedum ne quis nostro hic auceps sermoni 955
siet.

nam hoc negoti clandestino ut agerem mandatumst mihi.
Pv. nemo adest. PA. hunc arrabonem amoris primum
a me accipe.

Py. quid hic? unde est? PA. a luculenta ác festiua femina,

941 lepidi sum et comisumet cod.: corr. Gruterus comsissime (i. e. compsissume) Glossarium Plauti (ex hac fabula) cumfut. cod. (pro ēfut. i. e. confut.?) 942 malitiarum Ital.: militiarum cod. 944 abeamus Camerarius: habemus cod. 945 post 946 cod.: trai. Gulielmius: vix secludend. 947 atque ex Ital., Ritschl 948 reg. Sel. (?) Asmus de appositione, p. 48 949 ducere cod. 950 que cod. (pro quei?) 951 tu tuam] tuta uam PCD: tuam B 954 dido cod. 955 circumspicito cum cod.: corr. Ital., Guietus 956 agere mandatus cod. 957 amoris Ital.: moris cod. accepi cod.

quae te amat tuamque éxpetessit pulchram pulchritudinem; 960 eius nunc mi anulum ad te ancilla porro ut deferrem dedit.

Pv. quid ea? ingenuan an festuca facta e serua liberast? 15
PA. uah! egone ut ad te ab libertina esse auderem internuntius,

qui ingenuis sati' responsare nequeas quae cupiunt tui?

64-5 Pv. nuptanst an uiduá? Pa. et nupta et uidua. Pv. quo

pacto potis

nupta et uidua esse eadem? PA. quia adulescens nuptast cum sene.

Pv. eugae! Pa. lepida et liberali formast. Pv. caue men- 20 dacium.

Pa. ad tuam fórmam illa una dignast. Pv. hercle pulchram praedicas.

sed quis east? Pa. senis huius uxor Periplectomeni e proxumo.

970 ea demoritur te atque ab illo cupit abire: odit senem.
nunc te orare atque opsecrare iussit ut cam copiam
sibi potestatemque facias. Pv. cupio hercle equidem si illa 25
uolt.

PA. quae cupit? Py. quid illá faciemus concubina quae domist?

PA. quin tu illam iube aps te abire quo lubet : sicut soror

959 tuamque Pius: tumque (cumque B) cod. expetisset cod. 960 eis $P^{\rm CD}$ hunc Acidalius deferret cod. 961 ingenua cod. an Ital.: ac cod. e serua Dousa: seruare cod. (? pro serua e) 962 ad te Ital.: abste cod. (pro ate, i. e. atte) audere cod. 963 responsaret (responderet B) cod. cupiunt tui Scioppius: cupit uti (capiti uti B) cod. 964, 965 nuptanst uidua (B) vel nuptanist anuida ($P^{\rm CD}$) cod.: nuptan est an uidua Ritschl fort. recte: vix nuptar anst u.? quo Ital: quid cod. (qui B^2) 966 uidua et nupta $P^{\rm CD}$ adem (idem B) cod. quia Ital:: qui cod. 967 lepide et B, unde euge lepide. PA. liberali (?) Leo 968 pulchrum cod: corr. Pius 969 east] haeest B PY, proxumo cod.; e proxumo (om. PY.) Bach (cf, ad Men. 151): PY, ex pr. ? alii 970 cupit Acidalius: cipit cod. 971 copiam Ital:: cupiam (B) vel capiam ($P^{\rm CD}$) cod. 973 illam B concubinam cod. (cf. ad v. 323) quando mist cod. (corr. D^2) 974 quo lubet Ital:: quod iubet cod. (vix pro quod l.)

eius huc gemina uenit Ephesum et mater, accersuntque 975 eam.

Py. eho tu, aduenit Ephesum mater eiius? Pa. aiunt qui sciunt.

30 Py. hercle occasionem lepidam, ut mulierem excludam foras!

PA. immo uin tu lepide facere? Py. loquere et consilium cedo.

PA. uin tu illam actutum amouere, a te ut abeat per gratiam?
Py. cupio. PA. tum te hoc facere oportet. tibi diuitiarum 980
adfatimst:

iube sibi aurum atque ornamenta, quae illi instruxti mulieri, 35 dono habere, (abire), auferre áps te quo lubeat sibi.

Pv. placet ut dicis; sed ne istanc amittam et haec mutet fidem

uide modo. Pa. uah! delicatu's, quae te tamquam oculos amet.

Py. Venu' me amat. Pa. st tace! aperiúntur fores, concede 985 huc clanculum.

haec celox illiust, quae hinc egreditur, internuntia.

40 Pv. quaé haec celox? PA. ancillula illiust, quae hinc egreditur foras.

quae anulum istunc attulit quem tibi dedi. Pv. edepol haec quidem

bellulast. PA. pithecium haec est prae illa et spinturnicium.

uiden tu illam oculis uenaturam facere atque aucupium 990 auribus?

975 ug geminam uenite cod. 976 eon cod. an uenit Goetz eius Ital.: aeuius cod. 978 faceret B et fort. cod. loquerit et B 981 instruxit cod. 982 abire add. Goetz auferet cod. quod $P^{\rm CD}$ (cf. ad 974) iubeat cod. (corr. D) 983 ne (et) istam (ita cod.) Brix et om. B (iii. 1) 985 st] ast cod. aperitur foris B entley rhythmi causa 986 hic egr. cod. 987 retractatoris esse credit S eyffert haec del. B othe quae om. B hic cod. 988 dedit cod. (corr. B^2)

MILPHIDIPPA PYRGOPOLYNICES ii

MI. Iam est ante aedis circus ubi sunt ludi faciundi mihi. dissimulabo, hos quasi non uideam neque esse hic etiamdum sciam.

Py. tace, subauscultemus ecquid de me fiat mentio.

MI. numquis[nam] hic própe adest qui rem alienam potius

curet quam suam,

995 qui aucupet me quid agam, qui de uesperi uiuat suo?

eos nunc homines metuo, mihi ne opsint neue opstent uspiam,
domo si bita(n)t, dum huc transbitat, quae huius cupiens
corporist,

997ª (er)a mea, quoius propter amorem cor nunc miser(ae contremit),

quae amat hunc hominem nimium lepidum et nimia pulchritudine,

militem Pyrgopolynicem. Pv. satin haec quoque me 10 deperit?

1000 meam laudat speciem. edepol huiius sermo hau cinerem quaeritat.

PA. quo argumento? Pv. quia enim loquitur laute et minime sordide.

PA. quidquid istaec de te loquitur, nihil attrectat sordidi.
Py. tum autem illa ipsa est nimium lepida nimi'que
nitida femina.

991 Tam cod. ludificandi cod.; corr. Camerarius

993 ec qui P^{CD} 994 nam del. Reiz

properat est B (viv pro propera dest)

fort. potius delend.

995-1000 in initiis quaedam leguntur A995 aquam Pdem P (pro dé), A n. l.

996

fort. opsint, ne op. rhythmi causa (An. l.)

obstent llal.: obtet (opt.) P, An. l.

997 domosibit ac dum hue transiuit adque (atque) huius P, An. l.: corr. Leo (bitat)

vel corporest

997 om. $A^{\text{1}}P$ (?iii. II): in A mg. sup. manus coaeva ascripsit: retractatori ascribit Leo suppl. Goelz viv misere

998 nimiam pulchritudinem B1000 vel PA. edepol sermo Gruterus: sermonis P, An. l. (i. 9)

1001 PA.]

vel PY. PY.] vel PA.

1002 quidquid i. Bothe: quid ad (quid ait B)

i. P (a pro Q, i. e. qui): quid i. quae Ade te vel teteque Asordidi Ritschl: sordide P (pro-ei?), An. l.

hercle uero iam adlubescit primulum, Palaestrio.

PA. priu'ne quam illam oculis tuis—Pv. uideon id quod 1005

credo tibi?

tum haec celocla autem illa apsente subigit me ut amem. Pa. hercle hanc quidem

nihil tu amassis ; mihi haec desponsast : tibi si illa hodie nupserit,

ego hanc continuo uxorem ducam. Py. quid ergo hanc dubitas conloqui?

PA. sequere hac me ergo. Pv. pedisequos tibi sum.

MI. utinam, quoius caussa foras

sum egressa, (eiius) conueniundi mihi potestas euenat.

PA. erit et tibi exoptatum optinget, bonum habe animum, ne formida;

homo quidamst qui scit quod quaeris ubi sit. MI. quem ego híc audiui?

PA. socium tuorum conciliorum et participem consiliorum.

25 M1. tum pol ego id quod celo hau celo. PA. immo et celas et non celas.

MI. quo argumento? Pa. infidos celas: ego sum tibi firme 1015 fidus.

MI. cedo signum, si harunc Baccharum es. Pa. amat mulier quaedam quendam.

MI. pol istuc quidem multae. PA. at non multae de digito donum mittunt.

M1. enim cognoui nunc, fecisti modo mi ex procliuo planum.

1004-13 non legitur A 1005 iliam cod. uideo (ideo B) cod. (i, p. 27) 1006 tum Ital.: cum cod. celocula Bugge (cf. Class. Rev. 6, 89): elocuta cod. illam autem cod.: traieci 1007 desponsatast $P^{\rm CD}$ tibi om. B 1009 foras (fori B) in initio versus sequentis, cod., unde cuius gratia Foras sum Mueller 1010 eius add. Spengel: fort. (utinam) 1013 consiliorum Bothe: consiliarium P, A n. I. 1014 immo etiam (et etiam B) sed non celas P 1015 firme fides (firme fidels $P^{\rm CD}$, firma fides B) P 1016 est P 1017-26 pauca in initiis leguntur A 1017 didigito domum B 1018 planum Gulielmius: patrem P, A n. I. (vii, p. 104)

sed hic numquis adest? PA. uel adest uel non. MI. cedo 30 te mihi solae solum.

1020 PA. breuin an longinquo sermoni? M1. tribu' uerbis. PA. iam ad te redeo.

Pv. quid ego? hic astabo tantisper cum hac forma et factis [sic] frustra?

PA. patere atque asta, tibi ego hanc operam do. Pv. properandó—excrucior.

Pa. pedetemptim (tu haec scis) tractare soles hasce huiius modi mercis.

Pv. age age ut tibi maxume concinnumst. Pa. nullumst 35 hoc stolidiu' saxum.

1025 redeo ad te. quid me uoluisti? M1. quo pacto hoc Ilium appelli

uelis, id fero ád te consilium. Pa. quasi hunc depereat— MI. teneo istuc.

Pa. conlaudato formam et faciem et uirtutes commemorato. Mr. ad eam rem habeo omnem aciem, tibi uti dudum iam demonstraui.

PA. tu cetera cura et contempla et de meis uenator uerbis. 40 1030 Pv. aliquam mihi partem hodie operae des denique, iam tandem ades tilicot

PA. adsum, impera si quid uis. Pv. quid illaec narrat tibi?
PA. lamentari

1019 uel est B solae solum [esse] P^{CD} : sisoluē B: corr. Pius 1020 breuem—A sermone P, An.l. 1021 quom P (antiqua forma), An.l. [sit] frustram B: [si sic] frustram P^{CD} : vix octonarius (An.l.) 1022 do operam P, An.l.: traieci, assonationis causa; de hiatu cf. Journ. Phil. 27, 218 propera (expecta) ndo Ritschl: properadum (stando) Colvius: fort. properandon (-ne i. e. nonne) excruciet B 1023 haec (hec) sois] sois Ritschl (del. hec): nescis Guietus (interrogative): hoc sois Leo tractari Pylades solē ut vid. P (An.l.): solitas Ritschl 1024 concinnus P, An.l. (proust, i. e. -umst) 1025 Ilium Gertz: cilium cod. apeli (P^{CD}) vel a... pi (B^1) P, An.l. (accepi B^2): accedi Gertz hoc occipiam aperi R0ch 1026 id] ut R1 (pro it) fero] refero Guietus ut ferrem abs te Leo huc cod. 1027–31 pauca servata R1 1028 aciem Camerarius: faciem R2 matiem R3, unde materiem Seyffert (R1.) 1030 iam om. R2 adest R3, R3, R4, R5. Ilico] remeligo (del. iam) Leo (R4, R6.) 1031 [te] lam. R6, R7, R7, R7, R8, R9, R9

ait illam, miseram cruciari et lacrumantem se adflictare, quia tis egeat, quia te careat. ob eam rem huc ad te missast.

45 Pv. iube adire. Pa. at scin quid tu facias? facito fastidi plenum,

quasi non lubeat; me inclamato, quia sic te uolgo uolgem. 1035 Py. memini et praeceptis parebo. Pa. uocon ergo hanc quae te quaerit?

Pv. adeat, si quid uolt. Pa. si quid uis, adi, mulier. MI. pulcher, salue.

Py. meum cognomentum commemorauit. di tibi dent quaequomque optes.

50 M1. tecum aetatem exigere ut liceat—Pv. nimium optas.
M1. non me dico,

sed eram meam quae te demoritur. Py. aliae multae idem 1040 istuc cupiunt

quibu' copia non est. M1. ecastor hau mirum si te habes carum,

hominem tam pulchrum et praeclarum uirtute et forma, factis.

deu' dignior fuit quisquam homo qui esset? Pa. non hercle humanust ergo—

55 nam uolturio plus humani credo est. Pv. magnum me faciam

nunc quom illaec me illi[c] conlaudat. PA. uiden tu 1045 ignauom ut sese infert?

1032-9 pauca in primis et extremis versibus leguntur A 1033 fort. tis $\langle ea \rangle$ (A n. l.) 1034 facite B (? pro face te), A n. l. 1035 sic te Pylades: sic tam P, A n. l.: tam te B aier 1036 [quis] commerauit B: commemorat P 1037 adi om. P 1038 [quis] commerauit P 1038 [quis] commerauit P 1040-1121 deficit P 1040 dusque ad P 1058 paucissima in primis et extremis versibus leguntur 1040 multae aliae cod.: trai. P 1042 praeclarum P 1042 praeclarum P 1043 factis P 1043 deus P 1044 multae aliae cod.: trai. P 1045 factis P 1046 factis P 1047 factis P 1048 factis P 1049 factis P 104

quin tu huic responde, haec illaec est ab illa quam dudum (dixi).

Pv. qua ab illarum? nam ita me occursant multae: meminisse hau possum.

MI. ab illa quae digitos despoliat suos et tuos digitos decorat.

nam hunc anulum áb tui cupientí huic detuli, híc porro (ad te). 60 1050 Pv. quid nunc tibi uis, mulier? memora. M1. ut quae te cupit, eam ne spernas,

quae per tuam nunc uitam uiuit: sit necne sit spes in te

Pv. quid nunc uolt? MI. te compellare et complecti et contrectare.

nam nísi tu illi fers suppetias, iam illa animum despondebit.

1054º mi Achilles, fiat quod te oro, serua illam pulchram pulchre, 1055 exprome benignum ex te ingeniúm, urbicape, occisor regum.

Pv. eu hercle ódiosas res! quotiens hoc tibi, uerbero, ego interdixi,

meam ne sic uolgo pollicitere operám? PA. audin tu,

dixi hoc tibi dudum et nunc dico: nisi huic uerri adfertur 70 merces,

1059- non hic suo seminio quemquam proculenam impertiturust.

om. C) illic me illic cod.; illaec me sic Ritschl infert Acidalius: inferat cod. (i. 9) 1046 illaec Pylades: illic cod.: illinc Seyffert dixi add. Reiz 1047 quam B (vii. 4), unde quanam Camerarius, cui qua | ab displicet 1049 fort. anellum ab tui om. B cupientis cod. huc PCD: vel hūïc: an huc huic? hic ad te p. Ritschl: huic (om. B) p. cod. (etiam v. 1046 in fine mancus est) hic (ad te detulit) p. Schoell 1050 ut qui cod. 1051 uiuit Pius: uult cod. nec B: vel necn' 1054 age extra versum posui, nam Achilles vix ferendum, neque fiat placet: mi Ach. et sq. v. age exprome Fleckeisen fuat (?) Leo fort. quod delend. pulchre] pulcher Pius 1055 urbicape Camerarius, etiam cod. ut vid. (ubi cape B: [ini] uirbicape PCD) (ini pro ui; iv. 3) 1058 uerri affertur Priscianus 1, 149: uerriant fertur cod. (pro u. atf.) 1060 porculae nam codd. Prisciani: proculem cod. (ef. Class. Rev. 10, 333)

MI. dabitur quantum ipsus preti poscet. PA. talentum
Philippi huic opus auri est;

minus ab nemine accipiet. Mr. eu ecastor nimi' uilest tandem!

Py. non mihi auaritia umquam innatast: satis habeo diuitiarum,

75 plus mi auri mille est modiorum Philippi. PA. praeter thensauros.

tum argenti montes, non massas, habet Aetina non aeque 1065 altos.

Mi. eu ecastor

hominem peiiurum! Pa. út ludo? M1. quid ego? ut 1066ª sublecto? Pa. scite.

M_I. sed amabo, mitte me áctutum. Pa. quin tu huic respondes aliquid,

80 aut facturum aut non facturum? Mr. quid illam miseram animi excrucias,

quae numquam male de te meritast? Pv. iube eampse exire huc ad nos.

dic me ei omnia quae uolt facturum. Mi. faci' nunc ut 1070 facere aequom,

quom, quae te uolt, eandem tu uis. Pv. non insulsum huic ingenium.

nin. (?) Leo, rhythmo consulens 1064 thensaurus cod. ut vid. 1065 aethna (om. B) mons (om. B) non aeque a. cod.: Actina non aeque altast Loewe: Aetna möns non aeque altust Lachmann: Aetnā mons aeque altast Titler 1066 ut Camerarius: ui cod. sublectos cod. Pa. scite del. Acidalius, cui eu ecastor extra versum epiphonema displicat: versui sequenti (cum respondo tribuit Schoell 1067 vel mitt' med: mittite me C, cf. Skutsch (Philol. 59, 483) 1069 de te meritast] dixerit at B (pro d&ēerit ast? vi, p. 85) iube eampse Rittershusius: iubeam ipse cod. 1070 me ei scripsi: mihi cod.: me Ital. (immo med) (te) facere Hermann: facerest Goetz vel aequomst 1071 quom Lambinus: quod cod. quae

que te] te cod. ut vid. (ita D: ipte C: que B) non [hoc] insulsum hinc cod.: corr. Ritschl non...ing. Palaestrioni dat Ital., fort. recte

MI. quomq' me oratricem hau spreuisti sîstique exorare ex te.

quid cst? ut ludo? Pa. nequeo hercle equidem risu[m] 85 admoderarier: (hahahae!)

Mr. ob eam caussam huc aps te auorti. Py. non edepol tu scis, mulier,

1075 quantum ego honorem nunc illi habeo. M1. scio et istuc illi dicam.

PA. contra auro alii hanc uendere potuit operam. Mi. poliistuc tibi credo.

PA. meri bellatores gignuntur, quas hic praegnatis fecit, et pueri annos octingentos uiuont. Mr. uae tibi, nugator! 90 Pv. quin mille annorum perpetuo uiuont ab saeclo ad saeclum.

1080 PA. eo minu' dixi ne haec censeret me aduorsum se mentiri.

MI. perii! quot hic ipse annos uiuet, quoius filii tam diu
uiuont?

Pv. postriduo natus sum ego, mulier, quam Iuppiter ex Ope natust.

Pa. si hic pridie natus foret quam ille est, hic haberet 95 regnum in caelo.

MI. iam iam sat, amabo, est. sinite abeam, si possum, uiua a uobis.

1085 PA. quin ergo abeis, quando responsumst? M1. ibo atque illam huc adducam,

propter (quam) opera est mihi. numquid uis? Pv. ne magi' sim pulcher quam sum,

ita me mea forma habet sollicitum. PA. quid hic nunc stas? quin abis? MI. abeo.

ro72 quoniam ($q\bar{m}$) me B haud Camerarius: hii (hic P^{CD}) cod. ex te] ixste cod. (exste D^2) ro73 equidem Bothe: quidem cod. risu meo mod. P^{CD} : risum ac mod. B (ac pro at, t. e, ad e sed admoderarier perdubium) hahahae add. Studemund (iii. 4) 1079 quin Ital.: qui cod. cum codd. Nonii 499 saeculo codd. Nonii: sacio (-tio) cod. (i e pro l) 1086 quam add. Bentley vel mage 1087 habent cod.

100 PA. atque adeo (audin?) dicito docte et cordate, ut cor ei saliat—

Philocomasio dic, sist istic, domum ut transeat: hunc hic esse.

M1. †hic cum era est, clam nostrum hunc† sermonem sublegerunt.

PA. lepide factumst: iam ex sermone hoc gubernabunt doctiu' porro.

MI. remorare, abeo.—Pa. neque te remoror neque tango neque te—taceo.

105 Py. iube maturare illam exire huc. iam istic rei praeuortemur.

iii Pyrgopolynices Palaestrio

Py. Quid nunc mihi es auctor ut faciam, Palaestrio, de concubina? nam nullo pacto potest prius haec in aedis recipi quam illam amiserim.

PA. quid me consultas quid agas? dixi equidem tibi quo id pacto fieri possit clementissume.

aurum atque uestem muliebrem omnem habeat sibi quae illi instruxisti: sumat, habeat, auferat; dicasque tempus maxume esse ut eat domum: sororem geminam adesse et matrem dicito.

10 quibu' concomitata recte deueniat domum.

Pv. qui tu scis eas adesse? Pa. quia oculis meis uidi hic sororem esse eiius. Pv. conuenitne eam? Pa. conuenit. Pv. ecquid fortis uisast? Pa. omnia

1105

1095

1100

1088 audin tu cod.: tu del. Reiz dicito ut docte et cordate curas aluit B (i. 6) ut .. saliat Milphidippae dant alii 1089 istic Brix: hic cod. 1090 (mea) era Camerarius quae etiam n. Servius Dan. in Virg. Buc. 9, 21 (? pro quae etiam clam n.) hunc (hinc) Mueller 1092 PA. rememorare MI. abeo neque te remoro cod.: corr. Gruterus, Bothe neque tango Hermann, neque aliter ut vid. (neq.&ango) cod. (neque et ago B: neque te tango PCD) 1094 quis PCD mihi nunc est cod. 1096 amiserim Scaliger: obmiserit cod. 1098 pacto id B 1101 maxume Scaliger:

maxumum cod. 1102 geminatesse ut vid. cod. (geminat esse B, geminam esse PCD) 1103 concomitata Acidalius: cum comita cod. 1104 Quid cod. 1106 fortis Nonius 306: fortius cod. (i. 9)

uis optinere. Py. ubi matrem esse aiebat soror? PA. cubare in naui lippam atque oculis turgidis

demst.

35

15

nauclerus dixit, qui illas aduexit, mihi. 1110 is ad hos nauclerus hospitio deuortitur. Py. quid is? ecquid fortis? PA. abi sis hinc, nam tu quidem ad equas fuisti scitus admissarius. qui consectare qua maris qua feminas. 20 hoc age nunc. Py. istuc quod das consilium mihi. 1115 te cum illa uerba facere de ista re uolo: nam cum illa sane congruos sermo tibi. PA. qui potius quam tute adeas, tuam rem tute agas? dicas uxorem tibi necessum ducere; 25 cognatos persuadere, amicos cogere, 1120 Py. itan tu censes? Pa. quid ego ní ita censeam? Py. ibo igitur intro. tu hic ante aedis interim speculare, ut, ubi illaec prodeat, me prouoces.

PA, tu modo istuc cura quod agis. Py. curatum id qui- 30

quin si uoluntáte nolet, uí extrudam foras.

bonam abeat aps te. atque illaec quae dixi dato, aurum, ornamenta quae illi instruxisti ferat.

Pv. cupio hercle. Pa. credo te facile impetrassere. sed abi intro. noli stare. Pv. tibi sum oboediens.—

dixi esse uobis dudum hunc moechum militem?

1107 optinere Camerarius: optinare (opinare P^{CD}) cod. vel aibat 1110 hos Pylades: uos cod. 1111 ecqui cod. abisis (abhis B) hic cod.: corr. Saracenus 1113 qua f. Lipsius: que f. cod. 1116 illa] alio B vel congruost: congruit Ital. 1117 adeas Bothe: ades cod. 1118 necessum (-us P^{CD}) [esse] ducere cod.: esse del. Scaliger, nam necessum esse suspectum 1122 accedit A 1124 Qui A foris P, A n. l. 1130 numquid quidetur P alio atque uti Lachmann, A n. l. 1131 dixisse u. ut vid. A huc mecum P 1132 aut om. P (cf. Sjögren 'Part. Copul.' p. 33)

40 ancillula eius aut Pleusicles. pro Iuppiter, satine ut Commoditas usquequaque me adiuuat! nam quos uidere exoptabam me maxume, una exeuntis uideo | hinc e proxumo.

1135

iv ACROTELEVTIVM MILPHIDIPPA PALAESTRIO PLEVSICLES

Ac. Sequimini, simul círcumspicite ne quis adsit arbiter.

Mr. neminem pol uideo, nisi hunc quem uolumus conuentum. PA. et ego uos.

MI. quid agis, noster architecte? PA. egone architectus? uah! MI. quid est?

PA. qui(a) enim non sum dignus prae te palum ut figam in 1140 parietem.

5 MI. heia uero! PA. nimi' facete nimi'que facunde mala's. ut lepide deruncinauit militem! MI. at etiam parum. PA. bono animo es: negotium omne iam succedit sub manus:

uos modo porro, ut occepistis, date operam adiutabilem.
nam ipse miles concubinam intro abiit oratum suam

10 ab se ut abeat cum sorore et matre Athenas. PL. eu, probe!

PA. quin etiam aurum atque ornamenta quae ipse instruxit mulieri

omnia dat dono, a se ut abeat: ita ego consilium dedi.

1135 me om. A 1136 uideo excuntis Acidalius uideo (ego) Bothe: fort. uideon hinc (huc) Mueller e om. P (i. e. hinc pro hince; i. 7) 1138 pol om. A [est] et (? notae personae loco) Palaestrioni hace verba dant edd. contra ordinem nominum in scaenae titulo in codd. ubi Plevsicles praeponitur; cf. Spengel (Sitzber. Akad. Muench, 1883, p. 271) 1139 quidst A 1140 qui enim P, A n. l. (e pro e, i. e. ae?) ut figam p. P 1141 M1.] vel Ac. facite P facunde P ut vid. (faciunda B, fecunden PCD): fecunde A malast P 1142 parum] rogas A (interrogative?) 1143 est P, A n. l. 1144 porro ut Ital.: porro ue P: (ut p)o(rro) A 1146 habeas P, A n. l. 1147 instruxi mulieri A: instruxit mulier P 1148 donase A: dono se P consilium [tum] P

PL. facile istuc quidemst, si et illa uolt et ille autem cupit.

1150 PA. non tu scis, quom ex alto puteo susum ad summum
escenderis,

maxumum periclum inde esse ab summo ne rusum cadas? 15 nunc haec res apud summum puteum geritur: si prosenserit

miles, nihil ecferri poterit huiius: nunc quom maxume opust dolis. PL. domi esse ad eam rem uideo siluai satis:

quod apud nos fallaciarum sex situmst, certo scio, quod apud nos fallaciarum sex situmst, certo scio, poppidum quoduis uidetur posse expugnari dolis. date modo operam. Ac. íd nos ad te, si quid uelles, quenimus.

PA. lepide facitis. nunc hanc tíbi ego ímpero prouinciam.

PA. militem lepide et facete, laute ludificarier
uolo. Ac. uoluptatem mecastor mi imperas. PA. scin
quém ad modum?

Ac. nempe ut adsimulem me amore istius differri. Pa.

Ac. quasique istius caussa amoris ex hoc matrimonio
1165 abierim, cupiens istius nuptiarum. PA. omne ordine.
nisi modo unum hoc: hasce esse aedis dicas dotalis tuas,
hinc senem aps te abiisse, postquam feceris diuortium:

1150 descenderis P 1151 indie esset (P^{CD}) vel in dono esset (B) P 1152 nunc hanc P praesenserit Ital. fort. recte 1153 nihil hac ferre potuit P maximi (maximo B) P 1154 domi sqq. Palaestrioni continuat Leo (cum P) esset P 1155 mulieres st res P sego P 1156-62 tantum priores partes leguntur A 1156 sex situmst Klotz: sexitumst uvid. P (uvid uvid) uvid uvid

ne ille mox uereatur introire in alienam domum.

Ac. bene mones. Pa. sed ubi ille exierit intus, istinc te procul

ita uolo adsimulare, prae illius fórma quasi spernas tuam

1170
35 quasique eius opulentitatem reuerearis, et simul
formam, amoenitatem illius, faciem, pulchritudinem
conlaudato. satin praeceptumst? Ac. teneo. satinest, si tibi
meum opus ita dabo expolitum ut inprobare non queas?
PA. sat habeo. nunc tibi uicissim quae imperabo ea discito. 1175
40 quom extemplo hoc erit factum, ubi intro haec abierit, ibi
tu ilico

facito uti uenias ornatu húc ad nos nauclerico; causeam habeas ferrugineam, [et] scutulam ob oculos laneam, palliolum habeas ferrugineum (nam is colos thalassicust), id conexum in umero laeuo, exfafillato bracchio,

45 praecinctus aliqui: adsimulato quasi gubernator sies; atque apud hunc senem omnia haec sunt, nam is piscatores habet.

PL. quid? ubi ero exornatus quin tu dicis quid facturu' sim?

PA. huc uenito et matris uerbis Philocomasium arcessito, ut, si itura siet Athenas, eat tecum ad portum cito 50 atque ut iubeat ferri in nauim si quid imponi uelit.

nisi eat, te soluturum esse nauim : uentum operam dare.
PL. sati' placet pictura. perge. PA. ille extemplo illam
hortabitur

1190 ut eat, ut properet, ne sit matri morae. PL múltimodis sapis.

PA. ego illi dicam, ut me adiutorem, qui onu' feram ad portum, roget.

ille iubebit me ire cum illa ad portum. ego adeo, ut tu 55 scias,

prorsum Athenas protinam abibo tecum. PL. atque ubi illo ueneris,

triduom seruire numquam te quin liber sis sinam.

1195 PA. abi cito atque orna te. PL. numquid aliud? PA. haec ut memineris.

PL. abeo.—PA. et uos abite hinc intro actutum; nam illum huc sat scio

iam exiturum esse intus. Ac. celebre apud nos imperium 60 tuomst.—

PA. agite apscedite ergo. ecce autem commodum aperitur foris.

hilarus exit: impetrauit. inhiat quod nusquam est miser.

Pyrgopolynices Palaestrio

1200 Py. Quod uolui ut uolui impetraui, per amicitiam et gratiam, a Philocomasio. Pa. quid tam intus fuisse te dicam diu?

1188 ea te P 1190–1284 deest A, nisi quod 1257-84 paucissima in primis et extremis versibus supersunt 1190 matri mora sit Brix, rhythmi causa modice sapis Nonius 342 († Plautus in Milite') (cf. ad 1422) 1191 adiutore cod. 1192 iussit B 1193 protinam Bentley: protinus cod. (i. 7) 1195 orna te Ital.: orac cod. 1196 hue Luchs: hinc cod. 1197 iam Merula: nam (non P^{CD}) cod. celebre Camerarius: celedre ut vid. cod. (sceledre

 P^{CD}) 1198 peritur cod. 1199 hilarius cod. (pro -us?) 1200 ut uolui Guietus: ut uolo cod. (iii. 3 1201 quid [nam] tam intus fuisset et (fuisse P^{CD}) dicam diu, cod. (pro fuiss&edicam): corr. Ussing

5*

Py. numquam ego me tam sensi amari quam nunc ab illa muliere.

PA. quid iam? Py. ut multa uerba feci, ut lenta materies fuit!

5 uerum postremo impetraui ut uolui : donaui, dedi quae uoluit, quae postulauit ; (te) quoque (ei) dono dedi. 1205 PA. etiam me? quo modo ego uiuam sine te? Py. áge, animo bono es,

idem ego te liberabo. nam si possem ullo modo impetrare ut abiret, ne te abduceret, operam dedi;

10 uerum oppressit. PA. deos sperabo teque. postremo tamen etsi istuc mi acerbumst, quia ero te carendum est optumo, 1210 saltem id uolup est quom ex uirtute formai euenit tibi mea opera super hac uicina, quam ego nunc concilio tibi. Pv. quid opust uerbis? libertatem tibi ego et diuitias dabo,

15 si impetras. PA. reddam impetratum. Pv. at gestio. PA. at modice decet:

moderare animo, ne sis cupidus. sed eccam ipsam, 1215
egreditur foras.

vi Milphidippa Acrotelevtivm Pyrgopolynices Palaestrio

MI. Era, eccum praesto militém. Ac. ubi est? MI. ad laeuam. Ac. uideo.

1202 me tam Camerarius: mittam cod. (quid tam P^{CD}) (cf. 1201) 1203 feci Mueller: fecit cod. 1204 inpetrauit cod. (corr. B^2) do. dedi (-ei) Brix: dona uidere cod. (i. 6): dona uidere Palmer (Hermath. 9, 66) 1205 te et ei add. Pylades 1206 a. b. es Ital.: animo bono (b. a. B) et (in initio v. 1207) cod. 1207 agotelli illibera bonam (B) vel ago telliberabo nam (P^{CD}) cod.: corr. Ital.: e. te illim lib. Ribbeck, Leo posset cod. vix alio modo 1208 haberet cod. ut vid. (pro abeiret?) nec Salmasius 1210 optime B 1211 quoniam ($q\bar{m}$) B forme uenit cod.: corr. Camerarius 1212 hac uicina testatur Festus 305: hanc uicinam cod. tibi Festus: mihi cod. 1213 opus cod. 1214 imperatum cod. at modice Camerarius: ac modico (modo B) cod. dice P^{CD} 1215 foris P^{CD}

M1. aspicito limis, ne ille nos se sentiat uidere.

Ac. uideo. edepol nunc nos tempus est malas peiores fieri.

MI. tuomst principium. Ac. ópsecro, tute ipsum conue-

placide, ipsae dum lubitum est mihi, otiose, meo arbitratu.

Py. audin quae loquitur? PA. audio. quam laeta est
quia ted adiit!

Ac. o, fortunata mulier es! Pv. ut amari uideor! PA. dignu's.

Ac. permirum ecastor praedicas te adiisse atque exorasse;

1225 per epistulam aut per nuntium, quasi regem, adiri eum aiunt. 10

M1. namque edepol uix fuit copiá adeundi atque impetrandi

PA. ut tu inclutu's apud mulieres! Py. patiar, quando ita Venus uolt.

Ac. Veneri pol habeo gratiam, eandémque et oro et quaeso ut eiius mihi sit copiá quem amo quemque expetesso

1230 benignusque erga me siet, quod cupiam ne grauetur. 15
M1. spero ita futurum, quamquam multae illum sibi expe-

tessunt:

ille illas spernit, segregat hasce omnis, extra te unam.

Ac. ergo iste metus me macerat, quod ille fastidiosust,
ne óculi eiius sententiam mutent, ubi uiderit me,

1235 atque eiius elegantia meam extémplo speciem spernat.

1217 aspicite cod. limis [oculis] cod. (iv. 1): oc. del. Guietus uidere sentiant cod.: corr. Ital., Reiz 1218 fiere B 1219 tuom espa incipium (t. est initium P^{CD}) cod.: corr. Camerarius 1220 uocem testalur schol. Aen. 10, 532: uoci (parce uictu audiat B) cod. locuta Saracenus: secuta cod. 1221 meo (me B) arbitratu (arbitrit B) [ut uolui] cod. (iv. 1): ut uol. del. Reiz 1222 q. ad te B (om. adiit) (? pro adiit te) 1223 muliër es] mulieris B (i. 4; v. 9, p. 70) dubito an recte (nominativus antiquus) neque est cur corrigas o fortunatae mulieris dignus est cod. 1224 audisse cod. 1228 tandemque exoro P^{CD} 1229 expetes sunt B (cf. 1231) 1230 (ut) s. cod f 1231 illum multae f 1232 f 1233 f 1233 f 1234 f 1234 f 1235 f 1235 f 1236 f 1237 f 1237 f 1238 f 1239 f 1231 f 1231 f 1231 f 1232 f 1233 f 1234 f 1234 f 1235 f 1235 f 1236 f 1236 f 1237 f 1237 f 1238 f 1238 f 1239 f 1231 f 1231 f 1231 f 1232 f 1233 f 1234 f 1235 f 1236 f 1237 f 1238 f 1238 f 1239 f 1239 f 1231 f 1231 f 1231 f 1232 f 1233 f 1234 f 1234 f 1235 f 1236 f 1237 f 1238 f 1239 f 1239 f 1239 f 1231 f 1231 f 1231 f 1231 f 1232 f 1233 f 1234 f 1234 f 1234 f 1235 f 1236 f 1237 f 1238 f 1239 f 1239 f 1231 f 1232 f 1233 f 1234 f 1234 f 1234 f 1234 f 1235 f 1236 f 1237 f 1238 f 1239 f 1239 f 1231 f 1232 f 1233 f 1234 f 1234 f 1234 f 1235 f 1235 f 1236 f 1237 f 1238 f 1239 f 1239 f 1230 f 1231 f 12

MI. non faciet, (modo) bonum animum habé. Py. ut ipsa se contemnit!

Ac. metuo ne praedicatio tua nunc meam fórmam exsuperet.

MI. istuc curaui, ut opinione illius pulchrior sis.

Ac. si pol me nolet duceré uxorem, genua amplectar

25 atque opsecrabo; alio modo, si non quibo impetrare, consciscam letum: uiuere sine illó scio mé non posse.

Py. prohibendam mortem mulieri uideó. adibon? PA

minime;

1240

nam tu te uilem feceris, si te ultro largiere: sine ultro ueniat; quaeritet, desideret, exspectet

30 sine : perdere istam gloriam uis quám habes? caue sis faxis. 1245 nam nulli mortali scio optigisse hoc nisi duobus, tibi et Phaoni Lesbio, tam mulier sé ut amaret.

Ac. eo intro, an tu illunc euocas foras, mea Milphidippa?

MI. immo opperiamur dum exeat aliquis. Ac. durare nequeo

35 quin eam intro. M1. occlusae sunt fores. Ac. ecfringam, 1250 M1. sana non es[t].

Ac. si amauit umquam aut si parem sapientiam [hic] habet ac formam,

per amorem si quid fecero, clementi (hic) animo ignoscet.

PA. ut, quaeso, amore perditast te misera! Py. mutuom fit.

PA. tace, ne aúdiat. Mi. quid astitisti opstupida? qur non pultas?

1236 modo (th) add. (!) Leo h. a. b. Bothe 1242 mulieri uideo [mulieri (-rem P^{CD})] cod.: corr. Taubmann 1243 uelim cod. 1245 sine, p. Leo: sino p. (sinon p. P^{CD} , summopere B) cod.: nisi p. Ritschl: vix sīn' (i. q. nisi) p. 1247 mulier se Seyffert: muuete (P^{CD}) ved uiuere (B) cod. 1248 illuc cod.: corr. Berty euocatus (-tum P^{CD}) cod.: corr. Seyffert aut tu illum hue euoca Fleckeisen 1250 eam Saracenus: etiam cod. es Pyladcs 1251 si amauit Camerarius: simulauit cod. hic del. Bentley (cf. 1252) 1252 hic addid' (ex. v. 1251) ignoscet animo Reiz 1253 te tuo Leo: om. P^{CD}

uideres pol, si amares.

1255 Ac. quia non est intus quem ego uolo. M1. qui scis? Ac. 40 scio de olefactu;

nam odore nasum sentiat, si intus sit. Pv. hariolatur. quia mé amat, propterea Venus fecit eam ut díuinaret. Ac. nescio ubi hic prope adest quem expeto uidere: olet profecto.

Pv. naso pol iam haecquidem plus uidet quam óculis. Pa. caeca amore est.

1260 Ac. tene me ópsecro. Mi. qur? Ac. ne cadam. Mi. 45
quid ita? Ac. quia stare nequeo,
ita animus per oculos meos (meu') defit. Mi. militem pol
tu aspexisti. Ac. ita. Mi. non uideo. ubi est? Ac.

Mı. non edepol tu illum magis amas quam ego, mea, si per te liceat.

PA. omnes profecto mulieres te amant, ut quaeque aspexit.

1265 Py. nescio tu ex me hoc audiueris an non: nepos sum 50

Veneris.

Ac. mea Milphidippa, adi opsecro et congredere. Pv. ut me ueretur!

Pa. illa ad nos pergit. Mi. uos uoló. Pv. et nos te. Mi. út iussisti,

eram meam eduxi foras. Pv. uideo. M1. iube ergo adire. Pv. induxi in animum ne oderím item ut alias, quando orasti.

1270 M1. uerbum edepol facere non potis, si accesserit prope 55 ad te.

dum te optuetur, interim linguam oculi praeciderunt.

1255 de olefactu Skutsch (Philol. 59, 504): edepol facio (scio B) cod.: pol de olfactu Mueller (Rhein. Mus. 54, 400): scio edepol facile Bothe: scio pol ego, olfacio Leo 1259 c. amore Gruterus: c. or cod. (pro caecāore) 1260 quor cod. 1261 meus add. Haupt d. (mi) Schoell 1263 mea (B) vel me (P^{CD}) cod.: amem Camerarius 1265 me ex cod.: trai. Hermann audieris cod. 1267 vel ted vel uti 1268 foris B 1269 in om. B odorim cod. 1270 edepol (B) vel hercle (P^{CD}) cod. 1271 interim om. P^{CD}

Py. leuandum morbum mulieri uideo. MI. ut tremit! atque extimuit,

postquam te aspexit. Py. uiri quoque armáti idem istuc

ne tu mirere mulierem. sed quid (est quod) uolt me facere?

60 M1. ad se ut eas: tecum uiueré uolt atque aetatem 1275
exigere.

Py. egon ád illam eam quae nupta sit? uir eius me deprehendat.

M1. quin tua caussa exegit uirúm ab se. Py. qui id facere potuit?

MI. [quia] aedes dotalis huiiu' sunt. Py. itane? MI. ita pol. Py. iube domum ire.

iam ego illi ero. M1. uide né sies in exspectatione,
65 ne illam animi excrucies. Pv. non ero profecto. abite. 1280
M1. abimus.—

Py. sed quid ego uideo? Pa. quid uides? Py. nescioquis eccum incedit

ornatu quidem thalassico. PA. it ad nos, uolt te profecto. nauclerus hicquidem est. Pv. uidelicet accersit hanc iam. PA. credo.

1272 ut tremit Hermann: [uiden] ut tremit (iubent adirem B; gf. ad 1273) cod. (ii. 6) 1273 post faciunt sequitur iube domum ire in P (non in A ut vid.), quae verba retractatoris fuisse credo qui vo. 1272–8 omittere voluit: del., ut ex v. 1278 illata, Acidalius 1274 [melius] mulierem cod. (iv. 3): melius del. Guietus: eius mul. Leo est quod addidi (iii. 11): q. (illa) Ritschl metacere (me tacerit B, met agere P^{CD}): -cere A 1275 ad sed eas B (vix recte) 1276 ad om. P^{CD} me deprehendat Loewe: me..... dat A: metuere hendast (metuendus est B) P: med ut prendat (prehendat) Goetz 1277 exigit cod. a se Merula: asse[qui] (P^{CD}) vel obse[quit] (B) cod. (iv. 3) quid? quiid Camerarius 1278 quia (etiam A ut vid.) del. Reiz (cf. ad 752). Neque quia aĕdes placet neque in quarto pede huius sunt iube Weise: iubam cod.: fort. iuben 1279 iam Bothe: itam cod. in ex. Ital.: inspectatione (exspectatione B) cod. ne sis (ita cod.) (illi) in ex. Mueller (Rhein. Mus. 54, 400) 1282 it ad nos Brix: iam (Proitan?) non cod. 1283 hane iam. Pa. credo Leo Post alios: hanc A: hac itam [hic] credo P

PLEVSICLES PALAESTRIO Pyrgopolynices

vii

PL. Alium alio pacto propter amorem ni sciam fecisse multa nequiter, uerear magis 1285 me amoris caussa (huc) hoc ornatu incedere. uerum quom multos multa admisse acceperim inhonesta propter amorem atque aliena a bonis: mitto iam, ut occidi Achilles ciuis passus estsed eccúm Palaestrionem, stat cum militi: 1290

5

oratio alio mihi demutandast mea.

10

20

mulier profecto natast ex ipsa Mora; nam quaeuis alia, quae morast aeque, mora minor ea uidetur quam quae propter mulieremst.

hoc adeo fieri credo consuetudine.

1295

1300

nam ego hanc accerso Philocomasium, sed fores pultabo. heus, ecquis hic est? PA. adulescens, quid est? quid ueis? quid pultas? PL. Philocomasium quaerito. 15

a matre illius uenio. sí iturast, eat.

omnis moratur: nauim cupimus soluere.

Py. iam dudum res paratast. i, Palaestrio, aurum, ornamenta, uestem, pretiosa omnia duc adiutores tecum ad nauim qui ferant.

omnia composita sunt quae donaui: auferat.

Pa. eo.—Pl. quaeso hercle propera. Py. non mora-1305

bitur.

quid istuc, quaeso? quid oculo factumst tuo?

1284 nesciam cod. 1285-1303 pauca in initiis extant A huc add. Mueller (Rhein. Mus. 54, 400) 1287-9 om. A accepimus (!) Leo 1288 aliena Gulielmius: alienum cod. 1290 militi B 1291 allo P, A n. l. 1298 uis (ueis) Ritschl: tu eis ut vid. P (tu ais B, tu es P^{CD}), A n. l. 1300 absoluere P^{CD} 1301 paratast i Seyffert: paratas si B: paratast P^{CD} , A n. l. 1302 pretiosa omnia Bothe: preciose (-um P^{CD}) omne [ut ferat] P (ii. 5), A n. l. 1303 duc] dum P 1306 quid oculus factus (ii. 5), A n. l. tuo B, A n. l.

PL. habeo equidem hercle oculum. Py. at laeuom dico. PL. eloquar.

amoris caussa hercle hoc ego oculo utor minus, nam si apstinuissem amorem, tamquam hoc uterer. sed nimi' morantur me diu. Pv. eccos exeunt.

1310

viii PALAESTRIO PHILOCOMASIVM PVRGOPOLYNICES PLEVSICLES

PA. Quid modi flendo quaeso hodie facies? PH. quid ego ni fleam?

ubi pulcherrume egi aetatem, inde abeo. Pa. ém hominem tibi

qui a matre et sorore uenit. Рн. uideo. Ру. audin, Palaestrio?

PA. quid uis? Py. quin tu iubes ecferri ómniá quae istí dedi?

5 Pl. Philocomasium, salue. Ph. ét tu salue. Pl. materque 1315 et soror

tibi salutem me iusserunt diceré. PH. saluae sient.
PL. orant te ut eas, uentus operam dum dat, ut uelum explicent;

nam matri oculi si ualerent, mecum uenissent simul.

Pн. ibo; quamquam inuita facio: hómini pietas—Pl. scio; sapis.

PH. istuc crucior, a uiro me tali abalienarier,
nam tu quemuis potis es facere ut afluat facetiis;
et quia tecum eram, propterea ánimo eram ferocior:
eam nobilitatem amittendam uideo. Py. a! ne fle. Ph.
non queo,

1325 quom te uideo. Py. habe bonum animum. Pн. scio ego 15 quid doleat mihi.

PA. nam nil miror, si lubenter, Philocomasium, híc eras, (si) forma huiius, mores, uirtus, attinere animum hic tuom, quóm ego seruos quando aspicio hunc, lacrumo quia diiungimur.

PH. opsecro licet complecti priu' quam proficisco? Py. licet.

1330 PH. o mi ócule, ó mi ánime. PA. ópsecro, tene mulie- 20

ne adfligatur. Py. quid istuc quaesost? Pa. quia aps te abit, animo male

factum est huic repente miserae. Py. curre intro atque ecferto aquam.

Pa. nil aquam moror, quiescat malo. ne interueneris,

1319 omni pietas scio (sit eo PCD) PL. [chant] sapis P, A n. l. (i, p. 28): corr. Niemeyer 1322 quemuis codd. Nonii 305: quamuis P, A n. l. potis sis (potissis) codd. Nonii (A n. l.) fluat P, codd. Nonii 1323-93 deest A 1323 animo codd. Nonii: animum cod. 1324 uide omnia hec fle (flet B) cod. (pro uideo Mī., i. e. Miles, a): corr. Lindemann, Seyffert 1325 quid] [in]quit cod. 1326 (tu) hic Ritschl: (cum) hoc Brix 1327 si add. Bugge formam h. morem cod.: corr. Pylades [hic] an. attinere hic t. cod.: correxi (Harv. Stud. 9, 127) fort. u. sic at. 1328 Quem PCD lacrumo Ribbeck: lacrumum cod. diiungimur Camerarius: diungitur cod. 1330 ocule Lorenz: oculi cod. (o meum cor) Mueller tene Gruterus: te cod. fort. opsecro te, (opsecro, tene) 1331 quaepost qui abste cod.: corr. Seyffert 1332 miserat currit et introm (intrem B) atque certo aq. cod. (pro curre corr. ex -rit): corr. Ital.. Seyffert 1333 quiescat Luchs: quot (quod) cod.

quaeso, dum resipiscit. Py. capita inter se nimi' nexa hisce habent.

25 non placet. labra ab labellis aufer, nauta, caue malum. 1335
PL. temptabam spirarent an non. Py. aurem admotam oportuit.

PL. si magi' uis, eam omittam. Pv. nolo: retineas. PA. fio miser.

Pv. exite atque ecferte huc intus omniá quae istí dedi. PA. etiam nunc saluto te, 〈Lar〉 familiaris, priu' quam eo.

30 conserui conseruaeque omnes, bene ualete et uiuite, bene quaeso inter uos dicatis †et me† apsenti tamen.

Py. age, Palaestrio, bono animo es. Pa. eheu! nequeo quin fleam,

1340

quom aps te abeam. Pv. fer aequo | animo. Pa. scio ego quid doleat mihi.

Pн. sed quid hoc? quae res? quid uideo? lux, salue * * *
35 Pl. *(salue.) iam resipisti? Pн. ópsecro, quem amplexa sum 1345
hominem? perii! sumne ego apud me? Pl. ne time,
uoluptas mea.

Pv. quid istuc est negoti? Pa. ánimus hanc modo hic reliquerat.

metuoque et timeo ne hoc tandem propalam fiat nimis.

1334 resipiscit Ital.: respicit cod.

corr. Camerarius (hisce Fleckeisen)

1335 labram cod.

aufer

Mueller: fer cod.

nauta caue m. Bugge (malo Lorenz; cf. ad Bacch.

463): inaut acemalum (ad macellum B) cod. (vii, p. 103)

1336

spiraret Camerarius

aurem admotam Pareus: non aurem (aut eum

B) at nostam cod.: au. adpostam (?) Leo [hoc] oportuit B (? pro

hop-)

1337 vcl mage eam omittam Ritschl: amo mittam cod.

retineat cod. fio Kayser: flo cod. ret. P.L. omisero (?) Leo

1339

Lar add. Bothe eo Ital.: ero cod.

1341 fort. de med vell etiam

me (mi Palmer)

1342 est cod. heu cod. nèque quin (quiin

PCD) fleat cod.: corr. Ital.

1343 (quaeso) aequo Mueller (Rhein.

Mus. 54, 401) fort. ted... an. aequo

1344 quae res Seyffert:

queris cod.

quid Ital.: quod cod.

(PL. et tu, lux mea) Leo

1345 (Et tu salue) iam Niemeyer (iii. 11) vel resipistin (Philo
comasium?) Ph. Ritschl (iii. 2)

1348 et Ital.: ut cod. propalam

Camerarius: proalla (proilla B) cod.

Pv. quid id est? PA. nos secundum ferri nunc per urbem haec omnia.

parui ego illos facio. agite, ite cum dis beneuolentibus.

PA. tua ego hoc caussa dico. Py. credo. PA. iam uale.

Py. et tu bene uale.

Pa. ite cito, iam ego adsequar uos: cúm ero pauca uolo loqui.—

quamquam alios fideliores semper habuisti tibi

1355 quam me, tamen tibi habeo magnam gratiam rerum omnium; 45 et, si | ita sententia esset, tibi seruire malui multo quám alii libertus esse. Py. hábe animum bonum. Pa. eheu, quom uenit mi in mentem ut mores mutandi sient, muliebres mores discendi, obliuiscendi stratiotici!

1360 Py. fac sis frugi. Pa. iam non possum, amisi omnem 50 lubidinem.

Py. i, sequere illos, ne morere. Pa. bene uale. Py. et tu bene uale.

PA. quaeso memineris, si forte liber fieri occeperim (mittam nuntium ad te), ne me deseras. Pv. non est meum. PA. cogitato identidem tibi quam fidelis fuerim.

Py. scio et perspexi saepe. Pa. uerum quom antehac,

scies: immo hodie †meorum† factum faxo post dices magis.

Py. uix reprimor quin te manere iubeam. Pa. caue istuc
feceris:

dicant te mendacem nec uerum esse, fide nulla esse te,

1350 istuc Luchs 1351 alios Bothe 1353 ero Ital.: ego cod. uolo loqui Ritschl: eloqui cod. 1356 ita si Lachmann: si istaec Skutsch (Herm. 32, 92) 1357 esset cod. habe bonum animum cod.: trai. Bothe 1358 eheu Leo: haeum cod. (vix interiectio) 1359 stratiotici Scutarius: stratiosi (stratiost $P^{\rm CD}$) cod. 1362 q. ot (ut) m. $P^{\rm CD}$ fleri occeperit cod. 1364 dent idem cod. 1366 (tum) hod. Ital. 1367 eorum B: uerum Camerarius: me tuom Leo: fort. morum (cf. 1370) esset cod. fide Ital.: fidele cod.

60	dicant seruorum praeter me ésse fidelem neminem. nam si honeste censeam te facere posse, suadeam ;	1370
	uerum non potest. caue fáxis. Py. abi iam. PA. patiar quidquid est,	
	Pv. bene uale igitur. Pa. ire meliust strenue.—Pv. etiam nunc uale.	
	ante hoc factum hunc sum arbitratus semper seruom pessumum :	
65	eum fidelem mihi esse inuenio. quom egomet mecum cogito,	1375
	stulte feci qui hunc amisi. 160 hinc intro nunciam ad amores meos. sed, sensi, hinc sonitum fecerunt fores.	
ix	PVER PYRGOPOLYNICES	
	Pv. Ne me moneatis, memini ego officium meum, ego †nam† conueniam illum, ubi ubi est gentium;	
	inuestigabo, óperae non parco meae.	1380
	Pv. me quaerit illic. ibo huïc puero obuiam.	
5	Pv. ehem, te quaero. salue, uir lepidissume,	
	cumulate commoditate, praeter ceteros duo dí quem curant. Py. qui duo? Pv. Mars et Venus.	
	Py. facetum puerum! Pv. intro te ut eas opsecrat,	1385
	te uolt, te quaerit, teque exspectans expetit.	- J-,
10	amanti fer opem. quid stas? quin intro is? Pv. eo. —	
	Pv. ipsus illic sese iam impediuit in plagas;	
	paratae insidiae sunt : in statu stat senex,	

1370 dicent Leo (ct. 1369) esset cod.

1372 pa. q. e. Pyrgopolynici continuant alii 1373 Py.] vel Pa. Pa.]

vel Py. melius est trenue cod. Py.] vel Pa. 1374 huc sum cod.

1375 inuento cod. egomet Lambinus: ego et cod. 1376 fecit . . .

amisit cod. 1377 amores Ital.: mores cod. et sensit cod.

1379 nam] iam Camerarius 1380 parcam Camerarius 1381 ilico hine p. B (pro illic eo h. p.?) an ibon? (ego) huic Briv.

1386 expetit Pareus: petit cod. (om. B) 1387 quin Merula: quid cod. 1388 sese Pylades: ese cod. (se PCD) 1391 quemque PCD

1390

ut adoriatur moechum, qui formast ferox,

qui omnis se amare credit, quaeque aspexerit

mulier: eum oderunt qua uiri qua mulieres.
nunc in tumultum ibo: intus clamorem audio.—

15

ACTVS V

PERIPLECTOMENVS PYRGOPOLYNICES V. CARIO LORARII SCELEDRYS

PE. Ducite istum; si non sequitur, rapite sublimem foras, 1395 facite inter terram atque caelum út siet, discindite.

Py. opsecro hercle, Periplectomene, te. PE. nequiquam hercle opsecras.

uide ut istic tibi sit acutus, Cario, culter probe.

CA. quin iamdudum gestit moecho hóc abdomen adimere, 5 ut faciam quasi puero in collo pendeant crepundia.

1400 Py. perii! PE. haud etiam, numero hoc dicis. CA. iamne (ego) in hominem inuolo?

PE. immo etiam priu' uerberetur fustibus. CA. multum quidem.

14018 * * * * * * *

PE. qur es ausus subigitare álienam uxorem, inpudens?
Py. ita me dí ament, ultro uentumst ad me. PE. mentitur, feri. 10
Py. mane dum narro. PE. quid cessatis? Py. non licet
mi dicere?

1405 PE. dice. Py, oratus sum ad eam ut irem. PE. qur ire ausu's? em tibi!

Py. oiei! sati' sum uerberatus. opsecro. Ca. quam mox seco? PE. ubi lubet: dispennite hominem diuorsum et distendite.

1392 mulier eum Camerarius: mulieres eum (P^{CD}) vel mulierem (B) cod. 1394 accedit A sublimen B, A n. l. 1397 actus P 1400 iamne (ego) Fleckeisen (A n. l.): iam tandem Mueller (Rhein. Mus. 54, 402) inuoco P, A n. l. 1401 ueretur P 1401 om, P: hace comparent in A: agi ... c ... ams ... s — f ... m — 1405 om. A dic cod. ad eam ut irem Ribbeck, Seyffert: ad te amuttire (P^{CD}) vel ad te uenirem (B) cod. quor ire Seyffert quirere (P^{CD}) vel quare (B) cod. 1406 olei P seco] ego P (x pro xs) 1407 dispennite testatur Nonius 9: dispendite A (cum B): distendite P et dispendite P: et distennite Meursius

PE. loquere. Py. non de nihilo factumst: uiduam hercle esse censui,

itaque ancilla, conciliatrix quaé erat, dicebat mihi.

PE. iura te non nociturum esse hómini de hac re nemini, quod tu hódie hic uerberatu's aut quod uerberabere,

20 si te saluom hinc amittemus Venerium nepotulum.

Py. iuro per Iouem et Mauortem me nociturum nemini,
quod ego hic hodie uapularim, iureque id factum arbitror; 1415
et si intestatus non abeo hinc, bene agitur pro noxia.

Pr. quid si id non faxis? Py. ut uiuam semper intestabilis.

25 CA. uerberetur etiam, postibi amittendum censeo.

Py. di tibi bene faciant semper, quom aduocatus mihi bene's.

CA. ergo des minam auri nobis. Py. quám ob rem? CA. 1420 saluis testibus

ut ted hodie hinc amittamus Venerium nepotulum; aliter hinc non eibis, ne sis frustra. Pv. dabitur. Ca. magi's sapis.

30 de tunica et chlamyde et machaera ne quid speres, non feres. Lo. uerberon etiam, an iam mittis? Py. mitis sum equidem fustibus.

opsecro uos. PE. soluite istunc. Pv. gratiám habeo tibi. 1425 PE. si posthac prehendero ego te híc, carebis testibus. Pv. caussam hau dico. PE. eamus intro, Cario.—Pv. seruos

meos

1409 non de nihilo factumst Hasper: non dum niliblo factus (B) vel nondum donec factum est (P^{CD}) P, A n, l.: nondum nihili factu's Camerarius hercle om, P 1411 non om, A hominem P 1412 tu hic ho. Bothe: fort, tu's ho, hic uerberabere] uerberare P 1413 amittimus codd. Prisciani 1, 102 (pro-em-?): mittemus A: mittimus P 1414 idum (-am P^{CD}) et martem P P P 10 P 10 P 10 P 1415 uapularim P 1417 semper uiuam P 1418 post tibi amitte dum P 1419 bine P 1411 hib henest P 1412 post tibi amitte dum P 1412 P P 1413 P P 1424 P P 1425 P P 1426 P 1427 carios P 1426 P 1426 P 1427 carios P 1427 carios P

- eccos uideo. Philocomasium iam profecta est? dic mihi. 35 Sc. iam dudum. Pv. ei mihi! Sc. magi' dicas, si scias quod ego scio.
- 1430 nam illic qui | ob oculum habebat lanam nauta non erat.
 Py. quis erat igitur? Sc. Philocomasio amator. Py. qui
 tu scis? Sc. scio.

nam postquam porta exierunt, nihil cessarunt ilico osculari atque amplexari inter se. Py. uae misero mihi! 4º uerba mihi data esse uideo. scelu' uiri Palaestrio,

- 1435 is me in hanc inlexit fraudem. iure factum iudico; si sic aliis moechis fiat, minus hic moechorum siet, magi' metuant, minus has res studeant. eamus ad me. plaudite.
 - 1429 sqq. Sc.] vel Servys 1429 vel mage 1430 ob oculum habebat 1-A: lanam ob oculum habebat P laeuom add. $Hasper\ (post\ ob),\ Leo\ (post\ habebat)$ $fort.\ \langle illam \rangle$ lanam 1432 portam A, $fort.\ recte$ 1434 $uir\ P$ 1435 in hanc injexit fraudem A: hanc $(corr.\ in\ hanc)$ inlexit fraude $ut\ vid.\ P$ (hinc illexit fraude P^{CD} , inlexit fraude in B) $uir\ e-$ 1437 studeant $Sceledio\ dedit\ Bothe$ 1436 $sil\ sil\ sil\ e$ moechus fuit P 1437 $vel\ mage$

MOSTELLARIA

ARGVMENTVM

Manu misit emptos suos amores Philolaches
Omnemque absente rem suo absumit patre.
Senem ut revenit ludificatur Tranio:
Terrifica monstra dicit fieri in aedibus
Et inde pridem emigratum. intervenit
Lucripeta faenus faenerator postulans
Ludosque rursum fit senex; nam mutuom
Acceptum dicit pignus emptis aedibus.
Requirit quae sint: ait vicini proxumi.
Inspectat illas. post se derisum dolet,
Ab sui sodale gnati exoratur tamen.

5

10

2 absimit cod. (corr. B²) 4 fieri Gruterus: sileri cod. (pro fiieri? vi. 1) 5 pridem Bothe: primum cod. 8 acceptum [tum] cod.: corr. Camerarius 11 exorator cod. (corr. B²)

PERSONAE

TRANIO SERVVS
GRVMIO SERVVS
PHILOLACHES ADVLESCENS
PHILEMATIVM MERETRIX
SCAPHA ANCILLA
CALLIDAMATES ADVLESCENS
DELPHIVM MERETRIX
THEOPROPIDES SENEX
MISARGYRIDES DANISTA
SIMO SENEX
PHANISCVS SERVVS
PINACIVM (?) SERVVS
SPHAERIO (?) SERVVS
LORARII

SCAENA ATHENIS

(P) INA(CI) VM in titulo IV. i in A de nomine Sphaerio vid. ad v. 419

GRVMIO TRANIO

	Gr. Exi e culina sis foras, mastigia,	
	qui mi inter patinas exhibes argutias.	
	egredere, erilis permities, ex aedibus.	
	ego pol te ruri, si uiuam, ulciscar probe.	
š	(exi,) exi, inquam, nidoricupi, nam quid lates?	5
	Tr. quid tibi, malum, hic ante aedis clamitatiost?	
	an ruri censes te esse? apscede ab aedibus.	
	abi rús, abi díerecte, apscede ab ianua.	
	em, hoccine uolebas? Gr. perii! qur me uerberas?	9-10
10	Tr. quia uiuis. Gr. patiar. sine modo adueniat senex.	
	sine modo uenire saluom quem apsentem comes.	
	Tr. nec ueri simile loquere nec uerum, frutex,	
	comesse quemquam ut quisquam apsentem possiet	
	Gr. tu urbanus uero scurra, deliciae popli,	15
15	rus mihi tu obiectas? sane hoc, credo, Tranio,	
	quod te in pistrinum scis actutum tradier.	
	cis hercle paucas tempestates, Tranio,	
	augebis ruri numerum, genu' ferratile.	
	nunc, dum tibi lúbet licetque, pota, perde rem,	20
20	corrumpe * erilem adulescentem optumum;	
	dies noctesque bibite, pergraecaminei,	
	amicas emite, liberate: pascite	
	parasitos: opsonate pollucibiliter.	
	haecine mandauit tibi, quom peregre hinc it, senex?	25
2;	hocine modo hic rem curatam offendet suam?	
	hoccine boni esse officium serui existumas	
	ut eri sui corrumpat et rem et filium?	

⁵ exi addidi dubitanter, nam inquam displicet -cupi nam culine (i.e. -nae) B², unde nidor e culina Pylades 6 clamatiosi cod.: corr. Acidalius 9, 10 en cod. 12 saluos cod. (corr. B²) 16 hoc om. PCD et fort. cod. 17 sis cod. 21 corrumpe (porro) (?) Leo Vide ne lacera pagina in PBC fuerit; cf. ad v. 57 25 it Bothe (iit Ital.): ut cod. (pro iit)

	nam ego illúm corruptum duco quom his factis studet;	
30	o quo nemo adaeque iuuentute ex omni Attica	
	antehac est habitus parcus nec magi' continens,	3
	is nunc in aliam partem palmam possidet.	·
	uirtute id factum tua et magisterio tuo.	
	TR. quid tibi, malum, méd aut quid ego agam curatiost?	
31	an ruri, quaeso, non sunt quos cures boues?	
J.	lubet potare, amare, scorta ducere.	3.
	mei tergi facio haec, non tui fiducia.	
	GR. quam confidenter loquitur [fue]! TR. at te Iuppiter	
	dique omnes perdant! (fu!) oboluisti alium	
40	(germana inluvies, rusticus, hircus, hara suis),	
•	canem, capram commixtam. Gr. quid uis fieri?	40
	non omnes possunt olere unguenta exotica,	7
	si tú oles, neque superiores accumbere	
1-5	neque tam facetis quam tu uiuis uictibus.	
,	tu tibi istos habeas turtures, piscis, auis,	
	sine me aliato fungi fortunas meas.	45
	tu fortunatu's, ego miser : patiunda sunt.	
50	meum bonum me, te tuom maneat malum.	
,	Tr. quasi inuidere mihi hoc uidere, Grumio,	
	quia mihi bene est et tibi male est; dignissumumst:	
	decet méd amare et te bubulcitarier,	50
	me uictitare pulchre, te miseris modis.	
55	GR. o carnuficium cribrum, quod credo fore,	
,	ita te forabunt patibulatum per uias	
	stimulis, * si huc reueniat senex.	
	Tr. qui scis an tibi istuc eueniat priu' quam mihi?	55
		00

29 dico B^2 31 vel mage 34 vel me (ita cod.) 38 fue del. Ritschl (cf. v. 39) 39 fu add. Ritschl (cf. v. 38) 40 fort. rustica, nam rústicus hírcus suspectum sui cod. 41 canes capro commixta Scaliger: caeno κοπρών commixte Leo 43 superiores Leo: superior P^{CD} , superior quan erus B 46 tibi obustos (pro t. habe istos?) codd. Servii in buc. 1, 58 aueis B^1 47 aleato cod. (vulgaris forma): aliatum alii 53 vel me (ita cod.) 55 carnificum cod.: corr. Pylades 57 st. (carnufices) Leo; cf. ad v. 21

	nisi te mala re magna mactari cupis.	50
50	Tr. tace atque abi rús. ego ire in Piraeum uolo, in uesperum parare piscatum mihi.	65
55	eruom tibi aliquis cras faxo ad uillam adferat. quid est quod tu me nunc optuere, furcifer? GR. pol tibi istuc credo nomen actutum fore. TR. dum interea sic sit, istuc 'actutum' sino. GR. ita est. sed unum hoc scito, nimio celerius	70
70	uenire quod obest quam illuc quod cupide petas.	
	TR. molestus ne sis nunciam, i rus, te amoue. ne tu hercle praeterhac mihi non facies moram.— GR. satin abiit neque quod dixi flocci existumat? pro di inmortales, opsecro uostram fidem! facite huc ut redeat noster quam primum senex, triennium qui iam hinc abest, priu' quam omnia periere, et aedes et ager; qui nisi huc redit, paucorum mensum sunt relictae reliquiae. nunc rus abibo. nam eccum erilem filium	75 80
80	uideo, corruptum ex adulescente optumo.—	
ii		
11	THILODACHES	
	Recordatu' multum et diu cogitaui	^
	argumentaque in pectus multa institúi	85
	ego, atque in meo corde, si est quod mihi cor,	
	62 seruom cod. (corr. B²) daturi cod. 63 data es in(h)onestis cod. (corr. B²) 64 occepisti B²PCD bibi cod. (corr. B²) 65 ecfercite Camerarius: ecferute (ec ferite B) cod. 69 quod tu (B) vel quid tu (PCD) (i.e. quid est? quid tu)-cod. 71 intereas cod. 73 obest scripsi: moleste cod. (cf. v. 74) ueniet quod noles Leo 74 vel sic distingue sis, nunciam i 75 [erres] hercle cod. (iv. 3): erres del. Spengel 80 huc] nunc Ritschl 81 mensuum cod. 83 corruptum (tam) Pradel de praepos. p. 543	

eam rem uolutaui et diu disputaui, hominem quoiiu' rei, quando natus est 5 similem esse arbitrarer simulacrumque habere id repperi iam exemplum. 90 nouarum aedium esse arbitro similem ego hominem quando hic natus est. ei rei argumenta dicam. atque hoc hau uidetur ueri simile uobis. TO at ego id faciam esse ita ut credatis. profecto esse ita ut praedico uera uincam. 95 atque hoc uosmet ipsi, scio, proinde uti nunc ego esse autumo, quando dicta audietis [mea], haud aliter id dicetis. 15 auscultate, argumenta dum dico ad hanc rem: simul gnaruris uos uolo esse hanc rem mecum. 100 aedes quom extemplo sunt paratae, expolitae, factae probe examussim, laudant fabrum atque aedes probant, sibi quisque inde 20 exemplum expetunt, sibi quisque similis uolt suas, sumptum, operam (parum) parcunt suam. atque ubi illo immigrat nequam homo, indiligens 105 cum pigra familia, inmundus, instrenuos, hic iam aedibus uitium additur, bonae quom curantur male; atque illud saepe fit: tempestas uenit. 25 confringit tegulas imbricesque: ibi

87 uol. eam rem Weise, nam diū (bisyll.) placet

88 n. esset

Leo: natust Schoell (anap.)

89 an arbitrarem? (cf. ad 91)

91 arbitror E²PCD

92 hic del. Lorens

93-5 retractatoris esse credit

Ritschl, fort. recte

95 ita esse cod.: trai. Bentley

98 mea

del. Hermann

100 uos Camerarius: uo cod.

104 simile

suo is sua cod: corr. Ritschl, Spengel

sumptu B

parum addidi

105 indiligens[que] cod.: que del. Pylades

106 instr. Ital.: strenuus

cod. (v. 9, 8)

108 vel illuc

112 putrefacit cod. (putr-)

perdit

Bergk: per cod. (pro perd, i. e. perdit, vii. 4)

dominus indiligens reddere alias neuolt;

uenit imber, lauit parietes, perpluont, tigna putefacit, perdit operam fabri:

IIO

30 nequior factus iam est usus aedium.
atque (ea) haud est fabri culpa, sed magna pars
morem hunc induxerunt: si quid nummo sarciri potest,
usque mantant neque id faciunt donicum
parietes ruont: aédificantur aedes totae denuo.

haec argumenta ego aedificiis dixi; nunc etiam uolo 35 dicere uti hómines aedium esse similis arbitremini. primumdum parentes fabri liberum sunt: 120 i fundamentum supstruont liberorum; extollunt, parant sedulo in firmitatem, et ut (et) in usum boni et in speciem 40 poplo sint sibique, hau materiae reparcunt nec sumptus ibi sumptui ducunt esse ; 125 expoliunt: docent litteras, iura, leges, sumptu suo et labore 45 nituntur ut alii sibi esse illorum similis expetant. ad legionem quom ita * * * adminiclum is danunt tum iam, aliquem cognatum suom. eatenus abeunt a fabris. unum ubi emeritum est stipendium. igitur tum specimen cernitur quo eueniat aedificatio.

nam ego ad illud frugi usque et probus fui in fabrorum potestate dum fui.

postea quom immigraui ingenium in meum, perdidi operam fabrorum ilico oppido.

uenit ignauia, ea mi tempestas fuit,

mihi aduéntú suo grandinem imbrem[que] attulit;

135

114 ea add. Hermann 115 morem Lambinus: moram cod. hanc $B^2P^{\rm CD}$ 119 adicere (scil. argumenta) (?) Leo 121 i (ei)] et $P^{\rm CD}$ et fort. cod. 123 et add. Schoell vel uti usu B 124 neparcunt B^2 125 esse ducunt cod.: trai. Schoell. ut integer tetram. flat 129 comita (comitum B^2) cod. lacunam in $P^{\rm A}$ (cf. 151) sic explevit Leo (paratos mittunt) 131 eatenus. abeunt distinxit Leo unum del. Ritschl, cui ubi ëmer. displicet 133 fui frugi Schoell, favente alliteratione 135 quom Guictus: quam cod. emigraui B^2 in ingenium cod.: trai. Bothe 138 vel mi: (et) mi Leo que del. Bothe (rf. 105, 144)

60

haec uerecundiam mi et uirtutis modum

deturbauit detexitque a med ilico;

postilla optigere eam neglegens fui.

continuo pro imbre amor aduenit tin cor meumt,

is usque in pectus permanauit, permadefecit cor meum.

nunc simul res, fides, fama, uirtus, decus

145 deseruerunt: ego sum in usu factus nimio nequior.
atque edepol ita haec tigna umiditate putent: non uideor
mihi

sarcire posse aedis meas quin totae perpetuae ruant,
cum fundamento perierint nec quisquam esse auxilio queat. 65
cor dolet quom scio ut nunc sum atque ut fui,
150 quo neque industrior de iuuentute erat

* * * * arte gymnastica:
disco, hastis, pila, cursu, armis, equo
uictitabam uolup,
70

parsimonia et duritia discipulinae alieis eram,
optumi quique expetebant a me doctrinam sibi.
nunc, postquam nihili sum, id uero meopte ingenio repperi.

PHILEMATIVM SCAPHA PHILOLACHES iii

PHILEM. Iam pridem ecastor frigida non laui magi' lubenter nec quom me melius, mea Scapha, rear esse deficatam. Sc. euentus rebus omnibus, uelut horno messis magna 160 fuit. Philem. quíd ea messis attinet ad meam lauationem?

139 domum Fay, fort. recte

[texit] detexitque cod. (iv. 3) vel me (ita cod.)

[texit] detexitque cod. (iv. 3) vel me (ita cod.)

[texit] detexitque cod. (iv. 3) vel me (ita cod.)

[texit] detexitque cod. (iv. 3) vel me (ita cod.)

[41 opticere cod. (optimere B^2)

[42 in cor meum (cf. 143)] tetigit guttis grandibus Leo (ex Front. p. 27)

[44 decus[que] cod.; que del. Bothe

[48 cum Ritschl: [quin] cum cod. (pro qum? iv. 3; cf. Mil. 172)

[48 cum Ritschl: [quin] cum cod. (pro qum? iv. 3; cf. Mil. 172)

[51 lacunam in PA (cf. 120) sic explevit Ussing (quisquam nec clarior)

[55 tam e cod. (corr. B^2)

[54 parsimoniae duritia cod.: corr. Ital.

[55 tam e cod. (corr. B^2)

[57 vel mage

[59 vel euentust vel omnibust

5 Sc. nihilo plus quam lauatio tua ad messim. Philol. o Venu' uenusta,

haec illa est tempestas mea, mihi quae modestiam omnem detexit, tectus qua fui, quom mihi Amor et Cupido in pectus perpluit meum, neque iam umquam optigere possum:

madent iam in corde parietes, periere haec oppido aedes. 165
10 Philem. contempla, amabo, mea Scapha, satin haec me
uestis deceat.

uolo mé placere Philolachi, meo ocello, meo patrono. Sc. quin tu te exornas moribus lepidis, quom lepida tute es? non uestem amatores amant mulieri', sed uestis fartim. Philol. ita me di ament, lepidast Scaphá, sapit scelesta 170 multum.

15 ut lepide res omnis tenet sententiasque amantum!

PHILEM. quid nunc? Sc. quid est? PHILEM. quin me
aspice et contempla ut haec me deceat.

Sc. uirtute formai [id] euenit te ut deceat quidquid habeas. Philol. ergo ob istoc uerbum te, Scaphá, donabo ego hodie—áliqui

neque patiar te istanc gratiis laudasse, quae placet mi. 175
20 PHILEM. nolo ego te adsentari mihi. Sc. nimi' tuquidem stulta es mulier.

eho, mauis uituperarier falso quam uero extolli?
equidem pol uel falso tamen laudari multo malo
quam uero culpari aut meam speciem alios inridere.

179-80
PHILEM. ego uerum amo, uerum uolo dici mi: mendacem

odi.

163 tectusque cod. (corr. B²) quom Ritschl; quam cod., fort. recte
164 optingere cod. 167 me Bothe: meo cod. philolacheti cod.
168 quid tu te ex., mo. lep. quom Bothe, Ritschl, fort. recte
170 lepidast Gruterus: lepida cod. (iii. 3) 171 o. mores Bergk: o. res cod.: res omnis Camerarius 172 deceat Camerarius: decet cod. 173 formae id cod.: id del. (!) Leo, nam elisio syllabae -ae in genetivo displicet
174 istuc Brix: hoc cod. (pro iste hoc! cf. v. 175 hanc pro istanc)
vix hödie 175 istanc] hanc PCD 176 quidem tu PCD

Sc. ita tu me ames, ita Philolaches tuo' té amet, ut uenu- 25 sta es.

PHILOL. quid ais, scelesta? quo modo adiurasti? ita ego istam amarem?

quid istaéc me, id qur non additum est? infecta dona facio. 185 periisti : quod promiseram tibi dono perdidisti.

Sc. equidem pol miror tam catam, tam doctam te et bene edúctam

nunc stultam stulte facere. Philem. quin mone quaéso, 30 si quid erro.

Sc. tu ecastor erras quae quidem illum exspectes unum atque

morem praecipue sic geras atque alios asperneris.

190 matronae, non meretricium est unum inseruire amantem.
Philol. pro Iuppiter! nam quod malum uorsatur meae

Philol. pro Iuppiter! nam quod malum uorsatur meae domi illud?

di deaeque omnes me pessumis exemplis interficiant,
nisi ego illam anum interfecero siti fameque atque algu.
Philem. nolo ego mihi male te, Scaphá, praecipere. Sc.
stulta es plane

195 quae illum tibi aeternum putes fore amicum et beneuolentem. moneo ego te: te ille deseret aetate et satictate.

PHILEM. non spero. Sc. insperata accidunt magi' saepe 40 quam quae speres.

postremo, si dictis nequis perduci ut uera haec credas mea dicta, ex factis nosce rem. uides quaé sim et quae fui ante.

200 nihilo ego quam nunc tu * * * * * * * *

184 cura cod. (corr. B²) 185 dona cod. (corr. B²): doni (?) Leo 186 catam Pius: captam cod. doctam] docilem Leo eductam Camerarius: doctam cod. 187 nunc Bothe: non cod. (vii. 2) stultam B²: sta i tam cod. (a pro u; vi. 1) 189 asperneres cod. (ris B²) (? pro -re) 191 domi illud Camerarius: domillum cod. 192 me omnes Ritschl, cui omnés me displicet 194 mei cod. (pro mehi vel mehei, antiqua forma) 195 putas PCD 197 vel mage 199 et quae] fort. atqui

*	*	*	5/5	*	*	amata	sum;	atque	uni	modo	gessi	2000
										m	orem:	

45 qui pol me, ubi aetate hoc caput colorem commutauit, reliquit deseruitque me. tibi idem futurum credo.

Philol. uix comprimor quin inuolem illi in oculos stimulatrici.

PHILEM. solam ille me soli sibi suo (súmptu) liberauit: illi me soli censeo esse oportere opsequentem.

50 PHILOL. pro di inmortales, mulierem lepidam et pudico ingenio!

bene hercle factum et gaudeo mihi nihil esse huiius caussa. Sc. inscita ecastor tu quidem es. Philem. quapropter? Sc. quae istuc (cures),

ut te ille amet. Philem. qur opsecro non curem? Sc. libera es iam.

tu iam quod quaerebas habes: ill' te nisi amabit ultro,
55 id pro capité tuo quod dedit perdiderit tantum argenti.
Philol. perii hercle, ni ego illam pessumis exemplis enicasso!

illa hanc corrumpit mulierem malesuada †uitilena†.

Philem. numquam ego illi possum gratiam referre ut meritust de me.

Scapha, id tu mihi ne suadeas ut illúm minoris pendam.

60 Sc. at hoc únum facito cogites: si illum inseruibis solum dum tibist nunc haec aetatula, in senecta male querere.

Philol. in anginam ego nunc me uelim uorti, ut ueneficae illi

fauces prehendam atque enicem scelestam stimulatricem.

200, 200^a (minus fui pulchra et uenusta et nihilo Minus ego quam nunc tu) Seyffert 204 post 205 cod. (prius om. propter homoeoarch.): corr. Ritschl sumptu add. Bentley 205 illi Fleckeisen: [solam] illi cod. (cf. v. 204) me Camerarius: meo cod. 208 inciste ecastor (B) vel castor (PCD) cod. cures add. Pylades 211 tuo capite Bentley 213 cantilena Ussing vix malesüada uiti plena 217 tibist...aetatula Klotz: tibi...aetatulast cod. (cf. ad Merc. 330) aetatlast vix ferendum, nullo modo senecta in del. (?) Fleckeisen

- 220 Ригем. eundem ánimum oportet nunc mihi esse gratum, ut impetraui,
 - atque olim, priu' quam id extudi, quom illi subblandiebar. 65 Рнісос. di(ui) me faciant quod uolunt, ni ob istam orationem te liberasso denuó et ni Scapham enicasso.

Sc. si tibi sat acceptum est fore tibi uictum sempiternum

- 225 atque illum amatorem tibi proprium futurum in uita, soli gerundum censeo morem et capiundas crinis. 70 Philem. ut fama est homini, exin solet pecuniam inuenire. ego si bonam famam mihi seruasso, sat ero diues. Philol. siquidem hercle uendundust pater, uenibit multo potius
- 230 quam te me uiuo umquam sinám egere aut mendicare.

Sc. quid illís futurum est ceteris qui té amant? Philem. 75 magis amabunt,

quom (me) uidebunt gratiam referre (bene mere)nti. Philol. utinam meus nunc mortuos pater ad me nuntietur, ut ego exheredem me meis bonis fáciam atque haec sit heres.

- 235 Sc. iam ista quidem apsumpta res erit: dies nóctesque estur, bibitur,
 - neque quisquam parsimoniám adhibet : sagina plane est. 80 Philol. in té hercle certumst principi ut sim parcus experiri,

nam neque edes quicquam neque bibes apud mé his decem diebus.

PHILEM. si quid tu in illum bene uoles loqui, id loqui

240 nec recte si illi dixeris, iam ecastor uapulabis.

220 vel sie distingue esse, gr. ut im. inpetrauit cod. 222 diui Bothe: di cod. mi (mei) Pius 223 caspam cod. 227 sole cod. (corr. B²) 232 me add. Gruterus r. bene merenti Camerarius, Bentley: referenti cod. (iii. 11): r. rem ferenti Gruterus 233 nunc meus B²PCD, unde n. m. emortuos Schoell 234 mei me cod.: trai. Schoell 235 quidem absumpta [quidem] cod. 237 principe (-pi) Bentley: principium cod. 238 vel med his decem Bentley: isdec cod. (vii, p. 104)

85 Philol. edepol si summo Ioui bo(nó) argento sacruficassem, pro illius capite quod dedi,numquam aeque id bene locassem. uideas eam medullitus me amare. oh! probus homo sum: quae pro me caussam diceret, patronum liberaui.

Sc. uideo enim te nihili pendere prae Philolache omnis 245

90 nunc, ne eius caussa uapulem, tibi potius adsentabor, si acceptum sat habes, tibi fore illum amicum sempiternum.

Philem. cedo mi speculum et cum ornamentis arculam actutum, Scapha,

ornata ut sim, quom huc adueniat Philolaches uoluptas mea. Sc. mulier quae se suamque aetatem spernit, speculo ei 250 usus est:

95 quid opust speculo tibi quae tute speculo speculum es maxumum?

Рнісог. ob istuc uerbum, ne nequiquam, Scapha, tam lepide dixeris,

dabo aliquid hodie peculi—tibi, Philematium mea.

Philem. suo quique loco uiden capillum sati'compositumst
commode?

Sc. ubi tu commoda es, capillum commodum esse credito. 255
100 Philol. uah! quid illá pote peius quicquam mulieri memorarier?

nunc adsentatrix scelesta est, dudum aduorsatrix erat.

PHILEM. cedo cerussam. Sc. quid cerussa opust nám?

PHILEM. qui malas oblinam.

241 iouiuo (-bo?) cod. (ioui uiuo B^2) (vii. p. 105): Ioui probo Schoell: Ioui boui eo Leo 242 locassem Guietts: collocassem cod. 243 uideas Schoell: [ut] uideas cod. (iv. 3) 245 enim cod. Varronis de L. L. 9, 54: om. cod., fort. recte (iv. 3) 247 Is cod. 249 adueniat Ritschl: ueniat cod. 250 ei usus est Camerarius: elusa est cod. (i. 6) 252 dixerit B^2 253 perculi cod. (corr. B^2) 254 capillum (gen. neut.) testatur Nonius 198: capillus cod. compositust cod. 255 commodes cod. (e pro -a e-) 256 vel illac memorarier Ital.: morarier cod. 258 opost ut vid. cod.

Sc. una operá | ebur atramento candefacere postules.

260 Philol. lepide dictum de atramento atque ebore. eugae!

plaudo Scaphae.

Philem. tum tu igitur cedo purpurissum. Sc. non do. 105 scita es tu quidem.

noua pictura interpolare uis opus lepidissumum?
non istanc aetatem oportet pigmentum ullum attingere,
neque cerussam neque Melinum neque aliam ullam offuciam.

265 Philem. cape igitur speculum. Philol. ei mihi misero! sauium speculo dedit.

nimi' uelim lapidem qui ego illi speculo dimminuam caput. 110 Sc. linteum cape atque exterge tibi manus. Philem. quid ita, opsecro?

Sc. ut speculum tenuisti, metuo né olant argentum manus : ne usquam argentum te accepisse suspicetur Philolaches.

270 Philol. non uideor uidisse lenam callidiorem ullam alteras.

ut lepide atque astute in mentem uenit de speculo malae!

Philem. etiamne unguentis unguendam censes? Sc. minime
feceris.

PHILEM. quapropter? Sc. quia ecástor mulier recte olet ubi nihil olet.

nam istae ueteres, quae se unguentis unctitant, interpoles, 275 uetulae, edentulae, quae uitia corporis fuco occulunt, ubi sese sudor cum unguentis consociauit, ilico itidem olent quasi quom una multa iura confudit coquos. quid olant nescias, nisi id unum út male olere intellegas. Philol. ut perdocte cuncta callet! nihil hac docta doctius.

280 uerum illuc est: maxuma adeo pars uostrorum intellegit,

259 opera $\langle era \rangle$ Schoell: vix operan 264 offugiam cod. 266 dimminuat cod. (corr. B^2) 270 alteram B^2 271 sp. mane $P^{\rm CD}$ 274 vel istaec 275 occulunt schol. Verg. Georg. 4, 39: occulant Lambinus: oleas cod. ut Camerarius: ni cod.: nimis Somenschein 280 illue esse codd. Gellii 20, 6, 12 (i.e. ess'?): illud (pro illue; i. 7) est cod. maxima codd. Gellii: maximam (-um $P^{\rm CD})$ cod.

125 quibus anus domi súnt uxores, quae uos dote meruerunt.
PHILEM. agedum contempla aurum et pallam, satin haec
(me) deceat, Scapha.

Sc. non me istuc curare oportet. Philem. quém opsecro igitur? Sc. eloquar:

Philolachem, is ne quid emat, nisi quod tibi placere censeat. 284-5 nám amator meretricis mores sibi emit auro et purpura.

130 quid opust, quod suom esse nolit, ei ultro ostentarier?
purpura aetati occultandaest, aurum turpi mulieri.
pulchra mulier nuda erit quam purpurata pulchrior:
poste nequiquam exornata est bene, si morata est male.
pulchrum ornatum turpes mores peius caeno conlinunt.

135 nam si pulchra est nimis ornata est. Philol. nimi' diu apstineo manum.

quid hic uos diu agitis? PHILEM. tibi me exorno ut placeam. PHILOL. ornata es satis. abi tu hinc intro atque ornamenta haec aufer. sed, uoluptas mea,

mea Philematium, potare tecum conlibitum est mihi. 295
Philem. et edepol mihi tecum, nam quod tibi lubet idem mihi lubet,

140 mea uoluptas. Philol. ém istuc uerbum uile est uiginti minis.

PHILEM. cedo, amabo, decem: bene emptum tibi dare hoc uerbum uolo.

Philol. etiam nunc decem minae apud te sunt; uel rationem puta.

triginta minas pro capite tuo dedi. Philem. qur exprobras? 300

282 me add. Camerarius 283 curare istuc cod.: trai. Guietus 284, 285 is B^2D^1 : us cod. sibi Schoell: tibi cod. 287 ei Pylades: e cod. (te $B^2P^{\rm CD}$) 288 aetate cod. (aetas B^2) (vix pro ·tis) turpe B^2 290 postca cod. 291 cf. Poen. 306 continunt cod. 292 si Camerarius: nesi cod. manu cod. 293 diu del. Weise: duae Camerarius 295 mihi Bentley: mihi [libet] cod. (cf. 296) 296 idem] id B^2 297 eam ist. cod. (corr. B^2) 298 decem Acidalius: decum cod. (pro dec, i. e. decem; cf. ad v. 238) 299 fort. decemne ap.

PHILOL. egone id exprobrem, qui mihimet cupio id opprobrarier?

nec quicquam argenti locaui iam diu usquam aeque bene. 14.
PHILEM. certe ego, quod te amo, operam nusquam melius potui ponere.

PHILOL. bene igitur ratio accepti atque expensi inter nos conuenit:

305 tu me amas, ego té amo; merito id fieri uterque existumat.
haec qui gaudent, gaudeant perpetuo suo semper bono;
qui inuident, ne umquam eorum quisquam inuideat prosus 150
commodis.

PHILEM. age accumbe igitur. cedo aquam manibus, puere, appone hic mensulam.

uide tali ubi sint. uin unguenta? Philol. quid opust? cum stacta accubo.

310 sed estne hic meu' sodalis qui huc incedit cúm amica sua? is est, Callidamates cum amica incedit. eugae! oculus meus, conueniunt manuplares eccos: praedam participes petunt. 155

CALLIDAMATES DELPHIVM PHILOLACHES PHILEMATIVE

DELPHIVM iv PHILEMATIVM

5

CA. Aduorsum ueniri mihi ad Philolachem uolo temperi. audi, em tibi imperatum est. nam illi ubi fui, inde ecfugi foras, ita me ibi male conuiui sermonisque taesumst. nunc comissatum ibó ad Philolachetem, ubi nos hilari ingenio et lepide accipie(n)t. ecquid tibi uideor mamma-madere?

302 iam Camerarius: tam cod. 303 opera manus quam cod. $(corr, B^2)$ 307 post 308 cod.: trai. Acidalius 307 commodi cod. $(corr, B^2)$ 308 mensulam testatur Priscianus 1, 114: mensam cod. (v. 8) 309 stacte B^2 311 cum amica [cum] cod. (ii. 2) (eccum B^2): cum del. Bothe 313 uenire cod. Philolachetem Hermann 315 fuit cod. 316 ibĭ om. B^1 taesumst Pareus: tesunt cod. 318 et lepide B^2 : elepida cod. accipient Lorenz: accipiet cod. 319 mammam adire cod. (cf. 331): vel ma-ma-madere $(metri\ causa)$ 7

315

	DE. semper istoc modo	320
	moratus †uite† debebas.	
10	CA. uisne ego te ac tu me amplectare?	
	DE. si tibi cordi est face[re], licet. CA. lepida es.	
	duce me amabo. DE. caue [ne] cadas, asta.	
	Ca. o—o— ocellu's meus;	325
	tuos sum alumnus, mel meum.	325ª
15	DE. caue modo ne prius in uia accumbas	
	quam illi, ubi lectust stratu', coimus.	
	Ca. sine, siné cadere me.	
	DE. sino. CA. sed et hoc quod mihi in manus est:	328a
	DE. si cades, non cades quin cadam tecum.	
20	Ca. iacentis tollet postea nos ambos aliquis.	330
	DE. madet homo. CA. tun me ais mamma-	
	madere?	
	DE. cedo manum, nolo equidem te adfligi.	
	CA. em tene. DE. age, i simul. CA. quo ego	
	eam? (DE.) an (ne)scis?	
	Ca. scio, in mentem uenit modo: nemp' domum eo co-	334-
	missatum.	
25	DE. immo, istuc quidem. CA. iam memini.	335 ^a
	D	
	PHILOL. num non uis me obuiam his ire, anime mi?	
	illi ego ex omnibús optume uolo.	
	iam reuortar. PHILEM. diu ést 'iam' íd mihi.	
	CA. ecquis hic est? PHILOL. adest. CA. eu, Philo-	
	laches,	
30	salue, amicissume mi omnium hominum.	340
	321 fort. (iamb. dim. acat.) moratu's uti eb-ebibas vel ut eb-eb-ebibas (cf. Trin. 250 quo debebit pro quod ebibit) 322 amplectare Pylades: amplectere cod. 323 corde cod. face Spengel, metri causa 324 vel De. amabo, caue nc delevi, metri causa 325 sum B^2 : suum cod. 326 accubas cod. (corr. B^2) 328 et om. PCD manu B^2 329 clades quin (dades quin P^{CD}) cod. (corr. P^2) 331 me ais Scaliger, necnon cod. (mea is) ut vid. (mea his P^{CD} , meam uis P^{CD}) and cod. (corr. P^2) De. an nescis P^{CD} , meam uis P^{CD}) cod. (corr. P^2) and P^2 0 de cod. (corr. P^2 1) and P^2 1 and P^2 2 and P^2 3 and P^2 3 and P^2 3 and P^2 4 and P^2 5 and P^2 5 and P^2 5 and P^2 6 and P^2 7 and P^2 8 and P^2 9	
	350	

PHILOL. di te ament. accuba, Callidamates.
unde agis te? Ca. unde homó ebriu' probe.
PHILEM. quin amabo accubas, Delphium mea?
da illi quod bibat. Ca. dormiam ego iam.
PHILOL. num mirum aut nouom quippiam facit? 35
DE. quid ego (ist)oc faciam postea? PHILEM. mea, sic
sine eumpse.
age tu interim da ab Delphio cito cantharum circum.

345

ACTVS II

TRANIO PHILOLACHES CALLIDAMATES II. i DELPHIVM PHILEMATIVM PVER

TR. Iuppiter supremus summis opibus atque industriis me periisse et Philolachetem cupit erilem filium.

350 occidit spes nostra, nusquam stabulum est confidentiae, nec Salus nobis saluti iam esse, si cupiat, potest: ita mali, maeroris montem maxumum ad portum modo conspicatus sum: erus aduenit peregre, periit Tranio. ecquis homo est qui facere argenti cupiat aliquantum lucri, 355 quí hodie sese excruciari meam uicem possit pati? ubi sunt isti plagipatidae, ferritribaces uiri, uel isti qui hosticas trium númmum caussa subeunt sub falas, 10 ubi †aliqui quique† denis hastis corpus transfigi solet? ego dabo ei talentum primus qui in crucem excucurrerit; 360 sed ea lege ut offigantur bis pedes, bis bracchia. ubi id erit factum, a me argentum petito praesentarium.

346 istoc (vel illoc) Skutsch : hoc cod. (pro iste hoc?) vel mea? Philem, sic eum ipse cod. 352 itam aliam eroris (erroris P^{CD}) cod. (corr. B^2) (i. 6) 355 meamui (mea uice B^2) cod. (pro meam uic? cf. 238 dec pro decem) 357 ucl] uibi B^1 (cf. 356, 358) hosticas Ritschl: hastis cod. nummorum cod. falas Camerarius: falsa cod. (ii. 7) 358 ubi] uel B^1 (cf. 357) ubi alii qui d. (cum solent) Bugge: ubi quinis aut d. Leo solent B^2

7*

15 sed ego -- sumne infelix qui non curro curriculo domum?

PHILOL. (adest), adest opsonium. eccum Tranio a portu redit.

TR. Philolaches. PHILOL. quid est? TR. (et) ego et tu—

PHILOL. quid et ego et tu? TR. periimus.

PHILOL. quid ita? TR. pater adest. PHILOL. quid ego ex 365

te aúdio? TR. apsumpti sumus.

pater inquam tuo' uenit. PHILOL. ubi is est, opsecró?

TR. (ubi is est?) adest.

20 PHILOL. quis id ait? quis uidit? TR. egomet inquam uidi.

PHILOL. uae mihi!

quid ego ago? TR. nam quid tu, malum, me rogitas quid

agas? accubas.

PHILOL. tutin uidisti? TR. egomet inquam. PHILOL. certe?

TR. (certe) inquam. PHILOL. occidi,

si tu uera memoras. Tr. quid mihi sit boni, si mentiar? 370
PHILOL. quid ego nunc faciam? Tr. iube haec hinc
omnia amolirier.

25 quis istic dormit? Philol. Callidamates. suscita istum, Delphium.

DE. Callidamates, Callidamates, uigila! CA. uigilo, cedo [ut] bibam.

DE. uigila. pater aduenit peregre Philolache(i). CA. ualeat pater.

Philol. ualet illequidem atque (ego) disperii. Ca. bis 375 periisti? qui potest?

Philoi. quaeso edepol, exsurge; pater aduenit. Ca. tuo' uenit pater?

362 infelix Pylades: [ille] infelix cod. (iv. 3) 363 adest add. Gruter aedit cod. (corr. B^2) 364 et add. Dousa 365 ad[at]

est cod. (pro atest?) (corr. B²) vel ted 366 ubi is est addidi 368 ago Lambinus: agam cod. nam Dousa: num cod. vel ago nam? Tr. quid rogitet PCD accubans cod. 369 tutin Fleckeisen: twin cod. certe add. Camerarius 370 si mentiar Pylades: si mentirer cod.: mentirier Schoell 372 quid cod. (corr. B²) 373 ut del. Bentley 374 philolache (i. e. -ae?) cod.: Philolachei Bergk, Wackernagel (Arch. Lat. Lex. 14, 5) 275 ego add. Pylades 376 edepol (te) Reiz, nam edepol suspectum iube abíre rusum. quid illi reditio | etiam huc fuit? 30 PHILOL. quid ego agam? pater iam híc me offendet miserum adueniens ebrium,

aedis plenas conuiuarum et mulierum. miserum est opus 380 igitur demum fodere puteum, úbi sitis faucis tenet; sicut ego aduentu patris nunc quaero quid faciam miser.

TR. ecce(re) autem hic deposiuit caput et dormit. suscita. 35

PHILOL. etiam uigilas? pater, inquam, aderit iam hic meus.

CA. ain tu, pater?

cedo solcas mi, ut arma capiam. iam pol ego occidam patrem.

385 Philol. perdis rem. De. tace, amabo. Philol. abripite hunc intro actutum inter manus.

CA. iam hercle ego uos pro matula habebo, nisi mihi matulam datis.

PHILOL. perii! Tr. habe bonum animum: ego istum lepide 40 medicabo metum.

Philol. nullus sum! Tr. taceas: ego quí istaec sedem meditabor tibi.

satin habes si ego aduenientem íta patrem faciam tuom, 390 non modo ne intro eat, uerum etiam ut fugiat longe ab aedibus?

uos modo hinc abite intro atque haec hinc propere amolimini.
Philol. ubi ego eró? Tr. ubi maxume esse uis: cum hác, 45
cum istac eris.

DE. quid si igitur abeamus hinc nos? Tr. non hoc longe, Delphium.

nam intus potate hau tantillo hác quidem caussa minus.

377 (i) iube Schoell (cf. Sjögren 'Part. Copul.' p. 85) huc etiam Camerarius 378 offendit cod. (pro -et?) 382 eccere Ritschl autem (iterum) Mueller suscitat cod. (corr. B^c) 385 vel De. p. r. t. a. vel Tr. abr. 387 meditabo cod. (corr. D^1) 388 nullum cod. (corr. B^2) 389-90 tuum [non modo hinc abite intro atque hec inquid] Non modo etc. cod. (corr. B^2) (iv. 3; iii. 11) 390 cat B^2 : at cod. 393 si Bothe: est cod. (cf. ad 402) 394 entus cod. (corr. B^2) (vix forma antiqua)

,	i T. MACCI PLAVII
	PHILOL. ei mihi! quóm istaec blanda dicta quó eueniánt 395
	madeo metu.
	TR. potin animo ut sies quieto et facias quod iubeo?
	PHILOL potest.
)	TR. omnium primum, Philematium, intro abi, et tu, Delphium.
	DE. morigerae tibi erimus ambae.—Tr. íta ille faxit
	Iuppiter!
	animum aduarte nunciam tu quae uolo accurarier

animum aduorte nunciam tu quae uolo accurarier. omnium primumdum | aedes iam fac occlusae sient; 400 intus caue muttire quemquam siueris. Philol. curabitur.

55 TR. tamquam si intus natus nemo in aedibus habitet. PHILOL. licet.

Tr. neu quisquam responset quando hasce aedis pultabit

PHILOL, numquid aliud? TR. clauem mi harunc aedium Laconicam

iam iube ecferri intus: hasce ego aedis occludam hinc foris. 405 PHILOL. in tuam cústodelam meque et meas spes trado, Tranio.--

410

60 Tr. pluma haud interest patronus an cliens probior siet.

Homini, quoi nulla in pectore est audacia, nam quoiuis homini uel optumo uel pessumo, quamuis desubito facile est facere nequiter: uerum id uidendum est, id uiri doctist opus, quae dissignata sint et facta nequiter.

65

395 quam Camerarius euenant Bothe 396 ut an. sis (sis etiam 399 nunciam tu Bentley: nunc tu iam (nunc tulam PCD) cod.) Bentley cod. 400 (haec) aedes Ritschl 402 si B2: st cod. 403 putabit cod. (corr. B²) 404 iaconicam cod. 406 custodiam cod. (cf. ad Merc. 233) 407 probrior (proprior P^{CD}) cod. (proprior B²) sciet cod. (corr. B²) 409 cui cod. (? pro gui) est in pectors cod : train 410 del. Ritschl; e simili disticho ex alia fabula in marg. ascripto, nam . . . nequiter, hic versus in textum irrepsisse creditur homine cod. (corr. B2) post v. 411 iteratur v. 425, utrum casu (ii. 6) an indicii causa omitti posse vv. 412-24 incert. 413 dissignita B2PCD nequiter Dousa: nequitia cod. (pro nequit, i.e. nequiter?)

tranquille cuncta et ut proueniant sine malo. 415 ni quid potiatur quam ob rem pigeat uiuere. sicut ego ecficiam, quae facta hic turbauimus, profecto ut liqueant omnia et tranquilla sint neque quicquam nobis pariant ex se incommodi. 70 sed quid tu egredere, Sphaerio? iam iam. optume 420 praeceptis paruisti. Pv. iussit maxumo opere orare ut patrem aliquo apsterreres modo ne intro iret ad se. TR. quin etiam illi hoc dicito, facturum (me) ut ne etiam aspicere aedis audeat, 75 capite obuoluto ut fugiat cum summo metu. 425 clauim cedo atque abi [hinc] intro atque occlude ostium, et ego hinc occludam, iube uenire nunciam. ludos ego hodie uiuo praesenti hic seni faciam, quod credo mortuo numquam fore. 80 concedam a foribus huc, hinc speculabor procul, 430 unde aduenienti sarcinam imponam seni. THEOPROPIDES TRANIO ii TH. Habeo, Neptune, gratiam magnam tibi, quom med amisisti a te uix uiuom domum. uerum si posthac me pedem latum modo scies ímposisse in undam, hau caussast ilico 5

435 quod nunc uoluisti facere quin facias mihi.

apage, apage te a me nunciam post hunc diem!

quod crediturus tibi fui omne credidi.

414 post 415 cod.: trai. Acidalius: 414 post 416 collocat Fay (Berl. Phil. Woch. 20, 828) 414 sine[mo] malo cod. (iv. 3) 416 turbabimus cod. 417 linqueant cod. (corr. B^2) 418 ex se Camerarius: exei (exeis B cod. (x pro xs) 419 (i, p. 29) Sphaerio Seyffert: sperio cod. 421 opere Ital.: opete cod. 422 ad se Pylades: adest cod. 423 me add. Pylades vel uti 425 (vide ad 411) abi hinc intro vel abii intro cod. 427 sene cod. (corr. B^2) 428 quo do edo cod. (corr. B^2) 432 ad te (pro atte, ate) cod. (corr. B^2) domum P. Thomas: modo cod. (cf. 433) 433 uirum cod. 434 causa illico est cod.: trai. Scriverius 436 apage acage cod. (corr. B^2)

Tr. edepol, Neptune, peccauisti largiter qui occasionem hanc amisisti tam bonam. TH. triennio post Aegypto aduenio domum; 440 credo exspectatus ueniam familiaribus. Tr. nimio edepol ille potuit exspectatior uenire qui te nuntiaret mortuom. TH. sed quid hoc? occlusa ianua est interdius. 15 pultabo, heus, ecquis †ist†? aperitin fores? 445 TR. quis homo est qui nostras aedis accessit prope? TH. meu' seruos hicquidem est Tranio. TR. o Theopropides, ere, salue, saluom te aduenisse gaudeo. usquin ualuisti? Th. usque, ut uides. Tr. factum optume. 20 TH. quid uos? insanin estis? TR. quidum? TH. sic, quia 450 foris ámbulatis, natus nemo in aedibus seruat neque qui recludat neque [qui] respondeat. pultando [pedibus] paene confregi hasce ambas (fores). TR. eho an tú tetigisti has aedis? TH. qur non tangerem? 454.5 25 quin pultando, inquam, paene confregi fores. TR. tetigistin? TH. tetigi, inquam, et pultaui. TR. uah! TH. quid est? TR. male hercle factum. TH. quid est negoti? TR. non potest dici quam indignum facinus fecisti et malum. TH. quid iam? TR. fuge, opsecro, atque apscede ab aedibus. 460 30 fuge huc, fuge ad me propius. tetigistin fores? TH. quo modo pultare potui, si non tangerem? TR. occidisti hercle—TH. quem mortalem? TR. omnis tuos. TH. di te deaeque ómnes faxint cum istoc omine-TR. metuo te atque istos expiare ut possies. 465 445 ist] intust Leo: hic est Schoell istas aperit fores B2 galue cod. (corr. B2) 449 usque inualuisti cod. 452 quis cod. (corr. 453 pedibus del. Bothe ambas] vix ianuas B^2): del. Bothe foris add. Ritschl 454, 455 tu Ital.: tute cod. (?i.e. tut') axint cod. (corr. B2)

50

55

Th. quam ob rem? aut quam subito rem mihi adportas 35 nouam?

TR. et heus, iube illos illinc ambo apscedere.

TH. apscedite. TR. aedis ne attigatis. tangite

uos quoque terram. Тн. opsecro hercle, quin eloquere (rem).

470 Tr. quia septem menses sunt quom in hasce aedis pedem nemo intro tetulit, semel ut emigrauimus.

TH. eloquere, quid ita? TR. circumspicedum, numquis est sermonem nostrum qui aucupet? TH. tutum probest.

TR. circumspice etiam. Th. nemo est. loquere nunciam.

475 TR. capitale scelu' factumst. TH. quid est? nón intellego.

Tr. scelus, inquam, factum est iam diu, antiquom et uetus. 45

TH. antiquom? TR. id adeo nos nunc factum inuenimus.

TH. quid istuc test scelestet? aut quis id fecit? cedo.

Tr. hospes necauit hospitem captum manu;

480 iste, ut ego opinor, qui has tibi aedis uendidit.

TH. necauit? TR. aurumque ei ademit hospiti eumque híc defodit hospitem ibidem in aedibus.

TH. quapropter id uos factum suspicamini?

TR. ego dicam, ausculta. út foris cenauerat

485 tuo' gnatus, postquam rediit a cena domum, abimus omnes cubitum; condormiuimus: lucernam forte oblitus fueram exstinguere;

atque ille exclamat derepente maxumum.

Th. quis homo? an gnatus meus? Tr. st! tace, ausculta

490 ait uénisse illum in somnis ad se mortuom.

TH. nempe ergo in somnis? TR. ita. sed ausculta modo. 60

467 ambo Scaliger: amabo cod. 468 atigate cod.: attigat codd. Diomedis 382 469 rem add. Bothe 473 sermonum cod. (corr. B^2) 475 rhythmus displicet capitali scedis (capitalis cedes B^2) facta est cod.: corr. Goets, Schoell 478 est scelesti Dissaldeus (sed istuc'st dubium): est sceleris Spengel: scelesti est (-tist) Bothe 479 negauit cod. (corr. B^2) 480 vel opino has tibi Ital.: hastibus cod. 481 ei Scioppius: et cod. 482 en cod. (corr. B^2) (cf. ad 394) 484 aut cod. (corr. B^2) 486 gubitum cod. (corr. B^2) 489 st Camerarius: si cod. (sed B^2) (i. 8, p. 27) 490 ad se B^2 : adesse cod.

	ait illum hoc pacto sibi dixisse mortuom—	
	TH. in somnis? TR. mirum quin uigilanti diceret,	
	qui abhine sexaginta annis occisus foret.	
	interdum inepte stultus es * * * *	495
65	Th. taceo. Tr. sed ecce quae illi in * *	
	'ego transmarinus hospes sum Diapontius.	
	hic habito, haéc mihi dedita est habitatio.	
	nam me Accheruntem recipere Orcus noluit,	
	quia praemature uita careo. per fidem	500
70	deceptus sum: hospes me hic necauit isque me	
	defodit insepultum clám [ibidem] in hisce aedibus,	
	scelestus, auri caussa. nunc tu hinc emigra.	
	†scelestae hae† sunt aedes, inpia est habitatio.'	
	quae hic monstra fiunt anno uix possum eloqui.	50!
	TH. st, st!	
75	TR. quid, opsecro hercle, factum est? Th. concrepuit foris.	
	TR. hicin percussit! TH. guttam haud habeo sanguinis,	
	uiuom me accersunt Accheruntem mortui.	
	Tr. perii! illisce hodie hanc conturbabunt fabulam.	510
	nimi' quam formido ne manufesto hic me opprimat.	
80	Tн. quid tute tecum loquere? Tr. apscede ab ianua.	
	fuge, opsecro hercle. Th. quo fugiam? etiam tu fuge.	
	Tr. nihil ego formido, pax mihi est cum mortuis.	
	Intrys heus, Tranio! Tr. non me appellabis si sapis.	51!
	nihil ego commerui neque istas percussi fores.	

493 quin Pylades: qui cod. 496 ille inquit B^2 495-6 lacunam in P^A (cf. vv. 517-8) sic explevit Schoell, (495) Theopropides, (496) somnis mortuos 498 habeto P^{CD} (pro habeo?) dedita haec mihi est Bothe, cui hiatus in pausa displicet 499 nam ine P^{CD} orchus cod. 500 hareo cod. (pro Kareo) (corr. B^2) 501 hic me cod.: transp. Guietus 502 ibidem del. Bentley 504 fort. scelestaé sunt (om. hae) impla cod. 505 monitra cod. (corr. B^2) 506 st st Gruterus: setet (sedet P^{CD}) cod. (i. 8, p. 27) Tranioni continuat cod. 507 Tr.] vel Tr. Tr.] vel Tr. fores cod. (corr. B^2) 508 Tr.] vel Intvs hicine cod. 509 ad cheruntem del del

* * * * quaeso, quid segreges 85

* * * * * * * * * * * * es te agitat, Tranio?
quicum istaec loquere? Tr. an quaeso tu appellaueras?

520 ita me di amabunt, mortuom illum credidi
expostulare quia percussisses fores.
sed tu, etiamne astas nec quae dico optemperas?

Th. quid faciam? Tr. caue respexis, fuge, [atque] operi
caput.

Caput.

Th. qur non fugis tu? Tr. pax mihi est cum mortuis.

525 Th. scio. quíd modo igitur? qur tanto opere extimueras?

Tr. nil me curassis, inquam, ego míhi prouidero:
tu, ut occepisti, tantum quantum quis fuge
atque Herculem inuoca. Th. Hercules, ted inuoco.—
Tr. et ego—tibi hodie ut det, senex, magnum malum.

530 pro di inmortales, opsecro uostram fidem!
quid ego hodie negoti confeci mali.

ACTVS III

DANISTA TRANIO THEOPROPIDES III. i

DA. Scelestiorem ego annum argento faenori numquam ullum uidi quam hic mihi annus optigit. a mani ad noctem usque in foro dego diem, 535 locare argenti nemini nummum queo.

TR. nunc pol ego perii plane in perpetuom modum.

517-8 lacunam in P^{A} (cf. vv. 495-6) sic explevit Leo, (517) Intus. quaeso—Tr. caue uerbum faxis. Th. dic quid, (518) sermonem. Tr. apage hinc te. Th. quae res te 520 amabant cod. (corr. B^2) 523 atque del. Guietus 527 fuge Ital.: fui cod. (tugis B^2) 528 inuoca Bentley: inuocabi cod. vel te (ita cod.) 529 utibi hodie ut cod. (ut tibi hodie B^2): corr. Ital. 531 mali Guietus: malum cod. 533 uidi] iud P^{CD} (pro uid?) 534 a noctem cod. (pro annoc., i. e. ad noc.) (corr. B^2)

	danista adest qui dedit * * * *	
	qui amica est empta quoque * * * * *	
	manufesta res est, nisi quid occurro prius,	
	ne hoc senex resciscat. ibo huic obuiam.	540
10	sed quidnam hic sese tam cito recipit domum?	
	metuo ne de hac re quippiam indaudiuerit.	
	accedam atque appellabo. ei, quam timeo miser!	
	nihil est miserius quam animus hominis conscius,	
	sicut me †habet†. uerum utut res sese habet,	545
15	pergam turbare porro: ita haec res postulat.	
	unde is? Th. conueni illum unde hasce aedis emeram.	
	Tr. numquid dixisti de illo quod dixi tibi?	
	TH. dixi hercle uero omnia. TR. ei misero mihi!	
	metuo ne techinae meae perpetuo perierint.	550
20	TH. quid tute tecum? TR. nihil enim. sed dic mihi,	
	dixtine quaeso? TH. dixi, inquam, ordine omnia.	
	TR. etiam fatetur de hospite? TH. immo pernegat.	
	Tr. negat * * * * * quom. Tr. cogita:	
	* * * * * dicam si confessu' sit.	555
25	quid nunc faciundum censes? Tr. egon quid cen-	
	seam?	
	cape, opsecro hercle, cúm eo (tu) una iudicem,	
	(sed eum uideto ut capias, qui credat mihi)	
	tam facile uinces quam pirum uolpes comest.	

537-8 lacunam in P^{Λ} (cf. vv. 554-5) sic explevit Camerarius, (537) argentum faenore, (538) opus in sumptus fuit 539 quid Angelius: quod cod. 540 rescissat cod. 542 inaudiuerit cod. 543 ei Taubmann: et cod. 545 me (male) habet Niemeyer res [es] se se cod. (corr. B^2) 548 vel illoc dixi B^2 : dixit cod. 549 (illi) omnia Pylades (immo ei) ei Ital.: et cod. (ue B^2) secundur vv. 553, 557-9 suis locis redeuntes (cf. cod. (ei) Fay 551 tute Ital.: tu cod. (cf. 512) 552 Dixtin (ita cod.) (ei) Fay 554 necat P^{CD} 554-5 lacunam in P^{A} (cf. vv. 537-8) sic explevit Leo post Camerarium, (537) negat scelestus? Th. negitat inquam, (538) non confictur? Th. dicam 557 (vid. ad 549) herele observo cum [m]eo post v.

559 uincis PCD

560

DA. sed Philolachetis seruom éccum Tranium,

qui mihi neque faenus neque sortem argenti danunt. 30 TH. quo té agis? TR. nec quoquam abeo. né ego sum miser,

scelestus, natus dis inimicis omnibus.

iam illo praesente adibit. ne ego homo sum miser,

565 ita et hinc et illinc mi exhibent negotium.

sed occupabo adire. Da. hic ad me it, saluo' sum, spes est de argento. Tr. hílarus est: frustra est homo. saluere iubeo te, Misargyrides, bene.

Da. salue et tu. quid de argentost? Tr. abi sis, belua. 570 continuo adueniens pilum iniecisti mihi.

Da. hic homo inánis est. Tr. hic homo est certe hariolus. 40

Da. quin tu istas mittis tricas? Tr. quin quid uis cedo.

Da. ubi Philolaches est? Tr. numquam potuisti mihi magis opportunus aduen(ire quam) aduenis.

575 DA. quid est? TR. concede huc. (DA. quin mihi faenus red)ditur?

Tr. scio té bona esse uoce, ne clama nimis.

DA. ego hercle uero clamo. TR. ah, gere morem mihi.

Da. quid tibi ego morem uis geram? Tr. abi quaeso hinc domum.

DA. abeam? TR. redito huc circiter meridie.

580 Da. reddeturne igitur faenus? Tr. reddet: nunc abi.

Da. quid ego huc recursem aut operam sumam aut con-50 teram?

quid si hic manebo potius ad meridie?
Tr. immo abi domum, uerum hercle dico, abi modo.

562 nec quo quom cod. $(corr. B^2)$: vel neq. 563 dehis cod. 566 ne it Ital: meis cod. salus cod. $(corr. B^2)$ 569 quaide argentos cod. $(corr. B^2)$ 577 (Certe) hic Seyffert 574 maguies (maius $P^{\rm CD}$) cod. $(corr. B^2$ ut vid.) 574-6 lacunam in $P^{\rm A}$ (cf. vv. 596-8) suppl. Ital., Ritschl 576 accedit A cl. nim. Camerarius: clamat mimis A: om. P 577 clama(bo) $AP^{\rm CD}$ gere] cherem P ($corr. B^2$) 578 ceram P ($corr. B^2$) 579 hunc P ($corr. B^2$) 580 reddet nunc Guietus: reddetur nunc codd: reddeturne (affirmative) Leo 582 post si discrepabat A (si man. hic p, total) 583 abi (abi) m. Ritschl cui dico | abi displicet modo P: abi abi

	* * * faenus * nqu * \langle mod \rangle o,	
	Da. quin uos mihi faenus date. quid hic nugamini?	585
55	TR. eu hércle, ne tu—abi modo, ausculta mihi.	
	Da. iam hercle ego illunc nominabo. Tr. eúgae strenue!	
	beatus uero es nunc quom clamas. DA. meum peto.	
	multos me hoc pacto iam dies frustramini.	
	molestus si sum reddite argentum: abiero.	590
60	responsiones omnis hoc uerbo eripis.	
	TR. sortem accipe. DA. immo faenus, id primum uolo.	
	TR. quid ais tu, omniúm hominum taeterrume?	
	uenisti huc te extentatum? agas quod in manumst.	
	non dat, non debet. Da. non debet? TR. ne[c] frit qui-	595
	dem	
65	ferre hinc potes. an metuis ne quo abeat foras	
	urbe exsolatum faenoris caussa tui,	
	quoi sortem accipere iam lice[bi]t? Da. quin non peto	599
	sortem: illuc primum, faenus, reddundum est mihi.	600
	TR. molestus ne sis. nemo dat, age quidlubet.	
70	tu solus, credo, faenore argentum datas.	
	Da. cedo faenus, redde faenus, faenus reddite.	
	daturin estis faenus actutum mihi?	
	datur faenus mi? Tr. faenus illic, faenus hic!	60

nescit quidem nisi faenus fabularier. 75 ultro te! neque ego taetriorem beluam

584 om. P (propter homoeotel.): Da. at uolo (vel non eo); prius da facnus. Tr. i inquam, 1 mous suppress.

591 u. eripit P (? pro uerbum cripit)

hominem (corr. B^2) omnium P594 manum est A: manust

(-u est) P595 nec crit P, A n. l.: corr. Ellis

596-8 propter lacunam in P^A (cf. vv. 574-6) desunt in P haec, (596) metuis

(596 hoc P)

396 hoc Pfaenus. Tr. i inquam, i modo supplevit Studemund 588 puto P nc, (597) atum faenor, (598) accipere iam li 596 hoc P 598 ortem A licet Studemund: vix licerit (ut 'monero' apud 598 ortem A Pacuvium) 599, 600 om. P (propter homoeoarch.?) inter 885 et 886^a delati in P, turbatis in hac fabula plurimis foliis (excipiunt se vv. 686-801, 842-83, 802-41, 884, 885, 601-43, 886-1065, 644-85, 1066 sqq.); cf. Seyffert (Berl. Phil. Woch. 12, 194) sit A 603 reddidete A 604 estiis P 605 date mihi fenus P: datur m. f. (?) Schoell 607 ultro te Seyffert: uetro (uetero B^2) to P: uno . . A: unose Studemund belum P (corr. B^2)

605

uidisse me umquam quemquam quam te censeo. Da. non edepol tu nunc me istis uerbis territas. 609^a TH. calidum hoc est: etsi procul abest, urit male. 610 quod illúc est faenus, opsecro, quod illíc petit? TR. pater eccum aduenit peregre non multo prius 80 illius, is tibi et faénus et sortem dabit. ne inconciliare quid nos porro postules. uide núm moratur. Da. quin feram, si quid datur. 615 TH. quid ais tu? TR. quid uis? TH. quis illic est? quid illíc petit? quid Philolachetem gnatum compellat (meum) 85 sic et praesenti tibi facit conuicium? quid illí debetur? TR. opsecro hercle, (tu) iube obi(cere) argentum ob os inpurae beluae. 620 TH. iubeam —? TR. iuben hómini argento os uerberarier? Da. perfacile ego ictus perpetior argenteos. TH. quod illúc argentum est? TR. est—huic debet Philopaullum. TH. quantillum? TR. quasi — quadraginta minas: ne sane id multum censeas. Da. paullum id quidem est. 625 TR. audin? uidetur(ne), opsecro hercle, idoneus danista qui sit, genu' quod inprobissumum est? 95 TH. non ego istuc curo qui sit, (quid sit), unde sit: (id), id uolo mihi dici, id me scire expeto. adeo etiam argenti faenus creditum audio? 630 TR. quattuor quadraginta illi debentur minae;

608 quam om. A 609 tu nunc me Schoell: nunc me tu P: tunc me A 609 habes turita m. P 612 est s. A 614–52 deest A 616 meum add. Camerarius 618 tu add. Leo, Schoell iubi cod. 619 obicere Mueller: obici Ital. 620 iube B^2 : iube in cod. 622 illud cod. 625–8 post 621 collocavit Ritschl, fort. recte 625 uidetur cod.: corr. Camerarius 626 qui Ital.: quid cod. 627 istunc (?) Leo quid sit add. Leo 628 id addidi 629 creditum Ital.: credit cod. 630 (cf. 652 a)

100	dic te daturum, ut abeat. Th. egon dicam dare? Tr. dice. Th. egone? Tr. tu ipsus. dic modo, ausculta mihi.	00
105	promitte, age inquam: ego iubeo. Th. responde mihi: quid eo est argento factum? Tr. saluom est. Th. soluite uosmet igitur, si saluomst. Tr. aedis filius tuos emit. Th. aedis? Tr. aedis. Th. eugae! Philolaches	635
	patrissat: iám homo in mercatura uortitur. ain tu, aedis? Tr. aedis inquam. sed scin quoiusmodi? Tr. qui scire possum? Tr. uah! Tr. quid est? Tr. ne me roga.	640
110	TH. nam quid ita? TR. speculoclaras, candorem merum. TH. bene hercle factum. quid, eas quanti destinat? TR. talentis magnis totidem quot ego et tu sumus.	
172	sed arraboni has dedit quadraginta minas; hinc sumpsit quas ei dedimus. satin intellegis? nam postquam haec aedes ita erant, ut dixi tibi, continuo est alias aedis mercatus sibi.	645
5		649-51
	quattuor quadraginta illi debentur minae,	652ª
	et sors et faenus. Da. tantumst, nihilo plus peto.	631
120	Tr. uelim quidem hercle ut uno nummo plus petas.	632
	TH. adulescens, mecum rém habe. DA. nempe aps te	
	TH. petito cras. DA. abeo: sat habeo si cras fero.—	
	TR. malum quod isti di deaeque omnes duint!	655
	634 Dic cod. 642 speculo claras Leo candorem Spengel: canorem cod. 644 magnis Pius: [a] magnis cod. (iv. 3; ii. 7) 646 hinc Pylades: hic cod. quas ei B^2 : quasi cod. 647 aedis B^2 : cedis cod. ita erant Camerarius: iterant cod. (e pro ae) 651 meridies Saracenus 652 uomitu Bothe 652² (cf. 630) accedit A 631, 632 post 630 posuit Ritschl; cf. Seyffert (Berl. Phil. IVoch. 16, 253) 654 fero] peto A 655 quad A de deaque $P(corr. B^2)$	

ita mea consilia perturbat paenissume.

nullum edepol hodie genus est hominum taetrius

nec minu' bono cum iure quam danisticum.

Th. qua in regione istas aedis emit filius?

660 Tr. ecce autem perii! Th. dicisne hoc quod te rogo?

Tr. dicam. sed nomen domini quaero quid siet.

Th. age comminiscere ergo. Tr. quid ego nunc agam

nisi ut in uicinum hunc proxumum * *,

eas émisse aedis huijus dicam filium?

665 calidum hercle esse audiui optumum mendacium.

667 quidquid di dicunt, id decretumst dicere.

TH. quid igitur? iam commentu's? TR. dí istum per- 135 duint—

(immo istunc potius) de uicino hoc proxumo
670 tuos emit aedis filius. Th. bonan fide?
TR. siquidem tu argentum reddituru's, tum bona,
si redditurus non es, non emit bona.
Th. non in loco emit perbono. TR. immo in optumo.

Тн. cupio hercle inspicere hasce aedis. pultadum fores 675 atque euocá aliquem intus ad te, Tranio.

TR. ecce autem perii! nunc quid dicam nescio. iterum iam ad unum saxum me fluctus ferunt.

TH. quid nunc? TR. non hercle quid nunc faciam re- 145 perio:

manufesto teneor. Th. euocadum aliquem ocius, 680 roga círcumducat. Tr. heus tu, at hic sunt mulieres: uidendumst primum utrum eae uelintne an non uelint.

TO

15

Th. bonum aequomque oras. i, percontare et roga.

150 ego hic tantisper, dum exis, te opperiar foris.

TR. di te deaeque ómnes funditus perdant, senex, ita mea consilia undique oppugnas male.

eugae! optume eccum aédium dominus foras
Simo progreditur ipsus. huc concessero,

155 dum mi senatum consili in cor conuoco.

igitur tum accedam hunc, quando quid agam inuenero.

ii SIMO TRANIO THEOPROPIDES

SI. Melius anno hoc mihi non fuit domi

per quod una esca me junerit magis

Sr. Melius anno hoc mihi non fuit domi
nec quod una esca me iuuerit magis.
prandium uxor mihi perbonum dedit,
nunc dormitum iubet me ire: minime.
non mihi forte uisum ilico fuit,
melius quom prandium quam solet dedit:
uoluit in cubiculum abducere me anus.
non bonust somnu' de prandio. apage.
clanculum ex aedibus me edidi foras.
tota turget mihi uxor, scio, domi.
Tr. res parata est mala in uesperum huic seni.
nam et cenandum et cubandumst ei male.
Sr. quom magis cogito cum meo animo:
si qui' dotatam uxorem atque anum habet.

682 oras] rogas A (v. 1) i om. P 685 mala P 686 Fuge P (F pro E; vi. 1) 687 pr. intus A 689 huc AB^2 enuenero P (cf. ad 394) 691 nequodest caunameruerit magis P 692 peranium (-ann-) P (corr. B^2) 693 mieire P (corr. B^2) 695 qum A: quam P solum P 697 bonum est somnum A: bonus somnus est P: fort. bonumst somnus 699 scio [nunc] P 700 male A 701 nam et cenandum ei et cubandum est male A: nam et cenandum et cubandum st ni [trahis] male P (fort. ex Tra. h(ic) s(upple) in marg. adscripto; ii. 6; iv. 5): corr. Ritschl 703-5 lacuna in PA (cf. vv. 723-6) 703 atque anum om. P spatio relicto habét anum (?) Leo, nam hiatus anum | habet displicet 704 sopor in omnibus A: sopo omissis extremis P (sopor B^2): s. ibi o. Ritschl

neminem sollicitat sopor: [in] omnibus

721ª

exsegui certa res est ut abeam potius hinc ad forum quam domi cubem. atque pol nescio ut moribus sient uostrae: haéc sát scio quam me habe[a]t male (et) 20 peiius posthac foré quam fuit mihi. 710 TR. abitus tuo' tibi, senex, fecerit male: nil erit quod deorum nullum accusites: te ipse iure optumo merito incuses licet. tempus nunc est senem hunc adloqui mihi. 25 hoc habet! repperi qui senem ducerem. 715 quo dolo a me dolorem procul pellerem. accedam. di te ament plurumum, Simo. SI. saluos sis, Tranió. TR. ut uales? SI. non male. quid agis? Tr. hominem optumum teneo. Si. amice 30

quom me laudas. Tr. decet. Si. certe. quin hercle te hau bonum teneo seruom.

TH. heia! mastigia, ad me redi. TR. iam isti ero.

SI. quid nunc? quam mox? TR. quid est? SI. quod

solet fieri hic

intu'. Tr. quid id est? SI. scis iam quid loquar. sic 35 decet.

705 dom(itu)m A uelut nunc mihi] ue P, omissis quae secuntur 709 uos(tra) A (at) haec Hermann me om. B^1 (A n. l) habet Bothe (A n. l) et addid (A n. l) 711 (si) ab. Camerarium 712 vix decim ullum AB^2 713 eiure A incusses A: incusses P (corr. B^2) 714 adloquimini P; versum repetit A post 715 sic: (tempu)s nunc est miḥi ḥuṇc adloqui senem (var. lect.? ii. 6) 715 ducerem] cir(cumd)ucerem A 716 om. A (v. ad 714) quod cod. (corr. B^2) 718 ut uales Simoni continuat A (i. e. TR. non m. SI. Quid a.) 719 uamice P (ua amice B^2 , i. e. uah! amice) (u pronota personae; cf. ad v. 750) 720, 721 cerțe quin m— (? i. e. m-hercle) | Haud bonum A: certe si hercle te [habeo] hau | Bonum (habeo hau del. B^2) P 721° iam] eam P, A n. l 722 num A quid is eșt A dic B^2 723-4 lacuna in PA (cf. vv. 703-5) 723 quid id est et loquar sic decet tab. P (cett, tab tab Intus, tab sis iam—tab quid est? tab 1. tab 1. tab 1. tab 1. tab 1. tab 1. tab 2. tab 1. tab 2. tab 1. tab 1. tab 2. tab 3. tab 3. tab 3. tab 4. tab 4. tab 4. tab 5. tab 6. tab 6. tab 8. tab 9. tab 1. tab 9. tab 1. tab 1. tab 1. tab 1. tab 1. tab 2. tab 1. tab 1. tab 1. tab 2. tab 1. tab 2. tab 3. tab 3. tab 3. tab 4. tab 4. tab 4. tab 5. tab 6. tab 6. tab 9. tab 1. ta

	* * * morem geras.	
	uita quam sit breuis simul cogita.	725
	Tr. quid? ehem,	
	uix tandem percepi super his rebus nostris te loqui.	
40	Si. musice hercle agitis aetatem, ita ut uos	
70	decet,	
	uino et uictu, piscatu probo, electili	729-30
	uitam colitís. Tr. immo uita antehac erat:	129 30
	nunc nobis com[mun]ia haec exciderunt, (Simo.)	
	2 3	
	SI. quidum? TR. ita oppido occidimus omnés,	
	Simo.	
45		
	processerunt. Tr. ita ut dicis facta hau nego.	735
	nos profecto probe ut uoluimus uiximus.	
	sed, Simo, ita nunc uentus nauem (nostram) deseruit—SI.	
	quid est?	
	quo modo? Tr. pessumo. Si. quaen subducta	
	erat	
50	tuto in terra? TR. ei! SI. guid est? TR. me	
	miserum, occidi!	
	SI. qui? TR. quia uenit nauis nostrae naui quae frangat	740
	ratem.	7-7-
	Sr. uelim ut tu uelles, Tranio. sed quid est negoti?	
	TR. éloquar.	
	eru' peregre uénit. Sī. tunc * * portenditur,	
	ind' ferriterium, postea (crux. Tr. per tua te g)enua	
	-	
	opsecro,	
	724-58 deest A 725 vix quamst (ut trimeter fiat) breui PCD	
	727 percipio cod. Festi 305 730 probo, piscatu Gulielmius 731 (uos) colitis Spengel, (quom) c. Redslob, ut integer tetrameter fiat	
	uit (ut B^2) ant. cod. : ita ant. Seyffert 732 comia scripsi (v. 8):	
	uit (ut B^2) ant. cod.: ita ant. Seyffert 732 comia scripsi (v. 8): omnia Camerarius Simo addidi (iii. 2) 733 vix quidum itá?	
	TR., ut integer tetram. fiat 737 nostram add. Camerarius 738	
	quaene Pylades: quae nec cod. 740 ratem] trabes Lorenz 741 trannios est (om. ed quid) cod. (corr.	
	B^2) negotist Bnx 741-3 lacuna in P^A (cf. vv. 763-5) 742	
	portenditur Ussing: cor tenditur cod. 743 supplevit Ussing	

744-5 ne indicium ero facias meo. Si. e me, ne quid metuas, 55 nihil sciet.

TR. patrone, salue. St. nil moror mi istiusmodi clientes.

TR. nunc hoc quod ad te noster me misit senex—SI. hoc mihi responde primum quod ego te rogo: iam de istis rebus uoster quid sensit senex?

750 Tr. nil quicquam. Sr. numquid increpitauit filium? 60
Tr. tam liquidust quam liquida esse tempestas solet.
nunc te hoc orare iussit opere maxumo,
ut sibi liceret inspicere hasce aedis tuas.
Sr. non sunt uenales. Tr. scio equidem istuc. sed

senex

755 gynaeceum aedificare uolt hic in suis
et balineas et ambulacrum et porticum.
SI. quid ergo somniauit? TR. ego dicam tibi.
dare uolt uxorem filio quantum potest,
ad eam rem facere uolt nouom gynaeceum.
760 nam sibi laudauisse hasce ait architectonem

70

65

nescioquem exaedificatas insanum bene;
nunc hinc exemplum capere uolt, nisi tu neuis.
nam ille eo maiore hinc opere ex te exemplum petit,
quia isti úmbram aestate tíbi esse audiuit perbonam
sub diuo columine usque perpetuom diem.

75 t

SI. immo edepol uero, quom usquequaque umbra est, tamen

sol semper hic est usque a mani ad uesperum:

744, 745 sciat cod. (corr. B^2) 747 me[me] mis cod. (corr. B^2) 750 num] unum cod. (u- pro nota fersonae ; cf. ad 719) increpauit B

757 quid ergo somniauit Leo: quid consomniauit cod. (con- pro g, i.e. ergo) 759 accedit A 760 laudasse P (ai) thas A 761 ex. [esse] A: esse (om. P^{CD}) acdificatas P: corr. Studemund has sane bene P 763-5 lacuna in P^{A} (cf. vv. 742-3) 763 malo (om. re hine) opere P 764 quia hic (om. u. aud.) esse aestate perbonam P 765 subdiu (pro dio?) P, A in A: sub sudo Studemund (ex. A), Funck (Arch. Lat. Lex. 10, 344), fort. recte col- (om. umine usque) P 766 es A 767 huc (om. est) A

quasi flagitator astat usque ad ostium,		
nec mi umbra hic usquamst nisi si in puteo quaepiamst.		
TR. quid? Sarsinatis ecqua est, si Vmbram non habes?	770	
SI. molestus ne sis. haec sunt sicut praedico.		
TR. at tamen inspicere uolt. SI. inspiciat, si lubet;		
si quid erit quod illi placeat, de exemplo meo		
ipse aedificato. Tr. eon, uoco huc hominem?	Sī.	

i. uoca

780

85 Tr. Alexándrum magnum atque Agathoclem aiunt maxu- 775 mas

duo rés gessisse: quid mihi fiet tertio, qui solus facio facinora inmortalia? uehit hic clitellas, uehit hic autem alter senex. nouicium mihi quaestum institui non malum:

nam muliones mulos clitellarios
habent, at ego habeo homines clitellarios.
magni sunt oneris: quidquid imponas uehunt.

simul flare sorbereque hau factu facilest.

nunc hunc hau scio an conloquar. congrediar.
heus Theopropides! Th. hem quís hic nominat me?

TR. ero seruo' multis modis fidus. Th. unde is?
TR. quod me miseras, adfero omne impetratum.
Th. quid illi, opsecro, tam diu destitisti?
TR. seni non erat otium, id sum opperitus.
Th. antiquom optines hoc tuom, tardus ut sis.

TR. heus tu, si uoles uerbum hoc cogitare,

769 hic om. P 770 arsinatis A ecquam P 774 i om. P 778 hic pr. om. P (add. B^2) 781 at om. P 783 hunc om. P (iii. 1) (add. B^2) [con] conl. intercedente spatio P (corr. P^2) congredibor Weise, ut integer tetrameter fiat 784-5 lacuna in P^A (?cf. vv. 802-3) 784 hem (nam) Bugge quis hic om. P (quis add. P^2) 785 multum suo (ceteris omissis) P (add. fidelis P^2), unde multimodis (ita P^2) suo f. Ritschl fidus Ritschl; filus P^2 0 786 quod] quo P^2 187 vel illic (ita codd.) 788 otium erat P^2 189 sies P^2 290 vix illoc (ut integer tetrameter fiat)

ITO

ego hic esse et illi simitu hau potui.

Th. quid nunc? Tr. uise, specta tuo usque arbitratu. Th. age (i), duce me. Tr. num moror? Th. supsequor te.

TR. senex ipsus te ante ostium eccum opperitur.

sed ut maestust sese hasce uendidisse!

Th. quid tandem? TR. orat ut suadeam Philolacheti
ut istas remittat sibí. Th. haud opinor.
sibi quisque ruri metit. si male emptae

forent, nobis istas redhibere hau liceret.
lucri quidquid est, id domum trahere oportet.
misericordia s * hominem oportet.

TR. morare hercle, * facis. supsequere. TH. fiat. do tibi ego operam. TR. senex illic est. em, tibi adduxi hominem.

805 St. saluom te aduenisse peregre gaudeo, Theopropides.

Th. di te ament. St. inspicere te aedis has uelle aiebat

mihi.

TH. nisi tibi est incommodum. SI. immo commodum. i intro atque inspice.

TH. at enim mulieres—St. caue tu ullam flocci faxis mulierem.

qualubet perambula aedis oppido tamquam tuas.

810 TH. 'tamquam'? TR. áh, caue tu illi obiectes nunc in 120 aegritudine

792 vel illic (ita codd.) simul (simulet P^{CD}) P pote fui Sonnenschein, ut integer tetrameter fiat 793 quid nun [uis] A uisa A usque om. P 794 i add. Weise eccum] illud A (pro illi!) 796 ut om. P se P fort. integer tetrameter sed ut maestus est (ita codd.) scse hase' uenum dedisse 797-825 deest A 798 vel opino haud (faciam) o. Ussing 800 placeret P^{CD} 802-3 lacunam in P^{A} (cf. vv. 784-5) sic explere licet: (802) supersedere vel se abstinere (Leo), (803) odiose (Leo) vel sic cum 804 hominem, (Simo) Schoell (iii. 2) (septenar.) 806 inspiceren te (inspicerent P^{CD} , inspicere E^{CD}) aedes [te] cod.: corr. Pareus: inspicere iste aedis te Lorenz belle cod. 807 incommodum est cod.: trai, Bentley 808 illam E^{CD}

te has emisse. non tu uides hunc uoltu uti tristi est senex? Th. uideo. Tr. ergo inridere ne uideare et gestire admodum;

noli facere mentionem ted emisse. Th. intellego et bene monitum duco, atque esse existumo humani ingeni. 125 quid nunc? SI. quin tu is intro atque otiose perspecta ut 815

TH. bene benigneque arbitror te facere. SI. factum edepol

[uin qui perductet? Th. apage istum perductorem, non 8162 placet.

quidquid est, errabo potius quam perductet quispiam.] 816b TR. uiden uestibulum ante aedis hoc et ambulacrum, quoiusmodi?

130 TH. luculentum edepol profecto. Tr. age specta postis, quoiusmodi,

quanta firmitate facti et quanta crassitudine.

Th. non uideor uidisse postis pulchriores. Si. pol mihi 820 eo pretio empti fuerant olim. Tr. aúdin 'fuerant' dicere? uix uidetur continere lacrumas. Th. quanti hosce emeras?

135 St. tris minas pro istis duobus praeter uecturam dedi. Тн. hercle qui multum inprobiores sunt quam a primo

TR. quapropter? TH. quia edepol ambo ab infumo tarmes 825

Tr. intempestiuos excissos credo, id is uitium nocet. atque etiam nunc sati' boni sunt, si sunt inducti pice;

812 et om. B 813 te (ita cod.) (has) Guietus 814 esse Merula: se cod. (te B^2) ingenio cod. 816 benigneque Camerarius: benique cod. 816ab (cf. 843 sq.) adiectos a retractatore ut vv. 817–47 in actione omitterentur scl. Seyffert 816b Quid cod. (cf. 846) 817 amplacrum cod. (pro ambfacrum, i. e. ambul·) (corr. B^2) 821 audin fuerant Ital.: aut infuerat cod. (auden fuerant B^2) 823 duobus Merula: diebus cod. 824 multo Ital., fort. recte (i. 3) 825 tarmes secat Scaliger: tramisecat cod. (tramis secat B^2 , fort. recte) 826 accedit A intempestius A docet A

| | non enim haec pultiphagus opifex opera fecit barbarus.
uiden coagménta in foribus? Th. uideo. Tr. specta quam | 140 |
|-----|--|-----|
| | arte dormiunt. | |
| 830 | TH. dormiunt? TR. illud quidem 'ut coniuent' uolui dicere. | |
| | satin habes? TH. ut quidquid magi' contemplo, tanto magi' | |
| | placet. | |
| | TR. uiden pictum, ubi ludificat una cornix uolturios duos? | |
| | TH. non edepol uideo. TR. at ego uideo. nam inter uolturios duos | 145 |
| | cornix astat, ea uolturios duo uicissim uellicat. | |
| 335 | quaeso huc ad me specta, cornicem ut conspicere possies. | |
| | iam uides? Th. profecto nullam equidem illic cornicem | |
| | intuor. | |
| | Tr. at tu isto ad uos optuere, quoniam cornicem nequis | |
| | conspicari, si uolturios forte possis contui. Th. omnino, ut te apsoluam, nullam pictam conspicio hic | 150 |
| | auem. | |
| 40 | Tr. age, iam mitto, ignosco: aetate non quis optuerier. | |
| | TH. haec, quae possum, ea mihi profecto cuncta uehementer placent. | |
| | SI. latiu' demumst operae pretium iuisse. Th. recte edepol mones. | |
| | SI. eho istum, puere, circumduce hasce aedis et conclauia. | 55 |
| | nam egomet ductarem, nisi mi esset apud forum negotium. | |
| | Тн. apage istum a me perductorem, nil moror ductarier. | |
| -7 | quidquid est, errabo potius quam perductet quispiam. | |
| | SI. aedis dico. Th. ergo intro eo igitur sine perductore. | |
| | SI. ilicet. | |
| | | |

828 pultufagis A 829 dormunt $P(corr, B^2)$ 831 vel mage . . . mage contemplor codd. 832, 833 vel duo 832 ludificatur codd. c. una P 833 om. P (iii. 11) uideor nam cod. 834 uellitat $P(corr, B^2)$ 836 vel illi cornicum A 842 erecte $P(corr, B^2)$ (e- pro nota personae? cf. v. 849) 843 hos A 844 ad P 845-7 lacuna in P^A (cf. vv. 864-7) 845 a om. P perductorem om. P 846, 847 er. p. quam om. $P(cf. 816^b)$ 848 adis P

160 TH. ibo intro igitur. TR. mane sis uideam, ne canes— Тн. agedum uide.

Tr. st! abi, cánes. st! abin diérecta? abin hinc in malam 850 crucem?

at etiam restas? st! abi istinc. Si. nil pericli est, age * tam placidast quam feta quaeuis. eire intro audacter licet. eo ego hinc ad forum.—Th. fecisti commode, bene ambula.

165 Tranio, | age, canem | istanc a foribus abducant face, etsi non metuenda est. Tr. quin tu illam aspice ut placide 855 accubat;

nisi molestum uis uideri te atque ignauom. TH. iam ut lubet.

sequere hac me igitur.—Tr. equidem haud usquam a pedibus apscedam tuis. —

ACTVS IV

IV. i

PHANISCVS

Serui qui quom culpa carent tamen malum métuont, i solent esse eris utibiles.

nam illi qui nil metuont postquam sunt malum meriti, 860 stulta sibi expetunt consilia :

5 exercent sese ad cursuram, fugiunt, sed i si reprehensi sunt, faciunt a malo, peculio quod nequeunt, augent,

849 igitur [est] P (corr. B^2) (est pro E, nota personae? cf. v. 842) uide] unde P 850 est—est codd. cani est A (pro canest?) abi d. P dierecte $P^{\rm CD}$, A n. l. [est] abin P (in om. $P^{\rm CD}$) (corr. B^2) 851 sst] est P (om. B^2), A n. l. vix periculi age (modo) Weise (A n. l.) 852 quanis P: quamuis Leo 853 eo (ec $P^{\rm CD}$) ego P: ego abeo A 854 tranioagec—us...... face A abducat P: (aliquis) abd. Weise 855 ill(a) A 858-9 cf. Men. 983^a 858 carint P 859-90 deest A 860 fort. malum postquam sunt meriti, ut fiat versus R eizianus 862 fugiunt del. ut glossam Bothe 863 a del. Bothe fort. recte: de Gulielmius

TO

15

25

864-5 ex pauxillo * de parant.

mihi in pectore consili * * * * malam rem

prius quam ut meum.

ut adhuc fuit mi, corium esse oportet, sincerum atque uti uotem uerberari.

870 si huïc imperabo, probe tectum habebo, malum quom impluit ceteris, ne impluat mi.

nam, ut serui uolunt esse erum, ita solet.
boni sunt, (bonust); inprobi sunt, malus fit.

nam nunc domi nóstrae tot pessumi uíuont,

875 peculi sui prodigi, plagigeruli.

880

ubi aduorsum ut eant uoc(it)antur ero:
'non eo, molestu' ne sis.

scio quod properas: gestis aliquo; iam hercle ire uis, mula, foras pastum.'

bene merens hoc preti inde apstuli. abii foras.
solus nunc eo aduorsum ero ex plurumis seruis.
hoc die crastini quóm erus resciuerit,
mane castigabit eos bubulis exuuiis.

postremo minoris pendo tergum illorum quam meum: illi erunt bucaedae multo potius quam ego sim restio.

864–6 lacunam in P^{A} (cf. vv. 845–7) sic expleas licct (864, 865) mox grande vel thensaurum inde, (866) consiliumst in tergum alienum inferre vel consilium sedet cauere 864, 865 pauxil cod. (-illo B^{2}) 867 ut] fort. in 868 vel sic distingue fuit, mi co. 869 fort. (ita) uti (dno cola Reiziana): ut cod. vix trimeter bacch, nam uotem obstat) uerberare cod. (pro -rei?) 870 (id) si Leo vel huic (dno cola Reiziana) 871 ceteros cod. (corr. B^{2}) 873 boni sunt bonust Bergk: bonis sum cod. improbis sunt (sum B^{1}) cod. (-atur B^{1}) 877 vel molestus (troch. dim.) vel sies (iamb. dim. acat.) 878 quŏd] quo Merula erde P^{CD} (d pro cl; vi. 1) iueris Skutsch, nam ire uïs (ir' uīs?) suspectum 879 preti inde abstuli abii Camerarius, Hermann, Bothe: precium unde abstultabi cod. 880 fort. (égo) eo . . . eró (vers. Reizianus) 881 di cod. (corr. B^{2}) 882 fort. concastigabit mane eos b. e. (vers. Reizianus) 883 pen ergum spatio intercedente cod. (suppl. B^{2})

ii	PINACIVM PHANISCVS	
	Pr. Mane tu atque adsiste ilico, Phanisce etiam respicis?	885
	PHA. mihi molestus ne sies.	886ª
	Pr. uide ut fastidit simia!	887ª
5	manesne ilico, inpure parasite?
Рил. qui parasitus sum? Рг. ego enim dicam: cibo per-
duci poteris quouis.	007"
	Pha. mihi sum, lubet esse. quid id curas?	
10	oculi dolent. PI. qur? PHA. quia fumu' molestust.	89 0
	nouit erus me. Pi. suam quidem [pol] culcitulam oportet.	894-
	Pha. si sobriu' sis, male non dicas. Pr. tibi optemperem, quom tu mihi nequeas?	
	at tu mecum, pessume, ito aduorsus. Pha. quaeso hercle apstine	
15	iam sermonem de istis rebus. PI. faciam et pultabo fores. heus, ecquis hic est, maxumam qui his iniuriam	
	foribus defendat? ecquis has aperit fores? homo nemo hinc quidem foras exit.	900
	ut esse addecet nequam homines, ita sunt. sed eo magi' cauto est opu' ne huc	
20	exeat qui male me mulcet.	
20	onder que moi maio maio	

THEOPROPIDES TRANIO

III.i

Tr. Quid tibi uisum est mercimoni? Th. (totus,) totus gaudeo.

905 Tr. num nimio emptae tibi uidentur? Th. nusquam edepol ego me scio

uidisse umquam abiectas aedis nisi modo hasce. Tr. ecquid placent?

TH. ecquid placeant me rogas? immo hercle uero perplacent.

Tr. quoiusmodi gynaeceum? quid porticum? Th. insanum 5 bonam.

non equidem ullam in publico esse maiorem hac existumo.
910 Tr. quin ego ipse et Philolaches in publico omnis porticus sumu' commensi. Th. quid igitur? Tr. longe omnium longissuma est.

TH. di inmortales, mercimoni lepidi! (si) hercle nunc ferat sex talenta magna argenti pro istis praesentaria, numquam accipiam. TR. si hercle accipere cupies, ego numquam sinam.

915 Th. bene res nostra conlocata est istoc mercimonio.

Tr. me suasore atque impulsore id factum audacter dicito, qui subegi faenore argentum ab danista ut sumeret, quod isti dedimus arraboni. Th. seruauisti omnem ratem. 15 nempe octoginta debentur huic minae? Tr. hau nummo amplius.

920 Th. hodie accipiat. Tr. ita enim uero, ne qua caussa supsiet.

904 totus add. Gruterus: fort. $\{\text{omnis}\}(Harv. Stud. 9, 130) \text{ vel} \$ quid mihi? $\}$ 905 nusquam Schoell: numquam P, A n. l. ego om. A scito P 906 ablectas P, A n. l. 907 ec. placent P, A n. l. 912 si add. Camerarius (A n. l.) 914 accipiem P, A n. l. (vix antiqua forma) hercle Ital.: ere te P, A n. l. cupias Camerarius (A n. l.) 918 quid A

uel mihi denumerato, ego illi porro denumerauero.

TH. at enim ne quid captioni mihi sit, si dederim tibi.

TR. egone te ioculo modo ausim dicto aut facto fallere?

TH. egone aps te ausim non cauere, ni quid committam tibi?

TR. quia tibi umquam quicquam, postquam tuo' sum, uer- 925

borum dedi?

Th. ego enim caui recte: eam dis gratiam atque animo meo!

sat sapio si aps te modo uno caueo. Tr. tecum sentio.

25 TH. nunc abi rús, dic me aduenisse filio. TR. faciam ut iubes.

Th. curriculo iube in urbem ueniat iam simul tecum. 929-30
Tr. licet.

nunc ego me illac per posticum ad congerrones conferam. dicam ut hic res sint quietae atque hunc ut hinc amouerim.—

V. ii Phaniscus Theopropides Pinacium

21 Рна. Hic quidem néque conuiuarum sonitus itidém ut antehac fuit,

neque tibicinam cantantem neque alium quemquam audio. Тн. quaé illaec res est? quid illisce homines quaerunt 935 apud aedis meas?

quid uolunt? quid intro spectant? Pha. pergam pultare ostium.

25 heus, reclude, heus, Tranio, etiamne aperis? Th. quaé haec est fabula?

Pha. etiamne aperis? Callidamati nostro aduorsum uenimus.

922 captionis Geppert sit B^2 : sed P, A n. l. 923 ioco A 925 quid Bothe tibin Schrader 926 dehis P (cf. 563 dehis P or P or P or P or P or P seam mihi des gr. P or P or P or P ut ules P (? P or P

Tн. heus uos, pueri, quid istic agitis? quid istas aedis frangitis?

940 PI. heus senex, quid tu percontare ad te quod nihil attinet?

TH. nihil ad me attinet? PI. nisi forte factu's praefectus nouos,

qui res alienas procures, quaeras, uideas, audias.

Th. non sunt istae aedes ubi statis. Pr. quid ais? an iam uendidit

aedis Philolaches? aut quidem iste nos defrustratur senex. 945 Тн. uera dico. sed quid uobis est negoti hic? Рна. eloquar.

erus hic noster potat. Тн. erus hic uoster potat? Рна. ita loquor.

TH. puere, nimium delicatu's. PI. ei aduorsum uenimus. 35 TH. quoi homini? PI. ero nostro. quaeso, quotiens dicendumst tibi?

TH. puere, nemo hic habitat. nam te esse arbitror puerum probum.

950 Рна. non hic Philolaches adulescens habitat hisce in aedibus?

TH. habitauit, uerum emigrauit iam diu ex hisce aedibus.

PHA. senex hic elleborosust certe. érras peruorse, pater. 40
nam nisi hinc hodie emigrauit aut heri, certo scio
hic habitare. TH. quin sex menses iam hic nemo habitat.

PL. somnias.

955 Th. egone? Pi. tu. Th. tu ne molestu's. sine me cum puero loqui.

nemo habitat. Рнл. habitat profecto, nám heri et nudius tertius,

940-5 om. P 940 quae n. attinent (etiam 941 attinent) Schoell (ex A) 943 viv non (i.e. nonne) s. (méae) i.: meae sunt i. Schoell (A vix legitur) 944 quid Schoell 947 [a]delicatus P: delicatus A vel PHA. 948 vel quoii 949 hic nemo P 950 vel PI. in om. P 951 om. P (iii. II) 952 PHA.] vel PI. (et infra PHA. erras) cerebrosus est P 953 hic P 955 molestus (sc. sis) alii 956 haeitat pr. ut vid. P (E pro B; vix pro habet corr. habitat)

45	quartus, quintus, sextus, usque postquam hinc peregri eiius	
	abiit, numquam hic triduom unum desitum est potarier. Th. quid ais? Pha. triduom unum est haud intermissum	
	hic esse et bibi,	
	scorta duci, pergraecari, fidicinas, tibicinas	96
	ducere. Th. quis istaec faciebat? Pha. Philolaches. Th. qui Philolaches?	
50	Pha. quoiiu' patrem Theopropidem esse opinor. Th. ei (ei), occidi,	
	si haec hic uera memorat! pergam porro percontarier.
ain tu istic potare solitum Philolachem istum, quisquis est,	
	cúm ero uostro? Pha. aio, inquam. Th. puere, praeter speciem stultus es.	96
	uide sis ne forte ad merendam quopiam deuorteris	
55	atque ibi ampliuscule quam sati' fuerít biberis. Pha. quid est?	
	TH. ita dico, ne ad alias aedis perperam deueneris.	
	Pha. scio qua me eire oportet et quo uenerim noui locum.	
	Philolaches hic habitat, quoiius est pater Theopropides.
qui, postquam pater ad mercatum hinc abiit, hic tibicinam	97
бо	liberauit. Th. Philolachesne ergo? Pha. ita, Philema-	
	tium quidem.	
	Th. quanti? Pha. triginta—Th. talentis? Pha. μὰ τὸν	
	'Aπόλλω, sed minis.	

957 hinc om. A peregrei A: -gre P 958 triduom munum (unum B^2) desitum (add. est B^2) esse et bibi cst (bibisse ut vid. B^1 , bibi B^2) P (cf. 959) 959 agis P (corr. B^2) essi Lambinus 961 conduci Ritschl: ducier Lambinus 962 quoi P vel opino et P: ei (ci) Gruterus: ei (mih) Camerarius 964 istuc portare P sillitum A 965 uostra P (corr. B^2) aio A: haec (hee) P: hic Ital. 967 ampliuscule Leo: amplius A: melius cui P 968 ab P (corr. B^2) neueneris P 969 eire] et re P (ire B^2) locum] loqui P (pro loci?) 971 m. ab. hinc (om. hic) P (iii. 1) 972 -ne om. P 973 sed] sex P 973 om. P (iii. 11)

973ª

TH. liberauit? PHA. liberauit ualide, triginta minis.

licet.

	TOOT DELITION TV.	1.
	TH. ain minis triginta amicam destinatam Philolachem—?	
975	Рна. aiio. Тн. atque eam manu emisisse? Рна. aiio.	
	TH. et, postquam eius hinc pater	
	sit profectus peregre, perpotasse adsiduo, ác simul	-
	tuo cum domino? Pha. aiio. Th. quid? is aedis emit	
	has hinc proxumas?	
	Рна. non aiio. Тн. quadraginta etiam dedit huic quae	
	essent pignori?	
	Рна. neque istuc aiio. Тн. ei! perdis. Рна. immo suom	
	patrem illic perdidit.	
080	TH yers cantas PHA yang yellem patris amicula yide	

Tн. eu edepol patrem eiius miserum praedicas! Рна. nihil 70 hoc quidem est,

triginta minae, prae quam alios dapsilis sumptus facit. Тн. perdidit patrem. Рна. unus istic seruos est sacerrumus,

Tranio: is uel Herculi †conterere quaestum potest†.
985 edepol ne me eius patris misere miseret, qui quom istaec
sciet

facta ita, amburet ei misero corculum carbunculus. 75
Th. si quidem istaec uera sunt. PhA. quid merear quam
ob rem mentiar?

PI. heus uos, ecquis hasce áperit? Pha. quid istas pultas ubi nemo intus est?

alio credo comissatum abiisse. abeamus nunciam-

974 destinatum P Philolachi Gulielmius (immo -ae) 975 eiuus A 976 vel perpotauisse ac simul om. P 977 vel sic dit stingue quid is ? aed. has hinc] hic P 978 huc P (corr. B^2) qui A est P 979 n. illud B, A n. l. 981 vel huc P (corr. B^2) qui A est P 982 preter quam P dapsillies P 983 vel isti se. est sa.] scruos si (pro seruolust?) acerrimus P 984 vix quaesitum pote siet Ellis: possiet Camerarius 98 ne om. P (iii. 1) P 986 ita] ista [esse] P (e) i miseri P 988 e. aperit has P (P pro ecqui a. has) ista P est] st P (P pro sit?) 989 abemus P (Corr. P)

9

iii

5

10

Tн. puere—(Рна.) átque porro quaeritemus. sequere hac 990 me. (Рг. sequer).

80 Tн. puere, iamne abis? Pнл. libertas paenulast tergo tuo: mihi, nisi ut erum metuam et curem, nihil est qui tergum tegam.—

THEOPROPIDES SIMO

TH. Perii hercle! quid opust uerbis? ut uerba audio, non equidem in Aegyptum hinc modo uectus fui, sed etiam in terras solas orasque ultumas 995 sum circumuectus, ita ubi nunc sim nescio. uerum iam scibo, nam eccum unde aedis filius meus emit. quid agis tu? SI. a foro incedo domum. TH. numquid processit ad forum | hodie noui? SI. etiam. TH. quid tandem? SI. uidi ecferri mor- 1000 tuom. TH. hem!

SI. nouom unum uidi mortuom ecferri foras.
modo eum uixisse aiebant. Th. uae capiti tuo!
SI. quid tu otiosus res nouas requiritas?
Th. quia hodie adueni peregre. SI. promisi foras,
ad cenam ne me te uocare censeas.

Th. hau postulo edepol. SI. uerum cras, nisi (qui)
prius

uocauerit—me, uel apud te cenauero.

Th. ne istuc quidem edepol postulo. nisi quid magis es occupatus, operam mihi da. Si. maxume.

990 om. P (propter homoeoarch.?) puere del. Leo, ut ex v. sq. anticipatum (iv. 3) porro Goetz: puero cod. Pi. sequor add. Ussing 992 erum ut P tergum tergam A 993-1013 deficit A, nisi quod hic illic paucissima servata 993 uerba Camerarius: uerbera cod. (v. 8) 996 circum uentus cod. corr. Merula 998 agis Aldus: ais cod. 999 (hic) ho. Ritschl 1002 uae B^2 : tuae cod. 1003 tu Merula: tu [ut] cod. (iv. 3) 1005 te Ital.: tue cod. (iv. 3) 1006 quis add. Camerarius 1008 iste P (corr. B^2) 1009 es om. A

1010	TH. minas quadraginta accepisti, quod sciam, a Philolachete? St. numquam nummum, quod sciam	
	TH. quid, a Tránione seruo? SI. (nimi') multo id minus TH. quas arraboni tibi dedit? SI. quid somnias?	. 20
	TH. egone? at quidem tu, qui istoc speras te modo	
1015	potesse dissimulando infectum hoc reddere.	
	Sr. quid autem? TH. quod me apsente hic tecum filius	3
	negoti gessit. Si. mecum ut ille hic gesserit,	25
18-20	dum tu hinc abes, negoti? quidnam aut quo die?	
	TH. minas tibi octoginta argenti debeo.	
	St. non mihi quidem hercle. uerum, si debes, cedo.	
	fides seruanda est, ne ire infitias postules.	
	Tн. profecto non negabo debere, et dabo;	30
1025	tu caue quadraginta accepisse hinc te neges.	
	SI. quaeso edepol huc me aspecta et responde mihi.	
10262	q * * * * * argenti minas	
	fu * * * * * * TH. ego dicam tibi.	
	tantu * * * * * * * ebeat	35
	de te aedis. S1. i(tane? de me) ille aedis emerit?	
1026e	* * * * *	
1027	SI. te uelle uxorem aiebat tuo nato dare,	
	ideo aedificare hic uelle aiebat in tuis.	
	TH. hic aedificare uolui? St. sic dixit mihi.	40
1030	TH. ei mihi, disperii! uocis non habeo satis.	
	uicine, perii, interii! SI. numquid Tranio	

IC

1010 quadraginta Pylades: triginta cod. (XXX pro XXXX; vii. 6) quod Guietus: quas (qua $P^{\rm CD}$) cod. 1012 nimis add. Fay (iii. 1) id om. A ut vid.: (hercle) id Ritschl 1014 te speras P 1016 tecum om. P 1025 hinc te Lambinus: hinc ne P: minas A (om. neges; v. 1) 1026 8 sqq. om. P (propter lacunam in $P^{\rm BC}$ ut vid.; cf. vv. 1056–60) 1026 d suppl. Schoell, Studemund 1026 o vix... (responde mihi) (iii. 11) 1027–41 deest A qui multo plus quam P habuisse videtur. Vide igitur ne pagina XXI versuum in P^A praetermissa sit 1027 agebat cod. (corr. B^2) 1028 hic Camerarius: hoc cod. (cf. ad 1027–41) 1031 uicine Acidalius: uicini cod.

turbauit? TH. immo éxturbauit omnia.

deludificatust mé hodie indignis modis.

SI. quid tú ais? Th. haec res sic est ut narro tibi:
deludificatust me hodie in perpetuom modum.
nunc te opsecro ut me bene iuues operamque des.
SI. quid uis? Th. i mecum, | opsecro, | una simul.
SI. fiat. Th. seruorumque operam et lora mihi cedo.

SI. sume. Th. eademque opera (ego) haec tibi narra-

uero,

1040

quis med exemplis hodie eludificatus est.

ACTVS V

V. i TRANIO THEOPROPIDES

TR. Quí homo timidus erit in rebus dubiis, nauci non erit; atque equidem quid id esse dicam uerbum nauci nescio.

nám erus me postquam rus misit filium ut suom arcésserem, abii illac per angiportum ad hortum nostrum clanculum,

5 ostium quod in angiporto est horti, patefeci fores, eaque eduxi omnem legionem, ét maris et feminas.

postquam ex opsidione in tutum eduxi manuplaris meos, capio consilium ut senatum congerronem conuocem.

quoniam conuocaui, atque illi me ex senatu segregant.

ro ubi ego me uideo uenire in meo foro, quantum potest facio idem quod plurumi alii, quibu' res timida aut turbidast : pergunt turbare usque ut ne quid possit conquiescere.

1033 te ludificatust me (et me B: mi P^{CD}) h. cod.: corr. Bothe vel med vix hödie indigni dis cod. (corr. $B^2)$ 1034 agis cod. (corr. $B^2)$ 1036 Nun cod. (corr. $B^2)$ 1037 (hinc) obs. (ad te) Leo 1039 operam ut vid. cod. opera D ego add. (post eadem) Camerarius 1040 eemplis ut vid. cod. (corr. $B^2)$ lud. Ital. 1041 dubiis n. Priscianus 1, 204: dubii sis n. cod. (? pro dubiis n. is) 1042 accedit A versum male secludunt ut glossema quidam: tuentur Schoell, Leo quod cod. Fest 166 1043 ut filium codd.: trai. Bothe 1044, 1045 abilla per P 1048 ex] exii A opsidionem P 1049 congeronum E^2 (i.e. eerr-) 1050 senatus P 1051 uentrem P 1053 possit] sit P (pro pote sit?)

1054-5	nam	SCIO	equiae	m nullo	pacto	ıam	esse	posse	haec	clam	
									S	enem.	
	non a	amicu	s alius	quis	*	*	*	riuabo	se	*	
	aut	*	*	*	*	*	*	*	*	*	15
	pro	*	*	*	*.	*	*	*	- *	* *	
1050-60	1110 0	111		*	sle	4	n.fo	oro cir	m111	-1-	

praéoccupabo atque anteueniam et foedus feriam. me moror. sed quid hoc ést quod fori' concrepuit proxuma uicinia? eru' meus hicquidem est. gustare ego eius sermonem uolo. 20 Th. ilico intra limen isti astate, ut, quom extemplo uocem,

TH. theo intra ilmen isti astate, ut, quom extemplo uocem,

1065 continuo exsiliatis. manicas celeriter conectite.

ego illum ante aedis praestolabor ludificatorem meum,
quoius ego hodie ludificabo corium, si uiuo, probe.

Tr. res palam est. nunc te uidere meliust quid agas, Tranio. 25

Th. docte atque astu mihi captandumst cum illoc, ubi huc
aduenerit.

1070 non ego illi éxtemplo hamum ostendam, sensim mittam lineam.

dissimulabo me horum quicquam scire. Tr. o mortalem malum!

alter hoc Athenis nemo doctior dici potest. uerba illi non magi' dare hodie quisquam quam lapidi potest. 30 adgrediar hominem, appellabo. Тн. nunc ego ille húc ueniat uelim.

Th. siquidem pol me quaeris, adsum praesens praesenti tibi.
Th. eugae! Tranio, quid agitur? Th. ueniunt ruri rustici.
Philolaches iam hic aderit. Th. edepol mihi oppórtune aduenis.

35 nostrum ego hunc uicinum opinor esse hominem audacem et malum.

TR. quidum? Th. quia negat nouisse uos-TR. negat? Th. nec uos sibi

nummum umquam argenti dedisse. Tr. abi, lúdis me, 1080 credo hau negat.

TH. quid iam? TR. scio, iocaris tu nunc (istuc). nam ille quidem hau negat.

Th. immo edepol negat profecto, neque se hasce aedis Philolachi

40 uendidisse. Tr. ého an negauit sibi datum argentum, opsecro?

TH. quin ius iurandum pollicitust dare se, si uellem, mihi, neque se hasce aedis uendidisse neque sibi argentum datum. 1085

* * * (datum) est.

TH. dixi ego istuc idem illi. TR. quid ait? TH. seruos pollicitust dare

45 suos mihi omnis quaestioni. Tr. nugas! numquam edepol dabit.

Th. dat profecto. Tr. quin tet illum in ius si ueniamt.

Th. mane.

experiar, ut opino. Tr. ('opino'?) certum est. mihi homi-1090 nem cedo.

TH. quid si igitur ego accersam (iam) homines? TR. fac- 1093 tum iam esse oportuit.

uel hominem aedis iube mancupio poscere. Тн. immo hóc 1091 primum uolo,

1078 huc cod. (corr. B^2) vel opino 1079 quia Bothe: qui cod. nor cod. (corr. B^2) 1080 umquam B^2 : quam cod. (iii. 3) argentei cod. (antiqua forma) 1081 tu nunc istuc Schoell: tu nunc tu cod. (nunc tu B^2) 1083 Tr. eho B^2 : reeho cod. 1084 qui cod. se si Ital.: sisi cod. 1085 versum intercidisse vidit Acidalius; qui exierit in datum est 1087 idem ego istuc Niemoeller, usitato ordine 1089 fort. quin ego, illum intus si inueniam— 1090 opinor cod. opino add. Schoell 1093 iam add. Schoell esse iam cod.: trai. Camerarius 1091 iube aedis m. cod.: trai. Mueller: iube m. aedis Bothe mancipare Ussing hoc om. PCD

- 1092 quaestioni accipere seruos. Tr. faciundum edepol censeo. 50
 1094 ego interim hanc aram occupabo. Th. quid ita? Tr.
 nullam rem sapis.
- 1095 né enim illi huc confugere possint quaestioni quos dabit. hic ego tibi praesidebo, ne interbitat quaestio.

Th. surge. Tr. minime. Th. ne occupassis, opsecro, aram.
Tr. qur? Th. scies.

- quia enim id maxume uolo, ut illi ístoc confugiant. sine: 55 tanto apud iudicem hunc argenti condemnabo facilius.
- TR. quod agas, id agas. quid tu porro serere uis negotium?nescis quam metuculosa res sit ire ad iudicem?TH. surgedum huc igitur. consulere quiddam est quod
 - tecum uolo.

 Tr. sic tamen hinc consilium dedero. nimio plus sapio 60 sedens.

tum consilia firmiora sunt de diuinis locis.

Th. surge, ne nugare. aspicedum contra me. Tr. aspexi.
Th. uides?

TR. uideo. huc si quis intercedat tertius, pereat fame.
TH. quidum? TR. quia nil (illi) quaesti sit. mali hercle ambo sumus.

Th. perii! Tr. quid tibi est? Th. dedisti uerba Tr. 65 qui tandem? Th. probe

med emunxti. Tr. uide sis, satine recte: num mucci

IIIo Th. immo etiam cerebrum quoque omne é capite emunxti meo.

nam omnia male facta uostra repperi radicitus,

1095 huc Saracenus: hic cod.

1097 neoc tu passis cod. (corr. B^2)
aram Pylades: arma cod. (ii. 7)
1099 hinc cod. (corr. B^2)
1100 uis serere cod.: trai. Bothe (cf. ad Asin. 250, Curc. 438)
1101 re
cod. (corr. B^2)
1102 huc est cons. ig. qu. cod.: corr. Langen ex
schol. Aen. 11, 343
1103 vel quiddamst
1103 sic Pius: si cod.
1104 tunc P^{CD} 1106 intercedas cod. (corr. B^2)
1107 illi ddd. Leo:
1108 probi cod.
1109
1110 omnem cod. (corr. B^2)
1110 omnem cod. (corr. B^2)
1110 munxit cod.

non radicitus quidem hercle uerum etiam exradicitus.

70 TR. numquam edepol hodie tinuitus destinantt tibi.

TH. iam iubebo ignem et sarmenta, carnufex, circumdari.

Tr. ne faxis, nam elixus esse quam assus soleo suauior.

Th. exempla edepol faciam ego in te. Tr. quia placeo, exemplum expetis?

TH. loquere: quoiusmodi reliqui, quom hinc abibam, filium?
75 TR. cum pedibus, manibus, cum digitis, auribus, oculis, labris.

TH. aliud te rogo. TR. aliud ergo nunc tibi respondeo. sed eccum tui gnati sodalem uideo | huc incedere Callidamatem: illo praesente mecum agito, si quid uoles.

1120

ii CALLIDAMATES THEOPROPIDES TRANIO

Ca. Vbi somno sepeliui omnem atque óbdormiui crapulam, Philolaches uenisse ⟨dixit⟩ mihi suom peregre huc patrem quoque modo hominem ad⟨uenientem⟩ seruos ludificatu' sit, ait se metuere in conspe⟨ctum sui patris pr⟩ocedere.

5 nunc ego de sodalitate solus sum orator datus qui a patre eiius conciliarem pacem. átque eccum optume! iubeo te saluere et saluos quom aduenis, Theopropides, peregre gaudeo. hic apud nos hodie cenes, sic face.

TH. Callidamate(s), di te ament. de cena facio gratiam. 1130
10 CA. quin uenis? TR. promitte: ego ibo pro te, si tibi non lubet.

1113 inditus B^2 desistam Leo 1114 i. i. et sarmenta Pylades : lubeo (?) (lubo vel lube P^{CD}) i. et sarmen cod. (sarnem P^{CD}): iubeo i. et sarmen (arae) Seyffert 1115 faxis [sis] cod. (corr. B^2) solio cod. (corr. B^2) 1118 Quom P ut vid. 1119 ègo B 1120 gnatis cod. (corr. B^2) vix uideon huic cod.: huc (nunc) Redslob 1121 agite cod. (corr. B^2) 1122 somno Ritschl: omnium cod.: somnum Ital. fort. abdormiui 1123–5 lacuna in P^{A} (cf. vv. 1144–6) 1123 (dixit) Pylades, Bothe 1124 hom.] dominum Bugge adu. supplevit Aldus ludificatum cod. 1125 consp.—proc. suppl. Ritschl 1127 optimi cod. (corr. B^2) 1128 et del. (?) Leo aduenisset heuropides cod.: corr. Ital. 1129 face Scioppius: tale cod.

Philemoni es.

30

TH. uerbero, etiam inrides? TR. quian me pro te ire ad cenam autumo?

TH. non enim ibis. ego ferare faxo, ut meruisti, in crucem. CA. age mitte istaec. tu ad me ad cenam—TR. dic uenturum. quid taces?

1135 CA. sed tu istuc quid confugisti in aram? TR. ínscitissumus adueniens perterruit me. loquere nunc quid fecerim: 15 nunc utrisque disceptator eccum adest, age disputa. TH. filium corrupisse aio te meum. TR. ausculta modo. fateor peccauisse, amicam liberasse apsente te.

1140 faenori argentum sumpsisse; id esse apsumptum praedico.
numquid aliud fecit nisi quod [faciunt] summis gnati generibus?

TH. hercle mihi tecum cauendum est, nimi' qui's orator catus.

CA. sine me dum istuc iudicare. surge, ego isti adsedero. Th. maxume, accipe hanc (tute) ad te litem. Tr. enim istic captio est.

1145 fac ego ne metuam (mihi atque) ut tu meam timeas uicem.

Th. iam minoris * * \langle fa\rangle cio praequam quibu' modis 25

me ludificatust. Tr. bene hercle factum, et factum gaudeo:
sapere istac aetate oportet qui sunt capite candido.

Th. quid ego nunc faciam? Tr. si amicus Diphilo aut

1150 dicito is quo pacto tuo' te seruos ludificauerit: optumas frustrationes dederis in comoediis.

1132 inridens cod. (corr. B²) ire om. B 1134 ista acto cod.: correxi, nam ista vix Plautinum vel Tr. quid 1135 vel inscitissumu's 1136 vel Tr. adu. eloquere Langen 1139 potauisse Acidalius te om. cod. (add. B²) 1141 feci cod. (corr. B²) faciunt del. Guietus sum ut vid. cod. (i. e. summis) 1142 hercle Pius: erile cod. 1144-6 lacuna in Ph (cf. vv. 1123-5) 1144 accipte (-pite PCD) cod. (-to B²) tute suppl. Ritschl: modo Ussing 1145 mihi atque suppl. Ritschl 1146 omnia alia facio suppl. Camerarius, Ritschl 1148 qui sunt Camerarius: quis cod. (pro qui s̄. i. e. qui sunt): qui sis Schoell 1149 dephilo (?pro dei-) aut philomontes cod.: corr. Leo 1150 pacto Ital.: capto cod. 1151 commodiis cod.

CA. tace parumper, sine uicissim me loqui, ausculta. TH. licet.

CA. omnium primum sodalem me esse scis gnato tuo. is adi[i]t me, nam illum prodire pudet in conspectum tuom 1154-5 propterea quia fecit quae te scire scit. nunc te opsecro,

35 stultitiae adulescentiaeque éiius ignoscas: tuost; scis solere illanc aetatem tali ludo ludere. quidquid fecit, nobiscum una fecit: nos deliquimus. faenus, sortem sumptumque omnem, quí amica (empta) est, 1160 omnia

nos dabimus, nos conferemus, nostro sumptu, non tuo.

40 Th. non potuit uenire orator magis ad me impetrabilis quam tu; neque sum illic iratus neque quicquam suscenseo. immo me praesente amato, bibito, facito quod lubet: si hoc pudet, fecisse sumptum, supplicí habeo satis.

CA. dispudet. Tr. (post) istam ueniam quid me fiet nunciam?

ciami ;

45 TH. uerberibus, lutum, caedere pendens. TR. tamen etsi pudet?

TH. interimam hercle ego (te) si uiuo. CA. fac istam cunctam gratiam:

Tranio remitte quaeso hanc noxiam caussa mea.

Th. aliud quiduis impetrari a me facilius perferam
quam ut non ego istum pro suis fáctis pessumis pessum premam.

50 CA. mitte quaeso istum. * Тн. uiden ut restat furcifer?

1152 paruomper cod. (antiqua forma?) me uicissim cod.: trai. Acidalius lucet cod. (corr. B²) 1154, 1155 eum Bothe (cf. ad Epid. 135) fort. pu. pr. (usitato ordine) 1156 fecit Merula: facit cod. 1159 una nobiscum cod.: trai. Camerarius: nos Camerarius: non cod. delinquimus cod. 1160 empta add. Ritschl 1163 illi sum cod.: traieci 1165 supplici(id) Luchs 1166 post add. Mueller 1167 c. lutum cod.: trai. Guietus: c. multum Ussing tam inest si cod. (tametsi B²) 1168 te add. Guietus si uiuo B²: suibo cod. 1169 Tranioni cod. amitte Ussing (cf. 1172) 1170 perf. a me fac. Bothe 1172 mitte que sis tume cod. (? pro istum. E., i.e. Theopropidis nota): corr. Ritschl (quaeso iam Ital.) fort. Th. (men istum?) (Class. Rev. 10, 333), vel istum, (Theopropides.) (iii. 2) astat Ritschl (cf. 1169)

CA. Tranio, quiesce, si sapi'. Th. tu quiesce hanc rem modo petere : ego illum, ut sit quietus, uerberibus subegero.

TH. nolo ores. CA. quaeso hercle. Th. nolo, inquam, ores. CA. nequiquam neuis.

hanc modo unam noxiam, unam—quaeso, fac caussa mea. 55
TR. quid grauaris? quasi non cras iam commeream aliam
noxiam:

ibi utrúmque, et hoc et illud, poteris ulcisci probe.

1180 CA. sine te exorem. Th. age abi, abi inpune. em huíc habeto gratiam.

spectatores, fabula haec est acta, uos plausum date.

1173 quiesce si sapis Camerarius: qui esse sapis cod. 1174 urberibus ut sit quietus cod.: trai. Acidalius 1175 profecto (orato) Mueller (Rhein. Mus. 54, 403) 1177 unam pr. del. Loman (missam) fac Ritschl 1178 gras cod. (corr. B²) 1179 (tu) utr. Ritschl 1180 age abe (corr. B²) abi cod. (? pro a. abei, abei)

PERSA

ARGVMENTVM

Profecto domino suos amores Toxilus
Emit atque curat leno ut emittat manu;
Raptamque vi emeret de praedone virginem
Subornata suadet sui parasiti filia,
Atque ita intricatum ludit potans Dordalum.

5

Per hanc fabulam totam praesto est T Hoc arg. om. A 3 vi] ut Valla emere Schoell 5 dorpalum cod.

* tur \langle se\ru \ *

* * * *

* * * *

* fingunt * *

* ant \langle v\end{a}\crec *

* * * *

* ta * rsi *

* de \langle vi\rightargi *

* cam ven * *

* \langle p\end{a}\crec vi\rightargi *

* a re\langle ci\rightargi t e

* tue \langle l\rightargi t e

* tue \langle l\rightargi t e o

Hoc argumentum om.P, mediam versuum partem et 4, 6 exitus servavit

A post v. 14 nihil scriptum fuit I (erus dum peregrina)tur,
(se)ruu(s Toxilus) Schoell 8 (adla)ta (e Pe)rsia Schoell Io
(pudi)cam uen(dit) Leo I3 (cum praed)a re(ci)pit Schoell 14
(perpe)tue leno (luditur) Leo

PERSONAE

Toxilvs Servvs
Sagaristio Servvs
Satvrio Parasitvs
Sophoclidisca Ancilla
Lemniselenis Meretrix
Paegnivm Pver
Virgo
Dordalvs Leno

SCAENA ATHENIS

SAG.] SAGARISCIO in v. 459 et IV. ii. tit. B, quod tuetur K. Schmidt (Herm. 37, 205)

TOXILVS SAGARISTIO .

To. Qui amans egens ingressus est princeps in Amoris uias

superauit aerumnis suis aerumnas Hercul(e)i.
nam cum leone, cum excetra, cum ceruo, cúm apro Aetolico,
cum auibus Stymphalicis, cum Antaeo deluctari mauelim
5 quam cúm Amore: ita fio miser quacrendo argento mutuo
nec quicquam nisi 'non est' sciunt mihi respondere quos
rogo.

SAG. qui ero suo seruire uolt bene seruos seruitutem, ne illum edepol multa in pectore suo conlocare oportet quae ero placere censeat praesenti atque apsenti suo.

10 ego neque lubenter seruio neque sati' sum ero ex sententia, 10 sed quasi lippo oculo me eru' meus manum apstinere hau quit tamen

quin mi imperet, quin me suis negotiis praefulciat.

To. quis illic est qui contra me astat? SAG. quis hic est qui sic contra me astat?

To. similis est Sagaristionis. Sag. Toxilus hicquidem meus amicust.

To. is est profecto. Sac. eum esse opinor. To. con- 15 grediar. Sac. contra adgredibor.

I es P uiam codd, scholiastae in Verg, Buc, 10, 69 (A n. l.) suis] in suis codd. schol. Verg. 3 [et] cum 4 me del. malueram (pro -im?) schol. Verg., unde fit vers. 8 edepol illum P 9 q(uae)ro A anapaesticus 13, 14 inverso ordine A (v. 13 propter 12 Ouid P serui A homoeoarch. praetermissus erat; ii. 6) homoeoarch. praetermissus erat; ii. 6) 13 qui sic Schoell: qui si A: qui P (unde quis illic est qui Bach) 14 sagaristioni A, vix 15 vel opino c. adgredior P (vix pro contran Plautinum adgredior?)

20

30

35

To. o Sagaristio, di ament te. SAG. o Toxile, dabunt di quae exoptes. ut nales? To, ut queo. SAG. quid agitur? 17ª To. uiuitur. 17b SAG. satin ergo ex sententia? To, si eueniunt quae exopto, satis. SAG. nimi' stulte amicis utere. To. quid iam? SAG. imperare oportet. To. mihi quidem tu iam eras mortuos, quia non te uisitabam. 20 SAG. negotium edepol-To. ferreum fortasse? SAG. plusculum annum fui praéferratus apud molas tribunus uapularis. 25 To. uetu' iam istaec militiast tua. SAG. satin tu usque ualuis--ti? To, hau probe. SAG. ergo edepol palles. To. saucius factus sum in Veneris sagitta Cupido cor meum transfixit. SAG. iam serui hic 25 To, quid ego faciam? disne aduorser? quasi Titani cum is belligerem quibu' sat esse non queam? SAG. uide modo ulmeae catapultae tuom ne transfigant latus. To. basilice agito eleutheria.

SAG. quid iam? To. quia erus peregri est. 29ª SAG. ain tu.

30ª

peregri est? To. si tut' tibi bene esse pote pati, ueni: uíues mecum, basilico accipiere uictu.

16 o alt. om. A op(te)s A 19 imperare] [quia iam] imperare P (iv. 5) 20 uisitaui P 21 negoti A 24 sum factus A 26 ergo P aduorse P (? pro -sem) is] dis P 28 ut meae P30-167 deficit A 30 si tute scripsi: sicut et B: sit ut PCD: si tu Camerarius

PERSA I. i

SAG. uah! iam scapulae pruriunt, quia te istaec audiui loqui. To, sed hoc me únum excruciat. SAG, quidnam id est? To. haec dies summa hodie | est, mea amica sitne libera 34ª an sempiternam seruitutem seruiat.

34^b SAG. quid nunc uis ergo et ego (uolo).

40 To. emere amicum tibi me potis es sempiternum. 35 quém ad modum? To, ut mihi des nummos sescentos quos pro capite illius pendam.

quos continuo tibi reponam in hoc tríduo aut quadriduo. age fi benignus, subueni.

SAG. qua confidentia rogare tu a med argenti tantum audes, 45 inpudens? quin si egomet totus ueneam, uix recipi potis est quod tu me rogas: nam tú aquam a pumici nunc postulas. qui ipsus siti aret. To. sicine hoc té mi facere? SAG. quid faciam? To, rogas?

alicunde exora mutuom. SAG, tu fac idem quod rogas me. To. quaesiui, nusquam repperi. SAG. quaeram equidem, 50 si quis credat.

45 To. nempe habeo in mundo. SAG. si id domi esset mihi. iam pollicerer:

hoc meumst ut faciam sedulo. To, quidquid erit, recipe te

quaere tamen, ego item sedulo. SAG. si quid erit, * iam ut scias

* To, opsecro te—Sag, resecroque. To, operam da hanc mihi

33 me unum] meum am B (pro meum animum?) excrucia cod. 34 dis corr. dies cod. ut vid. (disees T, de PBC) (v. 3) fort. summast h. vix hōdie 34^b nihil post ergo PBC: et ego (hic reponend.?) T uolo addidi 38 fi] sed PCD (? pro sei benignu's), Tn.l. 39 confitentia cod.: vix fidentia, ut versus troch. fiat argentum PBC 40 ueniam cod. 41 [ma]nam B 42 sitiat Ital.: sitiare cod. sicin te mi hoc Mueller rogan B¹ 44 quaeram — 46 sedulo Sagaristioni dat (?) Leo 45 habes Pius mi esset Seyffert iam Ital.: am cod. 47 (te fac)iam Abraham fort, iam ut scias (tu Mecum, dabo operam) 48 resecro (om. que) PBC vel mi

10 PLAVT. II

To. amoris uitio, non meo, nunc tibi morologus fio.

SAG. at pol ego aps te concessero.—To. iamne abis? bene 50

ambulato.

sed recipe[te] quam primum potes, caue fuas miin quaestione. usque ero domi dum excoxero lenoni malam rem áliquam.

ii SATVRIO

Veterem atque antiquom quaestum maiorum meum seruo atque optineo et magna cum cura colo.
nam numquam quisquam meorum maiorum fuit quin parasitando pauerint uentris suos:
5 pater, auos, proauos, abauos, atauos, tritauos quasi mures semper edere alienum cibum, neque edacitate eos quísquam poterat uincere, neque is cognomentum erat duris Capitonibus.
unde égo hunc quaéstum optineo et maiorum locum.

55

60

65

70

no neque quadrupulari me uolo, neque enim decet sine méo periclo ire aliena ereptum bona neque illí qui faciunt mihi placent. planen loquor? nam puplicae rei caussa quiquomque id facit magi' quam sui quaesti, animus induci potest

r5 eum esse ciuem ét fidelem ét bonum.
si legerupam qui damnet, det in publicum
dimidium; átque etiam in ea lege adscribier:
ubi quádrupulator quempiam iniexit manum,
tantidem ille illi rusus iniciat manum,

20 ut aequa parti prodeant ad trisuiros :
si id fiat, né isti faxim nusquam appareant .

51 te del. Bothe rhythmi causa (i. 9) 60 atque Leo fort. recte: del. Sixius vel cognomen tum cod. Duricap. Sixius 61 optineo quaestum Schoell 62 vel quadruplari (ita cod.) 66 vel mage 67 nec—nec Mueller (Rhein. Mus. 54, 527) 68 [sed] si (? pro sei) cod.: sed delevi (iv. 3): sed * * * | Si (versu amisso) Brix 69 etiam (hoc) in Schoell 70 vel quadruplator (ita cod.) quoipiam Acidalius iniexit Camerarius: inlexi cod. 71 illi] illum Bothe 73 faxim nusquam Pylades: faximus quam cod.

qui | hic albo rete aliena oppugnant bona.
75 sed sumne ego stultus qui rem curo publicam ubi sint magistratus quos curare oporteat?
nunc huc intro ibo, uisam hesternas reliquias, quieríntne recte necne, num †infuerit† febris, opertaen fuerint, ne quis obreptauerit.
80 sed aperiuntur aedes, remorandust gradus.

25

Т-----

TOXILVS SATURIO

iii

To. Omnem rem inueni, ut sua sibi pecunia hodie illam faciat leno libertam suam. sed eccúm parasitum quoius mihi auxiliost opus. simulabo quasi non uideam: ita adliciam uirum.

5

85 curate istic uos atque adproperate ocius, ne mihi morae sit quicquam ubi ego intro aduenero. commisce mulsum, struthea coluteaque appara, bene ut in scutris concaleat, et calamum inice. iam pol ille hic aderit, credo, congerro meus.

90 SAT. me dicit, eugae! To. lautum credo e balineis iam hic adfuturum. SAT. ut ordine omnem rem tenet! To. collyrae facite ut madeant et colyphia, ne míhi incócta detis. SAT. rem loquitur meram. nihili sunt crudae nisi quas madidas gluttias;

95 tum nisi cremore crassost ius collyricum nihilist macrum illud epicrocum pellucidum: quasi †iuream† esse ius decet collyricum. nolo in uesicam quod eat, in uentrem uolo.

15

78 quieuenerint (-rit T) ne cod. afuerit Haupt: fort, is fuerit 79 opertaen Pylades: oporte ne cod. 84 alliciam Camerarius: allictam cod. 85 ocius ut vid. cod. (ac ius (?) T, oculus PBC) 87 colutheaqua Ital.: colutheaquam cod. ut vid. (coluthequam PBC) metrum suspectum 88 concaleant Scaliger inice Ital.: nice cod. 91 ut [in] o. cod. (corr. PCD) rea ut vid. cod. (A pro M) (corr. PCD) 93 incocta ne mihi Bothe loquitur meram Camerarius: loquitum eram cod. 94 nihili Pius: nihil cod. 96 nihilist Scaliger: nihil est cod.

20	To. prope me hic nescioquis loquitur. SAT. o mi Iuppiter terrestris, coepulonus compellat tuos. To. o Saturio, opportune aduenisti mihi. SAT. mendacium edepol dicis atque hau te decet:	100
25	nam essurio uenio, non aduenio saturio. To. at edes, nam iam intus uentris fumant focula. calefieri iussi reliquias. SAT. pernam quidem ius est adponi frigidam postridie. To. ita fieri iussi. SAT. ecquid hallécis? To. uah, rogas? SAT. sapi' multum ad genium. To. sed ecquid meministin here	105
30	qua de re ego tecum mentionem feceram? SAT. memini: ut murena et conger ne calefierent; nam nimio melius oppectuntur frigida. sed quid cessamus proelium committere?	110
35	dum mane est, omnis esse mortalis decet. To. nimi' paene manest. Sat. mane quod tu occeperis negotium agere, id totum procedit diem. To. quaeso animum aduorte hoc. iám heri narraui tibi tecumque oraui ut nummos sescentos mihi	115
40	dares utendos mutuos. SAT. memini et scio et te me orare et mihi non esse quod darem. nihili parasitus est qui Argentumdonidest: lubido extemplo coeperest conuiuium, tuburcinari de suo, si quid domist.	120
45	cynicum esse egentem oportet parasitum probe : ampullam, strigilem, scaphium, soccos, pallium, marsuppium habeat, inibi paullum praesidi qui familiarem suam uitam oblectet modo.	125

100 [te] c. PBC 104 ad aedes codd. Nonii 10: atedis cod. uentris codd. Nonii: ueneris cod. 106 iusses Bugge: satiust Schoell 107 éequid suspectum 108 sed $\langle tu \rangle$ Schoell meministi cod. 110 ne codd. Prisciani 1, 224: nec cod. 116 [enim] ian P^{CD} narrow (-auit P^{CD}), cod. 120 q. argentum domidest cod: -dast Schoell: quist P^{CD} 0 argentum domidest P^{CD} 1 argentum domidest P^{CD} 2 argentum domidest P^{CD} 3 argentum -dest P^{CD} 4 argentum -dest P^{CD} 6 as P^{CD} 6 argentum -dest P^{CD} 7 argentum -dest P^{CD} 8 argentum -dest P^{CD} 9 argentum -dest P^{CD

70

	To. iam nolo argentum: filiam utendam tuam mihi da. Sat. numquam edepol quoiquam etiam utendam	
	dedi.	
	To. non ad istuc quod tu insimulas. SAT. quid eam uis? To. scies.	
130	quia forma lepida et liberali est. SAT. res itast.	5
	To. hic leno neque te nouit neque gnatam tuam.	
	SAT. me ut quisquam norit nisi ille qui praebet cibum?	
	To. ita est. hoc tu mi reperire argentum potes.	
	SAT. cupio hercle. To. tum tu me sine illam uendere.	
135	SAT. tun illam uendas? To. immo alium adlegauero	5
	qui uendat, qui esse se peregrinum praedicet.	
	sicut istic leno non sex menses Megaribus	
	huc est quom commigrauit. SAT. pereunt reliquiae.	
	posterius istuc tamen potest. To. scin quam potest?	
140	numquam hercle hodie hic prius edis, ne frustra sis,	6
	quam te hoc facturum quod rogo adfirmas mihi;	
	atque nisi gnatam tecum huc iam quantum potest	
	adducis, exigam hercle ego te ex hac decuria.	
	quid nunc? quid est? quin dicis quid facturu' sis?	
145	SAT. quaeso hercle me quoque etiam uende, si lubet,	6
	dum saturum uendas. To. hoc, si facturu's, face.	
	SAT. faciam equidem quae uis. To. bene facis. propera,	
	abi domum ;	

praemostra docte, praecipe astu filiae, quid fabuletur: ubi se natam praedicet,

150 qui sibi parentes fuerint, und' surrupta sit. sed longe ab Athenis esse se gnatam autumet;

128 utendam] uendaa cod. (A pro M) 129 instimulas cod. eam uis Ital.: eamus cod. 137 non Weise: nondum cod.: haudum Ritschl 140 (ut) num. Lange (Jahrb. Class. Phil. 1893, p. 193): fort. non (\bar{n}) umquam vix hercule hic hodie Spengel cdis Ital.: sedis cod.: edes Bothe 142 quantua cod. (A pro M) 144 quid est? Saturioni dat Seyffert 145 uendes (uendas PCD) elubet cod.: corr. Pylades, Schoell (? sei)

	et ut adfleat quom ea memoret. SAT. etiam tu taces?
	ter tanto peior ipsa est quam illam tu esse uis.
	To. lepide hercle dicis. sed scin quid facias? cape
75	tunicam atque zonam, et chlamydem adferto et causeam 155
	quam ille habeat qui hanc lenoni huic uendat—SAT. eu,
	probe!
	To. quasi sit peregrinus. SAT. laudo. To. et tu gnatam

tuam ornatam adduce lepide in peregrinum modum. SAT. $\pi \delta \theta \epsilon \nu$ ornamenta? To. áps chorago sumito;

160

165

80 dare debet: praebenda aediles locauerunt.

SAT. iam faxo hic aderunt. sed ego nihil horunc scio.

To. nihil hercle uero. nam ubi ego argentum accepero, continuo tu illam a lenone adserito manu.

SAT. sibi habeat, si non extemplo ab eo abduxero.—

85 To. abi et istuc cura. interibi ego puerum uolo mittere ad amicam meam, ut habeat animum bonum, med esse ecfecturum hodie. nimi' longum loquor.—

ACTVS II

II. i SOPHOCLIDISCA LEMNISELENIS

So. Sati' fuit indoctae, inmemorí, insipienti dicere totiens.

nimi' tandem me quidem pro barda et pro rustica reor habitam esse aps te.

quamquam ego uinum bibo, at mandatá non consueui simul 170

bibere una.

me quidem iam sati' tibi spectatam censebam esse et meos

mores.

154 qui cod. 157 gnatam tuam Camerarius: tuam gnatam [tamen] cod. 165 cura interibi ego Acidalius: curam me tibi ego cod. 167 me $(ita\ cod.)$ e. e. (hoc) hodie Guietus 168 $accedit\ A$ indotae P 171 tibi] bi P censueram P

	interea, credo,	5
	oui' si in ludum iret, potuisset iam fieri ut probe litteras	
	sciret,	
	quom interim tu meum ingenium fans atque infans nondum etiam edidicisti,	
175		
1/5	memini et scio et calleo et commemini.	
		10
	ego istuc placidum tibi ut sit faciam.	10
	miser est qui amat. certo is quidem nihilist	
180		
100	ire decet me, ut erae opsequens fiam, libera ea opera ocius	
	ut sit.	
	conueniam hunc Toxilum: eius auris, quae mandata sunt,	
	onerabo.	15
	TOXILVS PAEGNIVM SOPHOCLIDISCA	ii
	To. Satin haec tibi sunt plana et certa? satin haec meministi et tenes?	
	PA. melius quam tu qui docuisti. To. ain uero, uerbereum caput?	
	Pa. aio enim uero. To. quid ergo dixi? Pa. ego recte apud illam dixero.	
	To. non edepol scis. Pa. dá hercle pignus, ni omnia memini et scio,	
	et quidem sí scis tute quot hodie habeas digitos in manu.	5
	172 iam te A interea] interim (T ut vid.) vel interiam ($P^{\rm BC}$) P 173 ouis $Bergk$: quis A , fort. recte (sed cf. ad T ruc. 655, Merc. 524): cuis (cuius $T^{\rm PCD}$) P potuisse A 174 fans non edidicisti atque infans P 178 placidum] pelagus A 179 miser—amat Lemniselenidi dant Ital. nihil est P 180 nihili A ei] et A 181 liberam ea P (? i.e. libera mea) 182 aureis A sunt mandata Ritschl, ut versus anapaesticus fiat 183 planae (-ne $P^{\rm CD}$) P hac A 184 tu om. P 187 Equidem P tute (i.e. tut') quod	

To. egon dem pignus tecum? P.A. audacter, si lubidost perdere.

To. bona pax sit potius. P.A. tum tu igitur sine me ire.

To. et iubeo et sino;

sed ita uolo te: curre[re] ut domi sis, quom ego te esse 190 illi censeam.

PA. faciam. To. quó ergo is nunc? PA. domum: uti domi sim, quom illi censeas.

To. Scelu' tu pueri es atque ob istánc rem ego aliqui te peculiabo.

PA. scio fide hercle erili ut soleat inpudicitia opprobrari nec subigi queantur umquam ut pro ea fide habeant iudicem. To. abi modo. PA. ego laudabis faxo. To. sed has tabel-195 las, Paegnium,

ipsi Lemniseleni fac des et quae iussi nuntiato.

So. cesso ire ego quo missa sum.

Pa. eo ego. To. i sane. ego domum ibo. face rem hanc cum cura geras.

uola curriculo.-Pa. istuc marinus passer per circum solet.

illic hinc abiit intro huc. sed quis haec est quae me aduor- 200 sum incedit?

So. Paegnium hicquidem est. Pa. Sophoclidisca haéc peculiarest eiius

20 quo ego sum missus. So. nullus esse hodie hoc puero peior perhibetur.

PA. compellabo. So. commorandust. PA. (standumst) apud hanc obicem.

188 lubidos est P 190 uolo] urolo A curre scripsi: curare P: currere A (cf. Stich. 285 currere pro curre P) 191 duobus versiculis Faciam, et Domi A 192 aliqui Dousa: aliquit A: aliquid P 193 hercole ut vid. A 194 Ne A 195–247 deest A 195 ergo cod. 200 i. abiit (i.e. abit?) h. cod.: trai. Ritschl (secundum morem Plantinum) mi Pradel de praep. p. 485 203 vel commorandumst (sed c. 'manendum est' vix Plantinum) standumst add. Leo hana B obicem (obiecem) Valla: obieci cod. (pro obiecim?) ob. (gradus) Schoell: obiēci (moram) Pradel de praep. p. 491 fort. compellabo. PA. commorandumst — (So. Paegnium') PA. me apud h. obicem (iii. 2)

- So. Paegnium, deliciae pueri, salue. quid agis? ut uales?

 205 PA. Sophoclidisca, di—me amabunt. So. quid me? PA. utrum hercle illis lubet;
 - sed si ut digna's faciant, odio hercle habeant et faciant male. So. mitte male loqui. PA. quom ut digna's dico, bene, non 25 male loquor.
 - So, quid agis? PA. feminam scelestam te astans contra contuor.
- So. certe equidem puerum peiorem quam te noui neminem. 210 PA. quid male facio aut quoi male dico? So. quoi pol quomque occasio est.
 - PA. nemo homo umquam ita arbitratust. So. at pol multi esse ita sciunt.
 - Pa. heia! So. beia! Pa. tuo ex ingenio mores alienos 30 probas.
 - So. fateor e[r]go profecto me esse ut decet lenonis familiae.

 PA. sati' iam dictum habeo. So. sed quid tu? confitere ut te autumo?
- 215 PA. fatear, si ita sim. So. iam abi, uicisti. PA. abi nunciam ergo. So. hoc mi expedi,
 - quó agis? P.A. quo tu? So. dic tu. (P.A. dic tu. So.) prior rogaui. P.A. at post scies.
 - So. eo ego hinc hau longe. PA. et quidem ego (eo) hau 35 longe. So. quó ergo (tu is), scelus?
 - Pa. nisi scieró prius ex te, tu ex me numquam hoc quod rogitas scies.
 - So. numquam ecastor hodie scibis priu' quam ex ted audiuero.
- 220 PA. itane est? So. itane est. PA. mala's. So. scelestu's. PA. decet me. So. me quidem hau decet.
 - 205 iubet cod. 210 mali f. P^{CD} 213 ego Camerarius: ergo cod. 216 abis var. leet. in P^{CD} dic tu add. Bentley 217 eo add. Ritschl ego B tu is add. Ritschl (spatima vacuum in cod.) 219 (ego) ex te (te etiam cod.) Kampmann 220 maleas B (pro malas corr. mala es) h. d.] addecet Bothe

PA. quid ais? certumnest celare quó iter facias, pessuma? 40 So. offirmastin occultare quo te immittas, pessume? PA, par pari respondes dicto, ábi iam, quando ita certa rest. nihili facio scire. ualeas. So. asta. PA. at propero. So. et pol ego item. Pa. ecquid habes? So. ecquid tu? Pa. nil equidem. 225 So. cedo manum ergo. Pa. estne haec manus? So, ubi illa áltera est furtifica laeua? Pa. dómi eccam. húc nullam attuli. 45 So. habes nescioquid. PA. ne me attrecta, subigitatrix. So. sin te amo? Pa. male operam locas. So. qui? Pa. quia enim nihil amas quom ingratum amas. So, temperi hanc uigilare oportet formulam atque aetatulam, né, ubi uorsicapillus fias, foede semper seruias. tuquidem haud etiam es octoginta pondo. Pa. at confidentia. 50 illa militia militatur multo magi' quam pondere. atque ego hanc [nunc] óperam perdo. So. quid iam? PA. quia peritae praedico. sed ego cesso. So. mane. Pa. molesta es. So. ergo (ero) quoque, nisi scio

quó agas te. PA. ad uos. So. et pol ego ad uos. PA. 235 quid eo? So. quid id ad te attinet?

Pa. enim non ibis nunc, uicissim nisi scio. So. odiosu's. Pa. lubet.

221 (sed) quid Sonnenschein certumne Camerarius: certum cod. 222 offirmasti cod. (? pro-mauisti) 223 vel res (res est cod.) 224 item Camerarius: ite cod. (ire PCD) 225 vix troch. (cum ěcquid tu) 226 eccillam Mueller 228 ingratu cod. 230 uorsicapillus Ritschl: capillus uersipellis cod. (pro uersipellis corr. uersicapillus?) 232 mil. illa Ritschl: tua mil. Schoell: ea mil. Enger (cf. ad Epid. 135), quibus illa militia displicet vel mage 233 nunc hanc

del. Bothe. Credo in archetypo fuisse nunc, i. e. nunc corr. in hanc, nisi quidem vv. 232-3 iambici sunt (cum illaec mil.) 234 ero add. Bothe numquam hercle istuc exterebrabis, tú ut sis peior quam 55 ego siem.

So. malitia certare tecum miseria est. Pa. mers tu mala es. quid est quod metuas? So. idem istuc quod tu: mora. Pa. dic ergo. So. at uotita sum

240 ne hoc quoiquam homini edicerem, omnes muti ut loquerentur prius.

Pa. edictum est magno opere mihi, ne quoiquam hoc homini crederem,

omnes muti ut eloquerentur prius hoc quám ego. So. at tu 60 hoc face:

fide data credamus. Pa. noui : omnes sunt lenae leuifidae, neque tippulae leuius pondust quam fides lenonia.

245 So. dic amabo. PA. dic amabo. So. nolo ames. PA. facile impetras.

So. tecum habeto. PA. et tú hoc taceto. So. tacitum erit.
PA. celabitur.

So. Toxilo has fero tabellas tuo ero. Pa. abi, eccillum domi. 65 ategohánc ad Lemniselenem tuam eram opsignatam abietem. So. quid istic scriptum? Pa. iuxta tecum, si tu nescis, nescio;

250 nisi fortasse blanda uerba. So. abeo. Pa. et ego abiero.—
So. ambula.

SAGARISTIO

Ioui ópulento, incluto, Ópe gnato, supremo, ualido, uiripotenti, opes, spes bonas, copias commodanti * lubens uitulorque merito,

237 peior Camerarius: prior cod. 239 mora scripsi: more n T ut vid., om. P^{BC} 240 vel dicerem 242 ut] vel uti eloquerentur Mueller: loquerentur cod. (cf. ad Mil. 476) 244 n. tippulae Paul. 366: n. stipulae cod. (? pro nequest tippulae) vel pondus est (ita cod.) 248 accedit A; sed multa desunt in vv. 251–8 hanc (huc) Schoell 250 et A cidalius: at P, A n. l. 254 lacunam sign. ex A edd.

iii

5 quia meo amico amicitér hanc commoditatis copiam 255

| | danunt, argenti mutuí ut ei egenti opem adferam;
quod ego non magi' somniabam neque opinabar neque cen- | |
|----|---|--------------|
| | sebam, | |
| | eam fore mihi occasionem, ea nunc quasi decidit de caelo; | |
| | nam eru' meu' me Éretriam misit, domitos boues uti sibi | |
| | mercarer, | |
| 10 | dedit argentum, nam ibi mercatum dixit ess' dieseptumei : stultus, qui hoc mihi daret argentum, quoius ingenium | 200 |
| | nouerat. | |
| | nam hoc argentum alibi abutar : 'boues quos emerem non | |
| | erant.' | |
| | nunc et amico prosperabo et genio meo multa bona faciam, | |
| | diu quo bene erit, die uno apsoluam: tuxtax tergo erit méo. | |
| | non curo. | |
| 15 | | 265 |
| | nam id demum lepidumst, triparcos homines, uetulos, auidos, | |
| | ardos | |
| | bene admordere, qui salinum seruo opsignant cum sale. uirtus est, ubi occasio | |
| | | 2 688 |
| 20 | uerberibus caedi iusserit, compedis impingi, uapulet, | |
| | ne sibi me credat supplicem fore: uae illi! nihil iam mihi | 270 |
| | noui | |
| | offerre potest quin sim peritus. sed Toxili puerum | |

255 quia] quam codd. Nonii 510 256 utlegenti P 257 vel mage vel opinabam 258, 259 inverso ordine P (v. 258 prius omisso propter homoeoarch. ? ii. 6) 259 num P vel ut (rhythmo favente) 260 die esse s. Bothe 262 abutar alibi Guietus fort, aliubi ab. 263 et om. A amico [meo] P 264 quod P 265 homini binis (vix bibus) A: homini bubus (T ut vid.) vel hominibus ($P^{\rm BC}$) P (cf. Class. Rev. 10, 333): homini ibus Somenschein 267 quis alienum P 268 vix uirtust 269 imponi P 270 mihi iam nihil P 271 offerri P, fort. recte

Paegnium eccum.

iv

10

PAEGNIVM SAGARISTIO

PA. Pensum meum quod datumst confeci. nunc domum propero. SAG. mane, etsi properas. Paegnium, ausculta. PA. emere oportet, quem tibi oboedire uelis. SAG. asta.

PA. exhibeas molestiam, | ut opinor, si quid debeam,
275 qui nunc sictamen es molestus. SAG. scelerate, etiam respicis?
PA. scio ego quid sim aetatis, eo istuc maledictum inpune 5
auferes.

SAG. ubi Toxilús est tuos erus?

PA. ubi illi lubet, nec
te consulit. SAG. etiam
dicis ubi sit, uenefice?

277^a 277^b

Pa. nescio, inquam, ulmitriba tu.

280 SAG, male dicis maiori. PA, prior promeritus perpetiare.
280^a seruam operam, linguam liberám eru' iussit med habere.
SAG, dicisne mi ubi sit Toxilus? PA, dico ut perpetuo
pereas.

SAG. caedere hodie tu restibus. PA. tua quídem, cucule, caussa!

non hercle, si os perciderim tibi, metuam, morticine.

SAG. uideo ego te: iam incubitatus es. PA. ita sum. quid id attinet ad te?

285 at non sum, ita ut tu, gratiis. SAG. confidens. PA. sum hercle uero.

nam ego me confido liberum fore, tu te numquam speras. Sag. potin ut molestus ne sies? Pa. quod dicis facere non quis.

domum 272 vel troch. d. p.] pro domum cero ut vid. P (pro pro pero ? v. 3) 273 astas A 274 fort. m. (mi) vel uti vel opino 275 tam P 278 edicis P de ubi cf. ad Bacch. 1068 280ª liberam] operam A (v. 4) me iussit $P^{\rm CD}$ 281 vel dicin vel mihi 283 morticeine A 284 es] sum A (cf. 285) an te attinet A, unde ad te attingit Mueller: attinet te (del. ad) Bothe, nam attinet ad displicet 285 sum pr. om. A (cf. 284) ut] ui P (I pro T) 286 forct (fore $P^{\rm CD}$) ut enumquam $P^{\rm BC}$

20 SAG. abi in malam rem. PA. at tu domum: nam ibi tibi parata praestost.

SAG, uadatur hic me. PA. utinam uades desint, in carcere nt sis.

SAG. quid hoc? PA. quid est? SAG. etiam, scelus, male 290 loquere? Pa. tandem uti líceat, quom seruos sis, seruom tibi male dicere. SAG. itane? specta quid dedero. Pa. nihil, nam nihil habes. Sag. di deaeque me omnes perdant-

25 PA. amicus sum, eueniant uolo tibi quae optas. SAG. atque id fiat.

nisi te hodie, si prehendero, defigam in terram colapheis. Pa. tun me defigas? te cruci ipsum adfigent propediem aliei. 295 SAG. qui te di deaeque-scis quid hinc porro dicturus fuerim, ni linguae moderari queam. potin abeas? Pa. abigis facile. 30 nam umbra mea hic intus uapulat.—SAG. ut istúnc di deaeque perdant!

tamquam proserpens bestiast bilinguis et scelestus. hercle istum abiisse gaudeo. foris áperit, eccere autem 300 quem conuenire maxume cupiebam egreditur intus.

v Toxilvs SOPHOCLIDISCA SAGARISTIO

To. Paratum iam esse dicito unde argentum sit futurum, iubeto habere animum bonum, dic me illam amare multum; ubi se adiuuat, ibi me adiuuat. quae dixi ut nuntiares, satin éa tenes? So. magi' calleo quam aprugnum callum 305

5 To. propera, ábi domum. SAG. nunc huic ego graphice ·facetus fiam.

289 desinit A 292 te P 293, 294 inverso ordine P 293 eueniat A 294 deferam A 295 Tunc P propediem adfigent P 296 Quin P 297 moderaris (1 -rei) quiam A 298 hic vel 1 iam A:om. P 299 bestiae (1 -pro bestia e, i.e. est) P 300 illum P fores P 301 cum uenire P (pro \bar{e} , i.e. con-) 302 dicto P 304 adduat ibi me adduat P 305 satine e e e mage: plus e codd. Nonii 258 306 ego huic e e e nunc e nunc ego huic Kaempf

subnixis alis me inferam atque amicibor gloriose.

To. sed quis hic ansatus ambulat? SAG. magnufice conscreabor.

To. Sagaristio hicquidemst. quid agitur, Sagaristio? ut ualetur?

310 ecquid, quod mandaui tibi, estne în te speculaé? SAG. adito.

uidebitur. factum uolo. uenito. promoneto.

To. quid hoc híc in collo tibi tumet? SAG. uomicast, pressare parce;

nam ubi qui mala tangit manu, dolores cooriuntur.

To. quando istaec innatast tibí? SAG. hodie. To. secari iubeas.

315 SAG. metuo ne inmaturam secem, ne exhibeat plus negotei.

To. inspicere morbum tuom lubet. SAG. ah ah! abi atque 15

caue sis

a cornu. To. quid iam? SAG. quia boues bini hic sunt in crumina.

To. emitte sodes, ne enices fame; sine ire pastum.

SAG. enim metuo ut possiem in bubile reïcere, ne uagentur. 320 To. ego reiciam. habe animum bonum. SAG. credetur, commodabo.

sequere hac sis. argentum hic inest quod mecum dudum 20 orasti.

To. quid tú ais? SAG. dominus me boues mercatum Eretriam misit.

nunc mi Eretria erit haec tua domus. To. nimi' tu facete loquere.

308, 309 inverso ordine A 308 ansatus] conatus codd. Nonii 479 conscreabor Nonius: concreabor A: constabor (contestabor D) P 310 rhythmus displicet vel speculai 313 tetigit P 316 iubet A ah ah abi] ahbi P 319 vel possim (ita codd.) (cum enim metribrach.) bubilem P refic. in bub. Bothe uiagentur P 320 creditur P, A n. L (pro-detur? i. 3) 321 seque P quod me dudum rogasti P (v. 1, p. 65) 322 boues] uobis P

TO

15

atqueégo omne árgentum tibi hoc actutum incolumeredigam; nam iam omnis sycophantias instruxi et comparaui 325 quo pacto ab lenone auferam hoc argentum—SAG. tanto melior.

To. et mulier ut sit libera atque ipse ultro det argentum. sed sequere me : ad eam rem usus est tua míhi opera.—SAG. utere ut uis.—

ACTVS III

III.i SATVRIO VIRGO

SAT. Ouae res bene uortat mihi et tibi et uentri meo perennitatique adeo huic, perpetuo cibus 330 ut mihi supersit, suppetat, superstitet: sequere hac, mea gnata, me, cum dis uolentibus. quoi rei opera detur scis, tenes, intellegis; communicani tecum consilia omnia. ea caússa ad hoc exemplum te exornaui ego. 335 uenibis tu hodie, uirgo. VI. amabo, mi pater, quamquam lubenter escis alienis studes, tuin uéntris caussa filiam uendas tuam? SAT. mirum quin regi' Philippi caussa aut Attali te potius uendam quam mea, quae sis mea. 340 VI. utrum pro ancilla mé habes an pro filia? SAT. utrum hercle magis in uentris rem uidebitur. meum, opino, imperiumst in te, non in me tibi[st]. VI. tua istaéc potestas est, pater. uerum tamen. quamquam res nostrae sunt, pater, pauperculae, 345 modice et modeste meliust uitam uiuere :

324 hoc tutum (hoc totum T) P (hoc) o. a. t. hoc (i. e. huc) Mueller 325 omneis A 328 vel mi uter A 330 perennitatisque P cibo codd. corv. Leo perennitassitque adeo huic perpetum cibum Buecheler 335 exemptum A 338 tui uentris causam A uendis P (?pro uendes) 341 u. tu pro P, sed utrüm tu vix ferendum 343 opinor codd. tibi A 346 modeste est melius codd. Nonii 342

| | nam ad paupertatem si admigrant infamiae,
grauior paupertas fit, fides sublestior.
SAT. enim uero odiosa es. VI. non sum neque me esse
arbitror, | |
|-----|--|---|
| 350 | quom parua natu recte praecipio patri. nam inimici famam non ita ut natast ferunt. Sat. ferant eantque maxumam malam crucem; | |
| | non ego inimicítias omnis plure existumo quam mensa inanis nunc si apponatur mihi. | 2 |
| 355 | VI. pater, hominum inmortalis est infamia; etiam tum uiuit quom esse credas mortuam. SAT. quid? metuis ne te uendam? VI. non metuo, pater. | |
| 360 | uerum insimulari nolo. SAT. at nequiquam neuis. meo modo istuc potius fiet quam tuo. VI. fiat. SAT. quae hae res sunt? VI. cogita hoc uerbum, pater: | 3 |
| | eru' si minatus est malum seruo suo,
tam etsi id futurum non est, ubi captumst flagrum, | |
| 365 | ego nunc quod non futurumst formido tamen. SAT. uirgo atque mulier nulla erit quin sit mala, | 3 |
| | quae praeter sapiet quam placet parentibus. VI. uirgo atque mulier nulla erit quin sit mala, quae reticet si quid fieri peruorse uidet. SAT. malo cauere meliust te. VI. at si non licet | 4 |
| 370 | cauere, quid agam? nam ego tibi cautum uolo. SAT. malu'ne égo sum? VI. non es neque me dignumst | |

347 immigrant cod. Festi 294 nam ubi ad p. accessit infamia Nonius 177, vix recte 348 paupertas grauior codd. Nonii 349 me om. A 350 qum A 352 [in] max. P 353 plure Charisii 109, 211 huc rettulit Seyffert: pluris codd. aestimo Pylades 362 tamenetsi P: tamenesi A, fort. recte (i. e. tamen si) id futurum] aurus A¹ (vix pro habiturus) 367 erat P 369 liceat A 371 est A

11

dicere,

70

11. 1	1. MINGGI ILMIVII	
45	uerum ei rei operam do ne alii dicant quibu' licet. SAT. dicat quod quisque uolt; ego de hac sententia non demouebor. VI. at, meo sí liceat modo,	
	sapienter potius facias quam stulte. SAT. lubet.	37
	VI. lubere tibi per me licere intellego; uerum lubere hau liceat, si lubeat mihi.	
50	SAT. futura es dicto oboediens an non patri?	
	VI. futura. SAT. scis nam tibi quae praecepi? VI. omnia.	
	SAT. et ut uí surrupta fueris? VI. docte calleo.	380
	SAT. et qui parentes fuerint? VI. habeo in memoria.	
	necessitate me mala ut fiam facis.	
55	uerum uideto, me ubi uoles nuptum dare,
ne haec fama faciat repudiosas nuptias.	
	SAT. tace, stúlta. non tu nunc hominum mores uides,	38
	quoiiu' modi hic cum mala fáma facile nubitur?	J-,
	dum dos sit, nullum uitium uitio uortitur.	
60	VI. ergo istuc facito ut ueniat in mentem tibi	
	me esse indotatam. SAT. caue sis tu istuc dixeris.	
	pol deum uirtute dicam et maiorum meum,	39
	ne te indotatam dicas quoi dos sit domi :	
<i>C</i>	librorum eccillum hábeo plenum soracum.	
65	si hoc adcurassis lepide, quoi rei operam damus,
dabuntur dotis tibi inde sescenti logei	
	atque Attici omnes ; nullum Siculum acceperis :	39
	cum hac dote poteris uel mendico nubere.	3)
	VI. quin tu me ducis, si quo ducturu's, pater?	

372 uirum P 376 per me tibi P 377 liceat si liceat A: lubeat si liceat Pistoris, cf. Gray (Class. Rev. 14, 24) 379 nam displicet: iam Seyffert 380 et id ut s. P 386 quoiuis m. Guietus 387 sit] et A 390 dico A 391 ni A 392 eccillud Sonnenschein (Class. Rev. 6, 400), (ex Paulo 296, qui tamen soracum pro soracus perperam posuisse videtur; cf. Class. Rev. 5, 9) plenum [illum] A: fort. plellum (cf. Poen. 314) 394 longi P 398 (me) face Ritschl

uel tu me uende uel facé—quid tibi lubet.

SAT. bonum aequomque oras. sequere hac.—VI. dicto sum audiens.-

DORDALVS

ii

Ouidnam esse acturum hunc dicam uicinum meum. 400 qui mihi iuratust sese hodie argentum dare? quod si non dederit atque hic dies praeterierit. ego argentum, ille iusiurandum amiserit. sed ibi concrepuit fori'. quisnam egreditur foras?

Toxilvs DORDALVS

5 iii

10

15

To. Curate isti intus, iam ego domum me recipiam. 405

> Toxile, quid agitur? To. oh, lutum lenonium, commixtum caeno sterculinum publicum. inpure, inhoneste, iniure, inlex, labes popli, pecuniai accipiter auide atque inuide. procax, rapax, trahax—trecentis versibus tuas inpuritias traloqui nemo potest-

accipin argentum? accipe sis argentum, inpudens, tene sis argentum, etiam tu argentum tenes? possum te facere ut argentum accipias, lutum?

non mihi censebas copiam argenti fore, 415 qui nisi iurato mihi nil ausu's credere? Do. sine respirare me, ut tibi respondeam. uir summe populi, stabulum seruitricium, scortorum liberator, suduculum flagri, compedium tritor, pistrinorum ciuitas, 420

410

perenniserue, lurcho, edax, furax, fugax, cedo sis mi argentum, da mihi argentum, inpudens,

300 hac endicto A (en pro personae nota?) audi eas P 400 401 se A, fort. recte 408 iniure] periure A (v. 1; 409 pecunias Buecheler (-ae codd.) 415 om. P dicat hunc A cf. Paulus 110) 421 lyrche A: lurch ut vid. P 417 tibi ut P 420 ciuilas A

11*

	possum [a] te exigere argentum? argentum, inquam, cedo,	
20	quin tu mi argentum reddis? nihilne te pudet? leno te argentum poscit, solida seruitus, pro liberanda amica, ut omnes audiant. To. tace, opsecro hercle. ne tua uox ualide ualet! Do. referundae ego habeo linguam natam gratiae.	425
25	eodem mihi pretio sal praehibetur quo tibi. nisi me haec defendet, numquam delinget salem. To. iam omitte iratus esse. id tibi suscensui quia te negabas credere argentum mihi. Do. mirum quin tibi ego crederém, ut idem mihi	439
30	faceres quod partim faciunt argentarii:	43
	probi, numerati. fac sit mulier libera	
35	To. fortasse metuis in manum concredere? Do. mirum quom citius iam a foro argentarii abeunt quam in cursu rotula circumuortitur.	449
40	per hortum. Do. iam hic faxo aderit. To. at ne propalam.	44
	Do. sapienter sane. To. supplicatum cras eat. Do. ita hercle uero.—To. dum stas, reditum oportuit.	
	423 a om. A (cf. 425) 424 nihilnel nihil ni P 420 haec me 4	

423 a om. A (cf. 435) 424 nihilne] nihil ni P 430 haec me A 431 omitto P 432 te] tu A 433 ut (tu) B othe 435 a om. A 436 quom emissust] emissus A 437 sape corr. cape P, ut vid. 439 (ad)ducei A 442 mirum quin A (pro qum) (cf. Journ. Phil. 26, 289) 444-78 deest A

ACTVS IV

TOXILVS IV. Si quam rem accures sobrie aut frugaliter, solet illa recte sub manus succedere. 450 atque edepol ferme ut quisque rem accurat suam, sic ei procedit postprincipio denique, si malus aut nequamst, male res uortunt quas agit, 5 sin autem frugist, eueniunt frugaliter. hanc ego rem exorsus sum facete et callide. 455 igitur prouenturam bene confido mihi. nunc ego lenonem ita hodie intricatum dabo, ut ipsus sese qua se expediat nesciat. 10 Sagaristio, heus, exi atque educe uirginem et istás tabellas quas consignaui tibi, 460 quas tu attulisti mi ab ero meo usque e Persia.

SAGARISTIO TOXILVS

ii

SAG. Numquid moror? To. eúgae, eugae! exornatu's basilice; tiara ornatum lepida condecorat schema.

tum hanc hospitam autem crepidula ut graphice decet! sed satin estis meditati? SAG. tragici et comici numquam aeque sunt meditati. To. lepide hercle 5 adiuuas.

age, illúc apscede procul e conspectu, tace. ubi cum lenone me uidebis conloqui id erit adeundi tempus. nunc agerite uos.

465

⁴⁵¹ ferme Scaliger: firme cod. 452 vel ante denique distingue 456 bene pr. Bothe, cui -turám displicet 463 tiara ornatum lepide condecorat tuum cod.: theatrum lepida condecorat schema codd. Prisciani 1, 200 qui testatur schema primae decl. et gen. fem. tiaratum Schoell 467, 468 (cf. 727, 728) secl. Ussing 467 aspice deprocul inconspectum t. cod.

20

٧.	and an arrange of the second o	
iii		470
	ita ancilla mea quae fuit hodie, sua nunc est : argento uicit ;
iám hodie alienum cenabit, nihil gustabit de meo.
sumne probus, sum lepidus ciuis, qui Atticam hodie ciuitatem	
ə	maxumam maiorem feci atque auxi ciui femina?
sed ut ego hodie fui benignus, ut ego multis credidi!
nec satis a quiquam homine accepi: ita prosum credebam	475
	omnibus; nec metuo, quibu' credidi hodie, ne quis mihi in iure abiurassit:	
10	bonu' uolo iam ex hoc die esse—quod neque fiet neque fuit. To. hunc hominem ego hodie in trasennam doctis deducam dolis,	480
	itaque huic insidiae paratae sunt probe. adgrediar uirum. quid agis? Do. credo. To. únde agis te, Dordalé? Do. credo tibi.	
	di dent quae uelis. To. eho, an iám manu emisisti mulie-
rem?	
15	Do. credo edepol, credo, inquam, tibi. To. iam liberta auctu's? Do. enicas.	
	quin tibi me dico crederé. To. dic bona fide: iam liberast? Do. (pol aio.)	485-6
	i ad forum ad praetorem, exquire, siquidem credere mihi
non uis.	

libera, inquamst: ecquid audis? To. at tibi di bene faciant omnes!

numquam enim posthac tibi nec tuorum quoiquam quod nolis uolam.

490

Do. abi, ne iura, sati' credo.

471 binons P 479 accedit A 480 ducam P 483 mullirem A 485, 486. olet . . A (pol aio vel doletne vel Do. olim: om. P 487 ii P (vel pro ei, i. e. i, vel pro i, i) e praetore A mihi credere A 489 quoiquam Lambinus: quiquam A: om. P 489, 490 coniungit A

To. ubi nunc tua libertast? Do. apud te. To. ain, apud

mest? Do. aio, inquam, apud te est, inquam.

To. ita me di amént ut ob istanc reni tibi multa bona	
instant a me.	
nam est res quaedam quam occultabam tibi dicere: nunc	
eam narrabo,	
und' tu pergrande lucrum facias : faciam ut mei memi-	
neris, dum uitam	
uiuas. Do. bene dictis tuis bene facta aures meae aúxi-	2 5
lium exposcunt.	
To, tuom promeritumst merito ut faciám, et ut me scias	
esse ita facturum,	
tabellas tene has, pellegé. Do. hae quid ád mé? To.	
immo ad te attinent et tua re	
fert, nam ex Persia ad med adlatae modo sunt istaec	
a meo ero. Do. quando? To. hau dudum.	
Do. quid istae narrant? To. percontare ex ipsis: ipsae	
tibi narrabunt.	
Do. cedo sane mihi. To. at clare recitato. Do. tace, dum 3	0
pellego. To. recita: haú uerbum faciam.	
Do. 'salutem dicit Toxilo Timarchides	
et familiae omni. si ualetis, gaudeo.	
ego ualeo recte et rem gero et facio lucrum	
neque istóc redire his octo possum mensibus,	
	3
Chrysopolim Persae cepere urbem in Arabia,	
plenam bonarum rerum atque antiquom oppidum:	
ea comportatur praeda, ut fiat auctio	

495

500

505

491 libertas P 493 ea codd. Nonii 210 494
pergrandem Nonius testatus gen. masc., sed lucrum f. displicet 495
uiuas priori v. adhaeret A (et P?) dicis P facta] actis A expostulant P 496 ita om. P 497 istae Bach: hae! interiect.)
Seyffert alienent A 498 nam ex Persia sunt istaec allatae milia meo (er)o A (anap.): nam e persia ad me allatae modo sunt istae a meo domino P: bacch. heptametr. scripsi 499 vel istaec 500 recita om. P 504 isto reddere P 505 detenct A 506 Cleusipolim P 508 comparatur P

40	publicitus; ea res me domo expertem facit. operam atque hospitium ego isti praehiberi uolo qui tibi tabellas adfert. cura quae is uolet, nam is míhi honóres suae domi habuit maxumos.' Do. quid id ad me aut ad meam rem refert Persae quid	510
45	rerum gerant aut quid eru' tuo'? To. tace, stultiloque; nescis quid te instet boni neque quam tibi Fortuna faculam lucriferam adlucere uolt. Do. quaé istaec lucrifera est Fortuna? To. ístas quae	515
50	forma expetenda liberalem uirginem,
furtiuam, abductam ex Arabia penitissuma ;	520
55	probum et numeratum argentum ut accipiat face. haec cura et hospes cura ut curetur. uale.' To. quid igitur? postquam recitasti quod erat cerae credi-	525
60	tum, iam mihi credis? Do. ubi nunc illest hospes qui hasce huc attulit? To. iam hic credo aderit: arcessiuit illam a naui. Do. nil mi opust	530
	511 offert A uelit A 512 mi hic $Redslob$ 513 eam A 515 nequiquam P lucificam P (pro lucrificam): lucrifera $Ritschl$ 516 fo. lucrifica est P 519 uentes P 521 uirginem] mulierem P 522 adductam (aduectam B) P , codd. $Prisciani$ 1, 99 523 accurare P vel isti ueniat A 524 eam om. A , unde is eam emat qui m. $Ritschl$, rhythmo consulens (nam periculo vix ferendum) 525 promittis A (-tes?) 529 huc om. P	

litibus neque tricis. quámobrem ego argentum enumerem foras?

nisi mancupio accipio, quid eo mihi opust mercimonio?

To. tacen an non taces? numquam ego te tam esse matulam credidi.

quid? metuis? Do. metuo hercle uero. sensi ego iam compluriens,

- 535 neque mi haud inperito eueniet tali ut in luto haeream. 65
 To. nihil pericli mihi uidetur. Do. scio istuc, sed metuo mihi.
 To. mea quidem istuc nihil refert: tuá ego hoc facio gratia, ut tibi recte conciliandi primo facerem copiam.
- fieri doctos. To. ne quis uero ex Arabia penitissuma persequatur. etiam tu illam destinas? Do. uideam modo mercimonium. To. aequa dicis. sed optume eccum ipse

hospes ille qui has tabellas attulit. Do. hicinest? To. hic est.
545 Do. haecine illást furtiua uirgo? To. iuxta tecum aeque scio,
nisi quia specie quidem edepol liberalist, quisquis est.
Do. sat edepol concinnast facie. To. út contemptim carnufex!

taciti contemplemus formam. Do. laudo consilium tuom.

SAGARISTIO VIRGO TOXILVS DORDALVS iv

SAG. Satin Athenae tibi sunt uisae fortunatae atque opiparae?

550 VI. urbis speciem uidi, hóminum mores perspexi parum.

To. numquid in príncipio cessauit uerbum docte dicere?

Do. hau potui etiam in primo uerbo perspicere sapientiam.

531 numerum P 532 opus P 534 vel sic distingue quid metuis? iam om. Gellius Noct. Att. 5, 21, 16 (unde hausit Nonius 87) (neglegens citatio) 535 ludo P 536 p. u. (om. mihi) P 537 quidem (hercle) Mueller hoc facio] refero $P(\mathbf{v}, \mathbf{4})$ 539, 540 alios de tel de te alios A 541 barbaria P 543 adunt P (pro adūit, i. e. aduenit?) 546 es P 547 concinnas C concinnas P 4 n. l. (cf. 491) 548 contemplemur codd. 549 sunt om. $P(\mathbf{vii}, \mathbf{p}, \mathbf{96})$ 550 hominum (horum) Mueller (Rhein, Mus. 54, 527): hominum (autem) Schoell (A n. l.) prospexi P

5	SAG. quid id quod uidisti? ut munitum muro tibi uisum	
	oppidumst?	
	F	55!
	quarta inuidia, quinta ambitio, sexta óptrectatio,	
	septumum peiiurium,—To. eugae! VI. octaua indiligentia,	
10	nona iniuria, decumum, quod pessumum adgressust, scelus:	
	haec unde aberunt, ea urbs moenita muro sat erit simplici;	-6.
	ubi ea aderúnt, centumplex murus rebus seruandis parumst.	500
	To. quid ais tu? Do. quid uis? To. tu in illis es decem sodalibus:	
	té in exsilium ire hinc oportet. Do. quid iam? To. quia	
	peiiurus es.	
TE	Do. uerba quidem haud indocte fecit. To. ex tuo, inquam,	
- ວ	usust: eme hanc.	
	Do. edepol qui quom hanc magi' contemplo, magi' placet.	
	To. si hanc emeris,	
	di inmortales! nullus leno te alter erit opulentior.	56
	euortes tuo arbitratu hómines fundis, familiis;	
	cum optumis uiris rem habebis, gratiam cupient tuam:	
20	uenient ad te comissatum. Do. at ego intro mitti uotuero.	
	To. at enim illi noctu occentabunt ostium, exurent fores:	
	proin tu tibi iubeás concludi aédis foribus ferreis,	57
	ferreas aedis commutes, limina indas ferrea,	
0 5	ferream seram atque anellum; ne sis ferro parseris: s ferreas tute tibi impingi iubeas crassas compedis.	
25	Do. i sis [in] malum cruciátum. To. i sane tú—hanc	
	eme; ausculta mihi.	
	,	
	553 uisumst oppidum P (cf. ad Merc. 330) 554 id om P 556	

553 uisumst oppidum P (cf. ad Merc. 330) 554 id om. P 556 ambitio] arbitrio A 557 vix Sag. eugae (iii. 3) 559-60 ea urbs...aderunt om. P (propter homoeotel.) 559 fort. moero 560 aberunt A murum A 562 ire hinc] h-A i. e. hinc ire) 563 ussut B (pro ussust?) 564 vel mage c. mage 568 uotuero Camerarius: uoluero A: om. P 572 anellum Bothe: anulum codd. 573 tulte A conpedis crassas A 574 i sis in A: i in P: in seclusi: fort, in' (tu) h(an)c eme au. A: hanc eme 'sed eme hanc T) atque au. P

Do. ego illo accessero.

30

35

40

	To. quid agis, hospes? SAG. uenio, adduco hanc ad te, ut
	dudum dixeram.
	nám heri in portum noctu nauis uenit. ueniri hanc uolo,
	si potest; si non potest, iri hinc uolo quantum potest.
	Do. saluos sis, adulescens. SAG. siquidem hanc uendidero
	pretio suo.
580	To. atqui aut hoc emptore uendes pulchre aut alio non
	potis.
	SAG. esne tu huic amicus? To. tam quam di omnes qui
	caelum colunt.
	Do. tum tu mihi es inimicus certus. nam generi lenonio
	numquam ullus deu' tam benignus fuit qui fúerit propitius.
	SAG. hoc age. opusnest hac tibi empta? Do. si tibi uenissest
	opus,
585	mihi quoque emptast; si tibi subiti nihil est, tantumdemst
	mihi.
	SAG. indica, fac pretium. Do. tua mers est, tua indicatiost.
	To. aequom hic orat. SAG. uin bene emere? Do. uin tu
	pulchre uendere?
	To. ego scio hercle utrumque uelle. Do. age, indica pro-
	gnariter.
	SAG. priu' dico: hanc mancupio nemo tibi dabit. iam scis?
	Do. scio.
590	indica minimo daturus qui sis, qui duci queat.
	To. tace, tace. nimi' tu quidem hercle homo stúltus es
	pueriliter.
	Do. quid ita? To. quia enim te ex puella priu' percontari
	uolo

576 agis] ais P ut vid. ad to om. P 578 ire P 580 potis vel potist A: potes P 581 estne codd. 584 hac] haec P 585 subiti om. A (iii. 1) hercle om. A est codd. 591 so potis 586 To. fac vel i fac A 591 so potis 592 ex puella te A

575 Do. modo uti sciam quanti indicet. To. uin huc uocem?

45 quae ad rem referunt. Do, atque hercle tu me monuisti hau male.

uide sis, ego ille doctus leno paene in foueam decidi, ni hic adesses. quantum est adhibere hominem amicum 595 ubi quid geras!

To. quo genere aut qua in patria nata sit aut quibu' parentibus,

ne temere hanc te emisse dicas mé impulsore aut inlice, 50 uolo te percontari. Do. quin laudo, inquam, consilium tuom.

To. nisi molestum est, percontari hanc paucis hic uolt.

SAG. maxume,

suo arbitratu. To. quid stas? adi sis tute atque ipse itidem 600 roga

ut tibi percontari liceat quae uelis; etsi mihi
dixit dare potestatem eiius; sed ego te malo tamen
55 eumpse adire, ut ne contemnat te ille. Do. sati' recte
mones

hospes, uolo ego hanc percontari. SAG. a terra ad caelum, quidlubet.

Do. iube dum ea huc accedat ad me. Sag. i sane ac 605 morem illi gere.

percontare, exquire quiduis. To. age, age nunc tu, in proelium

uide ut ingrediare auspicato. VI. liquidumst auspicium, tace.

60 curabo ut praedati pulchre ad castra conuortamini.

To. concede istuc, ego illam adducam. Do. age, ut rem esse in nostram putas.

593 reperant A atque] et qui P 594 ego ille doctus] (ne) ille (d)ortus A leno [et] A 595 hominem amicum adhibere A gerat A 597 d. suasu atque inpulsu meo P 598 om. P 600 abi (om. sis) P 604 percontiri A 605 eam Redslob hoc A (antiqua forma) 608 om. P 609 istuc] sis iam (si suam B) P putras A

65

70

75

610 To. ehodum huc, uirgo. uide sis quid agas. VI. taceas
curabo ut uoles
To. sequere me. adduco hanc, si quid uis ex hac per contarier
Do. enim uolo te adesse. To. hau possum quin huic ope ram dem hospiti.
quoí erus iussit. quid si hic non uolt me una adesse? Sag
To. do tibi ego operam. Do. tibi ibidem das, ubi tu tuom amicum adiuuas
615 SAG. exquire. To. heus tu, aduigila. VI. satis est dictum
quamquam ego serua sum
scio ego officium meum, ut quae rogiter uera, ut accepi
eloquar
To. uirgo, híc homo probus est. VI. credo. To. non diu
apud hunc seruies.
VI. ita pol spero, si parentes facient officium suom.
Do. nolo ego te mirari, si nos ex te percontabimur
620 aut patriam tuam aut parentes. VI. qur ego hic mirer, m
seruitus mea mi interdixit ne quid mirer meum malum.
Do. noli flere. To. ah, di istam perdant! ita catast et
ut sapiens habet cór, quam dicit quod opust! Do. quid
nomen tibist
To. nunc metuo ne peccet. VI. Lucridi nomen in patria
625 To. nomen atque omen quantiuis iam est preti. quin tu
nimi' pauebam ne peccaret. expediuit. Do. si te emam,
610 om. P, cf. Gray (Class. Rev. 14, 24) 612 hu A 613 adesse una P 614 ego tibi P 616 rogiter A ut vid. (tet!): rogitet P 619 minari P 620 hic] id P homo mi A 623 ut sapiens iens (post lacumam) P (nec dolens T, om. PBC) quod n. A 624 nunc] nonte P lucridei A 625 tam an iam incert. A: om. P

mihi quoque Lucridem confido fore te. To. tu si hanc emeris,

80 numquam hercle hunc mensem uortentem, credo, seruibit tibi.

Do. ita uelim quidem hercle. To. optata ut eueniant operam addito.

nihil adhuc peccauit etiam. Do. ubi tu nata es? VI. ut mihi 630 mater dixit, in culina, in angulo ad laeuam manum.

To. haec erit tibi fausta meretrix: natast in calido loco,

85 ubi rerum omnium bonarum copiast saepissuma.
tactus lenost; qui rogaret ubi nata esset diceret,
lepide lusit. Do. at ego patriam te rogo quae sit tua.
VI. quae mihi sit, nisi haec ubi nunc sum? Do. at ego illam
quaero quae fuit.

VI. omne ego pro nihilo esse duco quod fuit, quando fuit:
90 tamquam hominem, quando animam ecflauit, quid eum
quaeras qui fuit?

To. ita me di bene ament, sapienter! atque eo miseret tamen.

sed tamen, uirgo, quae patriast tua, age mi actutum expedi. 640 quid taces? VI. dico equidem: quando hic seruio, haec patriast mea.

To. iam de istoc rogare omitte (non uides nolle eloqui?)
95 ne suarúm se miseriarum in memoriam inducas. Do. quid
est?

captusne est pater? VI. non captus, sed quod habuit [id] perdidit.

627 fore te] forte A 629 ut optata eueniant A: opta ut eueniant (conueniant P^{BC}) P 632 callido P . 633 sepissime (sepisse B) P 634 tactus est leno P rogarit A: rogarat Camerarius 635 te rogo] qu(ae)so A (seq. quae sit) 636 qui f. A (ex 638) 637 ducto P 639 eo] equidem P (?proquidem; cf. Skutsch, Herm. 32, 94; an pro (ac) mequidem? Cf. ad Stich. 329) 641 quando] [patriam] quandoquidem P (iv. 1) haec] hac (B^1) vel has $(B^2P^{CD})P$ 642-56 pauca in versuum initiis servata A 642 eloqui Camerarius: loqui P, A n. I. 643 inducat Dousa (A n. I.) 644 id del. Bothe (A n. I.): ante quod trai, Schoell

- 645 To. haec erit bono génere nata: nihil scit nisi uerum loqui. Do. quis fuit? dic nomen. V1. quid illum miserum memorem qui fuit?
 - nunc et illum Miserum et me Miseram aequom est nominarier.
 - Do. quoiusmodi | is in populo habitust? VI. nemo quis-100 quam acceptior:
- serui liberique amabant. To. hominem miserum praedicas, 650 quóm et ipsus prope perditust et beneuolentis perdidit.
 - Do. emam, opínor. To. etiam 'opinor'? summo genere esse arbitror:
 - diuitias tu ex istac facies. Do. ita di faxint! To, eme
 - VI. iam hoc tibi dico: actutum ecastor meu' pater, ubi me 105 sciet
 - ueniisse, ipse aderit et me aps te redimet. To. quid nunc?

 Do. quid est?
- 655 To. audin quid ait? VI. nam etsi res sunt fractae, amici sunt tamen.
 - Do. ne sis plora ; libera eris actutum, si crebro cades. uin mea esse? VI. dum quidem ne nimi' diu tua sim, uolo.
 - To. satin ut meminit libertatis? dabit haec tibi grandis 110 bolos.
 - age si quid agis. ego ad hunc redeo. sequere. redduco hanc tibi.
- 660 Do. adulescens, uin uendere istanc? SAG. magi' lubet quam perdere.
 - 648 quius A (suo) in memorat Ussing (An.l.) fort. quoius modist ... habitus (An.l.) 650 qum (et) A: et om. P probe Bothe, Ritschl, quibus prope pro 'paene' displicet (An.l.) 651 vel opino ... opino etiamne Mueller (An.l.) 653 actutum Guietus: [iam] actutum P, An.l. 654 uenisse (ip)se ade—A: uenisse huc aderit hic P abs te Bothe: absentem P, An.l. 657 ne om. A ut vid. 659-70 paucissima in extremis versibus servata A 660 vel mage

Do.	tum tu	paud	ca in	uerba	confer	: qı	ii datur,	tanti	indica.
SAG.	faciam	ita	ut t	e uelle	e uideo,	út	emas.	habe	centum
									minis.

115 Do. nimiumst. SAG. octoginta. Do. nimiumst. SAG. nummus abesse hinc non potest,

quod nunc dicam. Do. quid id est ergo? eloquere actutum atque indica.

SAG. tuo periclo sexaginta haéc datur argenti minis.

Do. Toxilé, quid ago? To. di deaeque te agitant irati, scelus, qui hanc non properes destinare. Do. habeto. To. abi, argentum ecfer huc.

120 non edepol minis trecentis carast. fecisti lucri.

Do. * * (habeto). To. eu! praedatu's probe. 668a SAG. heus tu, etiam pro uestimentis huc decem accedant minae.

Do. apscedent enim, non accedent. To. tace sis, non tu 670 illum uides quaerere ansam, infectum ut faciat? abin atque argentum petis?

Do. heus tu serua istum. To. quin tu is intro? Do. abeo atque argentum adfero.—

V TOXILVS VIRGO SAGARISTIO

To. Edepol dedisti, uirgo, operam adlaudabilem, probam et sapientem et sobriam. VI. si quid bonis boni fit, esse id et graue et gratum solet.

675

661 qui Scioppius: quid P, A n. l. 662 uideo Acidalius: uideam P, A n. l. centum Valla: —tum A: trecentum P (tre-

centis B) (cf. 668): tibi (t) centum Valla 665 dabitur Bentley (A n. l.) 666 irati Pylades: irati et P, A n. l. (pro-tei?) 667 q. hac P, A n. l. 668* eu —probe (om. priore versus parte) post habeto (v. 667) exhibet P, habeto addidi (A n. l.) (cf. ad Trin. 1112-4): To. abi . . . huc retractatoris esse credit Leo 669 accedent P^{CD} , A n. l. 671* om. P (propter homoeotel.?) 672 is intro] in— A (i. e. intro is?) 675 idem et P

680	To. audin tu, Persa? ubi argentum ab hoc acceperis, simulato quasi eas prosum in nauem. SAG. ne doce. To. per angiportum rusum te ad me recipito illac per hortum. SAG. quod futurum est praedicas. To. at ne cum argento protinam permittas domum, moneo, te. SAG. quod te dignumst, me dignum esse uis? To. tace, párce uoci: praeda progreditur foras.	5
	DORDALVS SAGARISTIO TOXILVS	V
68 5	Do. Probae hic argenti sunt sexaginta minae, duobus nummis minus est. SAG. quid ei nummi sciunt? Do. cruminam hanc emere aut facere uti remigret domum. SAG. ne non sat esses leno, id metuebas miser, inpure, auare, ne crumillam amitteres? To. sine, quaeso. quando lenost, nihil mirum facit. Do. lucro faciundo ego auspicaui in hunc diem:	5
690	nil mihi tam paruist quin me id pigeat perdere.	
	age, accipe hoc sis. SAG. hunc in collum, nisi piget, impone. Do. uero fiat. SAG. numquid ceterum me uoltis? To. quid tam properas? SAG. ita negotiumst: mandatae quae sunt, uolo deferre epistulas;	IC
695	geminum autem fratrem seruire audiui hic meum, eum ego ut requiram atque uti redimam uolo. To. atque edepol tu me commonuisti hau male. uideor uidisse hic forma persimilem tui, eadem statura. SAG. quippe qui frater siet.	15

676 (ab hoc ar)gentum A 679 quo P 682 uoce P (pro-cem vel-cei; vel cf. i. 10) 684 vel minust 685 (huc) ut (ut codd.) Mueller (Rhein. Mus. 54, 527) 687 cruminam P 691, 692 age accipe (-i B) hoc sis nunquid ceterum Hunc in collum nisi piget impone uero fiat P (ii. 6)

Brix 696 Tum P (T pro E)

700 om. P (propter homoeoarch.)

G92 imp. uero. Do. fiat

697 (nunc) com. Hermann

Quid Brix: Quod cod. (vix Plau-(sciscita) Leo tinum)

700 Do. quid est tibi nomen? To. * quod ad te attinet.

PLAVT, II

69

69

v .	VI I. WACCI I LAVII	
20	Do. quid attinet non scire? SAG. ausculta ergo, ut scias:
Vaniloquidorus Virginesuendonides
Nugiepiloquides Argentumextenebronides
Tedigniloquides Nugides Palponides	
25	Quodsemelarripides Numquameripides. em tibi! Do. eu hercle! nomen multimodis scriptumst tuom. SAG. ita sunt Persarum mores, longa nomina, contortiplicata habemus. numquid ceterum	705
	uoltis? Do. uale. Sag. et uos, nam animus iam in nauist mihi. To. cras ires potius, hodie hic cenares. Sag. uale.—	710
vii	Toxilvs Dordalvs Virgo
Satvrio Sagaristio	
	To. Postquam illic abiit, dicere hic quiduis licet. ne hic tibi dies inluxit lucrificabilis; nam non emisti hanc, uerum fecisti lucri. Do. ille quidem iam scit quid negoti gesserit,	
5	qui mihi furtiuam meo periclo uendidit, argentum accepit, abiit. quí ego nunc scio an iam adseratur haec manu? quo illum sequar? in Persas? nugas! To. credidi gratum fore	71
10	beneficium meum apud te. Do. immo equidem gratiam tibi, Toxile, habeo; nam te sensi sedulo mihi dare bonam operam. To. tibin ego? immo sedulo. Do. attat! oblitus sum intus dudum edicere	720
	quae uolui edicta. adserua hanc.—To. saluast haec quidem. VI. pater nunc cessat. To. quid si admoneam? VI. tempus est.	
15	To. heus, Saturio, exi. nunc est illa occasio $\begin{array}{cccccccccccccccccccccccccccccccccccc$	72
	illic (hinc) Kiessling 712 lucrificabis A 721 sedulo] serui P (? pro serio) 722 dicere A	

inimicum ulcisci. SAT. écce me. numquid moror?

To. age, illúc apscede procul e conspectu, tace;
ubi cum lenone me uidebis conloqui,
tum turbam facito. SAG. dictum sapienti sat est.

730 To. tunc, quando abiero—SAG. quin taces? scio quíd uelis. 20

DORDALVS

Toxilvs

viii

Do. Transcidi loris omnis adueniens domi, ita mihi supellex squalet atque aedes meae.

To. redis tu tandem? Do. redeo. To. né ego hodie tibi bona multa feci. Do. fateor, habeo gratiam.

735 To. num quippiam aliud me uis? Do. ut bene sit tibi.

To. pol istúc quidem omen iám ego usurpabo domi,
nam iam inclinabo me cum liberta tua.

SATURIO VIRGO DORDALVS

ix

5

SAT. Nisi égo illunc hominem perdo, perii. atque optume eccum ipsum ante aedes. VI. salue multum, mi pater.

740 SAT. salue, mea gnata. Do. ei! Persa me pessum dedit.
VI. pater hic meus est. Do. hem, quid? pater? perii
oppido!

quid ego ígitur cesso infelix lamentarier minas sexaginta? SAT. ego pol te faciam, scelus, te quoque etiam ipsum ut lamenteris. Do. occidi!

745 SAT. age ambula in ius, leno. Do. quid me in ius uocas?
SAT. illi apud praetorem dicam. sed ego in ius uoco.
Do. nonne antestaris? SAT. tuan ego caussa, carnufex,
quoiquam mortali libero auris atteram,
qui hic commercaris ciuis homines liberos?

750 Do. sine dicam. Sat. nolo. Do. aúdi. Sat. surdus sum. ambula.

727, 728 (cf. 467, 468) 730 om. P (propter homoeoarch.?) 734 bonamuita P (cf. Cas. 841) effeci A habebo A 736 omniam P 738 illum codd. 740 ei] et P Pessa (vix persum) pronuntiandum in 741 deficit A

sequere hac, scelesta feles uirginaria.

15 sequere hac, mea gnata, me usque ad praetorem.—VI. sequer.—

ACTVS V

V. i	i	Toxilvs	LEMNISELENIS	SAGARISTIO

To. Hostibu' uictis, ciuibu' saluis, re placida, pacibu' perfectis, bello exstincto, re bene gestá, intégro exércitu et praesidiis, quom bene nos, Iuppiter, iuuisti, dique alii omnes caeli-755 potentes,

eas uobis gratis habeo atque ago, quia probe sum ultus meum ínimicum.

5 nunc ob eam rem inter participes diuidam praedam et participabo.

ite foras : hic uolo ante ostium et ianuam meos participes bene accipere. 758ª statuite hic lectulos, ponite hic quae adsolent.

hic statui uolo primum †aquilam†, 759° unde ego omnis hilaros, ludentis, laetificantis faciam ut fiant, 760 quorum opera mihi facilia factu facta haec sunt quae uolui

nam inprobus est homo qui beneficium scit accipere et reddere nescit.

LE. Toxile mi, qur ego sine te sum, qur tu autem sine med es? To. agedum er-

751 sceleste Lambinus 756 habeo grates PCD 758 vel it'

759^a aquilam vel aliquam cod. ut vid. (aquila mihi P^{CD}, aliqua mihi, corr. aliquam B) fort. aulam (aullam, perperam script. auilam) mi 761 h. m. facilia factu facta sunt cod. (septenar.): trai. Mueller 762 acc.] sumere P^{CD} (vix var. lect. in cod.) 763 autem tu P^{CD} me cod.

	-go accede ad me atque ampiectere sis. Le. ego uero. To.	
	oh, nil hoc magi' dulcest.	
765	sed, amabo, oculus meu', quin lectis nos actutum commen-	15
	damus?	
	LE. omnia quae tu uis, ea cupio.	
766ª	To. mutua fiunt a me. age, age, age ergo,	
	tu Sagaristio, accumbe in summo.	
767ª	SAG. ego nil moror: cedo parem, quem pepigi.	
	To. temperi. SAG. mihi istuc temperi serost. To. hoc age,	20
	accumbe. hunc diem suauem	
	meum natalem agitemus amoenum.	
769ª	date aquam manibus, apponite mensam.	
770	do hanc tibi florentem florenti. tu hic eri' dictatrix nobis.	
	Le. age, puere,	
77 Ia	ab summo septenis cyathis committe hos ludos.	25
	moue manus, propera.	
772ª	To. Paegnium, tarde cyathos mihi das;	
	cedo sane. bene mihi, bene uobis, bene meae amicae,	
773ª	optatus hic mi	
	dies datus hodiest ab dis, quia te licet liberam med amplecti.	30
775	LE. tua factum opera. To. bene omnibu' nobis.	
775 ^a	hoc mea manu' tuae poclum donat, ut amantem amanti	
	decet. Le. cedo. To. accipe. Le. bene	
776ª	ei qui inuidet mi et ei qui hoc gaudet.	

Dordalvs Toxilvs Sagaristio ii Paegnivm Lemniselenis

Do. Qui sunt, qui erúnt quique fuerunt quique futuri sunt posthac,

764 ad me P^{CD} : me (mea B) ad me cod. $v\acute{e}l$ mage 765 quin Camerarius: quin [in] cod. 766% age tert. del. Ital. 768 age, (age) Mueller (octonar.) 769% ponite Guietus, cui maniba apponite displicet 772% cyathos Ital.: ciazas cod. 773 meae Ital.: me cod. ut vid. (pro mee, i. e. meae) 775% mea Camerarius: meae cod. 776% gaud P^{CD}

solus ego omnibus antideo facile, miserrumus hominum ut uiuam.

perii, interii! pessumus hic mi dies hodie inluxit corruptor, 779-80 ita me Toxilu' perfabricauit itaque meam rem diuexauit.

5 uehiclum argenti miser eieci, amisi, neque quám ob rem eieci, habeo.

qui illum Persam atque omnis Persas atque etiam omnis personas

male di omnes perdant! ita misero Toxilus haec mihi conciuit.

quia ei fidem non habui argentí, eo mihi eas machinas 785 molitust:

quem pol ego ut non in cruciatum atque in compedis cogam, si uiuam!

10 siquidem huc umquam eru' redierit eiius, quod spero—sed quid ego aspicio?

hoc uide, quae haec fabulast? pol hic quidem potant. adgrediar. o bone uir,

salueto, et tu, bona libertá. To. Dordalus hicquidemst. 789-90 SAG. quin iube adire.

To. adi, si lubet. SAG. agite, adplaudamus. To. Dordale, homo lepidissume, salue.

locus hic tuos est, hic accumbé. ferte aquam pedibus.

15 Do. ne sis me uno digito attigeris, ne te ad terram, scelus, adfligam.

PA. at tibi ego hoc continuo cyatho oculum excutiam tuom.

Do. quid ais, crux, stimulorum tritor? quomodo me hodie 795 uorsauisti,

778 homonum cod. (vix antiqua forma) 782 amisi del. Acidalius 788 hic quidem pol Mueller 789, 790 To.] Le. Ussing 792 accuba (?) Leo fer aquam pedibus, praeben, puere Guietus (anap.) sane aquam p. disspliceat vel Pa. pr. tu (sc. pedes)? Do. pu. 794 ego tibi PCD

800

801ª 801b

805

810

815

Γ

habitat,

PERSA	. 11
ut me in tricas coniecisti, quomodo de Persa manu' m
aditast	
To. iurgium hinc auferas, si sapias.	ě.
Do. at, bona liberta, haec sciuisti et me celauisti? Le	2/
stultitiasi	
quoi bene esse licet, eum praeuorti	9
litibu'. posterius istaec te	
magi' par agerest.	
Do. uritur cor mi.	
To. da illi cantharum, exstingue ignem, si	25
cor uritur, caput ne ardescat.	
Do. ludos me facitis, intellego.	
To. uin cinaedum nouom tibi dari, Paegnium?	
quin elude, ut soles, quando liber locust hic.	
hui, babae! basilice te intulisti et facete.	30
Pa. decet me facetum esse et hunc inridere	
lenonem lubidost, quando dignus (es)t.	
To. perge ut coeperas. Pa. hoc, leno, tibi.	
Do. perii! perculit me prope. Pa. em, serua rusum.	
Do. delude, ut lubet, erus dum hinc abest.	35
PA. uiden ut tuis dictis pareo?	
sed quin tu meis contra item dictis seruis	
atque hoc quod tibi suadeo faci'? Do. quid est id?	
Pa. restim tu tibi cape crassam ac suspende te.	
Do. caue sis me attigas, ne tibi hoc scipione	40
malum magnum dem. Pa. tu uteré, te condono.	
To. iam iam, Paegnium, da pausam.	
o. ego pol uos eradicabo. Pa. at te ille, qui supra nos	5

796 additast cod. 797 iurigium Skutsch (Philol. 59, 501), ut acatal. dimeter fiat (sed cf. 800) 798 et Camerarius: ea cod. 801 vel mage 801^b vel illic 810 probe Bothe 811 delube cod. (i. 10) 813 sed Ital.: i sed cod. 814 tibi om. B 815 te suspende Ritschl, ut tetram. bacch. fiat 817 tu utere T ut vid., tu om. PBC

qui tibi male uolt maleque faciet. non hi dicunt, uerum 820 ego.

45 To. age, circumfer mulsum, bibere da usque plenis cantharis.

iam diu fáctum est, postquam bibimus; nimi' diu sicci sumus.

Do. di faciant ut id bibatis quod uos numquam transeat.
Sag. nequeo, leno, quin tibi saltem staticulum olim quem
Hegea

faciebat. uide uero, si tibi sati' placet. To. me quoque 825

50 reddere Diodorus quem olim faciebat in Ionia.

Do. malum ego uobis dabo, ni[si] abitis. SAG. etiam muttis, inpudens?

iam ego tibi, si me inritassis, Persam adducam denuo.

Do. iam taceo hercle. ac tu Persa es, qui me usque admutila fui sti ad cutem.

To. tace, stulte: hic eius geminust frater. Do. hicinest? 830

To. ac geminissumus.

55 Do. di deaeque ét te et geminum fratrem excrucient! SAG. qui te perdidit:

nam ego nihil merui. Do. at enim quod ille meruit, tibi id opsit uolo.

To. agite sultis, hunc ludificemus. LE. nisi si dignust, non opust.

et me hau par est. To credo eo quía non inconciliat, quom te emo.

LE. at tamen non—tamen—To. caue ergo sis malo | et 835 sequere me.

60 te mihi dicto audientem esse addecet, nam hercle apsque me

821 bibere da] biberet P^{CD} 829 iam taceo hercle secl. Leo custem (B) vel curtem (P^{CD}) cod. 833 hunc sultis Guietus, nam súltis, hunc lú. vix ferendum 834 et Ritschl: at cod. eo credo cod.: trai. Schoell inconciliaut cod., quod ut inconciliaut interpretantur 835 To. non attamen (nolo tamen $Ussing^{\wedge}$, caue sis malo ergo Bothe

foret et meo praesidio, hic faceret te prostibilem propediem, sed ita pars libertinorum est: nisi patrono qui aduorsatust, nec sati' liber sibi uidetur nec sati' frugi nec sat honestus, 840 ní id ecfecit, ní ei male díxit, ni grato ingratus repertust.

LE. pol bene facta tua me hortantur tuo ut imperio paream. 65 To. ego sum tibi patronus plane qui huic pro te argentum dedi.

* graphice hunc uolo ludificari. LE. meo ego in loco sedulo curabo.

Do. certo illi homines mihi nescioquid mali consulunt, quod faciant. SAG. heus uos!

845 To. quid ais? SAG. hicin Dordalus est leno qui hic liberas uirgines mercatur?

hicinest qui fuit quondam fortis? Do. quae haec res 70 est? ei! colapho me icit.

malum uobis dabo. To. at tibi nos dedimus dabimusque etiam. Do. ei! natis peruellit.

PA. licet: iam diu saepe sunt expunctae. Do. loqueré tu etiám, frustum pueri?

LE. patrone mi, i intro, amabo, ad cenam. Do. mea Ignauia, tu nunc me inrides?

850 Do. mea Ignauia, tu nunc me inrides?

LE. quiane te uoco, bene ut tibi sit? Do. nolo mihi bene 75

esse. LE. ne sit.

To. quid igitur? sescenti nummi quid agunt, quas turbas danunt?

Do. male disperii! sciunt referre probe inimico gratiam.

SAG. sati' sumpsimu' supplici iam.

Do. fateor, manus do uobis.

855

837 cropediem cod. 840 id] ei Bothe 843 a graphice] hice post spatium PBC; pergraphice Spengel: nunc (vel age) graphice Mueller 844 quod Ald.: quid cod. heus Ald.: heu cod. 845 agis cod. (corr. PCD) hicin Schoell: hic si ne cod. 846 col. me Lambinus: colaphum cod. 847 percellit Ussing 848 dius cod. sunt saepe Ritschl, cui saepe sunt (vel saep' sunt) displicet 852 To.] vel SaG. acunt cod. 854 SAG.] vel To. iam supplici Bothe, ut integer dimeter fiat 855 u. d. cod. (contra metrum)

To. et post dabis sub furcis. 80

855ª

SAG. abi intro-in crucem. Do. an me hic parum exercitum hisce

habent? To. conuenisse * te Toxilum.

mei spéctatores, bene ualete. leno periit. CATERVA. plaudite.

856 exercitum Camerarius: execitum cod, ut vid. 858 CATERVA pantio cod. (pro pantes glossa siglo \omega in PA addita)

POENVLVS-

ARGVMENTVM

Puer septuennis surripitur Carthagine.
Osor mulierum emptum adoptat hunc senex
Et facit heredem. eius cognatae duae
Nutrixque earum raptae. mercatur Lycus,
Vexatque amantem. at ille cum auro vilicum
Lenoni obtrudit, ita eum furto alligat.
Venit Hanno Poenus, gnatum hunc fratris repperit
Suasque adgnoscit quas perdiderat filias.

5

Per hanc fabulam totam praesto est T 2 mulierum i B, unde m. ibi Ritschl 4 mercatur Angelius: mercatus cod. 6 itae B

PERSONAE

AGORASTOCLES ADVLESCENS
MILPHIO SERVVS
ADELPHASIVM PVELLAE
ANTERASTILIS
LYCVS LENO
ANTAMOENIDES MILES
ADVOCATI
COLLYBISCVS VILICVS
SYNCERASTVS SERVVS
HANNO POENVS
GIDDENIS NVTRIX
PVER ANCILLA

SCAENA CALYDONE

Anterastilis] vel Anterastylis Antamoenides] Antamvnides K. Schmidt (Herm. 37, 376): -mon-A in V. v tit. et (cum PCD) v. 1322 (pro -moen-) Collybiscvs] vel -lvb-: -lab- P in vv. 415. 558 (sed cf. K. Schmidt ibid.)

PROLOGVS

5

10

15

20

25

Achillem Aristárchi mihi commentari lubet: ind' mihi principium capiam, ex ea tragoedia. 'sileteque et tacete atque animum aduortite, audire jubet uos imperator'—histricus. bonoque ut animo sedeant in subselliis et qui essurientes et qui saturi uenerint : qui edistis, multo fecistis sapientius, qui non edistis, saturi fite fabulis; nam quoi paratumst quod edit, nostra gratia nimia est stultitia sessum inpransum incedere. 10 'exsurge, praeco, fac populo audientiam.' iam dudum exspecto si tuom officium scias: exerce uocem quam per uiuisque et colis. nam nisi clamabis, tacitum te obrepet fames. age nunc reside, duplicem ut mercedem feras. 15 'bonum factum †esset, edicta ut seruetis mea.' scortum exoletum ne quis in proscaenio sedeat, neu lictor uerbum aut uirgae muttiant, neu dissignator praeter os obambulet

5

25

neu sessum ducat, dum histrio in scaena siet. diu quí domi otiosi dormierunt, decet animo aequo nunc stent uel dormire temperent. serui ne opsideant, liberis ut sit locus, uel aes pro capite dent; si id facere non queunt, domum abeant, uitent ancipiti infortunio, ne et hic uarientur uirgis et loris domi,

5 sedeant Ital .: sedeate cod., quod ut sedeatis interpretantur (cf. ad Most. 468) 6 esurientes Ital.: esuplentes cod. (PL pro RI) 13 qua T colis displicet: te alis Leo: uales 16 factumst Pylades: intercidisse quaedam 17 quis] quod Ital. 24 queant Seyffert Geppert: fort. clues credit Leo: vix haece

si minu' curassint, quóm eri reueniant domum. nutrices pueros infantis minutulos domi ut procurent neu quae spectatum adferat, ne et ipsae sitiant et pueri pereant fame 30 30 neue essurientes hic quasi haedi obuagiant. matronae tacitae spectent, tacitae rideant, canora hic uoce sua tinnire temperent, domum sermones fabulandi conferant, ne et hic uiris sint et domi molestiae. 35 35 quodque ad ludorum curatores attinet. ne palma detur quoiquam artifici iniuria niue ambitionis caussa extrudantur foras. quo deteriores anteponantur bonis. et hoc quoque etiam quod paene oblitus fui: 40 40 dum ludi fiunt, in popinam, pedisequi, inruptionem facite; nunc dum occasio est, nunc dum scribilitae | aestuant, occurrite, haec imperata quae sunt pro imperio histrico, bonum hercle factum pro se quisque ut meminerit. 45 45 Tad argumentum nunc uicissatim uolo remigrare, ut aeque mecum sitis gnarures. eius nunc regiones, limites, confinia determinabo: ei rei ego sum factus finitor. sed nisi molestumst, nomen dare uobis uolo 50 50 comoediai; sin odiost, dicam tamen, siquidem licebit per illos quibus est in manu. Καρχηδόνιος uocatur haec comoedia; latine Plautus 'Patruos' Pultiphagonides.

27 reueniant Bothe: ueniant cod. (iii. 3) 30 pertant cod. (T pro E) (unde peritent T, pereant PCD) 32 rediant cod. 36 ad om. B 43 (aestu) aestuant Goetz 44 quae imperata cod.: trai. Cannerarius, rhythmo consulens 47 ignarures cod. ut vid. 49 eius codd. Nonii 11 finītor factus sum Muretus, sed cf. Nettleship (Journ. Phil. 24, 229) 50 nomen dare Ital.: non mendare cod. 53 post hunc versum lacunam signavit Geppert

55	nomen iam habetis. nunc rationes ceteras accipite; nam argumentum hoc hic censebitur: locus argumentost suom sibi proscaenium, uos iuratores estis. quaeso, operam date. Carthaginienses fratres patrueles duo	55
60	fuere summo genere et summis ditiis;
eorum alter uiuit, alter est emortuos.
propterea apud uos dico confidentius,
quia mi pollictor dixit qui eum pollinxerat.
sed illi seni qui mortuost, (ei) filius	60
65	unicu' qui fuerat ab diuitiis a patre puer séptuennis surrupitur Carthagine, sexennio priu' quidem quam moritur pater. quoniam periisse sibi uidet gnatum unicum, conicitur ipse in morbum ex aegritudine:	65
70	facit illum heredem fratrem patruelem suom, ipse abit ad Accheruntem sine uiatico. ill' qui surrupuit puerum Calydonem auehit, uendit eum domino hic diuiti quoidam seni, cupienti liberorum, osori mulierum.	70
75	emit hospitalem is filium inprudens senex puerum illum eumque adoptat sibi pro filio eumque heredem fecit quom ipse obiit diem. is illíc adulescens habitat in illisce aedibus. reuortor rusus denuo Carthaginem:	75
80	siquid amandare uoltis aut curarier,
argentum nisi qui dederit, nugas egerit;
uerum qui dederit, magi' maiores [nugas] egerit.
sed illi patruo huiius qui uiuit senex,	80

57 sibis cod., unde suos sibist Ritschl, fort. recte 63 pollector cod.
64 vel illic (ei) fi. Acidalius 65 fuerit cod. (corr. PCD) abditiuus
Gulielmius 71 habiit (i.e. abiit) cod. 74 mulierem
cod. 78 vel is illi 80 mandare Saracenus, cui et quid am.
et siquid displicent 82 uerum del. Schoell vel mage n.
del. Pylades 83 vix huïus (trisyll.), potius huiusce: fort. huius
(hominis) (iii, p. 51)

	Carthaginiensi duae fuere filiae,	
85	altera quinquennis, alterá quadrimula:	85
- 0	cum nutrice una periere a Magaribus.	
	eas quí surrupuit in Anactorium deuehit,	
	uendit eas omnis, et nutricem et uirgines,	
	praesenti argento-homini, si leno est homo,	
90	quantum hominum terra sustinet sacerrumo.	90
	uosmet nunc facite coniecturam ceterum	
	quid id sit hominis quoi Lyco nomen siet.	
	is ex Anactorio, ubi prius habitauerat,	
	huc in Calydonem commigrauit hau diu,	
95	sui quaésti caussa. is in illis habitat aedibus.	95
	earum hic adulescens alteram ecflictim perit,	
	suam síbi cognatam, inprudens, neque scit quae siet	
	neque eam umquam tetigit, ita eum leno macerat,	
	neque quicquam cúm ea fecit etiamnum stupri	
00	neque duxit umquam, neque ille uoluit mittere:	100
	quia amare cernit, tangere hominem uolt bolo.	
	illam minorem in concubinatum sibi	
	uolt emere miles quidam qui illam deperit.	
	sed pater illarum Poenus, posquam eas pérdidit,	
105	mari te(rraque) usquequaque quaeritat.	105
	ubi quamque in urbem est ingressus, ilico	
	omnis meretrices, ubi quisque habitant, inuenit;	
	dat aurum, ducit noctem, rogitat postibi	
	und' sit, quoiatis, captane an surrupta sit,	
110	quo genere gnata, qui parentes fuerint.	110

85 altera (erat) qua Ritschl 86 quom cod. (antiqua forma) 89 praesenti codd. Nonii 397 : praesens cod. : praesenti (ibi) Mueller, cui argento | homini displicet 94 commigrauit in Calydone cod. : corr. Pylades 99 quom cod. (antiqua forma) num Merula : nun cod. 99, 100 damnat Guietus 101 uolt bolo Camerarius : uolibolo cod. (I pro T) 103 deperit Ital. : peperit cod. (P pro D) 104 illarum Ital. : illi im intercedente spatio cod. posquam Ritschl : pes quam cod. eas Ital. : meas cod. 105 marite cod. : marit terraque eas Geppert (qui in v. 104 eas delet) fort. (is) us. 106 (is) est Pylades 109 quolatis captaneant cod. : corr. Ital.

	na docte atque astu illas quaent suas.	
	et is omnis linguas scit, sed dissimulat sciens	
	se scire: Poenus plane est. quid uerbis opust?	
	is heri huc in portum naui uenit uesperi,	
115	pater harunc; idem huic patruos adulescentulo est:	115
	iamne hoc tenetis? si tenetis, ducite;	•
	caue dírrumpatis, quaeso, sinite transigi.	
	ehem, paéne oblitus sum relicuom dicere.	
	ill' quí adoptauit hunc sibi pro filio,	
120	is illi Poeno huius patruo hospes fuit.	120
	sis hodie huc ueniet reperietque hic filias	
	et hunc sui fratris filium, ut quidem dídici ego.	
	ego ibo, ornabor; uos aequo animo noscite.]	
	hic qui hodie ueniet reperiet suas fílias	
25	et hunc sui frátris filium. dehinc ceterum	125
	ualete, adeste. ibo, alius nunc fieri uolo:	
	quod restat, restant alii qui faciant palam.	
	ualete atque adiuuate ut uos seruet Salus.	

ACTVS I

AGORASTOCLES MILPHIO

I. i

Ac. Saepe ego res multas tibi mandaui, Milphio, dubias, egenas, inopiosas consili, quas tu sapienter, docte et cordate et cate mihi reddidisti | opiparas opera tua.

PLAVT. II

119 pro filio sibi cod.: trai. Bothe metri causa 120 vix huīus (trisyll.), potius huiusce: fort. huius (hominis) (iii, p. 51) patruo Ital.: patri cod. 121-3 retractatori tribuo, alterum exitum (124-8) tipe Plauto 123 ibi cod. (corr. D¹) aequos animos cod. (corr. PCD) 124 huc Geppert 127 alii qui Camerarius: aliqui cod. 132 (ope) opera Lachmann

13

5	quibu' pro benefactis fateor deberi tibi	
	et libertatem et multas gratas gratias.	
	Mr. scitumst, per tempus si obuiamst, uerbum uetus.	135
	nam tuae blanditiae mihi sunt, quod dici solet,	
	gerrae germanae, αἱ δὲ κολλῦραι λύραι.	
10	nunc mihi blandidicus es : heri in tergo meo	
	tris facile corios contriuisti bubulos.	
		140
	ignoscere id te mi aequom est. Mr. hau uidi magis.	
	et nunc ego amore pereo, sine te uerberem,	
15	item ut tu mihi fecisti, ob nullam noxiam:	
- 5	postid locorum tu mihi amanti ignoscito.	
	Ag. si tibi lubido est aut uoluptati, sino:	145
	suspende, uinci, uerbera; auctor sum, sino.	145
20	MI. si auctoritatem postea defugeris,
ubi dissolutus tu sies, ego pendeam.	
20		
	Ac. egone istuc ausim facere, praesertim tibi?	
	quin si feriri uideo te, extemplo dolet.	150
	MI. mihi quidem hercle. Ag. immo mihi. MI. istuc	
	mauelim.	
	sed quid nunc tibi uis? Ag. qur ego apud te mentiar?	
25	amo inmodeste. Mr. meae istuc scapulae sentiunt.	
	Ac. at ego hanc uicinam dico Adelphasium meam,	
	lenonis huiius meretricem maiusculam.	155
	MI. iam pridem equidem istuc ex te audiui. Ag. dif-	
	feror (feror	
	cupidine eiius. sed lenone istoc Lyco,	
30	illius domino, non lutumst lutulentius.	

134 grates cod., sed cf. C. G. L. v. 176, 20 'grata gratia . . . Plautus dixit.' 137 ai] oai Leo 140 Ag. amans Weise: adamans cod. (pro Ad(gorastocles) (ita in tit. scaenae) amans) feci Ital. 142 et] em Ussing et égo nunc pereo amore Ritschl 144 locorum Pylades 'ex ant. codd.': locarum cod. 147 postea Ital.: post era cod. 152 ergo cod. (corr. PBC) 155 maiusculam Ital.:

malusculum cod.

	MI. uin tu illi nequam dare nunc? Ac. cupio. : M	
160	AG. abi dierectus. Mr. die mihi uero serio:	,.
100	uin dare malum illi? Ag. cupio. Mr. em eunder	
	me dato	
		:
	utrumque faxo habebit, et nequam et malum.	
	Ag. iocare. Mr. uin tu illam hodie sine dispendio	35
	tuo túam libertam facere? Ag. cupio, Milphio.	
165	MI. ego faciam ut facias. sunt tibi intus aurei	
	trecenti nummi Philippi? Ag. sescenti quoque.	
	MI. sati' sunt trecenti. Ag. quid eis facturu's? MI. tace	.
	totum lenonem tibi cum tota familia	40
	dabo hodie dono. Ag. quí id facturu's? Mr. iam scies	;.
170	tuo' Collybiscus nunc in urbest uilicus;	
	eum hic non nouit leno. satin intellegis?	
	Ag. intellego hercle, sed quo euadas nescio.	
	MI. non scis? Ag. non hercle. MI. át ego iam faxo	0 43
	scies	
	ei dabitur aurum, ut ad lenonem deferat	
175	dicatque se peregrinum esse ex alio oppido:	
	se amare uelle atque opsequí animo suo;	
	locum sibi uelle liberum praeberier	
	ubi nequam faciat clam, ne quis sit arbiter.	50
	leno ad se accipiet auri cupidus ilico:	
180	celabit hominem et aurum. Ag. consilium placet.	
	MI. rogato seruos ueneritne ad eum tuos.	
	ill' me censebit quaeri: continuo tibi	
	negabit. quid tu dubitas quin extempulo	55

159 em me dato Ital.: en mendato cod. (vii. 4) 163 dispendio Gruterus: damno (damno et P^{BC}) dispendio cod. (iv. 1?): duplicem lectionem damno tuo | Tuam et dispendio | Tuo tuam eruunt alii 166 philippii cod. (pro-pei?) 168 quom cod. (antiqua forma) 169 qui id Guietus: quid cod. 173 vix hercule 174 ei Ital.: et cod. 176 obsequi (hic) Mueller 184 duplici (corr. ex dupli!) cod.

dupli tibi, auri et hominis, fur leno siet?

13*

55

	neque id unde ecficiat habet: ubi in ius uenerit,	185			
	addicet praetor familiam totam tibi.				
	ita decipiemus fouea lenonem Lycum.				
60	Ag. placet consilium. Mi. immo etiam, ubi expoliuero,				
	magis hoc tum demum dices: nunc etiam rudest.				
	Ac. ego in aedem Veneris eo, nisi quid uis, Milphio.	190			
	Aphrodisia hodie sunt. Mr. sció. Ag. oculos uolo				
	meos délectare munditiis meretriciis.				
65	M1. hoc primum agamus quod consilium cepimus.				
	abeamus intro, ut Collybiscum uilicum				
	hanc perdoceamus ut ferat fallaciam.	195			
	Ag. quamquam Cupido in corde uorsatur, tamen				
	tibi auscultabo.—MI. faciam ut facto gaudeas.				
70	inest amoris macula huic homini in pectore,				
	sine damno magno quae elui ne utiquam potest.				
	itaque hic scelestus est homo leno Lycus,	200			
	quoi iam infortuni intenta ballistast probe,				
	quam ego hau multo post mittam e ballistario.				
75	sed Adelphasium eccam exît atque Anterastilis.				
	haec est prior quae meum erum dementem facit.				
	sed euocabo. heus, i foras, Agorastocles,	205			
	si uis uidere ludos iucundissumos.				
	Ag. quid istúc tumultist, Milphio? Mr. em amores tuos,				
80	si uis spectare. Ag. o multa tibi di dent bona,				

ii Adelphasivm Anterastilis Ancilla Milphio Agorastocles

quom hoc mi optulisti tam lepidum spectaculum!

ADE. Negoti sibi qui uolet uim parare, nauem et mulierém, haec duo comparato. nam nullae magis res duae plus negoti habent, forte si occeperis exornare,

210

203 exit eccam Camerarius, cui exit displicet 211 (sibi) duo Pylades, Spengel

	neque umquam sat istae duae res ornantur	5
215	neque is ulla ornandi satis satietas est.	
	atque haec, ut loquor, nunc domo docta dico.	
	nam nos usque ab aurora ad hoc quod diei est,	
	[postquam aurora inluxit, numquam concessa[ui]mus],	
	ex industria ambae numquam concessamus	IC
220	lauari aut fricari aut tergeri aut ornari,	
	poliri, expoliri, pingi, fingi ; et una	
	binae singulis quae datae nobis ancillae,	
	eae nos lauando, eluendo operam dederunt,	
	aggerundaque aqua sunt uiri duo defessi.	15
225	apage sis, negoti quantum in muliere una est.	
	sed uero duae, sat scio, maxumo uni	
	poplo quoilubet plus satis dare potis sunt,	
	quae noctes diesque omni in aetate semper	
	ornantur, lauantur, tergentur, poliuntur.	20
230	postremo modus muliebris nullus est.	
	neque umquam lauando et fricando	
231ª	scimus facere neniam.	
	nam quae lauta est nisi perculta est, meo quidem animo	

nam quae lauta est nisi perculta est, meo quidem animo quasi inluta est.

Ante. miro[r] equidem, soror, te istaec sic fabulari

quae tam callida et docta sis et faceta. nam quom sedulo munditer nos habemus,

235

214 sat istae Reiz, Hermann: satis hae cod. (satīs vix ferendum)
216 domo Goeller: modo cod. 218 versum parum elegantem
retractatori tribuunt edd. post Acidalium: fort. prior pars postquam au.
inl. conservanda (v. 4) 222 d. ancillae nobis Bothe, nann dataë in
versu bacchiaco displicet (ii. 1): sunt a. n. Reiz vix ancil-|-lae eae
nos etc. (per synaphiam) 223 eae Pylades: ea cod. 224 gerundaque ao. Spengel (iv. 3), ut versus bacchiacus fiat (nam aggeründaque vix
ferendum): vix aquaque aggerunda (cum uirĭ) 231 neque umquam
nunquam Bothe (in fine v. 230): fort. quae (v. 230) Necumquam, ut v.
230 integer tetrameter fiat 231° neniam Gruterus: nniam vel eniam
cod. 232 qua clauata cod. (i. e. quae lauata) inluta Camerarius:
inlusta cod. 233 miro Geppert, nam soror in versu bacchiaco
displicet

1.	11 1. MACCI PLAVII	
	uix aegreque amatorculos inuenimus.	
	ADE. ita est. uerum hoc unum tamen cogitato:	
30	modus omnibus rebus, soror, optúmum est hábitu.	
	nimia omnia nimium exhibent negoti hominibus ex se.	
	Ante. soror, cogitá, amabo, item nos perhiberi	240
	quam si salsa muriatica esse autumantur,	
	sine omni lepóré et sine suauitate :	
35	nisi multa aqua usque et diu macerantur,	
00	olent, salsa sunt, tangere ut non uelis.	
	item nos sumus,	245
	eiius seminis mulieres sunt,	245
	insulsae admodum atque inuenustae	
40	sine munditia et sumptu.	
	M1. coqua est haec quidem, Agorastocles, ut ego opinor:	
	scit muriatica ut maceret. Ag. quid molestu's?	
	Ade. soror, parce, amabo: sat est istuc alios	250
	dicere nobis, ne nosmet in nostra etiam uitia loquamur.	
45	Ante. quiesco. Ade. ergo amo te. sed hoc nunc	
	responde mihi:	252
	sunt hic omnia	
	quae ad deum pacem oportet adesse? Ante. omnia ac-	
	curaui.	
	Ag. diem pulchrum et celebrem et uenustatis plenum,	25
	dignum Veneri pol, quoi sunt Aphrodisia hodie.	
50	M1. ecquid gratiae, quom huc foras te euocaui?	
	iam num me decet hic donari	
	cado uini meteris? die dari nil respondes?	

236 uix aegreque] ut aegre codd. Nonii 510 238 vix optumumst (?-must) h. (anap. colon) modust o. r. soror optumum h. Spengel (bacch, tetram.) 239 negoti Hermann: negotium cod. inuenustae Merula: inuenustate cod.: inuenustate (onustae) Schoell, ut integer tetram, fiat : alii ad(modum)que inuenustae vel (inuenuste) inuenustae 248 vel opino 250 amabo Ital.: amalo cod.

251 etiam uitiam cod. eloquamur (del. in) Hermann omnia om. Hermann, Bothe, ut bacch. tetram. fiat 256 vel Venere 257 gratiaest Ritschl 258 hic scripsi: huic ut vid. cod. (om. PBC) 259 dare Dousa, fort, recte, nam dari in versu bacchiaco displicat

260	lingua	huic	excidit,	ut	ego	opinor
					~8~	OPILLOZ

quid hic, malum, astans opstipuisti? Ag. sine amem, ne opturba ac tace.

MI. taceo. Ag. si tacuisses, iam istuc 'taceo' non gnatum 55 foret

Ante. eamus, mea soror. Ade. eho amabo, quid illo nunc properas? Ante. rogas? quia erus nos apud aedem Veneris mantat. Ade. maneat

pol. maneat

- 265 turba est nunc apud aram. an te ibi uis inter istas uorsarier prosedas, pistorum amicas, reginas alicarias, miseras schoeno delibutas seruilicolas sordidas, 60 quae tibi olant stabulum statumque, sellam et sessibulum merum, quas adeo hau quisquam umquam liber tetigit neque duxit domum.
- 270 seruolorum sordidulorum scorta diobolaria?

 MI. i in malam crucem! tun audes etiam seruos spernere, propudium? quasi bella sit, quasi eampse reges ductitent, 65 monstrum mulieris, tantilla tanta uerba funditat, quoius ego nebulai cyatho septem noctes non emam.
- 275 AG. di inmortales omnipotentes, quid est apud uos pulchrius? quid habetis qui mage inmortalis uos credam esse quam ego siem

qui haec tanta oculis bona concipio? nam Venus non est 70 Venus:

hanc equidem Venerem uenerabor me ut amet posthac propitia:

Milphio, heus, Mílphio, ubi es? Mi. assum apud te eccum. Ag. at ego elixus sis uolo.

260 vel opino 261 opstipuisti Camerarius: opstituisti cod. ac tace Camerarius: actate cod. 264 mantet pol Ritschl 266 reginas (T) vel reliquias (PBC) cod. 267 seruulicolas Gruterus, sed cf. Skutsch (Jahrb. Class. Philol. suppl. 27, 103\ 270 duobolaria cod. 278 posthac Camerarius: [ac] (at PBC) posthac (pos hac) cod. (iv. 3) 279 Milphio alt. del. Bothe

M1. enim uero, ere, facis delicias. Ac. de tequidem haec 280 didici omnia.

MI. etiamne ut ames eam quam numquam tetigeris? AG. nihil id quidemst:

75 deos quoque edepol et amo et metuo, quibu' tamen ápstineo manus.

Ante. eu ecastór! quom ornatum aspicio nostrum ambarum, paenitet

exornatae ut simus. ADE. immo uero sane commode;
nam pro erili et nostro quaestu sati' bene ornatae sumus. 285
non enim potis est quaestus fieri, ni sumptus sequitur, scio,
80 et tamen quaéstus non consistet, si eum sumptus superat,

eo illud satiust ' satis ' quod satis est habitu ; (hóc) plus quam sat est.

AG. ita me dí ament, ut illa mé amet malim quam di, Milphio.

nam illa mulier lapidem silicem subigere ut se amet potest. 290

MI. pol idquidem hau mentire, nam tu es lapide silice

stultior

85 qui hanc ames. Ag. at uide sis, cum illac numquam limaui caput.

M1. curram igitur aliquo ad piscinam aut ad lacum, limum petam.

Ag. quid eo opust? Mi. ego dicam: ut illi ét tibi limem caput.

Ag. í in malam rem! M1. ibi sum equidem. Ag. perdis. 295 M1. taceo. Ag. at perpetuo uolo.

M1. enim uero, ere, meo mé lacessis ludo et delicias facis.

281 id Bothe: illic P ut vid. (pro idic? cf. 291): hoc Seyffert 282 accedit A [ego] tamen P 285 erili et] erilicet P 286 potis est q.] pote q. testatur Charisius 223, sed enim vix ferendum: potest q. P (pro potis est?) fieri... quaestus (v. 287) om. P ut vid. (propter homoeotel.) 288 habitu hoc scrips: habitus P, A n. l.: fort. hoc autem (h° aū) {quam illud quod} Ritschl 291 id quidem] equidem A (? pro icq.) 292 quom i. P (antiqua forma) 294 opus sit P (i. 7, 2) vel illic limen P 295 i in] in A (? in') perg(is) A

Ante. sati' nunc lepide ornatam credo, soror, te tibi uiderier; 90 sed ubi exempla conferentur meretricum aliarum, ibi tibi erit cordolium si quam ornatam melius forte aspexeris.

300 ADE. inuidia in me numquam innatast neque malitia, mea soror.

bono med esse ingenio ornatam quam auro multo mauolo: aurum, id fortuna inuenitur, natura ingenium bonum. 95 bonam ego quam beatam me esse nimio dici mauolo. meretricem pudorem gerere magi' decet quam purpuram:

305 magi'que id meretricem, pudorem quam aurum gerere, condecet.

pulchrum ornatum turpes mores peius caeno conlinunt, lepidi mores turpem ornatum facile factis comprobant.

AG. eho tu, uin tu facinus facere lepidum et festiuom? MI.

uolo.

Ag. potesne mi auscultare? Mi. possum. Ag. abi domum ac suspende te.

310 M1. quámobrem? AG. quia iam numquam audibis uerba tot tam suauia.

quid tibi opust uixisse? ausculta mihi modo ac suspende te.
MI. siquidem tu es mecum futurus pro uua passa pensilis. 105
AG. at ego amo hanc. MI. at ego esse et bibere. ADE. ého
tu, quid ais? ANTE. quid rogas?

ADE. uiden tu? pleni oculi sorderum quí erant, iam splendent mihi?

315 ANTE. immo etiam in medio oculo paullum sordet. cedo sis dexteram.

298 conferuntur P 300 innatast] gnata est A^1 301 vel me (ila cod.) ingenio esse P 302 id] in P 303 et 304 (post 305 in A) retractatoris esse possunt 304 vel mage 305 magisque id (?) Leo: magisque A: magis quid (-it) P (i pro ei?) 306 ef. Most. 291 turpest A 310 quid quid P 311 ac] et A 312 et ef 4 312 est ef 4 006. Nonii 11 pensili ef 204. Nonii 313 amabo f 314 ple(lli) f 315 (ADE.) cedo f 1f 315 (ADE.) cedo f 1f 315 (ADE.) cedo f 1f 315 (ADE.) f 206. Since f 316 deterain f 317 determine f 317 determine f 318 determine f 319 determine f 319 determine f 319 determine f 311 determine f 311 determine f 312 determine f 315 (ADE.) f 211 determine f 315 (ADE.) f 212 determine f 315 (ADE.) f 315 determine f 316 determine f 316 determine f 317 determine f 317 determine f 318 determine f 318 determine f 319 determine f 319 determine f 319 determine f 310 determine f 311 determine f 312 determine f 315 determine f 315 determine f 315 determine f 316 determine f 317 determine f 317 determine f 318 determine f 318 determine f 319 determine f 319 determine f 319 determine f 310 determine f 310 determine f 310 determine f 310 determine f 311 determine f 312 determine f 312 determine f 312 determine f 312 determine f 313 determine f 314 determine f 315 determine f 315 determine f 317 determine f 318 determine f 319 determine f 319 determine f 319 determine f 319 determine f 310 determine

	Ag. ut quidem tu húius oculos inlutis manibus tractes aut	
	teras?	
011	Ante. nimia nos socordia hodie tenuit. Ade. qua de re,	
	opsecro?	
	ANTE. quia non iam dudum ante lucem ad aedem Veneris	
	uenimus,	
	primae ut inferremus ignem in aram. Ade. aha! non factost	
	opus:	
	quaé habent nocturna ora, noctu sacruficatum ire occupant.	320
	priu' quam Venus expergiscatur, priu' deproperant sedulo	
115	sacruficare; nam uigilante Venere si ueniant eae,	
5	ita sunt turpes, credo ecastor Venerem ipsam e fano fugent.	
	Ag. Milphio. Mr. edepol Milphionem miserum! quid	
	nunc uis tibi?	
		001
	Ac. opsecro hercle, ut mulsa loquitur! M1. nil nisi later-	32.
	culos,	
	sesumam papaueremque, triticum et frictas nuces.	
120	Ag. ecquid amare uideor? Mi. damnum, quod Mercurius	
	minime amat.	
	Ag. namque edepol lucrum amare nullum amatorem	
	addecet.	
	Ante. eamus, mea germana. Ade. áge sis, ut lubet. Ante.	
	sequere hac. Ade. sequor.	
	MI. eunt hae. Ag. quid si adeamus? MI. adeas. Ag.	331
	primum prima salua sis,	
	et secunda tu insecundo salue in pretio; tertia	
125	salue extra pretium. Anc. tum pol ego et oleum et operam	
	perdidi.	
	AG, quó agis? ADE, egone? in aedem Veneris. AG, quid	

316 ut tu quidem P 319 primae] prima cum P (? pro primum, î.e. primum corr. primae) signem P factust A 320 occupans P 321 experiscatur P 328 nam quidem edep. Bothe (ullum) am. Brix 331 tu in s. (del. alt. in) Studemund: tu secundo Camerarius (cf. Amer. Journ. Phil. 21, 37) 333 q. te a. P (i. 9)

eo? ADE. ut Venerem propitiem.

- Ac. eho, an irata est? Ade. propitia hercle est. Ac. uel ego pro illa spondeo.
- 335 quid tu ais? ADE. quid mihi molestu's, opsecro? AG. aha, tam saeuiter!
 - ADE. mitte, amabo. Ag. quid festinas? turba nunc illi est. ADE. scio.
 - sunt illi aliae quas spectare ego et me spectari uolo.

 AG. qui lubet spectare turpis, pulchram spectandam dare?

 ADE. quia apud aedem Veneris hodie est mercatus meretricius:
- 340 eo conueniunt mercatores, ibi ego me ostendi uolo.

 AG. inuendibili merci oportet ultro emptorem adducere:

 proba mers facile emptorem reperit, tam etsi in apstruso 135

 sitast.
 - quid ais tu? quando illi apud me mecum palpas et lalas? Ade. quo die Orcus Accherunte mortuos amiserit.
- 345 AG. sunt mihi intus nescioquot nummi aurei lymphatici.

 ADE. deferto ad me, faxo actutum constiterit lymphaticum.

 MI. bellula hercle! i dierecte in maxumam malam crucem! 140
 quam magis aspecto, tam magis est nimbata et nugae merae.

 ADE. segrega sermonem. taedet. AG. age, sustolle hoc
- 350 Ade. pura sum, comperce amabo me attrectare, Agorastocles.

 Ag. quid agam nunc? Ade. si sapias, curam hanc facere
 compendi potest.
 - Ac. quid ego nunc te curem? quid ais, Milphio? M1. ecce 145 odium meum!
 - quid me uis? Ag. qur mi haec irata est? Mi. qur haec irata est tibi?
 - qur ego id curem? namque istaec magi' meast curatio?
 - 334 Add. suspectum (cf. Gellius II, 6) 340 ego om. A 342 tam etsi] tarem est et si P (pro tamenetsi?) in occulto sitast A 343 mec. caput et corpus copulas P lallas A 344 ab a. P amiserse 345 intus om. A laurei A 347 ei A (antiqua forma): A (Ac.) Ital. 351 potes Ital.; fort. pote 352 non Acidalius ais] agas P 354 vel nam quaé: nam qui Ritschl vel mage

Ag. iam hercle tu periisti, nisi illam mihi tam tranquillam 355

quam mare olimst quóm ibi alcedo pullos educit suos.

150 MI. quid faciam? Ag. exora, blandire, expalpa. MI. faciam sedulo.

sed uide sis ne tu oratorem hunc pugnis pectas postea.

Ag. non faciam. Ade. non aequos in me es, sed morare et male facis.

bene promittis multa ex multis: omnia incassum cadunt. 360 liberare iurauisti me hau semel sed centiens:

155 dum te exspecto, neque ego usquam aliam mihi paraui copiam

neque istuc usquam apparet; ita nunc seruio nihilo minus.
i, soror. apscede tu a me. Ac. perii! ecquid ais, Milphio?
Mr. mea uoluptas, mea delicia, mea uita, mea amoenitas, 365
meus ocellus, meum labellum, mea salus, meum sauium,

160 meum mel, meum cor, mea colustra, meu' molliculus caseus—

Ac. mene ego illaéc patiar praesente dici? discrucior miser, nisi ego illum iubeo quadrigis cursim ad carnuficem rapi. M1. noli, amabo, suscensere ero meo caussa mea. ego faxo, si non irata's, ninnium pro te dabit

370

165 ac te faciet ut sies cíuis Attica atque libera.
quin adire sini'? quin tibi qui bene uolunt, bene uis item?
si ante quid mentitust, nunciam dehinc erit uerax tibi.
sine te exorem, sine prehendam auriculis, sine dem sauium. 375

355 peristis A 356 alcedo testatur Priscianus 1, 206 (cf. Fronto, p. 225 N.): alcyo codd. (v. 1) seducit P 357 exblandire Goetz et Loewe palpa A fort. recte 358 postea] omnia A 361 iura uis te P (pro-tei?) sedentiens (-tlens?) P ut vid. 362 ego om. P 364 agis P 365 mea delicia testatur Gellius 19, 8, 6 (unde Nonius 100): meae deliciae codd. 366 oculus A 368 ego praesent(e) patiar illaec A (? pro pr. pa. e. i.) 371 iratașt A 372 Atque codd. 373 quin adire sinis A delphosio (ut vid.) dat A (pro q. abire s.?) quin adiri (T ut vid.) vel qui in adire (PBC ut vid.) P 374 quidem entitus it P (? pro quide ementitus) vinunc iam (cf. ad Epid. 135) 375, 376 inverso ordine P (prius omisso v. 375 propter komoeoarch.; ii. 6) 375 auris A

140

ADE. apscede hinc sis, sycophanta par ero. MI. at scin quo modo?

iam hercle ego faciam ploratillum, nisi te facio propitiam, atque hic ne me uerberetíllum faciat, nisi te propitio, male formido: noui ego huiius mores morosi malos.

380 quam ob rem amabo, mea uoluptas, sine te hoc exorarier.

AG. non ego homo trioboli sum, nisi ego illi mastigiae
exturbo oculos atque dentes. em uoluptatem tibi!

775
em mel, em cor, em labellum, ém salutem, em sauium!

MI. impias, ere, te: oratorem uerberas. AG. iam istoc magis:
385 etiam ocellum addam et labellum, linguam. MI. ecquid

facies modi?

AG. sicine ego te orares iussi? MI. quo modo ergo orem?

AG. rogas? sic enim diceres, sceleste: huiius uoluptas, te opsecro, 18 huius mel, huius cor, huius labellum, huiius lingua, huiius

huius delicia, huiius salus amoena, huiius festiuitas: 390 huiiu' colustra, huiius dulciculus caseus, mastigia,

390^a huiius cor, huiius studium, huiius sauium, mastigia; omnia illa, quae dicebas tua esse, ea mémorares mea.

M1. opsecro hercle te, uoluptas huiius atque odium meum, huiius amica mammeata, mea inimica et maleuola, oculus huiius, lippitudo mea, mel huiius, fel meum,

395 ut tu huïc irata ne sis aut, si id fieri non potest, capias restim ac te suspendas cum ero et uostra familia.

nam mihi iam uideo propter te uictitandum sorbilo, itaque iam quasi ostreatum tergum ulceribus gestito

377 plorantem illum P propiciam facio P 378 me ne P: ne in me (?) Leo 379 morosi] moros A 380 amabo om. A te hoc Geppert: te P: hoc A 385 [et] li. P 386 orare A (i. 9) iussit A ego A 389 vel huiiu' dèl. deliciae A, corr. Mercerus (ex v. 365): colustra P (ex v. 390) 390 om. A^1 (cf. ad v. sq.) 390 supra sauium mastigia scripsit dulciculus caseus A^2 392 eius A 396 quom P (antiqua forma)

propter amorem uostrum. (ADE.) amabo, men prohibere postulas

ne te uerberet magi' quam ne mendax me aduorsum siet? 400
195 Ante. aliquid huic responde, amabo, commode, ne incommodus

nobeis sit. nam detinet nos de nostro negotio.

Ade. uerum. etiam tibi hanc amittam noxiam unam, Agorastocles.

non sum irata. Ag. non es? Ade. non sum. Ag. da ergo, ut credam, sauium.

ADE. mox dabo, quom ab re diuina rediero. Ag. í ergo 405 strenue.

200 Ade. sequere me, soror. Ag. atque audin? Ade. etiam.

Ag. Veneri dicito

multum meis uerbeis salutem. ADE. dicam. AG. atque hoc audi. ADE. quid est?

Ag. paucis uerbis rem diuinam facito. atque audin? respice. respexit. idem edepol Venerem credo facturam tibi.

iii AGORASTOCLES MILPHIO

Ac. Quid nunc mi es auctor, Milphio? MI. ut me uer-410 beres

415

atque auctionem facias : nam inpunissume tibi quidem hercle uendere hasce aedis licet. Ac. quid iam? Mr. maiorem partem in ore habitas meo.

AG. supersede istis uerbis. MI. quid nunc ueis tibi?

AG. trecentos Philippos Collybisco uilico
dedi dúdum, priu' quam me euocauisti foras.
nunc opsecro te, Milphio, hanc per dexteram
perque hanc sororem laeuam perque oculos tuos
perq' meos amores perque Adelphasium meam

perque tuam leibertatem—MI. em nunc nihil opsecras. 420

400 vel mage 401 incommodis P 407 multa P audin Ritschl 409 pol P 410 auctor es A 413 parte minore h. mea P (i. 6) 414 ueis nunc A 416 dum A

	Ag. mi Milphidisce, mea commoditas, mea salus, fac quod facturum te promisisti mihi,	
	ut ego hunc lenonem perdam. M1. perfacile id quidemst	
	i, adduce testis tecum; ego intus interim	, I
425	iam et ornamentis meis et sycophantiis	
	tuom exornabo uilicum. propera atque abi.	
	Ac. fugio. Mr. meum est ístuc magis officium quan	1
	tuom	
	Ag. egone, egone, si istuc lepide ecfexis—Mi. i modo.	
	Ag. ut non ego te hodie—Mi. abi modo. Ag. emittan manu—	
430	MI. i modo. Ag. non hercle meream—MI. 6h—Ag	
	uah—Mı. abi modo	
	AG. quantum Accheruntest mortuorum. MI. etiamne	3
	abis	?
	AG. neque quantum aquaist in marí—M1. abiturun es?	
	Ag. neque nubes omnes quantumst—M1. pergin pergere	2
	Ag. neque stellae in caelo—Mi. pergin auris tundere?	2
435	Ag. neque hoc neque illuc neque—enim uero serio—	
	neque hercle uero—quid opust uerbis? quippini?	
	quod uno uerbo—dicere hic quidueis licet—	
	neque hercle uero serio—scin quomodo?	
	ita me di amabunt—uin bona dicam fide?	3
440	quod hic inter nos liceat—ita me Iuppiter—	
	scin quam uidetur? credin quod ego fabuler?	
	Mr. si nequeo facere ut abeas, egomet abiero;	
	nam isti quidem hercle orationi Oédipo	
	opust cóniectore, qui Sphingi interpres fuit.—	38
445	Ag. illic hinc iratus abiit. nunc mihi cautio est	
	ne meamet culpa meo amori obiexim moram.	

422 te esse promisisti (-misti?) P 424 om. A (propter homoeo. arch.?) 425 et ornamentis] tormentis A mis P (antiqua forma) 430 merear A 432 mare A 435 illud A 436 opus A 440 licet A 441 vel sic distingue scin quam?—uidetur—uide tu P 442 abireo P 443 orationist (deinde opus) Bothe (sed cf. Journ. Phil. 27, 217) ibo atque arcessam testis, quando Amor iubet me oboedientem | esse seruo liberum.—

ACTVS II

II LYCVS ANTAMOENIDES

11	III CVS III II II OERIDES	
	Ly. Di illum infelicent omnes qui post hunc diem	
	leno ullam Veneri umquam immolarit hostiam quiue ullum turis granum sacruficauerit.	450
	nam ego hodie infelix dis meis fratissumis	
5	sex immolaui agnos nec potui tamen	
	propitiam Venerem facere uti esset mihi.	
	quoniam litare nequeo, ábii illim ilico	455
	iratus, uotui exta prosicarier;	
	[neque ea poricere uolui, quoniam non bona	456a
10	haruspex dixit : deam esse indignam credidi.]	456b
	eo pácto auarae Veneri pulchre adii manum.	
	quando id quod sat erat satis habere noluit,	
	ego pausam feci. sic ago, sic me decet.	
	ego faxo posthac di deaeque ceteri	460
15	contentiores mage erunt atque auidi minus,	
	quom scibunt Veneri ut adierit leno manum.	
	condigne haruspex, non homo trioboli,	
	omnibus in extis aibat portendi mihi	
	malum damnumque et deos esse iratos mihi.	465
20	quid ei diuini aut humani aequomst credere?	
	mina mihi argenti dono postilla datast.	
	sed quaeso, ubinam illic restitit miles modo	

⁴⁴⁷ Amor (iambus) hic vix ferendum quando (ita) Luchs: quando (!) Leo iubet Amor vel Amorí lubet (lubet B) Luchs 448 meo ob. B: ob. me Bentley: meo ob. (me) Gruterus, fort. recte 451 quiue] qui A (iii. 3) 453 agnos immolaui Pylades 454 (aes) esset Palmer 455 non queo Geppert vel abiui 456 uolui A exta uotui Reiz: uotui (ei) (!) Leo 456a, 456b om. A 456a poricere Seyffert: picere cod. 456b dea e. indigna Pistoris 459 paussam A 461 audiui A 462 qum P 463 post v. 471 A (ii. 6) 466 aut Pius: haud P: atque A

	quei hanc mihi donauit, quem ego uocaui ad prandium?	
470	sed eccum incedit. Anta. ita ut occepi dicere,	
	lenulle, dé illac pugna Pentetronica,	2
	quom sexaginta milia hominum uno die	
	uolaticorum manibus occidi meis.	
	Ly. uolaticorum—hóminum? Anta. íta deico quidem.	
47.5	Ly. an, opsecro, usquam sunt homines uolatici?	
11.50	Anta. fuere. uerum ego interfeci. Ly. quo modo	3
	potuisti? Anta. dicam. uiscum legioni dedi	3
	fundasque; eo praésternebant folia farferi.	
	Ly. quoi rei? Anta. the ad fundas uiscus adhaerescerett.	
480	Ly. perge. optume hercle peiieras. quid postea?	
400	Anta. in fundas uisci indebant grandiculos globos,	•
	eo illós uolantis iussi funditarier.	3
	quid multa uerba? quemquem uisco offenderant,	
84-5	tam crebri ad terram reccidebant quam pira.	
04-5	ut quisque acciderat, eum necabam ilico	
	per cerebrum pinna sua sibi quasi turturem.	
	Ly. si hercle istuc umquam factum est, tum me Iup-	4
	piter	
	faciat ut semper sacruficem nec umquám litem.	
400	Anta. an mi haec non credis? Ly. credo, ut mi ae-	
490	quomst credier.	
	age eamus intro. Anta. dum exta referuntur, uolo	
	ANTA. ausculta. Ly. non hercle auscultabo. Anta. quo	45
	modo?	
	modo ș	
	471 lenulle Priscianus testatur 1, 109 : lenullo A : lenuile Put vid. (1	
p	ro L) 474 euolaticorum P (cum A ante corr.) (E erat personae	

nota): uclaticorumne Guietus 475 uiatici P 479 ad f. u. ne Bothe fort. ambhaeresceret (v, p. 81) 481 uisci indebant Gruterus: uisclindebant A: uis uindebant P glandiculos A482 eo Camerarius: eos A: ego P 485 accidebant P: aecivel reci- A 489 vel necumquam 490 est aecum P credere A 491 referantur A 493 auscultabo usque ad (v. sq.) hercle om. P (propter homoeoteleuton) . 14

colaphis quidem hercle tuom iam dilidam caput,
nisi aut auscultas aut—is in malam crucem.

Ly. malam crucem ibo potius. Anta. certumnest tibi?

Ly. certum. Anta. tum tu igitur die bonó, Aphrodisiis,
addice tuam mihi meretricem minusculam.

Ly. ita res diuina mihi fuit: res serias
omnis extollo ex hoc die in alium diem.
profestos festos habeam decretum est mihi.

500
profestos festos habeam decretum est mihi.

ACTVS III

III.i AGORASTOCLES ADVOCATI

in hunc diem iam tuo' sum mercennarius.--

AG. Ita me dí ament, tardo amico nihil est quicquam nequius, praesertim homini amanti, qui quidquid agit properat omnia. 505 sicut ego hos duco aduocatos, homines spissigradissumos, tardiores quam corbitae sunt in tranquillo mari.

5 atque equidem hercle dedita opera amicos fugitaui senes: scibam aetati tardiores, metui meo amori moram. nequiquam hos procos mi elegi loripedes, tardissumos. quin si ituri hodie estis, ite, aut ite hinc in malam crucem. sicine oportet ire amicos homini amanti operam datum?

10 nam istequidem gradus succretust cribro pollinario; nisi cum pedicis condedicistis istoc grassari gradu.

ADV. heus tu, quamquam nos uidemur tibi plebeii et pau- 515 peres,

si nec recte dicis nobis diues de summo loco,

494 elidam P 495 aut pr. 0m. P 497 aphrodiis P 500 ex 0m. A 501-71 deest A 501 vel Anta. pr. profestos Turnebus: profectos cod. 504 nihili cod. inequius P^{BC} (vix proiniquius) 505 que cod. (corr. B) 507 corbitae Nonius 533: corditae cod. (D pro B) in et in codd. Nonii 511 aut ite Ital.: audite cod.

diuitem audacter solemus mactare infortunio. nec tibi nos obnoxii istuc quid tu ames aut oderis: 15 quom argentum pro capite dedimus, nostrum dedimus, non tuom: 520 liberos nos esse oportet. nos te nihili pendimus, ne tuo nós amori seruos esse addictos censeas. liberos homines per urbem modico magi' par est gradu ire, seruoli esse duco festinantem currere. 20 praesertim in re populi placida atque interfectis hostibus 525 non decet tumultuari. sed si properabas magis. pridie nos te aduocatos huc duxisse oportuit. ne tu opinere, hau quisquam hodie nostrum curret per uias neque nos populus pro cerritis insectabit lapidibus. 25 Ag. at si ad prandium me in aedem uos dixissem ducere, 530 uinceretis ceruom cursu uel gralatorem gradu; nunc uos quia mihi aduocatos dixi et testis ducere, podagrosi estis ac uicistis cocleam tarditudine. ADV. an uero non iusta caussa est qur curratur celeriter ubi bibas, edas de alieno quantum ueis usque ad fatim,

sed tamen cum eo cum quiqui, quamquam sumu' pauperculi, est domi quod edimus, ne nos tam contemptim conteras. quidquid est pauxillulum illuc, omne nostrum id intus est, 35 neque nos quemquam flagitamus neque nos quisquam flagitat.

518 obnoxii Bothe: obnixii [sumus] cod. (? pro obnixi s.)

521 seruos Pylades: seruos [tuos] cod.

522 vel mage
523 (seruuli C: seruili D: seruile B: Tn. l.) (ul per ligaturam script. cum il facile confunditur)
527 vel opines
530 ceruom cursu] circum (? i.d.

κίρκον. 'accipitrem') curso cod. Varronis de L. L. 7, 69: cursu ceruas
codd. Pauli 97 uel] el B: et codd. Pauli vel grall-: glabatorem cod.

(Β pro R; pro glar-, plebeia forma)
532 tarditune cod.
533 an
Doussa: ad (at) cod. quor Ritschl: quo cod.
534 edis Speijer
ueis ut vid. cod. (unde uelis P^{CD}, om. B)
535 quoio Bergh:
quio cod.
536 quom eo quom cod. (antiqua forma)
538
pauxillum B
nostrum id omne cod.: traieci int. est] non
tuomst Bentley

14*

. •	Ac. nimis iracundi estis: equidem haec uobis dixi per	540
	Adv. per iocum itidem dictum habeto quae nos tibi respondimus.	
40	Ag. opsecro hercle, operam celocem hanc mihi, ne corbitam date;	
	adtrepidate saltem, nam uos adproperare hau postulo.
Adv. si quid tu placide otioseque agere uis, operam damus; si properas, cursores meliust te aduocatos ducere.	545
45	Ag. scitis rem, narraui uobis quod uostra opera mi opu' siet, de lenone hoc qui me amantem ludificatur tam diu, ei paratae ut sint insidiae de auro et de seruo meo.	
	ADV. omnia istaec scimus iam nos, si hi spectatores sciant; horunc hic nunc caussa haec agitur spectatorum fabula:	550
50	hos te satius est docere, ut, quando agas, quid agas sciant.
nos tu ne curassis: scimus rem omnem, quippe omnes simul
dedicimus tecum una, ut respondere possimus tibi.	
	Ac. ita profecto est. sed agite igitur, ut sciam uos scire, rem	555
55	expedite et mihi quae uobis dudum dixi dicite. Adv. itane? temptas an sciamus? non meminisse nos ratu's quo modo trecentos Philippos Collybisco uilico	
	dederis, quos deferret huc ad lenonem inimicum tuom, isq'se ut adsímularet peregrinum esse aliunde ex alio oppido? ubi is detulerit, tú eo seruom quaesitum aduentes tuom	560
63	cum pecunia. Ag. meministis memoriter, seruasti' me. Adv. ille negabit: Milphionem quaeri censebit tuom; id duplicabit omne furtum. leno addicetur tibi.	

542 dicta Bentley 543-6 (etiam 567-77) retractatoris esse credit Leo, 'breviorem scaenam Plautinae substitutam' 543 celocem testatur Nonius 533: uelocem cod. ne] nec Nonius 547 quid Ussing 551 hic Pylades: hinc cod. 552 agas sc. Acidalius: agant sc. cod. 554 possemus Leo 556 et del. Lambinus, Ritschl 560 isque del. Leo esse del. Bothe aduentes Bothe: aduentes cod. (T pro I): tares Scyffert 562 qum cod.

565 ad eam rem nos esse testis uis tibi. Ac. teneti' rem.

ADV. uix quidem hercle, ita pauxilla est, digitulis primoribus.

Ac. hoc cito et cursim est agendum. propera iam quantum potest.

ADV. bene uale igitur. te aduocatos meliust celeris ducere; 65 tardi sumu' nos. AG. optume itis, pessume hercle dicitis.

570 quin etiam deciderint femina uobis in talos uelim.

ADV. at edepol nos tíbi in lúmbos linguam atque oculos in solum.

AG. heia! hau uostrumst iracundos esse quod dixi ioco.

ADV. nec tuom quidem est amicis per iocum iniuste loqui. 70

AG. mittite istaec. quid uelim uos scitis. ADV. callemus probe:

575 lenonem ut peiiurum perdas, id studes. Ag. teneti' rem. eugae! opportune egrediuntur Milphio una et uilicus. basilice exornatus cedit et fabre ad fallaciam.

MILPHIO COLLYBISCYS AGORASTOCLES ii ADVOCATI

MI. Iam tenes praecepta in corde? Co. pulchre. MI. uide sis calleas.

Co. quid opust uerbis? callum aprugnum callere aeque non sinam.

580 MI. fac modo ut condocta tibi sint dicta ad hanc fallaciam.

Co. quin edepol condoctior sum quam tragoedi aut comici.

MI. probus homost. Ag. adeamus propius. adsunt testes. 5

MI. tot quidem

non potuisti adducere homines magis ad hanc rem idoneos.

565 testis] estis cod. 566 vix hercule itast p. Geppert 567-77 cf. ad 543-6 568 aduocatus cod. melius cod. 570 tobis femina cod.: trai. Ritschl 571 tibi nos Bothe 572 accedit A 573 ne A 574 mitte ut vid. A uelim uos] uelimus A 576 Ecce P 577 incedit P 582 ad eam proprius (propius D) P adsunt t.? Milphioni tribuit, tot quidem Agorastocli Leo

585

quiqui tamen

nam istorum nullus nefastust : comitiales sunt meri ; ibi habitant, ibi eos conspicias quam praetorem saepius.

10 quam hi sunt qui, si nihil est quicum litigent, litis emunt.

ADV. di te perdant! M1. uos quidem hercle—cúm eo cum

hodie iuris coctiores non sunt qui litis creant

	sed isti iam sciunt negoti quid sit? Ac. omne in ordinem. MI. tum uos animum aduortite igitur. hunc uos lenonem Lycum	590
15	nouistis? Adv. facile. Co. at pol ego eum qua sit facie nescio.	
	eum mihi uolo demonstretis hominem. Adv. nos curabimus. sati' praeceptumst. Ag. hic trecentos nummos numeratos	
	habet.	
	ADV. ergo nos inspicere oportet istuc aurum, Agorastocles, ut sciamus quid dicamus mox pro testimonio.	595
20	Co. agite, inspicite. ADV. aurum est profecto hic, spectatores, comicum:	
	macerato hoc pingues fiunt auro in barbaria boues; • uerum ad hanc rem agundam Philippum est: ita nos adsi-	
	mulabimus. Co. sed ita adsimulatote quasi ego sim peregrinus. Adv. scilicet,	600
25	et quidem quasi tu nobiscum adueniens hodie oraueris
liberum ut commostraremus tibi locum et uoluptárium
ubi ames, potes, pergraecere. Co. eu edepol mortalis malos!
Ac. ego enim docui. Mr. quis te porro? Co. agite intro	
	abite, Agorastocles, ne hic uos mecum conspicetur leno neu fallaciae	605
	586 doctiores Ital. (An. l.) fort. recte 587 quic. l. l. e.] litium lites semunt P († pro (aliud) vel (quicquam) lit. etc.) 588 quom eo quom P (antiqua forma) 590 omnem in ordine P: omne in ordine Ital. 593 uolo mihi P 597 hoc Geppert: om. P 599 ab A agundum est philippum est ita nos adsimulemus A 601 hodie om. A 602 uoltarium A 603 eu om. A 604-34 deest A	

10

praepedimentum obiciatur. Adv. hic homo sapienter sapit, facite quod iubet. Ag. abeamus. sed uos—Adv. sati' 30 dictumst. abi.

Ag. abeo. Adv. quaeso, di inmortales, quin abis? Ag. abeo.—Adv. sapis.

Co. st!

6c9º tace. Adv. quid est? Co. fores haé fecerunt magnum flagitium modo.

610 ADV. quid (id) est flagiti? Co. crepuerunt clare. ADV. di te perduint!

pone nos recede. Co. fiat. Adv. nos priores ibimus. 3 Co. faciuntscurrae quod consuerunt: pone sese homines locant. Adv. illic homo est qui egreditur leno. Co. bonus est, nam similis malist.

iam nunc ego illic egredienti sanguinem exsugam procul.

Lycvs Advocati Collybiscvs iii

615 Lv. Iam ego istúc reuortar, miles: conuiuas uolo
reperire nobis commodos qui una sient;
interibi attulerint exta, [atque] eadem mulieres
iam ab re diuina credo apparebunt domi.
sed quid huc tantum hominum incedunt? ecquidnam adfe-5
runt?

620 et illé chlamydatus quisnam est qui sequitur procul?

ADV. Aetoli ciues te salutamus, Lyce,
quamquam hanc salutem ferimus inuiti tibi et
622³ quamquam bene uolumus leniter lenonibus.

Ly. fortunati omnes sitis, quod certo scio

nec fore nec Fortunam id situram fieri.

606-8 vel Ag. hic . . . dictumst. Adv. abi. Ag. abeo . . . inmortales—Adv. quin 607 sed] et Seyffert 609 st Camerarius : si cod. 610 id add. Acidalius 612 vel sesse (antiqua forma !) 615 istuc (? pro isto) ego cod. : trai. Bothe 617 attulerint (B) vel attulerint ($P^{\rm CD}$) cod. atque improbat Niemoeller 618 rediuiua cod. 620 vel ill' sequetur cod. 622° (cum et v. prioris) secl. Bentley (cf. v. 639) (vid. ad v. 706) 624 fore nec Pylades: foren et cod.

	ADV. istic est thensaurus stultis in lingua situs,	625
	ut quaestui habeant male loqui melioribus.	
	Ly. uiam qui nescit qua deueniat ad mare,	
15	eum oportet amnem quaerere comitem sibi.	
	ego male loquendi uobis nesciui uiam:	
		630
	si bene dicetis, uostra ripa uos sequar,	
	si male dicetis, uostro gradiar limite.	
20	ADV. malo bene facere tantumdemst periculum	
	quantum bono male facere. Ly. qui uero? ADV. scies.	
		635
	bono si quid male facias, aetatem expetit.	
	Ly. facete dictum! sed quid istúc ad me attinet?	
25	ADV. quia nos honoris tui caussa ad te uenimus,	
	quamquam bene uolumus leniter lenonibus.	
	Ly. si quid boni adportatis, habeo gratiam.	640
	Adv. boni de nostro tibi nec ferimus nec damus	
	neque pollicemur neque adeo uolumus datum.	
30	Lv. credo hercle uobeis: ita uostra est benignitas.	
	sed quid nunc uoltis? ADV. hunc chlamydatum quem uides,	
	ei Márs iratust. Co. capiti uostro istuc quidem!	645
	ADV. nunc hunc, Lyce, ad te diripiundum adducimus.	
	Co. cum praeda hic hodie incedet uenator domum:	
35	canes compellunt in plagas lepide lupum.	
	Ly. quis hic est? ADV. nescimus nos quidem istum qui siet;	
	nisi dudum mane ut ad portum processimus,	650
	atque istunc e naui exeuntem oneraria	
-	uidemus. adiit ad nos extemplo exiens;	

630 amnis Brix 631 uos ripa Bothe 634 qui Ital.: quid cod. 635 accedit A bene] male A (ex v. 636) id beneficium interit P: id del. Bentley: aetatem expetit A (ex v. 636) 636 expetis A 638 [huc] ad te P, unde tui honoris causa huc ad te Reiz 640 adportastis A 641 damus [tibi] P 646 hunc nunc P 647 raeda P 648 lupum] lycum P (Pro Nύκοι) 649 istum quidem P . 650 d. a mane P

	salutat, respondemus. Co. mortalis malos!	4
	ut ingrediuntur docte in sycophantiam!	
655	Ly. quid deinde? ADv. sermonem ibi nobiscum copulat.	
	ait se peregrinum esse, huius ignarum oppidi;	
	locum sibi uelle liberum praeberier	
	ubi nequam faciat. nos hominem ad te adduximus.	4!
	tu sei te dí amant, agere tuam rem occasiost.	
660	Ly. itane ille est cupiens? ADV. aurum habet. Ly. praeda haec meast.	
	ADV. potare, amare uolt. Lv. locum lepidum dabo,	
	ADV. at enim hic clam, furtim esse uolt, ne quis sciat	
	neue arbiter sit. nam hic latro in Sparta fuit,	50
	ut quidem ipse nobeis dixit, apud regem Attalum;	
665	ind' nunc aufugit, quoniam capitur oppidum.	
	Co. nimi' lepide de latrone, de Sparta optume.	
	Ly. di deaeque uobis multa bona dent, quom mihi	
	et bene praecipitis et bonam praedam datis.	55
	ADV. immo ut ipse nobis dixit, quo accures magis,	
670	trecentos nummos Philippos portat praesidi.	
	Ly. rex sum, si ego illunc hodie ad me hominem adlexero.	
	ADV. quin hicquidem tuos est. Ly. opsecro hercle hor-	
	tamini,	
	ut deuortatur ad me in hospitium optumum.	60
	ADV. neque nos hortari neque dehortari decet	
	hominem peregrinum: tuam rem tú ages, si sapis.	
	nos tibi palumbem ad aream usque adduximus:	
	nunc te illum meliust capere, si captum esse uis.	
	Co. iamne itis? quid quod uobeis mandaui, hospites?	65
	655 copulant P 658 faciet P 659 age Acidalius 660	

ille . . . habet advocatis dat Seyffert

662) 662 (se) esse Mueller

663 siparta P

665 nunc om. A: huc Camerarius

669 accurres codd.

670 praesidi Gulielmius: praes ibi (prae sibi) codd., vix recte

671 illum rodd. vel ad med: om. A (? pro hod. hom. ad me adle.)

mallexero P

672 tuus sum A (pro sume?): tuus Ly. est P (in archetypo E nota lenonis personae erat)

673 melius codd. castum P

	ADV. cum illoc te meliust tuam rem, ádulescens, loqui:	680
	illic est ad istas res probus quas quaeritas.	000
	Co. uidere equidem uos uellem quom huic aurum darem.	
	ADV. illinc procul nos istuc inspectabimus.	
0	Co. bonam dedistis mihi operam. Lv. it ad me lucrum.	
	Co. illud quidem quorsum asinus caedit calcibus.	
	Ly. blande hominem compellabo. hóspes hospitem	685
	salutat. saluom te aduenire gaudeo.	
	Co. multa tibi di dent bona, quom me saluom esse uis.	
~
5	Ly. hospitium te aiunt quaeritare. Co. quaerito.	
	Ly. ita illí dixerunt quei hinc a me abierunt modo,	
	te quaeritare a muschis. Co. minime gentium.	690
	Lv. quid ita? Co. quia (a) múscis si mi hospitium quae-	
	rerem,	
	adueniens irem in carcerem recta uia.	
2	ego id quaero hospitium ubi ego curer mollius	
	quam regi Antiocho oculi curari solent.	
	Ly. edepol ne tibi illum possum festiuom dare,	600
	siquidem potes esse te pati in lepido loco,	695
	in lecto lepide strato lepidam mulierem	
_	* *	
5	complexum contrectare. Co. is, leno, uiam.	
	Ly. ubi tu Leucadio, Lesbio, Thasio, Chio,	
	uetustáte uino edentulo aetatem inriges;	700
	ibi ego te repplebo usque unguentum geumatis,	
	quid multa uerba? faciam, ubi tu laueris,	
0	ibi ut bálineator faciat unguentariam.	
	sed haec latrocinantur quae ego dixi omnia.	
	Co. quid ita? Ly. quia aurum poscunt praesentarium.	709
	679 quom P (antiqua forma) rem tuam Guietus 682 illic A 690 muscis codd. (cf. Class. Rev. 10, 333) [ah] mi. A (ex v. 691?)	
	for a add Ital (cf adv 600) for [huc] irem P for hostium P	

679 quom P (antiqua forma) rem tuam Guietus 682 illic A
690 muscis codd. (cf. Class. Rev. 10, 333) [ah] mi. A (ex v. 691?)
691 a add. Ital. (cf. ad v. 690) 692 [huc] irem P 693 hostium P
694 quam (quom) Schoell ocelli Goetz, Loewe (cf. v. 366 oculus pro
ocellus): eculei Mueller (Rhein. Mus. 54, 529) fort. recte: loculi alii
(cf. Men. 691 oculos pro loculos) 695 illud Ital. 696 te om. P
697 [et] lepidam A 699 choo P 701 ego om. P egeumatis P (? pro te g.): cheumatis Ritschi 702 laueres A

95

iv

15

Co. quin hercle accipere tu non mauis quam ego dare.

Adv. quid si euocemus huc foras Agorastoclem,
ut ipsus testis sit sibi certissumus?
heus tu, qui furem captas, egredere ocius,
ut tute inspectes aurum longii dare.

710 ut tute inspectes aurum lenoni dare.

AGORASTOCLES ADVOCATI COLLYBISCUS LYCUS

AG. Quid est? quid uoltis, testes? ADV. specta ad dexteram. tuo' seruos aurum | ipsi lenoni dabit.
Co. age, accipe hoc sis: heic sunt numerati aurei

Co. age, accipe hoc sis: heic sunt numerati aurei trecenti nummi qui uocantur Philippei.

715 hinc me procura; propere hosce apsumi uolo.

Ly. edepol fecisti prodigum promum tibi.

age, eamus intro. Co. te sequor. Ly. age, age, ambula, ibi quae relicua alia fabulabimur.

Co. eadem narrabo tibi res Spartiaticas.

720 Ly. quin sequere me ergo.—Co. abduc intro. addictum 10 tenes.—

AG. quid nunc mi auctores estis? ADV. ut frugi sies.

Ac. quid si animus esse non sinit? ADV. esto ut sinit.

Ag. uidistis leno quom aurum accepit? ADv. uidimus.

Ag. eum uos meum esse seruom scitis? Adv. sciuimus.

725 Ag. rem aduorsus populi saepe leges? Adv. sciuimus.

Ac. em istaec uolo ergo uos commeminisse omnia,

mox ad praetorem quom usus ueniet. Adv. meminimus.

Ac. quid si recenti re aedis pultem? Adv. censeo. Ac. si pultem, non recludet? Adv. panem frangito.

706 Qui P post hunc v. secuntur in P vv. 720, 707, 708, in A vv. 707, 720 (om. ad. te.), 730, 708; scilicet decurtandae scaenae causa versus in margine adscripti erant 708-45 deest A 710 dari (-rei) Bentley 712 (iam) ipsi Geppert: fort. (ubi) ipsi dabit Pylades: dabat cod. 713 hic Ital.: se ic cod. 714 philippi cod. (i. 7) 718 ibique r. cod. 720 (cf. ad 706) ergo] intro codd. in priore loco abduc] duc me ergo codd. ibid. 721 sies Ital.: spes cod. 722 (ita) ut Mueller 724 sciuimus Camerarius: scimus cod. 727 quom ad praetorem cod.: trai. Geppert

20	AG. si exierit ieno, censen nominem interrogeni	730
	meu' seruos ad eum ueneritne? Adv. quippini?	
	Ag. cum auri ducentis nummis Philippis? Adv. quippini?	
	Ag. ibi extémplo leno errabit. Adv. qua de re? Ag. rogas?	
	quia centum nummis minu' dicetur. ADv. bene putas.	
25	Ag. alium censebit quaeritari. Adv. scilicet.	735
20	Ag. extemplo denegabit. Adv. iuratus quidem.	
	Ag. homo fúrti sese astringet—Apv. hau dubium id quidemst.	
	Ac. quantum quantum ad eum erit delatum. Apv. quippini?	
	Ag. Diespiter uos perduit! ADv. te quippini?	
		710
30	Ag. ibo et pultabo ianuám. Adv. ita, quippini?	740
	Ag. tacendi tempus est, nam crepuerunt fores.	
	foras egredier üideo lenonem Lycum.	
	adeste quaeso. Adv. quippini? * si uoles	
	operire capita, ne nos leno nouerit,	
35	qui illi malae rei tantae fuimus inlices.	745
V	Lyevs Agorastocles Advocati	
	Ly. Suspendant omnes nunciam se haruspices	
	quam ego illis posthac quod loquantur creduam,	
	qui in re diuina dudum dicebant mihi	
	malum damnumque maxumum portendier:	
5	is explicaui meam rem postilla lucro.	for pr
S.	*	750
	Ag. saluos sis, leno. Lv. di te ament, Agorastocles.	
	Ag. magi' me benigne nunc salutas quam antidhac.	

730 (cf. ad 706) censent P (pro censen) ; quid tum A 731 seruos Geppert ; seruosi cod. 732 quom cod. (antiqua forma) 734 dicetur Pylades ; diceretur cod. 737 furtis ese ant furtisé cod. (vii. 4) (furtis est B^1D^1 , f. es C^1B^2 , f. e C^2D^2) adstringit cod. (pro et?) quidem $P^{\rm CD}$; quid est B 739 post 740 posuit Acidalius 742 egredie T ut vid. ; egredietur $P^{\rm CD}$; egredi eccum Mueller (Rhein. Mus. 54, 528), nam cgredier forma suspecta 743 (sine) si Geppert 744 operite Scaliger 745 qui] quid codd. Nonii 446 (?pro quia) accedit A sese A 748 vel quoi vix dina 750 explicauit A 752 vel mage 753 quasi nautin A (T pro I) ; quast naui in P

Ly. tranquillitas euenit quasi naui in mari:

utquomque est uentus exim uelum uortitus	r.	
755 Ag. ualeant apud te quos uolo; atque hau	i te uolo.	I
Ly. ualent ut postulatumst, uerum non tib	oi.	
Ag. mitte ad me, si audes, hodie Adelpha	sium tuam,	
die fésto celebri nobilique Aphrodisiis.		
Ly. calidum prandisti prandium hodie? d	ic mihi.	
760 Ag. quid iam? Lv. quia os nunc f	rigefactas, quom i	1
	rogas.	
Ag. hoc age sis, leno. seruom esse audiu	i meum	
apud te. Ly. apud me? numquam factur	n reperies.	
Ag. mentire. nam ad te uenit aurumque	attulit.	
ita mi renuntiatumst, quibu' credo sátis.		
765 Lv. malus es, captatum me aduenis cum te	estibus. 2	30
tuorum apud me nemost nec quicquam tui		
Ag. mementote illuc, aduocati. Adv. me	minimus.	
Ly. hahahae! iam teneo quid sit, perspexi	modo.	
hi qui illum dudum conciliauerunt mihi		
770 peregrinum Spartanum, id nunc his cerebru		633
me esse hos trecentos Philippos facturum l		
nunc hunc inimicum quia esse sciuerunt m	ihi,	
eum adlegarunt suom qui seruom diceret		
cum auro esse apud me; compositast fallac	cia	
775 ut eo me priuent atque inter se diuidant.	. 31	0
lupo agnum eripere postulant. nugas agur		
Ag. negasne apud te esse aurum nec seruo		
Ly. nego: et negando, si quid refert, aruio		
ADV. periisti, leno. nam istest huiius uilic	us	
780 quem tibi nos esse Spartiatem diximus,	3:	5
qui ad te trecentos Philippeos modo detulit		
idque in istoc adeo aurum inest marsuppi	0.	

754 est om. A fort. uentust 755 ualent A (cf. 756) 756 postulant um est A 763 maurumque P 765 est A qum P 768 vel hahae perpexit P 773 vel adlegauerunt 774 quom P (antiqua forma) 777 nec] ne A 778 aruio (plebeia forma) vel răuio 781 philippos P 782 adeo in istoc Pylades

Ly. uae uostrae aetati! Adv. id quidem (in) mundo est tuae.	
Ag. age omitte actutum, furcifer, marsuppium:	
40 manufesto fur es. mihi quaeso hercle operam date	785
dum me uideatis seruom ab hoc abducere.—	
Ly. nunc pol ego perii certo, haud arbitrario.	
consulto hoc factum est mihi ut insidiae fierent.	
sed quid ego dubito fugere hinc in malam crucem	
45 priu' quam hinc optorto collo ad praetorem trahor?	790
eheu! quom ego habui háriolos haruspices;	
qui si quid bene promittunt, perspisso euenit,	
id quod mali promittunt, praesentariist.	
nunc ibo, amicos consulam quo me modo	
50 suspendere aequom censeant potissumum	79

vi Agorastocles Collybiscus Advocati

AG. Age tu progredere, ut [testes] uideant te ire istinc foras. estne hic meu' seruos? Co. sum hercle uero, Agorastocles. AG. quid nunc, sceleste leno? ADV. quicum litigas apscessit. AG. utinam hinc abierit malam crucem!

5 ADV. ita nos uelle aequom est. Ag. cras susscribam homini 800 dicam.

Co. numquid me? Ag. apscedas, sumas ornatum tuom. Co. non sum nequiquam miles factus; paullulum praedae intus feci: dum lenonis familia dormitat, extis sum satur factus probe.

10 apscedam hinc intro.—Ag. factum a uobis comiter. bonam dedistis, aduocati, operam mihi.

des 92 rone-

805

. 783-849 deest A 783 istuc quidem Luchs in add. Pylades 785 vel post mihi distingue 791 quam codd. Nonii 392 792 Quia quid codd. Nonii (?pro Quidquid) 792, 793 perspisso . . . promittunt om. cod. (propter homoeotel.): supplet Nonius 793 presentari est codd. Nonii: praesentarium est PBC 796 age tu Ital.: agetur cod.: hoc potius ut ex Agorastoclis nomine ortum del. Spengel testes del. Bentley 797 hercle Acidalius: [me] hercle cod. 798 quiquom cod. (antiqua forma) 799 aberit cod. 801 numquid Lambinus: num qui cod. 803 fc. in. (?) Leo, nam praedae cum elisione dipthongi suspectum (nisi quidem praedae Int- promuntiandum)

cras mane, quaeso, in comitio estote obuiam.

tu sequere me intro. uos ualete.—Adv. et tu uale.
iniuriam illic insignite postulat:

810 nostro seruire nos sibi censet cibo.
uerum ita sunt * isti nostri diuites:
si quid bene facias, leuior pluma est gratia,
si quid peccatumst, plumbeas iras gerunt.
domos abeamus nostras, sultis, nunciam,

815 quando id quoi rei operam dedimus impetrauimus,
ut perderemus corruptorem ciuium.—

ACTVS IV

MILPHIO

IV. i

Exspecto quo pacto meae techinae processurae sient. studeo hunc lenonem perderé, ut meum erum miserum macerat,

is me autem porro uerberat, incursat pugnis, calcibus:

820 seruire amanti miseria est, praesertim qui quod amat caret.

attat! e fano recipere uideo se Syncerastum,

lenonis seruom; quid habeat sermonis auscultabo.

SYNCERASTVS MILPHIO

ii

Sy. Sati' spectatum est, deos atque homines eius neclegere gratiam, quoi hominí erus est consimilis uelut ego habeo hunc huiusmodi

825 neque peiiurior neque peior alter usquam est gentium

810 nostro Ital.: nostros cod. 811 (morati) Palmer (Hermath. 5, 61): fort. uerum (enim uero), vel uerum ita sunt, (ita sunt) uostri Bach 812 gratia Ital.: grauia cod. 818 ut] qui Ital. (iut B, pro uti?) 820 praesentim cod. (corr. D) 822 sermones cod. (i.e. -is) 824 quoius hominis Geppert est Pylades (etiam cod.?): et PBC

quuti cod.

	quám erus meus est, neque tam luteus neque tam caeno conlitus.	
5	ita me dí ament, uel in lautumiis uel in pistrino mauelim	
	agere aetatem praepeditus latere forti ferreo	
	quam apud lenonem hunc seruitutem colere. quid illuc est genus,	
	quaé illic hominum corruptelae fiunt! di uostram fidem!	83
	quoduis genus ibi hominum uideas quasi Accheruntem ueneris,	
10	equitem, peditem, libertinum, furem an fugitiuom uelis,	
	uerberatum, uinctum, addictum: quí habet quod det, utut homo est,	
	omnia genera recipiuntur; itaque in totis aedibus	
	tenebrae, latebrae, bibitur, estur quasi in popina, haú secus. ibi tu uideas litteratas fictilis epistulas,	83
15	pice signatas, nomina insunt cubitum longis litteris: ita uinariorum habemus nostrae dilectum domi.	
	Mi. omnia edepol mira sunt nesi erus hunc heredem facit,	
	nam id quidem, illi, uti meditatur, uerba facit emortuo.	0.
	et adire lubet hominem et autem nimis eum ausculto lubens.	04
	Sy. haec quom hic uideo fieri, crucior: pretiis emptos	
20	sy. have quon me added herr, crucior, precus emptos maxumis	
	apud nos expeculiatos seruos fieri suis eris.	
	sed ad postremum nihil apparet: male partum male disperit.	
	M1. proinde habet orationem quasi ipse sit frugi bonae,	8.4
	qui ipsus hercle ignauiorem potis est facere Ignauiam.	04
0 6	Sy. nunc domum haec ab aedi Veneris refero uasa, ubi	
25		
	eru' nequiuit propitiare Venerem suo festo die.	
	era nequian propinare venerem suo lesto die.	
	828 ferreo Scaliger: ferro cod. 829 quod Bothe 832 an Acidalius: ad cod.: del. (?) Leo 833 utut ut vid. cod.: ut PBC 834 in del. Abraham 836 futiles (? fict.) T: om. PCD 840 nam hic quidem Luchs vel illic ut ut cod.) faciet mortuo Ussing 841 aut culto cod. 843 eris (heris) Camerarius: ceris cod. 844 partum Ital.: parum cod. 846 hercle ipsus cod.: trai. Curio	
	poti est cod. (? pro potes e. corr. potis e.) 848 nequiuit Ital.: ne	

- M1. lepidam Venerem! Sy. nam meretrices nostrae primis hostiis
- 850 Venerem placauere extemplo. M1. o lepidam Venerem denuo! Sv. nunc domum ibo. M1. heus, Synceraste! Sv. Syncerastum qui uocat?
 - MI. tuos amicus. Sy. haud amice faci' qui cum onere 30 offers moram.
 - MI. at ob hanc moram tibi reddam operam ubi uoles, ubi iusseris.
 - habe rem pactam. Sv. si futurumst, do tibi operam hanc.
 MI. quo modo?
- 855 Sy. ut enim ubi mihi uapulandum sit, tu corium sufferas. apage, nescio quid uiri sis. MI. malu' sum. Sy. tibi sis. MI. te uolo.
 - Sy. at onus urget. Mi. at tu appone et respice ad me. 35 Sy. fecero,
 - quamquam haud otiumst. M1. saluos sis, Synceraste. Sy. o Milphio,
 - di omnes deaeque ament—M1. quemnam hominem? Sy. nec te nec me, Milphio:
- 860 neque erum meum ádeo. M1. quém ament igitur? Sv. aliquem id dignus qui siet.
 - nam nostrorum nemo dignust. M1. lepide loquere. Sv. me decet.
 - MI. quid agis? Sy. facio quod manufesti moechi hau 40 ferme solent.
 - MI. quid id est? Sy. refero uasa salua. MI. di te et tuom erum perduint!

Sy. me non perdent; illum ut perdant facere possum, si uelim,

meum erum ut perdant, nei mihi metuam, Milphio. Mi. 865 quid id est? cedo.

Sy. malus es? Mi. malu' sum. Sy. male mihi est. Mi. memoradum, num esse aliter decet?

45 quid est quod male sit tibi, quoi domi sit quod edis, quod ames adfatim,

neque triobolum ullum amicae das et ductas gratieis?

Sv. Diespiter me sic amabit—Mr. ut quidem edepol

dignus es.

Sy. ut ego hanc familiam interire cupio. M1. adde operam, 870 si cupis.

Sy. sine pinnis uolare hau facilest: meae alae pinnas non habent.

50 MI. nolito edepol deuellisse : iam his duobus mensibus uolucres tibi erunt túae hirquínae. Sy. í malam rem ! MI. i tú atque erus.

Sy. uerum. enim qui homo eum norit, norit. cito homo peruorti potest.

MI. quid iam? Sy. quasi tu tacere [uero] quicquam poti' 875 sis. (MI.) rectius

tacitas tibi res sistam quam quod dictum est mutae mulieri. 55 Sv. animum inducam facile ut tibi istuc credam, ni te nouerim.

M1. crede audacter meo periclo. Sy. male credam et credam tamen.

864 perdent illum] perde nullum P 865 idst A 866 memora (dum) num Geppert: memora num A: memorandum P 867 itbi om. P quodque ames A 871 meae monosyll. elis. displicet, neque minus mé (ae) ălae 872 noli A 873 i m.] in m. P (i. e. isne?): i in m. Ital. 874 norit semel (sequente spatio) P scito A 875 om. uero P vel pote sis: potises A aut iambicus versus cum uero aut trochaicus (quam si tu t. q.) 876 tacitus tibi resistam codd.: corr. Palmerius, Bothe mulae P (L pro T) 877 credam ni] credamini P 878 credam credam et A

MI. scin tu erum tuom meo ero esse inimicum capitalem?

Sv. scio.

880 M1. propter amorem—Sy. omnem operam perdis. M1. quid iam? Sy. quia doctum doces.

MI. quid ergo dubitas quin lubenter tuo ero meu' quod possiet

facere faciat male, eius merito? tum autem si quid tu 60 adiuuas,

eo facilius facere poterit. Sy. at ego hoc metuo, Milphio.
Mi. quid est quod metuas? Sy. dúm ero insidias paritem,
ne me perduim.

885 si eru' meus me esse elocutum quoiquam mortali sciat, continuo is me ex Syncerasto Crurifragium fecerit.

Mt. numquam edepol mortalis quisquam fiet e me certior, 65 nisi ero méo uni índicasso, atque ei quoque ut ne enuntiet id esse facinus ex ted ortum. Sv. male credam et credam tamen.

890 sed hoc tu tecum tacitum habeto. Mi. Fide non melius creditur.

loquere (locus occasioque est) libere: hic soli sumus.

Sy. eru' si tuo' uolt facere frugem, meum erum perdet. Mi. 70 quí id potest?

Sy. facile. MI. fac ergo id 'facile' noscam ego, ut ille possit noscere.

Sy. quia Adelphasium, quám erus deamat tuos, ingenuast.
Mi. quo modo?

895 Sv. eodem quo soror illius altera Anterastilis.

MI. cedo qui id credam. Sy. quia illas emit in Anactorio paruolas

881 quin] qui P quod] quid A 883 poteris P 884

- 75 de praedone Siculo. MI. quanti? Sv. duodeuiginti minis, duas illas et Giddenenem nutricem earum tertiam. et ille qui eas uendebat dixit se furtiuas uendere: ingenuas Carthagine aibat esse. MI. di uostram fidem! 900 nimium lepidum memoras facinus. nam eru' meus Agorastocles
- 80 ibidem gnatust, ind' surruptus fere sexennis, postibi qui eum surrupuit huc deuexit meoque eró eum hic uendidit. is in diuitias homo adoptauit hunc quom diem obiit suom. Sy. omnia memoras quo id facilius fiat: manu eas adserat, 905 suas popularis, liberali caussa. tacitu's? MI. tace modo.
- 85 Sv. profecto ad incitas lenonem rediget, si eas abduxerit.
 MI. quin priu' disperibit faxo quam unum calcem ciuerit.
 ita paratumst. Sv. ita di faxint ne apud lenonem hunc
 seruiam!
- MI. qui hercle conlibertus meu' faxo tu eris, sei di uolent. 910 Sv. ita di faxint! numquid aliud me morare, Milphio? 90 MI. ualeas beneque ut tibi sit. Sv. pol istuc tibi et tuost
- ero in manu.

 uale et haec cura clanculum ut sint dicta. Mi. non dic-
 - Sy. at enim nihil est, nisi dum calet hoc agitur. Mr. lepidu's quom mones.
 - et ita hoc fiet. Sv. proba materies data est, si probum 915 adhibes fabrum.
 - MI. potin ut taceas? Sy. taceo atque abeo.—MI. mihi commoditatem creas.
- 95 illic hinc ábiit. di inmortales meum erum seruatum uolunt et hunc disperditum lenonem: tantum eum instat exiti. satine priu' quam unumst iniectum telum, iam instat alterum?
 - 898 giddeminem P ut vid. 903 eum] tum P eum] fort. tum 906 M1. tacitus tace m. Camerarius 908 unum testatur Nonius 199: unam codd. 909 lenem A 910 quin A, sed herel' displicet tu om. P 911 nunc quid P vel aliud? me 912 tuo erost P (cf. ad Merc. 330) 913 dicia P (I pro T) 917 illinc hinc P 919 iam] tam ut vid. P alterum] iterum P

920 ibo intro haec ut meo ero memorem. nam huc si ante aedis euocem,

quae audiuistis modo, nunc si eadem híc iterum iterem, inscitiast.

ero uni potius intus ero odio quam hic sim uobis omni- roo

[di inmortales, quanta clades, quanta aduentat calamitas hodie ad hunc lenonem! sed ego nunc est quom me commoror.

925 ita negotium institutumst, non datur cessatio;
nám et hoc docte consulendum quod modo concreditumst
et illud autem inseruiendumst consilium uernaculum.
remora si sit, qui malam rem mihi det merito fecerit.
nunc intro ibo: dum erus adueniat a foro, opperiar domi.—]

ACTVS V

HANNO

V. i

[Ythalonimualonuthsicorathisymacomsyth chymlachchunythmumysthyalmycthybaruimysehi liphocanethythbynuthiiadedinbynuii bymarobsyllohomalonimuybymysyrthoho

930

ero uni] uni Guietus, ut vers. troch. fiat, nam ero uni vix ferendum intro ero A obio P (B pro D) 923-9 retractatoris essevidentur 923 tur(ba) (vix clades) A aduenit P 924 moror P 925 ita] id P 926 nocte P quod modo per compend. scr. P (quomodo T, quo domo B, quod homo PCD) 927 autem] aurum A 928 remora Camerarius: remor P: remoror A quia A 930-9 om. A (vix propter homocoarch.) verborum divisio quae interpunctione indicata erat in P nonnisi in vv. 935-6 servata est. De toto loco cf. Class. Rev. 12, 362. Singulas codicum Palatinorum lectiones enarrare nolui 930 ythalonium T (cf. codd. Rufini in metr. Terent. 560 K. halonium 'Poeni dicunt deum et producenium syllaba metri gratia sicut exigit iambus') 931 eiybar uimysthi Tut vid. 932 bynuii] vel bynuhii 933 hamolomim Tut vid.

भारतभा

5	bythlymmothynnoctothuulechantidamaschon yssidobrimthyfel yth chyl ys chon chem liful yth binim ysdybur thinnochotnuagorastocles ythemanethihychirsaelychotsithnaso bynnyydchilluchilygubulimlasibitthym bodialytheraynnynuyslymmonchothiusim]	935
¥#	Ythalonimualoniuthsicorathiisthymhimihymacomsyth combaepumamitalmetlotiambeat iulecantheconaalonimbalumbar dechor batshunesobinesubicsillimbalim esseantidamossonalemuedubertefet	940
20	donobun. huneccilthumucommucroluful altanimauosduberithem huarcharistolem sittesedanecnasotersahelicot alemusdubertimurmucopsuistiti aoccaaneclictorbodesiussilimlimmimcolus	945
25	deos deasque ueneror qui hanc urbem colunt ut quod de mea re huc ueni rite uenerim, measque híc ut gnatas et mei frátris filium reperire me siritis, di uostram fidem! [quae mihi surruptae sunt et fratris filium.]	950
9	935 yssideobrum T ut vid. 936 vel thinnochut 937 elychot] elycothi T 938 idchillihily PBC: ydchid lithyly T 940-9 dedi ex Studemundi apographo. Haec fuisse videntur in P (cf. Class. Rev. ibid.) N Exanolimuolanussuccurratimistimaltimacumesse concubitumabellocutimbeatlulacantichona enuseshuiecsilihcpanasseathidmascon alemuidubertefelonobutuneceltummcomucroluful atenimauosouberhenthyacharistoclem etteseanec(-ehc)nasocteliahelicos alemusdubertermicompsuestipti aodeaneclictorbodesiussumlimnimcolus adeaneclictorbodesiussumlimnimcolus 952 mel A (etiam P?) (L pro I) 954 secl. Linde	r · · · · · · · · · · · · · · · · · · ·

955 sed hic mihi antehac hospes Antidamas fuit; eum fécisse aiunt sibi quod faciundum fuit. eius filium esse hic praedicant Agorastoclem: ad eum hospitalem hanc tesseram mecum fero; is in hisce habitare monstratust regionibus.

30

5

IO

Agorastocles Milphio Hanno ii

Ag. Ain tu tibi dixe Syncerastum, Milphio, eas ésse ingenuas ambas surrupticias Carthaginiensis? Mi. aio, et, si frugi esse uis, eas líberali iam adseres caussa manu.

965 nam tuom flagitiumst tuas te popularis pati seruire ante oculos, domi quae fuerint liberae. HA. pro di inmortales, opsecro uostram fidem! quam orationem hanc aures dulcem deuorant? cretast * profecto horum hominum oratio.

970 ut mi apsterserunt omnem sorditudinem!

AG. si ad eam rem testis habeam, faciam quod iubes.

MI. quid tu mihi testis? quin tu insistis fortiter?

aliqua Fortuna fuerit adiutrix tibi.

AG. incipere multost quam impetrare facilius.

975 MI. sed quaé illaec auis est quae huc cum tunicis aduenit? 15
numnam in balineis circumductust pallio?

Ag. facies quidem edepol Punicast. guggast homo. Mr. seruos quidem edepol ueteres antiquosque habet

957 hic praedicant esse P 958 ad eum] meum ($Tut \ vid.$) vel deum (P^{BC}) P 959 is om. P abitrare A 960 hinc] huc P 962 eas] as P 964 iam om. A adsere P manum AP^{CD} 965 popularis te P 968, 969 inverso ordine P 969 vix cretast cretast hacc horunc Geppert 970 mih hi cod. opt. Nonii 173 (pro mi i apstersere vel -runt?) 971 habeant P 972 quid tu P 1 $ext{lal.}$; quitu P quitu q

AG. qui scis? MI. uiden ómnis sarcinatos consequi?

20 atque ut opinor digitos in manibus non habent.

AG. quid iam? MI. quia incédunt cum anulatis auribus.

HA. adibo | hosce atque appellabo Punice.

si respondebunt, Punice pergam loqui;

si non, tum ad horum mores linguam uortero.

25 M1. quid ais tu? écquid commeministi Punice?

AG. nihil edepol. nam qui scire potui, dic mihi,
qui illim sexennis perierim Carthagine?

HA. pro di inmortales! plurumeí ad illunc modum
periere pueri liberi Carthagine.

30 MI. quid ais tu? Ac. quid uis? MI. uin appellem hunc 990

Ag. an scis? MI. nullus me est hodie Poenus Poenior. Ag. adei atque appella quid uelit, quid uenerit, qui sit, quoiatis, unde sit: ne parseris. MI. aug. quoiates estis aut quo ex oppido?

35 Ha. annobynmytthymballebechaedreanech.
AG. quid ait? MI. Hannonem se esse ait Carthagine,
Carthaginiensis Mytthumballis filium.
Ha. auo. MI. salutat. Ha. donni. MI. doni uolt tibi
dare hic nescioquid. audin pollicitarier?

995

979 hominis \$P^{BC}\$ 980 atq(ue op)inor \$A\$ (a. hercle op.?) atque ut ego opino in manibus digitos non habent \$Weise rhythmo consulens\$ 981 quom codd. (antiqua forma) 982 audibo \$P: fort. adibon \$\langle \text{ego} \rangle\$ hosce \$Reiz\$ atque hosce \$P^{CD}: \langle \text{ad} \rangle\$ hosce atque \$Camerarius\$ 983 si om. \$A\$ 984 linguam u.] lingua ac ue. \$P^{BC}\$ (vix \$p\$ or linguam atuertero, \$i.e.\$ adu.) 985 quid ais? ecquid tu \$Goetz\$, \$Loewe: fort.\$ quid ais? tun ecquid 988 an plurumein? ad illum modo \$A:\$ ad hunc modum \$P\$ (hunc \$p\$ or illum hunc, \$i.e.\$ illunc?) 991 denus (corr. \$D^2\$) \$P\$ ut vid. 993 quid \$P\$ riscianus \$2\$, \$122 quo patis \$P\$ (\$P\$ \$p\$ or I\$) parseris \$P\$ riscianus \$2\$, \$122: parserit \$A: parleris \$P\$ 994 auo quoiatis estis unde sit ne \$P\$ (a refer to refe

1000	AG. saluta hunc rusus Punice uerbis meis.	4
	MI. auo donnim inquit hic tibi uerbis suis.	
	HA. meharbocca. MI. istuc tibi sit potius quam mihi.	
	AG. quid ait? Mr. miseram esse praedicat buccam sibi.	
	fortasse medicos nos esse arbitrarier.	
1005	AG. †si ést†, nega esse ; nolo ego errare hospitem.	45
	MI. audin tu? (HA.) rufeennycchoissam. Ag. sic uolo	
	profecto uera cuncta huic expedirier.	
	roga númquid opu' sit. MI. tu qui sonam non habes,	
	quid in hanc uenistis urbem aut quid quaeritis?	
1010	HA. muphursa. Ag. quid ait? HA. miuulechianna. Ag.	59
	quid uenit?	
	MI. non audis? mures Africanos praedicat	
	in pompam ludis dare se uelle aedilibus.	
	Ha. lechlachananilimniichot. Ag. quid nunc ait?	
	Mr. ligulas, canalis ait se aduexisse et nuces:	
1015	nunc orat operam ut des sibi, ut ea ueneant.	5
	Ac. mercator credo est. HA. assam. M1. áruinam quidem.	
	HA. palumergadetha. Ac. Milphio, quid nunc ait?	
	MI. palas uendundas sibi ait et mergas datas,	
	ad messim credo, nisi quid tú aliud sapis,	6.

AG. quid istuc ad me? MI. certiorem te esse uolt, ne quid clam furtim se accepisse censeas.

1001 donnim A: nonni (-e P^{CD}) mihi P hic tibi inquid P 1002 me har bocca P: mepharbua A 1005 (ita) est Camerarius, sed cf. Amer. Journ. Phil. 21, 35 1006 audi P rufee(vel y)nnycchoissam A: rufeen nuco istam P 1008 zonam P^{CD} (usitata forma) 1010 miu — na spatio non satis capiente quae in P intercedunt A 1011 mu(res)acrifica(no)s A 1012 dare se] dares P 1013 lechlacha(n)nanilimniichto A: laechlachananimlimniichto P 1015 sibi om. A ueniant P (corr. C^2) 1016 assammarbinam A: issam MI. arbinam P; m (vel h) in A fort. Milphionis nomen indicaverat 1017 palumirgadetha A: palumergadetha P 1018 sibi ait et] sibim tet P (M ex AI) 1019, 1020 inverso ordine P 1010 quid] quidem P 1020 fodi P (iii 3) petat A 1022 furti P

	HA. muphonnimsycorathim. M1. hem! caue sis feceris	
	quod hic te órat. Ag. quid ait aut quid orat? expedi.	
6	MI. sub cratim ut iubeas se supponi átque eo	1025
	lapides imponi multos, ut sese neces.	
	Ha. gunebelbalsameniyrasa. Ag. narra, quid est?	
	quid ait? Mr. non hercle nunc quidem quicquam scio.	
	HA. at ut scias, nunc dehinc latine iam loquar.	
70		1030
	hominem peregrinum atque aduenam qui inrideas.	
	MI. at hercle te hominem et sycophantam et subdolum,	
	qui huc aduenisti nos captatum, migdilix,	
	bisulci lingua quasi proserpens bestia.	
7		1035
	maledicere huïc temperabis, si sapis.	
	meis cónsanguineis nolo te iniuste loqui.	
	Carthagini ego sum gnatus, ut tu sis sciens.	
	HA. o mi popularis, salue! AG. et tu edepol, quisquis es.	
8	et si quid opus est, quaeso, dic atque impera	1040
Ü	popularitatis caussa. Ha. hábeo gratiam.	
	[uerum ego hic hospitium hábeo: Antidamae filium	
	quaero (commostra si nouisti) Agorastoclem.]	
0	sed ecquem ádulescentem tu hic nouisti Agorastoclem?	7041
8	5 Ag. siquidem Antidamai quaeris ádoptaticium,	1045
	ego sum ipsus quem tu quaeris. Ha. hem! quid ego audio?	
	Ac. Antidamae gnatum me esse. Ha. sí itast, tesseram	

1023 mufo(n)nimsi(vel y)ccoratim A: muphonnium sucorachim (-ahim) P sis] si P 1025 sese Pylades an supponiér? 1027 gunebbalsamemly(vel i)ryla A: gunebelbalsamenierasan P 1028 Qui P 1031 adueniam A qui inrideas om. A 1032 sycophanta P (corr. C) 1035 hanc A aufers P interrogative?) 1036 huic tu PBC 1039 est A 1042, 1043 cum 1053 (qui suo loco redit) post v. 1048 collocat A. Scilicet in margine archetypi steterant. Retractator voluit vv. 1044–52 abicere 1042 hospiti (-te) sum P vel Antidamai 1043 commostra si] commonstransi P 1045 Antidamai P 1048 comferre P 1048 comferre P 1048 comferre P 1047 te esseram P 1048 comferre P

conferre si uis hospitalem, eccam attuli.

Ac. agedum huc ostende. est par probe. nam habeo domi. 1050 HA, o mi hospes, salue multum! nam mi tuo' pater patritus †ergo † hospes Antidamas fuit. haec mi hospitalis tesserá cum illo fuit. Ag. ergo hic apud med hospitium praebebitur. nam haú repudio hospitium neque Carthaginem. 1055 ind' súm oriundus. HA. di dent tibi omnes quae uelis! 95 quid ais? qui potuit fieri uti Carthagini gnatus sis? hic autem habuisti Aetolum patrem. Ag. surruptus sum illim. hic me Antidamas hospes tuos emit et is me sibi adoptauit filium. 1060 HA. Demarcho item ipse fuit adoptaticius. 100 sed mitto dé illoc, ad te redeo. dic mihi, ecquid meministi tuom parentum nomina, patris atque matris? Ac. memini. HA. memoradum mihi. si noui forte aut si sunt cognati mihi. 1065 Ag. Ampsigura mater mihi fuit, Iahon pater. 105 HA. patrem atque matrem uiuerent uellem tibi. Ag. an mortui sunt? Ha. factum, quod ego aegre tuli. nam mihi sobrina Ampsigura tua mater fuit; pater tuos, is erat frater patruelis meus,

pater tuos, is erat frater patruells meus,

1070 et is me heredem fecit quom suom obiit diem,
quo priuatum med aegre patior mortuo.
sed sí ita est, ut tu sis Iahonis filius,

1049 huic A es A nam] quam Seyffert domum P 1050 mihi tuus p. P: mi p. A 1051 patri tuus P ut vid. (pater tuus B, patruus C) vix erego, antiqua forma 1052 quom P (antiqua forma) 1053 hospitium [tibi] P 1054 nam (ego) Mueller: namque Acidalius post Pyladem prepudio P 1055 unde Ital. 1056 qui] quid A ut codd, 1058 vix surptus (Journ. Phil. 26, 296) illine codd. Antidama Mueller 1063 patris atque matris memini Agorastoclis P memorandum P 1064 noui] notio A 1065 fuit mihi A 1066-1103 deest A 1067 ego om. PBC (iii. 1) 1071 me priuatum cod.: traieci: m. p. (esse) Camerarius

signum esse oportet in manu laeua tibi, ludenti puero quod memordit simia. 115 ostende: inspiciam. †aperi. audi atque ades†. 1075 Ag. mi patrue, salue. Ha. ét tu salue, Agorastocles. iterum mihi gnatus uideor quom te repperi. MI. pol istám rem uobis bene euenisse gaudeo. sed te moneri num neuis? Ha, sane uolo, 120 MI. paterna oportet filio reddi bona. TO80 aequomst habere hunc bona quae possedit pater. HA, hau postulo aliter: restituentur omnia; suam síbi rem saluam sistam, si illo aduenerit. Mr. facito sis reddas, etsi hic habitabit, tamen. 125 Ha. quin mea quoque iste habebit, si quid me fuat. 1085 Mr. festinom facinus nenit mihi in mentem modo. HA. quid id est? MI. tuá opust opera. HA. dic mihi, quid lubet? profecto uteris, ut uoles, operam meam. quid est negoti? M1. potin tu fieri subdolus? 130 HA. inimico possum, amicost insipientia. 1000 MI. inimicus hercle est huiius. HA. male faxim lubens. MI. amat ab lenone hic. HA. facere sapienter puto. Mr. leno hic habitat uicinus. Ha, male faxim lubens. MI. ei duae puellae sunt meretrices seruolae 135 sorores: earum hic alteram ecflictim perit 1095 neque eam incestauit umquam. HA. acerba amatiost.

MI. hunc leno ludificatur. Ha. suom quaestum colit.

MI. hic illí malam rem dare uolt. Ha. frugist si id facit.

1075 inspice iam PCD fort. ostende. (Ag. ostendo.) inspice iam. Ha. aperi ades] audes Tut vid. vix aperi — audes? (vel si audes)—atque adest! 1077 fort. Agorastocles loquitur' Leo 1078 bene uertisse Mueller (Rhein. Mus. 54, 528), dictio usitate 1079 sed (set) Pareus: et cod. 1080 reddi filio cod., contra metrum (corr. D') 1084 healthe (Phoin Mus. 54, 528).

vel tuast opus: t. eo opust Mueller (Rhein. Mus. 54, 529) 1090 insipientia est cod.: trai. Pylades 1092 allenone (ale.) cod. facere Camerarius: facele cod. ut vid. 1095 periit cod. (i. e. perît) 1097 hunc Pius: nunc cod. (N pro H) 1098 frugist Mueller: frugi cod. (iii.3)

TIOC	Mr. nunc hoc consilium capio et hanc fabricam paro, o ut te adlegemus, filias dicas tuas	
1100		14
	surruptasque esse paruolas Carthagine,	
	manu líberali caussa ambas adseras	
	quasi filiae tuae sint ambae. intellegis?	
	Ha. intellego hercle. nam mihi item gnatae duae	
1105	cum nutrice una surruptae sunt paruolae.	14
	M1. lepide hercle adsimulas. iam in principio id mihi	
	placet.	
	HA. pol magi' quam uellem. MI. eu hercle mortalem	
	catum,	
	malum crudumque et callidum et subdolum!	
	ut adflet, quo illud gestu faciat facilius!	
IIIO	me quoque dolis iam superat architectonem.	150
	Ha. sed earum nutrix qua sit facie mi expedi.	
	Mi. statura hau magna, corpore aquilo. Ha. ípsa east.	
	Mr. specie uenusta, óre atque oculis pernigris.	
	HA. formam quidem hercle uerbis depinxti probe.	
1115	MI. uin eam uidere? HA. filias malo meas.	155
	sed i atque uoca illam; sí eae meae sunt filiae,	
	si illarum est nutrix, me continuo nouerit.	
	of maran cot marra, mo comma modern.	

MI. heus, ecquis hic est? nuntiate ut prodeat
foras Gíddeneni. est qui illam conuentam esse uolt.

1099 fabricam apparo PCD (pro fabrica aparo, perperam script. pro
fabricam paro; A pro M)
1102 manu Scutarius: manum cod.:
manuque Pylades ambas] eas vel has Weise 1103 inpellegis
cod. (P pro T)
1104 accedit A 1105 quom P (antiqua forma)
(sunt s)urruptae A: surreptas uni P (I pro T)
1107 vel mage
1108 (senem) malum (?) Leo et callidum Pylades: est ollidum P
(pro estolidum?), A n. l.
1109 illum gestum A 1111 facile A

cod. (P pro T) 1104 accedit A 1105 quom P (antiqua forma) (sunt s) urrupțae A: surreptas uni P (I pro T) 1107 vel mage 1108 (senem) malum (?) Leo et callidum Pylades: est ollidum P (pro estolidum?), A n. 1109 illum gestum A 1111 facile A 1112 hau] non Gellius 13, 30, 6 (unde Nonius 52) aquilots Gellius (aquilino Nonius) east] est codd. Gellii (vix pro ipsast, east) 1114 depinxit codd. Gellii probe] mihi P (v. 1) 1115 uin eam] uinam P 1116 atque uoca Guietus: atque euoca codd. (iv. 4), contra metrum, ut videtur: euoca Pareus (del. atque) illum A meae om. A 1118 ecquid A 1119 Giddeneni (-ini) Mueller: gid dene mē (-em vel -en) P: giddenenem A

iii GIDDENIS MILPHIO HANNO AGORASTOCLES PVER

GI. Quis pultat? MI. qui te proxumust. GI. quid uis? 1120 MI. eho,

1125

1130

1140

nouistin tu illunc tunicatum hominem qui siet? GI. nam quém ego aspicio? pro supreme Iuppiter! eru' meus hicquidem est, mearum alumnarum pater,

5 Hanno Carthaginiensis. MI. ecce autem mala!
praestrigiator hic quidem Poenus probust,
perduxit omnis ad suam sententiam.
GI. o mí ere, salue, | Hanno insperatissume

mihi tuisque filiis, salue atque—eho,

ro mirari noli neque me contemplarier.

cognoscin Giddenenem | ancillam tuam?

HA. noui. sed ubi sunt meae gnatae? id scire expeto. GI. apud aedem Veneris. HA. quid ibi faciunt? dic mihi.

GI. Aphrodisia hodie Veneris est festus dies:

15 oratum ierunt deam ut sibi esset propitia.

MI. pol sati' scio, impetrarunt, quando hic hic adest.

AG. eho an huius sunt illae filiaé? GI. ita ut praedicas.

tua pietas nobis plane auxilio fuit,

quom húc aduenisti hodie in ipso tempore;

20 namque hodie earum mutarentur nomina facerentque indignum genere quaestum corpore.

Pv. auonesilli. Gr. hauonbanesilliimustine.

mepsietenestedumetalannacestimim.

nil 120 te] tu A 1121 mouistin P 1123 (hi)ç quid(em est meus e) rus A (vel meus est) 1127 (o) Hanno Mueller insperastis sume P 1128 in eho (contra morem Plantinum hic adhibito) vocem Punicam latere credit Ussing 1129 contemptarie 1130 vel Giddeninem: Gid. (me) Koch 1131 sint A 1132 sub finem A discrepare videtur 1136 illa et P (pro illaec?) 1137 neque tua pietas neque tua pietas omnino placet plane nobis A cidalius fort. plane (ea) aux. 1141 auammailli hauonbanesill . mustine— A: hauonbenesilliinmustine P 1142 mipstaetemestx (vel a) sdumetalan sti—A: messiestenestedum—T: mepsietenestedumetalamnacestimim P

40

45

AG. quid illí locuti sunt inter se? dic mihi.

HA. matrem hic salutat suam, haec aútem hunc filium.

1145 tace atque parce muliebri supelléctili.

Ag. quae east supellex? HA. clarus clamor. Ag. sine modo.

HA. tu abduc hosce intro et una nutricem semul iube hanc abire hinc ad te. Ag. fac quod imperat.

Mr. sed quis illas tibi monstrabit? Ag. ego doctissume. 30

1150 MI. abeo igitur. Ag. facias modo quam memores mauelim. patruo aduenienti cena curetur uolo.

MI. lachanna uos, quos ego iam detrudam ad molas, ind' porro ad puteum atque ad robustum codicem. ego faxo hospitium hoc leniter laudabitis.—

1155 AG. audin tu, patrue? dico, ne dictum neges: tuam míhi maiorem filiam despondeas.

Ha. pactam rem habeto. Ag. spondesne igitur? Ha. spondeo.

Ac. mi patrue, salue. nam nunc es plane meus. nunc demum ego cum illa fabulabor libere.

1160 nunc, patrue, si uis tuas uidere filias,

me sequere. HA. iamdudum equidem cupio et te sequor. Ag. quid si eámus illis obuiam? HA. at ne interuias praeterbitamus metuo. magne Iuppiter, restitue certas mi ex incertis nunc opes.

sed eccás uideo ipsas. Ha. haecin meae sunt filiae? quantae e quantillis iam sunt factae! Ag. scin quid est? Thraecae sunt: in celonem sustolli solent.

1143 (si)nt A 1146 suppelle P sine modo Hannoni continuat P 1147 vel abduce 1148 hanc abire hinc] abire hanc P 1152 lachanna A: lachanna P 1153 ad puteum] apud eum P 1159 quom P (antiqua forma) 1162 illi P (? for illisce) interuits P 1163 praeterbita P 1165 amores meos Pylades, ut versus iambicus fat 1167 e] te A 1168 (in cel) onem A: celumne (cae-) P (cf. Amer. Journ. Phil. 21, 37) tragicae sunt; in calones sustolli solent Leo sustolli solem (-ni P^{CD}) P

MI. opino hercle hodie, quod ego dixi per iocum, id euenturum esse et seuerum et serium, 1170 ut haec ínueniantur hodie esse huiius filiae.

AG. pol istúc quidem iam certum est. tu istos, Milphio, abduce intro. nos hasce hic praestolabimur.

iv ADELPHASIVM ANTERASTILIS HANNO AGORASTOCLES

ADE. Fuit hodie operae pretium quoiuis qui amabilitati animum adiceret

oculis epulas dare, delubrum qui hodie ornatum eo uisere 1175 uenit.

deamaui ecastor illi ego hodie lepidissuma munera meretricum,

digna diua uenustissuma [Venere], neque contempsi eiius opes hodie.

5 tanta ibi copia uenustatum aderat, in suo quique loco sita munde.

Arabus, murrinus, omnis odor complebat. hau sordere uisust 1179^a

festu' dies, Venu', nec tuom fanum: tantus ibi clientarum 1180 erat numerus

quae ad Calydoniam uenerant Venerem. Ante. certo enim, quod quidem ad nos duas

attin[u]it, praepotentes pulchre pacisque potentes, soror, fuimus,

neque ab iuuentute inibi inridiculó habitae, quod pol, soror, ceteris omnibu' factumst.

1169-73 seel. Ussing 1169 opinor P, A n. l. ego om. A ut vid. 1170 (esse)t et A 1173 intro suspectum intro (hinc) Goetz, Loewe (A n. l.) praestolabitur P 1174 ciuis P 1176 deamauit A vix ecastor (anap. septenar.) illic ego P: illic eo A 1177 dea Guietus, ut versus anapaesticus fiat causa iius corr. ex ius A opus P 1178 quique (P^{BC}) vel quicquam (quicque?) (T) P: quicque A loco (vel sita) om. A? loco om. T (ctiam P?) (odor D) 1180 tum P 1182 vel pulchrae 1183 (inibi) A; ibi P

ADE. malim istuc aliis uideatur quam uti tu te, soror. ANTE. spero equidem. ADE. et pol ego, quom ingeniis 1185 quibu' sumus atque aliae gnosco: eo sumu' gnatae genere ut deceat nos esse a culpa castas. HA. Iuppiter, qui genu' colis alisque hominum, per quem 15 uiuimu' uitalem aeuom. quem penes spes uitae sunt hominum omnium, da diem hunc sospitem, quaeso. rebus mis agundis, ut quibus annos multos carui quasque -a perdidi paruas redde is libertatem, inuictae praemium 1190 ut esse sciam pietati. Ag. omnia faciet Iuppiter faxo, nam mihi est obnoxius et me metuit. Ha. tace quaeso. Ag. ne lacruma, patrue. 11922 Ante, ut uolup est homini, mea soror, si quod agit cluet uictoria: sicut nos hodie inter alias praestitimus pulchritudine. ADE, stulta, soror, magis es quam uolo, an tu eo pulchra uidere, opsecro, 1195 si tibi illi non os oblitumst fuligine? Ac. o pátrue, o pa-

AG. at enim hoc uolo agas. HA. at enim ago istuc.
AG. patrue mi patruissume.
HA. quid est? AG. ést lepida et lauta. ut sapit!
HA. ingenium patris habet quód sapit.

1197ª

HA. quid est, fratris mei gnate, [gnate] quid uis? expedi. 25

1184 [ita] uid. P 1185 et Pylades: ut P, A n, l. ig(no)s(co) A 1187 ueitalem A (antiqua forma) 1188 [apud] penes P (iv. 2) spe P quaeso om. A 1180 meis A (cf. ad Trin. 822) e om. A 1190 redde is] pederis A ubertatem P sciant A 1192 lacrime P 1194 (e)st A 1195 full neci P (ii. 7) mi [patruissime] P (cf. 1197). Metrum displicet et huius versus et praecedentis 1196 gnate semel A ut vid.: vix gnate gnate (gnate), ut troch. septenar. fiat 1197 uolo hoc P ate P, A n. l.

Ac. quae res? iam diu édepol sapientiam tuam haec quidem abusast.

30 nunc hinc sapit, hinc sentit quidquid sapit, ex meo amore. 1200

Ade. non eo génere sumu' prognatae, tam etsi sumu' seruae, soror,

ut deceat nos facere quicquam quod homo quisquam inrideat.
multa sunt mulierum uitia, sed hoc e multis maxumumst,
quom sibi nimi' placent minu'que addunt operam uti placeant uiris.

35 Ante. nimiae uoluptatist quod in extis nostris portentumst, 1205 soror,

quod haruspex de ambabus dixit — Ag. uelim de me [ali]quid dixerit.

Ante. nos fore inuíto domino nostro diebus paucis liberas. id ego, nisi quid dí aut paréntes faxint, qui sperem hau scio. Ac. mea fiducia hercle haruspex, patrue, his promisit, scio,

40 libertatem, quia me amare hanc scit. Ade. soror, sequere 1210 hac. Ante. sequer.

HA. priu' quam abitis, uos uolo ambas. nisi piget, consistite. ADE. quis reuocat? Ag. qui bene uolt uobis facere. ADE. facere occasiost.

sed quis homost? Ag. ameicus uobeis. Ade. quiquidem inimicus non siet.

Ag. bonus est hic homo, mea uoluptas. Ade. pol istum malim quam malum.

45 Ag. seiquidem amicitiast habenda, cum hoc habendast. Ade. 1215 hau precor.

AG. multa bona uolt uobeis facere. ADE. bonu' boneis bene feceris.

1199 [eo] edepol A quidem] qui quem P 1200 hicc (corr. B) sapit hinc P: hic sapit hic A 1203 mulierum sunt Bothe, favente allitteratione 1204 vel ut (ita codd.) 1206 quod Bothe: quodque codd. vix ambis aliquid A (v. 1): aliquid quid P (iv. 1) 1208 qui] quid P 1211 uola P ut vid. 1212 qui] quis A 1213 siet] est P 1215 quom P (antiqua forma) 1216 uobis facere uult P boneis] beneis A

HA. gaudio ero uobeis—Ade. at edepol nos uoluptati tibi.
HA. leibertatique. Ade. istoc pretio tuas nos facile feceris.
AG. patrue mí, ita me di amabunt, ut ego, si sim Iuppiter, iam hercle ego illam uxorem ducam et Iunonem extrudam 50 foras

ut pudice uerba fecit, cogitate et commode, ut modeste orationem praebuit! Ha. certo haec meast. sed ut astú sum adgressus ad eas! Ac. lepide hercle atque commode.

perge etiam temptare. in pauca confer: sitiunt qui sedent.

HA. quid istic? quod faciundumst qur non agimus? in 55

ius uos uolo.

Ag. nunc, patrue, tu frugi bonae es. uin hanc ego adprendam? Ha. tene.

ADE. an patruos est, Agorastocles, tuos hic? Ag. iam faxo scibis.

nunc pol ego te ulciscar probe, nam faxo—mea eris sponsa. Ha. ite in ius, ne moramini. antestare me atque duce.

1230 Ag. ego te antestabor, postea hanc amabo atque amplexabor. 65 sed illudquidem uolui dicere—immo hercle dixi quod uolebam.

HA. moramini. in ius uoco, nisi honestiust prehendi.

ADE. quid in ius uocas nos? quid tibi debemus? Ag. deicet
illi.

ADE. etiam me meae latrant canes? AG. at tu hercle adludiato:

1219 me om. A 1223 astus P 1224 Ha. (ita B) Pergo e. t. ? Acidalius temptaret P^{BC} (vix pro temptare et vel at) qui] que P 1225 uoco Camerarius (usitata locutio) (cf. ad Mil. 1400) 1226 nunc tene patrue tufrugi sibonę es. Ha. uin ego hanc adpredam tene (tene om. P^{CD}) P (ego hanc usitatus ordo) 1227 hic] hec (haec) P 1228 ego pol A eris mea A 1229 antetarde A 1230 amplexabo P, fort. recte 1231 deicere A (antiqua forma) immo dixi hercle P: immo dixi (del. hercle) Bentley, rhythmi causa vix hercl' 1233 de(ic)ețișilli A (i.e. dicet [is] illi, vix pro discetis illi) 1234 me om. A: meae me Kaempf

65 dato mi pro offa sauium, pro ósse linguam obicito.

1235

ita hanc canem faciam tibí oleo tranquilliorem.

HA. it' si itis. ADE. quid nos fecimus tibi? HA. fures estis

Ade. nosn' tibi? Ha. uos inquam. Ag. atque ego scio. Ade. quid id fúrtist? Ag. hunc rogato.

HA. quia annos multos feilias meas célauistis clam me
70 atque equidem ingenuas leiberas summoque genere gnatas. 1240

ADE. numquam mecastor reperies tu istue probrum penes nos.

AG. da pignus, ni nunc peiieres, in sauium, uter utri det.

ADE. nil tecum ago, apscede opsecró. AG. atque hercle

mecum agendum est.

nam hic patruos meus est, pro hoc mihi patronus sim necesse est ;

75 et praedicabo quomodo uos furta faciatis multa quoque modo | huius filias apud uós habeatis seruas, quas uos ex patria liberas surruptas esse scitis.

Ade. ubi sunt eae? aut quas, opsecro—Ag. sati' iam sunt maceratae.

HA. quid si eloquamur? Ag. censeo hercle, patrue. Ade. misera timeo

80 quid hoc sít negoti, mea soror; ita stupida sine animo asto. 1250 HA. aduortite animum, mulieres. primum, si id fieri possit, ne indigna indignis di darent, id ego euenisset uellem; nunc quod boni mihi di danunt, uobeis uostraeque matri, eas dís est aequom gratias nos agere sempiternas,

85 quom nostram pietatem adprobant decorantque di inmor- 1255

1238 id furti estis P (i. 7, p. 20) nunc P 1240 quidem Bentley e genere A 1242 da om. A 1243 atqui Guietus 1245 quòmodo suspectum (cf. ad Bacch. 1068) uos del. E. Becker (cf. ad v. 1246) fort. furtificetis (v. v) 1246 quoqui v0 aut uos addend. uidetur post uos (vel post habeatis) (cf. v. 1245) aut hominis post huius (iii, p. 51) huiusce Camerarius 1248 Ag.] vel Ha. 1249 Quin eloquar v1 quin eloquamur v2 herei. v3 ergo v4 herele, v6 ? Leo 1251 posset v6 1252 euenire v7

uos meae estis ambae filiaé et hic est cognatus uoster, huiusce fratris filius, Agorastocles. ADE. amabo, num hi falso oblectant gaudio nos? Ag. at med ita di seruent

ut hic páter est uoster. date manus. Ade. salue, insperate nobis

pater, té complecti nos siné. cupite atque exspectate pater, salue. HA. ambae filiae sunt. ANTE. amplectamur ambae.

Ag. quis mé amplectetur postea? Ha. nunc ego sum fortunatus,

multorum annorum miserias nunc hac uoluptáte sedo.

ADE. uix hoc uidemur credere. HA. magi' qui credatis dicam.

1265 nam uostra nutrix primum me cognouit. Ade. ubi ea, amabo, 95

HA. apud hunc est. Ac. quaeso, qui lubet tam diu tenere collum?

omitte saltem tu alterá. nolo ego istunc enicari priu' quam te mi desponderit. Ade. mitto. Ante. sperate, salue.

HA. condamus alter alterum ergo in neruom bracchialem.

1270 quibu' nunc in terra melius est? AG. eueniunt digna dignis. 100

HA. tandem huic cupitum contigit. AG. ο Apelle, ο Zeuxis pictor,

1258 obiectant P vel me (ita codd.) ita me Geppert (usitatus ordo) 1260 te] e P 1261 sumus Ital. (An. l.), i.e. Ante. a. f. sumus, a. a. 1263 sedeo P 1264 uideamur P vel mage 1265 prima Bentley, nam spondeus (-um me) in fine hemistichii displicet ea] e P 1266 nunc P est om. A 1267, 1268 ordine inverso P 1267 saltë (i.e. saltem) ut vid. P (salutem T, salute B, salte P^{CD}) istunc scripsi: istuc P, A n. l. enicari (T) vel enicam (P^{BC}) P: (enicas) m(e) A nolo ego istuc—(ADE.) enicas me. (AG.) Prius etc. Goetz, Schoell 1268 omitto P (sed despenderit P) (?v. 3) vel ADE. mitto? sp. sa. 1271 contingit P

qur numero | estis mortui, hoc exemplo ut pingeretis? nam alios pictores nil moror huiusmodi tractare exempla.

HA. di deaeque ómnes, uobeis habeo merito magnas gratias,
quom hac me laetitia adfecistis tanta et tantis gaudiis,
ut meae gnátae ad me redirent et potestatem meam.
ADE. mi pater, tua pietas plane nobeis auxilio fuit.
AG. patrue, facito in memoria habeas tuam maiorem filiam
mihi te despondisse. HA. memini. AG. et dotis quid
promiseris.

ANTAMOENIDES ADELPHASIVM
ANTERASTILIS HANNO AGORASTOCLES

Anta. Si ego minam non ultus fuero probe quam lenoni 1280 dedi,

tum profecto me sibi habento scurrae ludificatui.
is etiam me ad prandium ad se abduxit ignauissumus,
ipse abiit foras, mé reliquit pro atriensi in aedibus.
ubi nec leno neque illae redeunt nec quod edim quicquam

pro maiore parte prandi pignus cepi, abii foras;
sic dedero: aere militari tetigero lenunculum.
nanctus est hominem mina quem argenti circumduceret.
sed mea amica nunc mihi irato obuiam ueniat uelim:
iam pol ego illam pugnis totam faciam uti sit merulea,

iam pol ego illam pugnis totam faciam uti sit merulea, ita replebo | atritate, atritior multo ut siet 1290 quam Aegyptini, qui cortinam ludis per circum ferunt.

ADE. tene sis me arte, mea uoluptas; male ego metuo miluos.

mala illa bestiast, ne forte me auferat pullum tuom. ANTE. ut nequeo te sati' complecti, mi pater! ANTA, ego 15 me moror.

1295 propemodum | hoc opsonare prandium potero mihi. sed quid hoc ést? quid est? quid hoc est? quid ego uideo? quo modo?

quid hoc est conduplicationis? quaé haec est congeminatio? quis hic homo est cum tunicis longis quasi puer cauponius? satin ego oculis cerno? estne illaec mea amica Anterastilis? 20

1 300 et ea est certo. iam pridem ego me sensi nihili pendier. non pudet puellam ámplexari baijolum in media uja? iam hercle ego illunc excruciandum totum carnufici dabo. sane genus hoc mulierosumst tunicis demissiciis.

sed adire certum est hanc amatricem Africam. 25 heus tu, tibi dico, mulier, ecquid te pudet? 1305 quid tibi negotist autem cum istac? dic mihi. HA. adulescens, salue. ANTA. nolo, nihil ad te attinet. quid tíbi hanc dígito tactio est? Ha. quia mihi lubet. ANTA. lubet? Ha. ita dico. ANTA. ligula, ín' malam 30 crucem ?

tune hic amator audes esse, hallex uiri, 1310 aut contrectare quod mares homines amant? deglupta maena, sarrapis sementium, manstruca, halagora, sampsa, tum autem plenior ali ulpicique quam Romani remiges.

35

Ag. num tibi, adulescens, malae aut dentes pruriunt, 1315

1294 compecti A 1295 (iam) hoc Pradel 1296 quid est] quid hoc P 1298 quom P (antiqua forma) 1299 oc(ulis) ego A anterastris P 1300 est certo] esterto P 1301 baliolum P (i.e. 1300 est certo] esterto P baiiolum) 1302 vix hercule illum (ita codd.) ego B dato A 1303 muliebrosum st P 1304 hanc [ad] P 1306 negotium est au. A: negotii autem est P 1308 istanc Pylades 1309 legula P (corr. P^{CD}) in (i.e. isne)] i A^1 : i in A^2 : in post spat. B (i.e. HA. in ?) 1310 fallax A 1313 manstructa P halagora om. A samesa (-psa ?) A: sama A 1314 ulpique A

qui huic es molestus, an malam rem quaeritas?

Anta. †qur non† adhibuisti, dum istaec loquere, tympanum?

nam te cinaedum esse arbitror magi' quam uirum.

- AG. scin quam cinaedus sum? ite istinc, serui, foras, ecferte fustis. Anta. heus tu, si quid per iocum dixi, nolito in serium conuortere.

 Ante. quid tibi lubidost, opsecro, Antamoenides, loqui inclementer nostro cognato et patri?
- nam hic noster pater est; hic nos cognouit modo et hunc sui frátris filium? Anta. ita me Iuppiter bene amet, bene factum! gaudeo et uolup est mihi siquidem quid lenoni optigit magni mali quomque e uirtute uobis fortuna optigit.
- 50 ANTE. credibile ecastor dicit. crede huic, mi pater.
 HA. credo. Ag. et ego credo. sed eccum lenonem op- 1330

1325

credo. Anta. et ego credo. Ag. édepol hic uenit cómmodus.

bonum uirum eccum uideo, se recipit domum.
[Ha. quis hic est? Ac. utrumuis est, uel leno uel Lycus.
in seruitute hic filias habuit tuas

et mi auri fur est. Ha. bellum hominem, quem noueris!] 1335 rapiamus in ius. Ha. minime. Ag. quapropter? Ha. quia iniuriarum multo induci satius est.

Lycvs Agorastocles Hanno vi Antamoenides

qui suis amicis narrat recte res suas;
nam omnibus amicis meis idem unum conuenit,
ut me suspendam, ne addicar Agorastocli.
AG. leno, eamus in ius. Lv. opsecro te, Agorastocles,
suspendere ut me liceat. HA. in ius te uoco.
Lv. quid tibi mecum autem? HA. quia | hasce aio liberas
ingenuasque esse filias ambas meas;
eae súnt surruptae cum nutrice paruolae.
Lv. iam pridem equidem istuc sciui, et miratus fui
neminem uenire qui istas adsereret manu.
meae quidem profecto non sunt. Anta. leno, in ius eas.

Ly. Decipitur nemo, mea quidem sententia.

Ly. de prandio tu dicis. debetur, dabo.

Ac. duplum pro furto mi opus est. Ly. sume hinc quid lubet.

Ha. et mihi suppliciis multis. Lv. sume hinc quid lubet : 15 Anta. et mihi quidem mina argénti. Lv. sume hinc quid lubet.

collo rem soluam iam omnibus quasi baiiolus.

1350

AG. numquid recusas contra me? Lv. hau uerbum quidem.
AG. ite igitur intro, mulieres. sed, patrue mi,
tuam, ut dixisti, mihi desponde filiam.
HA. haud aliter ausim. ANTA. bene uale. AG. et tu bene
uale.

ANTA. leno, arrabonem hoc pro mina mecum fero.—

1341 addicare P 1343 [leno] in ius P (iv. 3?) 1344 quia $\langle \text{enim} \rangle$ Bothe; fort. $\langle \text{'quid'}? \rangle$ quia has d(ico) A 1348 manum P 1351 vel mihi opust mi om. A quidlubet Acidalius; quodiubet A: quidem P 1352 quod (lu)bet A 1353 om. A (propter homoeotel.?) vel miquidem mina Camerarius: minimam cod. 1355 contra me] contram A: contra Langen had P (cf. Trin. 585 had Pro haud) 1357 dixti A 1358 alter A

Ly. perii hercle! Ag. immo hau multo post, si in ius 1360 ueneris.

Ly. quin egomet tibi me addico. quid praetore opust?

uerum opsecro te ut liceat simplum soluere,
trecentos Philippos; credo conradi potest:
cras auctionem faciam. Ac. tantisper quidem
ut sis apud me lignea in custodia.

Ly. fiat. Ac. sequere intro, patrue mi, ut [hunc] festum
diem

30 habeamus hilare, huiius malo et nostro bono.

multum ualete. multa uerba fecimus; malum postremo omne ad lenonem reccidit. nunc, quod postremum est condimentum fabulae, si placuit, plausum postulat comoedia.—

1370

(ALTER EXITVS FABULAE)

vii Agorastocles Lycvs Antamoenides Hanno Adelphasivm Anterastilis

AG. Quam rém agis, miles? qui lubet patruo meo loqui inclementer? ne mirere mulieres quod eum sequontur: modo cognouit filias suas ésse hasce ambas. Lv. hem, quod uerbum auris meas 1375 tetigit? nunc perii! ANTA. únde haec perierunt domo? AG. Carthaginienses sunt. Lv. at ego sum perditus. illuc ego metuei semper ne cognosceret eas áliquis, quod nunc factumst. ANTA. uae misero mihi! Lv. periere, opinor, duodeuiginti minae, 1380

1360 in ius] intus P 1361 quid] quod P 1366 hunc om. A 1367 habemus P (corr. B^1) hilare Bentley: hilarem (il.) codd. (vix Plautinum; cf. Abraham stud. Plaut. 221) 1369 posttro A receidit] redit P 1370 quid P 1372 agitis P melius cut A (2P00 meil.) 1373 ne mirere] meminere P (ne- 2P1 ex corr.) 1376 Ag. domo P1 ut vid. 1377 repetitur post 1381 (ubi 2P1 am deficit) 2P1 atque omitti potuerunt 2P1 v. 1378-81 2P2 1380 vel opino

qui hasce emi. Ag. ét tute ipse periisti, Lyce. 10 HA. quis hic est? Ag. utrumuis est, uel leno uel Lycus. in seruitute hic filias habuit tuas. et mi auri fur est. HA. bellum hominem, quem noueris! 1385 ANTA. leno, rapacem te esse semper credidi, uerum etiam furacem (aiunt) qui norunt magis. 15 Ly. accedam. per ego te tua te genua opsecro et hunc, cognatum quem tuom esse intellego: quando boni estis, ut bonos facere addecet 1390 †facite et† uostro subueniatis supplici. iam pridem equidem istas esse sciui liberas 20 et exspectabam si qui eas ádsereret manu. nam meae (eae) prosum non sunt. tum autem aurum tuom

me malitiose nihil fecisse, Agorastocles.

Ac. quid mihi par facere sit cum me egomet consulam.

25
omitte genua. Lv. mitto, si ita sententia est.

reddam quod apud me est et iusiurandum dabo

Anta. heus tu leno! Ly. quid lenonem uis inter negotium? Anta. ut minam mi argenti reddas priu' quam in neruom abducere.

1400 Lv. di meliora faxint! Anta. sic esto: ideo cenabis foris.
aurum, argentum, collum, leno, tris res nunc debes semul. 30
Ha. quid med hac re facere deceat egomet mecum
cogito.

1381 tute] tu P 1382-1419 deest A 1382-4 (cf. 1333-5) 1382 est nouelle nouellycus cod: corr. Lipsius ex v. 1333 1386 (aiunt) Brix 1387 ego tua te Kaempf: ego te tua haec Pradel (oro) obsecto Geppert 1390 facitote et Bothe: vix faciate et $(cf. ad\ v.\ 5)$: faciatis $(om.\ et)\ Leo$: facite ut $(uos)\ Hasper$ 1391 sciui esse cod: trai. Bothe 1392 manum cod. 1393 eae add. Geppert 1396 quid Hasper: quod cod. quom (antiqua forma) egomet P^{BC} : quomodo egomet T 1397 HA. omitte P^{CD} 1399 ut minam mi argenti Seyffert: utinam mih argentum cod. 1400 faxsin $ut\ vid$. cod. esto scripsi: estu cod.: est, tu Hasper ideo] hodie Hasper, fort. recte 1401 re cod. 1402 me ($ita\ codd$.) (in) Reiz, Geppert

si uolo hunc ulcisci, litis sequar in alieno oppido, quantum audiui ingenium et mores eiius quo pacto sient. Ade. mi pater, ne quid tibi cum istoc rei siet †acmassum† 1405 opsecro.

35 Ante. ausculta sorori. abi, díiunge inimicitias cum inprobo. Ha. hoc age sis, leno. quamquam ego te meruisse ut pereas scio,

non experiar tecum. Ag. neque ego ; si aurum mihi reddes meum,

leno, quando ex neruo emissu's—compingare in carcerem.

Ly. iamne autem ut soles ? Anta. ego, Poene, tibi me 1410

purgatum uolo.

40 si quid dixi iratus aduorsum animi tui sententiam, id uti ignoscas quaeso; et quom istas inuenisti filias, ita me dí ament, mihi uoluptátist. Ha. ignosco et credo tibi.

ANTA. leno, tu autem amicam mihi des facito aut mihi reddas minam.

Ly. uin tibicinam meam habere? Anta. nil moror tibici- 1415 nam;

45 nescias utrum ei maiores buccaene an mammae sient. Ly. dabo quae placeat. Anta. cura. Ly. aúrum cras ad te referam tuom.

Ag. facito in memoria habeas. Ly. miles, sequere me.—
Anta. ego uero sequor.—

Ac. quid ais, patrue? quando hinc ire cogitas Carthaginem?

1403 sequăr displicet 1404 quod cod. 1405 ni p. cod. (corr. D) quom cod. (antiqua forma) acmassum] fac missum Pradel de praep. 515, Niemeyer Mil. Glor. p. 166. Sed potest esse Punicum achmassim vel hamāsim 'iniuriae' 1409 compingam te Skutsch 1410 iamne Spengel: iam cod. purgatum Ital.: pugnatum cod. 1413 uoluptatis est cod.: (ut) mihi uolup est Seyffert 1414 aut Seyffert:

aut [auri] cod. (pro auri? v. 3) 1416 ei maiores Ital.: eim mores cod. (M pro AI) an m. Ital.: amammae cod. 1418 facto cod.

1420 nam tecum mi una ire certum est. Ha. ubi primum potero, ilico.

Ac. dum auctionem facio, hic opus est aliquot ut maneas dies. 50 HA. faciam ita ut uis. Ac. age sis, eamus, nos curemus.

CATERVA. plaudite.

1420-2 initia et media quaedam extant A 1421 facto P, A n, l.

PSEVDOLVS

M. IVNIO. M. FIL. PR. VRB.

didascaliae reliquias servavit A 2 ac vel fac me vel aed acta Megalesiis Ritschl

ARGVMENTVM I

Praesentis numerat quindecim miles minas, Simul consignat symbolum, ut Phoenicium Ei det leno qui eum cum relicuo adferat. Venientem caculam intervortit symbolo Dicens Syrum se Ballionis Pseudolus Opemque erili ita tulit; nam Simmiae Leno mulierem, quem is supposuit, tradidit. Venit Harpax verus: res palam cognoscitur Senexque argentum quod erat pactus reddidit.

5

IO

15

ARGVMENTVM II

Calidorus iuvenis m\(continue) eeflictim deperibat, nummorum indigus; eandem miles, qui viginti mulierem minis mercatus abiit, solvit quindecim. scortum reliquit ad lenonem ac symbolum, ut qui attulisset signum simile cetero cum pretio secum aveheret emptam mulierem. mox missus ut prehendat scortum a milite venit calator militaris. hunc dolo adgreditur adulescentis servus Pseudolus tamquam lenonis atriensis: symbolum aufert minas\(que\) quinque acceptas mutuas dat subditicio caculae cum symbolo; lenonem fallit sycophanta[cie] cacula. scorto Calidorus potitur, vino Pseudolus.

Arg. I habet P post prologum: om. A 6 attulit Bothe Arg. II habet A ante prologum sed posteriori manu: om. P 1 iunenis incertissima lectione cod. mer. Phoen. suppl. Ritschl 4 soluit Ritschl: absoluit cod. 7 muliere cod. 8 ut prehendat Bugge: adpraehendit cod. scortu cod. 9 dolo incertissima lectione cod. 12 aufert Mai: adfert cod. que add. Ritschl 13 subdition cā. Ritschl: cā. subditicio Bergk 14 vel secophantaue cod.: sycophanta Ritschl cacula sycophantice Seyffert 15 uino Pseudolus Sauppe: uiuo seudulo cod.

PERSONAE

PSEVDOLVS SERVVS
CALIDORVS ADVLESCENS
BALLIO LENO
SIMO SENEX
CALLIPHO SENEX
HARPAX CACVLA
CHARINVS ADVLESCENS
LORARII
MERETRICES
PVER
COCVS
SIMIA SYCOPHANTA

SCAENA ATHENIS

PROLOGVS

Exporgi meliust lumbos atque exsurgier: Plautina longa fabula in scaenam uenit.

ACTVS I

i

17

	PSEVDOLVS CALIDORVS	I					
	Ps. Si ex te tacente fieri possem certior,						
ere, quae miseriae te tam misere macerant,							
	duorum labori ego hominum parsissem lubens,						
	mei té rogandi et tis respondendi mihi;						
	nunc quoniam id fieri non potest, necessitas	5					
	me subigit ut te rogitem. responde mihi:						
	quid est quod tu exanimatus iam hos multos dies						
IC	gestas tabellas tecum, eas lacrumis lauis						
	nec tui participem consili quemquam facis?						
	eloquere, ut quod ego nescio id tecum sciam.	IC					
	CALI. misere miser sum, Pseudole. Ps. id te Iuppiter						
	prohibessit! Call. nihil hoc Iouis ad iudicium attinet:						
15							
	Ps. licet me id scire quid sit? nam tu me antidhac						
	supremum habuisti comitem consiliis tuis.	15					
	CALI. idem animus nunc est. Ps. face me certum quid						
	tibist	,					
	iuuabo aut re(d) aut opera aut consilio bono.						
20							
	quae me miseria et cura contabefacit.						
	Ps. mos tibi geretur. sed quid hoc, quaeso? CALI. quid est?	20					
	Prologum exhibet post Argumentum A: ante Argumentum F	,					
	Prologum exhibet post Argumentum A: ante Argumentum F lacunam ante sign. Ritschl, et ante et post Leo I exsurger P (vix proexsurgere) 4 macerent A, codd. Gellii 20, 6, 9 (i. 9) 6 Mis						
	Popma et [tui] tis codd. Gellii (unde Nonius 501) (pro et tis; iv. 2): etui A: et te P 12 id om. A 16 id om. A tu meo A 17 com. con.] se— cod. Festi 305 19 aut re iuu. Bothe de red, ablativi forma dubia, cf. Arch. Lat. Lex. 10, 550						

20

PLAVT. II

30

Ps. ut opinor, quaerunt litterae hae sibi liberos	:
alia áliam scandit. CALI. ludis iam ludo tuo?	
Ps. has quidem pol credo nisi Sibulla legerit,	
interpretari alium potesse neminem.	
CALL gur inclementer dicis lepidis litteris	

25

lepidis tabellis lepida conscriptis manu? Ps. an, opsecro hercle, habent quas gallinae manus? nam has quidem gallina scripsit. CALI. odiosus mihi es. 30 lege uel tabellas redde. Ps. ímmo enim pellegam.

aduortito animum. CALI, non adest. Ps. at tu cita. CALI, immo ego tacebo, tú istinc ex cera cita; nam istic meus animus nunc est, non in pectore. Ps. tuam amicam uideo, Calidore. CALI. ubi ea est, 35

opsecro?

Ps. eccam in tabellis porrectam: in cera cubat.

CALI. at te di deaeque quantumst-Ps. seruassint quidem! 35 CALI. quasi solstitialis herba paullisper fui: repente exortus sum, repentino occidi. Ps. tace, dúm tabellas pellego. CALI. ergo quin legis? 40 Ps. 'Phoenicium Calidoro amatori suo per ceram et linum litterasque interpretes 40

salutem impertit et salutem ex te expetit lacrumans titubanti | animo, corde et pectore.' CALI. perii! salutem nusquam inuenio, Pseudole, quam illi remittam. Ps. quam salutem? CALI. argenteam.

45

Ps. pro lignean salute ueis argenteam 45 remittere illi? uide sis quam tu rem geras. CALI. recita modo: ex tabellis iam faxo scies quam subito argento mi usus inuento siet. Ps. 'leno me peregre militi Macedonio

50

23 vel opino 24 iam me P (iv. 2?) 26 posse codd. 33 hinc P (pro iste hinc, quas] que (i. e. quae ?) P 30 gallinas A 33 hinc P (pro iste hinc, i. e. istinc?) 36 ceram A 42 lignum codd. Ausonii epist. 22, 1, p. 184 Sch., fort. recte (cf. 47 infr.) 43 impertit] mittit P (cf. v. 46) abste P 44 illaerumans Schoell titubantique Ritschl 45 ipseudole P 51 macedonico P

	minis uiginti uendidit, uoluptas mea;	50
	et priu' quam hinc abiit quindecim miles minas	
	dederat; nunc unae quinque remorantur minae.	
55	ea caússa miles hic reliquit symbolum,	
	expressam in cera ex anulo suam imaginem,	
	ut qui huc adferret eiius similem symbolum	55
	cum eo simul me mitteret. ei rei dies	ออ
	haec praestituta est, proxuma Dionysia.'	
50	CALL. cras ea quidem sunt: prope adest exitium mihi,	
	nisi quid mi in ted est auxili. Ps. sine pellegam.	
	CALI. sino, nám mihi uideor cúm ea fabularier;	60
	lege: dulce amarumque una nunc misces mihi.	
	Ps. 'nunc nostri amores, mores, consuetudines,	
55	iocu', ludus, sermo, suauisauiatio,	
))	compressiones artae amantum corporum,	
	teneris labellis molles morsiunculae,	65
7ª.	nostr[or]um orgiorum * -iunculae,	- 0
·	papillarum horridularum oppressiunculae,	
	harunc uoluptátum mi omnium atque ibidem tibi	
0	distractio, discidium, uastities uenit,	
	nisi quae mihi in test aut tibist in me salus.	70
	haec quaé ego sciui ut scires curaui omnia;	, -
	nunc ego te experiar quid ames, quid simules. uale.'	
	CALL, est misere scriptum, Pseudole. Ps. oh! miserrume.	
5	CALL. quin fles? Ps. pumiceos oculos habeo: non queo	
	lacrumam exorare ut exspuant unam modo.	75

52 mea uoluptas uendidit A 55-9 pauca in initiis leguntur A 57 ut] qi A 59 \(ad \) Dionysia Ritschl 60 cras . . . sunt epistolae continuat P, A n. l. 61 te codd. 62 quom P (antiqua forma) 65 del, Kiessling (cf. Bacch. 116) loci A (pro ioci, vix pro logi) suauis sauiatio (suau-) codd. 66 comparum P^{CD} (n pro r; vix var. lect. in P) 67° om, P (propter homoeotel.) nostrum Lorenz 69 vel mihi ibidea P (A pro M): itidem Ital. 70 au(stitie)s A 71 intestauit ibi cst P: in ted est a. t. Ritschl 73-8 paucissima servata A 77 quii B (pro quit, vix pro qui)

CALI. quid ita? Ps. genu' nostrum semper siccoculum fuit.

Call. nilne adiuuare me audes? Ps. quid faciam tibi? Call. cheu! Ps. 'cheu'? id quidem hercle ne parsis: dabo.

Call. miser sum, argentum nusquam inuenio mutuom— 80
80 Ps. eheu! Call. neque intus nummus ullus est. Ps. eheu!
Call. ille abducturus est mulierem cras. Ps. eheu!
Call. istocine pacto me adiuuas? Ps. do id quod mihi
est;

nam is mihi thensaurus iugis in nostra domost.

CALI. actum est de me hodie. sed potes tu mutuam
drachumam dare unam mihi quam cras reddam tibi?
Ps. uix hercle, opinor, si me opponam pignori.
sed quid ea drachuma facere uis? CALI. restim uolo
mihi emere. Ps. quámobrem? CALI. qui me faciam
pensilem.

certum est mihi ante tenebras tenebras persequi.

90
Ps. quis mi igitur drachumam reddet, si dedero tibi?
an tu te ea caússa uis sciens suspendere
ut me defrudes, drachumam si dederim tibi?
CALI. profecto nullo pacto possum uiuere
si illa a me abalienatur atque abducitur.

95

95 Ps. quid fles, cucule? uiues. CALI. quid ego ni fleam, quoi nec paratus nummus argenti siet neque libellai spes sit usquam gentium?
Ps. ut litterarum ego harum sermonem audio, nisi tu illi drachumis fleueris argenteis,

110

II5

120

quod tu istis lacrumis te probare postulas,	10
non pluris refert quam si imbrim in cribrum geras.	
uerum ego te amantem, ne paue, non deseram.	
spero alicunde hodie me bona opera aut hac mea	
tibi inuenturum esse auxilium argentarium.	
atque id futurum unde unde dicam nescio,	10
nisi quia futurumst : ita supercilium salit.	
CALI. utinam quae dicis dictis facta suppetant!	
Ps. scis tu quidem hercle, mea si commoui sacra,	
quo pacto et quantas soleam turbellas dare.	
CALI. in te nunc omnes spes sunt aetati meae.	110
Ps. satin est si hanc hodie mulierem ecficio tibi	
tua ut sit aut si tibi do uiginti minas?	
CALL sati', si futurumst. Ps. roga me uiginti minas,	
ut me ecfecturum tibi quod promisi scias.	
roga, opsecro hercle. gestio promittere.	П
CALL. dabisne argenti mi hodie uiginti minas?	
Ps. dabo. molestus nunciam ne sis mihi.	
atque hoc, ne dictum tibi neges, dico prius:	
si neminem alium potero, tuom tangam patrem.	
CALL. di te mi semper seruent! uerum, si potest,	120
pietatis caussa—uel etiam matrem quoque.	
Ps. de istac re in oculum utrumuis conquiescito.	
CALI. utrum? anne in aurem? Ps. at hoc peruolgatumst	
minus.	

nunc, ne quis dictum sibi neget, dico omnibus,
pube praesenti in contione, omni poplo,
omnibus amicis notisque edico meis
in hunc diem a me ut caueant, ne credant mihi.

101 an dacrumis? 102 legas A: ingeras Salmasius 104 hac mea Merula: hoc meam A: hace mea P 115 quo P 116 of, v, 1073 opsecro hercle Calidori P 117 vel Dabin argentí 121 semper om. P (iii. 1) se (pro sei?) A potes P 124 oculum utrum anne P (iv. 1): utr(um a) n A: oculum anne Bentley

Call. st!
tace opsecro hercle. Ps. quid negoti est? Call. ostium 130
lenonis crepuit. Ps. crura mauellem modo.
Call. atque ipse egreditur penitus, peiiuri caput.

ii BALLIO LORARII MERETRICES PSEVDOLVS CALIDORVS

Ba. Exite, agite exite, ignaui, male habiti et male conciliati, quorum numquam quicquam quoiquam uenit in mentem ut recte faciant,

quibu', nisi ad hoc exemplum experior, non potest úsura 135 usurpari.

neque ego homines magis asinos numquam uidi, ita plagis costae callent:

5 quos quom ferias, tibi plus noceas ; eo enim ingenio hi sunt flagritribae,

qui haec habent consilia, ubi data occasiost, rape, clepe, tene, harpaga, bibe, es, fuge: hoc est

eorum officium, ut mauelis lupos apud ouis quam 140-1 hos domi linguere custodes.

at faciem quom aspicias eorum, hau mali uidentur: opera fallunt.

nunc adeo hanc edictionem nisi animum aduortetis omnes,
nisi somnum socordiamque ex pectore oculisque exmouetis,
ita ego uostra latera loris faciam ut ualide uaria sint,
ut ne peristrómata quidem | aeque picta sint Campanica
neque Alexandrina beluata tonsilia tappetia.

atque heri iam edixeram omnibus dederamque eas pro- 15

	uincias,
	uerum ita uos estis praediti †neglegentes†ingenio inprobi,
150	officium uostrum ut uos malo cogatis commonerier;
	nempe ita animati esti' uos : uinciti' duritia hoc atque me.
	hoc sis uide, ut álias res agunt! hoc agite, hoc animum
	aduortite,

huc adhibete auris quae ego loquor, plagigera genera | 20 hominum.

numquam edepol uostrum durius tergum erit quam terginum hoc meum.

quid nunc? doletne? em sic datur, si quis erum seruos spernit.

adsistite omnes contra me et quae loquor aduortite animum.

tu qui urnam habes aquam ingere, face plenum ahenum sit coquo.

te cum securi caudicali praeficio prouinciae.

Lo. at haec retunsast. Ba. sine siet; itidem uos [quoque estis] plagis omnes:

160 numqui minus ea gratia tamen omniúm opera utor?
tibi hoc praecipio ut niteant aedes. habes quod facias:
propera, abi intro.

tú esto lectisterniator. tú argentum eluito, idem exstruito. haec, quom ego a foro reuortar, facite ut offendam parata, 30

uorsa, sparsa, terta, strata, lautaque coctaque omnia úti sint.

nam mi hodie natalis dies est, decet eum omnis uos 165

concelebrare.

pernam, callum, glandium, sumen facito in aqua iaceant. satin audis?

magnufice uolo me uiros summos accipere, ut mihi rem esse reantur.

intro abite atque haec cito celebra, ne mora quae sit, coquo' quom ueniat;

ego eo in macellum, ut piscium quidquid ibist pretio praestinem.

i, puere, prae; ne quisquam pertundat cruminam cautiost. 170 uel opperire, est quod domi dicere paene fui oblitus. auditin? uobis, mulieres, hanc habeo edictionem.

40 uos quae in munditiis, mollitiis deliciisque aetatulam agitis, uiris cum summis, inclutae amicae, nunc ego scibo atque hodie experiar

quae capiti, quae uentri operam det, quaeq' suae rei, 175 quae somno studeat;

quam libertam fore mihi credam et quam uenalem hodie experiar.

facite hodie ut mihi munera multa huc ab amatoribu' conueniant.

nam nisi mihi penus annuos hodie conuenit, cras poplo prostituam uos.

164 uorsasprastergastrata P (terga, i. e. terca, pro terta) lautaque coctaque] aut unctaque schol. Aen. 1, 478 (An. l.), unde l. unctaque Ladewig 165 uos] l. . s A 166 gallum P 167 summos uiros P, A n. l: trai, Bothe 168 celebra (vel celera: cf. v. 165) scripsi (cum ābite): celebrate P, A n. l. ueniat Ritschl: ueniat [mihi] P, A n. l. 169 (ibi est) A: est P (iii. 3) praesentinem P 170 qu'ispi am A, unde quispiam tundat Spengel 171 obl. fui Spengel, rhythmi causa 173 vix aetatlam (anap.) 175 quaeque] quae suae Bothe (A n. l.), nam quaeq' suspectum 178 mihi (mi) om. P annuus penus codd. Servii Aen. 1, 703, Prisciani 170 ct 260 hodic omittunt idem conuenit] congeritur (-atur) Prisc. poplò suspectum

natalem scitis mi esse diem hunc: ubi isti sunt quibu' uos oculi estis,

180 quibu' uitae, quibu' deliciae estis, quibu' sauia, mammia, mellillae?

maniplatim mihi munerigeruli facite ante aedis iam hic adsint. qur ego uestem, aurum atque ea quibus est uobis usus, praebeo? [aut] quid mi

domi nisi malum uostra operast hodie? inprobae uino modo 5° cupidae estis:

eo uos uostros panticesque adeo madefactatis, quom ego sim hic siccus.

185 nunc adeo hoc factust optumum ut nomine quemque appellem suo,

ne dictum esse actutum sibi quaepiam uostrarum mihi neget: aduortite animum cunctae.

principio, Hedylium, tecum ago, quae amica es frumentariis, 55 quibu' cunctis montes maxumi frumenti acerui sunt domi:

190 fac sis sit delatum huc mihi frumentum, hunc annum quod satis,

mihi et familiae omni sit meaé, atque adeo ut frumento afluam,

ut ciuitas nomen mihi commutet meque ut praedicet lenone ex Ballione regem Iasonem. Call. audin? furcifer 60 [quae loquitur?]

satin magnuficus tibi uidetur? Ps. pol iste atque etiam malificus.

179 vel sciti' mihi 180 mamilla P (pro mamila?) mellitae P (A incert.) 182 usuş A: usui P praehibeo cod. (i. e. prëhibeo ut prëhendo?) aut om, P 183 vel post inprobae distingue 184 madefactatis codd. Nonii 395: madefecistis A: madefactis (P^{CD}) P simihic A 185 factust Lambinus: factum est codd. quamque nomine A 186, 187 cohaevent codd. 186 nec P 188 hedyllum P (i. e. Hedylium?): (edy)ţium A amices P (pro -caes) 189 acerui frumenti P acerui improbat ut glossam Acidalius 191 etiam familiae P: et malitiae A vel siet 193 sqq. sic disp. Bothe Lenóne—Iasonem (iamb). | Aúdif f. quae loquitur . . . ui detur (troch). | Pol—malificus (troch). 193 exbaliațo regem regem iasonem A quae loquitur om. A (iv. 1)

	sed tace atque hanc rem gere.	195
	Ba. Aeschrodora, tu quae amicos tibi habes lenonum aemulos	
	lanios, quí item ut nos iurando iure maló male quaerunt	
	rem, audi:	
E.	nisi carnaria tria grauida tegoribus onere uberi hodie	
U	mihi erunt, cras te, quasi Dircam olim ut memorant duo	
	gnati Iouis	
	deuinxere ad taurum, item ego te distringam ad carnarium;	200
	id tibi prófecto taúrus fiet. CALI. nimi' sermone huius ira	200
	incendor.	
	Ps. huncine hic hominem pati	-
,		202
	ubi sunt, ubi latent quibus aetas integra est, qui amant a lenone?	
	quin conueniunt? quin una omnes peste hac populum hunc liberant?	204
	sed uah!	201
		20
	nimium stultus, nimium fui
indoctus : illine audeant	20!
5		20
		20!
	suos amor cogit? simul prohibet faciant aduorsum eos	
	quod nolint.	
	Ps. quid est? CALL mále morigeru's, male facis mihi	
_	quom sermone huic obsonas.	
)	Ps. taceo. Call. at taceas malo multo quam tacere dicas.	
	BA. tu autem,
Xytilis, fac ut animum aduortas, quoius amatores oliui	210
	Ayons, fac at animum addortas, quotus aniatores onui	210
	197 male om. P (iii. 1) 198 togeribus A oneri P , fort. recte 200 ego te distringam] hodie stringam P 201 id in fine v . prioris B	
	profectus A Ps. Nimis Atticam Acidalius $(An. l.)$ 204 hunc]	
	hinc A 205, 2052 sed et uah propriis versibus deinde nimius stultus	
	nimis fui A : sed nimis sum stultus nimium fui P 205 $^{\rm b}$ inductus A ne illi au. P 206 prohibent A nolunt P 207 uah om. A	
	208 morigerus male om. A (iii. 11) quo sermone huius obso —	
	A, unde sermoni huius $Ritschl$ 200 tacere [te] P (iv. 2) xittilis P : xytilis (xittilis?) A : Xystilis $Ital$. quouis P	

δύναμιν domi habent maxumam. si mihi non iam huc culleis oleum deportatum erit,

te ipsam culleo ego cras faciam ut deportere in pergulam; 85
215 ibi tibi adeo lectus dabitur ubi tu hau somnum capias, sed ubi
usque ad languorem—tenes

quo se haec tendant quae loquor.

ain, excetra tu? quae tibi amicos tot habes tam probe oleo onustos,

num quoipiam est hodie tua tuorum ópera conseruorum 90
220 nitidiusculum caput? aút num ipse ego pulmento utor magis
unctiusculo? sed scio, tu óleum hau magni pendis, uino
te deuincis. sine modo,

reprehendam ego cuncta hercle una opera, nisi quidem tu haec omnia

facis ecfecta quae loquor.

95

225 tu autem quae pro capite argentum mihi iam iamque semper numeras,

ea pacisci modo scis, sed quod pacta es non scis soluere,
Phoenicium, tibi ego haec loquor, deliciae summatum
uirum:

nisi hodie mi ex fundis tuorum amicorum omne huc penus adfertur,

cras Phoenicium poeniceo corio inuises pergulam.

100

Calidorys Pseydolys Ballio iii

CALI. Pseudole, non audis quae hic loquitúr? Ps. audio, ere, equidem atque animum aduorto.

211 domo A 212 huic cullius P 213 erit om. P 217 vix quose (ut quosum, quorsum) 218 ain] en P excetra displicet fort. ain | ain | vel extra versum vel in fine v. 224 collocand. honestos A 219 cupiam P hodie etua P (pro hodi&ua?) 220 nitidissimum P 222 deungis P Acidalius 223 rependam Angelius ego cuncta hercle P: ego hercle ego cuncta P: hercle ego cuncta P: sepe P 227 haec ego P uerum P 229 phoenici phoenicio P 230 nulla nova scaena P audi cere P: (corr. P)

CALI.	quid	mihi	es .	auctor	huic	ut	mittam,	ne	amicam	hic
	^						m	ean	n prostitu	iat?

Ps. nihil curassis, liquido es animó: ego pro me et pro te curabo.

iam diu ego huic bene et hic mihi uolumús et amicitia est antiqua:

5 mittam hodie huic suo die natali malam rem magnam et maturam.

CALI. quid opust? Ps. potin aliam rem ut cures? CALI. 235 at—Ps. bat! CALI. crucior. Ps. cor dura.

Call. non possum. Ps. fac possis. Call. quonam uincere pacto possim animum?

Ps. in rem quod sit praeuortaris quam in re aduorsa animo auscultes.

CALI. nugae istaec sunt: non iucundumst nisi amans facit 238 stulte. Ps. pergin?

Call. o Pseudole mi, sine sim nihili, mitte me sis. Ps. (sino:) sine modo ego abeam. 239^a Call. mane, mane, iam ut uoles med esse ita ero. 240

Ps. nunc tu sapis. Ba. it dies ; ego mihi ces-so: i prae, puere. Cali. heus, abit. quin reuocas?

Ps. quid properas? placide. Cali. at priu' quam 241^a

BA. quid hoc, malum, tam placide is, puere? 242
Ps. hodie nate, heus, hodie nate, tibi ego dico, heus, hodie nate,

redi et respice ad nos. tametsi occupatu's,

moramur. mane, em conloqui qui uolunt te.

Ba. quid hoc est? quis est qui moram mi occupato 20
molestam optulit? Ps. qui tibi sospitalis
fuit. Ba. mortuost qui fuit: qui sit ussust.

Ps. nimi' superbe. Ba. nimi' molestus. Call. reprehende hominem, adsequere. Ba. i puere.

Ps. occedamus hac obuiam. Ba. Iuppiter te perdat, quisquis es. Ps. te uolo. Ba. hau uos ego 25 ambos.

uorte nac puere, te. Ps. non licet conloqui te?

BA. at mi non lubet. Ps. sin tuamst quippiam in rem?

BA. licetne, opsecro, bitere an non licet? Ps. uah! 255 manta. BA. omitte. CALI. Ballio, audi. BA. surdu' sum prófecto inanilogistae.

Call. dedi dum fuit. Ba. non peto quod dedisti. 30 Call. dabo quando erit. Ba. ducito quando habebis.

Call. eheu, quam ego malis perdidi modis quod tibi detuli et quod dedi! Ba. mortua uerba re nunc facis; stultus es, rem actam agis. Ps. nosce saltem hunc quis est. Ba. iam diu 35 scio

qui fuit: nunc quis est ipsus (se) sciat. ambula tu. Ps. potín ut semel modo, Ballio, huc cum lucro respicias?

260

265 BA. respiciam istoc pretio; nam si sacruficem summo Ioui

245 em Usener: est (ē) cod. (vix Plautinum)

CD²) 247 quid cod. sospitali cod. 249 vel molestu's

250 occedamus, cf. Festus 181: accedamus cod.

at cod. (cf. ad Poen. 1355) perdát, quísqui's. Ps. té uólo (ego).

BA. at uós (nólo) ego ámbós Koch 252 te puere cod.: trai.

Mueller (an) non Schoell 254 bitere Lipsius: uiuere cod., vix

recte 255 surdu' súm displicet profécto] CALI. proh Goetz (melius

fort. oro) inanilogista es Ital. 260 agis Ital.: magis cod.

261 dius cod. 262 accedit A quis Camerarius: qui codd. est
ipsus se scripsi: sit ipse A: estis ipsus P 264 hunc P (corr. B²)

40 atque in manibus exta teneam ut poriciam, interea loci si lucri quid detur, potius rem diuinam deseram. non potest pietati opsisti huíc, utut res ceterae. Ps. deos quidem quos maxume aequom est metuere, eos minimi facit.

BA. compellabo. salue multum, serue Athenis pessume. 270
45 Ps. di te deaeque ament uel huiius arbitratu uel meo,
uel, si dignu's alio pacto, neque ament nec faciant bene.
BA. quid agitur, Calidore? CALI. amatur atque egetur
acriter.

BA. misereat, si familiam alere possim misericordia.

Ps. heia! scimus nos quidem te qualis sis; ne praedices.

50 sed scin quid nos uolumus? BA. pol ego propemodum: ut

male sit mihi.

Ps. et id et hoc quod te reuocamus. quaeso animum aduorte. Ba. audio.

atque in pauca, ut occupatus nunc sum, confer quid uelis.

Ps. hunc pudet, quod tibi promisit quaque id promisit die,
quia tibi minas uiginti pró amica etiam non dedit.

280

Ra nimio id quod pudet facilius fertur quam illud quod

55 BA. nimio id quod pudet facilius fertur quam illud quod piget.

non dedisse istunc pudet: me quia non accepi piget.

Ps. at dabit, parabit: aliquot hos dies manta modo.

nám id hic metuit ne illam uendas ob simultatem suam.

Ba. fuit occasio, si uellet, iam pridem argentum ut daret.

60 CALI. quid si non habui? BA. si amabas, inuenires mutuom,

267 destram P (T pro E) 268 potes P ut res sunt P et schol. Aen. 1, 378 269 quos schol. Verg.: quod P, A n. l. 271 amente P (corr. B^2) huiius] (h)olus (i. e. hoius) A 274 po(ss) A 275 prope modo (modu B^2) P 277 reuocamus] rositaui A aduortite A 279 hunc] hun (hū?) P quaque] quamquam (pro quáq., i. e. quaque?) P 282 dedissetis tum P 283 aliquos Mueller (A incert.): aliquid Dousa 284 hic it (id) P 285 pridet (di pridet B) P (corr. D^2) 286 habuit A si amabas] iam abas P tuum P

ad danistam deuenires, adderes faenusculum, surruperes patri. Ps. surruperet hic patri, audacissume? non periclumst ne quid recte monstres. Ba. non lenoniumst.

290 Cali. egon patri surrupere possim quicquam, tam cauto seni?
atque adeo, si facere possem, pietas prohibet. Ba. audio. 65
pietatem ergo istam amplexator noctu pro Phoenicio.
sed quom pietatem (te) amori uideo tuo praeuortere,
omnes (homines) tibi patres sunt? nullus est tibi quem roges
295 mutuom argentum? Cali. quin nomen quoque iam interiit
'mutuom.'

Ps. heus tu, postquam hercle isti a mensa surgunt sati' poti 70 uiri.

qui suom repetunt, alienum reddunt nato nemini,
postilla omnes cautiores sunt ne credant alteri.

CALI. nimi' miser sum, nummum nusquam reperire argenti
queo;

300 ita miser et amore pereo et inopia argentaria.

BA. eme die caeca hercle oliuom, id uendito oculata die: 75
iam hercle uel ducentae fieri possunt praesentes minae.

CALI. perii! annorum lex me perdit quinauicenaria.

metuont credere omnes. BA. eadem est mihi lex: metuo

305 Ps. credere autem! eho an paénitet te quanto hic fuerit

288 surruperis A: surripuisses PBA, audacissume (adverb.) A ut vid. 290 [quam] $\tan P$ (corr. B^2) 291 possim C (A incert.) 292 post 296 A; scilicet scriba, omissione vv. 292-5 animadversa, supplere decrevit, mox ab incepto destitit 293-5 om. A 293 pietatem te Mueller: pietate cod. (?i. e. pietatem) 294 homines add. Bentley 295 metuum cod. quin Ital.: qui cod. versum intercidisse, quo ad danistas adulescentem leno relegarit, coniecit Kiessling; si in audio desiit, omissio in A propter homocotel. facta est 296 saturi (pro sat uiri) p. P (om. uiri) 298 postilla omnes] ab alienis P nec reddant P 299 miser sum] miserum A que oc P (corr. B^2) 301 eme] (emi)to cod. Festi 178 uenito A 302 possunt fie(ri) A 303 annortum P perdet A 304 mihi est A 305 huic A

80 BA. non est iustus quisquam amator nisi qui perpetuat data; det, det usque: quando nil sit, simul amare desinat.

CALI. nilne te miseret? BA. inanis cedis, dicta non sonant. atque ego te uiuom saluomque uellem. Ps. ého an iam mortuost?

BA. utut est, mihi quidem profecto cum istis dictis mortuost: 310 85 ilico uixit amator, ubi lenoni supplicat.

semper tu ad me cum argentata accedito querimonia; nam istuc quod nunc lamentare, non esse argentum tibi, apud nouercam querere. Ps. eho an umquam tu huius nupsisti patri?

BA. di meliora faxint! Ps. face quod te rogamus, Ballio, 315 90 mea fide, si isti formidas credere. ego in hoc triduo aut terra aut marí alicunde euoluam id argentum tibi.

BA. tibi ego credam? Ps. qur non? BA. quia pol quá opera credam tibi

una opera alligem fugitiuam cánem agnínis lactibus.

Call. sicine mihi aps te bene merenti male refertur gratia? 320 95 Ba. quid nunc uis? Call. ut opperiare hos sex dies aliquos modo

ne illam uendas neu me perdas hominem amantem. Ba. animo bono es.

uel sex menses opperibor. Call. eugae, homo lepidissume!
Ba. immo uein etiam te faciam ex laeto laetantem magis?
Call. quid iam? Ba. quia enim non uenalem iám habeo 325
Phoenicium.

100 CALI. non habes? BA. non hercle uero. CALI. Pseudole, í accerse hostias,

306 iustus] usu (-ui) Ital. quicquam A 307 det det] detque P 308 te] temet P (i. e. te mei?) cedes P (i. e. is?) 311 supplicat] placet P 312 quom P (forma antiqua) 313 istunc A clametare P 315 di melius faciant Ps. fac hoc quod P 316 vel istic 317 aliquonde A (forma antiqua) id] in A 318 quor A operas P 319 tactibus A 321 aliquos] saltem P 323 fuge A 325 quid iam] quidam (quidum?) A iam] am P 326 o pseudole P i] ei A: om. P (cf. 330) accersi (arc-) P (? pro accerse i)

uictumas, lanios, ut ego huic sácruficem summo Ioui; nam hic mihi nunc est multo potior Iuppiter quam Iuppiter. Ba. nolo uictumas: agninis me extis placari uolo.

330 CALL propera, quid stas? í accerse agnos. audin quid ait

Iuppiter?

Ps. iam hic ero; uerum extra portam mi etiam currendumst 105 prius.

Call, quid eo? Ps. lanios inde accersam duo cum tintinnabulis,

eadem duo greges uirgarum inde ulmearum adegero, ut hodie ad litationem huic suppetat satias Ioui.

335 BA. í in malam crucem! Ps. istuc ibit Iuppiter lenonius.
BA. ex tua re est ut ego emoriar. Ps. quidum? BA. ego 110
dicam tibi:

quia edepol, dum ego uiuos uiuam, numquam eris frugi

ex tua re non est ut ego emoriar. Ps. quidum? BA. sic, quia

si ego emórtuos sim, Athenis te sit nemo nequior.

340 Cali. die mihi, opsecro herele, uerum serio hoc quod te rogo.

non habes uenalem amicam tu meam Phoenicium?

BA. non edepol habeo profecto, nam iam pridem uendidi.

CALI. quo modo? BA. sine ornamentis, cum intestinis omnibus.

Call. meam tu amicam uendidisti? Ba. ualide, uiginti minis.

345 CALI. uiginti minis? BA. utrum uis, uel quater quinis minis,

327 laniosus tego P vel huïc 328 potius A queam P (vii. 1) 329 uictumis A 330 i] ei A: om. P (cf. 326) 335 vel In' (i. e. isne) m. (ita P) istic P 336 [non] est P (cf. v. 338) 338 ex tua re ut ego emoriar non est e re (vix pro vere) A, vix conflat. ex illa versione quae supra est et altera ut ego emoriar non est e re tua quidum? sic, quia 339 mortuus A nequor P (corr. D) 340 rogo [est] P ('pro rogem' Seyffert) (rogem corr. D) 343 quom i. A (antiqua forma)

18

120 militi Macedonio, et iam quindecím habeo minas.

CALI. quid ego ex te audió? BA. amicam tuam esse factam argenteam.

CALI. qur id ausu's facere? BA. lubuit, mea fuit. CALI. eho, Pseudole,

i gladium adfer. Ps. quid opus gladio? CALL qui hunc occidam—átque me.

Ps. quin tu ted occidis potius? nam hunc fames iam 350 occiderit.

125 CALI. quid ais, quantum terra tetigit hominum peiiurissume?

iurauistin te illam nulli uenditurum nisi mihi?

Ba. fateor. Cali. nemp' conceptis uerbis? Ba. etiam consutis quoque.

Cali. peiiurauisti, sceleste. Ba. at argentum intro condidi. ego scelestus nunc argentum promere po(ti)s sum domo: 355

130 tu qui pius, istoc es genere gnatus, nummum non habes.

CALI. Pseudole, adsiste altrim secus atque onera hunc maledictis. Ps. licet.

numquam ad praetorem aeque cursim curram, ut emittar manu.

CALI. ingere mala multa. Ps. iam ego te differam dictis meis.

inpudice. Ba. itast. Call. sceleste. Ba. dicis uera. Ps. 360 uerbero.

135 BA. quippini? Call. bustirape. BA. certo. Ps. furcifer. BA. factum optume.

346 habeo \(ab \coi \right) Briv \quad 348 \] eho Pseudole continuat Ballioni \(A \quad 349 \] ei \(cot dd.\) opust \(Ritschl\) hoc \((pro \text{horc}?) A \quad fort.\) qui \(\left\{ego} \right) hunc \quad 351 \] tegit \((pro \text{tetegit}?) P: \text{terram tetigit} \\(Get ppert, Longworth \) (Class. \(Rev. 13, 272) \quad 353 \text{ consulis } P \) (L \(pro T) \quad 355 \text{ possum } codd., \(sed \text{ promeë } sus \text{pectum} \quad 356 \text{ pius sistoc} \) (ont. \(ext{es}) P \((?pro \text{piu} \text{pius } es, \text{isco}) \quad vel \text{piu's} \quad 357 \] adsistera \text{trinsectus } P \((corr. in D) \quad 358 \text{ atque c. c. lite mittar } \text{manus } P \quad 360 \\
\end{dices } P \((i.e. - \text{is}?) \quad 361 \text{ certe } P \quad \text{factam } P \((a \text{pro u}) \quad \text{} \)

Call. sociofraude. Ba. sunt mea istaec. Ps. parricida. Ba. perge tu.

CALI. sacrilege. Ba. fateor. Ps. peiiure. Ba. uetera uaticinamini.

Cali. legerupa. Ba. ualide. Ps. permities adulescentum. Ba. acerrume.

365 Call. fur. Ba. babae! Ps. fugitiue. Ba. bombax!

Call. fraus populi. Ba. planissume.

Ps. fraudulente. Cali. inpure. Ps. leno. Cali. caenum. 140
Ba. cantores probos!

Call. uerberauisti patrem atque matrem. Ba. atque occidi quoque

potius quam cibum praehiberem : num peccaui quippiam? Ps. in pertussum ingerimus dicta dolium, operam ludimus.

370 BA. numquid aliud etiam uoltis dicere? Call. ecquid te pudet?

BA. ten amatorem esse inuentum inanem quasi cassam 145 nucem?

uerum quamquam multa malaque [in me] dicta dixistis mihi, nisi mihi hodie attulerit miles quinque quas debet minas, sicut haec est praestituta summa ei argento dies,

375 si id non adfert, posse opinor facere me officium meum.

CALI. quid id est? BA. si tu argentum attuleris, cum illo 150

perdidero fidem;

hoc meum est officium. ego, operae si sit, plus tecum loquar;

362 sociufraude A mea ec ista P (ec e marg. aut superscr.) 364 permittes A: permilies P 366 leno Calidoro continuat P 370 nunc quid alium P ec quite p. P (pro ecquit te) 371 te P inuentum esse P 372 uerum q. m. mala quae in me dicta dixistis tamen A: sed q. m. mala quae in me dicta dixistis mihi P: duas versiones conflatas, uerum q. m. malaque dicta dixistis mihi et sed q. m. malaque in me dicta dixistis, tamen, credit Seyffert (Berl. Phil. Woch. 16, 284) 373 hodie om. P mites P (T pro L) 374 summa ei] summae P 375 id non adfert] is non aderit P vel opino me om. P 376 quom P (antiqua forma) perdiderim P 377 hoc officium meum est mihi opera si sit A

sed sine argénto frustra es qui me tui misereri postulas.
haec meast sententia, ut tu hinc porro quid agas consulas.

CALI. iamne abis? BA. negoti nunc sum plenus.—Ps. 380
paullo post magis.

155 illic homo meus est, nisi omnes di me atque homines deserunt.

exossabo ego illúm simulter itidem ut murenam coquos. nunc, Calidore, te mihi operam dare uolo. Cali. ecquid imperas?

Ps. hoc ego oppidum admoenire ut hodie capiatur uolo; ad eam rem usust hominem astutum, doctum, cautum et 385 callidum,

160 qui imperata ecfecta reddat, non qui uigilans dormiat.

CALI. cedo mihi, quid es facturus? Ps. temperi ego faxo scies.

nolo bis iterari, sat sic longae fiunt fabulae.

Call. optumum atque aequissumum oras. Ps. propera,
adduc hominem cito.

Call pauci ex multis sunt amici, hómini certi qui sient. 390
165 Ps. ego scio istuc. ergo utrumque tibi nunc dilectum para ex multis,[atque exquire] ex illis paucis unum qui certust cedo.
Call iam hic faxo aderit.—Ps. potin ut abeas? tibi moram dictis creas.

iv

PSEVDOLVS

Postquam illic hinc ábiit, tu astas solus, Pseudole. quid nunc acturu's, postquam erili filio

395

378 es qui] est quod P miserere Spengel 379 sententia meast A consulas] postulas A (ex v. 378) 382 simulter testatur Nonius 170: similiter codd. sim. ego illum P quoquos (-qus) codd. 383 sed nunc calidore operam mihi te uolo dare P quid P^1 , ecquid P^2 ut vid. 385 cauto et callido A: scitum et callidum P 387 est P 389 adhuc P cito] celeriter A 390 multi A qui certi P: certe qui A vix recte 391 istunce ego utrumque A: istuc Ps. ergo utrimque P delectum A 392 ut supra A ut vid: Ex multis exquire illis unum qui certus siet P: 'conflatae sunt duae versiones' Seyffert (Berl, Phil, Woch, 16, 284) 393 aduerit A dicis A 394 vel abît P pseudols P

	largitu's dictis dapsilis? ubi sunt ea?	
	quoi neque paratast gutta certi consili	
	neque adeo argenti neque-nunc quid faciam scio.	5
	neque exordiri primum unde occipias habes	
00	neque ad détexundam telam certos terminos.	
	sed quasi poeta, tabulas quom cepit sibi,	
	quaerit quod nusquam gentiumst, reperit tamen,	
	facit illud ueri simile quod mendacium est,	10
	nunc ego poeta fiam: uiginti minas,	
25	quae nunc nusquam sunt gentium, inueniam tamen.	
	atque ego me iam pridem huic daturum dixeram	
	et uolui inicere tragulam in nostrum senem;	
	uerum is nescioquo pacto praesensit prius.	15
	sed comprimunda uox mihi atque oratiost:	
0	erum eccum uideo huc Simonem una simul	
	cum suo uicino Calliphone incedere.	
	ex hoc sepulcro uetere uiginti minas	
	ecfodiam ego hodie quas dem erili filio.	20
	nunc huc concedam unde horum sermonem legam.	
	SIMO PSEVDOLVS CALLIPHO	v
5	Simo. Si de damnoseis aut si dé amatoribus	
	dictator fiat nunc Athenis Atticis,	
	nemo anteneniat filio, credo, meo:	

41

41

dictator fiat nunc Athenis Atticis,
nemo anteueniat filio, credo, meo:
ita nunc per urbem solus sermoni omnibust,
eum uélle amicam liberare et quaerere
argentum ad eam rem. hoc alii mihi renuntiant;

396 largius A 397 qui P (pro quoi) neque parata gutta P: nec paratust (i. e. -umst) quicquam A 398 del. Ussing; cf. Seyffert (Berl. Phil. Woch. 16, 284) 402 nusquam si (i. e. st) gentium P (cf. ad Merc. 330) recerit A 404 minae P, fort. recte 405 nusquam nunc P 406-8 eiecit Ladewig 406 huic iam pridem me P 407 at P incipere P tragolam A 408 praesentis A 409 conprimendast . . . oratio P (cf. ad Merc. 330) 410 uideo (ipsum) Bach: fort. uideo (ego) 411 quom P (antiqua forma) 414 unde] ut P 415 aut si] aut P 417 antecedat P 418 sermone (vix recte) est omnibus P (cf. ad Merc. 330) 420 ali A

atque id iam pridem sensi et subolebat mihi, sed dissimulabam. Ps. iam ille felat filius. occisa est haec res, haeret hoc negotium. quo in commeatum uolui-árgentarium TO proficisci, ibi nunc oppido opsaeptast uia. 425 praesensit: nihil est praedae praedatoribus. CALL. homines qui gestant quique auscultant crimina, si meo arbitratu liceat, omnes pendeant, gestores linguis, auditores auribus. 15 nam istaec quae tibi renuntiantur, filium 430 te uelle amantem argento circumducere, fors fuat an istaec dicta sint mendacia: sed si sint ea uera, ut nunc mos est, maxume, quid mirum fecit? quid nouom, adulescens homo 20 si amat, si amicam liberat? Ps. lepidum senem! SIMO, uetu' nolo faciat. CALL, at enim nequiquam neuis: uel tu ne faceres tale in adulescentia. probum patrem esse oportet qui gnatum suom esse probiorem quam ipsus fuerit postulet. 25 nam tu quod damni et quod fecisti flagiti 440 populo uiritim potuit dispertirier.

idne tu mirare, si patrissat filius? Ps. & $Z \epsilon \hat{v}$, $\langle Z \epsilon \hat{v} \rangle$ quam pauci estis homines commodi! em. illic est pater patrem esse ut aequomst filio. 30

421 id] hoc A subolet P 422 om. P (propter homoeotel. nt vid.) illi (vix ille) cod. felat cod.: foetet Loewe 424 quo in] quin P uolueram Ritschl 425 uia] ula P 430 istae P 432 forsitan ea tibi d. P 433 sed si ea uera sunt 433 sed si ea uera sunt P maxume [tibi renuntiant] A; ant confusae sunt in codd, diae versiones (sed si ea uera sunt (sint?) quae 'ut?) tibi renuntiant et sed si sint ea uera, ut nunc mos est, maxume) aut varia lectio tibi renuntiant (pro mos est, maxume) in margine exemplaris steterat unde A descriptus est 434 quod noum A 436 at enim nequiquam] nequi at enim quam A (an vera antiqua locutio?)

mirari P

442 vel idn'

mirari P

443 Zeû addidi commodem A

444 pater om. P (iii. 1)

| 445 | Simo. quis hic lóquitur? meus hic est quidem séruos
Pseudolus. | |
|-----|---|----|
| | hic mihi corrumpit filium, scelerum caput; | |
| | hic dux, hic illist paedagogus, hunc ego | |
| | cupio excruciari. CALL. iam istaec insipientiast, | |
| | iram in propromptu gerere. quanto satius est | 35 |
| 450 | adire blandis uerbis atque exquirere | |
| | sintne illa necne sint quae tibi renuntiant! | |
| | bonus animus in mala re dimidiumst mali. | |
| | Simo. tibi auscultabo. Ps. ítur ad te, Pseudole. | |
| | orationem tibi para aduorsum senem. | 40 |
| 455 | erum saluto primum, ut aequomst; postea | |
| | si quid superfit uicinos impertio. | |
| | Simo. salue. quid agitur? Ps. statur hic ad hunc | |
| | modum. | |
| | Simo. statum uide hominis, Callipho, quam basilicum! | |
| | Call. bene confidenterque astitisse intellego. | 45 |
| 460 | Ps. decet innocentem qui sit atque innoxium | |
| | seruom superbum esse apud erum potissumum. | |
| | Call. sunt quae te uolumus percontari, quae quasi | |
| | per nebulam nosmet scimus atque audiuimus. | |
| | Simo, conficiet iam te hic uerbis ut tu censeas | 50 |
| 465 | non Pseudolum, sed Socratem tecum loqui. | |
| | Ps. itast, iam pridem tu me spernis, sentio. | |
| | paruom esse apud te mihi fidem ipse intellego. | |
| | cupi' me esse nequam: tamen ero frugi bonae. | |
| | Simo. fac sis uociuas, Pseudole, aedis aurium, | 55 |
| 470 | mea ut migrare dicta possint quo uolo. | |

445 quis] siquis P (iv. 5, p. 62) est hicquidem Fleckeisen 446 scelerum cap(u)t hic corrupit m(ih)i filium A 447 illest P 449 (p)ro(pr)om(pt)u A: promptu (proptu B) P 451 sint illa negnes iniquae P: sintne illa uera necne (i. e. necn'?) quae A 453 ad te] adie P 458 quiam P 460 innoxius P et ut vid. A: corr. Bothe ex Capt. v. 665 467 paruam P: parum A (cf. ad Capt. 893) 470 quae A

60

65

70

Ps. age loquere quiduis, tam etsi tibi suscenseo. SIMO, mihin dómino seruos tu suscenses? Ps. tam tibi mirum id uidetur? SIMO. hercle qui, ut tu praedicas, cauendumst mihi aps te irato; atque alio tu modo me uerberare atque ego te soleo cogitas. 475 quid censes? CALL, edepol merito esse iratum arbitror, quom apud te paruomst ei fides. Simo. iam sic sino; iratus sit: ego ne quid noceat cauero. sed quid ais? quid hoc quod te rogo? Ps. sí quid uis roga. quod scibo Delphis tibi responsum dicito. 480 Simo, aduorte ergo animum et fac sis promissi memor. quid ais? ecquam scis filium tibicinam meum amare? Ps. ναὶ γάρ. Simo. liberare quam uelit? Ps. καὶ τοῦτο ναὶ γάρ. Simo. ecquas uiginti minas per sycophantiam atque per doctos dolos 485 paritas ut a me aúferas? Ps. aps ted ego auferam?

Call. fatetur. Simo. dixin, Callipho, dudum tibi?

Call. memini. Simo. qur haec, tu ubi resciuisti ilico, 490 celata me sunt? qur non resciui? Ps. eloquar. quia nolebam ex me morem progigni malum, erum ut (suo') seruos criminaret apud erum.

SIMO. ita, quas meo gnáto des, qui amicam liberet?

80 Simo. iuberes hunc praecipitem in pistrinum trahi.

fatere, dic καὶ τοῦτο ναί. Ps. καὶ τοῦτο ναί.

472 mihi A tam] iam P 473 id om. A 477-551 deest A 477 parum ste fides cod. $(cf.\ ad\ 467)$ sine Brix 479 si del. Fleckeisen rhythmo consulens, fort, recte: vix siquid 481 auorte e. a. et faxis promissis memor cod. 483 vol $\gamma \acute{ap}$ Bentley: nae gar [mea est] cod. 484 cetuton kaito itone gras (gars P^{CD}) cod.: $corr.\ Bentley$ (iv. 3, p. 61) 485 $(cf.\ 527)$ del. Ritschl 486 a om. P^{CD} auf. a me Camerarius rhythmo consulens te cod. 487 meo gnato Ital.: ame cognato cod. 488 fateri di chaytoyna Ps. chaitoyionai cod.: $corr.\ Bothe,\ qui tamen\ omnia\ graeca\ Pseudolo\ tribuit$ 490-1 quor cod. 492 pregigni (que gigni B) cod.: $corr.\ Scaliger$

493 Erilem Goetz suos add. Mueller criminarit P 494 inberen Bothe

495 CALL. numquid, Simo, peccatum est? Simo. immo maxume.

500

505

Ps. desiste, recte ego meam rem sapio, Callipho; peccata mea sunt. animum aduorte nunciam quapropter te †expertem amoris nati habuerim:† pistrinum in mundo scibam, si id faxem, mihi.

SIMO. non a me scibas pistrinum in mundo tibi, quom ea mussitabas? Ps. scibam. SIMO. quin dictumst mihi?

Ps. quia illúd malum aderat, istuc aberat longius; illud erat praesens, huic erant dieculae.

Simo. quidnuncagetis? nam hinc quidem a me non potest 90 argentum auferri, qui praesertim senserim.

ne quisquam credat nummum iam edicam omnibus.

Ps. numquam edepol quoiquam supplicabo, dum quidem tu (uiuos) uiues. tu mi hercle argentum dabis, aps te equidem sumam. Simo. tú a me sumés? Ps. 95

strenue.

SIMO. excludito mi hercle oculum, si dedero. Ps. dabis. iam dico ut a me caueas. Call. certe edepol scio, si apstuleris, mirum et magnum facinus feceris. Ps. faciam. SIMO. si non apstuleris? Ps. uirgis caedito. sed quid si apstulero? SIMO. do Iouem testem tibi 100 te aetatem inpune habiturum. Ps. facito ut memineris. SIMO. egon ut cauere nequeam, quoi praedicitur? Ps. praedico ut caueas. dico, inquam, ut caueas. caue.

495 peccatum est Simo cod.: trai. Bothe
sunt? Bothe
498 nati amoris te expertem Bothe: nati expertem
amoris te (?) Leo: fort. nati delend. ut glossa
499 in mundo
testatur Charisius 201 (cf. v. 500): inmundum cod.
quia sciebam in (mi Goetz) pistrinum in mundo fore cod. Charisii
(neglegens citatio, ut vid.)
501 quia Ritschl: cur non cod. (v. 1)
502 quia illud Acidalius: qui aliud cod.: vix quia alid
503 erant
Pylades: erat cod.
508 uiuos add. Ritschl vix hercule
511 CALL.] SIMO. Ital.: Pseudolo continuat c. e. s.
Seyffert
516 post 517 collocat Bugge
516 praedicitur Ital.:
praeditur cod.

	em istis mihi tu hodie manibus argentum dabis.	
105	CALL. edepol mortalem graphicum, si seruat fidem!	
		520
	Simo. bene atque amice dicis. nam nunc non meu's.	
	Ps. uin etiam dicam quod uos magi' miremini?	
	CALL. studeo hercle audire, nam ted ausculto lubens.	
10		523
	Ps. priu' quam istam pugnam pugnabo, ego etiam prius	•
		525
	SIMO. quam pugnam? Ps. em ab hoc lenone uicino tuo	, ,
	per sycophantiam atque per doctos dolos	
115	tibicinam illam tuo' quam gnatus deperit,	
	ea círcumducam lepide lenonem. Simo. quid est?	
	Ps. ecfectum hoc hodie reddam utrumque ad uesperum.	530
	Simo. siquidem istaec opera, ut praedicas, perfeceris,	30
	uirtute regi Ágathocli antecesseris.	
120	sed si non faxis, numquid caussaest ilico	
	quin te in pistrinum condam? Ps. non unum diem,	
	uerum hercle in omnis quantumst; sed si ecfecero,	535
	dabin mi argentum quod dem lenoni ilico	200
	tua uoluntáte? CALL. ius bonum orat Pseudolus;	
125	'dabo' inque. Simo. at enim scin quid mihi in men-	
•/	tem uenit?	
	quid si hisce inter se consenserunt, Callipho,	
	aut de compecto faciunt consutis dolis,	F 40
	aut de compecto faciulit consults dons,	540

qui me † argento circumuortant?† Ps. quis me audacior

non meu's ? interrogative): nam meust cod.

518 tu Pius: ut cod.

521 CALL. Bothe

non meu's Ritschl (vel

522 vel mage

523 studie cod. auscultu cod. 523ª a Planto abindicat Abraham 'Stud. Plaut.' p. 182 526 em^e (emabe B, eme ab P^{CD}) cod. ut vid. 529 lepidele nomem cod. lenonem, et quidem Effectum Acidalius 532 virtute (tu) Ritschl rei cod.: regi (ipsi) Mueller (Rhein, Mus. 54, 529) vix Agathocoli (-culi) 533 causa est cod. 534 n. u. [quidem] diem [modo] cod.: corr. Ritschl (in diem), Bothe (iv. 1, p. 61) 541 arg.] aere Sevffert interuortant Fleckeisen auditior B (pro-atior)

544^a
545

550

555

560

565

sit, si istuc facinus audeam? immo sic, Simo: si sumu' compecti seu consilium umquam iniimus aut si de istac re umquam inter nos conuenimus, quasi in libro quom scribuntur calamo litterae, stilis me totum usque vlmeis conscribito.	13
Simo. indice ludos nunciam, quando lubet. Ps. da in hunc diem operam, Callipho, quaeso mihi ne quo te ad aliud occupes negotium. CALL. quin rus ut irem iám heri constitueram.	13,
Ps. at nunc disturba quas statuisti machinas. Call. nunc non abire certum est istac gratia; lubidost ludos tuos spectare, Pseudole. et si hunc uidebo non dare argentum tibi quod dixit, potius quam id non fiat ego dabo. Simo. non demutabo. Ps. namque edepol, si non dabis,	140
clamore magno et multum flagitabere. agite amolimini hinc uos intro nunciam ac meis uicissim date locum fallaciis.	14
Call. fiat, geratur mos tibi. Ps. sed te uolo domiusque adesse. Call. quintibi hanc operam dico.—Simo. at ego ad forum ibo. iam hic ero.—Ps. actutum redi.	
suspicio est mi nunc uos suspicarier,
me ideireo haec tanta facinora promittere,
qui uos oblectem, hanc fabulam dum transigam,
neque sim facturus quod facturum dixeram.	150

542 audeam Pylades: audeam cum glossa facere uel dicere P (audeam facere B, audeam dicere P^{CD}) 543 conspecticod. in. [de istac re] cod. (marginalis emendatio ad v. 544) 544 de ea re cod. (sed cf. ad v. 543) conueniamus cod. 544 ^{A} secl. Ussing cum in libro Guietus (sed cf. Lindsay praef. in Capt. p. 39) vix libro vix l. conscr. 549 mecum statueram Lorenz, cui constitueram displicet 552 accedit A [in] ludos A (iv. 3) 554 dixi P 556 multo P^{I} , multum P^{2} ut vid. 559 giratur A mos] nos P (corr. D) 560 quid A 561 ero] adero P 563 (his) prom. Ritschl, nam facinora suspectum: fort. (ero) prom. 564 qui Ital.: quo A (cf. Kienitz 'de qui local.' p. 551): quin P

	non demutabo. atque etiam certum, quod sciam,	
155	quo id sim facturus pacto nihil etiam scio,	
	nisi quia futurumst. nam qui in scaenam prouenit,	
	nouo módo nouom aliquid inuentum adferre addecet;	
	si id facere nequeat, det locum illi qui queat.	570
	concedere aliquantisper hinc mi intro lubet,	
160	dum concenturio in corde sycophantias.	
	* * exibo, non ero uobis morae;	
	tibicen uos interibi hic delectauerit	573ª

ACTVS II

II. i PSEVDOLVS

Pro Iuppiter, ut mihi quidquid ago lepide omnia prospereque eueniunt:

neque quod dubitem neque quod timeam meo in pectore 575 conditumst consilium.

nam ea stultitiast, facinus magnum timido cordi credere ; 576–7 nam omnes res perinde sunt

ut agas, ut eas magni facias; nam ego ín meo pectore príus ita paraui copias.

duplicis, triplicis dolos, perfidias, ut, ubiquomque hostibu' 580 congrediar

(maiorum meum fretus uirtute dicam, mea industria et 581-2 malitia fraudulenta),

facile ut uincam, facile ut spoliem meos perduellis meis perfidiis.

567 id om. P 570 id om. A det] et P 571 inro P 572 dum] cum ut vid. Nonius 11 $(A\ n.\ l.)$ 573 om. P (propter homoeoarch.?) — xibo $A:\langle$ sed mox \rangle exibo Leo 573ª interea (ra

B) P 578 meo ego in A 580 ub. cum P (pro ubiquomque? v. 3) 581, 582 malorum meorum P mea] me P fraudulentia codd.: corr. Bothe 583 facilem ut sp. A

nunc inimicum ego hunc communem meum atque uostrorum omnium

585 Ballionem exballistabo lepide: date operam modo;
585a hoc ego oppidum admoenire ut hodie capiatur uolo.
atque hoc meas legiones adducam; si hoc expugno
facilem hanc rem meis cíuibu' faciam.

post ad oppidum hoc uetus continuo meum exercitum protinus obducam :

ind' mé et simul participes omnis meos praeda onerabo atque opplebo,

metum et fugam perduellibus meis me ut sciant natum. 15
590 eo sum genere gnatus : magna me facinora decet ecficere
quae post mihi clara et diu clueant.

sed hunc quem uideo quis hic est qui oculis meis obuiam ignobilis obicitur?

lubet scire quid hic uenit cum macchaera et huic quam rem agat hinc dabo ínsidias.

HARPAX PSEVDOLVS

ii

594-5 HA. Hi loci sunt atque hae regiones quae mi ab ero sunt demonstratae,

ut ego oculis rationem capio quam mi ita dixit eru' meu' miles,

septumas esse aedis a portá ubi ille habitet leno quoi iussit symbolum me ferre et hoc argentum. nimis uelim certum qui id mihi faciat Ballio leno ubi hic habitat.

600 Ps. st!

600a tace, tace, meus hic est homo, ni omnes di atque homines deserunt.

584 uostrum codd. 585° (cf. 384) secl. Ritschl hoc die P 586 vel adque a. ut hoc P si e. (om. hoc) A f. [ego] hanc P 587 fort. postid ad (anap. octonar.) mecum P: proti (om. nus obducam) A 589 me [esse] ut P 592 vel sic distingue uideo? ignorabilis P (v. 1, p. 78) 593 uenit scripsi: ueniat A (i. 9): uelit P de macchaera cf. Harv. Stud. 9, 126 596-600 pauca servata A 596 quom Goetz 597 habitat P cuius sit P 599 certum fort, om. A quid m. codd. (corr. C) 600-600° (cf. 381) secl. Reiz st] si P

nouo consilio nunc mi opus est,

601a

10 hoc praeuortar principio; illaec omnia missa habeo quae ante agere occepi.

iam pol ego hunc stratioticum nuntium aduenientem probe percutiam.

HA. ostium pultabo atque intus euocabo aliquem foras.

Ps. quisquis es, compendium ego te facere pultandi uolo; 605 nam ego precator et patronus foribus processi foras.

15 HA. tune es Ballio? Ps. immo uero ego eius sum Subballio. HA. quid istuc uerbist? Ps. condus, promus sum, procurator peni.

HA. quasi te dicas atriensem. Ps. immo atriensi ego impero.

HA. quid tu, seruosne es an liber? Ps. nunc quidem etiam 610 seruio.

HA. ita uidere, et non uidere dignus qui liber sies.

20 Ps. non soles respicere te, quom dicis iniuste alteri?

Ha. hunc hominem malum esse oportet. Ps. di me seruant atque amant,

nam haec mihi incus est: procudam égo hodie hinc multos dolos.

HA. quid illic solus secum loquitur? Ps. quid ais tu, adu-615 lescens? HA. quid est?

Ps. esne tu an non es ab illo militi Macedonio,

25 seruos eiius qui hinc a nobis est mercatus mulierem, qui argenti meo ero lenoni quindecim dederat minas, quinque debet? Ha. sum. sed ubi tu me nouisti gentium aut uidisti aut conlocutu's? nam equidem Athenas antidhac 620 numquam adueni neque te uidi ante hunc diem umquam oculis meis.

614 dolos an bolos incert. A 615 secum solus P 616 militi P (militite B, milite P^{CD}) 618 meo eri A: ero meo P 620 equidem] idem A athenis P 621 adueni] ueni A

Ps. quia uidere inde esse; nam olim quom abiit, argento 30 haec dies

praestitutast, quoad referret nobis, neque dum rettulit.

624-5 HA. immo adest. Ps. tun attulisti? HA. égomet. Ps. quid dubitas dare?

Ha. tibi ego dem? Ps. mihi hercle uero, qui res rationesque eri

†Ballionis curo, argentum accepto, expenso et quoi debet dato†.

HA. si quidem hercle etiam supremi promptas thensauros 35 Iouis,

tibi libellam argenti numquam credam. Ps. dum tu sternuas, 630 res erit soluta. Ha. uinctam potius sic seruauero.

Ps. uae tibi! tu inuentu's uero meam qui furcilles fidem. quasi mi non sescenta tanta soli soleant credier.

Ha. potest ut alii ita arbitrentur et ego ut ne credam tibi. 40 Ps. quasi tu dicas me te uelle argento circumducere.

635 HA. immo uero quasi tu dicas quasique ego autem id suspicer.

sed quid est tibi nomen? Ps. seruos est huic lenoni Surus, eum esse me dicam. Surus sum. Ha. Surus? Ps. id est nomen mihi.

Ha. uerba multa facimus. eru' si tuo' domi est, quin pro- 45 uocas.

ut id agam quod missus huc sum? Ps. quidquid est nomen tibi,

640 si intus esset, euocarem. uerum si dare uis mihi,

622 hic P 624, 625 attulistin A (i. e. tun? attulistin?) 626 ego] hercle A (v. 4) 627 fort. conflat. ex duplici lectione (1) accepto et quoi debet dato, (2) accepto, expenso et dato vix Balli (cf. Tranius Most. 560) expenso del. Bothe 628 promptes Acidalius et fort. A 629 dum tu st. Harpagi tribuunt codd. strenuas P 630 uinciam P 631 uale ibi A uero meam] solus uerumeam A (pro solus, corr. uer.) forcilles P 633 alii] aui P ut om. A 635 id om. A 637 mihi] meum A 639 quo P hic P q. e. n. tibi Harpagi dat Acidalius, fort. recte

magis erit solutum quasi ipsi dederis. Ha. at enim scin quid est?

reddere hoc, non perdere eru' me misit. nam certo scio 50 hoc, febrim tibi esse, quia non licet hoc inicere ungulas. ego nisi ipsi Ballioni nummum credam nemini. Ps. at illic nunc negotiosust: res agitur apud iudicem.

HA. di bene uortant! at ego quando eum esse censebo domi, rediero. tu epistulam hanc a me accipe atque illi dato.

55 nam istic sumbolust inter erum meum et tuom de muliere. Ps. scio equidem : ut qui argentum adferret atque expressam imaginem

suam huc ád nos, cum eo aiébat uelle mitti mulierem. 650 nam hic quoque exemplum reliquit eiius. Ha. omnem rem tenes.

Ps. quid ego ni teneam? HA. dato istunc sumbolum ergo illi. Ps. licet.

60 sed quid est tibi nomen? Ha. Harpax. Ps. apage te, Harpax, hau places;

huc quidem hercle haud ibis intro, ni quid ἄρπαξ feceris.

HA. hostis uiuos rapere soleo ex acie: eo hoc nomen mihi est. 655

Ps. pol te multo magis opinor uasa ahena ex aedibus.

HA. non ita est. sed scin quid te oro. Sure? Ps. sciam

HA. non ita est. sed scin quid te oro, Sure? Ps. sciam si dixeris.

65 HA. ego deuortor extra portam huc in tabernam tertiam apud anum illam doliarem, claudam, crassam, Chrysidem.
Ps. quid nunc uis? HA. inde ut me arcessas, eru' tuos ubi 660 uenerit.

Ps. tuo arbitratu, maxume. Ha. nam ut lassus ueni de uia, me uolo curare. Ps. sane sapis et consilium placet.

 sed uide sís ne in quaestione sis quando arcessam mihi. 70 Ha. quin ubi prandero, dabo operam somno. Ps. sane censeo.

665 Ha. numquid uis? Ps. dormitum ut abeas. Ha. abeo.—Ps. atque audin, Harpage?

iube sis te operiri: beatus eri', si consudaueris.

PSEVDOLVS

iii

Di inmortales, conseruauit me illic homo aduentu suo. suo uiatico redduxit me usque ex errore in uiam. namque ipsa Opportunitas non potuit mi opportunius

670 aduenire quam haec allatast mi opportune epistula.

nam haec allata cornu copiaest, ubi inest quidquid uolo:

hic doli, hic fallaciae omnes, hic sunt sycophantiae,
hic argentum, hic amica amanti erili filio.

atque ego nunc me ut gloriosum faciam et copi pectore:

675 quo modo quidque agerem, ut lenoni surruperem mulier-

iam instituta, ornata cuncta in ordine, animo ut uolueram, certa, deformata habebam; sed profecto hoc sic erit: centum doctum hominum consilia sola haec deuincit dea, Fortuna. atque hoc uerum est: proinde ut quisque Fortuna

ıtitur,

culam.

680 ita praecellet atque exinde sapere eum omnes dicimus.

bene ubi quod scimus consilium áccidisse, hominem catum 15
eum esse declaramus, stultum autem illum quoi uortit male.

stulti hau scimus frustra ut simus, quom quod cupienter dari

669 nam i. mi (mihi) op. n. p. op. P 670 allatast] cauata est P 671 copiast codd. 672 doliri $P(corr. B^2)$ [sunt] hic sunt P (iv. 3) 673 argentumst (est) Camerarius 674 me g. f. ut c. P (ii. 4) 675 quique P lenonis A (676 institutam (om. ornata) A (iii. II) 678 certum A 680 praecellet vel 1: 4 ducimus A 681 quo(d di)scimus A: quid discimus P: quoi sc. Acidalius fort. ecte vix disscimus 682 declaratur A quo P 683 scimus codd. quid Lipsius (usitata forma)

19

	petimus nobis, quasi quid in rem sit possimus noscere.	
	certa mittimus dum incerta petimus; atque hoc euenit	685
20	in labore atque in dolore, ut mors obrepat interim.	
	sed iam satis est philosophatum. nimi' diu et longum loquor.	
	di inmortales! aurichalco contra non carum fuit	
	meum mendacium, hic modo quod subito commentus fui,	
	quia lenonis me esse dixi. nunc ego hac epistula	690
25	tris deludam, erum et lenonem et qui hanc dedit mi epi-	
	stulam.	
	eugae! par pari aliud autem quod cupiebam contigit:	
	uenit eccum Calidorus, ducit nescioquem secum simul.	
iv	CALIDORVS CHARINVS PSEVDOLVS	
	Call. Dulcia atque amara apud te sum elocutus omnia:	
	scis amorem, scis laborem, scis egestatem meam.	695
	Сн. commemini omnia: id tu modo, me quid uis facere, fac	
	sciam.	
	CALI. quom haec tibi alia sum elocutus, †uis scires si scis†	696
	de symbolo.	
5	CH. omnia, inquam. tu modo quid me facere uis fac ut	696
	sciam.	
	CALI. Pseudolus mi ita imperauit, ut aliquem hominem	
	strenuom,	
	beneuolentem adducerem ad se. Ch. seruas imperium	
	probe;	
	nám et amicum et beneuolentem ducis. sed istic Pseudolus	
	nouo' mihist. Call. nimium est mortalis graphicus, εὐρετής	700

685 hoc uenit P (i. e. hoc pro hoce; i. 7) 686 repat ut vid. A 691 ludam A, fort. recte (cf. ad Amph. arg. i. 7) 696a b om. A (propter homoeotel.?); secl. Ritschl uix rem scis Leo; fort. scire scis? (interrogative) 699 istinc P 700 nouses in ihi est P (pro nouses mihi est; cf. ad 717) graphicus] scitus P elphry Palmer (Hermath. 9, 71), nam iambus -erys ante iambum mihist displicet

mihist.

15

is mihi haec sese ecfecturum dixit quae dixi tibi.

Ps. magnufice hominem compellabo.

CALI. quoia uox resonat?

Ps. io!

io te, te, turanne, te, te égo, qui imperitas Pseudolo, quaero quoi ter trina triplicia, tribu' modis tria gaudia, artibus tribu' tris demeritas dem lactifias, de tribus

705 artibus tribu' tris demeritas dem laetitias, de tribus

705^a fraude partas per malitiam, per dolum et fallacias; in libello hoc opsignato ad te attuli pauxillulo.

CALI. illic homost. CH. ut paratragoedat carnufex! Ps. confer gradum

contra pariter, porge audacter ad salutem bracchium.

CALI. dic utrum Spemne an Salutem te salutem, Pseudole?
710 Ps. immo utrumque. Ch. Vtrumque, salue. sed quid ac-20

tumst? Ps. quid times?

CALI. attuli hunc. Ps. quid, attulisti? CALI. 'adduxi' uolui dicere.

Ps. quis istic est? Cali. Charinus. Ps. eugae! iam χάριν τούτφ ποιῶ.

Сн. quin tu si quid opust, mi audacter imperas? Ps. tam gratia.

bene sit tibi, Charine. nolo tibi molestos esse nos.

715 CH. uos molestos? nihil molestumst mihi quidem. Ps. 25 tum igitur mane.

Call. quid istuc est? Ps. epistulam modo hanc íntercepi et sumbolum.

701 sese] esse P (pro sesse, antiqua forma?) 702 sonat P, contra metrum 703 iote tete tiranne te rogo P: te te turanne (corr. tyr-) t(e e)go A: corr. Leo pseudole (corr. ex sp-) A: pseudoli P: corr. Ital. 704 per A tria] me tria P (vix pro em tria) 705 tris] ter P 704 per A tria] me tria P (vix pro em tria) 705 tris] ter P 706 ad tel abs te hoc A: hoc Ussing 708 proge audacter A: por claudaciter P (CL pro GE) bacchium P 709 an Sal.] ans matrem P 711 hinc P 712 euge iam charytoi io P0 and P11 and P12 euge iam charytoi io P15 u.m. mihi molestum est quidem P16 ii. 4): u.m. mihi? m. mi id quidem P26 et (sine mi) P11 tum tu P31 modo om. P31 hanc modo P11 full P12 tum tu P31 modo om. P31 hanc modo P31 full P32 full P33 full P44 full P45 full P46 modo om. P46 hanc modo P47 full P48 full P49 fu

Cali.	sumbolum?	quem	sumbolum?	Ps.	qui a	milite	al-
					lati	ust mo	do.

eiius seruos qui hunc ferebat et quinque argenti minas, tuam qui amicam hinc arcessebat, ei os subleui modo.

30 Call. quo modo? Ps. horum caussa haec agitur specta- 720 torum fabula:

hi sciunt qui hic adfuerunt; uobis post narrauero. CALI. quid nunc agimus? Ps. liberam hodie tuam amicam

amplexabere.

CALL. egone? Ps. tú istic ipsus, inquam, si quidem hoc

uiuet caput; si modo mihi hominem inuenietis propere. Ch. qua facie?

si modo mihi hominem inuenietis propere. CH. qua facie?
Ps. malum,

- 35 callidum, doctum, qui quando principium prehenderit, porro sua uirtute teneat quid se facere oporteat; atque qui hic non uisitatus saepe sit. Сн. si seruos est, numquid refert? Ps. immo multo mauolo quam liberum. Сн. posse opinor me dare hominem tibi malum et doctum, modo
- 40 qui a patre aduenit Carysto necdum exît ex aedibus 730 quoquam neque Athenas aduenit umquam ante hesternum diem.

Ps. bene iuuas. sed quinque inuentis opus est argenti minis mutuis quas hodie reddam: nam huius mihi debet pater. Сн. ego dabo, ne quaere aliunde. Ps. o hominem opportunum mihi!

45 etiam opust chlamyde et machaera et petaso. CH. possum 735 a me dare.

717 militi an -te incert. A aliatust modo est P(ii. 4) 718 cum q. a. minis $P(cf.\ v.\ 753)$ 719 arcessabat $P(corr.\ C)$: accersabat A, vix recte ei os] eius A (i. 7) 720 fabule P 723 tu istic] tute ego P(pro tute ergo) uiuit A: uiue P 724 propere Calidoro dat A ut vid. 727 a, eum qui non hic usitatus P si] ut A 729 vel opino 730 ab hoc versu usque ad finem fabulae praesto est T exit aedibus A (pro exiit aed.?) 733 nam] nam unam P (vel unam P^1 , nam P^2)

Ps. di inmortales! non Charinus mihi hicquidem, sed Copiast.

sed iste seruos ex Carysto qui hic adest ecquid sapit?

Сн. hircum ab alis. Ps. manuleatam tunicam habere hominem addecet.

ecquid is homo habet aceti in pectore? Сн. atque acidissumi.

740 Ps. quid, si opu' sit ut dulce promat indidem, ecquid habet? 50 Сн. rogas?

murrinam, passum, defrutum, mellam, mel quoiuismodi; quin in corde instruere quondam coepit pantopolium. Ps. eugepae! lepide, Charine, meo me ludo lamberas. sed quid nomen esse dicam ego isti seruo? Сн. Simiae.

745 Ps. scitne in re aduorsa uorsari? Ch. turbo non aeque 55 citust.

Ps. ecquid argutust? Ch. malorum facinorum saepissume. Ps. quid quom manufesto tenetur? Ch. anguillast, elabitur. Ps. ecquid is homo scitust? Ch. plebi scitum non est scitius.

Ps. probus homo est, ut praedicare te audio. Ch. immo si scias,

750 ubi te aspexerit, narrabit ultro quid sese uelis. 60 sed quid es acturus? Ps. dicam. úbi hominem exornauero, subditiuom fieri ego illum militis seruom uolo; sumbolum hunc ferat lenoni cum quinque argenti minis, mulierem ab lenone abducat: em tibi omnem fabulam!

736 mihi quidem est sed copia P 737 isti P (pro istic?) qui hic adest ecquid] hic qui aduenit quid (qui B) P 738 aliis P (? pro allis, antiqua forma) decet P 739 ecquid habetis (i. e. habet is), homo P: equidem homo habet A: corr. Lorenz acidissumum A, fort. recte 740 indidem] id est (pro idem) codd. Plinii N. H. 14, 93 qui sic versum citat: quod si opus est... habeat 741 mellam] melinam (mell.) P quouis P modo A 742 hermopolium P (pro thermopolium) 743 me meo P 744-815 deest A 748 scitius Camerarius: scitus cod. 750 sese Camerarius: esse cod. (cf. ad 701) 751 quid D^1 : qui el (quis P^{CD}) cod. (vi 1)

65 ceterum quo quidque pacto faciat ipsi dixero. 755
CALI. quid nunc igitur stamus? Ps. hominem cum ornamentis omnibus
exornatum adducite ad me iam ad tarpezitam Aeschinum.

exornatum adductte ad me tam ad tarpezitam Aeschildin. sed properate. Call. prius illi erimus quam tu.—Ps. abite ergo ocius.

quidquid incerti mi in animo prius aut ambiguom fuit,

70 nunc liquet, nunc defaecatumst cor mihi; nunc peruiamst: 760 omnis ordine his sub signis ducam legiones meas aui sinist(e)ra, | auspicio liquido atque ex sententia; confidentia est inimicos meos me posse perdere. nunc ibo ad forum atque onerabo meis praeceptis Simiam, 75 quid agat, ne quid titubet, docte ut hanc ferat fallaciam. 765

iam ego hoc ipsum oppidum expugnatum faxo erit lenonium.

ACTVS III

III. i

5

PVER

Quoi seruitutem di danunt lenoniam puero, atque eidem si addunt turpitudinem, ne illi, quantum ego nunc corde conspicio meo, malam rem magnam multasque aerumnas danunt. uelut haec mi euenit seruitus, ubi ego omnibus paruis magnisque miseriis praefulcior: neque ego amatorem mi inuenire ullum queo qui amet me, ut curer tandem nitidiuscule.

770

760 peruiamst Spengel: peruiast (P^{BC}) vel prouiast (promast?) (T) cod.: peruiumst Ital. vix proba uiast 76r ordine his Mueller (Rhein. Mus. 54, 530): ordines cod. (? pro ordinis, pro ordine is; i. 7, p. 108): ordine (immo - ni) Scaliger 762 ex (mea) Bothe 764 miis cod. $(antiqua\ forma)$ 766 ipsum del. Bothe, cui iam $cgo\ mag$ splacet 772 ministeriis Acidalius praefulgior cod. rad rad rad inuenire cod. rad rad

10

nunc huïc lenoni hodiest natalis dies: 775 interminatust a minimo | ad maxumum. TO si quis non hodie munus misisset sibi, eum crás cruciatu maxumo perbitere. nunc nescio hercle rebus quid faciam meis; neque ego illud possum quod illi qui possunt solent. 780 nunc, nisi lenoni munus hodie misero, 15 cras mihi potandus fructus est fullonius. eheu, quam illae rei ego etiam nunc sum paruolus! atque edepol ut nunc male malum metuo miser, si quispiam det qui manus grauior siet. 785 quamquam illud aiunt magno gemitu fieri, 20 comprimere dentes uideor posse aliquo modo. sed comprimenda est mihi uox atque oratio: erus eccum recipit se domum et ducit coauom. Cocvs BALLIO ii Ba. Forum coquinum qui uocant stulte uocant, 790 nam non coquinum est, uerum furinum est forum. nam ego si iuratus peiorem hominem quaererem coquom, non potui quam hunc quem duco ducere, multiloquom, gloriosum, insulsum, inutilem. 5 quin ob eam rem Orcus recipere ad se hunc noluit, 795

775 fort. huic hodiest l. (vel lenonist hodie; cf. ad Merc. 330)
776 interminatus est Ital.: interminatust (usque) Redslob 778
eum Ital.: tum cod. (T pro E) 779 quid Ital.: quia cod. (vix forma
antiqua) miis cod. (forma antiqua) 783 rei ego Gruterus: relego
cod. 784 malum Ritschl: eum cod. 785 quoi Ital. 788
cf. v. 409, ubi comprimunda. oratiost, ut vid. 792 si ego PCD
794 sin sulsum cod. 795 hunc ad se cod.: trai. Guietus 800
coquos (·qus)] probus (!) Leo (cf. 802) Post co. non distinguunt alii

ut esset hic qui mortuis cenam coquat; nam hic solus illis coquere quod placeat potest. Co. si me arbitrabare isto pacto ut praedicas, qur conducebas? Ba. inopia: alius non erat.

sed gur sedebas in foro, si eras coquos,

800

	tu solus praeter alios? Co. ego dicam tibi:	
	auaritia ego sum factus inprobior coquos,	
	non meopte ingenio. BA. quá istuc ratione? Co.	
	eloquar.	
15	quia enim, quom extemplo ueniunt conductum coquom,	
	nemo illum quaerit qui optumus et carissumust:	805
	illum conducunt potius qui uilissumust.	
	hoc ego fui hodie solus opsessor fori.	
	illi drachumissent miseri: me nemo potest	
20	minoris quisquam nummo ut surgam subigere.	
	non ego item cenam condio ut alii coqui,	810
	qui mihi condita prata in patinis proferunt,	
	boues quí conuiuas faciunt herbasque oggerunt,	
	eas hérbas herbis aliis porro condiunt:	
25	indunt coriandrum, feniculum, alium, atrum holus,	
	apponunt rumicem, brassicam, betam, blitum,	815
	eo láserpici libram pondo diluont,	
	teritur sinapis scelera, quae illis qui terunt	
	priu' quam triuerunt oculi ut exstillent facit.	
30	ei homines cenas ubi coquont, quom condiunt,	
	non condimentis condiunt, sed strigibus	820
	uiuis conuiuis intestina quae exedint.	
	hoc hic quidem homines tam breuem uitam colunt,	
	quom hasce herbas huius modi in suom aluom con-	

gerunt,

801 alius cod. 802 auaritia (Tut vid.) vel hominum auaritia (PBC) cod. 804 exemplo cod. 805 nemo Camerarius: ne cod. 808 drachmissant (Tut vid.) vel drahemis sent (i. e. drachmissent) (PBC) cod. 815 ante 814 ponit Sauppe 816 accedit A 817 sinapis (sen-) scelera Charisius 144, Servius ad Aen. 9, 484 Priscianus 1, 205 (-ra vel -rata codd.): senapis celera A scelera adj. fem. testatur Serv., sinapis fem. casu nominat. testatur Prisc. que i. A: cum i. P, codd. Prisciani: quod cod. Charisii, fort. recte illi qui terit cod. Charisii 818 triuerunt (-ont A)] contriuit cod. Charisii extilient P 819 ubi] libi P 821 uiuas A 822 qolunt A 823 aluum Ital.: saluom P: maluum A

65

	formidolosas dictu, non essu modo.	35
825	quas herbas pecudes non edunt homines edunt.	
	BA. quid tu? diuinis condimentis utere,	
	qui prorogare uitam possis hominibus,	
	qui ea culpes condimenta? Co. audacter dicito;	
	nam uel ducenos annos poterunt uiuere	40
830	meas qui éssitabunt escas quas condiuero.	
	nam ego cocilendrum quando in patinas indidi	
	aut cepolendrum aut maccidem aut saucaptidem,	
	eaepsae se patinae feruefaciunt ilico.	
	haec ad Neptuni pecudes condimenta sunt:	4:
835	terrestris pecudes cicimandro condio aut	
	hapalopside aut cataractria. Ba. at te Iuppiter	
	dique omnes perdant cum condimentis tuis	
	cumque tuis istis omnibus mendaciis!	
	Co. sine sis loqui me. Ba. loquere atque i in malam	50
	crucem.	
840	Co. ubi omnes patinae feruont, omnis aperio	
	is odos demissis pedibus in caelum uolat.	
	eum odorem cenat Iuppiter cottidie.	
	BA. odos demissis pedibus? Co. peccaui insciens.	
	BA. quidum? Co. 'demissis manibus' uolui dicere.	55
845	BA. si nusquam is coctum, quidnam cenat Iuppiter?	
	Co. it incenatus cubitum. Ba. í in malam crucem.	
	istacine caussa tibi hodie nummum dabo?	
	Co. fateor equidem esse me coquom carissumum;	

824 formidulosam A esum P 830 qui] quis P 831 cicilendrum P 832 secaptidem A 833 eacpse se A (pro eacpsac se P): eae ipsac sese P (pro eacps' sese P) 835 ciomalindro A aut in initio v. 836 codd.: del. Guietus 836 hapalo;opide A (-cop.) 837 quom P (antiqua forma) 838 istis om. P 839 i om. P 841 (item 843, 844) dimissis Ital. pedibus] manibus A (item 843) uolant A 842 post 844 collocat Acidalius eum modo rem P 844 quidum] quidem (P proquid est?) Co. quia (quiam P) P pedibus P 845 is coctis P (corr. P): coctum is P 848 me (promed P) esse P

uerum pro pretio facio ut opera appareat

	mea quo conductus uenio. BA. ad furandum quidem.	850
	Co. an tu inuenire postulas quemquam coquom	
	nisi miluinis aut aquilinis ungulis?	
	Ba. an tu coquinatum te ire quoquam postulas	
65	quin ibi constrictis ungulis cenam coquas?	
•	nunc adeo tu, qui meus es, iam edico tibi	855
	ut nostra properes amoliri * omnia,	
	tum ut huius oculos in oculis habeas tuis:	
	quoquo hic spectabit, eo tu spectato simul;	
70	si quo hic gradietur, pariter progredimino;	
	manum sí protollet, pariter proferto manum:	860
	suom sí quid sumet, id tu sinito sumere;	
	si nostrum sumet, tu teneto altrinsecus.	
	si iste ibit, ito, stabit, astato simul;	
75	si conquiniscet istic, conquiniscito.	
	item his discipulis priuos custodes dabo.	865
	Co. habe módo bonum animum. Ba. quaeso qui	
	possum doce	
	bonum animum habere qui te ad me adducam do-	
	mum?	
	Co. quia sorbitione faciam ego hodie te mea,	
80	item ut Medea Peliam concoxit senem,	
	quem medicamento et suis uenenis dicitur	870
	fecisse rusus ex sene adulescentulum,	
	item ego te faciam. Ba. eho, an etiam ueneficu's?	
	Co. immo edepol uero hominum seruator magis. BA.	
	ehem!	

850 ueni P 853 quoquinatum A 854 constictis A quoquas P 855 est a medico P (T pro I) 856 . u . ta A (de uita?): om, P 'unde apparet duplex lectio : amoliri omnia et amoliri de uia' Leo 858 spectault P 861 sinitos A 864 conquiniscito] ceueto simul Nonius 84: conquiniscito simul P (pro conquiniscito ceueto simul; v. 3) 865 prius P 866 possim P doce om. A 867 bonum om. P 869 Medea Peliam Merula: medeapellame P L pro I): meocappellam A 872 es ueneficus A 873 u(cr)os A1 (coeperat seruator scribere), unde uero sum Ritschl h. seruator ehem A: h. seruator magis A 884, ehem mane A1 (mane

874-5 quanti istuc unum me coquinare perdoces? 85 Co. quid? Ba. ut te seruem ne quid surrupias mihi. Co. si credis, nummo; si non, ne mina quidem. sed utrum tu amicis hodie an inimicis tuis daturu's cenam? Ba. pol ego amicis scilicet. Co. quin tu illo inimicos potius quám amicos uocas? 880 nam ego ita conuiuis cenam conditam dabo hodie atque ita suaui suauitate condiam: ut quisque quidque conditum gustauerit. ipsus sibi faciam ut digitos praerodat suos. Ba. quaeso hercle, priu' quam quoiquam conuiuae 95 885 dabis, gustato tute prius et discipulis dato, ut praerodatis uostras furtificas manus. Co. fortasse haec tu nunc mihi non credis quae loquor. Ba. molestus ne sis; nimium iam tinnis; tace. em illíc ego habito. íntro abi et cenam coque. 890 100 propera. Pv. quin tu is accubitum et conuiuas cedo, corrumpitur iam cena.—BA. em, subolem sis uide! iam hic quoque scelestus est coqui sublingulo. profecto quid nunc primum caueam nescio, ita in aedibus sunt fures, praedo in proxumo est. 895 105

nam mi hic uicinus apud forum paullo prius pater Calidori | opere edixit maxumo IIO

ut mihi cauerem a Pseudolo seruo suo
ne fidem ei haberem. nam eum circum ire in hunc diem,
ut me, si posset, muliere interuorteret;
eum prómisisse fortiter dixit sibi
sese abducturum a me dolis Phoenicium.
nunc ibo intro atque edicam familiaribus
profecto ne quis quicquam credat Pseudolo.—

ACTVS IV

IV. i PSEVDOLVS SIMIA

Ps. Si umquam quemquam di inmortales uoluere esse 505 auxilio adiutum,

tum me et Calidorum seruatum uolunt esse et lenonem exstinctum,

quom té adiutorem genuerunt mihi tam doctum hominem atque astutum.

sed ubi illic est? sumne ego homo insipiens, qui haec mecum egomet loquar solus?

dedit uerba mihi hercle, ut opinor:

malu' cum malo stulte caui.

tum pol ego interii, homo si ille abiit, neque hoc opu' quod 910 uolui hodie ecficiam.

sed eccum uideo uerbeream statuam: ut it, ut magnufice infert sese!

ehem, te hercle ego circumspectabam, nimi' metuebam male 'ne abiisses.

SIMIA. fuit meum officium ut facerem, fateor.

899 ne] neu P iret P 901 firmiter P 905 u. quicquam A 4 go6 serutum (-uum P^{CD}) P 908 qui] quid (Quid B) P loquor Camerarius fort. recte, nam loquăr suspectum (A n, l) 909 vel opino 910 uoluit P00 go1 ut it] uti P1 uti P2 go1 ut it] uti P3 go1 ut it] uti P3 go3 go1 firmiter P4 go5 serutum (A n, a4 go1 serutum (A n5 go1 a5 go1 ut it] uti P5 go1 ut it] uti P6 go1 firmiter P6 go5 u. quicquam A6 go6 serutum (-uum P^{CD}) P7 go6 serutum (A0 a1 go1 a2 go1 ut it] uti P6 go1 uti P7 go1 uti P8 go1 uti P9 go1

913ª	Ps. ubi restiteras? Simia. ubi mi lubitum est.
	Ps. istuc ego satis scio. Simia. qur ergo quod scis me
	rogas?
915	Ps. at hoc uolo monere te. Simia. monendu's ne me
	moneas.
	Ps. nimi' tandem ego aps te contemnor.
	Simia. quippe ego te ni contemnam,
	stratioticus homo qui cluear? Ps. iam
	hoc uolo quod occeptumst agi. Simia. numquid agere aliud
	me uides?
920	
	Ps. haec ea occasiost: dum ille dormit, uolo tu prior
	occupes adire.
	SIMIA. quid properas? placide, ne time.
	ita ille faxit Iuppiter,
	ut ille palam ibidem adsiet,
924 ^a	* * *
925	numquam edepol erit ill' potior Harpax quam ego. habe
	animum bonum :
	pulchre ego hanc explicatam tibi rem dabo.
	sic ego illum dolis atque mendaciis
	in timorem dabo militarem aduenam,
	ipsus sese ut neget esse eum qui siet
930	meque ut esse autumet qui ipsus est. Ps. qui potest?
	SIMIA. occidis me quom istuc rogitas. Ps. o hominem 30
	lepidum!
	SIMIA. te quoque etiam dolis atque mendaciis,

qui magister mihi es, antidibo, ut scias.

Ps. Iuppiter te mihi seruet! Simia. immo mihi.

914 istud A: ipsuc P: fort. istuc ipsus (iamb. octonar.) ergo quod] ego quo P 915 vel monendus moneat P 917 ni]

quod] ego quo P 915 vel monendus moneat P 917 ni] me A 918 stratiocus homo qui cluear P: stratioticus esse homo cluear A 919 aliud agere A 921 [ut] oc. P^{BC} , A n l 924 assiet Camerarius: atiet P, A n l 927 si P 929 eum esse P 930 quid P 932 atque [etiam] me. P 933 om. P (propter homoeotel.?)

935

sed uide, ornatus hic me satin condecet?

5		93
	Ps. tantum tibi bóni di inmortales duint quantum tu tibi	
	optes;	
	nam si exoptem quantum dignu's tantum dent, minu'	
	nihilo sit.	
	neque ego hoc homini quemquam uidi magi' malum et	
	maleficum. SIMIA. tun id mi?	
		938
to	sed ego quae tibi bona dabo et faciam,	
		939
	SIMIA. potin ut taceas? memorem inmemorem facit qui	940
	monet quod memor meminit.	
	teneo, omnia in pectore condita sunt, meditati sunt mihi doli docte.	
	Ps. probus est hic homo. Simia. neque hic est neque ego.	
	Ps. at uide ne titubes. SIMIA. potin ut taceas?	
	Ps. ita me di amént—Simia. ita non facient: mera iam	
15	mendacia fundes.	
	Ps. ut ego ob tuam, Simia, perfidiam te amo et metuo et	
	magni facio.	
	Simia. ego istuc aliis dare condidici: mihi optrudere non	04
	potes palpum.	<i>Σ</i> τ.
	Ps. ut ego accipiam te hodie lepidé, ubi ecfeceris hoc opus,	
	SIMIA, hahahae!	
	Ps. lepido uictu, uino, unguentis et inter pocula pulpa-	
	mentis;	
	2 decimal and the second secon	
	935-8 pauca servata A 935 satis P (A n. l.) 936 diunt P, A n. l. exoptes Goetz, cui tibi optes displicet 937 st	
	an sit incert. A: est P 938 vel mage 930 quae tibi Ital:	

935-8 pauca servata A 935 satis P(A n. l.) 936 diunt P, A n. l. exoptes Goetz, cui tibi | optes displicet 937 st an sit incert. A: est P 938 vel mage 939 quae tibi Ital.: quantibi P, A n. l. bona Dousa: dona P, A n. l. 940 qui] quoi A (scripturus erat quod) 941 in pectore omnia A mihi om. P 942 pr. hic est P at uide] attude P (atude B) ut] um P 943 faciet A mera iam] meram A fundis A 944 simiam P amo] amo et amo A (iv. 3) 945-55 media fere et extrema pleraque non servata A 947 et om. Fleckeisen, nam et inter displicet

ibidem una aderit mulier lepida tibi sauia super sauia 50 quae det.

Simia. lepide accipi' me. Ps. immo si ecfici', tum faxo magi' dicas.

950 SIMIA. nisi écfecero, cruciabiliter carnufex me accipito. sed propera mi monstrare ubi sit os lenonis aedium.

Ps. tertium hoc est. Simia. st! tace, aedes hiscunt. Ps. credo, animo malest

aedibus. Simia. quid iam? Ps. quia edepol ipsum leno- 55 nem euomunt.

SIMIA. illicinest? Ps. illic'st. SIMIA. mala mercist, (Pseudole), illuc sis uide,

955 ut transuorsus, non prouorsus cedit, quasi cancer solet.

BALLIO PSEVDOLVS SIMIA ii

Ba. Minu' malum hunc hominem esse opinor quam esse censebam coquom,

nam nihil etiam dum harpagauit praeter cyathum et cantharum.

Ps. heus tu, nunc occasio est et tempus. Simia. tecum sentio.

Ps. ingredere in uiam dolose: ego hic in insidiis ero.

960 SIMIA. habui numerum sedulo: hoc est sextum a porta 5

proxumum

angiportum, in id angiportum me deuorti iusserat; quotumas aedis dixerit, id ego admodum incerto scio.

948 aperit P (P pro D) super seuia ut vid. P, A n. l. 949 effici P ut vid. (i, e, \cdot cies?) (effici B, efficis P^{CD}), A n. l. (cf. ad 1061) tu addidi (A n. l) (vii. 4) vel mage (id) dicas Ritschl (i. 4) 954 illic'st (illic est codd.) suspectum mala mercist P: (malast) me(rs) A Pseudole Bothe: nota personae Pseudoli codd. 955 ita ap. Varr. de L. L. 7, 81: non prorsus uerum ex transuerso cedit P etiam ut vid. (non prosusue—) A (cf extrauersus cglossarium clautinum) 956 clo pino 957 dum etiam cgo 959 dolos ego e (et cgo 1 cgo 2 cgo 360 ad proxumum cgo 361 iusseras cgo 362 incerte cgo 363 cgo 364 cgo 365 cgo 365 cgo 366 cgo 366 cgo 366 cgo 367 cgo 367 cgo 367 cgo 368 cgo 368 cgo 369 cgo 369 cgo 369 cgo 369 cgo 369 cgo 360 cgo 369 cgo 360 c

Ba. quis hic homo chlamydatus est aut unde est aut quem quaeritat?

peregrina facies uidetur hominis atque ignobilis.

10 Simia. sed eccum qui ex incerto faciet mihi quod quaero 965

Ba. ad me adit recta. unde ego hominem hunc esse dicam gentium?

Simia. heus tu qui cum hirquina barba stas, responde quod rogo.

BA. eho, an non priu' salutas? SIMIA. nulla est mihi salus dataria.

BA. nam pol hinc tantumdem accipies. Ps. iam inde a 969-70 principio probe.

15 SIMIA. ecquem in angiporto hoc hominem tu nouisti? te rogo.

BA. egomet me. SIMIA. pauci istuc faciunt homines quod tu praedicas,

nam in foro uix decumus quisque est qui ipsus sese nouerit.
Ps. saluos sum, iam philosophatur. Simia. hominem ego
hic quaero malum,

legerupam, inpium, peiiurum atque inprobum. Ba. me 975 quaeritat,

20 nam illa mea sunt cognomenta; nomen si memoret modo. quid est ei homini nomen? SIMIA. leno Ballio. BA. sciuin ego?

ipse ego is sum, adulescens, quem tu quaeritas. Simia. tún es Ballio?

BA. ego enim uero is sum. Simia. ut uestitu's, es perfossor 979-80 parietum.

967 stas barba P: astas b. Camerarius 968 an om. A 971 nonuisti P 973 quisquis est P se A 975 legirupum inpurum peiiurum atque impium A (ii. 4?) 976 mea om. P 977 (no)men homini A 978 is sum Gruterus: istum P, A n. I. quaeris A (cf. ad 1132) 979, 980 es] est P perforor P (r pro s)

BA. credo, in tenebris, conspicatus si sis me, apstineas manum.

SIMIA. eru' meus tibi me salutem multam uoluit dicere.

hanc epistulam accipe a me, hanc me tibi iussit dare.

BA. quis is homost qui iussit? Ps. perii! nunc homo in medio lutost:

985 nomen nescit, haeret haec res. Ba. quém hanc misisse ad me autumas?

SIMIA. nosce imaginem: tute eiius nomen memorato mihi, ut sciam te Ballionem esse ipsum. Ba. cedo mi epistulam. 30 SIMIA. accipe et cognosce signum. Ba. oh! Polymachaeroplagides

purus putus est ipsus. noui. heus! Polymachaeroplagidi 990 nomen est. Simia. scio iám me recte tibi dedisse epistulam, postquam Polymachaeroplagidem elocutus nomen es.

BA. quid agit is? SIMIA. quod homo edepol fortis atque 35 bellator probus.

sed propera hanc pellegere quaeso epistulam (ita negotiumst) atque accipere argentum actutum mulieremque emittere.

905 nam necesse [est] hodie Sicyoni me esse aut cras mortem

exsequi,

ita eru' meus est imperiosus. Ba. noui, notis praedicas.
Simia. propera pellegere epistulam ergo. Ba. íd ago, 40 si taceas modo.

'miles lenoni Ballioni epistulam conscriptam mittit Polymachaeroplagides, imagine opsignatam quae inter nos duo

983 hasce corr. hanc ut vid. (hansce T, hanasce B) P vel a med han me A 984 periit P tuto est P 988 et om. P 989 putus] nutus (T) vel mutus (P^{BC}) P Ps. (ut vid.) polymachaero placides P 990 tibi me recte P 991 polymachero placide P es] se A 992 quid] sed quid P 994 mulieremque Guietus: mulieremque [mihi] P(?iv. 3): mulierem A 995 est seclusi, nam necesse est vix ferendum hodie Sicyoni necessest Ritschl 997 ergo epistulam Bothe, ut versus trochaicus fiat si taceas modo] (t) aciius sis modo A 1000 imagine Gulielmius: imaginem codd.

20

1000

conuenit olim.' SIMIA. sumbolust in epistula.

Ba. uideo et cognosco signum. sed in epistula 45 nullam salutem mittere scriptam solet? SIMIA. ita militaris disciplinast, Ballio: manu salutem mittunt bene uolentibus; eadem malam rem mittunt male uolentibus.

1005

sed ut occepisti, perge opera experirier 50 quid epistula ista narret. BA. ausculta modo. 'Harpax calator meus est, ad te qui uenit-' tun es is Harpax? Simia. ego sum atque ipse αρπαξ 1010

quidem.

BA. 'qui epistulam istam fert; ab eo argentum accipe; cum eo simitu mulierem mitti uolo. 55 salutem scriptam dignum est dignis mittere: te si arbitrarem dignum, misissem tibi.' SIMIA. quid nunc? BA. argentum des, abducas mu- 1015 lierem.

SIMIA. uter remoratur? Ba. quin sequere ergo intro.— Simia. sequor.—

iii

5

PSEVDOLVS

Peiorem ego hominem magi'que uorsute malum numquam edepol quemquam uidi quám hic est Simia: nimisque ego illum hóminem metuo et formido male ne malus item erga me sit ut erga illum fuit. ne in re secunda nunc mihi obuórtat cornua, si occasionem capsit qui (sic) sit malus;

1020

1001 sumb. (simb.) in epist. Ballioni continuat P (iii. 3?) 1002 post 1003 ponit A (prius om. propter homoeotel.; ii.6) 1003 mitterë sus-pectum inscriptam Bothe: is scriptam Sauppe 1004 baltio P 1004 baltio P 1006 mittit A 1007 operam P 1010 tunes saphax P (pro 1011 accipi et P^{BC} (pro

accipi?), unde accipi (del. et) Goetz, Schoell 1012 Quom P (antiqua forma) 1013-47 deest A 1016 ergo Ital.: rego cod. 1017 vel mageque 1019 vel illunc 1022 capsit Camerarius: ceperit capsti cod. (iv. 1) (sic) add. Karsten (Mnemos. 31, 155) (mihi) ma. Ussing

| 1024, | atque edepol equidem nolo, nam illi bene uolo.
nunc in metu sum maxumo triplici modo:
primum omnium iam hunc comparem metuo meum | |
|---------------|--|----|
| | ne deserat med atque ad hostis transeat;
metuo autem né erus redeat etiam dum a foro, | 10 |
| | ne capta praeda capti praedones fuant. | |
| 1030 | quom haec metuo, metuo ne ille huc Harpax aduenat priu' quam hinc hic Harpax abierit cum muliere. | |
| | perii hercle! nimium tarde egrediuntur foras. | 15 |
| | cor conligatis uasis exspectat meum, | |
| 1034, | si non educat mulierem secum simul, | |
| | ut exsolatum ex pectore aufugiat meo. | |
| | uictor sum, uici cautos custodes meos. | |
| | SIMIA PSEVDOLVS | iv |
| | SIMIA. Ne plora, nescis ut res sit, Phoenicium, | |
| | uerum hau multo post faxo scibis accubans. | |
| 1040 | non ego te ad illum duco dentatum uirum | |
| | Macedoniensem, qui te nunc flentem facit: | |
| | quoiam esse te uis maxume, ad eum ducere: | 5 |
| | Calidorum hau multo post faxo amplexabere. | |
| | Ps. quid tu intus quaeso desedisti quam diu? | |
| 1045 | mihi cor retunsumst oppugnando pectore. | |
| | Simia. occasionem repperisti, uerbero, | |
| | ubi perconteris me, insidiis hostilibus? | 10 |
| | quin hinc metimur gradibus militariis? | |
| 1049,
1050 | Ps. atque edepol, quamquam nequam homo's, recte | |
| | mones. | |

ite hac, triumphe! ad cantharum recta uia.-

1027 vel me $(ita\ cod.)$ transeant cod. $(corr.\ B^1)$ 1031 quoin m. cod. $(antiqua\ forma)$ 1033 expectat Merula: expectata cod. $(A\ pro\ M;\ iv.\ 3)$ 1036 aut fugiat cod. 1041 te nunc Camerarius: lenunc cod. $(L\ pro\ M;\ iv.\ 3)$ 1042 ducere Ussing: duco te cod. $(i.\ 9?)$ 1044 vel desedisti? quam diu 1047 percunctetis cod. 1048 $accedit\ A$ hi cometimur $(ut\ vid.)\ T\ (pro\ hicm-,\ i.\ e.\ hinc\ m.)$: hii m. B: hic m. P^{CD} 1049, 1050 nequa codd. homo $(om.\ es)\ A$ 1051 triumphi P

5

10

5

10

BALLIO v

Hahae! nunc demum mi animus in tuto locost. postquam iste hinc abiit atque abduxit mulierem. iube núnc uenire Pseudolum, scelerum caput, et abdúcere a me mulierem fallaciis. 1055 conceptis hercle uerbis, sati' certo scio, ego peijurare me mauellem miliens quam mihi illum uerba per deridiculum dare. nunc deridebo hercle hominem, si conuenero;

1060

uerum in pistrino credo, ut conuenit, fore. nunc ego Simonem mi obuiam ueniat uelim, ut mea laetitia laetus promiscam siet.

vi SIMO BALLIO

SIMO. Visso quid rerum meus Vlixes egerit, iamne habeat signum ex arce Ballionia. BA. o fortunate, cedo fortunatam manum, 1065 Simo. Simo. quid est? Ba. iam—Simo. quid iam? BA. nihil est quod metuas. SIMO. quid est? uenitne homo ad te? BA. non. SIMO. quid est igitur boni?

BA. minae uiginti sanae et saluae sunt tibi, hodie quas aps te est instipulatus Pseudolus. Simo. uelim quidem hercle. Ba. roga me uiginti minas, 1070 si ille hodie illa sit potitus muliere siue eam tuo gnato hodie, ut promisit, dabit.

roga, opsecro hercle; gestio promittere.

1052 mihi demu(m) A est loco P 1054 iube libet P 1057 mauellem me P fort. recte
Goetz) A 1060 pristrinum P 1059 si] (cum) vel similiter (ubi (iv. 3) 1066 Simo . . metuas] (quid i)am quid (est quo)d metuas

A Simo del. Bentley (seq. Simo) 1067 igitur est A 1069 est instipulatus Priscianus 1, 388 : inde est instipulatus P: est stipulatus A 1071 vel si illic vix hödie vel siet 1073 (cf. 116) secl. Lorenz rogato P (cf. ad Stich. 256)

1075	omnibu' modis tibi esse rem ut saluam scias; atque etiam habeto mulierem dono tibi. SIMO. nullumst periclum, quod sciam, stipularier, ut concepisti uerba: uiginti minas	1
	dabin? BA, dabuntur. SIMO. hoc quidem actumst hau male.	
	sed conuenistin hominem? Ba. ímmo ambo simul.	
1080	Simo. quid ait? quid narrat? quaeso, quid dicit tibi?	
	Ba. nugas theatri, uerba quae in comoediis	
	solent lenoni dici, quae pueri sciunt:	2
	malum et scelestum et peiiurum aibat esse me.	
	Simo. pol hau mentitust. Ba. ergo haud iratus fui:	
1085	nam quanti refert te ei nec recte dicere	
	qui nihili faciat quique infitias non eat?	
	Simo. quid est? quid non metuam ab eo? id audire expeto.	2
	Ba. quia numquam abducet mulierem iam, nec potest,	
	a me. meministin tibi me dudum dicere	
1090	eam uéniisse militi Macedonio?	
	Simo, memini. Ba. ém illius seruos huc ad me argen-	
	tum attulit	
	1 1	3
	BA. qui inter me atque illum militem conuenerat:	
	is secum abduxit mulierem hau multo prius.	
1095	SIMO. bonan fide istuc dicis? BA. unde ea sit mihi?	
	Simo. uide módo ne illic sit contechnatus quippiam.	
	BA. epistula atque imago me certum facit;	3

1076 nullum periclumst P (cf. ad Merc. 330) 1079-86 interpolatori ascribit Kiessling 1080 dixit Bothe (A n. l.) 1083 aiebant P 1085-1119 deest A 1085 refert te i (T) vel refert ei (P^{BC}) cod. 1086 nihil cod. 1087 quid est quod Camerarius metuam Bothe: metuas cod. 1088 abducet Bentley: [a me] abducet cod. (cf. 1089) 1089 a me om. cod. (cf. 1088) 1090 vel uenîsse 1092 ebs-corr. obs-Put vid. (e0 obs. T: eboh s. B: corr. P^{CD}) 1095 bonam fidem cod. (corr. in B) 1096 vel contechinatus

15

quin illam quidem iam in Sicyonem éx urbe adduxit modo.

Simo. bene hercle factum! quid ego cesso Pseudolum facere ut det nomen ad Molas coloniam?

1100
sed quis hic homo est chlamydatus? BA. non edepol scio,

nisi ut opseruemus quó eat aut quam rem gerat.

vii HARPAX BALLIO SIMO

Ha. Malus et nequamst homo qui nihilí eri ímperium sui seruo' facit, nihilist autem suom qui officium facere inmemor est nisi est

nam qui liberos esse ilico se arbitrantur, ex conspectu eri si sui se abdiderunt,

admonitus.

IIIO

III5

f luxantur, lustrantur, comedunt quod habent, i nomen diu seruitutis ferunt.

> nec boni ingeni quicquam in is inest, nisi ut inprobis se artibu' teneant. cum his mihi nec locu' nec sermo

conuenit neque is [umquam] nobilis fui.
ego, ut mi imperatumst, etsi abest, hic adesse erum arbitror.

nunc ego illum metuo, quom hic non adest, ne quom adsiet metuam. ei rei operam dabo.

nam in taberna usque adhuc, si ueniret Syrus, quoi dedi sumbolum, mansi, uti iusserat leno ubi esset domi, me aibat arcessere;

1098 quin Pylades: qui cod. quidem iam del. Leo (iv. 1), ut versus iambicus fiat 1103 nihil cod. eri sul ser. fac. imp. Skutsch (Litt. Centralbl. 1899, p. 968) 1104 nihil est cod. 1105 ilicŏ in versu bacchiaco vix ferendum se ilico esse Ritschl esse del. Guietus 1107 luxantur Nonius 335 (Paulus 120 iluxantur a luxu dictum, i.e. luxuriantur "): luxantur cum glossa luxuriantur vel luxuriantur corr. luxantur cod. (luxuriantur PCD, luxuriantur iantur B) 1110 nisi ut improbis artibus eniteant (?) Leo 1112 neque om. PCD umquam seclusi dubitanter metri causa (iv. 2) 1115 vel adsit (dochmiorum par) 1116 siueret (i.e. si ueniret?) ut vid. cod. (sineret PBC: si ueniret T ex corr.)

30

uerum ubi is non uenit nec uocat,
1120 uenio huc ultro, ut sciam quid rei si[e]t, ne illic homo me
ludificetur.

nec quicquamst melius quam ut hoc pultem atque aliquem euócem hinc íntus.

leno argentum hoc

uolo a me accipiat atque amittat mulierem mecum simul. BA. heus tu! SIMO. quid uis? BA. hic homo meus est. SIMO. quidum? BA. quia praeda haec meast:

scortum quaerit, habet argentum. iam admordere hunc mihi lubet.

Simo, iamne illum comessurus es? Ba. dum recens est,

dum calet, dum datur, deuorari decet iam. boni me uiri pauperant, inprobi augent; populo strenui, mi inprobi | usui sunt.

HA. me nunc commoror, quom has fores non ferio, ut sciam

sitne Ballio domi.

BA. Venu' mihi haec bona datat, quom hos huc adigit lucrifugas, damni cupidos, qui se suamque aetatem bene curant,

edunt, bibunt, scortantur : illi sunt alio ingenio atque tu, qui neque tibi bene esse patere et illis quibus est inuides.

aliquem (huc) Goetz 1122 An. l. 1123 a om. P 1124 SIMO. h. t. q. u. ut vid. A meus est] meust P (? idem metrum quod in v. 1113) 1125 iam Pius: tam corr. iam P, ut vid. (tam B, tam etiam P^{CD}), An. l. 1126 vix recenst, dum | Ca. 1127 dum datur dum calet P: dator, dum calet Lco (bacchiac.) tam (vel iam) A: tam P 1128 improbi augent A: improbi [alent] augent [rem meam mali] P (iv. i) 1129 populi P: vel poplo vel mihi (ita codd.) (bacch. dim. cat. cum iamb. dim. cat.) fort. inp. mi 1130 sic Ritschl: §i A: nisic P (pro ni corr. sic?) (nisi P^{CD}) vel dabunt sic; scelestu's 1132 dat A (cf. ad 978) 1133 lucrifucos (in fine v. 1132) A (i. e. 1132-3 uno versu?) vel damnicupidos (troch.)

35 HA. heus ubi estis uos? BA. hicquidem ad me recta habet rectam uiam. HA. heus ubi estís uos? BA. heus adulescens, quid istic debetur tibi? bene ego ab hoc praedatus ibo; noui, bona scaeuast mihi. HA. ecquis hoc áperit? BA. heus chlamydate, quid istic debetur tibi? HA. aedium dominum lenonem Ballionem quaerito. 40 BA. quisquis es, adulescens, operam fac compendi quaerere. HA. quid iam? BA. quia tute ipsus coram praesens praesentem uides. HA. tun is es? SIMO. chlamydate, caue sis tibi a curuo infortunium atque in hunc intende digitum: hic leno est, at hic est uit probus.	
sed tu, bone uir, flagitare saepe clamore in foro,	1145
45 quom libella nusquamst, nisi quid leno hic subuenit tibi. HA. quin tu mecum fabulare? BA. fabulor. quid uis tibi i HA. argentum accipias. BA. iamdudum, si des, porrexi manum HA. accipe: hic sunt quinque argenti lectae numeratae minae.	
hoc tibi eru' me iussit ferre Polymachaeroplagides,	1150
50 quod deberet, atque ut mecum mitteres Phoenicium.	
BA. eru' tuos—HA. ita dico. BA. miles—HA. ita loquor BA. Macedonius—	
HA. admodum, inquam. BA. te ad me misit Polymachaero	-
HA. uera memoras. BA. hoc argentum ut mihi dares
HA. si tu quidem e	
leno Ballio. BA. atque ut a me mulierem tu abduceres?	
ipsus coram] (ip)sus ipsum A 1142 tute $Umpfenbach$ (A n , l .): te R ipsus coram] (ip)sus ipsum A 1143 curio P infortunio P 114. Ba. at P probus] bonus A (cf , v , 1145) 1145 none P 1140 quid] quod P 1155 adduceres P , A n , l ,	1

- Ha. ita. Ba. Phoenicium esse dixit? Ha. recte memi- 55 nisti. Ba. mane:
- iam redeo ad te. Ha. at maturate propera, nam propero:
- iam diem multum esse. BA. uideo: hunc aduocare etiam uolo;
- mane modo istic, iam reuortar ad te. quid nunc fi[e]t, Simo?

 1160 quid agimus? manufesto hunc hominem teneo, qui argentum

 attulit.
 - Simo. quidum? Ba. an nescis quae sit haec res? Simo. 60 iuxta cum ignarissumis.
 - BA. Pseudolus tuos adlegauit hunc, quasi a Macedonio milite esset. Simo. haben argentum ab homine? BA. rogitas quod uides?
 - Simo. heus, memento ergo dimidium istinc mihi de praeda dare:
- 1165 commune istuc esse oportet. Ba. quid, malum? id totum tuom est.
 - HA. quam mox mi operam das? BA. tibi do equidem. 65 quid nunc mihi es auctor, Simo?
 - Simo. exploratorem hunc faciamus ludos suppositicium adeo donicum ipsus sese ludos fieri senserit.
 - Ba. sequere. quid ais? nemp' tu illius seruos es? Ha. planissume.
- 1170 BA. quanti te emit? HA. suarum in pugna uirium uictoria.

 nám ego eram domi imperator summus in patria mea.

 BA. an etiam umquam ille expugnauit carcerem, patriam
 - 1157 maturitate P 1158 die P vel esse ? (interrogative) 1159 vel isti fiet P, A n. l. 1160 BA. ante man. P (i. e. Simo. quid agimus? BA. man.) 1161 quidiam P cum] quom ut vid. P (antiqua forma) post 1161 in P leguntur vv. 1205-7, qui suo loco iterum apparent. Scilicet codicis P (i. e. PA) scriba paginas 2 (versus 42) exemplaris sui praeterierat, mox errorem cognoverat (alter rem explicat Leo) 1167 ludos Ital.: ludo codd. (iii. 3) 1168 senserim P 1169 illius seruos es]: ill(iu)s (i. e. illiu's?) militis A, fort. recte 1171 num P 1172 ille umquam P

Ha. contumeliam si dices, audies. Ba. quotumo die ex Sicyone huc peruenisti? Ha. áltero ad meridie. Ba. strenue mehercle iisti. Simo. quam uelis pernix ho- 1175

most:

75 ubi suram aspicias, scias pósse eum—gérere crassas compedis.

BA. quid ais? tune etiam cubitare solitu's in cunis puer?

SIMO. scilicet. BA. etiamne—facere solitun es—scin quid loquar?

Simo. scilicet solitum esse. Ha. sanein estis? Ba. quid hoc quod te rogo?

noctu in uigiliam quando ibat miles, quom tu ibas simul, 1180 80 conueniebatne in uaginam tuam machaera militis?

Ha. in' malam crucem? Ba. ire licebit tibi tamen hódie temperei.

Ha. quin tu mulierem mi emittis? aut redde argentum.
Ba. mane.

Ha. quid maneam? Ba. chlamydem hanc commemora quanti conductast. Ha. quid est?

SIMO. quid meret machaera? Ha. elleborum hisce homi- 1185 nibus opus est. Ba. eho—

85 HA. mitte. BA. quid mercedis petasus hodie domino demeret?

Ha. quid 'domino'? quid somniatis? mea quidem haec habeo omnia,

meo peculio empta. Ba. nemp' quod femina summa sustinent.

HA. uncti hi sunt senes, fricari sese ex antiquo uolunt.

1189,

1174 meridiem codd. 1175 strenui P, A n. l. mehercle (B) vel mehercule (P^{CD}) P, A n. l. strenuissume herčle iuisti Bergk quamuis pernix hic est homo P 1176 (asp)icas A 1178 e(ti)am A solitum es P: (soli)tunst A sequente pers. spatio 1179 hoc om. A 1180 quom] tum P(t pro e) 1181 conveniebant ne P 1182 Ein A (antiqua forma): I in P (corr. C) ilicebit Studemund tamen tibi A 1183 emistis A reddis P(i, 9) 1184 commemores P 1187 q. d. [quid socii] quid somniatis P (iv. 3) equidem P^{CD} , A n. l. 1188 quid B, A n. l. sustinet P, A n, l.

BA. responde, opsecro hercle, hoc uero serio quod te rogo: quid meres? quantillo argenti te conduxit Pseudolus? 90 HA. quis istic Pseudolust? BA. praeceptor tuo', qui te hanc fallaciam

docuit, ut fallaciis hinc mulierem a me abduceres.

quem ego hominem nulli[u'] coloris noui. Ba. non tu istinc abis?

nihil est hodie hic sucophantis quaestus : proin tu Pseudolo 95 nunties abduxisse alium praedam, qui occurrit prior Harpax. Ha. is quidem edepol Harpax ego sum. Ba.

immo edepol esse uis.

1200 purus putus hic sucophantast. HA. ego tibi argentum dedi

et dudum adueniens extemplo sumbolum seruo tuo, eri imágine opsignatam epistulam, hic ante ostium. 100 BA. meo tu epistulam dedisti seruo? quoi seruo? HA. Suro.

Ba. non confidit sycophanta hic [nequam est] nugis: meditatus malest.

1205 edepol hominem uerberonem Pseudolum, ut docte dolum commentust! tantundem argenti quantum miles debuit dedit huic atque hominem exornauit mulierem qui abduceret. 105 nam illam epistulam ipsus uerus Harpax huc ad me attulit.

1209, Ha. Harpax ego uocor, ego seruos sum Macedoni militis;
ego nec sycophantiose quicquam ago nec malefice

1191 uero post hercle A ut vid. (i. e. uero serio hoc?) 1192 argenti (corr. -to) te P ut vid. (argenti ote B, argenti te $P^{\rm CD}$), A n. l. 1193 quis i. Ritschl: quistic ut vid. P: quid i. A 1194 a om. $P^{\rm CD}$, A n. l. 1197 hic om. A pseudole P 1198 adduxisse P 1199 edepol et ego om. A 1202 (mei) eri Ritschl (A n. l.) 1203 tu ep. Ital.: tua ep. P(A n. l.) (pro tu aep., i. e. tu ep.?) dedistis P 1204 — nugis meditatum malest (ante n minus quam in P extitut) P and meditatur male P 'altera lectio (cf. P) hace est: non confidit sycophanta hic, nequamst, meditatust male' Leo 1205-7 cf. ad 1161 1207 abduceret vel arcesseret P 1209, 1210 Macedonis vel -nii P: -nis P (cf. P) hilol. 51, 369)

neque istum Pseudolum mortalis qui sit noui neque scio.

BA. edepol ne istuc magi' magisque metuo quom uerba audio.

mihi quoque edepol iamdudum ille Surus cor perfrigefacit, sumbolum qui ab hoc accepit. mira sunt ni Pseudolust. eho tu, qua facie fuit dúdum quoi dedisti sumbolum?

magno capite, acutis oculis, ore rubicundo, admodum magnis pedibus. Ba. perdidisti, postquam dixisti pedes. Pseudolus fuit ipsus. actumst de me. iam morior, Simo. Ha. hercle te hau sinam emoriri, nisi mi argentum redditur,

120 uiginti minae. SIMO. atque etiam mihi aliae uiginti minae.

BA. auferen tu id praemium a me quod promisi per iocum?

SIMO. de inprobis uiris auferri praemium et praedam decet. 1225

BA. saltem Pseudolum mihi dedas. SIMO. Pseudolum ego

dedam tibi?

quid deliquit? dixin ab eo tibi ut caueres centiens?

125 BA. perdidit me. Simo. at me uiginti modicis multauit minis.

BA. quid nunc faciam? HA. si mi argentum dederis, te suspendito.

BA. di te perdant! sequere sis me ergo hac ad forum ut 1230 soluam. HA. sequer.

Simo. quid ego? Ba. peregrinos apsoluam, cras agam cum ciuibus.

Pseudolus mihi centuriata habuit capitis comitia, 130 qui illum ad med hodie adlegauit mulierem qui abduceret.

1212 neque scio] nescio A (pro nec scio?) 1214 vel mage 1216 ab om. P ni om. P 1217 dedistis P (corr. D) 1220 postquam dixisti] u(t no)minauisti A 1221-54 pauca leguntur A 1222 aut (i. e. haut) te P, all iteratione favente sina moriri B mihi argentum B) vel argentum mihi (P^{CD}) P, A n. l. 1224 auferentur P 1227 caueres centies Ital.: habere sentiens P, A n. l. 1230 hac sis me ergo Ritschl (A n. l.) 1233 vel me (ita codd.)

sequere tu. nunc ne exspectetis dum hac domum redeam uia;

1235 ita res gestast: angiporta haec certum est consectarier.

HA. si graderere tantum quantum loquere, iam esses ad forum.—

Ba. certumst mihi hunc emortualem facere ex natali die.-

SIMO

viii

Bene ego illum tetigi, bene autem seruos inimicum suom.
nunc mi certum est alio pacto Pseudolo insidias dare

1240 quam in aliis comoediis fit, ubi cum stimulis aut flagris
insidiantur: at ego iam intus promam uiginti minas
quas promisi si ecfecisset; obuiam ei ultro deferam.
nimis illic mortalis doctus, nimi' uorsutus, nimi' malus;
superauit dolum Troianum átque Vlixem Pseudolus.

1245 nunc ibo intro, argentum promam, Pseudolo insidias dabo.—

ACTVS V

PSEVDOLVS

V. i

5

Quid hoc? sicine hoc fit, pedes? statin an non? an id uoltis ut me hinc iacentem aliquis tollat? nam hercle si cecidero, uostrum erit flagitium. pergitin pergere? ah! saeuiendum mi hodie est; magnum hoc uitium uino est: pedes captat primum, luctator dolosust. profecto edepol ego nunc probe habeo madulsam:

1250

1234 tu] te P in d(om)um exit A (? i. e. uia redeam domum) 1236 tantum quantum A ut vid.: tantum P 1240 quam] nam A 1241 intus] inultus ($P^{\rm BC}$) vel inuitus (T) P 1242 feram A, unde offeram Seyffert 1243 doctust $Ritschl\ (A\ n.\ l.)$ nimis nimis uorsutus — A 1245 ibo Ital.: ibi $P,A\ n.\ l.$ 1246 vel fit? pedes, statin 1247 iacentem Ital.: tacentem $P,A\ n.\ l.$ 1249 seruiendum $Hermann\ (A\ n.\ l.)$ vix hödie 1252 abeo ($A\ n.\ l.$) madulsa Lipsius

ita uictu excurato, ita magnis munditiis diuis dignis, itaque in loco féstiuo sumus festiue accepti.

quid opust me multas agere ambages? hoc est homini 1255 quam ob rem uitam amet,

hic omnes uoluptates, in hoc omnes uenustátes sunt: deis proxumum esse arbitror.

nam ubi amans complexust amantem, úbi ad labra labella adiungit, ubi

altera alterum bilingui manufesto inter se prehendunt, ubi mammia mammicula opprimitúr aut si lubet corpora conduplicant,

manu candida cantharum dulciferum †propinare† amicissumam amicitiam,

neque [ibi] esse alium alii odió ibi nec molestum nec sermonibus morologis uti,

unguenta atque odores, lemniscos, corollas dari dapsilis, non enim parce promi, uictum ceterum ne quis me roget:

hoc ego modo átque erus minor hunc diem sumpsimus prothyme,
postquam opus meum út uolui omne perpetraui hostibus 1269,

1265

postquam opus meum út uolui omne perpetraui hostibus 1269, fugatis. ¹²⁷⁰

illos accubantis, potantis, amantis cum scortis reliqui et meum scortum ibidem

1253, 1254 ordine inverso A (v. 1253 propter homocoarch. praetermisso? ii. 6) 1253 dis A (vix vers. Eupolideus): om. P: (et) dis Studemund dignas corr. -is P, ut vid. (digni as T, digni ah PBC) homine A 1256-81 deest A 1259 labra ad Camerarius inter se Camerarius : inters cod. 1261 mammia mammicula ut vid. cod., unde mammiam (mammam B2) anicula PBC, mammilla (pro mammiia? cf. v. 180) nam amicula T: mamma (abl.) mammicula Pontanus: mammam mammicula (cum opprimit et conduplicantur) Leo (sed cf. ad Mil. 24) aut Ritschl: allant cod. (iv. 3): alia aut Camerarius 1262 canpharum cod. micissimam cod. 1263 ibi esse alium alio odio ibi cod. : corr. Leo : fort. e. alium alii aiio o. i. vel id e. 1264 fort. (more) morol. ut integer tetrameter fiat uictu cetero cod.: corr. Seyffert 1268 prothyme Camerarius: 1269, 1270 ut uolui omne (PCD) vel omne ut uolui pothyme cod. (B) cod.

ii

12724	cordi atque animo suo opsequentis, sed post	
	quam exsurrexi, orant med ut saltem.	
	ad hunc me modum intuli illis sati' facete	
1274 ^a	nimis ex discipulina, quippe ego qui	30
1275	probe Ionica perdidici. sed palliolatim amictus	
1275ª	sic haec incessi ludibundus.	
	plaudunt, 'parum' clamitant mi uti reuortar.	
	occepi denuo, hóc modo: nolui:	
1277ª	idem amicae dabam me meae,	35
	ut me amaret: ubi circumuortor, cado:	
1278ª	id fuit naenia ludo.	
	itaque dum enitor, prox! iam paene inquinaui pallium.	
1280	nimiae tum uoluptati edepol fui	
1280a	ob casum. datur cantharus: bibi.	40
	commuto ilico pallium, illud posiui;	
	inde huc exii, crapulam dum amouerem.	
	nunc ab ero ad erum meum maiorem uenio foedus com-	
	memoratum.	

Simo Psevdolvs

aperite, aperite, heus, Simoni mé adesse aliquis nuntiate.

SIMO. Vox uiri pessumi me exciet foras. sed quid hoc? quo modo? quid uideo ego?

Ps. cum corona ebrium Pseudolum tuom.

1272 $^{\rm a}$ suo cordi atque animo obs. s. postquam Leo (bacch. tetr.) corde cod. 1273 med Camerarius: me id cod. 1274, 1274 $^{\rm a}$ intulit cod.: -li ut Camerarius satisfacerem me (T) vel satis facete nime $(P^{\rm BC})$ cod.: corr. Leo: de satisfacerem mea cogitare vetat Pers. 806 1275 Ionicam Spengel 1275 $^{\rm a}$ hace com. $P^{\rm CD}$ 1276 plaudunt ${\rm ct}$ ${\rm Goelz}$, ut tetram. bacch. fiat partim $P^{\rm CD}$: fort. $\pi d\lambda v$, ${\rm col}$ $\pi d\lambda v$ mi Leo: me cod. ut cod. 1277, 1277 $^{\rm a}$ nolui idem; ${\rm col}$ 1280. 1278 ubi Ial.: tibi cod. 1279 prax $P^{\rm CD}$ 1280, 1280° an fui ${\rm col}$ $\pi d\lambda v$, ${\rm col}$ ${\rm col}$ $\pi d\lambda v$, ${\rm col}$ ${\rm col$

SIMO. libere hercle hoc quidem. sed uide statum.

num mea gratia pertimescit magis?

1290

sed me hoc uotat uim facere nunc quod fero, si qua in hoc spes sitast mihi.

Ps. uir malus uiro optumo obuiam it.

SIMO. di te ament, Pseudole. Ps. hae! SIMO. i in malam crucem.

Ps. qur ego adflicter? Simo. quid tu, malum, in os igitur 1295 mi ebrius inructas?

Ps. molliter sis tene me, caue ne cadam: non uides me 1296, ut madide madeam? 1297

Simo. quaé istaec audaciast te sic interdius cum corolla ebrium íngrediri? Ps. lubet.

SIMO. quid, lubet? pergin ructare in os mihi?

Ps. suauis ructus mihi est. sic sine, Simo.

Simo. credo equidem potís esse te, scelus,
Massici montis uberrumos quattuor
fructus ebibere in hora una. Ps. 'hiberna' addito.

SIMO. sed dic tamén (hau male mones)
unde onustam celocem agere te praedicem?
Ps. cum tuo filio perpotaui modo.

sed, Simo, ut probe tactu' Ballio est!

1308a

1305

quae tibi dixi ut ecfecta reddidi!

1289 pertimescet $P(\mathit{corr}, D^1)$ 1291 hoc me P spesit — A 1294 Ps. hae. Simo. i in] Ps. fui in $(T \ ut \ vid.)$ (? i.e. Ps. fu! i in) vel pfui in (B) (? i.e. pfui! in'?) P 1295 ergo B [me] adflictor P: afflicter $(tamquam \ adverbium) \ glossar. \ Plaut.$ in os igitur] ergo in 05 P 1296, 1297 sig. A: his T (?) 1299 ingrediri] incedere P 1300 in os ructare $ut \ vid.$ A 1301 Simo] modo P 1302 potis esse] potasse P (pro potesse?) 1305 haud male mones sed dic tamen Acidalius dica A hau male mones $Pseudolo \ dat \ P$ 1306 honestam codd. 1307 quom P (antiqua forma) filio in marg. adscript. P $ut \ vid.$ (ante tuo T, om. P^{CD}) 1308 2 tactus est ball — A

1310a

Simo. pessumu's homo.

Ps. mulier haec facit : cum tuo filio libera accubat.

Simo. omnia ut quidque egisti ordine scio.

Ps. quid ergo dubitas dare mi argentum? Simo. ius 30 petis, fateor, tene.

Ps. at negabas daturum esse te mihi: tamen das.

1315 onera hunc hominem ac me consequere hac. Simo. egone istum onerém? Ps. onerabi', scio.

SIMO. quid ego huic homini faciam? satin ultro et argentum aufert et mé inridet?

Ps. uae uictis! Simo. uorte ergo umerum.

Ps. em! Simo. hóc ego numquam ratu' sum fore me ut tibi fierem supplex.

1320 heu heu! Ps. desine. Simo. doleo. Ps. ni doleres tu, ego dolerem.

SIMO. quid? hoc auferen, Pseudole mi, aps tuo ero? Ps. lubentissumo corde atque animo.

Simo. nonne audes, quaesso, aliquam partem mihi gratiam facere hinc de argento?

Ps. non me deices auidum esse hominem? nam hinc num- 40 quam eri' nummo diuitior,

neque te mei tergi misereret, hoc sei non hodie ecfecissem.

1325 Simo. erit ubi te ulciscar, sei uiuo. Ps. quid minitare?

habeo tergum.

Simo. age sane. Ps. igitur redi. Simo. quid redeam?

Ps. redi modo: non eri' deceptus.

1310 derides (? pro deridens; iv. 5) pessimus homo est P 1311 post 1308 A (? propter homoeoarch. v. 1307) 1312 omnia scio ut quicque egisti ordine scio A (iv. 3) quique (P^{BC}) vel quoque (T) P 1314 tamen das del. Spengel (A n. l.), ut tetrameter creticus fiat: fort. das delend. 1315 ego P (? pro egon) 1316 sati(nne) A (i. e. satin): statim P 1318 vel eme (antiqua forma) 'fort. iamb.' Leo 1320 heu heu A metrum displicet vix dolères—tu: an doleastu? (A n. l.) 1321 auferen] auferre non P Pseudole mi Seyffert: pseudolum mihi A: pseudole P 1322 non P hic argenti P 1323 vel non; me deices 1324 sei hoc P 1326 reddam P PLAYT. II

Simo, redeo. Ps. simul mecum (i) potatum. Simo, egone eam? Ps. fac quod te iubeo:

45 si is, aut dimidium aut plus etiam faxo hinc feres. SIMO. eo, duc me quo uis.

Ps. quid nunc? numquid iratus es
aut mihi aut filio propter has res, Simo?

SIMO. nil profectó. Ps. i hác. te sequor. SIMO.

quin uocas

spectatores simúl? Ps. hercle me isti hau solent uocare, néque ergo ego istos;

uerum sei uoltis adplaudere atque adprobare hunc gregem et fabulam in crastinum uos uocabo.

1327 i add. Ital. (A n. l.) (i. 4) 1328 pius P 1329 sqq. sic disp. A, quid . . . profecto (v. 1331), i . . . istos (v. 1333) 1333 ergo om. A

RVDENS

ARGVMENTVM

Reti piscator de mari extraxit vidulum,
Vbi erant erilis filiae crepundia,
Dominum ad lenonem quae subrepta venerat.
Ea in clientelam suipte inprudens patris
Naufragio eiecta devenit: cognoscitur
Suoque amico Plesidippo iungitur.

5

ab initio fabulae usque ad v, 790 praesto est T rarius: suspte cod,

4 suipte Came-

PERSONAE

Arcturus Prologus
Sceparnio Servus
Plesidippus Advlescens
Daemones Senex
Palaestra Ampelisca Mulieres
Ptolemocratia Sacerdos Veneris
Piscatores
Trachalio Servus
Labrax Leno
Charmides Senex
Lorarii
Gripus Piscator

SCAENA CYRENIS

DAEM.] vel DEMONES (K. Schmidt, Hermes 37, 365)

PROLOGVS

ARCTVRVS

Oui gentis omnis mariaque et terras mouet. eijus sum ciuis ciuitate caelitum. ita sum ut uidetis splendens stella candida. signum quod semper tempore exoritur suo hic atque in caelo: nomen Arcturo est mihi. 5 5 noctu sum in caelo clarus atque inter deos, inter mortalis ambulo | interdius. et alia signa de caelo ad terram accidunt : qui est imperator diuom atque hominum Iuppiter, is nos per gentis alios alia disparat IO IO qui facta hominum moresque, pietatem et fidem noscamus, ut quemque adiquet opulentia. qui falsas litis falsis testimoniis petunt quique in iure abiurant pecuniam, eorum referimus nomina exscripta ad Iouem; 15 15 cottidie ille scit quis hic quaerat malum: qui hic litem apisci postulant peiiurio mali, res falsas qui impetrant apud iudicem, iterum ille eam rem iudicatam iudicat: majore multa multat quam litem auferunt. 20 20 bonos in aliis tabulis exscriptos habet. atque hoc scelesti | in animum inducunt suom, Iouem sé placare posse donis, hostiis:

2 ciuis (B) vel cuius (P^{CD}) cod. 7 \langle hic \rangle interdius Spengel 8 secl. Dziatzko 10 alius cod. (i. e. alios? i. 3): aliud Seyffert 11 que om. P^{BC} 20–37 initia servata A 22 \langle si \rangle in a. Mueller: si a. Schoell: qui a. Leo (A n. l.) inducunt Ital.: indicunt P^{BC} 20 ciuis P^{BC} 20 ciuis?

	et operam et sumptum perdunt; id eo fit quia	
25	nihil ei acceptumst a peiiuris supplici;	25
	facilius si qui pius est a dis supplicans	
	quam qui scelestust inueniet ueniam sibi.	
	idcirco moneo uos ego haec, qui estis boni	
	quique aetatem agitis cum pietate et cum fide:	
	* * *	
30	retinete porro, post factum ut laetemini.	30
	nunc huc qua caussa ueni argumentum eloquar.
primumdum huic esse nomen urbi Diphilus	
	Cyrenas uoluit. illic habitat Daemones	
	in agro atque uilla proxuma propter mare,	
35	senex, quí huc Athenis exsul uenit, hau malus;	35
	neque is adeo propter malitiam patria caret,	
	sed dum alios seruat se impediuit interim,	
	rem bene paratam comitate perdidit.	
	huïc filiola uirgo periit paruola.	
40	eam dé praedone uir mercatur pessumus,	40
	is eam huc Cyrenas leno aduexit uirginem.	
	adulescens quidam ciuis huiius Atticus	
	eam uídit ire e ludo fidicinio domum,	
	amare occepit: ad lenonem deuenit,	
45	minis triginta sibi puellam destinat	45
	datque arrabonem et iure iurando alligat.	
	is leno, ut se aequom est, flocci non fecit fidem	
	neque quod iuratus adulescenti dixerat.	
	eí erat hospes par sui, Siculus senex	
50	scelestus, Agrigentinus, urbis proditor;	50
	is illius laudare infit formam uirginis	

| | et aliarum itidem quae eius erant mulierculae.
infit lenoni suadere ut secum simul
eat in Siciliam: ibi esse homines uoluptários | |
|-----|--|----|
| 55 | dicit, potesse ibí eum fieri diuitem, | 55 |
| | ibi esse quaestum maxumum meretricibus. | |
| | persuadet. nauis clanculum conducitur, | |
| | quidquid erat noctu in nauem comportat domo | |
| | leno; adulescenti qui puellam ab eo emerat | |
| 60 | ait sése Veneri uelle uotum soluere | 60 |
| | (id hic est Veneris fanum) ét eo ad prandium | |
| | uocauit adulescentem huc. ipse hinc ilico | |
| | conscendit nauem, áuchit meretriculas. | |
| | adulescenti alii narrant ut res gesta sit, | |
| 65 | lenonem abiisse. ád portum adulescens uenit: | 65 |
| | illorum nauis longe in altum apscesserat. | |
| | ego quóniam uideo uirginem asportarier, | |
| | tetuli et ei auxilium et lenoni exitium simul: | |
| | increpui hibernum et fluctus moui maritumos. | |
| 70 | nam Arcturus signum sum omnium (unum) acerrumum: | 70 |
| | uehemens sum exoriens, quom occido uehementior. | |
| | nunc ambo, leno atque hospes, in saxo simul | |
| | sedent eiecti : nauis confracta est eis. | |
| | illa autem uirgo atque altera itidem ancillula | |
| 75 | * | 75 |
| | nunc eas ab saxo fluctus ad terram ferunt | |
| | ad uillam illius, exsul ubi habitat senex, | |
| | quoius deturbauit uentus tectum et tegulas; | |
| 2.5 | et seruos illic est eius qui egreditur foras. | 80 |
| 80 | adulescens huc iam adueniet, quem uidebitis, | 00 |
| | | |

Fleckeisen 68 et ei an et an et incert. cod. 70 unum add. Sevsffert 72 in sa. le. atq. hos. cod.: trai. Reiz, allitteratione favente 77 ubi] qui ibi Bothe 79 Sed Luchs vel illic'st eius qui illam mercatust de lenone uirginem. ualete, ut hostes uostri diffidant sibi.—

ACTVS I

I. i	SCEPARNIO	
5	Pro di inmortales, tempestatem quoiusmodi
Neptunus nobis nocte hac misit proxuma!
detexit uentus uillam—quid uerbis opust?
non uentus fuit, uerum Alcumena Euripidi,
ita omnís de tecto deturbauit tegulas;
inlustriores fecit fenstrasque indidit.	85
ii	PLESIDIPPVS SCEPARNIO DAEMONES	
5	PL. Et uos a uostris abduxi negotiis neque id processit qua uos duxi gratia neque quiui ad portum lenonem prehendere. sed mea desidia spem deserere nolui: eo uós, amici, detinui diutius.	90
	nunc huc ad Veneris fanum uenio uisere, ubi rem diuinam se facturum dixerat. Sc. si sapiam, hoc quod me mactat concinnem lutum. Pl. prope me hic nescioquis loquitur. Da. heus, Sceparnio!	
10	Sc. qui nominat me? DA. qui pro te argentum dedit. Sc. quasi me tuom esse seruom dicas, Daemones.	
	DA. luto usust multo, multam terram confode. uillam integundam intellego totam mihi, nam nunc perlucet ea quam cribrum crebrius.	10

82 uestiri cod. (corr. B) 88 inlustriorem Lambinus, Field (Class. Rev. 8, 99) vel festrasque 96 alludit, credo, ad maccare 'lutum concinnare.' vix quod me mactat ego maccem lutum 97 hic Merula: hinc cod.

105	PL. pater salueto, ámboque adeo. DA. saluo' sis. Sc. sed utrum tu masne an femina es, qui illum patrem uoces? PL. uir sum equidem. Sc. quaere uir porro patrem.	
	Da. filiolam ego unam habui, eam unam perdidi:	
	uirile sexus numquam ullum habui. PL. at di dabunt.	
		20
	qui oratione hic occupatos occupes.	
110	PL. isticin uos habitatis? Sc. quid tu id quaeritas?	
	quon furatum mox uenias, uestigas loca?	
	Pl. peculiosum esse addecet seruom et probum,	
	quem ero praesente †praetereat† oratio	25
	aut qui inclementer dicat homini libero.	
115	Sc. et inpudicum et inpudentem hominem addecet	
	molestum ultro aduenire ad alienam domum,	
	quoi debeatur nihil. Da. tace, Sceparnio.	
	quid opust, adulescens? PL. istic infortunium,	30
	qui praefestinet, ubi erus adsit, praeloqui.	
120	sed nisi molestumst paucis percontarier	
	uolo ego ex te. Da. dabitur opera atque in negotio.	
	Sc. quin tu in paludem is exsicasque harundinem	
	qui pertegamus uillam, dum sudumst? Da. tace.	35
	tu si quid opus est dice. Pl. dic quod te rogo,	
125	ecquem tu hic hominem crispum, incanum uideris,	
	malum, peiiurum, palpatorem—Dл. plurumos,	
	nam ego propter eiusmodi uiros uiuo miser.	

nos fort. (Sc. salue) Da. saluos vel Da., Sc. saluos 104 tu masne Camerarius: tuasne cod. (pro tūasne, i.e. tumasne) 106 unam (quam) Seyffert: fort. unicam habebam Leo 107 sexus 'neutro genere' testatur Priscianus I, 162; 'uirile scriptum videtur pro genetivo uirilis' Leo 109 o. [nos] hic cod. (iv. 2): nos del. Guietus: vix ante occupes collocand. (occupătós nos) 111 quon Leo: an quo cod.: vix an | Quo (cum quaeris; cf. ad Pseud. 978) nox Dousa 112 addecet Bothe: decet cod. 113 (haud) praetereat

PL. hic dico, in fanum Veneris qui mulierculas

Acidalius: praedeccat Leo: fort. praetrahat (praetat) 118 opus cod.

50

55

60

65

	duas sécum adduxit, quique adornaret sibi	
	ut rem diuinam faciat, aut hodie aut heri.	130
	DA. non hercle, adulescens, iam hos dies complusculos	
	quemquam istic uidi sacruficare neque potest	
	clam me esse si qui sacruficat: semper petunt	
	aquam hinc aut ignem aut uascula aut cultrum aut ueru	
	aut aulam extarem, aut aliquid—quid uerbis opust?	135
	Veneri paraui uasa et puteum, non mihi.	
	nunc interuallum iam hos dies multos fuit.	
	PL. ut uerba praehibes, me periisse praedicas.	
	Da. mea quidem hercle caussa saluos sis licet.	
	Sc. heus tu qui fana uentris caussa circumis,	140
	iubere meliust prandium ornari domi.	
	DA. fortasse tu huc uocatus es ad prandium,	
	ill' qui uocauit nullus uenit? PL. admodum.	
	Sc. nullumst periclum te hinc ire inpransum domum:	
	Cererem te melius(t) quam Venerem sectarier:	145
	amori haec curat; tritico curat Ceres.	
	PL. deludificauit me ille homo indignis modis.	
	Da. pro di inmortales! quid illuc est, Sceparnio,	
	hominum secundum litus? Sc. ut mea opiniost	
	propter uiam illi sunt uocati ad prandium.	150
	Da. qui? Sc. quia post cenam, credo, lauerunt heri.	
	Da. confracta nauis in mari est illis. Sc. ita est.	
	at hercle nobis uilla in terra et tegulae. Da. hui!	
/	homunculi quanti estis! eiecti ut natant!	154-5
	PL. ubi sunt ei homines, opsecro? Da. hac ad dex-	
	teram	
	(uiden?) secundum litus. Pt. uideo, sequimini	

132 vel isti 142 es uoc. huc Tut vid. 143 ille qui Ital.: illu tui cod. 145 Cererem Ital.: prerem cod. melius cod. sectarier Camerarius: spectarier cod. 146 amori Meursius: amorem cod. (i. 9) 147 illic h. usitatum 149 ut Merula: aut cod. est opinio cod.: trai. Reiz 154, 155 natant Priscianus 1, 109: natrant (narrant PBC) cod. 156 ei] hi (!i) cod. ut vid. (vix pro hisce)

160	utinam is sit quém ego quaero, uir sacerrumus. ualete.—Sc. si non moneas, nosmet meminimus. sed, o Palaemo[n], sancte Neptuni comes, qui Herculei socius esse diceris, quod facinus uideo! DA. quid uides? Sc. mulier-	
	culas	
	uideo sedentis in scapha solas duas. ut adflictantur miserae! eugae eugae, perbene!	7.
165	ab saxo auortit fluctus ad litus scapham	6
	neque gubernator umquam potuit tam bene.	
	non uidisse undas me maiores censeo.	
	saluae sunt si illos fluctus deuitauerint.	
	nunc, nunc periclumst. (unda) eiecit alteram.	80
170	at in uadost, iam facile enabit. eugepae!	
	uiden alteram illam ut fluctus eiecit foras?	
	surrexit, horsum se capessit. salua res. desiluit haec autem altera in terram e scapha.	
	ut prae timore in genua in undas concidit!	8
175	saluast, euasit ex aqua. iam in litore est.	
• •	sed dextrouorsum auorsa it in malam crucem.	
	hem! errabit illaec hodie. Da. quid id refert tua?	
	Sc. si ad saxum quo capessit ea deorsum cadet,	
9-80	errationis fecerit compendium.	9
	DA. si tu de illarum cenaturus uesperi es,	
	illis curandum censeo, Sceparnio;	
	si apud méd essuru's [es], mihi darí operam uolo.
Sc. bonum aequomque oras. Da. sequere me hac	
	be. Donum acquoinque oras. DA. sequere me nac	

161 sociennus Pareus: vix consocius (c̄socius) (tu)que, Hercules, (qni eius) socius <math>Leo 168 deuitauerint Pylades: deuitauerunt cod. (? forma antiqua) 169 unda add. Guietus 170 eugepace cod. 171 secl. Sonnenschein 176 it] est codd. Prisciani 2, 75 178 cadet (T) vel cadit (P^{BC}) cod. 181 si Merula: sit <math>cod. uesperi es Camerarius: ueperies cod. 183 essurus es (T) vel cssurus (i.e.-u's?) (P^{BC}) cod.

ergo.—Sc. sequor.—

17

iii	PALAESTRA No.	
	Nimio hominum fortunae minus miserae memorantur	185
	quam in usu, experiundó is datur acerbum.	
	(satin) hoc deo complacitumst, med hoc ornatu ornatam	
	in incertas regiones timidam eiectam?	
5	hancine ego ad rem natam miseram me memorabo? han-	
	-cine ego partem capio ob pietatem praecipuam?	190
	nam hoc mi sat laborist laborem hunc potiri,	
	si erga parentem aut deos me inpiaui;	
	sed id si parate curaui ut cauerem,	
01	tum hoc mi indecoré, inique, inmodeste	
	dati' di; nam quid habebunt sibi signi inpii pósthac,	195
	si ad hunc modum est innoxiis honor apud uos?	
	nam me si sciam	
	fecisse aut parentes sceleste, minus me miserer;	1978
15 S	ed erile scelus me sollicitat, eiius me inpietas male habet.	
	is nauem atque omniá perdidit in mari:	
	haec bonorum eiiu' sunt reliquiaé; etiam quae simul	200
	uecta mecum in scaphast excidit. ego nunc sola sum.	
	quae mihi si foret salua saltem, labor	
20	lenior esset hic mi eiius opera.	
	nunc quam spem aut opem aut consili quid capessam?	
	ita hic sola solis locis compotita	205

[sum]. hic saxa sunt, hic mare sonat, neque quisquam homo mi obuiam uenit. 206a

186 usu Seyffert (Berl. Phil. Woch. 17, 796): uisu cod. 188-9

186 usu Seyffert (Berl. Phil. Woch. 17, 796): uisu cod.

191 sat Mueller (Rhein. Mus. 54, 533):
aut cod.

192 (ego) erga Mueller (Rhein. Mus.
54, 533)
parentis Fleckeisen me ante erga colloc. Bothe
194
mi hoc Fleckeisen 195 sibi signi Leo: sibigni cod.
197 sciam
(umquam) Schoell metri causa: s. (in uos) Leo
197 sccleste
parentis B me miserer Camerarius: mei miserer cod., vix recte:
mei misererer Ital.
198 vel eius med
202 accedit A, 202-6
paucissima in initiis servata, 207-10 umbrae tantum, 211-16 item paucissima
204 numquam P
205 aut versus longior fuit aut
sequebatur alter in A (cf. ad 215) sola om. P
206 sum del. Pylades,
metro consulens (A n. l.)

hoc quod induta sum, summae opes oppido,
nec cibo nec loco tecta quo sim scio:
quae mihist spes qua me uiuere uelim?
nec loci gnara sum nec †diu† hic fui.
saltem | aliquem uelim qui mihi ex his locis
aut uiam aut semitam monstret, ita nunc
hac an illac eam incerta sum consili;
nec prope usquam hic quidem cultum agrum conspicor.

algor, error, pauor, me omnia tenent.

haec parentes mei hau sciti' miseri

me nunc miseram esse ita uti sum:

210 .

me nunc miseram esse ita uti sum:

leibera ego prognata fui maxume, nequiquam fui.

nunc qui minu' seruio quasi serua forem nata?

neque quicquam umquam illis profuit qui me sibi eduxerunt.

AMPELISCA PALAESTRA

iv

220 Am. Quid mihi meliust, quid magis in remst, quam a corpore uitam ut secludam?

ita male uiuo atque ita mihi multae in pectore sunt curae

exanimales.

ita res se habént: uitae hau parco, perdidi spem qua me
oblectabam.

omnia iam circumcursaui atque omnibu' latebris perreptaui quaerere conseruam, uoce, oculis, auribus ut peruestigarem. 5
225 neque eam usquam inuenio neque quo eám neque qua quaeram consultumst.

inter 206° et 207 (?) intercedebant duo versus A 208 freta (?) Leo 210 diu] uidi aut Leo: etiamdum Seyffert 211 al'quem saltem Schoell, ut integer tetrameter fiat 213 incerta sum Grutcrus: (incerta)s — A: incerta (-tam P^{CD}) cod. (? pro incertas, i. e. inc. sum) 215 om. A, nisi quidem post 205 aut 206° stetit (ii. 6) 216° ita om. P^{CD} , A n. l. 217 ego om. A 218 quam si codd. (A incert.) 219 illis] iis (his B) P, unde B0 n. q. numquam is B1 dia 220 a om. B2 vel uti: om. B2 221 exanimabiles B2 222 se] ipsae B2 ut vid. 223 omnibus in latebris B2 224 querire B0 oculisque A225 Nequeam B2

15

20

25

30

n-	neque quem rogitem responsorem quemquam interea con
io,	uenio uenio
ue	neque magi' solae terrae solae sunt quam haec loca atque
s;	hae regiones
n.	neque, si uiuit, eam uiua umquam quin inueniam desistam.
	PA. quoianam uox mihi
229ª	prope hic sonat?
230	Am. pertimui, quis hic loquitur prope?

Am, eximes ex hoc miseram metu?

subuenta mihi,

Pa. Spes bona, opsecro,

PA. certo uox muliebrís auris tetigit meas.

Am. mulier est, muliebris uox mi ad auris uenit.

PA. num Ampelisca opsecrost? Am. ten, Palaestra, audio? 235

PA. quin uoco ut me audiat nomine illam suo?

Ampelisca! Am. hem quis est? PA. ego Palaestra.

Am. dic ubi es? PA. pol ego nunc in malis plurumis.

Am. socia sum nec minor pars meast quam tua.

231ª

245

sed uidere expeto te. PA. mihi es aemula.

AM. consequamur gradu uocem. ubi es? PA. ecce me. accede ad me atque adi contra. AM. fit sedulo.

PA. cedo manúm. AM. accipé. PA. dic, uiuisne? opsecro.

Am. tu facis me quidem uiuere ut nunc uelim, quom mihi te licet tangere. ut uix mihi credo ego hoc, te tenere! opsecro, amplectere, spes mea. ut me omnium iam laborum leuas!

226 inuenio P (v. 4) 227 vel mage sunt q. h. sunt l. A 228 uiuam numquam P 229ª-32 nihil omnino legi potest, vv. 229 quianam P 233-45 initia tantum A 232 exime Pylades 234 inter 2318 et 232 P 237 palaest P (palam est PCD), An. l. (i. e. Palaestra) supplet (ecce me) Leo, (Am. opsecro) Seyffert, ut cretic. tetram. fiat (A n. l.) 244 ut uiuere P, An. l.: trai. Reiz, metri causa 245 quam P 247-60 paucissima servata extremorum versuum (248-52 nihil) A

teram.

5

	PA. occupas praeloqui quae mea oratiost.
	nunc abire hinc decet nos. Am. quo, amabo, ibimus?
250	PA. litus hoc persequamur. Am. sequor quo lubet.
	sicine hic cum uuida ueste grassabimur?
	Pa. hoc quod est, id necessarium est perpeti.
	sed quid hoc, opsecro, est? Am. quid? PA. uiden,
	amabo,
	fanum [uidesne] hoc? Am. ubi est? Pa. ad dex-

255 Am. uideo decorum dis locum uiderier.

PA. hau longe abesse oportet homines hinc, ita hic lepidust locus.

quisquis est deu', ueneror ut nos ex hac aerumna eximat, 40 miseras, inopes, aerumnosas ut aliquo auxilio adiuuet.

PTOLEMOCRATIA PALAESTRA AMPELISCAV

Pt. Qui sunt qui a patrona preces mea expetessunt?
'nam uox me precantum huc foras excitauit,
bonam atque opsequentem deam atque hau grauatam
patronam exsequentur benignamque multum.
PA. iubemus te saluere, mater. Pt. saluete,
puellae. sed und' uos
ire cum uuida ueste dicam, opsecro.

ire cum uuida ueste dicam, opsecro, tam maestiter uestitas?

260

265

2654

PA. ilico hinc imus, hau longule ex hoc loco; uerum longe hinc abest unde aduectae huc sumus. TPT. nempe equo ligneo per uias caerulas

248 mest oratio P, A n. l. $(pro\ meast\ or.)$: corr. Pylades, Reiz $(cf.\ ad\ Merc.\ 230)$ 249 quo $elisionem\ vocalis\ patiens\ displicet$ 251 hie cum uiuo aueste P, A n. l. : corr. Saracenus: hie in umida ueste codd. $Macrobii\ de\ verb$. $diff.\ G$. L. 5, 652 K 254 uidesne del. Baier $(A\ n$. l.) $(cf.\ v$. 253; iv. i) 257 vel uti $(iamb.\ octonar.)$ exigat A 259 precés m(ea) éx. $non\ omnino\ placet$, $multo\ minus\ precés\ mé(a)$ éx. 261-481 $deest\ A$ 265 a m. ueste uestitas codd. $Nonii\ 5$ 11 266 aut longula ex cod. 268 equo Ital.: et quo (et quod B) cod. caeruleas cod., $contra\ metrum$

	estis uectae? PA. admodum. PT. ergo aequius uos	
	erat	
	candidatas uenire hostiatasque: ad hoc	270
	fanum ad istunc modum non ueniri solet.	
15	Pa. quaene eiectae e mari simus ambae, opsecro,	
	unde nos hostias agere uoluisti huc?	
	nunc tibi amplectimur genua egentes opum,	
	quae in locis nesciis nescia spe sumus,	275
	ut tuo recipias tecto seruesque nos	
20	miseriarumque te ambarum uti misereat,	
	quibus nec locust ullus nec spes parata,	
	neque hoc amplius [quam] quod uides nobis quicquamst.	
	Pt. manus mi date, exsurgite a genibus ambae.	280
	misericordior nulla me est feminarum.	
25	sed haec pauperes res sunt inopes[que], puellae:	
	egomet uix uitam colo; Veneri cibo meo séruio.	
	Am. Veneris fanum, opsecro, hoc est?	
	Рт. fateor. ego huius fani sacerdos clueo.	285
	uerum quidquid est comiter fiet a me,	
30	quo nunc copiá ualebit.	
	ite hac mecum. Pa. amice benigneque honorem,	

ACTVS II

mater, nostrum habes.—Pt. oportet.—

TT. i

PISCATORES

Omnibu' modis qui pauperes sunt homines miseri uiuont, 290

272 quae nec cod. (corr. B²) simus Bentley: sumus cod. 273
uoluistis Hermann huc non addit cod. Charisii 224 274 tibi
iam plectimur cod. 278 locus et parata est cod.: corr. Reiz
(cf. ad Merc, 330) locus nullus n. s. parata est Spengel 279
quam del. Reiz, nam uidés in versu bacchiaco displicet quot uidens
nobis qui quast cod. 282 inopes Hermann: vix inopesq' (potius
puellae) 283 egomet (meam) Fleckeisen ut metrum iambicum fiat
ueniri cod. seruiuo cod. (corr. D¹)

praesertim quibu' nec quaestus est neque didicere artem ullam:

necessitate quidquid est domi id sat est habendum.
nos iam de ornatu propemodum ut locupletes simus scitis:
hisce hami atque haec harundines sunt nobis quaestu et 5
cultu.

295 cottidie ex urbe ad mare huc prodimus pabulatum:
pro exercitu gymnastico et palaestrico hoc habemus;
echinos, lopadas, ostreas, balanos captamus, conchas,
marinam urticam, musculos, plagusias striatas;
postid piscatum hamatilem et saxatilem adgredimur.

300 cibum captamus e mari: si euentus non euenit
neque quicquam captumst piscium, salsi lautique pure
domum redimus clanculum, dormimus incenati.
atque ut nunc ualide fluctuat mare, nulla nobis spes est:
nisi quid concharum capsimús, incenáti sumu' profecto.
305 nunc Venerem hanc ueneremur bonam, ut nos lepide
adjuerit hodie.

TRACHALIO PISCATORES

ii

5

TO

Tr. Animum aduorsaui sedulo ne erum usquam praeterirem;

nam quom modo exibat foras, ad portum se aibat ire, me huc obuiam iussit sibi uenire ad Veneris fanum. sed quos perconter commode eccos uideo astare. adibo.

310 saluete, fures maritumi, conchitae atque hamiotae, famelica hominum natio. quid agitis? ut peritis?

291 neque] nec cod. edidicere Marx nullam Spengel 294 hae (pro haec? i. 9) har. (P^{BC}) vel his har. (T ut vid.) cod. 295 cotidie cod. ut vid. ('libri veteres' Lambini) $(P^{BC}$ n. l.) 296 palestricum cod. 297 balano cod. 299 aggredimur Merula: atgreditur cod. ut vid. (i. e. adgr.), vix recte 300 euenit Bothe: uenit cod. 303 ut om. B 304 concharum Ital.: conclarum cod. (vix Plautinum; cf. Class. Rev. 6, 88) cenati Reiz fort. recte (cf. 302) 306

animum Dissaldeus: animo cod. 309 eccons (eccon?) ut vid. cod. (eccons P^{CD} : ecconis T: eccon si B) (cf. ad Pers. 471) adibo Ital.; adito cod.

PLAVT. II 22

Pr. ut piscatorem aequomst, fame sitique speque falsa.

Tr. ecquem | adulescentem huc, dum | hic astatis, expedite,

uidistis ire strenua facie, rubicundum, fortem,

ro qui tris semihomines duceret chlamydatos cum machaeris? 315

Pi. nullum istac facie ut praedicas uenisse huc scimus. Tr.

ecquem

recaluom ad Silanum senem, statutum, uentriosum, tortis superciliis, contracta fronte, fraudulentum, deorum odium atque hominum, malum, mali uiti probrique plenum,

PI. cum istiusmodi uirtutibus operisque natus qui sit, eum quídem ad carnuficem est aequius quam ad Venerem commeare.

TR. at si uidistis, dicite. PI. huc profecto nullus uenit. uale.—TR. ualete. credidi: factum est quod suspicabar,

325

330

20 data uerba ero sunt, leno abît scelestus exsulatum, in nauem ascendit, mulieres auexit: hariolus sum. is huc erum etiam ad prandium uocauit, sceleris semen. nunc quid mi meliust quam ilico hic opperiar erum dum ueniat?

eadem, sacerdos Veneriá haec si quid amplius scit, 25 si uidero, exquisiuero: faciet me certiorem.

iii

AMPELISCA TRACHALIO

Am. Intellego: hanc quae proxumast (tu) uillam Veneris

313 vix ecquis
314 uidistis eire Seyffert: uidisti seni (-tis uenientem T) post machaeris cod.: traieci (ii. 5)
315 secum homines Mitscherlich (sēi- pro sec-)
macheriis cod.
317 ac (at cod.)
silanum Leo post Ital.: ut S. Pradel de praepos. p. 482
318 vel contracto (i. 9)
319 male malum Schoell
321 siet cod. (vix disyll., unde fiat octonarius)
324 quo cod.
329 hanc sacerdos Veneria cod.: corr. Leo
331 (tu) uillam Schoell (iii. 3): (me) uillam post Camerarium Bentley

pulsare iussisti atque aquam rogare. Tr. quoia ad auris										
uox r	ni aduolaui	t? Am	ops	secro,	quis hi	c lóquitur?	TR.			
						quém ego ui	deo?			
estne	Ampelisca	haec c	luae	foras	e fano	egreditur?	Ам.			
						estn	e hic			

Trachalio quem conspicor, calator Plesidippi?

Tr. east. Am. is est. Trachalio, salue. Tr. salue, Ampelisca.

quid agis tu? Am. aétatem hau malam male. Tr. mélius ominare.

Am. uerum omnis sapientis decet conferre et fabulari. sed Plesidippus tuos erus ubi, amabo, est? Tr. heia uero, 340 quasi non sit intus! Am. neque pol est neque huc quidem 10 ullus uenit.

Tr. non uenit? Am. uera praedicas. Tr. non est meum,
Ampelisca.

sed quam mox coctum est prandium? Am. quod prandium, opsecro te?

Tr. nemp' rem diuinam facitis hic. Am. quid somnias, amabo?

TR. certe huc Labrax ad prandium uocauit Plesidippum
345 erum meum eru' uoster. Am. pol hau miranda facta dicis: 15
si deos decepit et homines, lenonum more fecit.

TR. non rem diuinam facitis hic uos neque erus? Am. hariolare.

TR. quid tu agis hic igitur? Am. ex malis multis metuque summo

capitalique ex periculo orbas auxilique opumque huc
350 recepit ad se Veneria haec sacerdos me et Palaestram.

TR. an hic Palaestrast, opsecró, eri mei amica? Am. certo.

332 atquaquam cod. cuia Merula: cui cod. 333 q. e. u. Ampeliscae continuant alii 337 tu agis Bothe mala male B 338 conferre] \langle et \rangle colere Lange 344 plesidippum uocauit ad prandium ut vid. cod.: trai. Reiz 348 hic om. B 350 recipit cod. 351 ameica B

22*

TR. inest lepos in nuntio tuo mágnus, mea Ampelisca. sed istúc periclum perlubet quod fuerit uobis scire. AM. confracta est, mi Trachalió, hac nocte nauis nobis. 25 TR. quid, nauis? quaé istaec fabulast? Am. non audiuisti, 355

amabo. quo pacto leno clanculum nos hinc auferre uoluit in Siciliam et quidquid domi fuit in nauem imposiuit? ea nunc perierunt omnia. TR. oh, Neptune lepide, salue!

nec te aleator nullus est sapientior; profecto

30 nimi' lepide iecisti bolum: periurum perdidisti. 360 sed nunc ubi est leno Labrax? Am. periit potando, opinor: Neptunus magnis poculis hac nocte eum inuitauit. TR. credo hercle anancaeo datum quod biberet. ut ego amo te.

mea Ampelisca, ut dulcis es, ut mulsa dicta dicis! 35 sed tu et Palaestra quomodo saluae estis? Am. scibis faxo. 365 (de) naui timidae ambae in scapham insiluimus, quia uidemus

ad saxa nauem ferrier; properans exsolui restim, dum illi timent; nos cum scapha tempestas dextrouorsum differt ab illis. itaque nos uentisque fluctibusque

40 iactatae exemplis plurumis miserae perpetuam noctem; 370 uix hodie ad litus pertulit nos uentus exanimatas. Tr. noui, Neptunus ita solet, quamuis fastidiosus aedilis est: si quae inprobae sunt merces, iactat omnis. Am. uae capiti atque aetati tuae! TR. tuo, mea Ampe- 374-5

lisca.—

45 sciui lenonem facere (ego) hoc quod fecit; saepe dixi; capillum promittam optumumst occipiamque hariolari. Am. cauistis ergo tú atque erus ne abiret, quom scibatis?

359 ne te Fleckeisen 361 fort. ubi nune vel opino 366 de 376 faxere Neptuneus B 365 Scitu (-ta B) cod. (corr. C2) naui Fleckeisen: nauis cod. naui Fleckeisen: nauis cod. 371 nos om. B Sonnenschein ego add. Pylades: ero Schoell

- TR. quid faceret? AM. sí amabat, rogas, quid faceret? adservaret
- 380 dies nóctesque, in custodia esset semper. uerum ecastor ut multi fecit ita probe curauit Plesidippus.

 TR. qur tu istuc dicis? Am. res palam est. TR. scin tu?

 etiam qui it lauatum in balineas, quom ibi sedulo sua uestimenta seruat,
- tamen súrrupiuntur, quippe qui quem illorum opseruet
 falsust;

 385 fur facile quem opseruat uidet: custos qui fur sit nescit.
 sed duce me ad illam ubi est. Am. i sane in Veneris fanum 55

huc intro, sedentem flentemque opprimes. Tr. ut iám istuc mihi molestumst!

sed quid flet? Ам. ego dicam tibí: hoc sese excruciat animi,

quia leno ademit cistulam ei quam habebat ubique habebat 390 qui suos parentes nosceré posset : eam ueretur ne perierit. Tr. ubinam ea fuit cistellula? Am. ibidem 60 in naui.

conclusit ipse in uidulum, ne copia esset eiius qui suos parentes nosceret. Tr. o facinus inpudicum, quam liberam esse oporteat seruire postulare!

395 Am. nunc eam cum naui scilicet abiisse pessum in altum.
et aurum et argentum fuit lenonis omne ibidem.
65
TR. credo aliquem immersisse atque eum excepisse.
Am. id misera maestast

sibi eorum euenisse inopiam. Tr. iam istoc magis usus factost

ut eam intro consolerque eam, ne sic se excruciet animi; 400 nam multa praeter spem scio multis bona euenisse.

384 obseruatur (?-at) B (cf. 385) 385 qui obs. Goetz 386 illam. Am. i sane — Tr. ubist? Am. in (?) Leo 392 ei Luchs 395 cum Bentley 399 ut Camerarius: ne cod. se sic cod.: trai. Guietus

7.5

So

70 Am. at ego étiam, qui sperauerint spem decepisse multos. Tr. ergo animus aequos optumum est aerumnae condimentum.

ego eo intro, nisi quid uis.—Am. eas. ego quod mihi imperauit

sacerdos, id faciam atque aquam hinc de proxumo rogabo; nam extemplo, si uerbis suis peterem, daturos dixit.

neque digniorem censeo uidisse anum me quemquam quoi deos atque homines censeam bene facere magi' decere.

ut lepide, ut liberaliter, ut honeste atque hau grauate timidas, egentis, uuidas, eiectas, exanimatas accepit ad sese, hau secus quam si ex se simus natae!

ut eapse (sic) succincta aquam calefactat, ut lauemus!
nunc, ne morae illi sim, petam hinc aquam unde mi
imperauit.

heus ecquis in uíllast? ecquis hoc recludit? ecquis prodit?

iv SCEPARNIO AMPELISCA

Sc. Quis est qui nostris tam proterue foribus facit iniuriam?

Am. ego sum. Sc. hem! quid hoc boni est? eu edepol 415

specie lepida mulierem!

Am. salue, adulescens. Sc. et tu multum salueto, adulescentula.

Am. ad uos uenio. Sc. accipiam hospitio, si mox uenies uesperi,

5 item ut adfectam; nam nunc nihil est qui te mane munerem. sed quid ais, mea lepida, hilara? Am. aha! nimium familiariter

405 exemplo siue uer. cod. ut vid.: corr. Ital. 407 vel mage 410 accipit cod. 411 ea spe cod. sic add. Camerarius 412 mora PBC, unde (in) mora Mueller (Rhein. Mus. 54, 400) vel und' mihi 415 mulierem Dousa: mulier cod. 418 mane munerem Hildebrand: mane mulierem cod. ut vid.: inanem munerem Ellis 419 hilara lepida Fleckeisen, nam mea lepida vix placet

- 420 me attrectas. Sc. pro di inmortales! Veneris effigia hacc quidem est.
 - ut in ocellis hilaritudo est, heia, corpus quoiusmodi, subuolturium—illud quidem, 'subaquilum' uolui dicere—, uel papillae quoiusmodi, tum quae indoles in sauiost!

 Am. non ego sum pollucta pago. potin ut me apstineas manum?
- 425 Sc. non licet †te sic placide bellam† belle tangere?

 Am. otium ubi erit, tum tibi operam ludo et deliciae dabo;
 nunc quam ob rem huc sum missa, amabo, uel tu mi aias
 uel neges.
 - Sc. quid nunc uis? Am. sapienti ornatus quid uelim 15 indicium facit.
 - Sc. meu' quoque hic sapienti ornatus quid uelim indicium facit.
- 430 Am. haec sacerdos Veneris hinc me petere aquam iussit (sibi).
 - Sc. at ego basilicus sum: quem nisi oras guttam non feres. nostro illum puteum periclo et ferramentis fodimus. nisi multis blanditiis a me gutta non ferri potest.
 - Am. qur tu aquam grauare, amabo, quam hostis hosti com-
- AM. immo etiam tibi, mea uoluptas, quae uoles faciam omnia.
 - Sc. eugepae! saluos sum, haec iam me suam uoluptatem uocat.
 - dabitur tibi aqua, ne nequiquam mé ames. cedo mi urnam. 25

 Am. cape.
 - propera, amabo, ecferre. Sc. manta, iam hic ero, uoluptas mea.—
 - 425 te] saltem Leo placidule Fleckeisen fort. belliatam belle 430 sibi (?) Leo: a uobis cod. (marg. gloss. in hinc?) a uobis iussit petere aquam Ussing 432 nostro Ital.: nos pro cod.

Am. quid sacerdoti me dicam hic demoratam tam diu? 440 ut etiam nunc misera timeo ubi oculis intueor mare! sed quid ego misera uideo procul in litore? 442-50 meum erum lenonem Siciliensemque hospitem, 30 quos periisse ambos misera censebam in mari. iam illud mali plus nobis uiuit quam ratae. sed quid ego cesso fugere in fanum ac dicere haec Palaestrae, in aram ut confugiamus priu' quam huc 455 scelestus leno ueniat nosque hic opprimat? 35 confugiam huc, ita res suppetit, subita uia. SCEPARNIO v Pro di inmortales! in aqua numquam credidi uoluptátem inesse tantam. ut hanc traxi lubens! nimio minus altus puteus uisust quam prius. 460 ut sine labore hanc extraxi! praefiscine! sati' nequam sum, utpote qui hodie amare inceperim. 5 em tibi aquam, mea tu belliata. em sic uolo te ferre honeste ut ego fero, ut placeas mihi. sed ubi tu es, delicata? cape aquam hanc sis. ubi es? 465 amat hercle me, ut ego opinor. delituit mala. ubi tu es? etiamne hanc urnam acceptura's? ubi es? TO commodule meliust. tandem uero serio, etiam acceptura es urnam hanc? ubi tu es gentium? nusquam hercle equidem illam uideo. ludos me facit. 470 adponam hercle urnam iám ego hanc in media uia. sed autem, quid si hanc hinc apstulerit quispiam,

440 demoratum Mueller 453 vel illuc plus mali cod.: trai. Camerarius 455 prius ante in collocat Schoell, nam neque prīu' qu(am) nec quam | huc satis placent (cf. 494) 457 res (PBC) vel me (mi?) (T) cod. subita via scripsi dubitanter: subita veniam ut vid. cod.: subitaria Ussing
Bothe utprote cod.
fort. hodie ut póte qui

461 praeficiscine cod. 462 satin
inceperim amare cod.: trai. Pylades
466 vel opino 468 melius cod.

sacram urnam Veneris? mi exhibeat negotium. metuo hercle ne illa mulier mi insidias locet.

475	ut comprehendar cum sacra urna Veneria. nempe optumo (me) iure in uinclis enicet magistrátus si quis me hanc habere uiderit, nam haec litteratast, eapse cantat quoia sit. iam hercle euocabo hinc hanc sacerdotem foras,	20
480	ut hanc accipiat urnam. accedam huc ad fores. heus, Agasi Ptolemocratia, cápe hanc urnam tibi: muliercula hanc nescioquae huc ad me detulit. intro ferundast. repperi negotium, siquidem mihi his ultro adgerunda etiam est aqua.—	25
	LABRAX CHARMIDES	v
485	La. †Qui homo sese miserum et mendicum uolet†, Neptuno credat sese atque aetatem suam: nam si quis cúm eo quid rei commiscuit, ad hoc exemplum amittit ornatum domum. edepol, Libertas, lepida es quae numquam pedem	5
490	uoluisti in nauem cum Hercule una imponere.
sed úbi ille meus est hospes qui me perdidit?
atque eccum incedit! Сн. quo malum properas,
Labrax?	
	nam equidem te nequeo consequi tam strenue. La. utinam te priu' quam oculis uidissem meis	10
495	malo cruciatu in Sicilia perbiteres,
quem propter hoc mihi optigit misero mali.
CH. utinam, quom in aedis me ad te adduxisti (domum),
in carcere illo potius cubuissem die.	
	deosque inmortalis quaeso, dum uiuas, uti	15

476 me add. Camerarius

481 Agasi] exi Seyffert

482 accedit A; 482-98 paucissima in initiis servata

484 his mihi P,

An. l.: trai. Reiz (sed cf. Kaempf 'pron. pers.' p. 28)

485 sesse

P (pro se esse vel sese esse?), An. l.: (hominem) sese Bothe

490 unam B (vii. 4), An. l.

494 (hisce) oculis Marx, nam

neque prius neque quam | oculis satis placent (cf. 455)

495 siciliam

P, An. l.: corr. Camerarius

497 domum add. Mueller (Rhein.

Mus. 54, 533) (An. l.): (tuas) Camerarius

499-516 paucissima

in extremis versibus servata A

20	omnis tui símilis hospites habeas tibi. LA. Malam Fortunam in aedis te adduxi meas. quid mihi scelesto tibi erat auscultatio? quidue hinc abitio? quidue in nauem inscensio? ubi perdidi etiam plus boni quam mihi fuit.	500
	CH. pol minime miror nauis si fractast tibi, scelu' té et sceleste parta quae uexit bona. LA. pessum dedisti me blandimentis tuis. CH. scelestiorem cenam cenaui tuam	50
5	quam quae Thyestae quondam aut posita est Tereo.	
	La. perii! animo male fit. contine quaeso caput. Ch. pulmoneum edepol nimi' uelim uomitum uomas. La. eheu! Palaestra atque Ampelisca, ubi esti' nunc? Ch. piscibus in alto, credo, praebent pabulum.	510
30	La. mendicitatem mi optulisti opera tua, dum tuis ausculto magnidicis mendaciis. Ch. bonam est quod habeas gratiam merito mihi, qui te ex insulso salsum feci opera mea. La. quin tu hinc is a me in maxumam malam crucem?	51
35	CH. eas. easque res agebam commodum.	
	La. eheu! quis uiuit me mortalis miserior? Ch. ego multo tanta miserior quam tu, Labrax. La. qui? Ch. quia ego indignus sum, tu dignus qui sies.	520
	La. o scirpe, scirpe, laudo fortunas tuas,	
0	qui semper seruas gloriam aritudinis.	
	Сн. equidem me ad uelitationem exerceo, nam omnia corusca prae tremore fabulor. La. edepol, Neptune, es balineator frigidus:	52
	500 tui Ital.: lui P, A n. l. 503 abito P, A n. l. 505 tibi Ital.: ibi P, A n. l. 509 aut posita Nettleship: anteposita P, A n. l. (vix ant posita) 518 eis A (antiqua forma) 521 tanto B ² (sed cf. ad Men. 680) 526 teremore A, vix recte (cf. ad v. 528)	

| | cum uestimentis postquam aps te abii, algeo.
Сн. ne thermopolium quidem ullum instruit, | 4: |
|-------|--|----|
| 530 | ita salsam praehibet potionem et frigidam. | |
| | La. ut fortunati sunt fabri ferrarii | |
| | qui apud carbones adsident! semper calent. | |
| | CH. utinam fortuna nunc anetina uterer, | |
| | ut quom exiissem ex aqua, arerem tamen. | 50 |
| 535 | La. quid si aliquo ad ludos me pro manduco locem? | |
| | CH. quapropter? LA. quia pol clare crepito dentibus. | |
| | Сн. iure optumo me †lauisse† arbitror. | |
| | La. qui? CH. quia auderem tecum in nauem | |
| | ascendere, | |
| | qui a fundamento mi usque mouisti mare. | 55 |
| 540 | La. tibi auscultaui, tu promittebas mihi | |
| • | illi esse quaestum maxumum meretricibus, | |
| | ibi me conruere posse aiebas ditias. | |
| | Сн. iam postulabas te, inpurata belua, | |
| | totam Siciliam deuoraturum insulam? | 60 |
| 545 | La. quaenam ballaena méum uorauit uidulum, | |
| | aurum atque argentum ubi omne compactum fuit? | |
| | Сн. eadem illa, credo, quae meum marsuppium, | |
| | quod plenum argenti fuit in sacciperio. | |
| | La. eheu! redactus sum usque ad unam hanc tuniculam | 65 |
| 550 | et ad hoc misellum pallium. perii oppido! | -0 |
| , , - | CH. uel consociare mihi quidem tecum licet: | |
| | aeguas hahemus nartis I.A saltem si mihi | |

528 Quom A (antiqua forma) al-algeo Seyffert, qui passim hic dentes crepitantes syllabas explevisse suspicatur. sed aps té abii satis placet 529 vel nullum vel in-instruit (cf. ad v. 528) 533 vix anătina vel ut-uterer (cf. ad v. 528) 534 vel uti quom exiissem vel ut quom exissem (ita codd.) ex aqu-aqu-aqua ar-arerem t. (cf. ad v. 528) 535 vel dele La. 536 Ch.] vel La. La.] vel Ch. 537 la-la-lauisse Seyffert (cf. ad v. 528): elauisse Fleckeisen 538 quia] qui A: vel qui-quia (cf. ad v. 528) vel auiderem (cf. Skutsch in Satura Viadrina, p. 24) 544 deuortaturum P (corr. B²) 551 consciare P

mulierculae essent saluae, spes aliquae forent.

70	nunc si me adulescens Plesidippus uiderit,	
	quo ab arrabonem pro Palaestra acceperam,	555
	iam is exhibebit hic mihi negotium.	
	CH. quid, stulte, ploras? tibi quidem edepol copiast,	
	dum lingua uiuet, qui rem soluas omnibus.	

vii SCEPARNIO LABRAX CHARMIDES

Sc. Quid illuc, opsecro, negoti quod duae mulierculae hic in fano Veneris signum flentes amplexae tenent, nescioquem metuentes miserae? nocte hac aiunt proxuma se iactatas atque eiectas hodie esse aiunt e mari.

5 La. opsecro hercle, adulescens, ubi istaec sunt quas memoras mulieres?

Sc. hic in fano Veneris. LA. quot sunt? Sc. totidem quot ego et tu sumus.

La. nemp' meae? Sc. nemp' nescio istuc. La. qua sunt 565 facie? Sc. scitula.

uel ego amare utramuis possum, si probe adpotus siem.

La. nemp' puellae? Sc. nemp' molestus es. i uise, si lubet.

10 La. meas oportet intus esse hic mulieres, mi Charmides. Ch. Iuppiter te perdat, et si sunt et si non sunt tamen.

LA. intro rumpam iam huc in Veneris fanum.—Ch. in 570 barathrum mauelim.

575

opsecro, hospes, da mihi aliquid ubi condormiscam loci. Sc. istic ubi uis condormisce; nemo prohibet, puplicum est.

15 Сн. at uides me ornatus ut sim uestimentis uuidis : recipe me in tectum, da mihi uestimenti aliquid aridi dum arescunt mea; in aliquo tibi gratiam referam loco.

555 a quo P arrabone A 556 iam sexhibebit P 559 illuc est $(i.\,e.\,$ illuc'st?) obsecro negotii $P\colon$ illuc opsecro negotiist Fleckeisen 561 aiunt] nunc $P(N\,pro\,AI)$ 562 iectas P 566 potis sum 'cum lusu verborum' Leo 567 Nepuellae ut vid. A es i] est P ueisse A (antiqua forma) 568 me P 573 ut ornatus A 574 uesti aliquid P $(i.\,e.\,$ uestimenti, vii, p. 106): aliquid uestimenti A

Sc. tegillum eccillud, mihi unum id aret; id si uis dabo: eodem amictus, eodem tectus esse soleo, si pluit. tu istaec mihi dato: exarescent faxo. Ch. eho an te paenitet, 20 in mari quod elaui, ni híc in terra iterum eluam?

580 Sc. eluas tu anne exunguare ciccum non interduim.
tibi ego numquam quicquam credam nisi si accepto pignore.
tu uel suda uel peri algu uel tu aegrota uel uale.
barbarum hospitem mi in aedis nil moror. sat litiumst.— 25
CH. iamne abeis? uenalis illic ductitauit, quisquis est;

585 non est misericors. sed quid ego hic asto infelix uuidus?

quin abeo huc in Veneris fanum, ut edormiscam hanc

crapulam,

quam potaui praeter animi quam lubuit sententiam? quasi uinis Graecis Neptunus nobis suffudit mare, itaque aluom prodi sperauit nobis salsis poculis;

590 quid opust uerbis? si inuitare nos paullisper pergeret, ibidem obdormissemus: nunc uix uiuos amisit domum. nunc lenonem quid agit intus uisam, conuiuam meum.—

ACTVS III

DAEMONES

III. i

30

Miris modis di ludos faciunt hominibus, mirisque exemplis somnià in somnis danunt: ne dormientis quidem sinunt quiescere. uelut ego hac nocte quae processit proxuma

595

T. MACCI PLAVTI

III. i

ii

อั	mirum atque inscitum somniaui somnium. ad hirundininum nidum uisa est simia ascensionem ut faceret admolirier:	
	ut in omnibus * * * * *	599 ^a
	neque eas eripere quibat inde. postibi	600
10	uidetur ad me simia adgredirier,	
	rogare scalas ut darem utendas sibi.	
	ego ad hoc exemplum simiae respondeo,	
	* * *	603ª
	natas ex Philomela ac [ex] Progne esse hirundines.	
15	ago cúm illa ne quid noceat meis popularibus.	605
	atque illa nimio iam fieri ferocior;	
	uidetur ultro mihi malum minitarier.	
	in ius uocat me. ibi ego nescioquo modo	
	iratus uideor mediam arripere simiam;	
20	concludo in uincla bestiam nequissumam.	610
	nunc quám ad rem dicam hoc attinere somnium	
	numquam hodie quiui ad coniecturam euadere.	
	sed quid hic in Veneris fano meae uiciniae	
	clamoris oritur? animus miratur (meus).	

TRACHALIO DAEMONES

TR. Pro Cyrenenses populares! uostram ego imploro fidem, 615 agricolae, accolae propinqui qui estis his regionibus, ferte opem inopiae atque exemplum pessumum pessum date. uindicate, ne inpiorum potior sit pollentia 5 quam innocentum, qui se scelere fieri nolunt nobilis. statuite exemplum inpudenti, date pudori praemium, 620

599 adoririer codd. Prisciani I, p. 79 H. 599° ut (in om) nibus $\operatorname{ru}(\operatorname{ca})$ sit — n(is) suis (plurima incertissima) $A:om.\ P$ 601 uidebatur P (i. e. uidebatur?) 603° om. P:nihil legi potest in A 604 atque ex progne esse P (A $n.\ l.$, sed versus brevior fuit): ex del. Bothe: Attica esse Schoell: esse del. Hermann 606 illa nimio Acidalius: illa animo $P,An.\ l.:$ illaec a. Pylades 608 vel med 611 Nunquam (-mq-) ad P 614 meus suppl. Camerarius (A $n.\ l.$) 620-91 deest A

30

facite hic lege potius liceat quam ui uicto uiuere. currite huc in Veneris fanum, uostram iterum imploro fidem, qui prope hic adestis quique auditis clamorem meum, ferte suppetias qui Veneri Veneriaeque antistitae

625 more antiquo in custodelam suom commiserunt caput,
praetorquete iniuriae priu' collum quam ad uos peruenat.
DA. quid istuc est negoti? TR. per ego haec genua te
optestor, senex,

quisquis es—DA. quin tu ergo omitte genua et quid sit mi expedi

quod tumultues. TR. teque oro et quaeso, si speras tibi 1630 hoc anno multum futurum sirpe et laserpicium eamque euenturam exagogam Capuam saluam et sospitem, atque—ab lippitudine usque siccitas ut sit tibi,—

DA. sanun es? TR. seu tibi confidis fore multam magydarim,

ut te ne pigeat dare operam mihi quod te orabo, senex.

635 DA. at ego te per crura et talos tergumque optestor tuom,
ut tibi ulmeam uberem esse speres uirgidemiam
et tibi euenturam hoc anno úberem messem mali.
ut mi istuc dicas negoti quid sit quod tumultues.
TR. qui lubet maledicere? equidem tibi bona exoptaui omnia. 25

640 DA. bene equidem tibi dico, qui te digna ut eueniant precor.

Tr. opsecro, hoc praeuortere ergo. DA. quid negotist?

Tr. mulieres

duae innocentes intus hic sunt, tui indigentes auxili, quibus aduorsum ius legesque insignite iniuria hic facta est fitque in Veneris fano; tum sacerdos Veneria 645 indigne adflictatur. Da. quis homo est tanta confidentia

625 custodiam cod. (cf. ad Merc. 233) 626 perueniat cod. 629 quid cod. ut vid. 636 ulmeam Ital.: uimeam (sed umerum ut vid. T) cod. ubi rem ut vid. cod. (corr. PCD) speras Acidalius 637 euenturam hoc anno (B) vel hoc anno euenturam (PCD) cod. 639 optaui Guietus, cui tibi bona exóptaui displicet

qui sacerdotem uiolare aúdeat? séd eae mulieres quae sunt? aut quid is iniqui fit? Tr. si das operam, eloquar.

Veneris signum sunt amplexae. nunc (homo audacissumus) 35 eas deripere uolt. eas ámbas esse oportet (liberas).

DA, quis istic est qui deos tam parui pendit? TR. uis 650 (dicam tibi?)

fraudis, sceleris, parricidi, peiiuri plenissumus, legerupa inpudens, inpurus, inuerecundissumus, uno uerbo apsoluam, lenost: quid illum porro praedicem?

40 DA. edepol infortunio hominem praedicas donabilem.

TR. qui sacerdoti scelestus faucis interpresserit.

DA. at malo cum magno suo fecit hercle. ite istinc foras,
Turbalio, Sparax. ubi estis? TR. f opsecro intro, subueni
illis. DA. iterum haud imperabo. sequimini hac. TR.

age nunciam,

45 iube oculos clidere, itidem ut sepiis faciunt coqui.

Da. proripite hominem pedibus huc itidem quasi occisam 660

Tr. audio tumultum. opinor, leno pugnis pectitur, nimi' uelim inprobissumo homini malas edentauerint. sed eccas ipsae huc egrediuntur timidae e fano mulieres.

iii PALAESTRA TRACHALIO AMPELISCA

PA. Nunc id est quom omnium copiarum atque opum, auxili, praesidi uiduitas nos tenet.

(nec salust) nec uiast quae salutem adferat,

(nec quam in partem) ingredi persequamur

646 an auideat? 648 sqq. fines mutilati in cod. (cf. ad 666 sqq.) 648 h. a. suppl. Lambinus e 'libris veteribus' (i. e. T?) 649 lib. suppl. Camerarius 650 dicam tibi supplevi pendit (paucis expedi) Lambinus e 'libris veteribus' (i. e. T?) 656 hercle post malo Brix, rhythmo consulens: vix hercule 660 porrigite B¹ 661 vel opino 663 eccas Bentley: ecce cod. e fano Merula: efandae (aef.) cod. 666 sqq. initia mutilata in cod. (cf. ad 648 sqq.) 666 nec salust (vel salus) supplevi: sc cod. (pro s?) 667 nec quam in partem suppl. Leo post alios: -rtem (artem B) cod.

scimus: tanto in metu nunc sumus ambae.

(tanta) inportunitas tantaque iniuria orta in nos est modo hic intus ab nostro ero, 670 quin scelestus sacerdotem anum praecipes reppulit, propulit perquam indignis modis nosque ab signo intumo ui deripuit sua. IO sed nunc sese ut ferunt res fortunaeque nostrae, par moriri est. neque est melius morte in malis 675 rebus miseris. Tr. quid est? quaé illaec oratiost? cesso ego has consolari. heus Palaestra! Pa. qui uocat? TR. Ampelisca. Am. opsecro, quis est qui uocat? PA. quis is est qui nominat? TR. si respexis, scies. 680 PA. o salutis meae spes. TR. tace ac bono animo es. me uide. Pa. si modo id liceat, uis ne opprimat, 680a quae uis uim mi adferam ipsa adigit. TR. ah! desine,

PA. desiste dictis nunciam miseram me consolari; nisi quid re praesidium apparas, Trachalio, acta haec res est.

Am. certumst moriri quam hunc pati (saeuire) lenonem in me.
685 sed muliebri animo sum tamen: miserae (quom uenit) in

nimis inepta es.

mihi mortis, metu' membra occupat. edepol diem hunc 25 acerbum!

Tr. bonum animum habete. Pa. nam, opsecro, unde

668 scimus scripsi: sciamus cod. 669 tanta suppl. Valla 671 qui Saracenus (cf. 760) 673 vix uid er. 674 sese | se Guietus (bacch. tetram.) nostrae] nos (?) Leo 675 est moriri cod. : trai. Reiz: vel moririst 676 miseris Pylades: meiseriis cod. 678 vix (oh) quis est, ut integer tetrameter fiat: quis (is) est (?) Leo 679 respexes cod. 682 dictis Pylades: dictus cod. 683 praesidi Fleckeisen 684 sqq. medii versus mutilati; lacuna in cod. 684 moreirei cod. (antiqua forma) saeuire suppl. Schoell 685 quom uenit suppl. Fleckeisen post Camerarium 686 vel Tr. edepol 687 istec cod. ut vid. (cf. v. 688) (nisi quidem unde animus sine pronomine exhibuit cod.) vix nam opsecro unde istic a.

23

681ª

TR.	ne,	inquam,	timete;	adsidite	e hic	in ara.	AM.	quid	
							istae	c ara	
prod	lesse	nobis (	olus) potes	st quam	signur	n in fano	hic in	ntus	
Ven	eris,	quod	amplexae	modo,	unde	abreptae	per	uim	690
		_					miss	2000	

30 Tr. sedete hic modo, ego hinc uos tamen tutabor. aram habete hanc

uobis pro castris, moeniá hinc ego uos defensabo; praesidio Veneris malitiae lenonis contra incedam. PA. tibi auscultamus et, Venús alma, ambae te opsecramus, aram amplexantes hanc tuam lacrumantes, genibus nixae,

35 in custodelam nos tuam ut recipias et tutere; illos scelestos qui tuom fecerunt fanum parui fac ut ulciscare nosque ut hanc tua páce aram opsidere patiare: lautae ambae sumus opera Neptuni noctu, ne indignum id habeas neue idcirco nobis uitio uortas,

40 si quippiamst minu' quod bene esse lautum tu arbitrare.

Tr. Venus, aequom has petere intellego: decet aps te id

impetrari;

700

ignoscere his te conuenit : metus has id ut fáciant subigit. te ex concha natam esse autumant, caue tu hárum conchas spernas.

sed optume eccum exît senex patronus mihique et uobis.

iv Daemones Trachalio Labrax Lorarii

Da. Exi e fano, natum quantum est hominum sacrilegissume. uos in aram abite sessum. sed ubi sunt? Tr. huc respice.

688 adsidete cod. 689 plus suppl. Camerarius 690 abreptae Merula: arreptae cod. 692 accedit A; usque ad 727 paucissima servata 692 (haec), hinc Lambinus hinc fort. om. A 696 custodiam P, A n. l. (cf. ad Merc. 233) 697 illo vel eos ut vid. A 698 sqq. initia mutilata in P (cf. ad 648 sqq.) 698 fac ut ulciscare A: -scare P 699 pot(iare)|aq -A: — aut ae P neptunei P, A n. l. 700 ne— A: Indignum P 701 lautum tu Camerarius: lautu P, A n. l. 702 Venus Schoell: ut— (fort. ue—) A: spat. P

DA. optume, istuc uolueramus. iube modo accedat prope. tun legerupionem hic nobis cum dis facere postulas?

710 pugnum in os impinge. La iniqua haec patior cum 5 pretio tuo.

Da. at etiam minitatur audax? La. ius meum ereptum

meas mihi ancillas inuito me eripis. Tr. habe iudicem de senatu Cyrenensi quemuis opulentum uirum, si tuas ésse oportet niue eas ésse oportet liberas

715 neu te in carcerem compingi aéquom est aetatemque ibi te usque habitare, donec totum carcerem contriueris. LA. non hodie isti rei auspicaui, ut cum furcifero fabuler. té ego appello. Da. cum istoc primum qui te nouit disputa. La. tecum ago. Tr. atqui mecum agendumst. suntne illae ancillae tuae?

720 LA. sunt. TR. agedum ergo, tange utramuis digitulo 15 minimo modo.

La. quid si attigero? TR. extemplo hercle ego te follem pugilatorium

faciam et pendentem incursabo pugnis, peiiurissume. La, mihi non liceat meas ancillas Veneris de ara abducere? DA. non licet: ita est lex apud nos — LA. mihi cum uostris legibus

725 nihil est commercí. equidem istas iam ambas educam foras. 20 tu, senex, si istas amas, huc arido argentost opus; si autem Veneri complacuerunt, habeat, si argentum dabit. DA. di tibi argentum! nunc adeo meam ut scias sententiam, occipito modo illís adferre uim ioculo pauxillulum,

23*

25 ita ego te hinc ornatum amittam tu ipsus te ut non noueris. 730 uos adeo, ubi ego innuero uobis, ni ei caput exoculassitis, quasi murteta iunci, item ego uos uirgis circumuinciam.

La. uí agis [mecum]. Tr. etiam uim proportas, flagiti flagrantia?

LA. tun, trifurcifer, mihi audes inclementer dicere?

30 Tr. fateor, ego trifurcifer sum, tú es homo adprime probus: 735 numqui minus hasce esse oportet liberas? La. quid, liberas? Tr. atque eras tuas quidem hercle atque ex germana Graecia;

nam altera haec est nata Athenis ingenuis parentibus.

DA. quid ego ex te audio? TR. hanc Athenis esse natam
liberam.

35 DA. mea popularis, opsecro, haec est? TR. non tu Cyre-740 nensis es?

Da. immo Athenis natus altusque educatusque Atticis.

Tr. opsecro, defende ciuis tuas, senex. Da. o filia
mea, quom hanc uideo, mearum me apsens miseriarum
commones:

trima quae periit mi iam tanta esset, si uiuit, scio.

40 La. argentum ego pro istisce ambabus quoiae erant domino 745 dedi;

quid mea refert Athenis natae haec an Thebis sient, dum mihi recte seruitutem seruiant? TR. itane, inpudens? tune hic, feles uirginalis, liberos parentibus sublectos habebis atque indigno quaestu conteres?

750

45 nam huïc alterae quae patria sit profecto nescio,

nisi scio probiorem hanc esse quam te, inpuratissume.

La. túae istaé sunt? Tr. contende ergo uter sit tergo—

uerior:

ni offerrumentas habebis pluris in tergo tuo quam ulla nauis longa clauos, tum ego ero mendacissumus:

- 755 postea aspicito meum, quando ego tuom inspectauero:
 ní erit tam sincerum ut quiuis dicat ampullarius
 optumum esse operi faciundo corium et sincerissumum,
 quid caussaest quin uirgis te usque ad saturitatem sauciem?
 quid illas spectas? quas si attigeris, oculos eripiam tibi.
- 760 LA. atqui, quia uotas, utramque iam mecum abducam semul. 55 DA. quid facies? LA. Volcanum adducam, is Venerist aduorsarius.

Tr. quó illic it? La. heus, ecquis hic est? heus! Da. si attigeris ostium,

iam hercle tibi messis in ore fiet mergis pugneis.

Lo. nullum habemus ignem, ficis uictitamus aridis.

- 765 DA. ego dabo ignem, siquidem in capite tuo conflandi 60 copiast.
 - La. ibo hercle aliquo quaeritatum ígnem. Da. quid quom inueneris?
 - La. ignem magnum hic faciam. Da. quin inhumanum exuras tibi?
 - La. immo hasce ambas hic in ara ut uiuas comburam, id uolo.
 - Da. iam hercle ego te continuo barba arripiam, in ignem coniciam
- 770 teque ambustulatum obiciam magnis auibus pabulum. 65

752 tua enim istaec sunt Seyffert: nugae i. s. Bentley: tricae i. s. Leo uerior Camerarius: —or A: ueri—P: purior Seyffert 755 poste aspicito \langle tu \rangle Mueller (A n. l) 757 opere P, A n. l. 763 messis $(-\bar{e}s)$? suspectum (vix hercule) fiet in ore messis Sonnenschein mergeis A $(antiqua\ forma)$ 766 lignum Schoell 767 inhumanum] ut humanum P $(cf.\ Class.\ Rev.\ 18,\ 402)$ exurias P 768 comburem A 769 nam P barba continuo P [et] in P

quom coniecturam egomet mecum facio, haec illast simia quae has hirundines ex nido uolt eripere ingratieis, quod ego in somnis somniaui. Tr. scin quid tecum oro, senex?

ut illas serues, uim defendas, dúm ego erum adduco meum.
70 DA. quaere erum atque adduce. TR. at hic ne—DA. 775
maxumo malo suo

si attigerit siue occeptassit. Tr. cura. Da. curatumst, abi. Tr. hunc quoque adserua ipsum ne quo abitat; nam promissimus

carnufici aut talentum magnum aut hunc hodie sistere.

Da. abi modo, ego dum hoc (curabo) recte. Tr. iam ego reuenero.

V DAEMONES LABRAX LORARII

DA. Vtrum tu, leno, cum malo lubentius quiescis an sic sine malo, si copiast?

LA. ego quae tu loquere flocci non facio, senex. meas quidem té inuito et Venere et summo Ioue 5 de ara capillo iam deripiam. DA. tangedum.

La. tangam hercle uero. Da. ágedum ergo, accede huc 785 modo.

780

790

La. iubedúm recedere istos ambo illuc modo.

Da. immo ad te accedent. La. non hercle equidem censeo.

DA. quid ages si accedent propius? LA. ego recessero.

10 uerum, senex, si te umquam in urbe offendero,
numquam hercle quisquam me lenonem dixerit
si te non ludos pessumos dimissero.

772 e nudo A 774 erum] ero A 776 occeptassis A 777 quo om. A nam] aut A 779 om. P hocc.. tabo cod.: abes curabo Fleckeisen, Studemund 781 copia est an copiaest incert. A 787 equidem] egomet P 789 repetit A post 791 (? propter homoeotel. vv. 791, 788) 791 non te F dimiserio P

	Da. facito istuc quod minitare; sed nunc interim,	
	si illas attigeris, dabitur tibi magnum malum.	
	La. quam magnum uero? Da. quantum lenoni sat est.	1
795	LA. minacias ego flocci non faciam tuas,	
	equidem has te inuito iam ambas rapiam. Da. tangedum.	
	La. tangam hercle uero. Da. tanges, at scin quo modo?	
	i dum, Turbalio, curriculo, adfert(o domo)	
	duas cláuas. La. clauas? Da. sed probas. propera cito.	2
800	ego te hodie faxo recte acceptum ut dignus es.	
	La. eheu! scelestus galeam in naui perdidi;	
	nunc mi opportuna hic esset, salua si foret.	
	licet saltem istas mi appellare? Da. non licet.	
4-5	ehem! optume edepol eccum clauator aduenit.	2
	La. illud quidem edepol tinnimentum est auribus.	
	Da. age accipe illinc alteram clauam, Sparax.	
	age, alter istinc, alter hinc adsistite.	
	adsistite ambo. sic. audite nunciam:	
810	si hercle illic illas hodie digito tetigerit	3
	inuitas, neí istunc istis inuitassitis	
	usque adeo donec qua domum abeat nesciat,	
	periistis ambo. si appellabit quempiam,	
	uos respondetote istinc istarum uicem;	
815	sin ipse abitere hinc uolet, quantum potest	3
	extemplo amplectitote crura fustibus.	
	La. etiam me abire hinc non sinent? Da. dixi satis.	
	et ubi ille cúm ero seruos huc aduenerit,	
	qui erum accersiuit, itote extemplo domum.	

792 minitares P 795 m. ego istas fl. non facio P (pro minas ego istas, versus retractatione, Seyffert) 796 eas P 797 vel tanges? (interrogative) 798-844 deest A 798 lacuna in fine versus, cod.: suppl. Leo: afficr (huc domo) Reiz 802 fortet cod. 805 uenit Bentley, nam neque édepol ěccúm neque clafuator disyll. placet 808 accedite (?) Leo 815 sine ipse (sine dpse B) cod. abitere Acidalius: abire cod. (abile B^1) 817 sinent Pylades: desinent cod. 818 seruos cum ero cod.: trai. Seyffert ero (suo) Pylades ad (uos) uenerit Schoell

2	40 curate haec sultis magna diligentia.—	82
	La. heu hercle! né istic fana mutantur cito:	
	iam hoc Herculei est, Veneris fanum quod fuit,	
	ita duo destituit signa hic cum clauis senex.	
	non hercle quó hinc nunc gentium aufugiam scio,	
4	45 ita nunc mi utrumque saeuit, et terra et mare.	82
	Palaestra! Lo. quid uis? LA. apage, controuorsia est,	
	haec quidem Palaestra quae respondit non mea est.	
	heus, Ampelisca! Lo. Alter. caue sis infortunio.	
	La. †ut potest, ignaui† homines sati' recte monent.	
į	50 sed uobis dico, heús uos! num molestiaest	83
	me adire ad illas propius? Lo. nihil—nobis quidem.	
	LA. numquid molestum mihi erit? Lo. nihil, si caueris.	
	La. quid est quod caueam? Lo. ém! a crasso infortunio.	
	La. quaeso hercle abire ut liceat. Lo. abeas, si uelis.	
į	55 La. bene hercle factum. hábeo uobis gratiam.	83
	non cedam potius. Lo. illic astato ilico.	
	La. edepol proueni nequiter multis modis.	
	certumst hasce hodie usque opsidione uincere.	16

vi Plesidippus Trachalio Labkax Charmides Lorarii

PL. Meamne îlle amicam leno ui, uiolentia de ara deripere Veneris uoluit? TR. admodum. PL. quin occidisti extemplo? TR. gladius non erat.

840

820 stultis cod. dil- an deil- incert, cod. 821 eheu cod. 822 fit Palmer: est cod. $\langle \bmod \rangle$ Veneris Acidalius 827 quidem Acidalius: equidem cod. 829 potis est Bothe ultro te! signa ut th. Aco: fort. utpote si (vix utrose) signa ut th. 830 $\langle ego \rangle$ dico (?) Aco: 833 crasso Ital.: craeso cod. 834 adire cod. habeas cod. 835 b. ergo herele $P^{\rm CD}$ factum $\langle et \rangle$ Acidalius 836 non cedam Seyffert: non accedam cod: accedam (del. non) Reiz astato Gruterus: astate cod. fort, Hac $\langle pro\ quo\ N$, i. e. 'non,' ac cod.) cedam potius. Lo: AL. illic astato ilico 841 claudius cod.

	PL. caperes aut fustem aut lapidem. Tr. quid? ego quasi canem	
	hominem insectarer lapidibus nequissumum?	5
	La. nunc pol ego perii, Plesidippus eccum adest.	
845	conuorret iam hic me totum cum puluisculo.	
	PL. etiamne in ara tunc sedebant mulieres,	
	quom ad me profectu's ire? TR. ibidem nunc sedent.	
	T) 1 111/ 1111 p m	I
	uicinus Veneris; is dedit operam optumam.	
850	is nunc cum seruis seruat. ego mandaueram.	
	PL. duc me ad lenonem recta. úbi illic est homo?	
	La. salue. Pl. salutem nil moror. opta ocius:	
	rapi te optorto collo mauis an trahi?	I
	utrumuis opta dum licet. La. neutrum uolo.	
355	PL. abi sáne ad litus curriculo, Trachalio,	
	iube illós in urbem ire obuiam ad portum mihi,	
	quos mecum duxi, hunc qui ad carnuficem traderent.	
	post huc redito atque agitato hic custodiam.	2
	ego hunc scelestum in ius rapiam exsulem.	
360	age, ambula in ius. LA. quid ego deliqui? PL. rogas?	
	quin arrabonem a me accepisti ob mulierem	
	et eam hinc abduxti? La. non auexi. Pl. qur negas?	
	La. quia pol prouexi : auchere non quiui miser.	2
	equidem tibi me dixeram praesto fore	
865	apud Véneris fanum : (num) quid muto? sumne ibi?	
	PL. in iure caussam dicito, hic uerbum sat est:	

843 insectarer Ital.: inspectarer cod.

servata A (nihil 849-58 practer 853 in., 857 ext.)

nunc P, A n. l. 857 qui hunc cod.: trai. Camerarius -ent (viv traderent) A, unde darent Seyffert, Pradel 'de praep.' p. 474, trahent alii 859 (iam hinc) in ius (?) Leo — m exilem A: (exigam) exulem Schoell 861-2 mulierem est (et Ital.) | Iam P 862 et eam Merula post Pyladem: iam P, A n. l. abduxisti P, A n. l.: auexti Acidalius 865 num add. Bentley (A n. l.) multo P 867 mei (i. e. mi vocat. casu ?) P, A n. l.

sequere. LA. opsecro te, subueni mi, Charmides. rapior optorto collo. CH. quis me nominat?

La.	uiden	me	ut	rapior?	Сн.	uideo	atque	inspecto
								lubens.

La. non subuenire mi audes? Ch. quis homo te rapit? 870 La. adulescens Plesidippus. Ch. ut nanctu's habe. bono animo meliust te in neruom conrepere.

tibi optigit quod plurumi exoptant sibi.

La. quid id est? Ch. ut id quod quaerant i

La. quid id est? Ch. ut id quod quaerant inueniant sibi.

La. sequere, opsecro, me. Ch. pariter suades qualis es: 875 tu in neruom rapere, eo me opsecras ut te sequar. etiam retentas? La. perii! Pl. uerum sit uelim.

tu, mea Palaestra et Ampelisca, ibidem ilico
manete dúm ego huc redeo. Lo. équidem suadeo
ut ad nos abeant potius, dum recipis. Pl. placet, 880
bene facitis. La. fures mi estis. Lo. quid, fures? rape.
La. oro, opsecro, Palaestra. Pl. sequere, carnufex.

45 La. hospes—Ch. non sum hospes, repudio hospitium tuom.

LA. sicine me spernis? CH. sic ago. semel bibo.

LA. di te infelicent!—CH. isti capiti dicito.

credo alium in aliam beluam hominem uortier:

illic in columbum, credo, leno uortitur,

885

890

50 nam | in columbari collus hau múlto post erit; in neruom ille hodie nidamenta congeret. uerum tamen ibo ei aduocatus ut siem, si qui mea opera citius—addici potest.—

869 uinden P, An. l. 872 melius ut vid. A 873-1004 deest A 875 obsecro me Camerarius: obsecrom cod. 877 PL. ctiam PCD 884 semel bibo (tuom) Niemeyer, nam diiambus in fine versus vix ferendus: fort. si mel b. (i.e. 'quasi gargarizans spuo') 887 columbam Schoell 888 collus testatur Priscianus I, 150: collum cod. coll. in col. Fleckeisen post Osbernum rhythmi causa (cf. Class. Rev. 10, 333)

ii

5

ACTVS IV

DAEMONES IV. i Bene factum et uolup est mé hodie his mulierculis tetulisse auxilium. iam clientas repperi, atque ambas forma scitula atque aetatula. sed uxór scelesta me omnibus seruat modis, ne quid significem quippiam mulierculis. sed Gripus seruos noster quid rerum gerat miror, de nocte qui abiit piscatum ad mare. pol magi' sapisset si dormiuisset domi, nam nunc et operam ludos facit et retiam, ut tempestas est nunc atque ut noctu fuit. 10 in digitis hodie percoquam quod ceperit,

905 iam meas opplebit auris uaniloquentia.—

sed ad prándium uxor me uocat. redeo domum.

ita fluctuare uideo uehementer mare.

895

900

910

GRIPVS

Neptuno has ago gratias meo patrono, qui salsis locis incolit pisculentis, quom me ex suis locis pulchre ornatum expediuit, templis redducem, pluruma praeda onustum, salute horiae, quae in mari fluctuoso piscatu nouo me uberi compotiuit

892 vel med 896 ne qui Acidalius 899 vel mage yel sapiisset: Priscianus I, 500 ex Capro sapuisset testari videtur 900 facit codd. Prisciani I, 332: dat cod. (pro fat, i. e. facit?) fort. recte (cf. Arch. Lat. Lexicogr. II, 128) retiam testatur Priscianus: retia cod. 905 meas post auris Sonnenschein [sua] nan. cod. (iv. 3): sua del. Guietus 906 meo patrono gratias cod.: trai. Reiz 908 locis del. Reiz 909 templisque reducem (ita cod.) Fleckeisen, cui redducem forma displicet honestum cod. (corr. B²) 910 horiae Pylades: horeia cod.: horia codd. Nonii 533

J

2

| miroque modo atque incredibili hic piscatus mihi lepio
euen
neque piscium ullam unciam hodie pondo cepi, nisi ho	it,
quod fero hic in ret	
nam ut de nocte multa inpigreque exsurrexi,	914-15
lucrum praeposiui sopori et quieti:	
tempestate saeua experiri expetiui	
paupertatem eri qui et meam seruitutem	
tolerarem, opera hau fui parcu' mea.	
nimis homo nihilist quist piger nimisque id genus odi e	
; uigilare decet hominem qui uolt sua temperi confice
offic	
non enim illum exspectare (id) oportet, dum eru' se ad suc	m
suscitet officius	m.
nam qui dormiunt lubenter sine lucro et cum ma	
nám ego nunc mihi, qui inpiger fui,	
repperi ut piger si uelim siem:	925
hoc ego in mari quidquid hic inest	925ª
repperi. quídquid inest, graue quidemst; aurum hic	
ego inesse reor; nec mihi conscius est ullus hom	-
†nunc haec tibi occasio, Gripe, optigit ut liberes ex popu	
praeter to	
nunc sic faciam, sic consilium est: ad erum ueniam do	_
atque astu[t	ej.
pauxillatim pollicitabor pro capite argentum ut sim liber.	

913 an quattuor cola Reiziana? pondo hodie Pylades (anap.) sed piscium üllam displicet hic om. PCD 918 seruitutem Camerarius: sententiam cod.: sentilentam Schoell quis piger est PCD 922 id add. Seyffert fort. delend. officium ut versus trochaicus fiat 925ª hic om. B 926 quidemst Camerarius: quidem inst cod. 927 vix poplo praeter per compend. script, în cod., post populo littera s in B (de qua cf. ad Truc. 102) fort. nunc tibi occasio haèc, Gripe, optigit ut libéret extemplo praétor te 928 sicut cons. PCD ueniam ad erum (?) Leo astu Reis (cf. Most. 1069)

930	nam ubi liber ero, igitur demum instruam agrum atque aedis,	
	mancupia,	
	nauibu' magnis mercaturam faciam, apud reges rex perhibebor.	
	post animi caussa mihi nauem faciam atque imitabor	
	Stratonicum,	
	oppida circumuectabor.	
933°	ubi nobilitas mea erit clara,	30
	oppidum magnum communibo;	
9348	ei ego urbi Gripo indam nomen,	
935	monumentum meae famae et factis,	
935ª	ibi qui regnum magnum instituam.	
	magnas res hic agito in mentem	35
936ª	instruere. hunc nunc uidulum condam.	
	sed hic rex cum acéto pransurust	
937ª	et sale sine bono pulmento.	
	TRACHALIO GRIPVS	iii
		***
	Tr. Heus, mane. Gr. quid maneam? Tr. dum hanc	
	tibi quam trahi' rudentem complico.	
	GR. mitte modo. TR. at pol ego te adiuuo nam bonis quod	
	bene fit hau perit.	
940	A r	
	nil habeo, adulescens, piscium, ne tu mihi esse postules;	
	non uides referre me uuidum retem sine squamoso pecu?	5
	TR. non edepol piscis expeto quam tui sermonis sum in-	
	digens.	
	Gr. enicas iam me odio, quisquis es. Tr. non sinam ego	
0.45	abire hinc te. mane.	
945	GR. caue sis malo. quid tu, malum, nam me retrahis? TR. audi.	
	i k. audi.	

930 ero igitur Camerarius: crigitur cod. (tum) igitur Spengel atque] ad P^{CD} 934ª ei ego Merula: elego cod. 935ª ibi qui Buecheler: ibique cod. (vix ibiq'): ibi (del. que) Sonnenschein 936ª nunc hunc cod: trai. Reiz 939 adiuuo Mueller: adiuuabo cod. 942 retem testatur Priscianus 1, 332: rete cod. 943 cf. Buecheler (Rhein. Mus. 56, 323)

	GR. non audio. TR. at pol qui audies post. GR. quin	
	loquere quid uis.	
10	Tr. eho modo est operae pretium quod tibi ego narrare uolo.	
	Gr. eloqueren quid id est? Tr. uide num quispiam	
	consequitur prope nos.	
	Gr. ecquid est quod mea referat? Tr. scilicet.	
	-	040
	sed boni consilí ecquid in te mihi est?	950
	GR. quid negoti est modo dice. TR. dicam, tace,	
15	si fidem modo das mihi te non fore infidum.	952-
	GR. do fidem tibi, fidus ero, quisquis es. Tr. audi.	954-
	furtum ego uidi qui faciebat;	
	noueram dominum, id quoi fiebat,	956a
	post ad furem egomet deuenio	
20	feroque ei condicionem hoc pacto:	957°
	'ego istuc furtum scio quoi factum est;	
	nunc mihi si uis dare dimidium,	958a
	indicium domino non faciam.'	
	is mihi nihil etiam respondit.	959 ^a
25	quid inde aequom est dari mihi? dimidium	960
	uolo ut dicas. Gr. immo hercle etiam plus,	
	nam nisi dat, domino dicundum	961a
	censeo. Tr. tuo consilio faciam.	
	nunc aduorte animum; namque hoc om-	962ª
30	ne attinet ad te. Gr. quid factumst?	962b
	Tr. uidulum istum quoius est noui ego hominem iam	
	pridem. GR. quid est?	
	Tr. et quo pacto periit. Gr. at ego quo pacto inuentust	
	scio	
	et qui inuenit hominem noui et dominus qui nunc est scio.	
	947 modo suspectum: mane dum Leo: an numero? 948 eloqueren (?) Leo metri causa: eloquere cod. num quispiam Camerarius: nuspiam cod. 050 consiliis cod: carr Camerarius	

vel noram 961 plus] amplius Seyffert 963 cuius est Ital.: cuiusnest (·mest) cod.: fort. quoiusnam est (cuiusnāest vel cuiusnēst)

nihilo pol pluris tua hoc quam quanti illud refert mea:						
ego illum noui quoius nunc est, tu illum quoius antehac fuit. 35						
hunc homo feret a me nemo, ne tu te speres potis.						
TR. non ferat si dominus ueniat? GR dominus huic ne						

R. non ferat si dominus ueniat? Gr. dominus huic, ne frustra sis,

970 nisi ego nemo natust, hunc qui cepi in uenatu meo.

Tr. itane uero? Gr. ecquem esse dices in mari piscem meum?

quos quom capio, siquidem cepi, mei sunt; habeo pro 40 meis,

nec manu adseruntur neque illinc partem quisquam postulat. in foro palam omnis uendo pro meis uenalibus.

975 mare quidem commune certost omnibús. Tr. adsentio: qui minus hunc communem quaeso mihi esse oportet uidulum?

in mari inuentust communi. Gr. esne inpudenter in- 45 pudens?

nam si istuc ius sit quod memoras, piscatores perierint. quippe quom extemplo in macellum pisces prolati sient,

980 nemo emat, suam quísque partem piscium poscant sibi, dicant in mari communi captos. Tr. quid ais, inpudens? ausu's etiam comparare uidulum cum piscibus? 50 eadem tandem res uidetur? Gr. in manu non est mea: ubi demisi retem atque hamum, quidquid haesit extraho.

985 meum quod rete atque hami nancti sunt meum potissumumst.

Tr. immo hercle haud est, siquidem quod uas excepisti.

Gr. philosophe!)

Tr. sed tu enumquam piscatorem uidisti, uenefice, uidulum piscem cepisse aut protulisse ullum in forum?

968 potis Benoist: potius cod. 969 ne Reiz: [nemo] ne cod. (iv. 3) frustra sis (sies) Camerarius: frustrases cod. 977 commune est Gr. ne cod.: corr. Leo 980 poscant codd. Prisciani 1, 332: poscat cod. 981 mare testatur Priscianus 984 retem cod. (rete B); idem testatur Priscianus 1, 332

non	enim	tu	hic	quidem	occupabis	omnis	quaestus	quos	
							1	loles :	
et mi	torem	et	nisca	atorem te	e esse, inpu	re, post	ulas.	99	

et uitorem et piscatorem te esse, inpure, postulas. uel te mihi monstrare oportet piscis qui sit uidulus,

60 uel quod in mari non natum est neque habet squamas ne feras.

Gr. quid, tu numquam audisti esse antehac uidulum piscem?

Tr. scelus,

nullus est. Gr. immo est profecto; ego qui sum piscator scio;

uerum rare capitur, nullus minu' saepe ad terram uenit. 99. Tr. nil agis, dare uerba speras mihi te posse, furcifer.

1000

65 GR. quo colore est, hoc colore capiuntur pauxilluli; sunt alii puniceo corio, magni item; atque atri. TR. scio. tu hercle, opino, in uidulum te bis conuortes, nisi caues: fiet tibi puniceum corium, postea atrum denuo.

GR. quod scelus hodie hoc inueni! TR. uerba facimus, it dies.

7º uide sis quoiius arbitratu nos uis facere. Gr. uiduli arbitratu. (Tr. itane? Gr.) ita enim uero. Tr. stultus es. Gr. salue, Thales.

Tr. tu istunc hodie non feres, nisi das sequestrum aut arbitrum

quoiius haec res arbitratu fiat. GR. quaeso, sanun es? 1009 TR. elleborosus sum. GR. [at] ego cerritus, hunc non amittam tamen.

75 Tr. uerbum etiam adde unum, iam in cerebro colaphos apstrudam tuo;

993 qui tu cod. (pro quit tu)

1095 uerum rare Charisius 217 (qui

1097 quo c. est? Trachalioni dat

1097 quo c. est? Trachalioni dat

1098 quo c. est? Trachalioni dat

1099 quo c. est? Trachalioni dat

1099 quo c. est? Trachalioni dat

1099 quo c. est? Trachalioni dat

1002 facere uis cod.: trai. Gruterus

1003 accedit A; usque ad 1010

1004 paucissima leguntur, 1011-20 paulo plura

1005 —e es (i. e. sanusne

1007 accedit A; usque ad 1010

1008 paucissima leguntur, 1011-20 paulo plura

1009 accedit A; usque ad 1010

1009 paucissima leguntur, 1011-20 paulo plura

1009 accedit A; usque ad 1010

1009 accedit A; usque ad 1010

1009 paucissima leguntur, 1011-20 paulo plura

1009 accedit A; usque ad 1010

1009 paucissima leguntur, 1011-20 paulo plura

1005 —e es (i. e. sanusne

1009 accedit A; usque ad 1010

1009 paucissima leguntur, 1011-20 paulo plura

1005 —e es (i. e. sanusne

1009 accedit A; usque ad 1010

iam ego te hic, itidem quasi peniculus nouos exurgeri solet, ni hunc amittis, exurgebo quidquid umoris tibist.

1010 Gr. tange: adfligam ad terram te itidem ut piscem soleo polypum.

uis pugnare? Tr. quid opust? quin tu potius praedam diuide.

GR. hinc tu nisei malum fruniscei nihil potes, ne postules. 80 abeo ego hinc. TR. at ego hinc offlectam nauem, ne quo abeas. mane.

GR. sei tu proreta isti naui es, ego gubernator ero.

1015 mitte rudentem, sceleste. Tr. mittam: omitte uidulum.

GR. numquam hercle hinc hodie ramenta fies fortunatior.

TR. non probare pernegando mihi potes, nisi pars datur aut ad arbitrum redeitur aut sequestro ponitur.

Gr. quemne ego excepi in mari—Tr. at ego ínspectaui e litore.

1020 Gr. mea opera, labore et rete et horia? Tr. numqui minus, si ueniat nunc dominus quoiiust, ego qui inspectaui procul te hunc habere, fur sum quam tu? Gr. nihilo. Tr. mane, 90 mastigia:

quo argumento socius non sum et fur sum? facdum ex te sciam.
GR. nescio neque ego istas uostras leges urbanas scio,
1025 nisi quia hunc meum esse dico. TR. et ego item esse aio

meum.

Gr. mane, iam repperi quo pacto nec fur nec socius sies.

Tr. quo pacto? Gr. sine me hinc abire, tú abi tacitus 95

tuam uiam ;
nec tu me quoiquam indicassis neque ego tibi quicquam
dabo :

1008 iam— A: ego iam P peniculus Guietus: penicillus P, A n. l. exurgere P (pro-rei?) 1010 te adterram P^{CD} , A n. l. 1011 uin Morris (ef. ad Bacch. 873) 1020 horreia (horrea) codd. Prisciani 1, 332 1021–38 paucae litterae in primis et extremis versibus A 1022 fur sum Ital: furtum P, A n. l. 1026 repperi Fleckeisen: reperi rem P, A n. l.

24

tu taceto, ego mussitabo: hoc optumum atque aequissumum est.

TR. ecquid condicionis audes ferre? GR. iam dudum fero: 1030 ut abeas, rudentem amittas, mihi molestus ne sies.

100 Tr. mane dum refero condicionem. Gr. te, opsecro hercle, aufer modo.

TR. ecquem in heis locis nouisti? GR. oportet uicinos meos.
TR. ubi tu hic habitas? GR. porro illic longe usque in campis ultumis.

TR. uin qui in hac uilla habitat, eiius arbitratu fieri?

GR. paullisper remitte restem dum concedo et consulo.

105 Tr. fiat. Gr. eugae! salua res est, praeda haec perpetua est mea;

ad meum erum arbitrum uocat me hic intra praesepis meas: numquam hercle hodie abiudicabit ab suo triobolum. né iste hau scit quam condicionem tetulerit. íbo ad 1040

TR. quid igitur? GR. quamquam istuc esse ius meum certo scio.

rio fiat istuc potius quam nunc pugnem tecum. Tr. nunc places.

GR. quamquam ad ignotum arbitrum me appellis, si adhibebit fidem,

etsi ignotust, notus: si non, notus ignotissumust.

iv DAEMONE GRIPVS TRACHALIO PALAESTRA AMPELISCA

Da. Serio edepol, quamquam uobis (uolo) quae uoltis, 1045 mulieres,

metuo propter uos ne uxor mea me extrúdat aedibus,

1038 huc Bothe 1039 deficit A 1042 istac Seyffert etsi ignotust Acidalius: etsist ignotus cod. (cf. ad Merc. 330) 1045 uobis (uolo) Gruterus: uolo ego uos Mueller (Rhein, Mus. 54, 534) 1046 uxor ne Brix vel med

24*

quae me paelices adduxe dicet ante oculos suos.	
uos confugite in aram potius quám ego. PA., Am. miserae	
periimus.	
DA. ego uos saluas sistam, ne timete. sed quid uos	_
foras 1050 prosequimini? quoniam ego adsum, faciet nemo iniuriam g ite, inquam, domum ambo nunciam ex praesidio praesides. Gr. o ere, salue. I) A. salue, Gripe. quid fit? Tr. tuo'ne hic seruos est? Gr. hau pudet. Tr. níl ago tecum. Gr. ergo abi hince	
sis. Tr. quaeso responde, senex: tuos hic seruost? Da. meus est. Tr. em istuc optume, quando tuost.	1
1055 iterum te saluto. Da. et ego te. tune es qui hau multo	
abiisti hinc erum accersitum? Tr. ego is sum. Da. quid
nunc uis tibi?	
Tr. nempe hic tuos est? Dr. meus est. Tr. istuc optume, quando tuost.	
DA. quid negotist? Tr. uir scelestus illic est. Da. quíd fecit tibi	
uir scelestus? Tr. homini ego isti talos subfringi uolo. 1060 Dr. quid est? qua de re litigatis nunc inter uos? Tr. eloquar.	1
Gr. immo ego eloquar. Tr. ego, opinor, rem facesso. Gr. si quidem	
sis pudicus, hinc facessas. DA. Gripe, animum aduorte ac	
GR. utin istic priu' dicat? DA. audi. loquere tu. GR. alienon prius	
quam tuo dábis orationem? TR. út nequitur comprimi!	
1047 adduxisse cod.: obduxe Mueller (Rhein. Mus. 54, 534) 1052 ere Camerarius: pre cod. 1053 abi hinc sis ergo Brix 1060 nunc litigatis cod.: trai. Camerarius n. i. u. l. Schoell 1061 vel opino 1063 dica cod.	

1060

PLAVT. II

ita ut occepi dicere, illum quem dudum (e fano foras)	106
lenonem extrusisti, hic eiius uidulum eccillum (tenet).	
GR. non habeo. TR. negas quod oculis uideo? GR. at	
ne uideas uelim.	
habeo, non habeo: quid tu me curas quid rerum geram?	
TR. quo modó habeas, id refert, jurene anne injuria.	

25 Tr. quo modó habeas, id refert, iurene anne iniuria.

Gr. ni istum cepi, nulla caussa est quin me condones 1070

cruci;

si in mari rétia prehendi, qui tuom pótiust quam meum?
TR. uerba dat. hoc modo res gesta est ut ego dico. GR. quid tu ais?

TR. quod primarius uir dicat: comprime hunc sis, si tuost.

30 GR. quid? tu idem mihi uis fieri quod erus consueuit tibi?

si ille te comprimere solitust, hic noster nos non solet.

DA. uerbo illo modo ille uicit. quid nunc tu uis? dic mihi.

TR. equidem ego neque partem posco mihi istinc de istoc

uidulo

neque meum esse hodie umquam dixi; sed isti inest

35 huiius mulieris, quam dudum dixi fuisse liberam.

Da. nemp' tu hanc dicis quam esse aiebas dudum popula- 1080
rem meam?

TR. admodum; et ea quae olim parua gestauit crepundia istic in ista eistula insunt, quae istic inest in uidulo. hoc neque isti usust et illi miserae suppetias feret,

40 si id dederit qui suos parentes quaerat. Da. faciam ut det.

GR. nihil hercle ego sum isti daturus. TR. nihil peto nisi 1085 cistulam

et crepundiá. Gr. quid si ea sunt aurea? Tr. quid istuc tua?

1065 sq. fines nutilati in cod. 1065 e fano foras suppl. Lambinus, Schoell 1066 tenet suppl. Guietus 1069 id] illud Camerarius 1071 reti apprehendi Ital.: reti prehendi edd. (cf. ad v. 900) 1075 solitus cod. 1082 vel Isti vel istac vel isti

aurum auro expendetur, argentum argento exaequabimus. Gr. fac sis aurum ut uideam, post ego faciam ut uideas cistulam.

DA. caue malo ac tace tú. tu perge ut occepisti dicere.

1090 TR. unum te opsecro ut ted huiius commiserescat mulieris si quidem hic lenonis eius est uidulus, quem suspicor; hic nisi de opinione certum nihil dico tibi.

GR. uiden? scelestus aucupatur. TR. sine me ut occepi loqui.

si scelesti illius est hic quoiius dico uidulus, 50
1095 haec poterunt nouisse: ostendere his iube. Gr. ain?
ostendere?

DA. haud iniquom dicit, Gripe, ut ostendatur uidulus.
GR. immo hercle insignite inique. DA. quidum? GR. quia,
si ostendero,
continuo hunc nouisse dicent scilicet. TR. scelerum caput,
ut tute es item omnis censes esse, peiiuri caput?

1100 Gr. omnia istaéc ego facile patior, dúm hic hinc a me sentiat.

Tr. atqui nunc aps te stat, uerum hinc cibit testimonium.

DA. Gripe, aduorte animum. tu paucis expedi quid postulas.

TR. dixi equidem, sed si parum intellexti, dicam denuo.

hasce ambas, ut dudum dixi, ita esse oportet liberas:

60

1105 haec Athenis parua fuit uirgo surrupta. GR. dic mihi,

quid id ad uid[u]lum pertinet, seruae sint istae an liberae?
Tr. omnia iterum uis memorari, scelus, ut defiat dies.
Dr. apstine maledictis et mihi quod rogaui dilue.
Tr. cistellam isti inesse oportet caudeam in isto uidulo,

1087 exaequabimus P^{CD} , vel exaequabitur (B) cod. 1088 fac sis Rittershusius: facis cod. 1091 vel eiust 1093 scelestus [us] (is P^{CD}) cod.: corr, Seyflert 1095 his Pylades: hic cod. 1097 iniquom (?) Leo quasi o. B 1100 ego istaec Bothe 1101 cibit Acidalius: ibi cod. 1105 surpta Hermann (sed cf. Journ, Phil. 26, 296) 1106 id Bothe: ita (B) vel ista (P^{CD}) cod. pertinet] istum Schoell: attinet Fleckeisen fort, quid id ad uidulum servae siént istaec an liberae? 1109 gaudeam cod. (cf. 1133) in om 24**

T MACCI PLAVTI ubi sunt signa qui parentes noscere haec possit suos, 1110 quibu'cum periit parua Athenis, sicuti dixi prius. GR. Iuppiter te dique perdant! quid ais, uir uenefice? quid, istae mutae sunt, quae pro se fabulari non queant? 70 TR. eo tacent quia tacita bonast mulier semper quam loquens. GR. tum pol tu pro portione nec uir nec mulier mihi es. 1115 TR. quidum? GR. quia enim neque loquens es neque tacens umquam bonus. quaeso, enumquam hodie licebit mihi loqui? Da. si

(unum) uerbum faxis hodie, ego tibi comminuam caput.

75 TR. ut id occepi dicere, senex, eam te quaeso cistulam ut iubeas hunc reddere illis; ob eam si quid postulat 1120 sibi mercedis, dabitur: aliud quidquid ibi est habeat sibi. GR. nunc demum istuc dicis, quoniam ius meum esse intellegis:

praeterhac

dudum dimidiam petebas partem. TR. immo etiam nunc

80 GR. uidi petere miluom, etiam quom nihil auferret tamen. Da. non ego te comprimere possum sine malo? Gr. si 1125 istic tacet,

ego tacebo; si iste loquitur, sine me pro parti loqui. Da. cedo modo mihi istum uidfullum, Gripe. GR. concredam tibi:

ac si istorum nihil sit, ut mihi reddas. Da. reddetur. Gr. tene.

85 DA. audi nunciam, Palaestra atque Ampelisca, hoc quod loquor.

1111 parua periit cod.: trai. Sonnenschein 1114 tacitast bona alii, quibus -tá bonăst displicet 1115 pro oratione Gulielmius unum suppl. Camerarius (spatium in cod.) 1119 ita ut occepi 1120 postulas cod. 1124 auferet (PCD) vel aufert (B) 1126 mea PCD pro parte Lco: pro re mea parte cod. 'scil. coniuncta duplici scriptura pro re mea (sic Camerarius) et pro parte 1127 uidulum istum Pylades concedam B

1130 estne hic uid[u]lus ubi cistellam tuam inesse aiebas? PA. is est.

GR. perii hercle ego misér! ut priu' quam plane aspexit ilico eum esse dixit! PA. faciam ego hanc rem (ex procliui pla)nam tibi.

cistellam isti inesse oportet caudeam in isto uidulo.
ibi ego dicam quidquid inerit nominatim: tu mihi
1135 nullum ostenderis; si falsa dicam frustra dixero,
uos tamen istaec quidquid isti inerit uobis habebitis:

sed si erunt uéra, tum opsecro te ut mea mihi réddantur.

Da. placet.

ius merum oras meo quidem animo. Gr. át meo hercle (iniuriam).

quid si ista aut superstitiosa aut hariolast atque omnia 95
1140 quidquid insit uera dicet? idne habebit hariola?

DA. non feret nisi uera dicet: nequiquam hariolabitur.
solue uidulum ergo, ut quid sit uerum quam primum sciam.
GR. hoc habet, solutust. DA. aperi. uideo cistellam.
haecinest?

PA. istaec est. o mei parentes, hic uos conclusos gero, 16
1145 huc opesque spesque uostrum cognoscendum condidi.

GR. tum tibi hercle deos iratos esse oportet, quisquis es, quae parentes tám in angustum tuos locum compegeris.

DA. Gripe, accede huc; tua res agitur. tu, puella, istinc procul

dicito quid insit et qua facie, memorato omnia.

1150 si hercle tantillum peccassis, quod posterius postules

105

1130 vel aibas: aiebat Fleckeisen 1131 vel uti aspexi B (pro-xti?) 1132 dixi B (pro-xti?) lacunam in cod. suppl. post Camerarium Gulielmius 1133 isticine esse cod. gaudeam cod. (cf. 1109) 1136 uos tamen istic quidquid incrit uobis (omne) habebitis Seyffert 1137 sed del. Mueller, rhythmo consulens meam cod. 1138 iniuriam suppl. Camerarius 1140 inerit Mueller idne scripsi: in me cod. (pro inne, i. e. idne): anne Valla 1141 ariolatur cod.: corr. Pylades 1142 quid Camerarius: qui quid (B) vel quic quid (PCD) cod. 1143 solutum est cod. 1144 mi cod. 1150 posteris cod.

te ad uerum conuorti, nugas, mulier, magnas egeris.

Gr. ius bonum oras. Tr. edepol hau te órat, nam tu iniuriu's.

DA. loquere nunciam, puella. Gripe, animum aduorte ac tace.

110 PA. sunt crepundia. DA. ecca uideo. GR. perii in primo
proelio.

mane, ne ostenderis. Da. qua facie sunt? responde ex ordine. 1155
Pa. ensiculust aureolus primum litteratus. Da. dice dum,
in eo ensiculo litterarum quid est? Pa. mei nomen patris.
post altrinsecust securicula ancipes, itidem aurea,

dic, in ensiculo quid nomen est paternum? PA. Daemones. 1160
DA. di inmortales, ubi loci sunt spes meae? GR. immo
edepoI meae?

Tr. pergite, opsecro, continuo. Gr. placide, aut ite in malam crucem.

DA. loquere matris nomen hic quid in securicula siet.

120 PA. Daedalis. DA. di me seruatum cupiunt. GR. at me perditum.

Da. filiam meam esse hánc oportet, Gripe. Gr. sit per me 1165 quidem.

qui te di omnes perdant, qui me hodie oculis uidisti tuis, meque adeo scelestum, qui non circumspexi centiens, priu' me ne quis inspectaret quam rete extraxi ex aqua!

125 PA. post sicilicula argenteola et duae conexae maniculae et sucula—GR. quin tu i dierecta cum sucula et cum porculis. 1170 PA. et bulla aurea est pater quam dedit mi natali die.
DA. ea est profecto. contineri quin complectar non queo.

1152 vel ted iniuria's Schoell (cf. Isid. Etymol. 5, 26, 10)
1157 litteratum B
1158 itidem codd. Prisciani 1, 281: item cod.
1160 vel dice 1162 i Guietus 1163 in securicula quid cod.: trai. Bentley 1167, 1168 vel sic distingue centiens Priu' me, ne quis inspectaret, 1169 post in sicilicula cod. (postin sicula PCD) ('scil. var. lect. ensicula in archetypo ascripta' Leo, qui huc refert illud ensicula Charisii 155, Prisciani 1, 115, all.; vel cf. v. 9, 8) et alt.] cf. ad Mil. 1132

filia mea, salue. ego is sum qui te produxi pater,
ego sum Daemones et mater tua eccam hic intus Daedalis. 130
1175 PA. salue, mi pater insperate. DA. salue. ut te amplector
lubens!

TR. uolup est quom istuc ex pietate uostra uobis contigit.

DA. capedum, hunc si potes fer intro uidulum, age, Trachalio.

TR. ecce Gripi scelera! quom istaec res male euenit tibi,

Gripe, gratulor. DA. age eamus, mea gnata, ad matrem tuam, 135

1180 quae ex te poterit argumentis hanc rem magis exquirere, quae te magi' tractauit magi'que signa pernouit tua.—
PA. intro eamus omnes, quando óperam promiscam damus. sequere me, Ampelisca.—Am. quom te dí amant uoluptati est mihi.—

GR. sumne ego scelestus qui illunc hodie excepi uidulum? 140
1185 aut quom excepi, qui non alicubi in solo apstrusi loco?
credebam edepol turbulentam praedam euenturam mihi,
quia illa mihi tam turbulenta tempestate euenerat.
credo edepol ego illic inesse argenti et auri largiter.
quid meliust quam ut hinc intro abeam et me suspendam 145
clanculum,

1190 saltem tantisper dum apscedat haec a me aegrimonia?

DAEMONES

v

Pro di inmortales! quis me est fortunatior, qui ex inprouiso filiam inueni meam? satin sí quoii homini dí esse bene factum uolunt, aliquo illud pacto optingit optatum piis? ego | hodie neque speraui neque credidi:

1195

1173 salue mea PCD 1174 ecca cod.: corr. Fleckeisen intust Langen 1177 uidum PCD 1181 vel mage... mageque 1182 vel TR. eamus intro cod.: trai. Reiz quando (omnes) Acidalius ante operam 4 litterae (damu?) et post damus 3 litterae crasae B 1184 ego (homo) Fleckeisen illuc cod. 1187 tam om. PCD 1188 auri et argenti PCD 1193 dei esse Ital.: delesse cod. uolo cod.: corr. Valla 1195 vix hōdie (nil) neque Seyffert: (qui) neque Sonnenschein: vix me qui (illud) credidi Bothe

is inprouiso filiam inueni tamen; et eam de genere summo adulescenti dabo ingenuo, Atheniensi et cognato meo. ego eum adeo arcessi huc ad me quam primum uolo iussique exire huc eiius seruom, ut ad forum iret; nondum egressum esse eum, id miror tamen. accedam, opinor, ad fores. quid conspicor? uxor complexa collo retinet filiam. nimi' paene inepta atque odiosa eius amatiost.

1200

vi DAEMONES TRACHALIO

DA. Aliquando osculando meliust, uxor, pausam fieri; 1205 atque adorna, ut rem diuinam faciam, quom intro aduenero, Laribus familiaribus, quom auxerunt nostram familiam. sunt domi agni et porci sacres. sed quid istúm remoramini,

5 mulieres, Trachalionem? atque optume eccum exit foras!

TR. ubi ubi erit, iam inuestigabo et mecum ad te adducam 1210
simul

Plesidippum. Da. eloquere ut haec res optigit de filia; eum roga ut relinquat alias res et huc ueniat. Tr. licet. Da. dicito daturum meam illi filiam uxorem. Tr. licet.

To DA. et patrem eiius me nouisse et mihi esse cognatum. Tr. licet.

Da. sed propera. Tr. licet. Da. iam hic fac sit, cena ut 1215 curetur. Tr. licet.

DA. omnian licet? Tr. licet. sed scin quid est quod te uolo?

quod promisisti ut memineris, hodie ut liber sim. Da. licet.

1199 eum ego Bothe 1200 seruom eius cod.: trai. Acidalius: s. eius (intus) Mueller (Rhein. Mus. 54, 535) ut (ad erum) ad forum Serruys (Rev. Philol. 24, 155) 1202 vix opino 1208 vel istunc 1210 tamen corr. iam ut vid. cod. (tamen iam B: tamen P^{CD}) 1212 roga Bentley: rogat (rogato P^{CD}) cod. 1215 sit Acidalius: sis cod. 1216 omnia inlicet cod.: corr. Camerarius

	Tr. fac ut exores Plesidippum ut me (manu) emittat. Da. licet.	
1220	TR. et tua filia facito oret : facile exorabit. DA. licet. TR. atque ut mi Ampelisca nubat, ubi ego sim liber. DA. licet.	15
	TR. atque ut gratum mi beneficium factis experiar. Da. licet.	
	TR. omnian licet? DA. licet: tibi rusum refero gratiam. sed propera ire in urbem actutum et recipe te huc rusum. TR. licet.	
	iam hic ero. tu interibi adorna ceterum quod opust.—Da. licet.	20
1225	Hercules istum infelicet cum sua licentia! ita meas repleuit auris quidquid memorabam 'licet.'	
	GRIPVS DAEMONES	vii
1230	GR. Quam mox licet te compellare, Daemones? DA. quid est negoti, Gripe? GR. de illo uidulo: si sapias, sapias; habeas quod di danunt boni. DA. aequom uidetur tibi, ut ego alienum quod est	
1230	meum esse dicam? GR. quodne ego inueni in mari? DA. tanto illi melius optigit qui perdidit; tuom esse nihilo magis oportet uidulum. GR. isto tu pauper es quom nimi' sancte piu's.	5
1235	DA. o Gripe, Gripe, in aetate hominum plurumae fiunt trasennae, ubi decipiuntur dolis. atque edepol in eas plerumque esca imponitur: quam si quis auidus poscit escam auariter,	10

nanu add. Fleckeisen post Camerarium 1222 omnia cod.: corr. Camerarius 1229 danunt (cum suprascr. gloss. dant) cod. ui vid. (aliter Leo 'scriptura duplex, di dant boni et diui danunt') 1232 melius illi cod.: trai. Bentley

decipitur in trasenna auaritia sua.

diutine uti bene licet partum bene.

1240

ill' qui consulte, docte atque astute cauet,

25

30

35

mihi istaéc uidetur praeda praedatum irier, ut cum maiore dote abeat quam aduenerit. egone ut quod ad me adlatum esse alienum sciam celem? minime istuc faciet noster Daemones. 1245 semper cauere hoc sapientis aequissumumst ne conscii sint ipsi malefici suis servis ego mihi conlusimi nil moror ullum lucrum." GR. spectaui ego pridem comicos ad istúnc modum sanienter dicta dicere, atque is plaudier, 1250 quom illos sapientis mores monstrabant poplo: sed quom inde suam quisque ibant diuorsi domum. nullus erat illo pacto ut illi iusserant. DA. abi intro, ne molestu's, linguae tempera. ego tibi daturus nihil sum, ne tu frustra sis. 1255 GR. at ego deos quaéso ut, quidquid in illo uidulost, si aurum, si argentum est, omne id ut fiat cinis. Da. illuc est quod nos nequam seruis utimur. nam illic cum seruo si quo congressus foret, et ipsum sese et illum furti astringeret : 1260 dum praedam habere se censeret, interim praeda ipsus esset, praeda praedam duceret. nunc hinc intro ibo et sacruficabo, postibi iubebo nobis cenam continuo coqui.-

viii PLESIDIPPVS TRACHALIO

PL. Iterum mihi istaec omnia itera, mi anime, mi Trachalio, 1265 mi liberte, mi patrone potius, immo mi pater. repperit patrem Palaestra suom atque matrem? TR. rep

1242, 1243 ire, uti (Hinc) cum (?) Leo 1247 malefici Pylades: maleficiis cod. 1248 mihi conlusim Exon: mihi cum lusi cod.: cogitaveram de nihil conlusi 1251 monstrabat cod.: corr. Pylades poplo (populo) Ital.: potio cod. 1252 vel ind' 1254 molestus (sc. sis) alii 1259 an conseruo? 1260 forti cod. 1266 immo potius cod.: trai. Reiz, Specht 'de immo particula' p. 49

PL.	et popularis	est?	TR.	opino.	PL.	et	nuptura	est	mi?
							TR.	susp	icor.

PL. censen hodie despondebit eam mi, quaeso? TR. 5 censeo.

1270 PL. quid? patri etiam gratulabor quom illam inuenit? Tr. censeo.

Pl. quid matri eiius? Tr. censeo. Pl. quid ergo censes? Tr. quod rogas

censeo. Pl. dic ergo quanti censes? Tr. egone? censeo. Pl. adsum equidem, ne censionem semper facias. Tr. censeo.

PL. quid si curram? TR. censeo. PL. an sic potius 10 placide? TR. censeo.

1275 PL. etiamne eam adueniéns salutem? TR. censeó. PL. etiam patrem?

TR. censeo. PL. post eiius matrem? TR. censeo. PL. quid postea?

etiamne adueniens complectar eius patrem? Tr. non censeo.

PL. quid matrem? Tr. non censeo. PL. quid eampse illam? Tr. non censeo.

PL. perii! dilectum dimisit. nunc non censet quom uolo. 15
1280 TR. sanus non es. sequere.—PL. duc me, mi patrone, quo
lubet.—

ACTVS V

LABRAX

V. i

Quis me est mortalis miserior qui uiuat alter hodie, quem ad recuperatores modo damnauit Plesidippus? abiudicata a me modo est Palaestra. perditus sum. nam lenones ex Gaudio credo esse procreatos,

1268 opinor cod. mi nuptura est P^{CD} 1276 quid postea? Trachalioni continuat Seyffert 1281 mortalium cod.: corr. Bentley, nam mortalium miserior displicet

5 ita omnés mortales, si quid est mali lenoni, gaudent. 1285 nunc alteram illam quae mea est uisam huc in Veneris fanum, saltem ut eam abducam, de bonis quod restat reliquiarum.

ii GRIPVS LABRAX

GR. Numquam edepol hodie ad uesperum Gripum inspicietis uiuom

nisi uidulus mihi redditur. La. perii quom mentionem fieri audio usquam uiduli: (est) quasi palo pectus tundat. Gr. istic scelestus liber est: ego qui in mari prehendi 5 rete atque excepi uidulum, ei darei negatis quicquam.

LA. pro di inmortales! suo mihi hic sermone arrexit auris. GR. cubitum hercle longis litteris signabo iam usquequaque, si quis perdiderit uidulum cum auro atque argento multo, ad Gripum ut ueniat. non feretis istum, ut postulatis.

10 La. meum hercle illic homo uidulum scit quí habet, ut ego opinor.

adeundus mihi illic est homo. di, quaeso, subuenite.

GR. quid me intro reuocas? hoc uolo hic ante ostium extergere.

nam hoc quidem pol e robiginé, non est e ferro factum, ita quanto magis extergeo rutilum, atque tenuius fit.

15 nam quidem hoc uenenatumst uerúm: ita in manibus consenescit.

LA. adulescens, salue. GR. di te ament cum inraso capite.

LA. quid fit?

GR. uerum extergetur. LA. ut uales? GR. quid tu? num medicus, quaeso, es?

1290 est addidi palus pectus tundit Ussing: lacunam sign.
Scyffert (scil. 'cor tam vehementer salit') 1292 dare Ital. 1296
agripum cod. (pro aggr., i.e. ad Gr.; i. 4) 1297 vel opino
1300 non efero factum est cod.: trai. Bothe 1301 quanti cod.:
corr. Pius vel sic distingue extergeo, rutilum atque t. f. 1302
nam hoc idem B²: nam hoc quidem Bothe: num quid hoc Francken,
fort. recte 1304 LA, ut Ital.: aut cod.

- 1305 La. immo edepol una littera plus sum quam medicus. Gr. tum tu
 - mendicus es? I.A. tetigisti acu. Gr. uidetur digna forma. sed quid tibi est? LA. hac proxuma nocte in mari (mi) et 20 alii
 - confracta est nauis, perdidi quidquid erat miser ibi omne.

 Gr. quid perdidisti? La. uidulum cum auro atque argento
 multo.
- 1310 GR. ecquid meministi in uidulo qui periit quid ibi infuerit?

 LA. quid refert, qui periit? GR. tamen—LA. sine hoc,
 áliud fabulemur.
 - Gr. quid si ego sciam qui inuenerit? uolo ex te scire 25 signa.
 - La. nummi octingenti | aurei in marsuppio infuerunt, praeterea centum minaria Philippea in pascéolo sorsus.
- di hómines respiciunt: bené ego hinc praedatus ibo.

 profecto est huiius uidulus. perge alia tu expedire.

 LA. talentum argenti commodum magnum inerit in crumina.
- praeterea sinus, cantharús, epichysis, gaulus, cyathus.

 1320 Gr. papae! diuitias tu quidém habuisti luculentas.

 La. miserum istuc uerbum et pessumum est, 'habuisse' et
 - GR. quid dare uelis qui istaec tibi inuestiget indicetque? 35 eloquere propere celeriter. LA. nummos trecentos. GR. tricas.

contra facta cod. (iv. 3)

1310 ibi infuerit Bentley: infuere tibi cod.

1311 sine Spengel (qui totum versum Labraci dat.): sine ocd.: fort. sino

1313 oct. nummi Benoist

2011 auri (probi) in Seyffert

1314 minaria Leo: mna cod.: denaria codd. Nonii 151

denaria codd. Nonii 151

Philippa Seyffert

1316 vel dei vel diui di me omnes Weise

1318 inerat Ital.

1319 epichisis cantharus cod.: trai. Pylades

1320 parae cod. (R pro P)

1321 miserum [quidem] istuc B vel

**		
LA.	quadrigentos. GR. tramas putidas. LA. quingentos.	
	Gr. cassam glandem.	
LA.	sescentos. Gr. curculiunculos minutos fabulare.	1325
LA.	dabo séptingentos. GR. os calet tibi, nunc id frige-	
	factas.	
LA.	mille dabo nummum. GR. somnias. LA. nihil addo.	
	GR. abi igitur. LA. audi:	
si h	ercle abiero hinc, hic non ero. uin centum et mille?	
	Gr. dormis.	
LA.	eloquere quantum postules. Gr. quo nihil inuitus	

addas: talentum magnum. non potest triobolum hinc abesse.

proin tu uel aias uel neges. La. quid istíc? necessum est, uideo:

45 dabitur talentum. GR. accede dum huc: Venus haec uolo adroget te.

La. quod tibi lubet id mi impera. Gr. tange aram hanc Veneris. La. tango.

GR. per Venerem hanc iurandum est tibi. LA. quid iurem?
GR. quod iubebo.

LA. praei uérbis quiduis. [id] quod domi est, numquam 1335 ulli supplicabo.

GR. tene aram hanc. LA. teneo. GR. deiera te mi argentum daturum

50 eodem die, 〈tui〉 uídulí ubi sis potitus. La. fiat. Gr. Venu' Cyrenensis, testem te testor mihi, si uidulum illum quém ego in naui perdidi cum auro atque argento saluom inuestigauero isque in potestatem meam peruenerit.

1340

1326 nunc id frigefactas Camerarius et Valla: nungit frigide (frigede sequente ras. 4-5 litt. B) factas cod. 1327, 1328 vel LA. nihil . . . igitur. GR. audi . . . ero 1333 impera Ital.: imperat cod. 1335 praei Merula: prae cod. id del. Bentley metri causa numqui B uili cod. 1337 tui add. Seyffert 1338 sqq. Labraci continuant alii 1340 cum Ital.: quam cod. (fro quom, i. e. cum?)

	tum ego huic Gripo, inquito et me tangito—	55
	La. tum ego huïc Gripo (dico, Venus, ut tu audias)	
	talentum argenti magnum continuo dabo.	
1345	Gr. +si+ fraudassis, dic ut te in quaestu tuo	
	Venus eradicet, caput atque aetatem tuam.	
	tecum hoc habeto tamen, ubi iuraueris.	60
	La. illaec aduorsum si quid peccasso, Venus,	
	ueneror te ut omnes miseri lenones sient.	
1350	Gr. tamen fíet, etsi tu fidem seruaueris.	
	tu hic opperire, iam ego faxo exibit senex;	
	eum tú continuo uidulum reposcito.—	65
	La. si maxume mi illum reddiderit uidulum,	
	non ego illic hodie debeo triobolum.	
1355	meus arbitratust lingua quod iuret mea.	
	sed conticiscam: eccum exit et ducit senem.	

GRIPVS DAEMONES LABRAX

iii

Gr. Sequere hac. DA. ubi istic lenost? Gr. heus tu, ém tibi! hic habet uidulum.

Da. habeo et fateor esse apud me, et, si tuos est, habeas tibi. omnia, ut quidquid †infuere†, ita salua sistentur tibi.

1360 tene, si tuost. La. o di inmortales! meus est. salue, uidule.

Da. tuo'ne est? La. rogitas? si quidem hercle Ioui' fuit, 5 meus est tamen.

Da. omnia insunt salua; una istinc cistella excepta est modo

cum crepundiis, quibu'cum hodie filiam inueni meam.

1342 (tum ego huic—) GR. tum ego huic Schoell [dico] inquito P^{CD} (cf. v. 1343; iv. 3) 1343 vel sic distingue huïc (Gripo dico, etc.) 1345 (sed) si Bothe: si (quid) Seyffert: fort. (si—) GR. si vix ted quaesitu Fay 1347 ubi] utut Mueller (Rhein. Mus. 54, 535) 1348 illa egat uorsum cod. 1355 lingua Ital.: ungua cod. 1357 leno et cod.: corr. Camerarius 1359 quicque Reiz infuit Fleckeisen 1363 quibus (del. cum) Fleckeisen

La. quam? Da. tua quae fuit Palaestra, ea filia inuentast

La. bene mehercle factum est. quom istaec res tibi ex 1365 sententia

10 pulchre euenit, gaudeo. Da. istuc facile non credo tibi. La. immo hercle, ut scias gaudere me, mihi triobolum ob eam ne duis, condono te. Da. benigne edepol facis. La. immo tu quidem hercle uero. Gr. heús tu! iám habes midulum.

La. habeo. Gr. propera. La. quid properabo? Gr. 1370 reddere argentum mihi.

15 LA. neque edepol tibi do neque quicquam debeo. Gr. quae haec factio est?

non debes? La. non hercle uero. Gr. non tu iuratus mihi es?

La. iuratus sum et nunc iurabo, si quid uoluptati est mihi:

ius iurandum rei seruandae, non perdendae conditum est. GR. cedo sis mihi talentum magnum argenti, peiiurissume. 1375 20 DA. Gripe, quod tu istum talentum poscis? GR. iuratust

dare. La. lubet iurare. tun meo póntifex peiiurio es? Da. qua pro re argentum promisit hic tibi? GR. si uidulum hunc redegissem in potestatem eiius, iuratust dare mihi talentum magnum argenti. La. cedo quicum habeam 1380

iudicem,

25 ni dolo malo instipulatus sis siue etiamdum siem quinque et uiginti annos natus. GR. habe cum hóc. LA. aliost opus.

1369 habes Pylades: habeas cod. 1365 hercle B es cod. 1374 rei reseruandae PCD 1375 periurissime Ital.: periturissime cod. ('i. e. peiiurissime sup. scr. r' Leo) 1377 tum cod. 1379 iuratus cod. 1381 siue codd. Prisciani 1, 388: niue cod. (haud) siem Acidalius 1382 annos natus codd. Prisciani: natus annos cod. alienost Brix Da. iám ab istoc auferre haud ausim, si istunc condemnauero.

promisistin huic argentum? La. fateor. Da. quod seruo

promisistin huic argentum? La. fateor. Da. quod seruo (meo)

1385 promisisti meum esse oportet, ne tu, leno, postules
te hic fide lenonia uti: non potes. GR. iam te ratu's
nactum hominem quem defrudares? dandum huc argentum est probum:

id ego continuo huic dabo adeo mé ut hic emittat manu.

Da. quando ergo erga te benignus (ego) fui atque opera

mea

1390 haec tibi sunt seruata—Gr. immo hercle mea, ne tu dicas tua.

DA. (si sapies, tacebis) tum te mihi benigne itidem addecet 35 bene merenti bene referre gratiam. LA. nemp' pro meo iure oras? DA. mirum quin tuom ius meo periclo aps te expetam.

GR. saluos sum, leno labascit, libertas portenditur.

1395 DA. uidulum istunc ille inuenit, illud mancupium meum est;

ego tibi hunc porro seruaui cum magna pecunia.

La. gratiam habeo et de talento nulla caussa est quin feras, quod isti sum iuratus. Gr. heus tu! mihi dato ergo, si sapis.

DA. tacen an non? GR. tu meam rem simulas agere, tibi mu(nis uiam).

1400 non hercle istoc me interuortes, si aliam praedam perdidi.

1383 haud (haut) ausim scripsi dubitanter: aut sim cod.: haut potis sim Leo 1384 promisisti cod.: corr. Reiz fateor Ital.: inteor cod. meo add. Pylades 1385 promisti PCD 1386 fidelenon lauti cod. 1387 defraudandum corr. -dares cod. ut vid. huic PCD (cf. ad 1409) 1383 vel med 1389 te benignus Camerarius: tibenignus cod. ut vid. ego Guietus: om. cod. (perperam script. ergo, tum deletum?) 1391 benione itidem addem cod.: corr. Ital. 1392 referre Lambinus: ferre cod. 1395 istunc Dousa: istic cod. 1399 tum meam re cod.: corr. Fleckeisen mu(nis uiam) Koch (cf. ii. 5)

45 DA. uapulabis uerbum si addes isto unum. GR. uel hercle énica,

non tacebo umquam alio pacto nisi talento comprimor.

La. tibi operam hicquidem dat. tace. Da. concede hoc tu, leno. La. licet.

Gr. palam age, nolo ego murmurillum neque susurrum fieri.

Da. dic mihi quanti illam emisti tuam alteram mulierculam, 1405 50 Ampeliscam? La. mille nummum denumeraui. Da. uin tibi

condicionem luculentam ferre me? La. sane uolo.

DA. diuiduom talentum faciam. LA. bene facis. DA. pro illa altera,

libera ut sit, dimidium tibi sume, dimidium huc cedo.

La. maxume. Da. pro illo dimidio ego Gripum emittam 1410 manu.

55 quem propter tu uidulum et ego gnatam inueni. La. bene facis,

gratiam habeo magnam. Gr. quam mox mi argentum ergo redditur?

DA. res soluta est, Gripe. ego habeo. GR. át ego mé hercle mauolo.

Da. nihil hercle hic tibi est, né tu speres. iuris iurandi uolo

gratiam facias. Gr. perii hercle! nisi me suspendo occidi. 1415 60 numquam hercle iterum defrudabis me quidem post hunc diem.

Da. hic hodie cenato, leno. La. fiat, condicio placet.

Da. sequimini intro. spectatores, uos quoque ad cenam uocem,

1401 addes Ital.: adde cod.: addis Leo unum istuc (-tuc cod.)
Reiz 1403 tace Guietus: tacebo codd. (fort. pro Gr. taceo;
v, p. 78) 1404 ego codd. Nonii 142: om. cod. 1408 facis Ital.:
facias cod. 1409 huic P^{CD} (cf. ad 1387) 1413 hercle at
ego me cod.: trai. Studemund 1415 facias Ital.: faciam cod.

ni daturus nihil sim neque sit quicquam pollucti domi,

1420 niue adeo uocatos credam uos esse ad cenam foras.

uerum si uoletis plausum fabulae huic clarum dare,

comissatum omnes uenitote ad me ad annos sedecim.

uos hic hodie cenatote ambo. La. Gr. fiat. Da. plausum

date.

1419 nihil sum PCD 1423 secl. Weise FRAGMENTA

Diomedes p. 380 Plautus., in Rudente: aullas abstulas Rufinus p. 561 Sisenna in Rudente — 'latronem producit metri causa'

25

STICHVS

⟨T. MACCI PLAVTI STICHVS⟩
GRAECA ADELPHOE MENANDRV
ACTA LVDIS PLEBEIS
CN. BAEBIO C. TERENTIO AED. PL.
⟨EGIT⟩

T. PVBLILIVS PELLIO (MODOS FECIT) MARCIPOR OPPII

5

IO

TIBIIS SARRANIS TOTAM

C. SVLPICIO C. AVRELIO COS.

Didascaliam om. P: quae interciderunt (minio scripta, ut vid.) in A, suppl. Ritschl

ARGVMENTVM I

ARGVMENTVM II

Senex castigat filias quod eae viros
Tam perseverent peregrinantis pauperes
Ita sustinere fratres neque relinquere;
Contraque verbis delenitur commodis
Habere ut sineret quos semel nactae forent.
Viri reveniunt opibus aucti trans mare;
Suam quisque retinet ac Sticho ludus datur.

Arg. I habet A, non P Arg. II habet P, non A 7 retinat cod. ut vid.: retinent Opitz

5

5

PERSONAE

Panegyris (Philumena) vxor Epignomi
Pamphila vxor Pamphilippi
Antipho Senex
Gelasimus Parasitus
Crocotium Ancilla
Pinacium Puer
Epignomus
Pamphilippus
Fratres
Stichus
Sa[n]garinus
Stephanium Ancilla

SCAENA ATHENIS

Panegyris in tit. scaenae II. ii in A et in textu (vv. 247, 331) in codd. : Philumena (quod retractatoris esse potest) in tit. scaenae I. i in A

PAMPHILA in tit. scaenarum in A. Illud PINACIVM (DIN.) quod in ceteris MSS, occurrit ex v. 284 et fortasse aliis versibus prave intellectis ortum videtur

SANGARINVS] vid. ad v. 644 (cf. K. Schmidt, Herm. 37, 205)

ACTVS I

	I ANEGIRIS I AMPHILA	1.
	Pan. Credo ego miseram	
Ia	fuisse Penelopam,	
	soror, suo ex animo,	
2 ^a	quae tam diu uidua	
	uiro suo caruit ;	5
3ª		
	de nostris factis noscimus, quarum uiri hinc ápsunt,	
5	quorumque nos negotiis apsentum, ita ut aequom est,	
	sollicitae noctes et dies, soror, sumu' semper.	
	Pam. nostrum officium	10
7ª	nos facere aequomst	
	neque id magi' facimus	
8a	quam nos monet píetas.	
	sed hic, soror, adsidedum: multa uolo tecum	
10	loqui de re uiri.	15
Oa	Pan. saluene, amabo?	
	PAM. spero quidem et uolo; sed hoc, soror, crúcior	
	patrem tuom meumque adeo, unice qui únus	
	ciuibus ex omnibus probus perhibetur,	
	eum nunc inprobi uiri officio uti,	20
15	uiris qui tantas apsentibu' nostris	
	facit iniurias inmerito	
	nosque ab eis abducere uolt.	
	haec res uitae me, soror, saturant,	
	5 corumque Seyffert, Ussing ut est acqum (om. ita) P 8 v	el
	mage q s. h. mea soror adsidum P II equidem A	

25	haec mi diuidiae et senio sunt.	
	Pan. ne lacruma, soror, neu tuo id animo	20
	fac quod tibi tuos pater facere minatur:	
	spes est eum melius facturum.	
	noui ego illum : ioculo istaec dicit,	
30	neque ille sibi mereat Persarum	
	montis, qui esse aurei perhibentur,	25
	ut istuc faciat quod tu metuis.	
	tamen si faciat, minime irasci	
	decet neque id inmerito eueniet.	
35	nam uiri nostri domo ut abierunt	
	hic tertius annus—PAM. ita ut memoras.	30
	Pan. quom ipsi interea uiuant, ualeant,	
	ubi sint, quid agant, ecquid agant	
	neque participant nos neque redeunt.	
40	PAM. an id doles, soror, quia illi suom officium	34
	non colunt, quom tu tuom facis? PAN. ita pol.	
	PAM. tace sis, caue sis audiam ego istuc	
	posthac ex te. PAN. nam quid iam?	
	Pam. quia pol meo animo omnis sapientis	
45	*	40
	quam ob rem ego te hoc, soror, tam etsi es maior,	
	moneo ut tuom memineris officium:	
	etsi illi inprobi sint atque aliter	
	nos faciant quam aequomst, tam pol,	
50	ne quid magi' sit, omnibus obnixe opibus	45
	nostrum officium meminisse decet.	
	PAN. placet: taceo. PAM. at memineris facito.	
	[PAN. nolo ego, soror, me credi esse inmemorem uiri,	
	20 ne] neu P 21 tuos del. Bothe, ut dimeter anapaest. fiat vix minat 27 tametsi A 30 tertiust $Ritschl$ 36 coeunt A tu om. P 37, 38 inverso ordine A 38 [caue] posthac P (ii. 2) qui P (corr. D) 41 soror ego hoc te A 44 tamen P 45 vel mage sit] simus P supplet simus P cincupa illis, nos hic) Leo 47 placet? PAN. taceo A , ut vid. 48-57 om. A ; ad scaenam quae cantico substitueretur rettuit $Ritschl$	

	neque ille éos honores mihi quos habuit perdidit;	
50	nam pol mihi grata acceptaque huiust benignitas.	55
	et me quidem haec condicio nunc non paenitet	
	neque est qur studeam has nuptias mutarier;	
	uerum postremo in patri' potestate est situm :	
	faciendum id nobis quod parentes imperant.	
55	PAM. scio atque in cogitando maerore augeor,	60
	nam propemodum iam ostendit suam sententiam.	
	PAN. igitur quaeramus nobis quid facto usu' sit.]	

ANTIPHO PANEGYRIS PAMPHILA ii An. Qui manet ut moneatur semper seruos homo officium

suom

nec uoluntáte id facere meminit, seruos is habitu hau probust.

60 uos meministis quotcalendis petere demensum cibum:
qui minu' meministis quod opus sit facto facere in aedibus?
iam quidem in súo quicque loco nisi erit mihi situm supel-5
léctilis,

quom ego reuortar, uos monumentis commonefáciam bubulis.

non homines habitare mecum mi hic uidentur, sed sues.
65 facite sultis nitidae ut aedes meae sint, quom redeam domum.
iam ego domi adero: ad meam maiorem filiam inuiso modo;
si quis me quaeret, ind' uocatote aliqui; aut iam egomet 10
hic ero.

Pam. quid agimus, soror, si óffirmabit pater aduorsum nos?

Pan. pati

nos oportet quod ille faciat, quoius potestas plus potest.

50 mihi pol B eiust Bach 52 cur non studeam cod.: non del. Guietus: cur nunc st. Ital. 57 facio cod. (corr. D) 58 manet] moneat A 62 quique P^{CD} 64 mi hic] mihi A 66 modo] domum P 67 $vix\ troch$. $(cum\ siqui')$ 68 offirmauit A

exorando, haud aduorsando sumendam operam censeo: 70 gratiam per si petimus, spero ab eo ímpetrassere;

15 aduorsari sine dedecore et scelere summo hau possumus, neque equidem id factura neque tu ut facias consilium dabo,

uerum ut exoremus. noui ego nostros: exorabilest.

An. principium ego quo pacto cum illis occipiam, id ratio-75
cinor:

utrum ego perplexim lacessam oratione ad hunc modum, 20 quasi numquam quicquam adeo adsimulem, an quasi quid indaudiuerim

eas in se meruisse culpam: an potius temptem leniter an minaciter. scio litis fore (ego meas noui optume) si manere hic sese malint potius quam alio nubere. 80 non faciam. quid mihi opust decurso aetatis spatio cum eis 25 gerere bellum, quom nil quam ob rem id faciam meruisse arbitror?

minime, nolo turbas, sed hoc mihi optumum factu arbitror: sic faciam: adsimulabo quasi quam culpam in sese admiserint.

perplexabiliter earum hodie perpauefáciam pectora; 85 postid agam igitur deinde ut animus meus erit, faciam palam.

30 multa scio faciunda uerba. ibo intro. sed apertast foris.

Pam. certo enim mihi paternae uocis sonitus auris accidit.

70-83 sic collocat P, 80-3, 75-9, 70-4
71 per] a patre P (vii, p. 99): per postpositum (cf. parumper) tuetur Leo (Nachr. Gott. Ges. 1895, p. 418) petimus an petemus incert. A 72 aduorsari sine] aduersariis in P 73 equidem id factura Brix: equidem is cert. A 75 cum illis] illi A (pro illic?): cum is illi Havet (Rev. Phil. 28, 271) 76 orationem cod. Charisii 213, codd. Nonii 515
77 q. in eas simulem P an quasi quid] quasi nihil P 79 litus (?litiis) A 81 vel mi meis Loman 82 quom] quam A id om. P 84 adsemulabo B quam Ritschl: quom A: aliquam P se A 86 versus vix ferendus post id i. (del. agam) Ritschl: postidea i. Bergk an $\{ut\}$ f.? patam P 87 mulpa A

PAN. is est ecastor. ferre aduorsum homini occupemus osculum.

90 PAM. salue, mi pater. An. et uos ambae. ilico agite adsidite.

PAM. osculum—An. sat est ósculi mihi uostri. PAN. quí, amabo, pater?

An. quia ita meae animae salsura euenit. Pam. adside 35 hic, pater.

An. non sedeo isti, uos sedete; ego sedero in subsellio.

Pan. mane, puluinum—An. bene procuras. mihi sati' sic
fultumst. sede.

95 Pam. sine, pater. An. quid opust? Pan. opust. An. mórem tibi geram. atque hoc est satis.

PAM. numquam enim nimi' curare possunt suom parentem filiae.

quem aequiust nós potiorem habere quam te? postidea, 40 pater,

uiros nostros, quibus tu uoluisti esse nos mátres familias.

An. bonas ut aequomst facere facitis, quom tamen apsentis
uiros

100 perinde habetis quasi praesentes sient. Pam. pudicitiast, pater,

eos nos magnuficare qui nos socias sumpserunt sibi.

An. num quis hic ést alienus nostris dictis auceps auribus? 45

Pan. nullus praeter nosque teque. An. uostrum animum

adhiberi uolo;

nám ego ad uos nunc inperitus rerum et morum mulierum 105 discipulus uenio ad magistras : quibu' matronas moribus

89 hominem P 90 ilico agite [istic] A (? iv. 2) 91 qui am(a) bo mi pater cod. Festi 197 93 vel istic (ita codd.) sedero] sedere A 94 vel sic distingue mane puluinum vel sat P_{AN} . (vel P_{AM} .) sede A: mihi P 95 atqui alii hic A 97 quem] qum P 98 vel ess' tu nos uoluisti esse Ritschl 100 proinde A: de perínde cf. Journ. Phil. 21, 210 quas P (corr. D^2) 101 eos nos] enos P quis P. (corr. D) 103 te qui P

quae optumae sunt esse oportet? sed utraque ut dicat mihi. 50 PAM. quid istuc est quod huc éxquisitum mulierum mores uenis?

An. pol ego uxorem quaero, postquam uostra mater mortuast.

PAM. facile inuenies et peiorem et peius moratam, pater, quam illa fuit: meliorem neque tu reperies neque sol uidet. 110 An. at ego ex te exquiro atque ex istac tua sorore. PAM. edepol, pater,

55 scio ut oportet esse : si sint—ita ut ego aequom censeo.

An. uolo scire ergo ut aequom censes. Pam. ut, per urbem quom ambulent,

omnibus os opturent, ne quis merito male dicat sibi.

An. dic uicissim nunciam tu. Pan. quid uis tibi dicam, 115

pater?

An. ubi facillime spectatur mulier quae ingenio est bono?
60 Pan. quoi male faciundi est potestas, quae ne id faciat
temperat.

An. hau male istúc! agetu altera, utra siet condicio pensior uirginemne an uiduam habere? Pam. quanta mea sapientiast,

ex malis multis malum quod minimumst, id minimest 120

An. qui potis est mulier uitare uitiis? Pam. ut cottidie 65 pridie caueat ne faciat quod pigeat postridie.

An. quae tibi mulier uidetur multo sapientissuma?

Pan. quae tamen, quom res secundae sunt, se poterit gnoscere,

scere,

et illa quae aequo animo patietur sibi esse peius quam fuit. 125

106 oporteto A vix sëdutraque (ut Umbrice seipodruhpei 'utroque') 110 uidet sol P 117 faciat id P 118 age tu dic alt(e) ra utrast (sit codd.) Mueller condicior P 119 uirginem an P: uirginemne (om. an) A meas P 120 minimest] minimum est P 121 potest P: potus ṛṣṣṭ A 124 vel PAM. cognoscere A

An. edepol uos lepide temptaui uostrumque ingenium ingeni.

sed hoc est quod ad uos uenio quodque esse ambas con- 70 uentas uolo:

mi auctores ita sunt amici, ut nos hinc abducam domum. Pam. at enim nos quarum res agitur aliter auctores sumus.

130 nam aut olim, nisi tibi placebant, non datas oportuit
aut nunc non aequomst abduci, pater, illisce apsentibus.
An. uosne ego patiar cum mendicis nuptas me uiuo uiris? 75
Pam. placet ille meus mihi mendicus: suo' rex reginae
placet.

idem animust in paupertate qui olim in diuitiis fuit:

PAM. non tu me argento dedisti, opinor, nuptum, sed uiro.

AN. quid illos exspectatis qui abhinc iam abierunt triennium? 80 quin uos capitis condicionem ex pessuma primariam?

PAN. stultitiast, pater, uenatum ducere inuitas canes.

140 hostis est uxor inuita quae ad uirum nuptum datur.

An. certumne est neutram uostrarum persequi imperium patris?

Pan. persequimur, nam quo dedisti nuptum abire nolumus. 85 An. bene ualete. ibo atque amicis uostra consilia eloquar. Pan. probiores credo arbitrabunt, si probis narraueris.

145 An. curate igitur familiarem rem ut potestis optume.

PAN. nunc places, quom recte monstras; nunc tibi auscultabimus.

nunc, soror, abeamus intro. Pam. ímmo interuisam domum. 90 si a uiro tibi forte ueniet nuntius, facito ut sciam.—
Pan. neque ego te celabo neque tu me celassis quod scias.

133 mihi meus A mendicis P(cf.v.132) 136 me tu P vel opino 140 ad uirum] uiro A (quod retractatoris esse credo, ad uirum Plauti) 144 credo] uero Nonius 470 (citatio neglegens) 145 qurate B PAN. opt. Lange 146 placet P auscultauimus A 149 scies P

TO

15

eho, Crocotium, i, parasitum Gelasimum huc arcessito, 150 tecum adduce; nam illum ecastor mittere ad portum uolo, 95 si quae forte ex Asia nauis héri aut hódie uenerit. nam dies totos apud portum seruos unus adsidet; sed tamen uolo interuisi. propera atque actutum redi.— CROCOTIVM iii GELASIMVS GE. Famem ego fuisse suspicor matrem mihi, 155 nam postquam natus sum satur numquam fui. neque quisquam melius referet matri gratiam quam ego meae matri refero-ínuitissumus. I 57ª [neque rettulit quam ego refero meae matri Fami.] 5

nam illa me in áluo menses gestauit decem,
at ego illam in aluo gesto plus annos decem.
atque illa puerum me gestauit paruolum,
quo minu' laboris cepisse illam existumo:

ego non pauxillulam in utero gesto famem,
uerum hercle multo maxumam et grauissumam;
uteri dolores mi oboriunt cottidie,
sed matrem parere nequeo nec quid agam scio.
†auditaui saepe hoc uolgo dicier†

solere elephantum grauidam perpetuos decem esse annos; eius ex semine haec certost fames,

150 i om. A hic A 152 heri aut] noctu hoc Mueller (Rhein. Mus. 54, 536) 154 atque om. P 155 ego om. P suspicor fuisse A 156-78 neque quisquam melius referet matri gratiam | Quam ego meae matri refero inuitissimus A: quam ego matri meae refero inuitissimus. | Neque rettulit quam ego refero meae matri fami P (scil. varia lectio versus 158 marginalis versum 157 eiecit) (cf. Cherisius 55 'Plautus in Sticho fami datiuo casu') 159 vel illaec me illa Pylades 162 illam cepisst P (T pro E) 163 [at] ego P (iv. 2) non] nunc A gestor amem P 165, 166 inter v. 160 et 161 positi A 165 ut teri didolores P oboriuntur codd., sed dolores mi displicet quot dies Goetz 166 nec quid agam scio] nescio quomodo P 167 auditaui A: audiui (PCD) vel aut diui (B) cod.: (atque) aud. Leo: fort. auditauine (i. e. nonne aud.), sed vide ne ex glossa audiui saepe pro auditaui error ortus sit 169 hac P

170	nam iam compluris annos utero haeret meo.	
	nunc si ridiculum hominem quaerat quispiam,	
	uenalis ego sum cum ornamentis omnibus;	
	inanimentis explementum quaerito.	20
	Gelasimo nomen mi indidit paruo pater,	
175	(propter pauperiem hoc adeo nomen repperi)	
	quia ind' iám a pusillo puero ridiculus fui,	
	eo quía paupertas fecit ridiculus forem;	
	nam illa artis omnis perdocet, ubi quem attigit.	25
	per annónam caram dixit me natum pater:	
180	propterea, credo, nunc essurio acrius.	
	sed generi nostro haec redditast benignitas:	
	nulli negare soleo, siqui' me essum uocat.	
	oratio una interiit hominum pessume,	30
	atque optuma hercle meo animo et scitissuma,	
185	qua ante utebantur: 'ueni illo ad cenam, sic face,	
	promitte uero, ne grauare. est commodum?	
	uolo inquam fieri, non amittam quin eas.'	
	nunc reppererunt iam ei uerbo uicarium	35
	(nihili quidem hercle uerbumst ac uilissumum):	
190	'uocem te ad cenam nisi egomet cenem foris.'	
	ei hercle ego uerbo lumbos diffractos uelim,	
	ni uere perierit, si cenassit domi.	
	haec uerba subigunt med ut mores barbaros	40
	discam atque ut faciam praeconis compendium	
195	itaque auctionem praedicem ipse ut uenditem.	

171 h. queret P: quaeret hominem Bentley

173 exiplementum

(B) vel explementum (exi sup. P^{CD}) P175-6 inverso ordine

Acidalius

175 retractatoris esse potest, neque in v. sequenti illud inde

iam a Plautum redolet

paupertem Prepperit A176 pausi illo P(p pro pausillo) (cf. ad Truc. 940)

178 omnis artes P180 essurio

(eo) Mueller

182 nullis Aessum me P: essum(del. me) Bothe

(cum si qui), nam siqui' displicet

186 promitto P188 iam om. P189 nihil Puerbumet A: uerbum Paculissimum P191 ego

om. Adefr. codd.

192 ni an ne incert. Adomo P193 me

(ita codd.) uti Bothe

194 praecones P195 uenditem] me ueni item PPLANT. II

CR. hic illést parasitus quem arcessitum missa sum. quae loquitur auscultabo priu' quam conloquar. GE, sed curiosi sunt hic complures mali, 45 alienas res qui curant studio maxumo, quibus ipsis nullast res quam procurent sua: 200 i quando quem auctionem facturum sciunt. adeunt, perquirunt quid siet caussae ilico: alienum aes cogat an pararit praedium, 50 uxorin sit reddenda dos diuortio. eos ómnis tam etsi hercle haud indignos iudico 205 qui multum miseri sint, laborent, nil moror: dicam auctionis caussam, ut damno gaudeant; nam curiosus nemo est quin sit maliuolus. 55 ipsus egomet quam ob rem auctionem praedicem, 208ª damna euenerunt maxuma misero mihi, ita me mancupia miserum adfecerunt male. 210 potationes plurumae demortuae; quot adeo cenae quas defleui mortuae, 60 quot potiones mulsi, quae autem prandia, quae inter continuom perdidi triennium! prae maerore adeo miser atque aegritudine 215 consenui; paene sum famé-emortuos. 65 CR. ridiculus aeque nullus est, quando essurit. GE. nunc auctionem facere decretumst mihi: foras necessumst quidquid habeo uendere. adeste sultis, praeda erit praesentium. 220

197 conloquar] loquor A 198 complures] qui amplures P (?pro quompl., forma antiqua) 200 qua P 201 i] si A 202 quicquid P vel caussai 203 pararait A prandium P 205 eo P iudicio P 206 sunt A 207 am no P 208 om. A, qui eius loco habet vv. 232, 233 suo loco redeuntes (indicium fortasse vv. 208 3 31 omissos esse in altera recensione; vel cf. ii. 6) ipse cod. 213 quae] quod P (i. e. quot) quot aŭtem tuetur Skutsch (Satura Viadrina P. 127) 215 adeo A^1 : maceo A^2 (vix varia lectio maerore maceo, om. prae): deo P 216 prene P demortuos Lindemann: (iam) em. Mueller (Rhein. Mus. 54, 537) 219 necessust A 220 ad sese ultis P (? pro adesse sultis, fort, recte)

230

234-5

240

245

logos ridiculos uendo. áge licemini.	
qui cena poscit? ecqui poscit prandio?	70
(Hercules te amabit)—prandio, cena tibi.	•
ehem, adnuistin? nemo meliores dabit,	
nulli meliores esse parasito sinam.	
uel unctiones Graecas sudatorias	
uendo uel alias malacas, crapularias;	75
cauillátiones, adsentatiunculas	1:
ac peiieratiunculas parasiticas ;	
robiginosam strigilim, ampullam rubidam,	
parasitum inanem quo recondas reliquias.	
haec ueniisse iám opus est quantum potest,	80
uti decumam partem Herculi polluceam.	00
CR. ecastor auctionem hau magni preti!	
adhaesit homini ad infumum uentrem fames.	
adibo ad hominem. GE. quis haec est quae aduorsum	
it mihi?	
Epignomi ancilla haec quidem est Crocotium.	85
CR. Gelasime, salue. GE. non id est nomen mihi.	
CR. certo mecastor id fuit nomen tibi.	
GE. fuit disertim, uerum id usu perdidi:	
nunc Miccotrogus nomine e uero uocor.	
CR. eu ecastor!	90
risi ted hodie multum. GE. quando aut quó in loco?	
CR. hic quom auctionem praedicabas—GE. pessuma,	
eho an audiuisti? CR. te guidem dignissumam.	

221 locos codd. age $\langle age \rangle$ Mueller 222 Quis A 223 herculeisteamaui A: hercle aestimaui Bergk (sed cf. Amer. Journ. Phil. 21, 37) 225 retractatori ascribit Guietus nullis P parasitos codd.: corr. Dousa 226 iunctiones A 227 uendo om. P lalias Bergk 229 ad A 232, 233 cf. ad 208² 23² haec euenisse vel haec uenisse A opus vel pus A (tempus A²; vix varia lectio tempus, om. iam) 234, 235 ecmaior A $\langle hanc \rangle$ haud (sice PCD)...mi a. u.?) 238 Epignomi ancillast h. q. Ritschl: fort. Epignomi ancillula h. q. c. 241 disertum P 244 vel te (ita codd.) 245 praedicabas pessumam Ritschl 246 eho an] ehon P

IIO

GE. quo nunc is? CR. ad te. GE. quid uenis? CR. Panegyris

rogare iussit ted ut opere maxumo
mecum simitu ut ires ad sese domum.
GE. ego illo mehercle uero eo quantum potest.
iamne exta cocta sunt? quot agnis fecerat?
CR. illa quidem nullum sacruficauit. GE. quo
modo?
quid igitur me uolt? CR. tritici modios decem

rogare, opinor, te uolt? CR. tritici modios decem rogare, opinor, te uolt. GE. mene, ut ab sé[se] petam? CR. immo | ut a uobis mutuom nobis dares. 255 GE. nega esse quod dem nec mihi nec mutuom neque aliud quicquam nisi hoc quod habeo pallium; linguam quoque etiam uendidi datariam. CR. au!

nullan tibi lingua est? GE. quae quidem dicat 'dabo'; 260 uentri reliqui éccam quae dicat 'cedo.'
CR. malum quidem sí uis—GE. haec eadem dicit tibi.

CR. quid nunc? ituru's an non? GE. abi sane domum, iam illo uenturum dicito. propera atque abi.— 264-5 demiror quid illaec me ad se arcessi iusserit, quae numquam iussit me ad se arcessi ante hunc diem postquam uir abiit eiius. miror quid siet: nisi ut periclum fiat uisam quid uelit.

nisi ut periclum fiat uisam quid uelit.
sed eccum Pinacium eiius puerum. hóc uide, 270

satin ut facete, átque ex pictura astitit? ne iste edepol uinum poculo pauxillulo saepe exanclauit submerum scitissume.

ACTVS II

PINACIVM GELASIMVS

II. i

Pi. Mercurius, Ioui' qui nuntius perhibetur, numquam aegue patri

275 suo núntium lepidum attulit quam ego nunc meae erae nuntiabo:

itaque onustum pectus porto laetitia lubentiaque neque lubet nisi gloriosse quicquam proloqui profecto. amoenitates omnium uenerum et uenustatum adfero ripisque superat mi atque abundat pectus laetitia meum.

280 propera, Pinacium, pedes hortare, honesta dicta factis nunc tibi potestas adipiscendist gloriam, laudem, decus eraeque egenti subueni-benefacta maiorum tuomquae misera in exspectatione est Epignomi aduentum uiri. 10 proinde ut decet amat uírum suom, cupide expetit. nunc,

Pinacium.

285 age ut placet, curre ut lubet, caue quémquam flocci feceris, cubitis depulsa de uia, tranquillam concinna uiam; si rex opstabit obuiam, regem ipsum priu' peruortito.

GE. quidnam dicam Pinacium lasciuibundum tam lubentem currere?

288ª

15

271 satin stat A (aeque) atque Fleckeisen ex ut A (pro uti ex?) 275 erae meaeHermann277 iubetA278 uenustatemA280 properaproptereaP281 adipiscendastA282 egenti Merula: genti codd. malorum A benef. . . . tuom secl. Ritschl, Seyffer (Berl. Phil. Woch, 16, 284) (cf. v. 303) vide ne propter homoeoteleuton duo hemistichia exciderint ex codd. 283 in om. P 284 uirum amat Guietus expetit nunc] nunc expedi P 285 cur-287 obstabitor uiam P 288 dicam om. A (iii, 11) rere P 288ª lubenter P

25

30

35

harundinem fert sportulamque et hamulum piscarium.

PI. sed tandem, opinor, aequiust eram mihi esse sup- 290
plicem

atque oratores mittere ad me donaque ex auro et quadrigas qui uehar, nam pedibus ire non queo. ergo †nam† reuortar.

ad me adiri et supplicari egomet mihi aequom censeo. an uero nugas censeas, nihil esse quod ego nunc scio? tantum a portu adporto bonum, tam gaudium grande 295 adfero,

uix ipsa domina hoc, nisi sciat, exoptare ab dis audeat.
nunc ultro id deportem? hau placet neque id uiri officium arbitror.

sic hoc uidetur mihi magis meo cónuenire huic nuntio : aduorsum ueniat, opsecret se ut nuntio hoc impertiam ; secundas fortunas decent superbiae.

sed tandem quom recogito, qui potuit scire haec scire me? non enim possum quin reuortar, quin loquar, quin edissertem

300

eramque ex maerore eximam, bene facta maiorum meum exaugeam atque illam augeam insperato, opportuno modo: contundam facta Talthubi contemnamque omnis nuntios; 305 simulque ad cursuram meditabor me ad ludos Olympios. sed spatium hoc occidit: breuest curriculo; quam me paenitet!

quid hoc? occlusam ianuam uideo. ibo et pultabo fores. aperite atque adproperate, fores facite ut pateant, remouete moram:

289 hamum AP^{CD} 290 vix opino 291 donàmque A 292 ergo iam Ital.: fort. ergon iam (interrogative) vel ergo num $(nam \ A)$ 293 me adire A: me iri P (pro med iri ?) supplicare $(vel \cdot ri) \ A$ vel mi censeo accum P 295 a m, P adfero grande P 296 nesi sc. B (forma antiqua): niscias $(-at?) \ A$ dist P 297 id] hoc P uiri] uero P 298 sic] hic P huic] huc P 299 ueniat] ut ueniat P 302 qui me disser te P 304 ex insperato P modo] domo A: bono Gulielmius (ef. 338 domi pro boni A) 306 vel troch, septenar, ad et me del, Ritschl olimpiae P

310	nimis haec res sine cura geritur. uide quam dudum hic asto et pulto.	
	somnon operam datis? experiar fores an cubiti an pedes plus ualeant.	
	nimi' uellem hae fores erum fugissent, ea caussa ut haberent †manum+;	
	defessus sum pultando.	
	hoc postremumst. uae uobis!	
315	GE. ibo atque hunc compellabo.	
	saluos sis. Pr. et tu salue.	
	GE. iam tu piscator factu's?	4
	Pr. quam pridem non edisti?	
9-20	GE. unde is? quid fers? quid festinas? PI. tua quod nihil	
	refert, ne cures.	
	GE. quid istic inest? PI. quas tu edés colubras. GE.	
	quid tam iracundu's? PI. si in te	
	pudor adsit, non me appelles.	
	GE. possum scire ex te uerum?	5
4-5	Pr. potes: hodie non cenabis.	
	PANEGYRIS GELASIMVS PINACIVM	ii
26ª	PAN. Quisnam, opsecro, hás frangit fores? ubist? tun haec faci'? tun mihi huc hosti' uenis?	
	GE. salue, tuo arcessitu uenio huc. PAN. ean gratia fores	
	ecfringis?	
	GE. tuos inclama, tui delinquont: ego quid me uelles uisebam;	
	•	
	nam me quidem hárum miserebat. Pr. ergo auxilium propere latumst.	5
	310 et pulto $Paneus$: es pulto P : et repulto A 311 an alt .] ac $Loman$ 312 mānum] malum magnum $Hermann$ 314 uae om. P 315 compello P 318 dedisti P 321 istinc est P tui des P in om. A 324, 325 potest P 326 tu mihi A 327 huc om. A 329 vel septenarius me quidem] equidem P : med equidem $Ribbeck$ miserabant A	

L.	1. MACCI ILAVII
	PAN. quisnam hic loquitur tam prope nos? PI. Pina- 33
	cium. Pan. ubi is (e)st?
	Pr. respice ad mé et relinque egentem parasitum, Pane-
	gyris.
	PAN. Pinacium. Pr. istuc indiderunt nomen maiores
	mihi.
	PAN. quid agis? PI. quid agam rogitas? PAN. quidni
	rogitem? Pr. quid mecum est tibi?
0	PAN. mihin fastidis, propudiose? eloquere propere, Pina-
	cium.
	Pi. iube me omittere igitur hos qui retinent. Pan. qui 33
	retinent? Pi. rogas?
	omnia membra lassitudo mihi tenet—Pan. linguam quidem
	sat scio tibi non tenere. Pr. ita celeri curriculo fui
	propere a portu tui honoris caussa. PAN. ecquid adportas

15 PI. nimio †inparti† multo tanta plus quam speras. PAN. salua sum.

PI. at ego perii, quoi medullas lassitudo perbibit. 340 GE. quid ego, quoi misero medullas uentris percepit fames? PAN. ecquem conuenisti? PI. multos. PAN. at uirum? PI. equidem plurumos:

boni?

uerum ex multis nequiorem nullum quám hic est. GE. quo modo?

20 iam dudum | ego ístum patior dicere iniuste mihi.
praeterhac si me inritassis—P1. edepol essuries male.
GE. animum inducam ut istuc uerum te elocutum esse
arbitrer.

331 ad om. P 334 mihi in P: mein Lipsius (secundum morem Plautinum) 337, 338 inverso ordine A 338 prope A domi A 339 nimio inparti] nimiam (vel pa) res A, unde nimio id certe Goetz, Schoell tanto Pius (sed cf. ad Men. 680) 340 medullam P 341 misero cui medullam P, allitteratione non favente percipit A, contra metrum uirum ecquem PI. plurimos P 343 vel quam hīc (adverb.) 344 fort. iamdudumne indignantis patior ego istum Bothe fort. (iniustum) iniuste 345 praeter haec A

PI. munditias uolo fieri. ecferte huc scopas simulque harundinem,

ut operam omnem araneorum perdam et texturam inprobem deiciamque eorum ómnis telas. (GE.) miseri algebunt postea. 25 350 PI. quid? illos itidemne esse censes quasi te cum ueste unica?

cape illas scopas. Ge. capiam. Pr. hoc egomet, tu hoc conuorre. Ge. ego fecero.

Pr. ecquis huc écfert nassiternam cúm aqua? Ge. sine suffragio

populi tamen aedilitatem hicquidem gerit. PI. age tu ocius pinge humum, consperge ante aedis. GE. faciam. PI. 30 factum oportuit.

355 ego hinc araneas de foribus deiciam et de pariete.

GE. edepol rem negotiossam! PAN. quid sit nil etiam scio,
nisi forte hospites uenturi (si) sunt. PI. lectos sternite.

GE. principium placet de lectis. PI. alii ligna caedite,
alii piscis depurgate quos piscator attulit,

35

360 pernam et glandium deicite. GE. hic hercle homo nimium sapit.

Pan. non ecastor, ut ego opinor, satis erae morem geris.
Pi. immo res omnis relictas habeo prae quod tu uelis.
Pan. tum tu igitur, qua caussa missus es ad portum, id expedi.

P1. dicam. postquam me misisti ad portum cum luci semul, 40 365 commodum radiossus sese sol superabat ex mari.

348 operam omnem] operas codd. Nonii 192, fort. recte perdam] tergam codd. Nonii 349 earum P omneis A misera falgebunt P (pro miserae alg.), unde misere a. quidam (-ri vix -re A) 350 illas P itidem esse censes P: eademne censes esse A 351 capellas A ego om. P 354 vel sic distingue pinge, humum consp. finge Bugge: an pinse? 355 araneas an -os incert. A 357 si add. Bothe (uos) l. Weise vix insternite (v. 9, 8) 359 quos ($P^{\rm CD}$) vel quod (B) P(A. n. l) piscatu (-o) rettuli Lipsius: piscator attuli Seyffert 361 ut om. A vel opino 363 id om. P 364 semel A 365 sesse A: esse P(pro sesse, antiqua forma?)

dum percontor portitores, ecquae nauis uenerit	
ex Asia, negant uenisse, conspicatus sum interim	
cercurum, quo ego me maiorem non uidisse censec	),

45 in portum uento secundo, uelo passo peruenit.
alius alium percontamur: 'quoiast nauis? quid uehit?' 370
interibi Epignomum conspicio tuom uirum et seruom
Stichum.

PAN. hem quid? Epignomum elocutu's? PI. tuom uirum. GE. et uitam meam.

Pr. uenit inquam. PAN. tutin ipsus ipsum uidisti? Pr. lubens.

50 argenti | aurique aduexit nimium. GE. nimi' factum bene!

hercle uero capiam scopas atque hoc conuorram lubens.

PI. lanam purpuramque multam. GE. ést qui uentrem

uestiam.

uestiam.

PI. lectos eburatos, auratos. GE. accubabo regie.

PI. tum Babylonica et peristroma tonsilia et tappetia

55 aduexit, nimium bonae rei. GE. hercle rem gestam bene!

PI. poste, ut occepi narrare, fidicinas, tibicinas, 380 sambucas aduexit secum forma eximia. GE. eúgepae!

quando adbibero, adludiabo: tum sum ridiculissumus.

PI. poste unguenta multigenerum multa. GE. non uendo logos.

60 iam (iam) non facio auctionem, mi optigit hereditas:
maliuoli, perquisitores auctionum, perierint.
Hercules, decumam esse adauctam tibi quam uoui gratulor.
spes est tandem aliquando inportunam exigere ex utero
famem.

371 interim P 372 delocutus A et u. m. Rinacio continuat A 373 tun eum ipsum uidisti? Pr. ita ego libens P 374 (atque) argenti Mueller: argenti(que) Guietus: an (lubens) a.? nimium] multum P 376 est (\bar{e}) vel em (\bar{e}) P 377 accubabor egle P 378 Tan P peristromaton silla P 381 exumia P (vix antiqua forma) 383 multigenera Guietus locos A 384 iam (am) Bothe: am (ego) Ritschl 385 perierunt A 386 Hercoleles P 387 om. P

PI. poste autem aduexit parasitos secum—GE. eí, perii miser!

PI. ridiculissumos. GE. reuorram hercle hoc quod con- 65 uorri modo.

390 PAN. uidistin uirum sororis Pamphilum? PI. non. PAN. non adest?

Pt. immo uenisse eum simitu aiebat ille: ego huc citus praecucurri, ut nuntiarem nuntium exoptabilem. GE. uenales logi sunt illi quos negabam uendere. ilicet, iam meo malost quod maleuolentes gaudeant.

395 Hercules, qui deu' sis, sane discessisti non bene.
PAN. í intro, Pinacium, iube fámulos rem diuinam mi ap-

parent. bene uale. GE. uin administrem? PAN. sat seruorum habeo

domi.—
GE. enim uero, Gelasime, opinor prouenisti futtile,
si neque ille adest neque hic qui uenit quicquam subuenit. 75
400 ibo intro ad libros et discam de dictis melioribus;
nam ni illos homines expello, ego occidi planissume.—

ACTVS III

EPIGNOMVS STICHVS

III. i

5

Ep. Quom bene re gesta saluos conuortor domum, Neptuno gratis habeo et Tempestatibus; simul Mercurio, qui me in mercimoniis iuuit lucrisque quadruplicauit rem meam. olim quos abiens adfeci aegrimonia,

388 secum parasitos P 389 ridiculosissimos codd. 390 pamphilippum. Pr. non. Pan. adest P (? pro Pamphilippum? non adest?) 391 immo alebant uenisse cum simul (pro simitu) sed ego huc citus P vel aibat 392 obtabilem P 393 loci P 394 ilicet iam] ilico et P audeant P 395 sane ante qui P discessisses P 396 i i P famulis A (recte?) 398 vel opino 399 ueni A 400 dicam A 406 adfect P

405

	eos nunc laetantis faciam aduentu meo.	
	nam iam Antiphonem conueni adfinem meum	
	cumque eo reueni ex inimicitia in gratiam.	
	uidete, quaeso, quid potest pecunia:	410
10	quoniam bene gesta re rediisse me uidet	
	magnasque adportauisse diuitias domum,	
	sine aduocatis ibidem in cercuro in stega	
	in amicitiam atque in gratiam conuortimus.	
	et is hodie apud me cenat et frater meus;	415
15	nam heri ambo in uno portu fuimus, sed mea	
	hodie solutast nauis aliquanto prius.	
	age abdúce hasce intro quas mecum adduxi, Stiche.	
	Sti. ere, sí ego taceam seu loquar, scio scíre te	
	quam multas tecum miserias mulcauerim.	420
20	nunc hunc diem unum ex illis multis miseriis	
	uolo mé eleutheria capere aduenientem domum.	
	Ep. et ius et aequom postulas: sumas, Stiche.	
	in hunc diem te nil moror; abi quó lubet.	
	cadum tibi ueteris uini propino. STI. papae!	425
25	ducam hodie amicam. Ep. uel decem, dum de tuo.	
	STI. quid? hoc etiam unum? EP. quid id auten	
	unumst? expedi	•
	STI. ad cenam ibone? Ep. (si uo)catu's, censeo.	
	Sti. sic hoc placet; roga(tu necne) nil moror.	

STI. ad cenam ibone? Ep. (si uo)catu's, censeo.
STI. sic hoc placet; roga(tu necne) nil moror.
Ep. ubi cenas hodie? STI. sic hanc rationem institi: 430 amicam ego habeo Stephanium hinc ex proxumo, tui frátris ancillam: eo condixi in symbolam ad cenam ad eius conseruom Sangarinum Syrum.

407 a. f. l. Spengel: l. faciam (iam) a. Mueller, rhythmo consulentes 409 qumque A inimicitiam P(corr. D) 411 regesta redisse P 415 is] si P 416 hieri P porto $ut\ vid.\ A$ 418 abduc codd. 422 vel med eleutheriam P 423 accum $P(pro\ aecum)$ 425 propeino A 427-9 $om.\ P$ 427 quid? $Goetz: quod\ cod.$ 428 seç(la) atus (vel si uocatus) cod. : nisi cenatu's Schoell 420 roga(tu ecn) ecod. 430 sic] si P institi (-ei) Ritschl: instite A: instit P 432 ancillulam A condixi Camerarius: conduxi A: condici P

435	eademst amica ambobus, riuales sumus. Ep. age abduce hasce intro. hunc tibi dedo diem. Sti. meam cúlpam habeto, nisi probe excruciauero. iam hercle ego per hortum ad amicam transibo meam mi hanc occupatum noctem; eadem symbolam	35
440	dabo et iubebo ad Sangarinum cenam coqui. aut egomet ibo atque opsonabo opsonium. Sangarinus scio iam hic aderit cum domino suo. seruos homo qui nisi temperi ad cenam meat, aduorsitores pol cum uerberibus decet	40
445	dari, uti eum uerberabundi adducant domum. parata res faciam ut sit. egomet me moror. atque id ne uos miremini, homines seruolos potare, amare atque ad cenam condicere: licet haec Athenis nobis. sed quom cogito,	45
450
150°	potius quam inuidiam inueniam, est etiam hic ostium aliud posticum nostrarum harunc aedium: (posticam partem magis utuntur aedium) ea ibo opsonatum, eadem referam opsonium: per hortum utroque commeatus continet. ite hac secundum uos me. ego hunc lacero diem.—	50
	GELASIMVS EPIGNOMVS	ii

GE. Libros inspexi; tam confido quam potis me meum optenturum regem ridiculis logis. nunc interuiso iamne a portu aduenerit,

455

435 abduc eas P (pro abduce has) 436 me in culpa Salmasius probe compendiose script. in P (pro B, per PCD) 437 ad om. P 441-5 om. P 441, 442 vel sic distingue suo, seruos homo, qui 442 qui (ni)s(i te)m(p)er(i a)d cenam meat cod. 443 pol (vel duo) cod. dec— A (decet vel decem) 444 dari (vel dare) cod. uerberabundum abducant cod.: corr. Bugge 446 seruoli A 449 450ª om. A (propter homoeotel.?) indiuidiam P obsonatum atque eadem A 452 converit (vel convehit) A: conuenit D^1 453 ita P uos me] uosmet A 454 potist P (pro -est corr. -is?) 455 logis] meis P

	ut eum aduenientem meis dictis deleniam.	
5	EP. hicquidem Gelasimus est parasitus qui uenit.	
	GE. auspicio hodie optumo exiui foras:	
	mustela murem apstulit praeter pedes;	460
	quom strena opscaeuauit, spectatum hoc mihist.	
	nam ut illa uitam repperit hodie sibi,	
10	item me spero facturum: augurium hac facit.	
	Epignomus hicquidemst qui astat. ibo atque adloquar.	
	Epignome, ut ego nunc te conspicio lubens!	465
	ut prae laetitia lacrumae prosiliunt mihi!	
	ualuistin usque? Ep. sustentatumst sedulo.	
15	GE. propino tibi salutem plenis faucibus.	
	EP. bene atque amice dicis. di dent quae uelis.	
	GE. cenem illi apud te, quoniam saluos aduenis.	470
	EP. locatast opera nunc quidem; tam gratiast.	
	GE. promitte. Ep. certumst. GE. sic face inquam.	

EP. certa res(t).

GE. lubente thercle met facies. EP. idem ego istuc
scio.

quando usus ueniet, fiet. GE. nunc ergo usus est. 475 EP. non edepol possum. GE. quid grauare? censeas. nescioquid uero | habeo in mundo. $\langle EP. \rangle$ í modo, alium conuiuam quaerito tibi in hunc diem.

GE. quin tu promittis? Ep. non grauer si possiem.
GE. unum quidem hercle certo promitto tibi:
480
lubens accipiam certo, si promiseris.

459 fort. $\langle \text{Gelasime!} \rangle$ GE. $\langle \text{ego} \rangle$ optumo Pylades: fort. $\langle \text{optume} \rangle$ optumo 460 murem $\langle \text{mi} \rangle$ Bentley 461 cum P strenua Guielus hic P 465 $\langle \text{o} \rangle$ Epignome Fleckeisen, cui neque Epignome ut neque Epignome ut placet te nunc P 466 praesillunt P 470, 471 EP. c. i. a. te? GE. q. s. a. Ritschl, qui excidisse (propter homocotel.) credit huiusmodi versum GE. cenabis apud me quonam saluos aduenis 472 uocata est P 473 facies A (cf. v. 474) res A, fort. recte (sed cf. ad 472): res est P 474 libenter A^2 me hercle Camerarius 476 grauari A 477 habea A^2 (i. e. habeam? vel cf. ad v. 478) vix 478 quaeritato ut vid. (vix quaerita) A^2 tibi om. P 480 certum P

	Ep. ualeas. Ge. certumnest? Ep. certum. cenabo	)
	domi	
	GE. quando quidem tu ad me non uis promittere—	
	sed—quoniam nihil processi sat ego hac, iuero	30
485	apertiore magi' uia; ita plane loquar:	
	uin ad te ad cenam ueniam? Ep. si possim uelim;	
	uerum hic apud me cenant alieni nouem.	
	GE. hau postulo equidem med in lecto accumbere:	
	scis tu med esse unisubselli uirum.	3
490	Ep. at ei oratores sunt populi, summi uiri;	
	Ambracia ueniunt huc legati publice.	
	GE. ergo oratores populi, summates uiri,	
	summi accubent, ego infumatis infumus.	
	Ep. haud aequomst té inter oratores accipi.	40
495	GE. equidem hercle orator sum, sed procedit parum.	
	cras de reliquiis nos uolo-Ep. multum uale	
	GE. periei hercle uero plane, nihil obnoxie.	
	uno Gelasimo minus est quam dudum fuit.	
	certumst mustelae posthac numquam credere,	4
500	nam incertiorem nullam noui bestiam;	
	quaen eapse deciens in die mutat locum,	
	ea ego auspicauin in re capitali mea?	
	certumst amicos conuocare, ut consulam	

482 certumnest] certum est P 483 retractatori ascribit Leo tu ad me] tuam P(pro tu amme? i. 4) 484, 485 om. P 484 processit at (vel processi sat) ego cod.: processit hac, ego (?) Goetz 485 vel mage 488 quidem A 489 fort. tuté med vel \langle unum \rangle unix 490 vel popli 493 accubent codd. Prisciani 1, 338 et 587: accumbent P: incubabunt A^1 : accubabunt ut vid. A^2 496 totum versum Epignomo dat P 497 nunc ego hercle perii plane, non obnoxie Gell. 6, 17, 4 501 quaen eapse Ritschl: quaeneatest (vel quaen eapse A: qua enet ipsa A 502 eam A00 (pro ean?): om. A0 auspicauin scripsi: auspicaui codd., item codd. Nonii 468 capitati A

qua lege nunc med—essurire oporteat.—

ACTVS IV

IV. i ANTIPHO PAMPHILIPPVS EPIGNOMVS

An. Ita me di bene ament measqué mihi bene seruassint 505 filias,

ut mihi uolup est, Pamphilippe, quia uos in patriam domum rediisse uideo bene gesta re ambos, té et fratrem tuom.

Pam. satis aps te accipiam, nisi uideam mihi te amicum esse,

Antipho;

5 nunc quia té amicum mi experior esse, credetur tibi.

An. uocem ego te ad me ad cenam, frater tuo' ni dixisset 510

te apud se cenaturum esse hodie, quom me ad se ad cenam uocat.

et magi' par fuerat me uobis dare cenam aduenientibus quam me ad illúm promittere, nisi nollem ei aduorsarier.

To nunc me gratiam aps te inire uerbis nihil desidero:

cras apud me éritis et tu et ille cum uostris uxoribus.

PAM. at apud me perendie. nam ille heri me iam uocauerat
in hunc diem. sed satin ego técum pacificatus sum,

Antipho?

An. quando ita rem gessistis uti uos uelle amicosque addecet,

r5 pax commersque est uobis mecum. nam hoc tu facito ut cogites:

ut quoique homini res paratast, perinde amicis utitur:

si res firma, (item) fírmi amici sunt; sin res laxe labat,

505 vix measq' mi bene del. Ritschl rhythmi causa 509 quia te amicum mi] quoniam ex te mihi cum A (pro quoniam te amicum?) creditur P (fort. cum A) 511 te] se A ad se] ad ee (vel \in \in \cdot \cdot \cdot esse) P 512 vel mage dare uobis P 513 illum] ilhit B: illud P^{CD} 516 At] Eat P (E pro personae nota?) 518 uellem amicos atque P 519 commercique P nam om. A ut om. P 520, 521 perinde \cdot \cdot item om. P (iii, II) 521 firma item Studemund (ex A, qui vix legitur): fort. (si) firmatast, quo facilius omissio in P intellegatur sin] si P

itidem amici conlabascunt: res amicos inuenit. Ep. iam redeo. nimiast uoluptas, ubi diu afueris domo. domum ubi redíeris, si tibi nullast aegritudo animo obuiam. 20

525 nam ita me apsente familiarem rem uxor curauit meam. omnium me éxilem atque inanem fecit aegritudinum. sed eccum fratrem Pamphilippum, incedit cum socero suo. PAM. quid agitur, Epignome? Ep. quid tu? quam dudum in portum uenis?

PAM. huc longissume postilla. Ep. iam iste est tranquillus 25

530 An. magi' quam mare quo ambo estis uecti. Ep. facis ut alias res soles.

hodien exoneramus nauem, frater? PAM. clementer uolo. nos potius oneremus nosmet uicissatim uoluptátibus. quam mox coctast cena? inpransus ego sum. Ep. abi intro ad me et laua.

PAM. deos salutatum atque uxorem modo intro deuortor 30

535 haec si ita ut uolo conficio, continuo ad te transeo.

Ep. apud nos eccillam festinat cum sorore uxor tua. PAM. optumest, iam istoc morai minus erit. iam ego apud te ero.

An. priu' quam abis, praesente ted huic apologum agere unum uolo.

PAM. maxume. An. fuit olim, quasi ego sum, senex; ei 35

540 duae erant, quasi nunc meae sunt; eae erant duobus nuptae fratribus.

523 nimia est uoluptast P (cf. ad Merc. 330) ubi] si P [a] domo P 524 ubi] si P tibi] ibi Acidalius (A n. l.) 525 absentem P 526 exulem Pius aegritudinem A 527 quom s. P (untiqua forma) 529 hau Guietus postilla Epignomo dant (cum P?) alii 530 vel mage quo a. Ital.: quod a. A: quambo ut vid. P 531 hodie A 532 nos] nosmet P 533 coactaes P 535 om. P 536 se(vel i) ccillam A: ecilla ut vid. P 537 optumum est P 538 praesente ted huic (vel te huïc) Guietus: presentet huic P, A n. l. (iii. 3)

PLAVT. II

	quasi nunc meae sunt uobis. Ep. miror quo euasurust apologus.	
	An. erant minori illi adulescenti fidicina et tibicina,	
40	peregre aduexerat, quasi nunc tu; sed ille erat caeleps senex,
quasi ego nunc sum. Ep. perge porro. praesens hicquidem	
40	est apologus.	
	An. deinde senex ille illi dixit, quoius erat tibicina, quasi ego nunc tibi dico—Ep. ausculto atque animum ad-	545
	quasi ego nunc tibi dico—E.P. auscuito atque ammuni au-
uorto sedulo.	
	An. 'ego tibi meam filiam bene quicum cubitares dedi:	
	nunc mihi reddi ego aequom esse aps te quicum cubitem censeo.'	
45	Ep. quis istuc dicit? án ille quasi tu? An. quasi ego nunc	
	dico tibi.	
	'immo duas dabo' inquit ille adulescens 'una si parumst;
et si duarum paenitebit' inquit 'addentur duae.'	550
	EP. quis istuc quaeso? an ille quasi ego? An. is ipse	
	quasi tu. \(\lambda\tum\rangle\) senex ille quasi ego 'si uis,' inquit 'quattuor sane dato,	
50	dúm equidem hercle quod edint addas, meum ne contrun-	
	cent cibum.'	
	Ep. uidelicet parcum fuisse illum senem, qui (id) dixerit, quoniam ille illi pollicetur, quí eum cibum poposcerit.	5 55
	An. uidelicet non fuisse illum nequam adulescentem, qui	
	ubi ille poscit denegauit dare se granum tritici.	
55	hercle qui aequom postulabat ille senex, quando quidem	
	filiae illae dederat dotem, accipere pro tibicina.	560
	Ep. hercle illequidem certo adulescens docte uorsutus fuit,	
	542 Erant] Aere (pro A, i. e. An., ere?) P illi] ei A aps te om. A 552-82 deficit A 552 tum add. Acidalius quidem alii (cf. ad Men. 309, Mil. 158, Stich. 11) contrucent cod.	
	555 (non) p. I nuin 'de coniunctivo' p. 24 illum fuisse cod.: trai.	
	Guietus id add. Loman 556 quom ille illi qui pollicetur Ritschl 557 aequom Seyfert, fort. recte adulescentem Ital.: adulescentiam	
	cod. 558 denegarit Acidalius 561 ille quidem hercle Brix	

65

qui seni illi concubinam dare dotatam noluit. An. senex quidem uoluit, si posset, indipisci de cibo; quia nequit, qua lege licuit uelle dixit fieri. 60 565 'fiat' ille inquit adulescens. 'faci' benigne' inquit senex. 'habeon rem pactam?' inquit. 'faciam ita' inquit 'ut fieri

sed ego ibo intro et gratulabor uostrum aduentum filiis. poste ibo lautum in pyelum, ibi fouebo senectutem meam. post ubi lauero, otiosus uos opperiar accubans.—

570 PAM. graphicum mortalem Antiphonem! ut apologum fecit quam fabre!

etiam nunc scelestus sese ducit pro adulescentulo. dabitur homini amica, noctu quae in lecto accentet senem; namque edepol aliud quidem illi quid amica opu' sit nescio. sed quid agit parasitus noster Gelasimus? etiam ualet?

575 Ep. uidi edepol hominem hau perdudum. PAM. quid agit? Ep. quod famelicus.

PAM. quin uocauisti hominem ad cenam? Ep. ne quid aduéniens perderem.

atque eccum tibi lupum in sermone: praesens essuriens

PAM. ludificemur hominem. Ep. capti consili memorem

GELASIMVS PAMPHILIPPVS EPIGNOMVS ii

GE. Sed ita ut occepi narrare uobis: quom hic non adfui, 580 cúm amicis deliberaui jam et cum cognatis meis. ita mi auctores fuere, ut egomet me hodie iugularem—fame.

566 pactam Acidalius: factam cod. 568 postea ibo lauatum cod.: corr. Fleckeisen pilum cod.: corr. Lambinus 569 accumbans cod. 571-3 (570-3 alii) Epignomo dant alii cod. 571-3 (570-3 alii) Epignomo dant alii 571 etiam Bothe: it iam cod. sese Dousa: esse cod.: (se) esse Acidalius (cf. ad 365) 572 accendet PCD: occentet Pistoris, fort. recte (antiqua forma?) 576 uocasti (ita cod.) h. (ad te) ad cenam Ritschl 577 lupum in s. non omnino placet 578 vel ludificemus 579 ut Lambinus; quod cod. 27*

sed uideone ego Pamphilippum cum fratre Epignomo? atque is est.

5 adgrediar hominem. sperate Pamphilippe, o spes mea, o mea uita, o mea uoluptas, salue. saluom gaudeo peregre te in patriam rediisse. Pam. saluo salue, Gelasime. 585 GE. ualuistin bene? Pam. sustentatumst sedulo. GE. edepol gaudeo.

edepol ne ego nunc mihi medimnum mille esse argenti uelim.

10 EP. quid eo tibi opust? GE. hunc hercle ad cenam ut uocem, te non uocem.

Ep. aduorsum te fabulare. Ge. illud quidem, ambos ut uocem;

et simitu equidem hau maligne uos inuitassem domum 390 ad me, sed mihi ipsi domi meae níhil est. atque hoc sciti' uos.

Ep. edepol te uocem lubenter, si superfiat locus.

15 GE. quin tum stans opstrusero aliquid strenue. Ep. immo unum hoc potest.

GE. quid? Ep. ubi conuiuae abierint, tum uenias. GE. uae aetati tuae!

Ep. uasa lautum, non ad cenam dico. GE. di te perduint! 595 quid ais, Pamphilippe? PAM. ad cenam hercle alio promisi foras.

GE. quid, foras? PAM. foras hércle uero. GE. qui malum tíbi lasso lubet

20 foris cenare? PAM. utrum tu censes? GE. iuben domi cenam coqui

583 (o) sperate Loman, Ferger 'de vocat.' p. 28 accedit A o om.

A¹ 585 saluo salue A ut vid. : saluum. Pam. salue P 586
sustentaui P 587 egomet mihi mediam (medediam B) nunc
mille P meille A ut vid. (antiqua forma) 588 ad cenam
hercle P 590, 591 om. P (propter homoeoarch. ?) 590 eq.
simi(tu) hau cod.: traieci: eq. simul hau Leo 591 (mi)hi nst
do(mi me)ae cod.: suppl. Studemund, Seyffert 593 tum Scaliger:
tu codd. (del. A²) (i.e. quin tu? stans) 594 abirent P tum]
ut tum A (unde tum ut Ritschl, ut Seyffert) 595 uasa] una P
perdunt P 596 agis codd. (i.e. ais?) promissi ut vid. P (antiqua
forma) 597 qui malum tibi] quid malum A

atque ad illúm renuntiari? PAM. solus cenabo domi?
600 GE. non enim sólus: me uocato. PAM. at ille ne suscenseat,

mea qui caussa sumptum fecit. GE. facile excusari potest. mihi modo ausculta, iube cénam domi coqui. EP. non me quidem

faciet auctore hodie ut illum decipiat. GE. non tu hinc 25 abis?

nisi me non perspicere censes quid agas. caue sis tu tibi, 605 nam illic homó tuam heréditatem inhiat quasi essuriens lupus.

non tu scis quam—écflictentur homines noctu hic in uia?

PAM. tanto pluris qui defendant ire aduorsum iussero.

E.P. non it, non it, quia tanto opere suades ne ebitat. (GE.) a

EP. non it, non it, quia tanto opere suades ne ebitat. (GE.) 30 iube

domi mihi tíbique tuaeque uxori celeriter cenam coqui. 610 si hercle faxis, non opinor dices deceptum fore.

PAM. per hanc tibi cenam incenato, Gelasime, esse hodie licet.

GE. ibisne ad cenam foras? PAM. apud fratrem ceno in proxumo.

GE. certumnest? Pam. certum. GE. edepol te hodie lapide 35 percussum uelim.

Pam. non metuo: per hortúm transibo, non prodibo in puplicum.

615 Ep. quid ais, Gelasime? GE. oratores tu accipis, habeas tibi.

Ep. tua pol refert. Ge. enim, siquidem meá refert, opera utere.

599 cenaui A 602 domi cenam A nun (num B) P (corr. D) 604 ages (-is?) A 605 tuam] tum P 606 quantum E 607 plureis E 608 ne ngbitat E 609 tibi tuacque E 610 vel opino 614 per hörtum suspectum: an per delend. E non] haud E 615 agis E 615 agis E 616 enim] enim uero E (v. I)

EP. posse edepol tibi opinor etiam uni locum condi p * um 40 ubi accubes. PAM. sane faciundum censeo. GE. o lux oppidi!

Ep. si arte poteris accubare. GE. uel inter cuneos ferreos; tantillum loculi ubi catellus cubet, id mi sat e rést loci. 620 Ep. exorabo aliquo modo. ueni. GE. hucine? Ep. immo in carcerem;

nam hic quidem genium meliorem tuom non facies. eamu', tu.

45 PAM. deos salutabo modo, poste ad te continuo transeo.—

GE. quid igitur? EP. dixi equidem in carcerem ires. GE.

quin si iusseris,

eo quoque ibo. Ep. di inmortales! hicquidem pol summam 625

cena aut prandio perduci potest. GE. ita ingenium meumst: quicumuis depugno multo facilius quam cum fame.

50 EP. dum parasitus mihi atque fratri fuisti, rem confregimus. GE. non ego isti ápud te—? EP. sati' spectatast mihi iam tua felicitas ;

nunc ego nolo ex Gelasimo mi fieri te Catagelasimum.— 630-1 GE. iamne abierunt? Gelasime, uide, nunc consilio capto opust.

egone? tune. mihine? tibine. uides ut annonast grauis. 633-5 55 uiden? benignitates hominum periere et prothymiae. uiden ridiculos nihili fieri atque ipsos parasitarier?

617 vel opino condi p..... um A: conspicor P: c. propemodum (?) Schoell 618 ubi cubes Ritschl, nam ubi accubes displicet: fort. ubi in fine v. prioris collocand. 620 loculi] loci P saceris est A: sate rit Bothe 622 meliorem genium P 623 domo A 624 dixis corr. dixti (sine nota personae) A si om. P 625 pol summam] iu (ui P^{CD}) summa P 626 aut] ut A 628, 629 inverso ordine P 629 ego ista A: nego ista Leo (vix Plautinum) (cf. i, p. 28) 630, 631 fieri om. P 632 abisti P nunc consili(i) carp (vel capto) opust A: quid es capturus consili (i. e. -li) P. vix sic reficiendus locus (cf. ad Merc. 319): Iamne abierunt? Gelasime, uide quid es capturus consili 633-5 uiden Fleckeisen 636 uides P ut perierint A^1 (ut del. A^2), unde ut periere edd. 637 uides P

numquam edepol me uiuom quisquam in crastinum inspiciet diem;

nam mihi iam intus potione iuncea onerabo gulam
640 neque ego hoc committam ut me esse homines mortuom
dicant fame.—

ACTVS V

STICHVS

V. i

More hoc fit atque stulte mea sententia: si quem hominem exspectant, eum solent prouisere; qui | hercle illa caussa ocius nihilo uenit. idem ego nunc facio, qui prouiso Sagarinum, qui nihilo citius ueniet tamen hac gratia. iam hercle ego decumbam solus, si ille huc non uenit. cadum modo hinc a me huc cum uino transferam, postidea accumbam. quasi nix tabescit dies.—

645

SANGARINVS STICHVS

ii

5

5

SA. Saluete, Athenae, quae nutrices Graeciae,

(te), terra erilis patria, te uideo lubens.

sed amica mea et conserua quid agat Stephanium

curaest, ut ualeat. nam Sticho mandaueram

salutem ut nuntiaret atque ei ut diceret

me hodie uenturum, ut cenam coqueret temperi.

sed Stichus est hicquidem. Sti. fecisti, ere, facetias,

quom hoc donauisti dono tuom seruom Stichum.

pro di inmortales! quot ego uoluptates fero,

639 uincea (ita BD) D'Ovidio onerado A 640 me esse omnes mortuum A: homines mortuum me P 641 stutte (B) vel stuite (est uitae P^{CD}) P 643 nihilotius P 644 Sangarinum codd. (corr. D): an Sangarum? 648-81 deficit A 648 postidea Rischl: postea cod. quasi nix Bothe: quasenex cod. 650 te addidi: (o) terra Lambinus

20

quot risiones, quot iocos, quot sauia,
saltationes, blanditias, prothymias!
SA. Stiche. STI. hem! SA. quíd fit? STI. eugae! San- 660
garine lepidissume.
fero conuiuam Dionysum mihique et tibi.
namque edepol cena cocta est, locu' liber datust
mihi et tibi apud uos (nam apud nos est conuiuium,

mihi et tibi apud uos (nam apud nos est conuiuium, ibi uoster cenat cum uxore adeo et Antipho, ibidem erus est noster), hoc mihi dono datumst.

665
SA. quis somniauit aurum? STI. quid id ad te attinet?
proin tu lauare propera. SA. lautus sum. STI. optume, sequere ergo hac me intro, (Sangarine.) SA. ego uero sequor.

STI. uolo eluamus hodie, peregrina omnia
relinque, Athenas nunc colamus. sequere me.—
SA. sequor et domum redeundi principium placet.
bona scaeua strenaque obuiam occessit mihi.—

iii STEPHANIVM

Mirum uideri nemini uostrum uolo, spéctatores, quid ego hinc quae illic habito exeam : faciam uos cer- 674-5 tiores.

domo dúdum huc arcessita sum, (nam) quoniam nuntiatum est

istarum uenturos uiros, ibi festinamus omnes; lectis sternendis studuimus munditiisque apparandis. inter illud tamen negotium meis curaui amicis Sticho et conseruo Sagarino meo céna cocta ut esset. 680

662 coctast Ritschl: dicta est cod. 663 an conuiuiumst? 666 somniauit] homo donauit (omōnauit) Seyffert, sed cf. Leo ad loc. 668 Sagarine add. Ritschl (iii. 2) 671 et del. Goetz redeunti Acidalius 672 obuiam Camerarius: obulam cod. 676 nam add. Ritschl 677 ipsarum (iss-) Ewald 680 sangarino cod. (corr.*D¹): an Sangaro? (cf. ad 644)

Stichus opsonatust, ceterum ego curam do: id adlegauit. nunc ibo hinc et amicos meos curabo hic aduenientis.—

SANGARINVS STICHVS

iv

SA. Agite ite foras : ferte pompam. cado te praeficio, Stiche.

omnibu' módis temptare certumst nostrum hodie conuiuium. 685 ita me di ament, lepide accipimur quom hoc recipimur in loco.

quisqui' praetéreat, comissatum uolo uocari. STI. conuenit,

dum quidem hercle quisque ueniet ueniat cum uino suo. nam hinc quidem hodie polluctura praeter nos datur nemini. nosmet inter nos ministrémus monotropi. Sa. hoc conui-

690 pro opibus nostris sati' commodule nucibus, fabulis, ficulis, oleae †intripillo†, lupillo, comminuto crustulo.

Sti. sat est seruo | homini modeste [melius] facere sumptum 10 quam ampliter.

suom quoique decet : quibu' diuitiae domi sunt, scaphio et cantharis,

batiocis bibunt, át nos nostro Samiolo poterio :

695 tamen bibimús nos, tamen ecficimus pro opibus nostra moenia.

681 fort. curam ego curando cod. id] is Leo: fort. ut adlegaui cod.: corr. Goets 682 accedit A hinc om. A aduenienteis A 684 omnimodis Scaliger, fort. recte (cf. Class. Rev. 8, 159) 685 accipiamur P, An. l.: corr. Guietus quoniam hoc recipiamur P: om. A (iii. 11): corr. Guietus fort. in delend. 687 ueniet om. P (non A ut vid.) vel ueniat ueniat (An. l.) 688 nos [iactura] P, An. l. dabitur P, An. l.: correxi, nam polluctura praĕter vix ferendum 689 monotropi. SA. hoc Ritschl: monotrophe hoc P, An. l. 691 ole(ae) in(tripi)ll(o) A: oleae interiplio (intriplio?) P: olea in tryblio Turnebus vel sic distingue lupillo comminuto, crustulo 692 melius om. codd. Nonii 511 (An. l.) (i. 9; cf. ad Cas. 253) modĕste melius vix ferend. 693 quique A: quemque P 694 uiunt A (i. e. uiuunt) 695 uiuimus codd. (? disyllab.)

Sa. mica utér utrubi accumbamus. Sti. abi tu sane superior.

- 15 atque adeo ut tu scire possis, pacto ego hoc técum diuido: uide, utram tibi lubet etiam nunc capere, cape prouinciam. SA. quid istuc est prouinciaé? STI. utrum Fontine an Libero
 - imperium te inhibere mauis? SA. nimio liquido Libero. 700 sed amica mea et tua dum †cenat† dumque se exórnat, nos uolo
- tamen ludere inter nos. strategum te facio huic conuiuio.
 STI. nimium lepide in mentem uenit quam potius in subsellio

cynice [hic] accipimur quam tin lecticist! SA. immo enim nimio hic magis est dulcius.

- sed interim, stratege noster, qur hic cessat cantharus? 705 uide quot cyathos bibimus. STI. tot quot digiti tibi sunt in manu.
- 25 cantio Graecast: ἢ πέντ' ἢ τρία πῖν' ἢ μὴ τέτταρα.
 SA. tibi propino. decumum a fonte tibi tute inde, si sapis. bene uos, bene nos, bene te, bene me, bene nostram etiam
 Stephanium!

STI. bibe si bibi'. SA. non mora erit apud me. STI. 710 édepol conuiui sat est,

modo nostra huc amica accedat: id abest, aliud nihil abest.

696 mica scripsi (sc. digitis) (v, p. 81): amica $P: m \dots$ cem A (? an micem) uter om, A ut vid, (iii, 1) 697 facto P tecum hoc B 698 cape om. A 699 vel prouincial fontale P 701 cessat Goetz, Schoell (A n. l.): fort. cenam vel dumq? 702–5 fort. troch. systema 702 ludere inter nos tamen (?) Leo huc P 703 mente P p. q. codd.: traieci 704 hic om. P in lectis Pius: fort. inlectice (ut 'accubuo' Truc. 422) nimium (pro-io?) hic A: hic magis est (i. e. magest?) P: conflavi 707 est greca P graeca aut rubro colore aut omnino non scripsit A: cepente pine et trispine emet et tara P 708 decumam P tibi tute] tibite A in hoc versu deficit A 710, 711 retractatori ascribit Langen ('scriptos ut in vicem concederent versuum 712–35' Leo) 710 bibe Scutarius: bibes cod. vel med

STI. lepide hoc actum est. tibi propino cantharum. uinum 30 tu habes.

SA. nimi' uellem aliquid pulpamenti. STI. si horum quae adsunt paenitet,

nihil est. tene aquam. Sa. melius dicis; nil moror cuppedia.

715 bibe, tibicen. age siquid ági', bibendum hercle hoc est, ne nega.

quid hic fastidis quod faciundum uides esse tibi? quin bibis? age si quid agis, accipe inquám. non hoc impendet publi- 35 cum?

haud tuom istúc est te uereri. éripe ex óre tibias. Str. ubi illic biberit, uel seruato meum modum uel tu dato.

720 nolo ego nos †prosumo† bibere. nulli rei erimus postea ; namque edepol quam uis desubito uel cadus uorti potest. SA. quid igitur? quamquam grauatus fuisti, nón nocuit tamen. 40

age,

723ª tibicen, quando bibisti, refer ad labeas tibias. suffla celeriter tibi buccas quasi proserpens bestia.

725 agedum, Stiche, uter demutassit, poculo multabitur. Sti. bonum ius dicis. impetrare oportet qui aequom po- 45

SA. age ergo opserua. si peccassis, multam hic retinebo ilico. STI. optumum atque aequissumum oras. em tibi hoc primum omnium.

713 pulpulmenti cod. 714 tene Ital.: teni cod. 715 siquid non omnino placet fort, agis delend. (cf. Class. Rev. 8, 151), nis quiden vv. 714-5 troch. systema sunt 717 hoc non Acidalius 718 (ei) tibias Mueller (Rhein. Mus. 54, 539) 719 dato Ital.: dabo cod. 720 prosum hoc ebibere Mueller 721 uis Ital.: ui cod. 722 post v. 765 iterum apparet (i. e. post intervallum 44 versuum). scilicet scriba exemplaris, cum ad finem folii nesciocuius in codice PA venisset, praecedens folium prave repetierat agitur vel icitur cod. nun cod. (i. e. num vel non) 723 age extra versum possui, nam nec quando nec bibisti placet (cf. ad v. 715) 723ª refer codd. Nonii 210: refers cod. 724 proserrens cod. (R. pro P) 725 proculo mutabitur cod.: corr. Pius 728 em . . . omnium Sangarino dant alii

haec facetiast, amare inter se riualis duos, uno cantharo potare, únum scortum ducere.

730

50 hoc memorabilest : ego tu sum, tu es ego, unianimi sumus, unam amicam amamus ambo, mecum ubi est, tecum est tamen ;

tecum ubi autem est, mecum ibi autemst: neuter †utri† inuidet.

Sa. ohe, iam sati'! nolo optaedescat; alium ludum nunc uolo.

STI. uin amicam huc euocemus? ea saltabit. SA. censeo. 735 55 STI. mea suauis, amabilis, amoena Stephanium, ad amores tuos

foras egredere, sati' mihi pulchra es. Sa. at enim pulcherruma.

STI. fac nos hilaros hilariores opera atque aduentu tuo.

SA. peregre aduenientes te expetimus, Stephaniscidium, mel 739-40

meum,
sí amabilitas tibi nostra placet, si tibi ambo áccepti sumus.

v STEPHANIVM STICHVS SANGARINVS

STE. Morigerabor, meae deliciae. nam ita me Venus amoena amet, ut ego huc iam dudum simitu exissem uobiscum foras, nisi me uobis exornarem. nám ita ingenium muliebrest: bene cum lauta est, terta, ornata, ficta est, infecta est tamen; 745 nimioque sibi mulier meretrix repperit odium ocius sua inmunditia quam in perpetuom ut placeat munditia sua. STI. nimium lepide fabulata est. SA. Veneris mera est oratio,

733 tecum autem ubi est mecum autem ibi est P^{CD} n. neutri Guietus: n. alteri Camerarius 734 obtaedes catali ut ludum cod.: corr. Ritschl 736 suauis amabilis displicet 737 enim (mihi) Acidalius 742 morigerabor Ritschl: morem uobis geram cod. (v. 1?) 743 huc Scaliger: hic cod. 744 ita est i. muliebrem (-re?) cod. 745 primum est del. Scaliger 746 reperiet Fuhrmann

Sti. Sangarine. Sa. quid est? Sti. totus doleo. Sa. potus? tanto miserior.

750 STE. utrubi accumbo? SA. utrubi tu uis? STE. cum ambobus uolo, nam ambos amo.

STI. uapulat peculium, actum est. SA. fugit hoc libertas 10 caput.

STE. date mi locum ubi accumbam, amabo, siquidem placeo.

STI. tun mihi?

STE. cupio cúm utroque. STI. ei mihí! bene dispereo. quid ais? SA. quid est?

STI. ita me di ament, numquam enim fiet hodie haec quin saltet tamen.

755 age, mulsa mea suauitudo, salta: saltabo ego simul.

SA. numquam edepol med istoc uinces quin ego ibidem 15

STE. siquidem mihi saltandum est, tum uos date bibat tibicini.

STI. et quidem nóbis. SA. tene, tibicen, primum; postidea loci si hoc eduxeris, proinde ut consuetu's antehac, celeriter 760 lepidam et suauem cantionem aliquam occupito cinaedicam, ubi perpruriscamus usque ex unguiculis. inde huc aquam. 20

SANGARINVS STICHVS

vi

SA. Tene tu hóc, educe. dudum placuit potio: nunc minu' grauate iam accipit. tene tu. ínterim, meus oculus, da mihi sauium, dum illic bibit.

765 Sti. prostibilest tandem? stantem stanti sauium

749 totus? tanto Saracenus 750 utrubi . . . utrubi Camerarius: utrumubi . . . utrumubi cod. 753 est Weise: ego cod. 754 flet cod. quin saltet Camerarius: qui non saltent cod. 759 eduxerit cod.: corr. Camerarius antidhac (cum postidea, cf. 758) gloss. Plaut., contra metrum, unde si hoc eduxis cel. p. ut co. antidhac Redslob 760 cantionem codd. Nonii 5: cantationem cod. occupito codd. Nonii: occipio cod. 762-8 'scilicet tibicen ut bibat canere desinit' Leo 762 dudum (haud) Pistoris, sed cf. Leo ad loc. 765 prostibiles cod.: corr. Leo stanti sauium Saracenus: stantis autum cod. ef. ad v. 722

T. MACCI PLAVTI STICHVS

5	dare amicum amicae? eugae eugae, sic furi datur!
	SA. age, iam infla buccas, nunciam aliquid suauiter.
	redd' cantionem ueteri pro uino nouam.

vii	SANGARINVS	STICHVS

V. vi

5

SA. Qui Ionicus aut cinaedicus(t), qui hoc tale facere possiet?

Sti. si istoc me uorsu uiceris, alio me prouocato. 770 Sa. fac tu hoc modó. Sti. at tu hoc modo. Sa. babae! Sti. tatae! Sa. papae! Sti. pax!

SA. nunc pariter ambo. omnis uoco cinaedos contra. satis esse nobis non magis poti' quam fungo imber.

Sti. intro hinc abeamus nunciam: saltatum sati' pro uinost,

uos, spectatores, plaudite atque ite ad uos comissatum. 775

768 cedo Ritschl pro uino n. Saracenus: proui nouam cod. 769 vix possit, ut fiat versus septenarius 771 'versus Reizianus' Leo at (fac) Mueller (Rhein. Mus. 54, 539) 772 cinaedus cod. 773 potis Leo (vel pote): potis [est] cod. (pro potist vel potest?) 775 ad uos Palmerius: ad nos cod.

TRINVMMVS

ARGVMENTVM

Thensaurum abstrusum abiens peregre Charmides Remque omnem amico Callicli mandat suo. Istoc absente male rem perdit filius; Nam et aedis vendit : has mercatur Callicles. Virgo indotata soror istius poscitur: Minus quo cum invidia ei det dotem Callicles, Mandat qui dicat aurum ferre se[se] a patre. Vt venit ad aedis, hunc deludit Charmides Senex, ut rediit; quoius nubunt liberi.

Argumentum om. A Valla: nubuntur eri cod. 7 se Camerarius o nubunt liberi

5

PERSONAE

LVXVRIA CVM INOPIA PROLOGVS
MEGARONIDES SENEX
CALLICLES SENEX
LYSITELES ADVLESCENS
PHILTO SENEX
LESBONICVS ADVLESCENS
STASIMVS SERVVS
CHARMIDES SENEX
SYCOPHANTA

SCAENA ATHENIS

PROLOGVS

LVXVRIA INOPIA

Lv. Sequere hac me, gnata, ut munus fungaris tuom. In. sequor, sed finem fore quem dicam nescio. Lv. adest. em illae sunt aedes, í intro nunciam.nunc, ne quis erret uostrum, paucis in uiam deducam, si quidem operam dare promittitis. 5 5 nunc igitur primum quaé ego sim et quae illaec siet huc quae abiit intro dicam, si animum aduortitis. primum mihi Plautus nomen Luxuriae indidit: tum | hanc mihi gnatam esse uoluit Inopiam. sed ea huc quid introierit impulsu meo 10 IO accipite et date uociuas auris dum eloquor. adulescens quidam est quí in hisce habitat aedibus: is rem paternam me adjutrice perdidit. quoniam ei qui me aleret nil uideo esse relicui, dedi ei meam gnatam quicum aetatem exigat. 15 15 sed de argumento ne exspectetis fabulae: senes qui huc uenient, i rem uobis aperient. huic Graece nomen est Thensauro fabulae: Philemo scripsit, Plautus uortit barbare, nomen Trinummo fecit, nunc hoc uos rogat 20 20 ut liceat possidere hanc nomen fabulam. tantum est. ualete, adeste cum silentio.-

I hac me] me mea P fungas codd. Nonii 497, unde fungas $\langle \text{tu} \rangle$ (?) Schoell 8, 9 (omissis Plautus—mihi propter homoeotel.) post v. 10 collocat A (ii. 6) 8 mi P^{CD} 9 hanc $\langle \text{autem} \rangle$ Spengel (A n. l.) mihi hanc gnatam [gnatam] P^{CD} 15 ei] e P quicum $\langle \text{una} \rangle$ Vollbehr, nam (meám) gnatám displicet 17 [uo] uobis A 18 nomen grece P 20 uos hoc A, non usitatus ordo 22 adesse A PLAYT. II

ACTVS I

I.

i	MEGARONIDES	
	Amicum castigare ob meritam noxiam	
	inmoene est facinus, uerum in aetate utile	
	et conducibile. nám ego amicum hodie meum	2
	concastigabo pro commerita noxia,	
5	inuitus, ni id me inuitet ut faciam fides.	
	nam hic nimium morbus mores inuasit bonos;	
	ita plerique omnes iam sunt intermortui.	
	sed dum illi aegrotant, interim mores mali	3
	quasi herba inrigua succreuere uberrume;	
0	neque quicquam hic nunc est uile nisi mores mali;	
	eorum licet iam metere messem maxumam:	
	nimioque hic pluris pauciorum gratiam	
	faciunt pars hominum quam id quod prosint pluribus.	3
	ita uincunt illud conducibile gratiae,	
5	quae in rebus multis opstant odiossaeque sunt	
	remoramque faciunt rei priuatae et publicae.	
i	CALLICLES MEGARONIDES	
	CA. Larem corona nostrum decorari uolo.	
	uxor, uenerare ut nobis haec habitatio	4
	bona, fausta, felix fortunataque euenat—	
	teque ut quam primum possim uideam emortuam.	
5	ME. hic ille ést senecta aetate qui factust puer,	
	qui admisit in se culpam castigabilem.	
	come / : May and man D	

23 me (i. e. Me.) amicum P [non mala] noxiam P (? iv. 3; M pro X, L pro I) 25 hodie amicum A 27 me id P faciat A 29 plerique 'libri vet.' Lambini: prerique A: plerumque P homines A 31 succreuerunt P (i. e. succreunt?) 33 ante 32 collocat Buecheler 32 uile nunc est P 36 conductibile P 40 uobis A 42 possit Lambinus

45	adgrediar hominem. CA. quoia hic uox prope me sonat ME. tui béneuolentis, sí ita es ut ego te uolo,	3
	sin aliter es, inimici atque irati tibi.	
	CA. o amice, salue, atque aequalis. ut uales,	I
	Megaronides? ME. et tu edepol salue, Callicles.	
50	CA. ualen? ualuistin? ME. ualeo et ualui rectius.	
	CA. quid agit tua uxor? ut ualet? ME. plus quam ego uolo	
	CA. bene hercle est illam tibi ualere et uiuere.	
	ME. credo hercle te gaudere si quid mihi mali est.	1
	CA. omnibus amicis quod mihi est cupio esse idem.	
55	ME. eho tu, tua uxor quid agit? Ca. inmortalis est,	
	uiuit uicturaque est. ME. bene herele nuntias,	
	deosque óro ut uitae tuae superstes suppetat.	
	CA. dum quidem hercle tecum nupta sit, sane uelim.	2
	ME. uin commutemus, tuam ego ducam et tu meam?	
60	faxo hau tantillum dederis uerborum mihi.	
	CA. namque enim tu, credo, me inprudentem obrepseris.	
	ME. ne tu hercle faxo hau nescias quam rem egeris.	
	CA. habeas ut nanctu's: nota mala res optumast.	2
	nam ego nunc si ignotam capiam, quid agam nesciam.	
65	ME. edepol proinde ut bene uiuitur, diu uiuitur.	
	sed hoc ánimum aduorte atque aufer ridicularia;	
	nam ego dedita opera huc ad te [ad]uenio. CA. quid uenis?	
	ME. malis te ut uerbis multis multum obiurigem.	30

70 CA. nemost. ME. quid tu igitur rogitas tene obiurigem? 45 quia A hic om, P 46 si om, A te om, P 47 est A 50, 51 inverso ordine A 51 tua agit A 52 [bene] ualere P 53 mihi] me A 54 fidem A 55 tu om, P 61 tu] te A mihi inprudenti P 62 h. scias P 65 prome A diu uiuitur bene uiu. Acidalius 67 uenio A 68 obiurgem P: obiurgitem A 70 tu om, P obiurgitem P

Ca. men? ME. numquis est hic alius praeter mé atque te?

1		
	nisi tu me mihimet censes dicturum male. nam si in te aegrotant artes antiquae tuae,	
35	[sin immutare uis ingenium moribus]	72
00	aut si demutant mores ingenium tuom	
	neque eos antiquos seruas, ast captas nouos,	
	omnibus amicis morbum tu incuties grauem,	75
	ut te uidere audireque aegroti sient.	
40	CA. qui in mentem uenit tibi istaec dicta dicere?	
	ME. quia omnis bonos bonasque adcurare addecet	
	suspicionem et culpam ut ab se segregent.	. 0
	CA. non potest utrumque fieri. ME. quapropter? C	
	roga: ne admittam culpam, ego meo sum promus pectori :	SI
	suspicio est in pectore alieno sita.	
45	nam nunc ego si te surrupuisse suspicer	
	Ioui coronam de capite ex Capitolio	
	quod in cólumine astat summo ; si id non feceris	85
	atque id tamen mihi lubeat suspicarier,	
50	qui tu id prohibere me potes ne suspicer?	
	sed istúc negoti cupio scire quid siet.	
	ME. haben tu amicum aut familiarem quempiam	
	quoi pectus sapiat? CA. edepol hau dicam dolo:	90
	sunt quos scio esse amicos, sunt quos suspicor,	
55	sunt quorum ingenia atque animos nequeo noscere	
	ad amici partem an ad inimici peruenant;	
	sed tú ex amicis certis mihi es certissumus.	
	si quid scis me fecisse inscite aut inprobe,	95
	si id non me accusas, tute ipse obiurgandus es.	
	71 tute mihi me P 72 anii que P 72 om. A 73,	74

71 tute mihi me P 72 anii que P 72° om. A 73, 74 secl. Ritschl 74 seruos A 75 inculties A 79 apse P (antiqua orthographia) 85 Qui Scaliger 87 quid tu id A 88 scire cupio quicquid est P 89 aut] ut A 91 amicos esse A 92 nequeo Acidalius: queo A: non possum P (v. 1) 93 peruenat P 94 mihi es certis A, fort. recte 96-171 deficit A 96 troch. septenarium exhibet cod., si id me non accut. t. i. öbiurgandus és. Me. scio: si id nón me (Reiz) acc. tú. obiurgandu's (del. ipse). Me. scio Bothe vix tupte 0.

	ME. scio et, si ália huc caussa ad te adueni, aequom	6
	postulas.	
	Ca. exspecto si quid dicas. ME. primumdum omnium,	
	male dictitatur tibi uolgo in sermonibus:	
100	turpilucricupidum te uocant ciues tui;	
	tum autem sunt alii qui te uolturium uocant:	
	hostisne an ciuis comedis parui pendere.	6
	haec quom audio in te †dicis† excrucior miser.	
	CA. est atque non est mihi in manu, Megaronides:	
105	quin dicant, non est; merito ut ne dicant, id est.	
	ME. fuitne híc tibi amicus Charmides? CA. est et fuit.	
	id ita esse ut credas, rem tibi auctorem dabo.	70
	nam postquam hic eiius rem confregit filius	
	uidetque ípse ad paupertatem protractum esse se	
110	suamque filiam esse adultam uirginem,	
	simul eius matrem suamque uxorem mortuam,	
	quoniam hinc iturust ipsus in Seleuciam,	7
	mihi commendauit uirginem gnatam suam	
	et rem suam omnem et illúm corruptum filium.	
115	haec, si mi inimicus esset, credo hau crederet.	
	ME. quid tu, adulescentem, quem esse corruptum uides,	
	qui tuae mandatus est fide et fiduciae,	80
	quin eum restituis, quin ad frugem corrigis?	
	ei rei óperam dare te fuerat aliquanto aequius,	
20	si qui probiorem facere posses, non uti	
	in eandem tute accederes infamiam	
	malumque ut eiius cum tuo mísceres malo.	85
	CA. quid feci? ME. quod homo nequam. CA. non	

97 Me. scio in fine v. 96 cod. huc alia cod.: trai. Camerarius 101 tum Ital.: tu cod. (vii. 4) 103 dici is excrucior Vahlen: dici discrucior Ritschl 109 prostractum B, unde prostratum Bergk 115 hic si in. (om. mi) PCD 116 corruitum cod. 120 possis cod. (pro-es? i. 3)

istuc meumst.

	ME. emistin de adulescente has aedis (quid taces?)	
	1	125
	minas quadraginta, adulescenti ipsi in manum.	
90	ME. dedistin argentum? CA. factum neque facti piget.	
	ME. edepol fide adulescentem mandatum malae!	
	dedistine hoc facto ei gladium qui se occideret?	
	quid secus est aut quid interest dare te in manus	130
	argentum amanti homini adulescenti, animi inpoti,	
95	qui exaedificaret suam incohatam ignauiam?	
	Ca. non ego illi argentum redderem? ME. non redderes	
	neque de illo quicquam neque emeres neque uenderes,	
	nec qui deterior esset faceres copiam.	135
	inconciliastin eum qui mandatust tibi,	
00	ill' qui mandauit, eum exturbasti ex aedibus?	
	edepol mandatum pulchre et curatum probe!	
	crede huic tutelam : suam melius rem gesserit.	
	Ca. subigis maledictis me tuis, Megaronides,	140
	nouo modo adeo, ut quod meae concreditumst	
05	taciturnitati clam, fide et fiduciae,	
	ne enuntiarem quoiquam neu facerem palam,	
	ut mihi necesse sit iam id tibi concredere.	
	ME. mihi quod credideris sumes ubi posiueris.	145
	Ca. circumspicedum te ne quis adsit arbiter	
10	nobis, et quaeso identidem circumspice.	
	ME. ausculto si quid dicas. CA. si taceas, loquar.	
	quoniam hinc est profecturus peregre Charmides,	
	thensaurum demonstrauit mihi in hisce aedibus,	150
	hic in conclaui quodam—sed circumspice.	

130 secus Ital.: secutus cod. (v. 8)

131 ampoti ut vid. cod.

132 ignauium cod.

139 tute iam vel tutelam cod. rem melius

Hermann

141 quomeae cod. (? pro quommeae, i. e. quod meae;

i. 4) concreditum sim cod. (i. 7, 2)

149 profecturus Scaliger:

profectus cod. (t pro tur? vii. 1)

150 mihi demonstrauit PCD

155	ME. nemost. CA. nummorum Philippeum ad tria mi id solus solum per amicitiam et per fidem flens me opsecrauit suo ne gnato crederem neu quoiquam unde ad eum id posset permanascere.	lia. 11
	nunc si ille huc saluos reuenit, reddam suom sibi; si quid eo fuerit, certe illius filiae,	
	quae mihi mandatast, habeo dotem unde dem,	12
	ut eam in se dignam condicionem conlocem.	
160	ME. pro di inmortales, uerbis paucis quam cito	
	alium fecisti me, alius ad te ueneram!	
	sed ut occepisti, perge porro proloqui.	I 2 !
	CA. quid tibi ego dicam qui illius sapientiam	
	et meam fidelitatem et celata omnia	
165	paene ille ignauos funditus pessum dedit?	
	ME. quidum? CA. quia, ruri dum sum ego unos	
		es,
	me apsente atque insciente, inconsultu meo,	130
	aedis uenalis hasce inscribit litteris.	
	ME. adessuriuit magis, [et] inhiauit acrius	
170	lupus, opseruauit dum dormitarent canes: gregem uniuorsum uoluit totum auortere.	
	CA. fecisset edepol, ni haec praesensisset canes.	T 2 =
	sed nunc rogare ego uicissim te uolo:	135
	quid fuit officium meum me facere? face sciam;	
175	utrum indicare me ei thensaurum aequom fuit,	
, ,	aduorsum quam eius me opsecrauisset pater,	
	an ego alium dominum paterer fieri hisce aedibus?	140
	qui emisset, eiius essetne ea pecunia?	
	emi egomet potius aedis, argentum dedi	
180	thensauri caussa, ut saluom amico traderem.	

157 certe Bothe : certo cod., contra morem Plautinum 158 habuero Mueller (Rhein. Mus. 54, 539) ab eo, dotem $\langle habeo \rangle$ vel habeo, dotis Schoell 168 inscripsit codd. Nonii 525 (neglegens citatio, ut vid.) 169 mage Hermann : del. Ritschl et del. Hermann inebriauit P^{CD} (pro inbiauit; b pro h, vi. I) 170 dormitaret Lambinus 172 accedit A

	neque adeo hasce emi mihi nec ussurae meae:	
145	illi redemi rusum, a me argentum dedi.	
	haec sunt: si recte seu peruorse facta sunt,	
	ego me fecisse confiteor, Megaronides.	_
	em mea malefacta, em meam auáritiam tibi!	185
	hasce mihi propter res malas famas ferunt.	
150	ME. παῦσαι: uicisti castigatorem tuom:	
	occlusti linguam, nihil est qui respondeam.	
	CA. nunc ego te quaeso ut me opera et consilio iuues	
	communicesque hanc mecum meam prouinciam.	190
	ME. polliceor operam. CA. ergo ubi eris paullo post?	
	ME. domi.	
155	CA. numquid uis? ME. cures tuam fidem. CA. fi[e]t sedulo.	
	ME. sed quid ais? CA. quid uis? ME. ubi nunc adulescens habet?	
	Ca. posticulum hoc recepit, quom aedis uendidit.	
	Me. istuc uolebam scire. i sane nunciam.	195
	sed quid ais? quid nunc uirgo? nempe apud tést? CA.	
	itast,	
160	iuxtaque eam cúro cum mea. ME. recte facis.	
	CA. numquid priu' quam abeo me rogaturu's ?—ME. uale.	
	nihil est profecto stultius neque stolidius	
	neque mendaciloquius neque [adeo] argutum magis,	200
	neque mendachoquids neque [adeo] arguium magis,	200

neque confidentiloquius neque peiiurius quam urbani adsidui ciues quos scurras uocant. 165

atque egomet me adeo cum illis una ibidem traho,

183 si] seu P 184 egomet f. P 185 em meam auarimeam A: eme m. au. Skutsch (Philolog. 59, 500) 186 hascine me P: hascine Pareus opter Bergk maledictas P: maledicas Salmasius fort. duplex lectio hasc' mihi maledicas et The state of the

	qui illorum uerbis falsis acceptor fui,	
205	qui omnia se simulant scire neque quicquam sciunt.	
	quod quisque in animo habet aut habiturust sciunt,	
	sciunt íd quod in aurem rex reginae dixerit,	170
	sciunt quod Iuno fabulatast cum Ioue;	
	quae neque futura neque sunt, tamen illi sciunt.	
210	falson an uero laudent, culpent quem uelint,	
	non flocci faciunt, dum illud quod lubeant sciant.	
	omnes mortales hunc aiebant Calliclem	175
	indignum ciuitate hac esse et uiuere,	
	bonis qui hunc adulescentem euortisset suis.	
215	ego de eórum uerbis famigeratorum insciens	
	prosilui amicum castigatum innoxium.	
	quod si exquiratur usque ab stirpe auctoritas,	180
	und' quicquid audítum dicant, nisi id appareat,	
	famigeratori res sit cum damno et malo,	
220	hoc ita si fiat, publico fiat bono,	
	pauci sint faxim qui sciant quod nesciunt,	
	occlusioremque habeant stultiloquentiam.—	185

ACTVS II

LYSITELES

II. i

Multas res simitu in meo corde uorso, multum in cogitando dolorem indipiscor : egomet me coquo et macero et defetigo, magister mihi exercitor animu' nunc est. sed hoc non liquet nec satis cogitatumst

225

5

208 item sciunt id quod A (? iv. 2) 209 [facta] sunt P (iv. 2) 211 lubeat P 213 hac esse et Taubmann: hac esset P: haccesciet A: ac sese Gulielmius: an uesci et ? 214 suis] omnibus A 215 de e.] deorum A inscius P 217 exequiratur A apstirpe P (antiqua orthographia) 218 quicque Acidalius 219 re P 221 sint] sini P 223 corde meo A 224 multa A indispicor A 225 coquo [quo] P 226 hunc P

utram potius harum mihi artem expetessam, utram aetati agundae arbitrer firmiorem : amorin med an rei opsequi potiu' par sit, utra in parte plus sit uoluptati' uitae

230

ad aetatem agundam.

de hac re mihi satis hau liquet; nisi hoc sic faciam, opinor, ut utramque rem simul exputem, iudex sim reu'que ad eam rem.

ita faciam, ita placet; omnium primum

Amoris artis eloquar quem ad modum [se] expediant.

15 numquam Amor quemquam nisi cupidum hominem postulat
se in plagas conicere:

eos petit,

eos sectatur ; subdole blanditur, ab re consulit, 238ª blandiloquentulus, harpago, mendax, cuppes, auarus, elegans, despol[i]ator,

latebricolarum hominum corruptor blandus, inops celatum 240-1 indagator.

20 nam quí amat quod amat quom extemplo sauiis sagittatis perculsust,

ilico res foras labitur, liquitur. 'da mihi hoc, mel meum, si 243-4 me amas, si audes.'

ibi ille cuculus : 'ocelle mi, fiat : et istuc et si amplius uis 245-6 dari, dabitur.'

ibi illa pendentem ferit : iam amplius orat ; non satis 247-8 id est mali, ni etiam amplius,

25 quod ebibit, quod comest, quod facit sumpti. nox datur : 250–1 ducitur familia tota,

uestipica, unctor, auri custos, flabelliferae, sandaligerulae, cantrices, cistellatrices, nuntii, renuntii, rap--tores panis et peni;

fit ipse, dum illis comis est, inops amator.
haec ego quom cum animo meo reputo,
ubi quí eget, quam preti sit parui:
apage te, Amor, non places, nil te utor;
quamquam illud est dulce, esse et bibere,

30

260 Amor amara dat tamen, sati' quod aegre sit:

261-2 fugit forum, fug(it)at suos cognatos, fugat ipsus se ab suo 35

263-4 neque eum sibi amicum uolunt dici. mille modis, Amor, ignorandust,

265 procul abhibendust atque apstandust; nam qui in amorem praecipitauit

peius perit quasi saxo saliat : apage te, Amor, tuas res tibi habeto,

267-8 Amor, mihi amicus ne fuas umquam; sunt tamen quos miseros maleque habeas,

quos tibi obnoxios fecisti.

40

270 certast res ad frugem adplicare animum,
271-2 quamquam ibi [animo] labos grandis capitur. boni sibi haec
expetunt, rem, fidem, honorem,

273-4 gloriam et grátiam : hoc probis pretiumst. eo mihi magi'

275 cum probis pótius quam cum inprobis uiuere uanidicis.

252 uestipica formam usitatam esse docuit Leo (Mélanges Boissier, p. 355): uestispica A (forma etymologica): uestispic—testatur Nonius 12 (-ci codd.): uestiplice P(? pro-plica, forma recentiore) sandaliogerulae A 255 sq. disp. A: Fit — ego (iamb. octonar.) | Quum — eget | Quam — places | Nihil — bibere 256 haec ego cum ago cum meo animo et recolo (rectilo B) P 258 places] palages P 260 tamen] tibi P 261–2 fugitat Spengel: fugit (vel-at) A: fugat P suos] uos P sem A 265 adhib. codd. (-us A) atque aptinendus P (v. I) amore P 266 te] sis P habe P 267–8 amicus mihi A umquam om. A 269, 270 coniung. A certunst P: certa est res A 271–2 animo om. A bonis P 273–4 vel mage

ii PHILTO LYSITELES

PH. Quo illic homo foras se penetrauit ex aedibus? Ly.
pater, adsum, impera quiduis,
neque tibi ero in mora neque latebrose me aps tuo con-277-8
spectu occultabo.

PH. feceris par tuis ceteris factis,
patrem tuom si percoles per pietatem.

5 nolo ego cum inprobis te uiris, gnate mi,
neque in uia neque in foro necullum sermonem exsequi.
noui ego hoc saeculum moribus quibu' siet:
malus bonum malum esse uolt, ut sit sui símilis;
turbant, miscent mores mali: rapax, auarus, inuidus

285

o sacrum profanum, publicum priuatum habent, hiulca gens.
haec ego doleo, haec sunt quae me excruciant, haec dies
noctes[que] canto tibi ut caueas.
quod manu non queunt tangere tantum fas habent quo

manus apstineant,
cetera: rape, trahe, fuge, late—lacrumas haec mihi quom 289-90
uideo eliciunt,

quia ego ad hoc genus hominum duraui. quin priu' me ad pluris penetraui?

15 nam hi mores maiorum laudant, eosdem lutitant quos conlaudant.

hisce ego de artibu' gratiam facio, ne[u] colas neue imbuas 293-4 ingenium.

meo modo et moribu' uiuito antiquis, quae ego tibi praecipio, 295-6
ea facito.

276 ex om, codd. Nonii 374, unde fit anapaest, octonar.. (? citatio neglegens) quod uis P 277-8 conspectus P 279, 280 coniung. A 280 pietatem suspectum 282 neque ullum A (? i.e. neque —ullum): ullum P 283 siet] et A 286 hiutca A 287 quae me] quem P que om. A 292 lutitant Ritschl: latitant codd. 293-4 de Bothe: te codd. ne Hermann (cf. ad 183) 295-6 praecipito et f. F

297-8 nil ego istos moror faeceos mores, turbidos, quibu' boni 299-300 haec tibi si mea imperia capesses, multa bona in pectore

consident.

Ly, semper ego usque ad hanc actatem ab incunte adu- 20 lescentia

tuis seruiui seruitutem imperiis, [et] praeceptis, pater. pro ingenio ego me liberum esse ratu' sum, pro imperio tuo

meum animum tibi seruitutem seruire aequom censui.
305 Ph. quí homo cum animo inde ab ineunte aetate depugnat suo,

utrum itane esse mauelit ut eum animus aequom censeat, an ita potius ut parentes eum esse et cognati uelint : si animus hommem pepulit, actumst : animo seruit, non sibi ;

si ipse animum pepulit, dum uiuit uictor uictorum cluet. 310 tu si animum uicisti potius quam animus te, est quod gaudeas.

nimio satiust ut opust ted ita esse quam ut animo lubet : 30 qui animum uincunt quam quos animus semper probiores cluent.

Ly. istaec ego mi semper habui aetati integumentum meae; ne penetrarem me usquam ubi esset damni conciliabulum 315 neu noctu irem obambulatum neu suom adimerem alteri neu tibi aegritudinem, pater, párerem, parsi sedulo: 35 sarta tecta tua praecepta usque habui mea modestia. Ph. quíd exprobrás? bene quod fecisti tibi fecisti, non mihi; mihi quidem aetas actast ferme: tua istuc refert maxume.

297-8 fac eos P [et] turbidos P bonis A 302 tui P et del. Bothe 306 [id] itane P(iv.3) 308 perpulit P seruauit P 309 uictorum] uirtutum A 311 satius tui o, P (I pro T) lubet Ital: iubet codd. 312 quam qui animos A ciuent A: cluentis P 313 tegumentum P 314 conciliitabulum A 315 Nei (B) vel Ne (P^{CD}) P 318 vix iamb, octonar. 319 fermc] fert me P (pro ferime forma antiqua?)

40	is probus est quem paenitet quam probu' sit et frugi bonae; 320 qui ipsus sibi satis placet nec probus est nec frugi bonae: qui ipsus se contemnit, in eost indoles industriae.
	benefacta benefactis aliis pertegito, ne perpluant.
	Ly. ob earn rem haec, pater, autumaui, quia res quaedamst
	quam uolo
	ego me aps te exorare. Ph. quid id est? dare iam ueniam 325 gestio.
45	Ly. adulescenti huic genere summo, amico atque aequali
	meo,
	minu' qui caute et cogitate suam rem tractauit, pater,
	bene uolo ego illi facere, si tu non neuis. Ph. nemp' de
	tuo?
	Ly. de meo: nam quod tuomst meumst, omne meumst
	autem tuom.
	PH. quid is ? egetne ? Ly. eget. PH. habuitne rem? Ly. 330 habuit. PH. quí eam perdidit?
50	publicisne adfinis fuit an maritumis negotiis?
	mercaturan, an uenalis habuit ubi rem perdidit?
	Ly. nihil istorum. PH. quid igitur? Ly. per comitatem
	edepol, pater;
	praeterea aliquantum animi caussa in deliciis disperdidit.
	Pн. edepol hominem praemandatum ferme familiariter, 335
55	qui quidem núsquam per uirtutem rem confregit atque eget!
	nil moror eum tíbi esse amicum cum eiusmodi uirtutibus.
	Ly. quia sine omni malitiast, tolerare eius egestatem uolo.
	Рн. de mendico male meretur qui ei dat quod edit aut bibat;
	nam et illud quod dat perdit et illi prodit uitam ad miseriam. 340

320 [non] penitet P (i. 9) 324 quaedant P 325 ueniam dare iam (B) vel ueniam iam dare (P^{CD}) P 326 hinc Vollbehr 328 ego om. A nisi tu non uis A (vix pro noenu uis; cf. ad 361) 332 mercaturamne an P 335 praedicatum P cf. et fam. A 336 Quid P 338 est] es A egestatem eius P (non D) 339 aut [quod] P 340 prodit] producit P (v. 1)

non co haec díco, quin quae tu uis ego uelim et faciam 60 lubens:

sed ego hoc uerbum quom illi quoidam dico, praemostro tibi,

ut ita te aliorum miserescat, ne tis alios misereat.

Ly. deserere illum et deiuuare in rebus aduorsis pudet.

345 Ph. pol pudere quam pigere praestat totidem litteris.

Lv. edepol, deum uirtute dicam, pater, et maiorum et tua
multa bona bene parta habemus, bene si amico feceris
ne pigeat fecisse, ut potius pudeat si non feceris.

Ph. de magnis diuitiis si quid demas, plus fit an minus?

350 Lv. minu', pater; sed ciui inmuni scin quid cantari solet?

' quod habes né habeas et illúc quod non habes habeas, 70

malum.

quandoquidem nec tibi bene esse pote pati neque alteri.' Рн. scio equidem istuc ita solere fieri; uerum, gnate mi, is est inmunis quoi nihil est qui munus fungatur suom.

355 Lv. deum uirtute habemus et qui nosmet utamur, pater, et aliis qui comitati simus beneuolentibus.
Рн. non edepol tibi pernegare possum quicquam quod uelis. quoius egestatem tolerare uis? [e]loquere audacter patri.
Lv. Lesbonico huic adulescenti, Charmidei filio,

360 qui illic habitat. Рн. quin comedit quod fuit, quod non fuit?

Ly. ne opprobra, pater; múlta eueniunt homini quae uolt, 80 quae neuolt.

343 miseres cane tui alius P 346 uirtutem P 347 paria habeamus P 349 animinus P 350 inmuni [inmunifico]s scis P (iv. I) 351 quod nunc non P hab. uelim malum A 352 quando equidem A potes P 354 minus P 357 quod om. A 358 tolerari Leo loquere P patri audacter A 359 vel Charmideï (-di A: -de P) 360 quia A quin] qui P non fui P 361 exprobra A [mala] multa A (iv. 3) qui u. P qui n. B non uolt A secuntur in P vv. 369, 368, in A v. 369 (omissis, ut vid. in antiqua nescioqua recensione vv. 362-8): corr. Muretus, A cidalius

PH. mentire edepol, gnate, atque id nunc facis hau consuctudine.

nam sapiens quidem pol ipsus fingit fortunam sibi : eo non multa quae neuolt eueniunt, nisi fictor malust.

Ly. multa illi opera opust ficturae, qui se fictorem probum 365 85 uitae agundae esse expetit: sed hic admodum adulescentulust.

PH. non aetate, uerum ingenio apiscitur sapientia; sapienti aetas condimentumst, sapiens aetati cibust. agedum eloquere, quid dare illi nunc uis? Lv. nihil quicquam, pater;

tu modo ne me prohibeas accipere si quid det mihi. 370 90 Рн. an eo egestatem ei tolerabis, si quid ab illo acceperis? Ly, eo, pater. Рн. pol ego istam uolo me rationem edo-

ceas. Ly. licet.

scin tu illum quo genere natus sit? Pн. scio, adprime probo. Ly. soror illi est adulta uirgo grandis: eam cupio, pater, ducere uxorem sine dote. Pн. sine dote uxorém? Ly. ita; 375

95 tua re salua hoc pacto ab illo summam inibis gratiam neque commodius ullo pacto ei poteris auxiliarier.

Pн. egone indotatam te uxorem ut patiar? Lv. patiundumst, pater;

et eo pacto addideris nostrae lepidam famam familiae.

Pн. multa ego possum docta dicta et quamuis facunde loqui, 380 100 historiam ueterem atque antiquam haec mea senectus sus-

tinet;

364 eo nemulta P m. siet P (? pro si, i.e. si corr. est) 365 multa illi opera multust fi. A ($siglo\ erroris$, $ut\ vid.$, super multust scripto): multas (pro multast?) opera opus fi. P 366 expetis P adulescentulus P 367 aetatem P adipiscitur P 368, 369 cf. ad v. 361 368 condimentum A 369 quod A nihili quiquam P 371 ei Bothe: et P: e A tolerabilis A ($cum\ P^{CO}$) 373 aprimeo probo A 374 aduita A ($I\ pro\ L$) 375 uxoremne? Reiz 376 inibis summam P 377 auxiliarer A 378 ego P (? $pro\ egon$) te $om.\ A$ te indotatam Kaempf 379 nostra P 380 docte A et $del.\ Fritzsche$

uerum ego quando te et amicitiam et gratiam in nostram domum

uideo adlicere, etsi aduorsatus tibi fui, istac iudico: tibi permitto; posce, duce. Ly. di te seruassint mihi! 385 sed adde ad istam gratiam unum. Рн. quid id est autem unum? Ly. eloquar.

tute ad eum ádeas, tute concilies, tute poscas. PH. eccere! 105 Ly. nimio citius transiges: firmum omne erit quod tu egeris. grauius tuom erit unum uerbum ad eam rem quam centum mea.

PH. ecce autem in benignitate hoc repperi, negotium!

390 dabitur opera. Lv. lepidus uiuis. haec sunt aedes, hic habet;

Lesbonico est nomen. age, rem cura. ego te opperiam 110

domi.—

Ригьто

iii

Non optuma haec sunt neque ut ego aequom censeo; uerum meliora sunt quam quae deterruma. sed hoc únum consolatur mé atque animum meum, quia qui nihil aliud nisi quod sibi soli placet consulit aduorsum filium, nugas agit:

miser ex animo fit, factius nihilo facit. suae senectúti is acriorem hiemem parat, quom illam inportunam tempestatem conciet. sed aperiuntur aedes quo ibam: commodum ipse exit Lesbonicus cum seruo foras.

LESBONICVS STASIMVS

Ригьто

iv

LE. Minu' quindecim dies sunt quom pro hisce aedibus minas quadraginta accepisti a Callicle.

383 adu. [si] tibi P (iv. 3) 385 ad istam adde Reiz, nam sed ädde displicet id om. A 386 vel tut' conc. 387 omnem P 388 erit tuum P 397 curam A 394 hoc me unum consolatur A: hoc unum consulaturu me P 398 is om. A 400 commode P 402 quam A

PLAVT, II

395

400

29

5	estne hoc quod dico, Stasime? St. quom considero, meminisse uideor fieri. LE. quid factumst eo? St. comessum, expotum; exussum: elotum in balineis,	405
10	piscator, pistor apstulit, lanii, coqui, holitores, myropolae, aucupes: confit cito; non hercle minu' diuorse distrahitur cito quam si tu obicias formicis papauerem. LE. minus hercle in istis rebus sumptumst sex minis. St. quid quod dedisti scortis? LE. ibidem una traho.	410
	St. [quid] quod ego defrudaui? LE. em, istaec ratio	
5	maxumast. St. non tibi illud apparere, si sumas, potest; nisi tu inmortale rere esse argentum tibi. Ph. sero atque stulte, priu' quod cautum oportuit, postquam comedit rem, post rationem putat.	415
	Le. nequaquam argenti ratio comparet tamen. St. ratio quidem hercle apparet: argentum οἴχεται. minas quadraginta accepisti a Callicle,	420
20	et ille aédis mancupio aps te accepit? Le. admodum.
Pн. pol opino adfinis noster aedis uendidit;
pater quom peregre ueniet, in portast locus,
nisi forte in uentrem filio conrepserit.	7
	St. tarpezitae mille drachumarum Olympico,	425
25	quas de ratione dehibuisti, redditae,
qua sponsione pronuper tu exactus es?
Le. nemp' quas spopondi. St. immo 'quas dependi'
inquito	4263
	pro illo adulescente quem tu esse aibas diuitem.	

404 qum A 406 exusum] exutum P, unde exunctum Gulielmius 409 om. P (iii, II) 410 an si (pro ac si ?) f. o. p. codd. Nonii 220 (neglegens citatio) 412 unam A 413 quid del. Fritzsche (gl. v. 412), nam nec qu'id quod égo nec ego d'éfridaui placet 410 apparet ercle A 420 accepistine A (iv. 2) 421 a. t. m. acc. P 422 opinor codd. 424 uenirem P 425 m. d. t. Ritschl, rhythmi causa olympicum codd. 426 $^{\rm a}$ post 427 P: secl. Ritschl tute A 427 qua sp. P dependit inquit P 428 esse aliebas A: aiebas esse P

	LE. factum. St. ut quidem illud perierit. LE. factum id quoque est	
430	nam nunc eum uidi miserum et me eius miseritumst.	3
15	St. miseret te aliorum, tui nec miseret nec pudet.	U
	PH. tempust adeundi. Le. éstne hic Philto qui aduenit	2
	is herclest ipsus. St. edepol né ego istum uelim	
	meum fíeri seruom cum suo peculio.	
435	Pн. erum atque seruom plurumum Philto iubet	3
700	saluere, Lesbonicum et Stasimum. Le. di duint	U
	tibi, Philto, quaequomque optes. quid agit filius?	
	PH. bene uolt tibi. Le. edepol mutuom mecum facit.	
	St. nequam illud uerbumst 'bene uolt' nisi qui bene facit	
440	ego quoque uolo esse liber : nequiquam uolo ;	
77-	hic postulet frugi esse: nugas postulet.	
	Pн. meu' gnatus me ad te misit, inter té atque nos	
	adfinitatem ut conciliarem et gratiam.	
	tuam uólt sororem ducere uxorem; et mihi	
445	sententia eademst et uolo. LE. hau nosco tuom:	4
115	bonis tuis [in] rébus meas res inrides malas.	
	Рн. homo ego sum, homo tu es: ita me amabit Iuppiter	
	neque te derisum aduenio neque dignum puto.	ĺ
	uerum hoc quod dixi : meu' me orauit filius	
450	ut tuam sororem poscerem uxorem sibi.	5
	LE. mearum me rerum nouisse aequomst ordinem	

430 miserum] miserium P miserum (û pro it) unsi (pro umst) P 431 tui] cui te P (vix pro tis) 433 ni P 438 mecum mutuum A, contra metrum 440 esse uolo A nequidquam P 441 n. postulat $P^{\rm CD}$ 442 i. se P 446 in om. P 447 est u A, fort, recte 448 aduenio] ueni P 449 quod] ut P dixit A 451 rerum me P 452 uestris P 454 tu sanus A (? i, e, tu sanu's) vel menti's codd.

qui condicionem hanc repudies? nam illum tibi

cum uostra nostra non est aequa factio. adfinitatem uobis aliam quaerite. St. satin tu's sanus mentis aut animi tui

455

29*

55

	ferentárium esse amicum inuentum intellego. LE. abin hínc dierecte? St. si hercle ire occipiam, uotes. LE. nisi quid me aliud uis, Philto, respondi tibi. Ph. benigniorem, Lesbonice, te mihi	
60	quam nunc experior esse confido fore; nam et stulte facere et stulte fabularier,	460
	utrumque, Lesbonice, in aetate hau bonumst.	
	St. uerum hercle hic dicit. Le. oculum ego ecfodiam tibi,	
	si uerbum addideris. St. hercle qui dicam tamen;	
65	nam si sic non licebit, luscus dixero.	465
บูล	PH. ita tu nunc dicis, non esse aequiperabilis	403
	uostras cum nostris factiones atque opes?	
	Le. dico. Ph. quid nunc? si in aedem ad cenam ue-	
	neris	
	atque ibi opulentus tibi par forte obuenerit	
70	(adposita cena sit popularem quam uocant),	470
	si illi congestae sint epulae a cluentibus:	
	si quid tibi placeat quod illi congestum siet,	
	edisne an incenatus cum opulento accubes?	
	LE. edim, nisi si ille uotet. ST. at pol ego etsi uotet	
75	edim atque ambabus malis expletis uorem,	475
	et quod illi placeat praeripiam potissumum	
	neque illí concedam quicquam de uita mea.	
	uerecundari neminem apud mensam decet,	
	nam ibi de diuinis atque humanis cernitur.	
80	Pн. rem fabulare. St. non tibi dicam dolo:	480
	decedam ego illi de uia, de semita,	
	de honore populi ; uerum quod ad uentrem attinet,	
	456 ferentarium A, testatur Varro de L. L. 7, 57: ferentaneum I amicum esse A 457 abin dier. vel abi hinc d. Palmer derect	P
e

456 ferentarium A, testatur Varro de L. L. 7, 57: ferentaneum P amicum esse A 457 abin dier. vel abi hinc d. Palmer derecte P uotis P(pro-tes?) 463 dico A 464 qui Fleckeisen: quid P: quin A 466 nunc tu A (ordo inusitatus) 467 opus A 469 obuenerit] ut uenerit P 470 sit cena P 472 tibi] illi P 474 edit P uolet A etiamsi P 475 magis A

non hercle hoc longe, nisi me pugnis uicerit.
cena hac annona est sine sacris hereditas.

485 Ph. semper tu hoc facito, Lesbonice, cogites,
id optumum esse tute uti sis optumus;
si id nequeas, saltem ut optumis sis proxumus.
nunc condicionem hanc, quam ego fero et quam aps te
peto,
dare atque accipere, Lesbonice, te uolo.

490 di diuites sunt, deos decent opulentiae

di diuites sunt, deos decent opulentiae et factiones, uerum nos homunculi, salillum animai qui quom extemplo emisimus, aequo mendicus atque ille opulentissumus censetur censu ad Accheruntem mortuos.

495 ST. mirum quin tú illo tecum diuitias feras.

ubi mortuos sis, ita sis ut nomen cluet.

PH. nunc ut scias hic factiones atque opes
non esse neque nos tuam neglegere gratiam,
sine dote posco tuam sororem filio.

graph quae res bene uortat—habeon pactam? quid taces?

St. pro di inmortales, condicionem quoiusmodi!

Ph. quin fabulare—uin?—' bene uortat, spondeo'?

St. eheú! ubi usus nil erat dícto, 'spondeo'

dicebat; nunc hic, quom opus est, non quit dicere.

Le. quom adfinitate uostra me arbitramini

LE. quom adfinitate uostra me arbitramini dignum, habeo uobis, Philto, magnam gratiam. sed si haec res grauiter cecidit stultitia mea, Philto, est ager sub urbe hic nobis: eum dabo dotem sorori; nam is de stultitiis meis

485 facito lesbonice hoc A apte P 489 aspicere A 490 decet P 492 satillum A amisimus P 493 Aeque P 494 acherunte P 495 [an] mirum codd. (an pro nota pro pro nota pro pro folio P 502 uin] di P 504 dicebant P 505 mea P 506 obis P filio P (pro pro pro stultitia mea P: diuitiis meis pro pro

110	solus superfit praeter uitam relicuos.	510
	PH. profecto dotem nil moror. LE. certumst dare.	
	St. nostramne, ere, uis nutricem quae nos educat	
	abalienare a nobis? caue sis feceris.	
	quid edemus nosmet postea? LE. etiam tu taces?	
115	tibin égo rationem reddam? St. plane periimus	515
	nisi quid ego comminiscor. Philto, te uolo.	
	PH. si quid uis, Stasime. St. huc concede aliquantum.	
	Pн. licet.	
	St. arcano tibi ego hoc dico, ne ille ex te sciat	
	neue alius quisquam. Рн. crede audacter quidlubet.	
120	St. per deos atque homines dico, ne tu illunc agrum	520
	tuom síris umquam fieri neque gnati tui.	
	ei rei argumenta dicam. Рн. audire edepol lubet.	
	St. primum omnium olim terra quom proscinditur,	
	in quincto quoque sulco moriuntur boues.	
125	Pн. apage! St. Accheruntis ostium in nostrost agro.	525
	tum uinum priu' quam coctumst pendet putidum.	
	LE. consuadet homini, credo. etsi scelestus est,	
	at mi infidelis non est. St. audi cetera.	
	postid, frumenti quom alibi messis maxumast,	
130	tribu' tantis illi minu' re[d]dit quam opseueris.	530
	Pн. em istic oportet opseri mores malos,	
	si in opserendo possint interfieri.	
	St. neque umquam quisquamst quoius illic ager fuit	
	quin pessume ei res uorterit : quoium fuit,	
135	alii exsulatum abierunt, alii emortui,	535
	510 post v. 506 P 512 ere uis nutricem Lindemann: eleuis nutrice ere P (ii. 4): ere uis educat nutricem A (pro educatricem corr. nutricem?) quem A 515 tibi P egon A , vix recte 516 philio P 519 quisquisquam A 521 um fieri neque	

510 philio P 519 quisquisquam A 521 uni neri neque gnati tui quam A (ii. 4) 522 argumentum P: argumenti A^1 523 quom om. A 526 coactust (-mst?) P 529 quo P 530 illis A (pro illic?) redit Lambinus 533 quisquam (om. -st) A ille codd., sed agér fuit displicet 535 abiere A

alii se suspendere. em nunc hic quoius est ut ad incitas redactust! PH. apage a me istum agrum! ST. magis 'apage' dicas, si omnia [a] me audiueris. nam fulguritae sunt alternae | arbores;

- 540 sues moriuntur angina | acerrume ; 140
 oues scabrae sunt, tanı glabraé, em, quam haecst manus.
 tum autem Surorum, genu' quod patientissumumst
 hominum, nemo exstat qui ibi sex menses uixerit :
 ita cuncti solstitiali morbo decidunt.
- PH. credo ego istuc, Stasime, ita esse; sed Campans genus 145 multo Surorum iam antidit patientia. sed istést ager profecto, ut te audiui loqui, malos in quem omnis publice mitti decet, sicut fortunatorum memorant insulas,
- quo cuncti qui aetatem egerint caste suam
 conueniant; contra istoc detrudi maleficos
 aequom uidetur, qui quidem istius sit modi.
 St. hospitium est calamitatis: quid uerbis opust?
 quamuis malam rem quaeras, illi reperias.
- PH. at tu hercle et illi et alibi. St. caue sis dixeris me tibi dixisse hoc. PH. dixisti arcano satis.
 St. quin hicquidem cupit illum ab se abalienarier, si quem reperire possit quoii os sublinat.
 PH. meu' quídem hercle numquam fiet. St. si sapies quidem.

536 cuiust (i.e. quoiust) codd. Nonii 123 537 incitasț (i.e. -ta est?) redactus A: incitas (pro-tast?) redactus P (pro-tust?): incitas redactus est codd. Nonii istunc P, quod invitus abieci. vide ne conflatae sint duae lectiones ap. istunc agr. et ap. a me istum agr. a om. P: ex Kampmann (vox usitata) mea P^{CD} 539 alternis Spengel: fort. alternas (adv.) 540 macerrumae Onions (Journ. Phil. 14, 70): sacerrume Havet (Rev. Phil. 1896) 541 haecst suspeclum: haec est P^{CD} (haec B) et fort. A^2 542 pacientis sum munc sim P (sim pro st; i. 7, 2) 550 egerunt castesum P 552 sint P 554 vel illic (ita codd.) 556 dixti arcanos sates A 557 apsese P 558 quem quidem P poset P quoii os cuius P 559 nusquam A

71		
160	lepide hercle dé agro ego hunc senem deterrui; nam qui uiuamus nihil est, si illum amiserit. Ph. redeo ad te, Lesbonice. Le. dic sodes mihi, quid hic est locutus tecum? Ph. quid censes? homost: uolt fieri liber, uerum quod det non habet.	5 60
165	LE. et égo esse locuples, uerum nequiquam uolo.
ST. licitumst, si uelles ; nunc, quom nihil est, non licet.
LE. quid tecum, Stasime? ST. dé istoc quod dixti modo : si ante uoluisses, esses ; nunc sero cupis.
PH. de dote mecum conuenire nihil potest :	565
170	quid tibi lubet tute agito cum nato meo. nunc tuam sororem filio posco meo. quae res bene uortat! quid nunc? etiam consulis? LE. quid istíc? quando ita uis: di bene uortant! spondeo.	570
175	St. numquam edepol quoiquam (tam) exspectatus filius natus quam illuc est 'spondeo' natum mihi. di fortunabunt uostra consilia. Ph. ita uolo. Le. sed, Stasime, abi huc ad meam sororem ad Calliclem, dic hoc negoti quo modo actumst. St. ibitur. Le. et gratulator meae sorori. St. scilicet.	5 75
180	PH. i hac, Lesbonice, mecum, ut coram nuptiis dies constituatur; eadem haec confirmabimus.— LE. tu istuc cura quod iussi. ego iam hic ero. die Callicli, me ut conueniat. St. quin tu i modo.	5 80

LE. de dote ut uideat quid opu' sit facto. ST. i modo.

LE. nam certumst sine dote hau daré. ST. quin tu i 585

modo.

560 l. h. agro ego hoc hunc s. d. A, fort. recte 561 qui uamus A (iii. 3) 563 est om. P (pro hic locutust vel etiam hicst locutus?) census P 566 Licitusi u. P (iii. 3) 568-636 deest A 568 ante Guietus: antea cod. 569 potest Acidalius: potes cod. 572 consulis Camerarius: consuis cod. 573 uortat B 574, 575 Philloni dant dant 574 q. tam Hal.: an quoiiquam? 576 vel Ph. Le. 582 a retractatore 'additus ut ultima scaenae pars omitit posset' Leo: post 590 transp. Bothe 583 conuenat Bothe 584 q. possit (? proq. opos sit; cf. Stich. 573) 585 had (ut in Poen. 1355) dare (addere P^{CD}) cod.

LE. neque enim illi damno umquam esse patiar—St. abi modo.

LE. meam neglegentiam. St. i modo. LE. (nullo modo) aequom uidetur quin quod peccarim—St. i modo. LE. o potissumum mihi id opsit. St. i modo. LE. o pater,

enumquam aspiciam te?—St. i modo, i modo, i modo.

tandem impetraui abiret. di uostram fidem!

edepol re gesta pessume gestam probe,

si quidem ager nobis saluos est; etsi admodum

in ambiguo est etiam nunc quid ea re fuat.

595 sed id si alienátur, actumst de collo meo,

sed id si alienátur, actumst de collo meo,
gestandust peregre clupeus, galea, sarcina:
ecfugiet ex urbe, ubi erunt factae nuptiae,
ibit istac, aliquo, in maxumam malam crucem,
latrocinatum, aut in Asiam aut in Ciliciam.

600 ibo huc quo mi imperatumst, etsi odi hanc domum, postquam exturbauit hic nos [ex] nostris aedibus.—

ACTVS III

CALLICLES STASIMVS

III. i

200

CA. Quo modo tu istuc, Stasime, dixti? St. nostrum erilem filium

Lesbonicum suam sororem despondisse. em hóc modo. CA. quoí homini despondit? ST. Lysiteli Philtonis filio, 605 sine dote. CA. sine dote ille illam in tantas diuitias dabit? non credibile dices. ST. at tu édepol nullus creduas.

587 Le. nullo modo Ritschl: o pater cod. $(cf.\ v.\ 589)$: Le. non—Stimodo (?) Goetz, Schoell 588 peccarem B 594 quid dea (q. de hac $P^{\rm CD}$) cod. 595 an alienat $(rhythmi\ causa)$? 601 exturbat Koch ex del. Guietus 603 despondissem hoc cod.: corr. Ritschl 604 vel quoii 606 dicis Ital. tua ed. $(pro\ tu\ aed., i.\ e.\ tu\ ed.)$ cod. credas cod.

si hoc non credis, ego credidero—CA. quid? St. me nihili pendere.

CA. quam dudum istuc aut ubi actumst? St. ilico hic ante ostium,

'tam modo,' inquit Praenestinus. Ca. tanton in re perdita quam in re salua Lesbonicus factus est frugalior? 610

10 ST. atque [e]quidem ipsus ultro uenit Philto oratum filio.

CA. flagitium quidem hercle fiet, nisi dos dabitur uirgini.
postremo edepol ego istam rem ad me áttinere intellego.
ibo ad meum castigatorem atque ab eo consilium petam.—

ST. propemodum quid illíc festinet sentio et subolet mihi: 615

15 ut agro euortat Lesbonicum, quando euortit aedibus.
6 ere Charmide(s), quom apsenti hic tua res distrahitur tibi,
utinam te rediisse saluom uideam, ut inimicos tuos
ulciscare, ut mihi, ut erga te fui et sum, referas gratiam!
nimium difficilest reperiri amicum ita ut nomen cluet,
20 quoi tuam quom rem credideris, sine omni cura dormias.

20 quoi tuam quom rem credideris, sine omini cura dormas.

sed generum nostrum ire eccillum uideo cum adfini suo.
nescioquid non satis inter eos conuenit: celeri gradu
eunt uterque, ille reprehendit hunc priorem pallio.
haud ineuscheme astiterunt. huc aliquantum apscessero: 625
est lubido orationem audire duorum adfinium.

ii Lysiteles Lesbonicus Stasimus

Lv. Sta ilico, noli auorsari neque te occultassis mihi.

Le. potin ut me ire quo profectus sum sinas? Lv. si in rem tuam,

Lesbonice, esse uideatur, gloriae aut famae, sinam.

607 nihil cod. 613 vel med 617 quam Camerarius apsente [te] cod., viv recte 618 salum cod. (corr. D) 619 ulciscar cod.: corr. Camerarius et mihi Ritschl 620 amicum Ital.: inimicum cod. 621 crederis cod.: corr. Ital. 623 gradus cod.: corr. Ital. 625 in eusce me[a] ast. cod.: corr. Camerarius • apsessero cod. 628 quo Ital.: quod cod. (viv quōd, perantiqua adverbii forma)

630 LE. quod est facillumum, facis. Ly. quid id est? Le.

Lv. neque meumst neque facere didici. Le. indoctus 5 quam docte facis!

quid faceres, si quis docuisset te, ut sic odio esses mihi?
[qui] bene quom simulas facere mihi te, male facis, male

Ly. egone? Le. tune. Ly. quid male facio? Le. quod ego nolo, id quom facis.

635 Ly. tuae rei bene consulere cupio. Le. tu [mihi] es melior quam egomet mihi?

sat sapio, satis in rem quae sint meam ego conspicio mihi. Ly. an id est sapere, ut qui beneficium a beneuolente repudies?

LE. nullum beneficium ésse duco id quod quoi facias non placet.

scio ego et sentio ipse quid agam, neque mens officio migrat 640 nec tuis depellar dictis quin rumori seruiam.

Ly, quid ais? nam retineri nequeo quin dicam ea quae 15 promeres:

itan tandem hanc maiiores famam tradiderunt tibi tui, ut uirtute eorum ánteperta per flagitium perderes? atque honori posterorum tuorum ut uindex fieres,

645 tibi paterque auosque facilem fecit et planam uiam ad quaerundum honorem : tu fecisti ut difficilis foret culpa maxume et desidia tuisque stultis moribus.

praeoptauísti amorem tuom uti uirtuti praeponeres.

nunc te hoc facto credis posse optegere errata? aha! non itast:

633 qui del. Hermann iddest A a om. P 638 quod] cum A 639 mense officium P 640 depellor P 641 quid ais Lesbonico dat P retinere codd. Nonii 475 et fort. A 642 hanc om. P 643 anteuerța A 643 praeoptasuisti A (inchoaverat praeoptasti) 649 pacto P

cape sis uirtutem animo et corde expelle desidiam tuo: 650 25 in foro operam amicis da, ne in lecto amicae, ut solitus es. atque istum ego agrum tibi relinqui ób eam rem enixe expeto,

ut tibi sit qui te corrigere possis, ne omnino inopiam ciues obiectare possint tibi quos tu inimicos habes. Le. omnia ego istaec quae tu dixti scio, uel exsignauero,

LE. omnia ego istaec quae tu dixti scio, uel exsignauero,
30 ut rem patriam et gloriam maiorum foedarim meum:
scibam ut esse me deceret, facere non quibam miser;
ita ui Veneris uinctus, otio [c]aptus in fraudem incidi.
et tibi nunc, proinde ut merere, summas habeo gratias.
Lv. at operam perire meam sic et te thaec dicta corde 660
sperneret

35 perpeti nequeo, simul me piget parum pudere te;
et postremo, nisi mi auscultas atque hoc ut dico facis,
tute pone te latebis facile, ne inueniat te Honor,
in occulto iacebis quom te maxume clarum uoles.
pernoui equidem, Lesbonice, ingenium tuom ingenuom 665
admodum;

4º scio te sponte non tuapte errasse, sed amorem tibi pectus opscurasse; atque ipse Amoris teneo omnis uias. ita est amor ballista ut iacitur: nihil sic celere est neque uolat:

atque is mores hominum moros et morosos ecficit:
minu' placet magi' quod suadetur, quod dissuadetur placet; 670
45 quom inopiast, cupias, quando eiius copiast, tum non uelis;
ill' qui aspellit is compellit, ill' qui consuadet uotat.

650 tuam A 651 amicis operam A [ha] da P (iv. 3) ne] aut (i. e. haud) P intellecto (-tu B) P 652 ego istum P (ordo usitatus; sed agrūm vix ferendum) menixe B; denixe Bergk 655 uel] ut A 658 aptus A ut vid. 659 utl] ac P 660 hace om. A dicta del. Bothe, Seyffert, qui duas versiones conflatas esse credit, haec corde et haec dicta 662 mi Freund: me codd. 665 lesbonicem imperium tuum ingenium a. P 666 tuapste A 667 amores P (i. e. -is) tene A 668 celere sic est A 670 vel mage quod suadetur magis A 671 Qum A 672-735 consuadet C consuadet C consuadet C consuadet C consuadet C

insanum [et] malumst in hospítium deuorti ad Cupidinem. sed te moneo hoc etiam atque etiam ut reputes quid facere expetas.

675 si istuc, ut conare, facis tindiciumt, tuom incendes genus; tum igitur tibi aquai erit cupido genu' qui restinguas tuom, 50 atque sí eris nactus, proinde ut corde amantes sunt cati, ne scintillam quidem relinques genu' qui congliscat tuom.

Le. facilest inuentu: datur ignis, tam etsi ab inimico petas.

680 sed tu obiurgans me a peccatis rapi' deteriorem in uiam.

meam ut sororem tibi dem suades sine dote. aha! non 55

conuenit

me, qui abusus sum tantam rem patriam, porro in ditiis esse agrumque habere, egere illam autem, ut me merito oderit.

numquam erit alienis graui' qui suis se concinnat leuem. 685 sicut dixi faciam: nolo te iactari diutius.

Ly. tanto meliust te sororis caussa egestatem exsequi 60 atque eum agrum me habere quam te, tua qui toleres moenia?

LE. nolo ego mihi te tam prospicere qui meam egestatem leues,

sed ut inops infamis ne sim, ne mi hanc famam differant,

690 me germanam meam sororem in concubinatum tibi,
si sine dote (dem), dedisse magi' quam in matrimonium.
quis me inprobior perhibeatur esse? haec famigeratio
té honestet, me conlutulentet, si sine dote duxeris:

673 insanums et malum P^{CD} (et 'ortum ex correctura insanum' Leo) hospitio (del. in) Mueller 675 incidium T(?): iudicium alii f. incendio inc. Nitzsch 676 aquae erit Dousa: aquerit cod. 677 si eris Reiz: erit si cod. 679 tamen et si cod. inimicos cod.: corr. Ritschl 680 rapis Ital: rapidis cod. (v. 8) 681 ut Opitz: uis cod.: del. Guietus 685 dixit cod. 686-91 post v. 705 iterat cod. (ii. 6) 686 tanton Ritschl 691 dote vel dotem B dem add. Klotz vel mage 692-4 post v. 704 iterat cod. (ii. 6) 692 famiferatio cod. (corr. in loco iterato) 693 me [autem] c. cod. (in loco iterato) me (et me) conlutulet et codd. Nonii 84

tibi sit emolumentum honoris, mihi quod obiectent siet.

Ly. quid? te dictatorem censes fore, si aps té agrum acce-695

perim?

- 70 Le. neque uolo neque postulo neque censeo, uerum tamen is est honos homini pudico, meminisse officium suom.

 Ly. scio equidem te animatus ut sis; uideo, subolet, sentio: id agis ut, ubi adfinitatem inter nos nostram astrinxeris atque eum agrum dederis nec quicquam hic tibi sit qui 700 uitam colas,
- 75 ecfugias ex urbe inanis; †profugiens† patriam deseres, cognatos, adfinitatem, amicos factis nuptiis: mea opera hinc proterritum te meaque auaritia autument. id me commissurum ut patiar fieri ne animum induxeris.
 St. non enim possum quin exclamem: eugae, eugae, Lysi-705 teles, πάλιν!
- 80 facile palmam habes: hic uictust, uicit tua comoedia.
 hic agit magis ex argumento et uorsus meliores facit.
 etiam ob stultitiam tuam te †curis† multabo mina.
 LE. quid tibi intérpellatio aut in consilium huc accessio
 est?

St. eodem pacto quo huc accessi apscessero. Le. í hac 710 mecum domum.

85 Lysiteles, ibi de istis rebus plura fabulabimur.

Ly. nihil ego in occulto agere soleo. meus ut animust elo-

quar:

si mihi tua soror, ut ego aequom censeo, ita nuptum datur, sine dote, neque tu hinc abituru's, quod meum erit id erit tuom;

695 fores cod. 696 tertium neque om. B 700 nec Ital.: ne cod. 701 profugus Camerarius: vix profugens deseras Camerarius (cf. ad 715) 705 Noenum p. Ritschl quin codd. Ciceronis de Or. 2, 39: qui cod. vel sic distingue exclamem eugae. eugae 706 uictus cod. 708 te curis B: te turis PCD: te tuĕris Merula: ted auri Niemeyer: an te curiŏ? multa ab (ob B) omina cod.: corr. Scaliger 709 consilium codd. Donati ad Eun. 4, 4. 4: concilium cod.

iii

5

715 sin aliter animatus es—bene quod agas eueniat tibi,
cgo amicus numquam tibi ero alio pacto. sic sententia 90
est.—
St. abiit [hercle] illequidem. ecquid audis, Lysiteles? ego
te uolo.
hic quoque hinc ábiit. Stasime, restas solus. quid ego
nunc agam,
nisi uti sarcinam constringam et clupeum ad dorsum accommodem.

720 fulmentas iubeam suppingi socco? non sisti potest.
uideo caculam militarem me futurum hau longius:
at aliquem ad regem in saginam eru' †sese coniecit† meus,
credo ad summos bellatores acrem—fugitorem fore
et capturum spolia ibi illum qui—meo ero aduorsus uenerit.

725 egomet autem quom extemplo arcum [mihi] et pharetram et sagittas sumpsero,

730

cassidem in caput—dormibo placide | in tabernáculo. 100 ad forum ibo: nudiu' sextus quoi talentum mutuom dedi, reposcam, ut habeam mecum quod feram uiaticum.—

MEGARONIDES CALLICLES

ME. Vt mihi rem narras, Callicles, nullo modo potest fíeri prosus quin dos detur uirgini.

CA. namque hercle honeste fieri ferme non potest, ut eam perpetiar ire in matrimonium sine dote, quom eius rem penes me habeam domi.

ME. parata dos domist; nisi exspectare uis,

715 eueniat Ital.: eueniet cod. 716 sic Ital.: si cod. 717 hercle del. Fleckeisen, nam neque abit (praes., neque abit pro abit satis placet 720 subponi codd. Nonii 206 (neglegens citatio?) socco scripsi: socios codd.: foco (fico) codd. Nonii: soccis Camerarius 721 cacula cod. 722 Ad B (i. e. At?): Aut PCD (in v. 721 aut longius cod.) Ad al. reg. Guietus erus Ital.: merus cod. si se Pareus coniexit Ritschl: coniciet Leo 724 meo del. Bothe, nam elisio m(eo) displicet 725 quome cod. mihi del. Mueller 726 placidule Ritschl 727 nundius cod.

10		735
	te in crimen populo ponat atque infamiam; non temere dicant te benignum uirgini: datam tibi dotem, ei quam dares, eius a patre, ex ea largiri te illi, neque ita ut sit data	740
1 5	columem te sistere illi, et detraxe autument.	
	nunc si opperiri uis aduentum Charmidi, perlongumst: huic ducendi interea apscesserit lubido; atque ea condicio huic uel primaria est.	745
	CA. nam hercle omnia istaec ueniunt in mentem mihi.	
20	uide si hóc utibile magis atque in rem deputas,	
	ipsum adeam Lesbonicum, edoceam ut res se habet.
sed ut égo nunc adulescenti thensaurum indicem	750
	indomito, pleno amoris ac lasciuiae?	75-
	minime, minime hercle uero. nam certo scio,	
25	locum quoque illum omnem ubi situst comederit;	
	quem fodere metuo, sonitum ne ille exaudiat
neu rem ipsam indaget, dotem dare si dixerim.	
	ME. quo pacto ergo igitur clam dos depromi potest?	755
	CA. dum occasio ei (rei) reperiatur, interim	
30	ab amico alicunde mutuom argentum roges.	
	ME. potin est ab amico alicunde exorari? Ca. potest.	
	ME. gerrae! ne tu illud uerbum actutum inueneris:	760
	'mihi quidem hercle non est quod dem mutuom.'	
	CA. malim hercle ut uerum dicas quam ut des mutuom.	
	$\begin{array}{cccccccccccccccccccccccccccccccccccc$	:

	ME. sed titue constituin, si piacet. Ca. quid constitst?	-
	ME. scitum, ut ego opinor, consilium inueni. Ca. quid	
	est	
765	ME. homo cónducatur aliquis iam, quantum potest,	
	quasi sit peregrinus. Ca. quid is scit facere postea?	
	ME. is homo exornetur graphice in peregrinum modum,	
	ignota facies quae non uisitata sit,	4
	mendaciloquom aliquem—CA. quid is scit facere postea?	
770	ME. falsidicum, confidentem—CA. quid tum postea?	
	ME. quasi ad adulescentem a patre ex Seleucia	
	ueniat, salutem ei nuntiet uerbis patris :	
	illum bene gerere rem et ualere et uiuere,	4
	et eum rediturum actutum ; ferat epistulas	
775	duas, éas nos consignemus, quasi sint a patre :	
	det alteram illi, álteram dicat tibi	
	dare sese uelle. Ca. perge porro dicere.	
	ME. seque aurum ferre uirgini dotem a patre	5
	dicat patremque id iussisse aurum tibi dare.	
780	tenes iam? CA. propemodo atque ausculto perlubens.	
	ME. tum tu igitur demum adulescenti aurum dabis,	
	ubi erit locata uirgo in matrimonium.	
	CA. scite hercle sane! ME. hoc, ubi thensaurum ecfo-	51
	deris,	
	suspicionem ab adulescente amoueris:	
85	censebit aurum esse a patre allatum tibi,	
~ <u>></u>	tu de thensauro sumes. Ca. sati' scite et probe!	
	tu de mensadio sumes. On san sent et prope;	

763, 764 inverso ordine A 763 quid (id) Bach 764 vel opino 765 iam aliquis A 766 quid iscit A versum secl. Brix, tanquam substitutum pro sequentibus quattuor 768 facie Saracenus 9. (hic) Ritschl uisitata] uis ita P 769 om. P (iii. II) is iscit cod. ultima verba expulerunt velut (oportet hominem deligi) Loo 771 ex leutia P 773 $ext{gererm}$ $ext{codd}$. (iii. 3) 774-834 $ext{deest}$ $ext{deest}$

quamquam hoc me aetatis sycophantari pudet. sed epistulas quando opsignatas adferet,

PLAVT. II

30

60

atque hanc tuam gloriam iam ante auribus acceperam et nobilest apud homines,

no pauperibus te parcere solitum, diuites damnare atque domare.
abi, laudo, scis ordine ut aequomst tractare homines; hoc 830
dis dignumst.

semper mendicis modesti sint.

fidu' fuisti : infidum esse iterant ; nam apsque foret te, sat scio in alto

distraxissent disque tulissent satellítes tui me miserum foede 15 bonaque omnia item una mecum passim caeruleos per campos:

ita iam quasi canes, hau secu', circumstabant nauem turbines 835 uenti,

imbres fluctusque atque procellaé infensae frangere malum, ruere antemnas, scindere uelá, ni tua pax propitia foret

apage a me sis, dehinc iam certumst otio dare me; sati' partum habeo

20 quibus aerumnis deluctaui, filio dum diuitias quaero.

sed quis hic est qui in plateam ingreditur cum nouo ornatu specieque simul? pol quamquam domum cupio, opperiar, quam hic rém agat animum aduortam.

842a

840

ii SYCOPHANTA CHARMIDES

Sy. Huic ego die nomen Trinummo facio: nam ego operam meam

828 nobiles (nobilis B) cod.: corr. Leo apra B 830 ordinem cod. (corr. P^{CD}) 831 del. Mueller, nam modesti-sint displicet 834 (mea) mecum Spengel: omnia (mea) Leo, ut octonarius fiat 835 accedit A, prima verba turbines uenti uenit P 837 propitia pax A 838 a om. P dehinc iam] deinde hinc P me dare P 839 quibus] cum hisce codd. Nonii 468 841 speciemque A: speciaque B 842 domi A 842* agat ... advortam om. P (ii. 5) agat gerit an. cod.: corr. Ritschl 843 vel dici (-ci codd.) faciam P

tribu' nummis hodie locaui ad artis nugatorias.

845 aduenio ex Seleucia, Macedonia, Asia atque Arabia,
quas ego neque oculis nec pedibus umquam usurpaui
meis.

uiden egestas quid negoti dat homini misero mali,
quin ego nunc subigor trium númmum caussa ut hasce
epistulas
dicam ab eo homine me accepisse quem ego qui sit homo
nescio

850 neque noui, neque natus necne is fuerit id solide scio.

Сн. pol hicquidem fungino generest: capite se totum tegit.

Hilurica facies uidetur hominis, eo ornatu aduenit.

Sv. ill' qui me conduxit, ubi conduxit, abduxit domum, quae uoluit mihi dixit, docuit et praemostrauit prius

855 quo modo quidque agerem; nunc adeo si quid ego addidero amplius.

eo conductor melius de me nugas conciliauerit.
ut ille me exornauit, ita sum ornatus; argentum hac facit. 15
ipse ornamenta a chorago haec sumpsit suo periculo.
nunc ego si potero ornamentis hominem circumducere,

860 dabo operam ut me esse ipsum plane sycophantam sentiat. Сн. quam magi' specto, minu' placet mi haec hominis facies. mira sunt

ní illic homóst aut dormitator aut sector zonarius.
loca contemplat, circumspectat sese atque aedis noscitat.
credo edepol, quo mox furatum ueniat speculatur loca.
865 magi' lubidost opseruare quid agat : ei rei operam dabo.

844 nauigatorias A (pro naugatorias?) 846 usurpauimus P (pro usurpaui miis, antiqua forma) 847 male (vel-i) A 848 qui P nummorum codd. 850 is om. A 855 quique P 856 conducto A 857 exornaui P (corr. D) hoc PCb, fort. recte 860 ipsum plane esse A 861, 865 vel mage ab 862 nova scaena (novus scriba?) PCD 864-1044 deest A 864 nox Scaliger

30**

20

Sy. has regiones demonstrauit mihi ille conductor meus; 25 apud illas aedis sistendae mihi sunt sycophantiae.

fores pultabo. Ch. ad nostras aedis hicquidem habet rectam uiam.

hercle opinor mi aduenienti hac noctu agitandumst uigilias.

Sy. aperite hoc, aperite. heus, ecquis his fóribus tutelam 870

gerit?

Сн. quid, adulescens, quaeris? quid uis? quid istas pultas?

Sy. heus senex,

30 census quom (sum), iuratori recte rationem dedi.
Lesbonicum hic adulescentem quaero in his regionibus
ubi habitet, et item alterum ad istanc capitis albitudinem:
Calliclem aiebat uocari qui has dedit mi epistulas.

Сн. meum gnatum hicquidem Lesbonicum quaerit et ami-

35 quoí ego liberosque bonaque commendaui, Calliclem. Sv. fac me, si scis, certiorem hosce homines ubi habitent,

CH. quid eos quaeris? aut quis es? aut unde es? aut unde aduenis?

Sy. multa simul rogitas, nescío quid expediam potissumum. 880 si unum quicquid singillatim et placide percontabere,

40 et meum nómen et mea facta et itinera ego faxo scias. Сн. faciam ita ut uis. agedum nomen tuom primum memora mihi.

Sy. magnum facinus incipissis petere. Ch. quid ita? Sy. quia, pater,

868 putabo cod. habet Ital.: habeat cod. 869 vel opino 871 heu cod. 872 sum add. Acidalius post hunc v. Leo credit v. huiusmodi excidisse Ch. responde, monstrare tibì quos quaeris si possim. Sv. eloquar 873 hinc Nipperdey 874 et om. codd. Nonii 73 istane cod.: ipsam codd. Nonii 875 mihi dedit PCD 877 vel quoii 878 si sis certiore cod. hisce Ital., fort. recte habitem cod. (corr. D) 881 sin cod. (vii. 4) 882 numen cod. (corr. D) 884 pater Merula: patrem cod.

- 885 si ante lucem * ire occipias a meo prímo nomine, concubium sit noctis priu' quam ad postremum perueneris.

 Сн. opu' factost uiatico ad tuom nómen, ut tu praedicas.

 Sv. est minusculum alterum, quasi uexillum uinarium.

 Сн. quid est tibi nomen, adulescens? Sv. 'Pax,' id est nomen mihi,
- 890 hoc cottidianumst. Ch. edepol nomen nugatorium!
 quasi dicas, si quid crediderim tibi, 'pax'—periisse ilico.
 hic homo solide sycophantast. quid ais tu, adulescens? 50

 Sv. quid est?

CH. eloquere, isti tibi quid homines debent quos tu quaeritas?

Sv. pater istius adulescentis dedit has duas mi epistulas, 895 Lesbonici. is mihi est amicus. Ch. teneo hunc manufestarium.

me sibi epistulas dedisse dicit. ludam hominem probe. Sy. ita ut occepi, si animum aduortas, dicam. Сн. dabo 55 operam tibi.

Sy. hanc me iussit Lesbonico suo gnato dare epistulam, et item hanc alteram suo amico Callicli iussit dare.

900 Сн. mihi quoque edepol, quom hic nugatur, contra nugari lubet.

ubi ipse erat? Sv. bene rem gerebat. CH. ergo ubi? Sv. in Seleucia.

Сн. ab ipson istas accepisti? Sv. e manibus dedit mi ipse 60 in manus.

Сн. qua facie est homo? Sv. sesquipede quiddamst quam tu longior.

885 ante ire spat. 6 litt. B: (hercle) Ritschl 886 ad om. cod.

Varronis de L. L. 7, 78 887 factost [et] cod. (pro factoet? i. 7, 2):
corr. Scaliger 888 uixillum (iuxillum B) cod. (? i. e. uexillum, ut
in C. I. L. vi. 1377, 2544) 889-91 versus traditos post v. 937
huc transposuit Meyer, vix iniuria 889 Quid (id) Ritschl 892 est]
es cod. 895 Lesbonici is Pareus: lesbonicis cod. 900 nuguratur
cod. 901 'cf. 928. qui versum inseruit hoc eo consilio fecisse videtur,
ut deinde vv. 928-49 omitti possent' Leo 903 quidamst Bothe

CH. haeret haec res, si quidem ego apsens sum quam praesens longior. nouistin hominem? Sy. ridicule rogitas, quocum una cibum 905 capere soleo. CH. quid est ei nomen? Sy. quod edepol homini probo. 65 CH. lubet audire. Sy. illi edepol—illi—illi—uae misero CH. quid est negoti? Sy. deuoraui nomen inprudens modo. CH. non placet qui amicos intra dentes conclusos habet. Sy, atque etiam modo uorsabatur mihi in labris primoribus. 910 CH. temperi huic hodie anteueni. Sv. teneor manufesto miser. 70 Сн. iam recommentatu's nomen? Sy. deum hercle me atque hominum pudet. CH. uide modo ut hóminem noueris! Sv. tamquam me. fieri istuc solet. quod in manu teneas atque oculis uideas, id desideres. litteris recomminiscar. (C) est principium nomini. CH. Callias? Sy. non est. CH. Callippus? Sy. non est. CH. Callidemides? 75 Sy. non est. CH. Callinicus? Sy. non est. CH. Callimarchus? Sy. nihil agis. neque adeo edepol flocci facio, quando egomet memini mihi. CH. at enim multi Lesbonici sunt hic: nisi nomen patris dices, non mostrare istos possum homines quos tu quae- 920

quod ad exemplum est? coniectura si reperire possumus.

80 Sv. ad hoc exemplum est: an Chares? an Charmides?

CH. num Charmides?

904 quam Rittershusius: quia cod. 905 quicum Fleckeisen 906 ei nomen est B (vix pro ei nomenst) dedepol cod. 907 ille ed. cod.: corr. Camerarius 909 concluso cod. 913 modo] homo PCD (cf. ad Poen. 926) CH. fieri etc. cod. 915 C addl. Scaliger 916 Callias Guietus: callicias cod. 919 atque c. B 920 possum istos cod.: trai, Bothe 922 exemplumst: Char—

Sv. em istic erit. qui istum di perdant! CH. dixi ego iam dudum tibi:

te potius bene dicere aequomst homini amico quam male.
925 Sv. satin inter labra atque dentes latuit uir minimi preti?
Сн. ne male loquere apsenti amico. Sv. quid ergo ille

mihi latitabat? Ch. si appellasses, respondisset, nomine. 85 sed ipse ubi est? Sv. pol illúm reliqui ád Rhadamantem in Cecropio [insula].

Сн. quis homo est me insipientior, qui ipse egomet ubi sim quaeritem?

930 sed nil disconducit huic rei. quid ais? quid hoc quod te rogo?

quos locos adiisti? Sv. nimium mirimodis mirabilis.

Сн. lubet audire nisi molestumst. Sv. quin discupio 90 dicere.

omnium prímum in Pontum aduecti ad Arabiam terram sumus.

Сн. eho an etiam Árabiast in Ponto? Sv. est: non illa ubi tus gignitur,

935 sed ubi apsinthium fit ac cunila gallinacea.

CH. nimium graphicum hunc nugatorem! sed ego sum insipientior

qui egomet unde redeam hunc rogitem, quae ego sciam 95 atque hic nesciat;

nisi quia lubet experiri quo euasurust denique.

CH. Chares? etc. Acidalius, Reiz: exemplum est—CH. an Chares? an Charmides? Sy. enim Charmides, Leo mim (min PCD) cod. (pro num): enim Ribbeck 926 loquere Bentley: loquare cod. 927 nomini Ritschl 928 ihadamante B: Rhadamam Ritschl cecropio (-pia PCD) cod. insula del. Guietus 929 qui homo cod. 931 adistix (i. e. adisti cum X, nota personae) cod. miris modis cod. 933 ad Camerarius: a cod.: del. Ital. 934 cubitus B 935 atque cod. 937 quae] quia B (vix antiqua vocis quae forma) post hunc versum stant vv. 889-91 in cod. (cf. ad 889)

sed quid ais? quo inde isti porro? Sy. si animum aduortes, eloquar.

ad caput amnis, quod de caelo exoritur sub solio Iouis. 940 Сн. sub solio Iouis? Sy. ita dico. Сн. e caelo? Sy. atque medio quidem.

100 CH. eho an etiam in caelum escendisti? Sy. immo horiola aduecti sumus

usque aqua aduorsa per amnem. CH. eho an tu etiam uidisti Iouem?

Sy. alii di isse ad uillam aiebant seruis depromptum cibum.
deinde porro—Ch. deinde porro nolo quicquam praedices. 945
Sy. * * * o hercle, si es molestus. Ch. nam
pudicum neminem.

* * re oportet, qui aps terra ad caelum peruenerit.

Sy. \(\frac{\text{facia}}{\text{m}} \) ita ut te uelle uideo. sed mostra hosce homines mihi

quos ego quaero, quibu' me oportet has deferre epistulas. Сн. quid ais? tu nunc si forte eumpse Charmidem con-950 spexeris,

illum quem tibi istás dedisse commemoras epistulas,

110 nouerisne hóminem? Sy. ne tu me edepol arbitrare
beluam,

qui quidem nón nouisse possim quicum aetatem exegerim.
an ille tam esset stultus qui mi mille nummum crederet
Philippum, quod me aurum deferre iussit ad gnatum suom 955
atque ad amicum Calliclem, quoi rem aibat mandasse hic
suam?

940 qui de Guietus: quoad e Lachmann 941 atque (e) Pareus 942 doriola cod.: corr. Saracenus 943 an tu Ritschl: ante cod. 944 alii di isse Acidalius: Calliclise (calliclis PCD)·cod. (cl pro d) 945 mande p. CH. deinde p. cod.: corr. Camerarius 946-8 amissa initia propter maculam in pagina archetypi 946 Sx. (Sed-CH. abe)o Leo: Sx. (Taceo eg)o Ritschl 947 incipit pre (B) vel ere (PCD) cod.: (Pax, refe)rre Leo: (Deput)are Ritschl 948 Faciam suppl. Spengel 949 quos Ital.: hos cod. 950 vel eumpsum 952 vel norisne 954 tam] ita PCD 955 vel philippeum (ita cod.)

mihi concrederet, nisi mé ille ét ego illum nossem probe?— 115 CH. enim uero ego nunc sycophantae huic sycophantari uolo,

si hunc possum illo mille nummum Philippum circumducere 960 quod sibi me dedisse dixit, quem ego qui sit homo nescio neque oculis ante hunc diem umquam uidi. eine aurum crederem,

quoi, si capitis res siet, númmum numquam credam plum- 120 beum?

adgrediundust hic homo mi astu.—heus, Pax, te tribu' uerbis uolo.

Sy. uel trecentis. CH. haben tu id aurum quod accepisti a Charmide?

965 Sv. atque etiam Philippum, numeratum illius in mensa manu, mille nummum. Сн. nempe ab ipso id accepisti Charmide? Sv. mirum quin ab auo eius aut proauo acciperem qui sunt 125 mortui.

Сн. adulescens, cedodum istuc aurum mihi. Sv. quod ego aurum dem tibi?

Cн. quod a me te accepisse fassu's. Sv. aps te accepisse? Cн. ita loquor.

970 Sy. quis tu homo es? CH. qui mille nummum tibi dedi ego sum Charmides.

Sy. neque edepol tu is es neque hodie is umquam eris, auro huic quidem.

abi sis, nugator : nugari nugatori postulas.

CH. Charmides ego sum. Sv. nequiquam hercle es, nam

nihil auri fero.

nimis argute (me) obrepsisti in eapse occasiuncula :

957 vel med nosse aprobe cod. (A pro M) nouissem Ritschl approbe Camerarius 959 philippo ciuem ducere cod.: corr. Ritschl 961 eine aurum Camerarius: eine mirum cod. (MIR pro AVR): ei nimirum Ital. 965 vel philippeum (ita cod.) 967 quin Ital.: quid cod. 969 te a me Reiz, Mahler 970 est cod. 971

tuis ses cod. (corr. D) 972 abi Camerarius: asi cod. 974 me add. Ritschl: argute (tu) Niemeyer obresisti cod.

postquam ego me aurum ferre dixi, post tu factu's Charmides; 975 priu' tu non eras quam aúri feci mentionem. nihil agis;

135 proin tu te, itidem ut charmidatus es, rusum recharmida.

Сн. quis ego sum igitur, si quidem is nón sum qui sum?

Sv. quid id ad me attinet?

dum ille ne sis quem ego esse nolo, sis mea caússa qui lubet.
priu' non is eras quí eras: nunc is factu's qui tum non eras. 950
CH. age si quid agis. Sy. quid ego agam? CH. aurum
redde. Sy. dormitas, senex.

140 Сн. fassu's Charmidem dedisse aurum tibi. Sv. scriptum quidem.

CH. properas an non properas ire actutum ab his regionibus, dormitator, priu' quam ego hic te iubeo mulcari male?

Sy. quám ob rem? CH. quia illum quem ementitus es, ego 985 sum ipsus Charmides

quem tibi epistulas dedisse aiebas. Sy. eho, quaeso, an tu is es?

145 CH. is enim uero sum. Sy. ain tu tandem? is ipsusne es? CH. aio. Sy. ipsus es?

Cн. ipsus, inquam, Charmides sum. Sv. ergo ipsusne es? Cн. ipsissumus.

abi hinc áb oculis? Sy. enim uero serio, quoniam aduenis—
uapulabis meo arbitratu ét nouorum aedilium.

Сн. at etiam maledicis? Sv. immo, saluos quandoquidem aduenis—

150 di te perdant, si te flocci facio an periisses prius.

976 ieras corr. is eras ut vid. B: eras P^{CD} non tu is eras Hermann aurifici cod. 977 vel tute decharmida Ritschl 978 Quid B 983 ire Guietus: abire (abere B) cod., sed abire act. vix ferendum 985 ementitu's is Fleckeisen 986 vel aibas quaescan tuises (quae et post 6 litt, spat, es P^{CD}) cod. (C pro O) 987 isipsusnes ip Sv. ipsuses B^1 (corr, B^2 , qui aio, fort. corr. ain, addidit neque ip delevit): is ipsus es reliquis omissis P^{CD} 988 ipsusne es] ipsus est codd. Prisciani 1, 84 989 abhinc cod., etiam codd. Prisciani: abin hine Guietus sero Gulielmius 990 uapulabis Camerarius: uapulais ut vid. cod (uapulis B: uapulas D, fort. recte) 992 perisses cod.

iii

ego ob hanc operam argentum accepi, te macto infortunio: ceterum qui sis, qui non sis, floccum non interduim.

995 ibo, ad illúm renuntiabo qui mihi tris nummos dedit, ut sciat se perdidisse. ego abeo. male uiue et uale! qui te di omnes aduenientem peregre perdant, Charmides!— 155

1000

1005

CH. postquam illic hinc ábiit, post loquendi libere uidetur tempus uenisse atque occasio.

iam dudum meum ille pectus pungit aculeus, quid illí negoti fuerit ante aedis meas.

nam epistula illa mihi concenturiat metum

in corde et illud mille nummum quam rem agat.

numquam edepol temere tinnit tintinnabulum:

nisi qui illud tractat aut mouet, mutumst, tacet.

sed quis hic est qui huc in plateam cursuram incipit?

lubet ópseruare quid agat: huc concessero.

STASIMVS CHARMIDES

St. Stasime, fac te propere celerem, recipe te ad dominum domum,

ne subito metus exoriatur scapulis stultitia (tua).

1010 adde gradum, adpropera. iam dudum factumst quom abiisti
domo.

caue sis tibi ne bubuli in te cottabi crebri crepent,
si aberis ab eri quaestione. ne destiteris currere.
ecce hominem te, Stasime, nihili! satin in thermopolio
condalium es oblitus, postquam thermopotasti gutturem?

1015 recipe te et recurre petere (re) recenti. Ch. huic, quisquis est,
gurguliost exercitor: is hunc hóminem cursuram docet.

993 inportunio cod. 994 ceterum Gulielmius: sed (pro set) erum cod. interdum cod.: corr. Camerarius 995 ad Ital.: id cod. 997 qui te di Scaliger: quo di te cod. 1002 epistulae illae mihi concenturiant Meyer 1004 numquem cod. 1005 mutus t, cod. 1009 stultita tua Camerarius: stultitiam cod. 1012 aberis Camerarius: abieris cod. 1013 ecce te hominem Bach nihil cod. 1015 re add. Camerarius

- 10 ST. quid, homo nihili, non pudet te? tribu'ne te poteriis memoriam esse oblitum? an uero, quia cum frugi hominibus ibi bibisti, qui ab alieno facile cohiberent manus? +Truthus+ fuit, Cerconicus, Crinnus, Cercobulus, Collabus, 1020 oculicrepidae, cruricrepidae, ferriteri mastigiae:
- 15 inter eosne homines condalium te redipisci postulas?
 quorum eorum únus surrupuit currenti cursori solum.
 Сн. ita me di ament, graphicum furem! St. quid ego quod
 periit petam?

nisi etiam laborem ad damnum ápponam epithecam insuper. 1025 quin tu quod periit periisse ducis? cape uorsoriam,

20 recipe te ad erum. CH. non fugitiuost hic homo, commeminit domi.

ST. utinam ueteres homin(um mor)es, ueteres parsimoniae potius (in) maiore honore hic essent quam mores mali!

Cħ. di inmortales, basilica hicquidem facinora inceptat 1030 loqui!

uetera quaerit, uetera amare hunc more maiorum scias.

25 St. nam nunc mores nihili faciunt quod licet nisi quod lubet:

ambitio iam more sanctast, liberast a legibus; scuta iacere fugereque hostis more habent licentiam: petere honorem pro flagitio more fit. Сн. morem inprobum! 1035 St. strenuos(os) praeterire more fit. Сн. nequam quidem! 30 St. mores leges perduxerunt iam in potestatem suam,

30 St. mores leges perduxerunt iam in potestatem suam, magi'que is sunt obnoxiosae quam parentes liberis.

1018 memoria cod.: corr. Seyffert
Mus. 54, 540)
1020 truchus PCD
Struthus fuit, Circonychus (?)
Leo Crimnus Scaliger
1021 oc.] collicrepidae Becker
1024 ament Ital.: amant cod.
1025 epithecam Camerarius: apothecam
cod.: prosthecam (?) Leo
1028 uet. hominum mores Lindemann:
uet. ueterum mores Ritschl
1029 p. maiori honori cod.: corr. Loman
1031 more Dousa: morem cod.
1032 mores] homines Bergk
nihil cod.
1035 honore cod. (corr. D)
1036 strenuos cod.:
corr. Loewe
1038 magis qui sunt cod.: corr. Spengel: m. quis
sunt Pius
vel mageque
0bnoxiosi cod.
liberis Ital.: liberi
cod.

eae miserae etiam ad parietem sunt fixae clauis ferreis, 1040 ubi malos mores adfigi nimio fuerat aequius.

Сн. lubet adire atque appellare hunc; uerum ausculto perlubens

et metuo, si compellabo, ne aliam rem occipiat loqui.

St. neque istis quicquam lege sanctumst: leges mori seruiunt,

mores autem rapere properant qua sacrum qua publicum.

1045 CH. hercle istis malam rem magnam moribus dignumst dari.

St. nonne hoc publice animum aduorti? nam id genus hominum omnibus

uniuorsis est aduorsum atque omni populo male facit:
male fidem seruando illis quoque abrogant etiam fidem
qui nil meriti; quippe eorum ex ingenio ingenium horum
probant.

1050 hoc qui in mentem uenerit mi? re ipsa modo commonitu' sum.

si quoi mutuom quid dederis, fit pro proprio perditum:
quom repetas, inimicum amicum beneficio inuenias tuo.
si mage exigere occupias, duarum rerum exoritur optio:
uel illud quod credideris perdas, uel illum amicum amiseris.

1055 Ch. meus est hicquidem Stasimus seruos. St. nam ego
talentum mutuom

quoi dederam, talento inimicum mi emi, amicum uendidi. sed ego sum insipientior qui rebus curem puplicis 5º potius quam, id quod proxumumst, meo térgo tutelam geram. eo domum. Ch. heus tu, asta ilico! audi. St. heus tu! non sto. Ch. te uolo.

1039 ea miserere cod, : corr, Merula vel misere 1042 et Acidalius: sed cod. (pro set) 1043 istis Ital. : isti cod. 1045 accedit A 1046 hom, hominibus Merula 1049 ex eorum P 1050 mentë (sic pro mentë, i. e. mentem ?) B modo re ipsa commotus sum A 1051 quoi] quid P dederit P fit propio pe. A^1 , corr, A^2 proditum Mueller (Rhein. Mus. 54, 540) 1052 qum A inuenias ex beneficio tuo A 1053 exgenere cupias P 1054 miseris P(corr, D^1) 1055 Meust h. A 1056 quoi] quod P 1059 CH, te uolo om, P

	St. quid si ego me te uelle nolo? CH. aha nimium, Stasime, saeuiter!	106
	St. emere meliust quoi imperes. Ch. pol ego emi atque	
	argentum dedi;	
5	sed si non dicto audiens est, quid ago? ST. da magnum	
	malum.	
	CH. bene mones, ita facere certumst. St. nisi quidem es obnoxius.	
	CH. si bonus es, obnoxius sum; sin secus es, faciam uti	
	iubes.	
	St. quid id ad me attinet, bonisne seruis tu utare an malis?	106
	Сн. quia boni malique in ea re pars tibi est. Sr. partem	,
	alteram	
0	tibi permitto; illam alteram apud me, quod bonist, apponito.	
	CH. sí eris meritus, fiet. respice huc ad me. ego sum	
	Charmides.	
	St. hem quis est qui mentionem homo hominis fecit optumi?	
	CH. ipsus homo optumus. St. mare, terra, caelum, di	1070
	uostram fidem!	
	satin ego oculis plane uideo? estne ipsus an non est?	
	is est,	
	certe is est, is est profecto. o mí ere exoptatissume,	
	salue. CH. salue, Stasime. ST. saluom te—CH. scio et	
	credo tibi.	
	sed omitte alia, hoc mihi responde: liberi quid agunt mei,	
		107
	Сн. nempe uterque? St. uterque. Сн. di me saluom et	
	seruatum uolunt.	

7º cetera intus otiosse percontabor quae uolo.

eam	us intro	o, sec	quere.	St.	quo	tu	té a	gis?	Сн.	que	onam
											num?
ST.	hicine	nos	habitar	e c	enses	5	Сн.	ubina	am	ego	alibi
									(	cense	eam ?

1080 St. iam—CH. quid iam? St. non sunt nostrae aedes istae. Сн. quid ego ex te audio?

ST. uendidit tuo' natus aedis—Сн. perii! ST. praesentariis argenti minis numeratis—Сн. quot? ST. quadraginta. Сн. 75 occidi!

quis eas emit? Sr. Callicles, quoi tuam rem commendaueras;

is habitatum huc commigrauit nosque exturbauit foras.

1085 Сн. ubi nunc filius meus habitat? Sт. hic in hoc posticulo.

Сн. male disperii! Sт. credidi aegre tibi id, ubi audisses,

fore.

CH. ego miserrumeis periclis sum per maria maxuma
uectus, capitali periclo per praedones plurumos
me seruaui, saluos redii: nunc hic disperii miser
1090 propter eosdem quorum caussa fui hoc aetate exercitus.
adimit animam mi aegritudo. Stasime, tene me. St. uisne

tibi petam? CH. res quom animam agebat, túm esse 85 offusam oportuit.

CALLICLES CHARMIDES STASIMVS iv

CA. Quid hoc híc clamoris audio ante aedis meas? CH. o Callicles, o Callicles, o Callicles! qualine amico mea commendaui bona? CA. probo et fideli et fido et cum magna fide.

1095

1078 quo tu] quonam tu A quonam cen A hie desinens in fine paginae (i. e. quonam censes, nisi domum? Studemund) 1080 aedisste cod., unde aedes. CH. Stasime Schoell 1083 Qui PCD 1089 salus cod. 1090 hoc aetate 'masculini generis' Nonius 192 ('i. e. hoc aetatis, soloece' Leo): hac aetate cod. 1092 offusa cod.

5	et salue et saluom te aduenisse gaudeo.	
	CH. credo, omnia istaec sí ita sunt ut praedicas.	
	sed quis iste est tuos ornatus? Ca. ego dicam tibi.	
	thensaurum ecfodiebam intus, dotem, filiae	IIO
	tuae quaé daretur. sed intus narrabo tibi	
T.0	et hoc et alia. sequere. CH. Stasime. St. hem!	
10	Ch. strenue	
	curre in Piraeum atque unum curriculum face.	
	uidebis iam illic nauem qua aduecti sumus.	
	iubeto Sangarionem quae imperauerim	110
	curare ut ecferantur, et tu ito simul.	
15	solutumst portitori iam portorium:	
Ü	nihil est moraé. [i], i, ámbula, actutum redi.	
	St. illic sum atque hic sum. Ca. sequere tu hac me	
	intro.—Ch. sequor.—	
	St. hic meo ero amicus solus firmus restitit	III
	neque demutauit animum de firma fide,	
20	sed hic unus, ut ego suspicor, seruat fidem.	

ACTVS V

ob rem †laborem† eum ego cepisse censeo.-

quamquam labores multos

V. i

LYSITELES

Hic homost omnium hominum praecipuos, uoluptatibu' gaudiisque antepotens:

1115

1098 sunt Ritschl: st cod. (vii, p. 96) 1105 iubeto Pius: uideto cod. (D pro B) Sag-(?) K. Schmidt (Herm. 37, 205) 1108 vcl morai morae i i Taubmann: moracii cod. (c pro e): moracli Havet (Arch. Lat. Lexicogr. 11, 360): morae tibi Mueller (Rhein. Mus. 54, 542) (cf. Sjögren ' part. copul.' p. 150) 1110 amicus Ital. : amico cod. 1112 post 1113 cod. (ii, p. 38) : traieci 1113 fort. (sollicitudines) 1114 fort. ob rém alienam eum (ii, p. 38) (sed cf. Reissinger Prapos. ob und propter p. 17): quamquam labores multos ob rem et liberos (Apsentis mei eri) eum ego cepisse censeo. Sed hic etc. Ritschl

ita commoda quae cupio eueniunt, quod ago adsequitur, subest, supsequitur, ita gaudiis gaudium suppeditat.

ita gaudiis gaudium suppeditat.

5

1120 modo me Stasimus Lesbonici seruos conuenit (domi);
is mihi dixit suom erum peregre huc aduenisse Charmidem.
nunc mi is propere conueniundust, ut quae cum eius filio
egi, éi rei fundus pater sít potior. eo. séd fores
hae sonitu suo mihi moram obiciunt incommode.

CHARMIDES CALLICLES LYSITELES ii LESBONICVS

1125 CH. Neque fuit neque erit neque esse quemquam hominem in terra arbitror

quoi fides fidelitasque amicum erga aequiperet tuam; nam exaedificauisset me ex his aedibus, apsque te foret.

CA. si quid amicum erga bene feci aut consului fideliter, non uideor meruisse laudem, culpa caruisse arbitror.

1130 nam beneficium, homini propríum quod datur, prosum perit, quod datum utendumst, id repetundi copiast quando uelit.

CH. est ita ut tu dicis. sed ego hoc nequeo mirari satis, eum sororem despondisse suam in tam fortem familiam.

CA. Lysiteli quidem Philtonis filio. Ly. enim me nominat. 10

CA. Lysten quidem Philtonis inio. Ly. enim me nominat. I 1135 CH. familiam optumam occupauit. Ly. quid ego cesso hos conloqui?

sed maneam etiam opinor, namque hoc commodum orditur loqui.

CH. uah! CA. quid est? CH. oblitus intus dudum tibi sum dicere:

modo mi aduenienti nugator quidam occessit obuiam,

1118 subit Acidalius 1119 suppetat P^{CD} 1120 domi add. Ritschl 1123-4 eo (quantum potest) Sed fores hae Leo 1125 in terra Reiz post Camerarium: interdum cod. 1126 tuam Ritschl: suum cod. 1130 prosum perit Boxhorn: prosumpseit cf. ad 1131 datumst utendum Mueller, nam datum ütendumst displicet (cf. ad Merc. 330) uelis D 1132 nequeo Ital.: metuo cod. 1136 vel opino 1138 occessit Gulielmius: accessit cod. (cf. ad Pseud. 250)

15	nimi' pergraphicus sycophanta; is mille nummum se aureum	
	,	1140
	quem ego nec qui esset noram neque eum ante usquam	
	conspexi prius.	
	sed quid rides? Ca. meo adlegatu uenit, quasi qui aurum	
	mihi	
	ferret aps te quod darem tuae gnátae dotem, ut filius	
20	tuo', quando illi a me darem, esse allatum id aps te crederet	
	neu qui rem ipsam posset intellegere, [et] thensaurum tuom	1145
	me esse penes, atque eum [a] me lege populi patrium posce-	
	ret.	
	CH. scite edepol! CA. Megaronides communis hoc meus	
	et tuos	
	beneuolens commentust. CH. quin conlaudo consilium et	
	probo.	
25	Ly. quid ego ineptus, dum sermonem uereor interrumpere,	
	solus sto nec quod conatus sum agere ago? homines conlo-	1150
	quar.	
	Сн. quis hic est qui huc ad nos incedit? Ly. Charmidem	
	socerum suom	
	Lysiteles salutat. CH. di dent tibi, Lysiteles, quae uelis.	
	CA. non ego sum salutis dignus? Ly. immo salue, Callicles;	
30	hunc priorem aequomst me habere: tunica propior palliost.	
	Ca. deos uolo consilia uostra (uobis) recte uortere.	1155
	Сн. fíliam meám tibi désponsatam esse audio. Ly. nisi tu	
	neuis.	
	CH. immo hau nolo. Ly. sponden ergo tuam gnatam uxo-	
	rem mihi?	
	CH. spondeo et mille auri Philippum dotis. Ly. dotem nil	
	moror.	

1139 aurum cod.: corr. Camerarius 1141 nequi es. cod. 1145 quis cod. et del. Bothe 1146 a del. Mueller 1152 Lysteus s. cod. (pro -elis) 1153 dignus salutis Nonius 497 ('gen. pro abl.'): salute dignus cod. 1155 uobis add. Hermann 1156 desponsam B (fort. recte; cf. ad Mil. 1007) tu neuis Nonius 144: om. cod. 1158 morer B

- CH. si illa tibi placet, placenda dos quoque est quam dat 35 tibi.
- CA. ius hic orat. Ly. impetrabit te aduocato atque arbitro. istac lege filiam tuam spónden mi uxorem dari?

 CH. spondeo. CA. et ego spondeo idem hoc. Ly. oh

CH. spondeo. CA. et ego spondeo idem hoc. Ly. oh saluete, adfines mei!

CH. atque edepol sunt res quas propter tibi tamen suscensui. 40 1165 Lv. quid ego feci? CH. meum corrumpi quia perpessu's filium.

Lv. si id mea uoluntate factumst, (est) quod mihi suscenseas. sed sine me hoc aps te impetrare quod uolo. Ch. quid id est? Lv. scies.

si quid stulte fecit, ut ea missa facias omnia.
quid quassas caput? CH. cruciatur cor mi et metuo. Lv. 45
quidnam id est?

tito Ch. quom ille itast ut esse nolo, id crucior; metuo, si tibi denegem quod me oras, ne te leuiorem erga me putes.

non grauabor. faciam ita ut uis. Ly. probus es. eo, ut illum euocem.

Сн. miserumst, male promerita, ut merita sunt, si ulcisci non licet.

Ly. aperite hoc, aperite propere et Lesbonicum, si domist, 50
1175 [foras] euocate: ita subitost propere quod eum conuentum
uolo.

LE. quis homo tam tumultuoso sonitu me exciuit [subito] foras?

Ly. beneuolens tuos atque amicust. LE. satine salue? dic

 1165 (etiam 1166, 1167, 1169, 1172, 1174, 1177)
 Lv.] CA. alii

 1166 est add. Camerarius
 1167 es cod.
 1168 missam cod.

 1170 istast cod.
 1173 sunt si Lindemann: sinis cod.: sint si

 Ritschl
 1175 foras del. Guietus
 uocate Bothe
 1176 subito

 del. Guietus
 1177 amicus codd. Donati ad Eun. 5, 5, 8
 satinst

salue cod. (pro satine, i.e. satinest ex satine?)

Lv. recte. tuom patrem rediisse saluom peregre gaudeo.

55 LE. quis id ait? Lv. ego. LE. tun uidisti? Lv. et tute
item uideas licet.

LE. o pater, pater mi, salue! CH. salue multum, gnate mi. 1180
LE. si quid tibi, pater, laboris—CH. nihil euenit, ne time:
bene re gesta saluos redeo—si tu modo frugi esse uis.
haec tibi pactast †Callicli filia†. LE. ego ducam, pater,
60 et eam et si quam aliam iubebis. CH. quamquam tibi
suscensui.

miseria (una) uni quidem hominist adfatím. CA. immo 1185

nam si pro peccatis centum ducat uxores, parumst.

Le. at iam posthac temperabo. Ch. dicis, si facies modo.

Lv. numquid caussaest quin uxorem cras domum ducam?

Ch. optumumst. [licet.]

65 tú in perendinum paratus sis ut ducas. Caterva. plaudite.

et eam Bothe: etiam cod.
et eam Bothe: etiam cod.
faciaes B: facias Camerarius
optumast (-tima est) Gronovius
sionis vestigia apparent, Lys. Numquid . . . ducam? Ch. Optumumst
et CA. Numquid . . . ducat? Ch. Licet' Ritschl

TRVCVLENTVS

ARGVMENTVM

Tres unam pereunt adulescentes mulierem, Rure unus, alter urbe, peregre tertius; Vtque ista ingenti militem tangat bolo, Clam sibi supposuit clandestino editum. Vi magna servos est ac trucibus moribus, Lupae ni rapiant domini parsimoniam; Et is tamen mollitur. miles advenit Natique causa dat propensa munera. Tandem compressae pater cognoscit omnia, Vtque illam ducat qui vitiarat convenit, Suomque is repetit a meretrice subditum.

10

5

5 at crucibus (tr-) cod.; corr. Ital. imoribus B 6 Lupae ni Pylades: Lut (It P^{CD}) poeni cod. parsimonia B 9 Tandem Ital.: Tamen cod. (vii. 2) 10 illam Camerarius: litam cod.

PERSONAE

Diniarchys Advlescens
Astaphivm Ancilla
Trycvlentys Servys
Phronesivm Meretrix
Stratophanes Miles
Cyamys Servys Geta
Strabax Advlescens Rysticys
Callicles Senex
Ancilla Calliclis
Syra Tonstrix (Ancilla Phronesii)

SCAENA ATHENIS

TRVC.] adiectivum. non nomen, vix esse potest: Stratilax Ital., aperto crrore qui ex scaen. III. i. titulo in P, ubi Stratilax pro Stravax (i. e. -Bax) scriptum erat, emanavisse videtur; cf. Leo ad v. 256

SERVVS GETA. Cf. v. 577 Ancilla Calliclis. Cf. ad v. 775

PROLOGVS

Perparuam partem postulat Plautus loci de uostris magnis atque amoenis moenibus, Athenas quo sine architectis conferat. quid nunc? daturin estis an non? adnuont †melior me quidem uobis† me ablaturum sine mora: 5 5 quid si de uostro quippiam orem? ábnuont. eu hercle! in uobis resident mores pristini. ad denegandum ut celeri lingua utamini. sed hoc agamus quoia huc uentumst gratia. Athenis †tracto† ita ut hoc est proscaenium 10 10 tantisper dum transigimus hanc comoediam. hic habitat mulier nomen quoi est Phronesium; haec huijus saecli mores in se possidet: numquam ab amatore [suo] postulat—id quod datumst. sed relicuom dat operam-ne sit relicuom, 15 15 poscendo atque auferendo, ut mos est mulierum; nam omnes id faciunt, quom se amari intellegunt. ea se peperisse puerum simulat militi, quo citius rem ab eo auorrat cum puluisculo. quid multa? * * †stuic superet muliere† 20 20 thiscum anima ad eum habenti erce teriturt.

corrupti codicum BCD in hac fabula textus id fuisse causae credo quod in cod. archetypo novus scriba inusitata scribendi compendia et insuetas litterarum formas adhibuerit (Amer. Journ. Phil. 17, 442) correcta praebent Apuleius Florid. 4, 18 fere et Priscianus 2, 421 artem p. plaudi locu cod. 2 Deum eris cod. (pro deŭeris, i. e. de 3 s. arcus pletis cod. 4 adnunt cod. meliorem (sc. partem) urbis quidem abiaturum cod. uobis Cameabduunt cod. 7 eu Spengel: eum cod. (vii. 4) uobis Camerarius: uodiis cod. (? pro uodis; D pro B) 9 quia h. D: qua h. BC: huc qua Camerarius 10 traicio Schoell (Rhein. Mus. 55, 495): fort, instructo 12 nomine cod. (pro nomē, i.e. nomen?) del. Weise 15 sed reliquam cod.: corr. Merula 19 auerrat Weise: auferat cod. 20 mulierem PCD fort. Quid multa? (uita) si huïc superet (vel huic supererit) mulieri | Viscum, hamum, laqueum habenti, hercle exercebitur (vel hab., exenterabitur)

ACTVS I

Ι.	1	D	Ŧ	N	т	Δ	p	C	H	v	S
Ł.	1	$ \nu$	1	TA	1	13	1/	\sim	TY	¥	N

Non omnis aetas ad perdiscendum sat est amanti, dum id perdiscat, quot pereat modis; neque eam rationem eapse umquam educet Venus, quam penes amantum summa summarum redit, 25 quot amans exemplis ludificetur, quot modis E, pereat quotque exoretur exorabulis: quot illíc blanditiae, quot illic iracundiae sunt, quot †sui perclamanda†, di uostram fidem, hui! quid peiierandum est etiam, praeter munera: 30 primumdum merces annua, is primus bolust, 10 ob eam-tres noctes dantur; interea loci aut aera aut uinum | aut oleum | aut triticum; temptat benignusne an bonae frugi sies: quasi in piscinam rete qui iaculum parat, 35 quando abiit rete pessum, adducit lineam; 15 si iniecit rete, piscis ne ecfugiat cauet: dum huc dum illuc rete tort impedit piscis usque adeo donicum eduxit foras. itidem est, amator sei quod oratur dedit 40 atque est benignus potius quam frugi bonae. 20

22 est satis codd. Varronis de L. L. 6, 11 23 amanti dum hic p. quod p. modis codd. Prisciani 2, 421 : nam antidum id p. [ad] quod p. 24 eam rationem ea ipsa codd. Prisciani: ea motus cod. (iv. 3) ratione me abse cod. edocuit codd. Prisciani 25 penis a. 27 quoque B exoritur cod. 28 blanditiae Ital.: blanditer cod. (pro blandit, i.e. blanditiae?) 29 supplicia danda Buecheler 31 miros annua is (miror annuus P^{CD}) cod.: corr. Gronovius primos B ebolust cod.: corr. Camerarius 32 dantur Bothe: dutor (tutor P^{CD}) cod. 33 aut aera Ital.: aut ara cod.: auctarium Schoell ut ui. B vix oleum 36 lineam Stude mund: finfa (infra P^{CD}) cod. 37 Siniecit B: Sinietit P^{CD} : corr, quidam apud Lambinum: si inierit Buecheler fort. recte 38 or] circumuortit Buecheler (qui alt. dum omittit): fort. oratas (iii, p. 52) 39 donicum Saracenus: dolium cod. foras eduxit cod.: trai. Camerarius 40 Ibidem cod. set (sed PCD) quod cod.

45

50

50a

55

60

adduntur noctes, interim ille hamum uorat: si semel amoris poculum accepit meri eaque intra pectus se penetrauit potio, extemplo et ipsus periit et res et fides. si iratum scortum fortest amatori suo, 25 bis perit amator, ab re(d) atque animo simul: sin alter alteri propitiust, †idem† perit: si raras noctes ducit, ab animo perit; si | increbrauit, ipsus gaudet, res perit. [intercepta in aedibus lenonis] 30 priu' quam unum dederis, centum quae poscat parat: aut periit aurum aút conscissa pallula est aut empta ancilla aut aliquod uasum argenteum aut uasum ahenum +aliquod aut lectus laptiles+ aut armariola Graeca, aut—aliquid semper (est) 35 quod †petra† debeatque amans scorto suo. atque haec celamus nos clam magna industria, quom rem fidemque nosque nosmet perdimus, ne qui parentes neu cognati sentiant; quos quom celamus si faximus conscios, 40 qui nostrae aetati tempestiuo temperent,

42 hamam B 43 meri Bothe: mere cod. (pro merei?) 45
perit cod. 46 scortumst forte Lambinus, cui amători suo displicat
(cf. ad Merc. 330) 47 periit cod. de red cf. Arch. Lat. Lexicogr.
10, 550 (ab) an. Lambinus 48 propitiust Buecheler: potius
est cod. an fide? 50 sin crebrauit B vel sin vel
increbauit 50 secl. Schoell intercepta scripsi (vii, p.
103): iteca (ita et P^{CD}) cod. lenosis cod.: corr. Schoell: lenoniis
Ital. vix (perit) intercepta in aedibus lenoniis 52 aurum
periit Camerarius c. est pallula codd. Porphyrionis ad Hor. ep.
1, 17, 55 (i.e. conscissast?) 54 aliquod] antiquom Buecheler electus
B electus lapis Buecheler: lectus scalptilis (scu-) Kiessling: lectus
dapsilis Ital. 55 est add. Camerarius 56 praestet Buecheler:
detque Niemeyer (Liter. Centralbl. 1905, p. 352) 57 celumus
B clam] damna Ital. magna Leo: mina cod. (vii, p. 104) 59
ne qui Bugge: neque cod. 60 faximus Camerarius: facimus cod.
(i.e. facīmus?): fort. faciamus conscias cod. 61 temperint
cod. 62 unne cod. ut vid. (cf. ad v. 82): ut ne Ital. fort. recte
anteparata cod.: corr. Saracenus

unde anteparta demus postpartoribus,

	faxim lenonum nec scortorum plus siet	62ª
	et minu' damnosorum hominum quam nunc sunt siet.	
15	nam nunc lenonum et scortorum plus est fere	
	quam olim muscarum est quom caletur maxume.	65
	nam nusquam alibi si sunt, circum argentarias	
	†scorti† lenones qui adsident cottidie,	
	ea nimia est ratio; quippe qui certo scio	
50	fere plus scortorum esse iam quam ponderum.	
	quos quidem quam ad rem dicam in argentariis	70
	referre habere, nisi pro tabulis, nescio,	
	ubi aera perscribantur usuraria:	
	accepta dico, expensa ne qui censeat.	
55	postremo id magno in populo multis hominibus,	
	re placida atque otiosa, uictis hostibus:	75
	amare oportet omnis qui quod dent habent.	
	nam mihi haec méretrix quae hic habet, Phronesium,	
	suom nómen omne ex pectore exmouit meo,	
60	[Phronesium, nám phronesis est sapientia].	78a
	nam me fuisse huic fateor summum atque intumum,	
	quod amantis multo pessumum est pecuniae;	80
	eadem postquam alium repperit qui plus daret,	
	damnosiorem meo exinde immouit loco,	
65	quem infestum, odiosum sibi esse memorabat mala,	

62ª nec scripsi: et cod. siet scripsi: est cod. 64 (hic) plus Ritschl, cui scortorum displicet est ante et colloc. Bothe 65 post v. 66 cod.: corr. Camerarius quam[nus] B¹ (cf. v. 66) 67 scorta et Scaliger: an scortis? qui assident Mikkelsen (Nord. Tidskr. Fil. 1897, p. 97): quasi sedent cod. 68 Fa B (F pro E) 69 fere scripsi: eri cod.: ibi Seyffert iam Ital.: eam cod. 70 Quas Ritschl equidem Bentley 72 aera Camerarius: ae cod. (hae PCD) (pro aera per compend. script.?) 73 accipiat d. e. neque c. cod.: corr. Acidalius 74 id vix ferendum: ut Baehrens populo in B (in) multis Camerarius: mulier cod. 75 plagida cod. (G pro C) 77 haec (nunc) Mueller 78 omnes cod.: corr. Camerarius 78ª Phronesim Leo, qui versum tuetur (iv. I) 81 pius (prius PCD) cod. (I pro L) 82 meo scripsi: mihi cod. (pro neo per compend. script.?) exine B ex. me mouit l. Abraham stud. Plaut. 237, alii 83 qui manifesta [ac] 0. cod. (? pro q; mifestum o. cf. ad Aul. 784): corr. Ital., Lambinus: quem antehac o. Buecheler

Babyloniensem militem. is nunc dicitur 85 uenturus peregre; eo nunc commenta est dolum: peperisse simulat sese, ut me extrudat foras : eum esse simulat militem puero patrem : atque ut cum solo pergraecetur militi, 70 882 teum isti suppositum puerum opust pessumae. mihi uerba retur dare se? án me censuit celare se potesse, grauida si foret? 90 nam ego Lemno aduenio Athenas nudiustertius, legatus quo hinc cum publico imperio fui. 75 sed haec quidem eiius Astaphium est ancillula; cum ea quoque etiam mihi fuit commercium.

ASTAPHIVM DINIARCHVS

ii

As. Ad fores auscultate atque adseruate aedis, nequis aduentor grauior abaetat quam adueniat, neu, qui manus attulerit sterilis intro ad nos, grauidas foras exportet. noui ego hominum mores; ita nunc adulescentes morati sunt: quinei aut senei adueniunt ad scorta congerrones; consulta sunt consilia: quando intro aduenerunt,

5

86 Reperisse cod. (R pro P) 87 post 88 colloc. Dousa 87 cum esse simulant cod.: corr. Ital. puerum B 88 peregre getur cod. (G pro C) 88 Eo Ital. opinor Dombart, cui 'opus est illam rem' (Nonius 482) displicet 89 vel sese ame cod. (? pro āme, i.e. an me) 91 adueni Geppert, Mikkelsen (Nord. Tidskr. Fil. 1897, p. 97) 92 quo hinc Bothe: hinc quod cod. (cf. ad Trin. 628) 93 sed haec quibus B pro D) melius (pro m eiius) est a. est a. cod.: corr. Seyffert vel Astaphiumst 94 c. ea Ital.: c. ergo cod.: eam erga Seyffert 95-8 adfert Priscianus de metr. Terent. 18, Plautum eodem metrusum esse dicens quo usus sit Terentius in Andria (iii. 2), scilicet 'trochaico mixto vel confuso cum iambico' 95 adseruate codd. Prisciani: adseruas cod. 96 nequi Hermann abeat PCD, codd. Prisc. qua B 97 quis codd. Prisc. intero Schoell 98 exportet codd. Prisc.: exortet cod. 100 seni (-nei) Schneider: senec cod. 101 consilio codd.: corr. Camerarius

15

20

oenus eorum aliqui osculum amicae usque oggerit, dum illi agant ceteri cleptae ;

sin uident quempiam se adseruare, obludiant qui custodem

10 per ioculum et ludum; de nostro saepe edunt: quod fartores faciunt.

fit pol hoc, et pars spectatorum scitis pol haec uos me hau 105 mentiri.

†ibi sibus † pugnae et uirtuti de praedonibu' praedam capere. at ecastor nos rusum lepide referimu' gratiam furibu' nostris: 107-10 nam ipsi uident quom eorum agerimus bona atque etiam ultro ipsi aggerunt ad nos.

Di. me illis quidem haec uerberat uerbis, nam ego húc bona mea degessi.

As. commemini, iam pol ego eumpse ad nos, si domi erit, mecum adducam.

DI. heus! manedum, Astaphium, priu' quam abis.

As. qui reuocat? DI. scies: respice huc. As. quis est?

DI. uobis qui multa bona ésse uolt. As. dato,
si esse uis. DI. faxo erunt. respice huc modo. As.

enicas me miseram, quisquis es.

Dr. pessuma, mane.

As. optume, odio es.

102 aliquis oculum cod.: corr. Camerarius amicensque cod. (n prou): corr. Ital. §\$ (pro cancellis quibus verba modum versus excedentia secludi solent; cf. Rud. 927) CETERI CLEFTAE rubricator B proprio v. (tanquam scaenae tit.) P^{CD} 103 obludeant cod.: obludunt Merula: adludiant (all.) Mikkelsen (Nord. Tidskr. Fil. 1897, p. 97), fort. recte 104 fartores] fector (i. e. fectorum) B 105 scistis cod. poli ec uos me aut B 106 ibi usibus P^{CD} : ibist ibus Camerarius: fort. ius ibust pugna Buecheler 107 accedit A eccastor A:om. P 111 corum cum A aggerimus codd. atque] loqui P (i.e. atqui?) 112 uerberant A 113 donea (pro -nāea, i.e. dona mea) decessi P (D pro B, C pro G) 114 ego om. A vel eumpsum (eum ipsum A: um sum P) ad nos om. P erat P 115 astaphius P auis P (i.e. abis) 118, 119 io tenicas P 120 pessimam anel P 121 vel odio's: cdio es codd. Prisciani 2, 422: odio esț A: odiosus es P

120

Diniarchusne illic est? atque is est.

125

DI. salua sis. As. et tu.
DI. fer contra manum et pariter gradere.
As. tuis seruio atque audiens sum imperiis.

25

		30
	DI. bene dicis benigneque uocas, Astaphiúm. As.	
	amabo,	
	sine me ire era quo iussit. Dr. eas. sed quid ais? As.	
	quid uis?	
130	DI. dic quó iter inceptas; quis est? quem arcessis? As.	
	Archilinem	
	opstetricem. Di. mala tu femina es, oles únde es discipli-	
	nam.	
	manufesto mendaci, mala, teneo te. As. quid iam, amabo?	35
	DI. quia te adducturam huc dixeras eumpse, non eampse;	
	nunc mulier facta est iam ex uiro: mala es praestrigiatrix.	
135	sed tandem eloquere, quis is homost, Astaphium? nouos	
	amator?	
	As. nimis otiosum te arbitror hominem esse. Di. qui	
	arbitrare?	
	As. quia túo uestimento et cibó alienis rebus curas.	0
	122 vel illic'st 122, 123 fort. versus Eupolideus isestis ad uas lissi ituli P (ad pro al; vi, p. 84) vel sies (colon Reizianum) 124 fert P 125 tuis tibi P 126 [tute] quid P 128 lissi ituli P (ad pro al; cf. ad v. 123) 127 cenetur rarpsi: cena detur P : cena datur? Spengel 128 Benigne dicis astat eum ambo (om. ben. uoc.) P : benigne dicis bene uocas etc. Spengel, ut versus Reizianus fiat 129 era om. P 130 dic] istic P 131 meretricem A (fort. prava emendatio metri causa facta): tonstricem Bergk, cui synaphia Archillinem op \parallel stetricem non placet 14. The sum of the s	
	(pro un es, i. e. unde es) d. P : mala tu femina es oles eam unde tu es d. A (iv. 1?) 132 manifesta P : manifestam $Ital$. te teneo um is quate adducituram P eum ipsum inonea ase (asae B) P : vel eumpsum non eampsam (-se) 134 iam om . P est (\bar{e}) prestigiator P 135 loquère P astaphi unous P 136 te	

qui] quinam P

om. P

45

50

55

DI. uos mihi dedistis otium. As. qui, amabo? DI. ego expedibo.	
rem perdidi ápud uos, uos meum negotium apstulistis.	
si rem seruassem, fuit ubi negotiosus essem.	140
As. an tu te Veneris publicum aut Amoris alia lege	
habere posse postulas quin otiosus fias?	
Dr. illa, haud ego, habuit publicum: peruorse interpre-	
taris;	
nam aduorsum legem meam ob meam scripturam pecudem	
cepit.	
As. plerique idem quod tu facis faciunt rei male gerentes:	14
ubi non est scripturam unde dent, incusant publicanos.	
Di. male uortit res pecuaria mihi apud uos: nunc uicissim	
uolo habere aratiunculam pro copia hic apud uos.	
As. non aruos hic, sed pascuost ager: si arationes	
	150
hunc nos habemus publicum, illi alii sunt publicani.	
Dr. utrosque pergnoui probé. As. em istoc pol tu otiosu's,	
quom et illíc et hic peruorsus es. sed utriscum rem esse	
mauis?	
Dī. procaciores esti' uos, sed illí peiiuriosi;	
	155

uos saltem si quid quaeritis, exbibitis et comestis.

60 postremo illi sunt inprobi, uos nequam et gloriosae. As. male quae in nos ais, ea omnia tibi dicis, Diniarche,

138 otiosum P qui] quid [iam] P (iv. 3) 139 apud uos uos om, P 141 bene res P (i. e. Veneris) 142 posses P q. tu otiosius (osius B) P 144 meam Schoellex Charisio 140 (pecudem fem. gen.): me A: amem P (ii. 7) accipit P145-77 deest A 145 Plerique Camerarius : Fierique cod. gerentis P^{CD} copia hic Camerarius : copiae lie (copiae P^{CD}) cod. (iii, p. 49) pascus est agere si rationes cod.: corr. Ital., Valla 150 habituru's 152 percognouit trobe cod.: corr. Spengel (probe Merula) em Geppert: idem cod. 153 es Ital.: esse cod. 154 periuriores Brix 156 etbibitis cod. (et pro ex; v, p. 85): fort. ebibitis (cf. ad v. 171) 157 nequam Merula: quam cod. gloriosi cod.: corr. Valla 158 ais scripsi: illis (pro aiis?) cod.: uis Leo

et nostram et illorum uicem. Dr. qui istuc? As. rationem dicam:

160 quia qui alterum incusat probri, sumpse enitere oportet.
tu a nobis sapiens nihil habes; nos nequam aps té habea-

DI. o Ástaphium, haud istoc modo solita es me ante 65 appellare,

sed blande, quom illuc quod apud uos nunc est apud méd haberêm.

As. dum uiuit, hominem noueris: ubi mortuost, quiescat.

165 te dum uiuebas noueram. Di. an me mortuom arbitrare?

As. qui potis [est], amabo, planius? qui antehac amator

summus

habitu's[t], nunc ad amicam uenis querimoniam referre.

Dr. uostra hercle factum iniuria, quae properauistis olim: rapere otiose oportuit, diu ut essem incolumis uobis.

170 As. amator similest oppidí hostilis. D1. quo argumento[st]?

As. quam primum expugnari potis [est], tam id optumum est amicae.

Dr. ego fateor, sed longe aliter est amicus atque amator : 75 certe hercle quam ueterrumus homini optumust amicus. non hercle * occidi, sunt mi etiam fundi et aedes.

159 qui Camerarius: quia cod. 160 quia quia al. cod.: corr. Ital. sumpsit seniteri cod.: corr. Bergk 161 ted habemus Abraham stud. Plaut. 238 162 Ostaphium PCD est cod. appellari cod. 163 biande cod. habebam Luebbert (cf. 381) 164 quiescas cod.: corr. Bothe 165 noueram an me Ital.: noueras siat me cod.: fort. n. satin (-ne) 166 vel potest (-ist) 167 habitus st (si B: est PCD) istunc cod.: corr. Spengel ueruis (uerius PCD) uerimonia cod.: corr. Buecheler querimonias Camerarius deferre Ital. 168 properauitis cod.: corr. Camerarius 170 -st del. Ital. 171 vel potest (-ist) tam id Spengel: amit (amat PCD) cod. amica et cod.: corr. Ital. 172 alter Acidalius (sed cf. i, p. 29) 173 homini Saracemus: [am] omini cod. (anticipaverat scriba amicus; iv. 3), unde tam homini Studemund optimus cod. 174 vix hercule (ego omnino) add. Brix occide cod. (pro -dei?): vix occecidi mihi cod. etiamdum Spengel

As. qur, opsecro, ergo ante ostium pro ignoto alienoque 175 astas?

(i) intro, haúd alienus tu quidem es ; nam ecastor neminem hodie

80 mage amat corde atque animo suo, si quidem habes fundum atque aedis.

Dr. in melle sunt linguae sitae uostrae atque orationes, facta atque corda in felle sunt sita atque acerbo aceto: eo dícta lingua dulcia dati', corde amara facitis.

As. amantes si qui non danunt—non didici fabulari.

85 DI. †amantis si cui quod dabo non est†—non didici fabulari. 181a As. non istaec, mea benignitas, decuit te fabulari, sed istós qui cum geniis suis belligerant parcepromi.

DI. mala es atque eadem quae soles inlecebra. As. ut

180

peregre aduenisti! nam, opsecro, cupiebat te era uidere. 185

9º Dr. quid tandem? As. te unum ex omnibus amat. Dr. eúgae! fundi et aedes, per tempus subuenisti'. sed quid ais, Astaphium? As.

quid uis? Dr. estne intus nunc Phronesiúm? As. utut aliis, tibi

quidem intus.

Di. ualetne? As. immo edepol meliu' iam fore spero, ubi
te uidebit.

DI. hoc nobis uitium maxumumst, quom amamus tum 190
perimus:

175 ego cod. ignato cod. 176 i add. Ital. es Ital.: esse cod. 178 accedit A melie P 179 facta] fac P (pro fac, i. e. facta) belle P acceruo P (i. e. -bo) 180 Linguis (om. eo) dicta dulcia d. c. amare factis P 181 om. A Amantis și quit (i. e. quid) non danunt non didici fabulare P (cf. ad Mul. 371) 181 om. P (cf. ad Mer. 319) 182 docuit P 183 parcepromis (corr. -os) P 184 inlecebru P (u pro a) 185 nam] quam Seyffert 186 en omenibus addit P funde P (pro -dei?) 187 sub. [mihi] P (iv. 2) [ut] quid u. P 188 estine P utut aliis om. P fort. intust P 189 eam P credo fore P (pro fore credo?) te ubi uideret P (R pro B)

si illud quod uolumus dicitur, palam quom mentiuntur, 95 uerum esse insciti credimus, †ne uias utamur† ira. As. heia! haud itast res. Dr. ain tu eam me amare? As. immo unice unum. Dr. peperisse audiui. As. ah, opsecro, tace, Diniarche!

Dr. quid iam? 195 As. horresco misera, mentio quotiens fit partionis,

ita paene nulla tibi fuit Phronesium. í intro, amabo, uisse illam. atque opperimino: iam exibit; nam lauabat. Dr. quid ais tu? quae numquam fuit praegnas qui parere nam équidem illi uterum, quod sciam, numquam extumere sensi.

200 As. celabat metuebatque te, ne tu sibi persuaderes ut abortioni operam daret puerumque ut enicaret. 105 Dr. tum pol istic est puero pater Babyloniensis miles. quoius nunc ista aduentum expetit. As. immo ab eo ut nuntiatumst.

iam hic adfuturum aiunt eum. nondum aduenisse miror. 205 Di. ibo igitur intro? As. quippini? tam audacter quam domum ad te:

nam tu quidem edepol noster es etiamnunc, Diniarche. Di. quam mox te huc recipis? As, iam hic ero: propest profecta quo sum.

aestu

192 ne uti nestu mutua mur P (pro mutuamur? v. 3): ne ut iusta utamur Bugge, Buecheler 193 anin tume amaret P (om. eam; cf. v. 194) 194 [eam] audiui P (cf. v. 193) iam] eam P 195 Horrisco misera sentio P quotiens] quod diis P: quod codd. 195 Horrisco misera sentio P quotiens] quod diis P: quod codd. Nonii 218: vix quot dies 196 nulla om. P sibi A i om. P 197 atqui Seyffert opperimino] operire ibi P exiut nam lauabit P 198 tu] li P 199 vel illic ut. illi P scias P(eft) eft e

Di. redi uéro actutum. ego interim hic apud uos opperibor. —

ACTVS II

II. i

ASTAPHIVM

Hahahae! requieui, quia intro abît odium meum.

210

tandem sola sum. nunc quidem meo arbitratu loquar libere quae uolam et quae lubebit.

5 huic homini amanti mea era apud nos naeniam dixit [de] bonis,

nam fundi et aedes obligatae sunt ob Amoris praedium.
uerum apud hunc mea era sua consilia summa eloquitur 215
libere,

magi'que adeo ei consiliarius hic amicust quam auxiliarius.

dum fuit, dedit; nunc nihil habet: quod habebat nos
habemus.

10 iste id habet quod nos habuimus. humanum facinus factumst.

actutum fortunae solent mutari, uaria uitast:
nos diuitem istum meminimús atque iste pauperes nos:
220
uorterunt sese memoriae; stultus sit qui id miretur.
si eget, necessest nos patí: amauit, aequom ei factum est.

208 rede P(pro - dei?) hic] te P apperibor P200 hahahae requieui Camerarius: ha requieui A: ha ha ha ercle quieui P auit B (iuit PCD) P (i. e. abit) meum om. P 212 iubebit P 213 hominem P me era P (pro meaera, (pro lub-): licebit A i. e. mea era) homini aput nos mea era amanti nneiam A bonis Spengel: de bonis codd. (sed naéniam dixit displicet): domi cod. Festi p. 161 (s. v. naenia) 214 fundi et] fundit P moris prandium P 215 sua om. P 216 vel mageque ei om. A quam qui B: quod PCD (pro quam per compend. script.) P (conflat. ex istic, vel ist' nunc, et iste id?) 219 mutauit P pro mută, i. e. mutari?)

220 istum] eum P

210 mutauit P pro
isti P

221 memoria est (memoriast PCD) uitus sit quid ita miretur P me P

15

piaculumst miserere nos hominum rei male gerentum.

bonis ésse oportet dentibus lenam probam, ad-ridere ut quisquis ueniat blandeque adloqui,
male corde consultare, bene lingua loqui.
meretricem similem sentis esse condecet,

225

quemquem hominem attigerit, profecto ei aut malum aut :o damnum dari.

numquam amatoris meretricem oportet caussam noscere, quin, ubi nil det, pro infrequente eum míttat militia domum.

neque umquam erit probu' quisquam amator nisi qui rei inimicust suae.

dum hábeat, túm amet; ubi nil habeat, alium quaestum coepiat.

aequó animo, ipse si nil habeat, aliis quí habent det locum. 25 nugae sunt nisi quoi, modo quom dederit, dare iam lubeat denuo;

235 is amatur hic apud nos, qui quod dedit id oblitust datum.

probus est amator, qui relictis rebus rem perdit suam.

at nos male agere praedicant uiri solere secum

nosque esse auaras. qui sumus? quid est quód male agimus 30

tandem?

nam ecastor numquam sati' dedit suae quisquam amicae amator,

223 misereri codd.

224–7 metrica dispositio in A haec est, Bonis—probam (iamb. senar.), Adridere—consultare (iamb. senar. cum iamb. clausula ut vid.), Benc—addecet (troch. septenar.)

225 adripere Buecheler, qui systema iambicum non agnoscit ut om. P quisque A (i. e. quisq'?)

226 consultari P loqui lingua P 227 esse similem sentis c. P: sentis similem esse addecet A 228 attingerit P ei om. P dare Bothe et fort. A 230 cum mittas P 231 quisquam probus crit P 232, 233 post 235 P 232 dum am. Laml·nims habet A 233 vix troch. septenar. dent P 234 quoi modo (?) Schoell: qui modo A: quodo modo (quod amodo $P^{\rm CD}$) P diberit A iubeat P 235 quid quod edit iobi (iob $P^{\rm CD}$) atus d. P 23q qui si mumquam alenos P, pro qui simus (i. e. sumus) qui (vel quid vel quae, vix quia antiqua forma neut. plur.) male nos 239 dedit amicaē (sic, nota corruptelae?) quisqui amattor suae A

neque pol nos satis accepimus neque umquam úlla sati' 240 poposcit.

nam quando sterilis est amator ab datis, si negat se habere quod det, soli credimus,

nec satis accipimus, sati' quom quod det non habet:
semper datores nouos oportet quaerere,
qui de thensauris integris demus danunt.
uelut hic agrestis est adulescens qui hic habet,
nimi' pol mortalis lepidus nimi'que probu' dator.

sed is clam patrem etiam hac nocte illa per hortum transiluit ad nos. eum uolo conuenire. sed est huic unus seruos uiolentissumus, 250

qui ubi quamque nostrarum uidet prope hasce aédis adgrediri,

254-5

item ut de frumento anseres, clamore apsterret, abigit;
45 ita est agrestis. sed fores, quidquid est futurum, feriam.
ecquis huic tutelam ianuae gerit? ecquis intus exit?

TRYCVLENTYS ASTAPHIVM

TR. Quis illic est qui tam proterue nostras aedis arietat?

As. ego sum, respice ad me. TR. quid 'ego'? (As.)

nonne 'ego' uideor tibi?

TR. quid tibi ad hasce accessio aedis est prope aut

pultatio?

240 nos om. P umquam om. P 242 det] et P credimus om. P 245 quin P^{CD} : om. A demum occerunt A (vel oggerunt) 246-50 quattuor troch, septenarios exhibet A, Velut—rusticus Nimis—patrem Etiam—uolo Conuenire—uiolentissimus 246 Vi nt P habit P (pro-et) hic est adulescens qui habitant (pro-tat) hic agrestis rusticus A 247 pol om. A datur P: amator A (contra metrum) 248 pater P noctem P 249 transiliuit P: transit A (i.e. transiit): corr. Bergk 250 hic P 251 hasce om. A aedis hac si adgredias P hasce aedis Schoell post Merulam adgredier Bergk 252 ut de] uide P 253 ita est] is item est P 257 respic P n. u. (om. ego) P [te] tibi P (iv. 3) 258 ab P ac. est aedis P, aut pultatiost P

5

As. salue. Tr. sat mihi est túae salutis. nil moror. non salueo.

260 aegrotare malim quam esse tua salute sanior.

sed uolo scire, quid debetur hic tibi nostrae domi?

As comprime sis eiram. The eam quidem herele tu quae

As. comprime sis eiram. Tr. eam quidem hercle tu, quae solita's, comprime,

inpudens, quae per ridiculum rustico suades stuprum.

As. 'eiram' dixi: ut excepisti, dempsisti unam litteram.

265 nimi' quidem hic truculentust. Tr. pergin male loqui, 10

mulier. mihi?

As. quid tibi ego male dico? Tr. quia enim me tru[n]cu[m]lentum nominas.

nunc adeo, nisi abis actutum aut dicis quid quaeras cito, iam hercle ego hic te, mulier, quasi sus catulos pedibus proteram.

As. rus merum hoc quidemst. Tr. pudendumst uero clurinum pecus.

270 aduenisti huc te ostentatum cum exornatis ossibus, quia tibi suaso infecisti propudiosa pallulam? an eo bella es, quia accepisti tibi armíllas aeneas?

As. nunc places, quom mi inclementer dicis. Tr. quid hoc quod te rogo?

259 sat salueo A: non salueo ? 'interrogative) edd. (sed cf. Sacerdos 433 et 490 K.) 260 egrotarem aliquam P esse tua Ital.: isse tua A: essem suam P 261 sed] at P in nostra domo A 262 comprime spero P: reprime sis iram Sacerdos 453 et 461 K. meam P 263 inprudens per rid. ut (pro ut p. r.) rustico suadet st. P 264 sut decepisti d. u. l. A: ut esse cepisti sidem sistun alteram P: correxi dubitanter: 'i' tu excepisti Buecheler 265 hic quidem truculentus P mihi [es] P (ii. 4) 266 ego [aut] medico P (v. 1) vide ne versus iambicus sit (tibi ego), nam ioco huic personae tam apto (cf. ad v. 674) aegre careo (sed cf. i. 8) truculentum nomines P 267 aut] ac P dicas quem A scito P 368 mulier post catulos A fort. rece 269 pudendum et P 270 h. sistentatum ex. P 271 insuaso ('quidam legunt') Festus 302: resuasu P paliuiam P 272 est P qui accepistibi (vel quia clepis

tibi) armilias aneas et in margine aeneas A: quiaccepisti arme (arma P^{CD}) aduenias P (pro aduenas?) 273 cum me illi uel in (pro me incle; v. 1) mentiri d. P hoc om. P

mancupion qui accipias, gestas tecum ahenos anulos ?

20 pignus da ni ligneae haec sint quas habes Victorias.

As. ne attigas me. Tr. egon te tangam ? íta me amabit sarculum,

ut ego me ruri amplexari mauelim patulam bouem cumque ea noctem in stramentis pernoctare perpetim quam tuas centum cenatas noctes mihi dono dari.

25 rus tu mi opprobras? ut nancta es hominem quem pudeat 280 probri!

sed quid apud nostras negoti, mulier, est aedis tibi?
quid tu hoc occursas, in urbem quotiensquomque aduenimus?

As. mulieres uolo conuenire uostras. Tr. quas tu mulieres mihi narras, ubi musca nulla feminast in aedibus?

3º As. nullan istic mulier habitat? Tr. rus, inquam, abie-285 runt. abi.

As. quid clamas, insane? Tr. abire hinc ni properas grandi gradu,

iam hercle ego istós fictos, compositos, crispos cincinnos tuos, unguentatos usque ex cerebro exuellam. As. quanam gratia?

Tr. quia ad fores nostras unguentis uncta es ausa accedere 35 quiaque bucculas tam belle purpurissatas habes. 290

274 mancupium P gesta P henos anuos P 275 dignus dant lauinie (-iae) P hae sint A: hic sunt P 276 attinga(s) A: atticas P (eg)o(nt)e A: om. P 277 me ruriam exarma ueum patulum uoueri P 278 ea] ita P (pro illa?) perpetim totam A (iv. 2) 279 dari] patri P (P pro P 280 rustum iodbras P (P pro P 280 rustum iodbras P (P pro P 281 apud] ad P 282 occurras P 283 conuenire uolo P 281 apud] ad P 282 occurras P 283 conuenire uolo P 285 nullam (-an?) istinc P 191 nullam in istic P 286 propera P 287 hercle om. P istoc P (vix pro istose) 288 uniuentatos P expellam P gratias P0: grat P1 gratias P2 gratias P3 decomposed P3 unguant iuncta esse audes (conflat. P2 audes?) P2 290 bucculas] istas buccas P2 purporis satis habeost P2

As. erubui mecastor misera propter clamorem tuom. Tr. itane? erubuisti? quasi uero corpori reliqueris tuo potestatem coloris ulli capiendi, mala! buccas rubrica, creta omne corpus intinxti tibi.

295 pessumae estis. As. quid est quod uobis pessumae haec 40 malefecerint?

Tr. scio ego plus quam tu arbitrare scire me. As. quid id opsecrost

quod scias? Tr. erilis noster filius apud uos Strabax ut pereat, ut eum inliciatis in malam fraudem et probrum. As. sanus si uideare, dicam: 'dicis contumeliam.'

300 nemo homo hic solet perire apud nos : res perdunt suas ; ubi res perdidere, abire hinc si uolunt saluis licet.
ego istunc non noui adulescentem uostrum. Tr. ueron

quid maceria illa ait in horto quae est, quae in noctes singulas

latere fit minor, qua isto ad uos damni permensust uiam?

305 As. nihil mirum (uetus est maceria) lateres si ueteres ruont. 50

TR. ain tu uero ueteres lateres ruere? numquam edepol

mihi

quisquam homo mortalis posthac duarum rerum creduit, ní ego ero maiori uostra facta denarrauero.

294 rubrice ceta P rubrica Leo, cui rūbr- displicet intinxit Scaliger: intinxit P: inteai A (pro intexti?) 295 malefecerint ma ceteris omissis P (ii. 5) 296 quam me arbitrarier scire, quid id est obsecto P 297 heriis P (pro heriiis; I pro L) uostram pax P 298 pereat ut] per ex tut P (X pro A) iniciatis P probrum] praemium P (vii, p. 104) 300 n. hominem hec perire solet P 301 ubi perdiderunt res P (sed -ĕrunt, nisi in fine, displicet) abiere A saluis] ut uis P (pro a) 302 e. nunc noui (pro non) pro serion pro (pro non) 303 Qui in m. pro (i. 4) aut pro (pro non) 204 pro (pro non) 205 e. nunc noui (pro non) 205 e. nunc noui (pro non) 206 pro 105 e. serion pro 207 e. nunc noui (pro 106 pro 207 e. nunc noui (pro 207 non) 207 e. nunc noui (pro 208 non) 208 non pro 209 non pro 209 e. nunc noui (pro 200 pro 200 pro 200 pro 200 pro 200 pro 200 pro200 pro20 pro200 pro200 pro200 pro200 pro200 pro200 pro200

iii

As. estne item uiolentus ut tu? Tr. non enim illé meretriculis

55 moenerandis rem coegit, uerum parsimonia
duritiaque: quae nunc ad uos clam exportantur, pessumae;
ea uos estis, exunguimini, ebibitis. egone haec mussitem?
iam quidem hercle ibo ad forum atque haec facta narrabo
seni;

neque istuc insegesti tergo coget examen mali.—

60 As. si ecastor hic homo sinapi uictitet, non censeam

315
tam esse tristem posse. at pol ero beneuolens uisust suo.
uerum ego illúm, quamquam uiolentust, spero immutari potis
blandimentis, hortamentis, ceteris meretriciis;
uidi equidem †exinem intu domito† fieri atque alias beluas.

65 nunc ad eram reuidebo. ⟨sed⟩ eccum ódium progreditur 320

tristis exit. hau conuenit etiam hic dum Phronesium.

DINIARCHVS ASTAPHIVM

Dr. Piscis ego credo, qui usque dum uiuont lauant, minu' díu lauare quam haec lauat Phronesium. si proinde amentur, mulieres diu quam lauant, omnes amantes balneatores sient.

325

309 item] ille P ut tu] suum P (pro uuú?) vel ill' moniendis (pro mocniendis) rem cogi u. parsimonie P 311 durieque quae nunc duo sciam exportatur pessumum P (pro pessum?) 312 em tuos (om. estis) P(M) pro A) ex ungula male (pro exunguime; cf. ad v. 266) uiuitis P hic P 313 Iam enim exercere ibi f. P 314 exanimen P(v,8) 316 uisust suo] ut is est suos P317 uiolentum est (pro-tust) A pero P potest codd.

mentis P: oramentis Meursius meretrices P 31 319-52 deest A 319 intum PCD equom ex indomito domitum Merula, Weise: equidem elephantem Indum domitum Schoell: fort. equidem lyncem Indum domitum uelbas B 320 reuibebo cod. (corr. C) (B pro D) sed eccum Camerarius: et cum cod. 321 haud conuenit Camerarius, Gulielmius: ad conuenire cod. (pro had conuen) dum Ital.: bum cod. (B pro D) 322 qui codd. Varronis de L. L. 9, 105: quit 323 diu minus codd. Varronis lauere cod. (corr. C): lauari testatur Varro ('Plauti aut librarii mendum') 324 iuuant .cod. (I pro l, u pro a) 325 amatores PCD (i. 10)

330

335

340

345

As, non quis parumper durare opperirier? 5 Dr. quin hercle lassus iam sum durando miser: mihi quoque prae lassitudine opus est (ut) lauem. sed opsecro hercle, Astaphium, (i) intro ac nuntia me adesse, ut properet suade, iam ut sati' lauerit. As. licet. Dr. audin etiam? As. quid uis? Dr. di 10 me perduint qui te reuocaui! non tibi dicebam 'i' modo? As. quid iam reuocabas, inprobe nihilique homo? tute tibi mille passum peperisti morae.-Dr. sed guid haec hic autem tam diu ante aedis stetit? nescioquem praestolata est; credo, militem. 15 illum student iam; quasi uolturii triduo priu' praediuinant quo die essuri sient: illum inhiant omnes, illi est animus omnibus : me nemo magi' respiciet, ubi is huc uenerit, quasi abhine ducentos annos fuerim mortuos. 20 ut rem seruare suaue est! uae misero mihi! post factum flector, qui antepartum perdidi. uerum nunc si qua mi optigerit hereditas magna atque luculenta, nunc postquam scio dulce atque amarum quid sit ex pecunia, 25 ita ego illam edepol seruem itaque parce uictitem.

326 durari cod.

328 ut lauem Camerarius: laue cod.

329 i add. Ital.

330 ut Kiessling: tui cod.

330 ut cod.

331 utite Leo: que cod.

332 perperisti Spengel: peperit cod.

332 utite Leo: que cod.

333 perperisti Spengel: peperit cod.

334 utite Leo: que cod.

335 pengel: peperit triduo (Iv. 3)

336 pengel: peperit cod.

(iv. 3)

337 uolturii triduo Ital.: uolturi heri duo (PCD) vel uolo turiceri duo (B) cod.

338 de quoio Bergk euri cod. (pro Euri, i. e. esuri)

340 nemo Pylades: nimo cod. (nimio PCD) vel mage is Ital.: is è (vel est) cod.

342 ut rem seruare Studemund: utrum seruire (seure B) cod.: ut rem inseruire Seyffert suaue Camerarius: salue cod.

343 qui Bothe: quia cod.

ut-nulla faxim cis dies paucos siet :

	ego istós qui nunc me culpant confutauerim.	
	sed aestuosas sentio aperiri fores,	350
30	quae opsorbent quidquid uenit intra pessulos.	
iv	PHRONESIVM DINIARCHVS	
	PH. Num tibi nam, amabo, ianua est mordax mea, quo intro ire metuas, mea uoluptas? Dr. uer uide: ut tota floret, ut olet, ut nitide nitet!	
	The special section of the section o	355
5	non des amicae, Diniarche, sauium?	
	DI. uah! uapulo hercle ego nunc, atque adeo male.	
	PH. quo te auortisti? Dr. salua sis, Phronesium.	
	PH. salue. hicine hodie cenas, saluos quom aduenis?	
	DI. promisi. PH. ubi cenabis? DI. ubi tu iusseris.	3 60
10	PH. hic me lubente facies. DI. edepol me magis.	
	nemp' tú eris hodie mecum, mea Phronesium?	
	PH. uelim, si fieri possit. DI. cedo soleas mihi,	
	properate, auferte mensam. PH. amabo, sanun es?	
	DI. non edepol bibere possum iam, ita animo malest.	36
15	PH. mane, aliquid fiet, né abi. Dr. ah! áspersisti aquam.	
	iam rediit animus. deme soleas, cedo bibam.	
	Pн. idem es mecastor qui soles. sed dic mihi,	
	benene ambulatumst? Dr. huc quidem hercle ad te bene,	
	quia túi uidendi copia est. PH. complectere.	379
	349 confutauerunt cod. (pro -uer, i.euerum): corr. Camerarius	

349 confutauerunt cod. (pro -uer, i.e. -uerum): corr. Camerarius 350 aestuosas Bothe: est uos ad cod. 351 infra cod. (corr. D^1) 353 accedit A uoluntas P 354 olet ut] ole lui P 355 qui tam P (pro quittam) facetus A qui tuae] quid (pro quit) ue P 356 dini archis attiuum P 357 hercule A 358 auortistis P sim P 359 cenas hodie A 360 cenas A: cenabist P liveris P (1 pro i) 361 iubente B et fort. A 362 promestum P 363 uellem A posset A credo P mihil puer A, fort. recte, nam puer voc. casu in fine versus non displicet 366 fiet ne] fine P (? pro fi, i. e, fiet, ne) ah] ab P 367 uiuam P 368 ecastor P dicat P 369 ambulasti P ad te bene] attibent P 370 quam P (ef, ad 488) tu A uidendum est copia P vel copiast

DI. lubens. heia! hoc est melle dulci dulcius.

hoc tuis fortunis, Iuppiter, praestant meae.

PH. dan sauium? DI. immo uel decem. PH. ém istoc
pauper es:

plus pollicere quám ego | aps te postulo. 375 D1. utinam ítem a principio rei repersisses meae

ut nunc repercis sauiis. Рн. si quid tibi
compendi facere possim, factum edepol uelim.
Di. iam lauta es? Рн. iam pol mihi quidem atque oculis

meis.

25

num tibi sordere uideor? Dr. non pol mihi quidem;
380 uerum tempestas quondam, dum uixi, fuit
quom inter nos sordebamus alter de altero.
sed quod ego facinus audiui adueniens tuom
quod tu hic me apsente noui negoti gesseris?
Рн. quid id est? Dr. primumdum, quom tu es aucta liberis
385 quomque bene prouenisti salua, gaudeo.

Ph. concedite hinc uos intro atque operite ostium. tu nunc superstes solus sermoni meo es, tibi mea consilia semper summa credidi. equidem neque peperi puerum neque praegnas fui; 300 uerum adsimulaui me esse praegnatem: hau nego.

35

30

371 heia Di. hoc A: ad hoc P (i. e. at hoc) me illi P (? pro melli) 373 dant P: da A: corr. Camerarius [ut] em P es] esse P (cf. 280, 289, 378) 374 q. abs te posco au (aut A^2 ut vid.) postulo A, sed abs te posco vix Plautinum fort. plus polliceri (-rei) quam ego posco hau te postulo (vel quam te posco hau postulo) 375 utinam a principio rei item P parsissi P (pro -es): pepercisses A (vix Plautinum) 377 factam P (a pro u) 378 iam lauta eglossema est): iam iauiaisse iam pol mihi P 379 sorbere A (B pro D) 380 t. memini quondam f. P (pro t. q. dum m. f.?) uiuixi A (pro uixi) 381 sorderemus (fort. recte) alteri P (pro alteri P) 383 hic me absente P Laminus: me hic absente P 183 preuenisti P (e pro 0) gratulor P 384 om. P (iii. 11) 385 preuenisti P (e pro 0) gratulor P 386 operit cod. 388 summas semper crebri P 389 pregnam P 390 adsimulasse P meis se P ego P deficit P

40 Dr. quem propter, o mea uita? Ph. propter militem Babyloniensem, qui quasi uxorem sibi me habebat annum dum hic fuit. Dr. ego senseram. sed quid istuc? quoi rei te adsimulare retulit? Ph. ut esset aliquis laqueus et redimiculum,

395

45 reuorsionem ut ad me faceret denuo.

nunc huc remisit nuper ad me epistulam

sese experturum quanti sese penderem:

si quod peperissem id (non) necarem ac tollerem,

bona sua me habiturum omnia [esse]. Di. ausculto lubens. 400

50 quid denique agitis? Ph. mater ancillas iubet,

quoniam iam decumus mensis aduentat prope, aliam aliorsum ire, praemandare et quaerere puerum aut puellam qui supponatur mihi. quid multa uerba faciam? tonstricem Suram

405

55 nouisti nostram? Di. quaen erga aedem sese habet? noui. Ph. haec †ut opera† circumit per familias, puerum uestigat; clanculum ad me detulit, datum sibi esse dixit. Di. o mercis malae! eum núnc non illa peperit quae peperit prior,

410

60 sed tu posterior. Рн. ordine omnem rem tenes. nunc ut praemisit nuntium miles mihi, non multo post hic aderit. Di. nunc tu te interim

391 quem Bugge: que cod.

393 anno Lipsius: anno [um] cod.

394 te Ital.: tem cod. (vii. 4)

395 aliquis laqueus Camerarius: aliqui si aqueust cod. (aquae usque est PCD, unde laqueusque Scyffert)

398 penderem Ital.: perderem cod.

399 id non necarem Schoell: ide carem cod.

399 id non necarem Schoell: ide carem cod.

390 temerarius: sum cod. (M pro A)

390 vel med esse del. Camerarius, nam habituram esse minus placet

402 iam PCD: non B (pro nunc!)

403 alia maiorsum cod. (pro maiiorsum): corr. Ital.

404 quisupponantur corr. quis opponantur ut vid. cod.: corr. Acidalius

405 qui cod.

406 nouisti Ital.: nouisi cod. quem cod.: corr. Spengel: quae Ital., qui quae... habet Phronesio (cum cod.) continuant

mercede sese alit Bugge: mercedem sese habet Leo

407 data opera Koch: vix topper

409 malas

Seyffert

410 prior Merula: patior cod.

413 non] haud Kellerhoff, secundum morem Plautinum hec cod.

	quasi pro puerpera hic procuras? Ph. quippini,	
415	ubi sine labore res geri pulchre potest?	
	ad suom quemque aequom est esse quaestum callidum.	6
	Dr. quid me futurumst quando miles uenerit?	
	relictusne aps te uiuam? PH. ubi illud quod uolo	
	habebo ab illo, facile inuenio quo modo	
420	diuortium et discordiam inter nos parem:	
	postid ego tecum, mea uoluptas, usque ero	7
	adsiduo. Di. immo hercle uero accubuo mauelim.	
	Pн. dis hodie sacruficare pro puero uolo,	
	quinto die quod fieri oportet. Dr. censeo.	
425	Pн. non audes aliquid dare mihi munusculum?	
	DI. lucrum hercle uideor facere mihi, uoluptas mea,	7
	ubi quippiam me poscis. Рн. at ego, ubi apstuli.	
	Di. iam faxo hic aderit. seruolum huc mittam meum.	
	Pн. sic facito. Dr. quidquid attulerit, boni cónsulas.	
430	PH. ecastor munus te curaturum scio,	
	ut quoius me non paeniteat mittatur mihi.	80
	Dr. num quippiam aliud me uis? PH. ut quando otium	
	tibi sit ad me renisas tu naleas — Dr. nale	

pro di inmortales! non amantis mulieris,
435 sed sociai unanimantis, fidentis fuit
officium facere quod modo haec fecit mihi,

85

414 puerpera Ital.: puera cod. procurast cod. 415 pulcri cod. 416 sum cod. quaestum esse cod. : trai. Acidalius : quaesitum e. Fay 421 tecum Bothe: [totum] tecum cod. (iv. 3) 423 dis Spengel: [quin] his cod. (iv, p. 62) se-419 inueniam PCD uoluntas cod. cuntur quasi novus versus Adsido immo herele uero (v. 422) (iv. 3) 424 fieri oportet Ital.: fleri optet cod. 425 aliquid (B) vel aliquod (PCD) cod. mihi dare cod.: trai. Camerarius, nam darē ne in hoc quidem versus loco placet (ii. 4) munusciuilim cod. (pro munusculum 426 facerem mihi uoluntas me[hi]ea (meheia PCD) corr. -li?) cod. (iv. 3) 427 posces cod. (i. e. -is?) abstulit cod. sit B attulerit Brix: ait uierit cod. boni Ital.: bona cod. mittatur Buechcler: mitta (pro mittā, i. c. mittatur?) cod. (mitte PCD): mittas Camerarius 432 me uis alium cod. : corr. Geppert 433 tu Camerarius: t cod. (seq. u): et Geppert: i Seyffert, fort. recte 436 ficit cod. (facit PCD)

suppositionem pueri quae mihi credidit, germanae quod sorori non credit soror. ostendit sese jam mihi medullitus: se mi infidelem numquam, dum uiuat, fore. 440 90 egone illam ut non amem? egone illi ut non bene uelim? me potius non amabo quam huic desit amor. ego istí non munus mittam? ímmo ex hoc loco iubebo ad istam quinque perferri minas, praeterea | opsonari dumtaxat mina. 445 95 multo illi potius bene erit quae bene uolt mihi quam mihimet, omnia qui mihi facio mala.—

PHRONESIVM

V Puero isti date mammam, ut miserae matres sollicitaeque ex animo sunt cruciantque! 449-50 edepol commentum male, quomque eam rem in corde agito, nimio-minu' perhibemur malae quam sumus ingenio. ego prima de me, domo docta, dico. 5 quanta est cura in animo, quantum corde capio 454-5 dolorem-dolus ne occidat morte pueri: mater dicta quod sum, eo magis studeo uitae; quae | hunc ausa sum, tantundem dólum adgrédiar. lucri caussa auara probrum sum exsecuta,

460

IO alienos dolores mihi supposiui.

437 pueri quem hic redidit cod. 439 o. mihi iam sese cod.: ostendisse sciam mihi codd. Nonii 139: corr. Lambinus 440 scio mi Buecheler dum uiuam codd. Nonii: ne uiuat cod. : se uiua Camerarius 441 illi ut Camerarius: illud cod. Mueller: iammo cod. (iam modo PCD) (iv. 3; A pro M): iam ego (?) Leo 444 deferri Studemund 445 vix opsonari p. (una) d. Bergk (cf. ad 489) dumtaxat [at] cod. (iv. 1), unde Camera-447 quam mihi qui mihimet o. Fleckeisen, nam rius d. ad minam ómnia quí displicet facio Camerarius : facto cod. 449, 450 sunt Ital.: suni cod. sumus cruciamurque Leo 452 vel male cod. 453 prime Seyffert de me modo dicta dicito cod. : corr. Goeller, Palmerius, Spengel 458 hunc Ital. : huc cod. : nunc Mueller tantum clam dolum adgrediri Camerarius 459 auare Seyffert

nullam rem oportet dolose adgrediri nisi astute accurateque exsequare. uosmet iam uidetís ut ornata incedo: puerperio ego nunc med esse aegram adsimulo.

465 male quod mulier facere incepit, nisi (id) ecficere perpetrat, id illi morbo, id illi seniost, ea illi miserae miseriast; bene si facere incepit, eius rei nimi' cito odium percipit. nimi' quam paucae sunt defessae male quae facere occeperunt, nimi' que paucae ecficiunt si quid facere occeperunt bene: 20

470 mulieri nimio male facere melius onus est quam bene.
ego quod mala sum, matris opera mala sum et meapte
malitia,

quae me grauidam esse adsimulaui militi Babylonio:
eam nunc malitiam accuratam miles inueniat uolo.
is hic hau multo post, credo, aderit; nunc priu' praecaueo 25
sciens

date mi huc stactam atque ignem in aram, ut uenerem

Lucinam meam.

hic apponite atque abite ab oculis. eho, Pithecium! face ut accumbam, accede, adiuta. em sic decet puerperam. soleas mihi deduce, pallium inice in me huc, Archilis.

461 (nam) nullam Spengel, ut integer tetrameter fiat: an non ullam? (vii, p. 99) 462 nisī (si) Bothe, ut integer tetrameter fiat astu docte acc. Schoell exsequere cod.: corr. Ital. 463 uidetis (me) Mueller 464 essem cod. 465 id add. Camerarius 466 morbost Spengel senio (om. est) B 467 si bene PCD eius enim scito (cito PCD) cod.: corr. Spengel 468 quam Camerarius: quae cod. occeperent cod. (i. e. -rint?) 469 occeperunt (-rint PCD) bene facere cod.: trai. Bothe 470 melius onus displicet leuius Ital.: mollius Bentley est onus PCD: opus est Scaliger 474 is hic Weise: istic cod. praecaueo Camerarius: prece caueo cod. 475 Sumque ornata ita ut aegra uidear Buccheler puer perlocubem cod. 476 stactam Camerarius: eiectam cod. benerem iucinam (uicinam PCD) cod.: corr. Saracenus 477 e opi hecium (opihetium PCD) cod. 478 adiutare sic cod.: corr. Pareus, Seyfert puerperam Ital.: pueri eram cod. 479 deduce Geppert: duce cod. inice Ital.: minice cod.

33

ubi's, Astaphium? fer huc uerbenam mi intus et bellaria. 480 date aquam manibus. nunc ecastor tum ueniret miles uelim.

VI STRATOPHANES PHRONESIVM ASTAPHIVM
STRAT. Ne exspectetis, spectatores, meas pugnas dum prae-

manibus duella praedicare soleo, haud in sermonibus. scio ego multos memorauisse milites mendacium: et Homeronida et postilla mille memorari potest, 5 qui et conuicti et condemnati falsis de pugnis sient. [non laudandust quoi plus credit qui audi(i)t quam qui

485

[non laudandust quoi plus credit qui audi(i)t quam qui uidet]

non placet quem illi plus laudant qui audiunt quam qui uident.

pluris est oculatus testis unus quam auriti decem;
qui audiunt audita dicunt, qui uident plane sciunt.

10 non placet quem scurrae laudant, manipulares mussitant,
neque illi quorum lingua gladiorum aciem praestringit domi.
strenui nimio plus prosunt populo quam argute cati:
facile sibi facunditatem uirtus argutam inuenit,
sine uirtuti argutum ciuem mihi habeam pro praefica,

495
15 quae alios conlaudat, eapse sese uero non potest.

480 ubi saphilim cod.: corr. Ital., Pareus mi intus (?) Buecheler: mihi tus cod. 481 data quam cod. adueniat Mueller: uenerit Camerarius: ut ueniat Guietus 482 dum pugnas Bothe, favente allitteratione 483 duella Gronovius: duellis cod. predicarem cod. 484 memorauissem cod. 485 homeronidam cod.: corr. Leo post illam illi cod.: corr. Saracenus, Camerarius vel pote 486 pugnis Camerarius: pugnas cod. 487 del. Brix auditat Schoell quam (ille) Leo, Goetz 488 del. Guietus quem Acidalius: cum cod. quam Ital.: quia PCD (q B) 489 unus Paulus 179, Apuleius flor. 1, 2: om. cod. (vii. 6) auriti decem Paulus, Apuleius: aurite decet cod. (vii. 2) vel auritei 490 audita Ital.: auditas cod. scient PCD 491 mussitan cod. (corr. C) 493 argut (-guit BC) eccati cod. (pro argute cati): arguti et cati Merula 494 argutam Turnebus: arguta cod. 495 vel uirtute pro praefica Varro de L. L. 7, 70 (cf. Nonius 67): profecta cod. 496 alios codd. Nonii: alias cod. vel eapsa c. eapsa (abse PCD) se ucro cod.: conlaudare a se uero codd. Nonii: corr. Bothe

nunc ad amicam decumo mense post Athenas Atticas uiso, quam grauidam hic reliqui meo compressu, quid ea agat. Рн. uide quis loquitur tam propinque. As. miles, mea Phronesium,

500 tibi adest Stratophanes. nunc tibi opust aegram ut te adsimules. Ph. tace.

quoí adhuc ego tam mala eram monetrix, me maleficio 20 uinceres?

STRAT. peperit mulier, ut ego opinor. As. uin adeam ad hominem? Ph. uolo.

STRAT. eugae! Astaphium eccam it mi aduorsum. As. salue ecastor, Stratophanes.

[uenire] saluom (te)—STRAT. scio. sed peperitne, opsecro, Phronesium?

505 As. peperit puerum nimium lepidum. STRAT. ehem, ecquid mei similest? As. rogas?

quin ubi natust machaeram et clupeum poscebat sibi? 2 STRAT. meus est, scio iam de argumentis. As. nimium tui similest. STRAT. papae!

iam magnust? iamne iit ad legionem? ecquae spolia rettulit? As. †ere† nudiusquintus natus ille quidem est. STRAT. quid postea?

510 inter tot dies quidem hercle iam aliquid actum oportuit.

497 ad codd. Nonii 457: om. cod.

498 hic codd. Nonii: om.
cod.

499 uide Ital.: uibet cod. (B pro D)

tam Acidalius: iam
cod.

propinqua PCD

500 ades cod.

501 cui a. ego tu mala
meam emonet ruria me malficio (mafficio PCD) uincer est cod.: corr.
Buecheler, Leo

malam monerulam Schoell

502 Peperit Camerarius: Reperit cod.

vel opino

uinadea aut (pro at) hominem
ut uolo cod.: corr. Pius

503 eugastha phin (euge staphin PCD)
maccam cod.: corr. Ital.

e castror cod. (corr. D)

504 saluom
te Kampmann: uenire saluum cod. (v. 1): bene te s.— Seyffert
505 ehem ecquid Mueller: ehec quit (hec quit PCD) cod.

mihi
si mille est: corr. Ritschl

507 n. tui Brix: n. quidui cod. (iv. 3):
nimis quam tui Spengel (cf. ad 488)

508 i. iit ad Buecheler: i. letat
cod. (lectat PCD): iam letat Schoell

ecquae Kiessling: quae cod.

509 heia Schoell: gerrae
(vel Eppe) Palmer

quidem ille est cod.: trai, Ritschl

510 actum
al. cod.: trai. Bothe

33*

30 quid illi ex utero exitiost priu' quam poterat ire in proelium?

As. consequere atque illam saluta et gratulare illi. STRAT. sequor.

PH. ubi illa, ópsecro, est quae me hic reliquit, eapse abiit?

As. adsum, adduco tibi exoptatum Stratophanem. Pн. ubi is est, opsecro?

STRAT. Mars peregre adueniens salutat Nerienem uxorem 515 suam.

35 quom tu recte prouenisti quomque es aucta liberis, gratulor, quom mihi tibique magnum peperisti decus. Ph. salue, qui me interfecisti paene uita et lumine †quiquem ibi† magni doloris per uoluptatem tuam condidisti in corpus, quo nunc etiam morbo misera sum.

40 STRAT. heia! haud ab re, mea uoluptas, tibi istic obuenit

filium peperisti, qui aedis spoliis opplebit tuas.

Ph. multo ecastor magis oppletis tritici opust granariis,
ne, ille priu' quam spolia capiat, hinc nos extinxit fames.

Strat. habe bonum animum. Ph. sauium sis †pete† hinc 525

—ah! nequeo caput

45 tollere, ita dolet itaque ego †medulo†, neque etiam queo pedibus mea sponte ambulare. STRAT. si hercle me ex medio mari

512 gratulari cod.

513 vel illaec est obsecro Bothe ab(iit ub)ist Leo: abisti cod.

514 adduco Ital.: adduce cod. strato pane nubilis est cod.: corr. Ital.

515 uoxorem B (pro ucx-)

516 uita Camerarius: [ut] ulta cod. (iv. 3): et uita Ital.

519 uimque mihi Buecheler: quique mihi (magnos dolores) Ital.: fort. quiq' mi uim

521 Cela ad ob rem cod.: corr. Camerarius obuenit labos istec cod.: trai. Goeller

522 oppleuit cod. (i. e. -bit)

523 opus est tritici cod.: trai. Bothe granarii PCD

524 hic Angelius

525 habe bonum animum Ital.: habebo unu manunt cod. (vii, p. 103) pete hinc sis Bothe: an sis petere hinc? a habothe: ab cod. (b pro h)

526 dolet Spengel: etiam Camerarius: eliam cod.

527 si hercle me Luchs: siin plane (plame) cod. maria PCD

sauium petere tuom iubeas, petere haupigeat [me], mel meum. id ita esse experta es: nunc experiere, mea Phronesium,

- 530 me te amare. adduxi ancillas tibi eccas ex Suria duas, is te dono. adduce hoc tu istas. sed istae reginae domi suae fuere ambae, uerum (earum) patriam ego excidi manu. his te dono. Ph. paenitetne te quot ancillas alam, quin examen super adducas quae mihi comedint cibum?

 535 STRAT. hoc quidem herele ingratumst [donum]. cedo tu
 - mi istam, puere, perulam.
 mea uoluptas, attuli eccam pallulam ex Phrygia tibi.
 tene tibi. Ph. hoccin mihi ob labores tantos tantillum dari?
 STRAT. perii hercle (ego) miser! iam (mi) auro contra constat filius:

etiam nihili pendit addi purpuram. ex Arabia tibi
540 attuli tus, Ponto amomum. tene tibi, uoluptas mea.
PH. accepi hoc; abduc(it)e hasce hínc e conspectu Suras.
STRAT. ecquid amas me? PH. nihil ecastor neque meres.
STRAT. nilne huic sat est?

ne bonum uerbum quidem unum dixit. uiginti minis

528 tuom petere Bothe, rhythmo consulens me del. Bothe mel meum Camerarius: imme (inme PCD) inmeum (v. 3, p. 109) 530 ex Syria Ital.: exuri cod. (pro exsuri) 532 earum add. Seyffert fuerunt (Bothe) a. earum p. Mueller excida B 533 vel is (ita cod.) quot ancillas alam Gulielmius: quod ancillam solam Donatus ad Eum. 5, 6, 12: quod ancilla siam B: quod ancillast iam PCD 534 examen Haupt: etiam men cod. comet incibum cod.: corr. Camerarius 535 hercle: i. Geppert: hercles (hercle si PCD; i. e. hercl' si?) i. cod.: herclest ingratum Goetz, Schoell (cf. ad Merc. 330) donum del. Bothe puere perulam (-uiam cod.)] purpuram Buecheler 536 mea Ital.: imea cod. attolli cod. (pro attoli, antiqua forma?) pallulam Ital.: paluuam (paluuam PCD ut vid.) cod. Phrygia Gronovius: pari gra (gra, i. e. gratia PCD) cod. 537 tantillum Ital.: tantillis cod. 536 ego add. Bothe mi add. Camerarius 539 nihili Ital.: num mali cod. addi scripsi: addit cod. etiam nummuli non pendit pallam (?) Lco: an etiamnum malipendio addit pu.? Arabia Buecheler: arat cod. (cf. Journ. Phil. 17, 443) 540 tuas ponto (tua sponte B) amoenas cod.: corr. Spengel, Mueller 541 accipe hoc (Astaphium) Bach abducite cod. ecastor Ital.: castor cod. 543 ne bonum Buecheler: neuonum ut vid. cod. (nemonum B: ne unum PCD) num d. cod. (corr. D¹)

5

uenire illaec posse credo dona quae ei dono dedi. uenementer nunc mihi est irata, sentio atque intellego;	545
uerum abibo. quid ais? nunc tu num neuis mé, uoluptas mea,	
quo uocatus sum ire ad cenam? mox huc cubitum uenero. quid taces? planissume edepol perii. sed quid illúc noui est?	
quis (hic) homost qui inducit pompam tantam? certumst	
quo ferant	

opseruare. huic credo fertur. uerum iam scibo magis.

vii Cyamus Phronesium Stratophanes

Cy. Ite, ite hac simul, mulieri damnigeruli, foras egerones, bonorum exagogae.

550

555

556ª

satin, siquis amat, nequit quin nihili sit, atque inprobis se artibus exspoliat?

nam | hoc qui sciam, ne quis id quaerat ex me, domist qui facit inprobe facta amator, qui bona sua pro stercore habet, foras iubet ferri : metuit †publicos†: mundissumu' fit;

puras esse sibi uolt aedis: domi quidquid habet eicitur ἔξω.

546 adibo corr. ab- ut vid. cod. (abdibo B: adibo P^{CD}) nox Fleckeisen m. adhuc B uenero Bugge: inero cod.: iuero 548 noui Spengel: boni cod. (pro uoni?) 549 hic add. ducit Bothe 551 mulierei cod. (antiqua forma) (vel muli Scyffert 552 egerones Bugge: gerronis cod. exagogae Merula: axagoce (maca goce B) cod. 553 se (pro sei?) quis cod. fort. nequam (del. quin; cf. ad vv. 488, 595) nihilist, nam nec siquis nec nequit satis placet atque Saracenus: aque cod.: fort. delend. ut fiant duo glyconici cum dochmio inprouisse (-uise PCD) partibus cod.: corr. Camerarius expoliat an exspoliat incert. cod. 554 (ego) hoc Mueller qui sciam Ital.: quis cieam cod. 555 domis itque (idque PCD) f. cod.: corr. Camerarius inprobe scripsi: improba cod. (cf. ad v. 822, Mil. 894): (tam) improbe Schoell domist qui facit facta improba amator Leo 556, 557 vix Q. b. sua (sibi) p. s. h. (anap. dim.) vix metit vix metit 556 (domist) qui bona sua pro 557 puluisculos Schoell m. fit scripsi: stercore habet Leo mundissimust Ital.: mundissimum sit cod. 558 sibi esse cod.: trai. Bothe, metri causa aedis Ital.: asdis cod. eicitur Leo: neititur cod. (i.e. nititur?): fort. mittitur

quandoquidem ipsus perditum se it, secreto hercle equidem 10 eum adiutabo

560 neque mea quidem opera umquam hilo minu' propere quam pote[st] peribit.

nam iam de hoc opsonio de mina deminui una modo quinque nummos: mihi detraxi partem—Hérculaneam. nam hoc adsimile est quasi de fluuio quí aquam deriuat sihi:

nisi deriuetur, tamen ea aqua ómnis abeat in mare;
565 nam hoc in mare abit misereque perit sine bona omni gratia.

haec quom uideo

fieri, suffuror, suppilo, de praeda praedam capio.

meretricem ego item esse reor, mare ut est: 20 quod des deuorat (nec dat)is umquam abundat.

570 hoc saltem : seruat nec nulli ubi sit apparet :
des quantumuis, nusquam apparet neque datori neque acceptrici.

572-3 uelut haec meretrix meum erum miserum sua blanditia intulit in pauperiem :

priuabit bonis, luce, honore atque amicis.

575 attat! eccam adest propinque. credo audisse haec me loqui. pallida est, ut peperit puerum. ádloquar quasi nesciam. iubeo uos saluere. Рн. ét nos te, Geta, quid agis? ut uales?

559 se it Camerarius: sit cod. (i. 3, p. 108) eum Leo: illum cod. 560 hilo minus Lambirus: nihili omnibus cod.: nihili homo minus Schoell 561 una deminui cod.: trai. Leo 562 fort. (hercle) Hercul. 564 ea aqua Camerarius: ea qua cod. omnis post tamen cod.: trai. (?) Leo mari cod. 565 abiit cod. omnia gratiam cod. 5666 fieri suffuror supplico codd. Nonii 12 (s. v. subpilare): [si] fieri susfuror supplico (pro supplico) cod. (iv. 3) 567 praeda codd. Nonii: om. cod. 568 esse om. B 569 deuoratis cod. (iii. 11): corr. Buecheler 570 versus nondum sanatus (rem) se. Leo nec ulli (nulli scripsi) ubi sit Leo: mecum illi sub este cod. 571 vix anap. versus cum dători acceptrice cod. (pro-cei?) 572-3 haec om. PCD vix int. paup. (anap. tetram.) 574 bones (bonas PCD) cod. (pro-ceis?) 577 et nos te Seyffert: noster cod. Geta] Cyame Seyffert

Cy. ualeo et uenio ad minu' ualentem et melius qui ualeat fero.

30 eru' meus, ocellus tuos, ád te ferre me haec iussit tibi dona quae uides illos ferre et has quinque argenti minas. 580 PH. pol hau perit quód illum tantum amo.

Cy. jussit orare ut haec grata haberes tibi.

Pн. grata acceptaque ecastor habeo. iube aúferri intro, i Cyame.

As. ecquid auditis haec, quae iam (haec) imperat?

Cy. uasa nolo auferant: desiccarí iube.

As. inpudens mecastor, Cyame, es. Cy. egone? As. tu. Cy. bona fide?

tune ais me inpudentem esse, ipsa quae sis stabulum flagiti? Рн. dic, amabo te, ubi est Diniarchus? Сv. domi.

PH. dic ob haec dona quaé ád me miserit
me illum amare plurumum omnium hominum * ergo, 590
meumque honorem illum habere omnium maxumum,
atque ut huc ueniat opsecra. Cv. flicet.

sed quisnam illic homost qui ipsus se comest, tristis, oculis malis?

animo hercle homost suo miser,
quisquis est. Рн. dignust mecastor. nequam est. non 595
nosti, opsecro,

578 minu cod. 580 illos] nos Buecheler: hos Bothe
iussit orare Camerarius: lus sit operare cod. 583 acceptaque
Camerarius: acaque cod. (vii, p. 103) chiame cod. 584 heque
tam cod.: corr. Camerarius, Leo haec addidi 585 Suasa cod. (?i.e.
S(eruus) Vasa) iubet cod.: corr. Buecheler 586 Immo pudet
me castor cua mestegori tu b. f. cod.: corr. Merula, Bothe, Cuame
restituit Seyffert vel bonan 587 tune asin (ansin PCD) pudentem me esse ipsa (aipsa B) quae sistabulum flagitii cod.: corr. Spengel
fort. i. me, eapse (eapsa) 589 me (modo) Bergk, Abraham stud.
Plaut. 240, ut integer tetrameter fiat 590 omnium plurumum
Spengel (cret.) ergo] merito Ussing: vix (humanitatis) ergo
591 meque honorem illi Bothe 592 reueniat Spengel: u. (ad me)
Schoell, ut integer tetrameter cret. fiat obsecra Camerarius: obsecrat
cod.: obsecrare Ital. 594 humost cod. 595 nequam Seyffert:
nequid cod. (cf. ad 488)

militem, hic apud me quí erat? huius pater pueri illic est. usque adicit oculum, uissit, adit,

mansit: auscultat, opseruat quem perdam. Cy. noui hominem nihili.

illicinest? PH. illic est. Cy. me intuetur gemens; 50
traxit ex intumo uentre suspiritum.
hoc uide! dentibus frendit, icit femur;
num opsecro nam hariolust qui ipsus se uerberat?

STRAT. nunc ego meos animos uiolentos meamque iram ex pectore iam promam.

604-5 loquere : unde es ? quoius es ? qur ausu's mi inclementer 55 dicere ? Cy. lubitumst.

STRAT. istuc ne[c] mihi responsis. Cy. hoc. non ego te flocci facio.

STRAT. quid tu? qur ausa es alium te dicere amare hominem? PH. lubitumst.

STRAT. ain tandem? istuc primum experiar. tun tantilli doni caussa,

609-10 holerum atque escarum et poscarum, moechum malacum, cincinnatum,

umbraticulum, tympanotribám amas, hominem non nauci? 60 Cy. quae haec res?

596 militem hic apud me qui erat Schoell: qui ilitic (illic PCD) apud me erat cod. (pro quīllitēic, i. e. qui militem hic) 597 adicit (adiěcit) oculum uisit (Spengel) adit (abiit Spengel) scripsi: adiecta culem iussit alii cod. 598 mansi auscultaui obseruaui (-bi B) quem per nam cod.: correxi quam rem agam Spengel nihil cod. 599 illic que est illic est cod.: corr. Kiessling 600 suspiritum Camerarius: suspensum (-us B) cod. (pro suspin, i.e. 602 ariolus cod. 603 uiolentus B suspiritum) 604-5 unde est cod. inc. m. PCD lubitumst Spengel: lubido (iub- B) est cod. (pro lubitust) 606 istucine mihi respondes? Camerarius responsas Ital. tantilli Ital.: tum pentilli (pert-B) cod.: tun petili Geppert 608 tun 611 tympanotribam codd. Prisciani 1, 204: lymphanotribam cod. haec res Saracenus: hercles cod.

meon [ero] tu, inprobe, ero male dicere (nunc) audes, fons uiti et peiiuri?

STRAT, uerbum unum adde istoc: iam hercle ego te hic hac offatim conficiam.

Cy, tange modo, iam ego (te) hic agnum faciam et medium distruncabo.

si tu legioni bellator clues, at ego culinae clueo.

615 65 PH. si aequom facias, aduentores meos (non) incuses, quorum mihi dona accepta et grata habeo, tuaque ingrata, quae aps te accepi.

STRAT, tum pol ego et donis priuatus sum et perii. Ph. plane istuc est.

Cy. quid nunc ergo hic, odiose, sedes, confectis omnibu' rebus?

STRAT. perii hercle hodie, nisi hunc a te abigó. Cy. ac- 620 cede huc modo, adi módo huc.

70 STRAT. etiam, scelu' uiri, minitare? quem ego offatim iam iam [iam] concipilabo.

quid tibi huc uentio est? quid tibi hanc aditio est? quid tibi hanc notio est, inquam, amicam meam? emoriere ocius, ni manu uiceris.

Cy. guid, manu uicerim? STRAT. fac guod iussi, mane, 625 iam ego te hic offatim conficiam; (offatim) occidi op-75 tumum est.

612 imp. et omale (male PCD) d. audes cod.: correxi: (Meone) improbe tu, male dicere ero audes Leo 613 conficiam Lipsius: officiam cod.: offigam Schoell 614 te add. Ital. 615 si tu legioni (-nei) scripsi: sit uellegionem cod.: si tu Bellonae Schoell Camerarius: ciuis cod. culinae (Cul.) Schoell: in culina cod. clueo Camerarius: ciue cod. 616 non add. Ital. 617 abs te quae Kiessling: fort. delend. abs te, ut septenarius fiat 619 odiose (-osse) sedes scripsi dubitanter: odiosse (ose PCD) es (odies sees B) cod.: odiosu's Kiessling fort. o. manes (odioseaes) confectis omnibus rebus Spengel: confessus o. teus cod.: confessus 'omnino reus Leo 620 acc. hunc m. a. huc modo cod. : correxi 621 ueri cod. (corr, C^2) iam tert. del. Ital. 623 noctio est umquam B 624 ni Studemund: si cod. (? pro ni corr. nisi) 626 offatim addidi occidi Ital.: occidit cod. : occidi te Buecheler

Cv. captiost: istam machaeram longiorem (tú) habes quam

sed uerum (me) sine dum petere: siquidem belligerandum est tecum.

tabo domumt ego tecum, bellator, arbitrum aequom ceperim. 630 sed ego cesso hine me amoliri, uentre dum saluo licet.—

PHRONESIVM STRATOPHANES

viii

PH. Datin sóleas? atque me intro actutum ducite,
nam mihi de uento miserae condoluit caput.—

STRAT. quid mihi futurum est, quoi duae ancillae dolent,
quibu' te donaui? iamne abiisti? em sic datur!
quo pacto excludi, quaeso, potui planius
quam exclusus nunc sum? pulchre ludificor. sine.
quantillo mi opere nunc persuaderi potest
ut ego hisc' suffringam talos totis aedibus.
num quippiam harum mutat mores mulierum?
postquam filiolum peperit, animos sustulit.
nunc quasi mi dicat: 'nec te iubeo neque uoto
intro ire in aedis.' at ego nolo, non eo.
ego faxo dicat me in diebus pauculis

crudum uirum esse. sequere me hac. uerbum sat est.—

635

640

627 tu add. Spengel fort. quam haec est longiorem habes 628 me add. Goeller 629 ibo d. PCD: abeo dum Geppert fort. cep. arb. aeq. (octonar.) 630 mi hincamo sire cod.: corr. Camerarius (-lire), Bothe uentrem cod. 632 misere cod. 634 'legendum aut iamne abis? aut iamne abiit?' Seyfiert datur Ital.: oatur cod. 635 excludi Studemund: excludis cod. quameso cod. potui Buecheler: potius (pitius PCD) cod. 638 hisce (ita cod.) effr. Ital. 639 harum mutat (Camerarius) scripsi: auarum ut at cod.: an autem (aŭ) inmutat (Leo)? 640 filiolum Camerarius: filiorum cod. 641 uoto (ueto) Camerarius: uolo cod.

IC

If

ACTVS III

III. i STRA:	BAX	Азт	APHIVM

STRAB. Rus mane dudum hinc ire me iussit pater, ut bubus glandem prandio depromerem. post illoc quam ueni, aduenit, si dis placet, ad uillam argentum meo qui debebat patri,	645
qui ouis Tarentínas erat mercatus de patre. quaerit patrem. dico esse in urbe. interrogo	650
quid eum uelit * *	050
homo cruminam sibi de collo detrahit,	
minas uiginti mi dat. accipio lubens,	
condo in cruminam. ille abiit. ego †perpera† minas	
ouis in crumina hac (huc) in urbem detuli.	655
fuit edepol Mars meo periratus patri,	
nam oues illius hau longe apsunt a lupis.	
ne ego urbános istos mundulos amasios	
hoc ictu exponam atque omnis eiciam foras.	
eradicarest certum cumprimis patrem,	660
post id locorum matrem. nunc hoc deferam	
argentum ad hanc, quam mage amo quam matrem meam.	

646 clandem PCD 647 ueni quamadueni cod.: corr. Spengel, 649 qui ouis Tarentinas erat Ital.: quo uistaret inaserant (-rat C) cod. ('scil. n omissa et ascripta locum non suum occupavit' Leo) 651 uellit cod. (concredat mihi si quid uelit) suppl. Schoell q. e. u. vix delend. (iv, p. 62) 652 erumenam cod. detrahit 653 vel mihi middat B 654 vel abit Camerarius: detraxit cod. propere Ital.: pera Spengel 655 ouis Merula: quis cod. (Q pro O) huc add. Geppert urbem detuli Ital.: urbe medetuli cod. periratus Camerarius; piratus cod. (vii. 1) 658 nunc e. i. m. u. amaspos cod.: stos mundolos amasios codd. Diomedis 343 K. (s. v. amasius): correxi, nam mundlos non ferendum nec múndulos úrb. placet: fort. nunc (nunc) e. i. m. a. (del. urbanos; iv. I) ictu Merula: itu cod. ieciam cod. (corr. D) 660 er 660 eradicarensi cod. (-msi P^{CD}) 661 locarum cod. hoc die (hodie P^{CD}) efferam cod.: corr. Spengel 662 ad hanc argentum cod.: trai, Bothe 662 ad hanc argentum cod.: trai. Bothe rhythmi causa

tat! ecquis intust? ecquis hoc áperit ostium?

664-5 A. quid istúc? alienun es, amabo, mi Strabax,
qui non extemplo introj ieris? STRAB. anne oportuit?

As. ita te quidem, qui es familiaris. STRAB. ibitur,
ne me morari censeas.—As. lepide facis.

TRVCVLENTVS ASTAPHIVM

ii

20

Tr. Mirum uidetur rure erilem filium

670 Strabacem non rediisse; nisi si clanculum
conlapsus est hic in corruptelam suam.
As. iam pol illic inclamabit me si aspexerit.
Tr. nimio minu' saeuos iam sum, Astaphium, quam fui,
tiam non sum truculentust, noli metuere.

675 (quid ais?) As. quid uis? Tr. quin tuam exspecto oscu-

lentiam.

dic, impera mihi quid lubet quo uis modo. nouos ómnis mores habeo, ueteres perdidi. uel amare possum uel iam scortum ducere. As. lepide mecastor nuntias. sed dic mihi,

680 haben -TR. parasitum te fortasse dicere?

As. intellexisti lepide quid ego dicerem.

TR. heus tu! iam postquam in urbem crebro commeo, dicax sum factus. iam sum caullator probus.

15

10

663 tatec qui si nulla est et quis aperit hoc ostium cod.: corr. Camerarius. Spengel, Bothe 664-5 es Lambanus: est cod. 666 intro icris Brix: ire si cod. 669 rurier item filium cod.: corr. Ital. 672 me inclamauit se a. cod.: corr. Bothe: me inclamauerit Scyffert vel sei 673 nimio inissae uos iam sumas astaphium cod.: corr. Ital. cf. Amer. Journ. Phd. 17, 442, 674 non (ego) Leo: noenum Bothe truncus lentus Ussing, fort. recte cf. ad v. 266 metuere Ital.: metueris cod. 675 quid ais add. Schoell quin Schoell; qui cod. expector cod. osc. cf. Class. Rev. 10, 334 676 impera Ital.: incipera cod. (v. 8) vel mi quid tibi et quo cod.: corr. Buecheler 678 uel iam Camerarius: uellam cod. dicere B 680 haben Lipsius: habent cod. marsipum Leo sed cf. Class. Rev. 10, 334) te Ital.: et cod. 682 commeo Camerarius: commouco (obeo B) cod. (v. 8) 683 hic axsum 'axum PCD, factum cod.: corr. Camerarius cauillator cod.

As. quid id est, amabo? ístaec ridicularia, cauillátiones, uis opinor dicere?

Tr. ita, ut pauxillum differt a cauillibus.

685

As. sequere intro [me], amabo, mea uoluptas. Tr. tene hoc tibi:

20 rabonem habeto, uti mecum hanc noctem sies.

As. perii! 'rabonem'? quám esse dicam hanc beluam? quin tu 'arrabonem' dicis? Tr. 'a' facio lucri, ut Praenestinis 'conea' est ciconia.

690

As. sequere, opsecro. Tr. Strabacem hic opperiar modo, 25 si rure ueniat. As. is quidem apud nos [est] hic Strabax, modo rúre uenit. Tr. priu'ne quam ad matrem suam? eu edepol hominem nihili! As. iamne autem ut soles? 695 Tr. iamne—nihil dico. As. í intro, amabo, cedo manum. Tr. tene. in tabernam ducor deuorsoriam, 30 ubi male accipiar mea mihi pecunia.—

ACTVS IV

TV. i

DINIARCHVS

Neque gnatust neque progignetur neque potest reperirier quoí ego nunc (aut) dictum aut factum melius quam Veneri 700 uelim.

di magni, ut ego (laete) laetus sum et laetitia differor! ita ad me magna nuntiauit Cyamus hodie gaudia:

684 (tu) istaec (?) Leo 685 vel opino 686 Istud Leo ita ut pauxillum differant a caulibus post alios Goeller 687 me del. Bothe uoluptast (uolupta si B) cod. hoc del. Bothe 688 habeto (hoc) Bergk mecum ante ut (ita cod.) Camerarius ac (a B) nocte cod.: corr. Camerarius 689 uelbam cod. 690 dicista facto cod.: corr. Merula, Lambinus ('t Truculentum indicaverat ut vv. 680, 687' Leo) 693 si Ital.: se cod. (pro sei?) ueniet B an hiest? hic apud nos est Schoell 694 rure (huc) (?) Leo 695 iamne Acidalius: anne cod. 696 i intro Ital.: lintro cod. 697 ducor Ital.: dulor cod. 699 potes cod. 700 vel quoii dictum nunc Guictus aut add. Bothe vii. 5) Veneri Camerarius: bene rem cod.: (meae) V. Mueller 701 diui Bothe lacte add. Spengel

ii

mea dona deamata acceptaque habita esse apud Phronesium; 5 quom hoc iam uolup est, tum illuc nimio magnae mellinae mihi,

705 militis odiosa ingrataque habita. totus gaudeo.
mea pila est: si repudiatur miles, mulier mecum erit.
saluos sum, quia pereo; si non peream, plane interierim.
nunc speculabor quid ibi agatur, quis eat intro, qui foras
ueniat; procul hinc opseruabo meis quid fortunis fuat.
710 quia nil habeo, nam amoui mi hic omnia, agam precario.

ASTAPHIVM DINIARCHVS

As. Lepide ecficiam meum ego officium: uide intus modo ut tu tuom item ecficias.

ama, id quod decet, rem tuam: istum exinani. nunc dum isti lubét, dúm habet, tempús ei rei secundumst, prome uenustatem tuam amanti, ut gaudeat quom perdis.

ego hic interim restitrix praesidebo,
istic dum sic faciat domum ad te exagogam;
nec quemquam interim istoc ad uos qui sit odio
intro mittam: tu perge ut lubet ludo in istoc.

715

703 deamat cod. 704 es cod. illuc (-oc) Bach: hoc cod. nimium Langen (i. 3) fort. tum hoc nimium (-io) iam mel.iniae cod.: corr. Merula 705 habita totus gaudeo Ital.: habitato tuca audeo cod. (C pro G) (P pro E) 706 erit Ital. : prit (antecedente spatio PCD) cod. 707 plane (Ital.) interierim Weise: pane uriem (urient PCD) cod. (pro iierim, i. e. interierim): p. perierim Goeller, fort. recte meis Acidalius: miles cod. 709 procui hunc cod. : corr. Merula (?pro mieis, antiqua forma) 710 nam amoui scripsi: unum a[nimos] moui cod. (iv. 3; v. 8) mihi omnia PCD 711 meum Gulielmius: mea cod. (a pro u) ego Leo: ero cod. (cf. Asin. 456, Mil. 1353) fort. uide delend., nam uide intus displicet tu tuom Merula: tutum 712 istum Camerarius: estum cod. 713 dum iusti iubet cod.: corr. Ital. fort. ei rei delend., ut bacch. tetram. fiat dumst Geppert: secundas cod. (a pro u) 714 amanti t dumst Geppert: secundas cod. (a pro u) 714 amanti tuam cod.: trai. Geppert gaudeat Mueller: gaudia cod. perdis Leo: pereis cod. Nunc dum isti lubét, dum habet, témpust ëi rei. Sed cúnctam prome ucnústatem tuam, amánti ut gaudeat cúm perdis (?) Leo interim hic cod.: trai. Bothe restitricis (restiti tricis B) cod. (pro v. Turnebus 716 iste cod. 717 nec Camerarius; 718 perce ut iubet ludin istos cod.; corr. Ital. -tris?): corr. Turnebus

Dr. quis est iste, Astaphium, indica, qui perit? As. amabo, hicin tu eras?

DI. molestusne sum? As. nunc magis quam fuisti, 720 nam si quid nobis usust nobis molestu's.

sed opsecro, da mi operam ut narrem quae uolo.

DI. nam quid est? num mea refert? As. non mussito. intu' bolos quos dat! DI. quid? amator nouo' quispiam?

As. integrum et plenum adortast thensaurum. Di. 725 quis est?

As. eloquar, sed tu taceto. nostin tu hunc Strabacem?

Di. quidni?

As. solus summam habet hic apud nos, nunc is est fundus nous.

animo bono male (rem) gerit. Dr. perit hercle; ego idem bona perdidi, mala repperi, [factus] sum extumus a uobis.

20 As. stultus es qui facta infecta facere uerbis postules.

Theti' quoque etiam lamentando pausam fecit filio.

DI. non ego nunc intro ad uos mittar? As. quidum quam miles magis?

Dr. quia enim plus dedi. As. plus enim es intro missus quom dabas :

sine uicissim qui dant [operam] ob illud quod dant operis utier.

719 qui est iste [ea] ast. cod.: corr. Ital.: quis istest A. Bach hicinet uere cod.: corr. Merula

721 si] nisi Ital. usui's

Seyffert nobis alt.] fort. non wix nam si quid (quis?) nobis non usust, non molestumst? (-tust?)

722 narem cod. uolo Ital.: uolom B: uolti C: uolu D 723 num mea Gulielmius: nam ea cod. mussito Spengel: musset cod. 723-4 vix mussito in-[-tus (creticum systema) 726 eloquar Ital.: te loquar cod. tu Camerarius: diu cod. tun cod. (corr. in B) (pro tú; vii. 4) 727 summa hiabet B (nunc) hab. Leo nouos Schoell: nobis cod. 728 male rem Camerarius: malem (male PCD) cod. peril Ital. itidem Geppert 729 om. cod.: hab. Priscianus 1, 100 (s. v. extremus, extimus) hic reposuit Langen factus delevi dubitanter, ut versus Reizianus fiat 730 est cod. 731 pausam Valla: lausum cod.: lausam Schoell (Arch. Lat. Lex. 4, 258) 732 qui tu quam Kiessling 733 est Ital.: se cod.: (tu) es (?) Leo, nam enim | es vix ferendum quom Saracenus: quam cod. 734 operam del. Lambinus ob illud Loman: oblit (oblitus PCD) cod.

25

35

735 litteras didicisti: quando scis, sine alios discere. Dr. discant, dum mihi adcentare liceat, ní oblitus siem. As, quid erit interea magistrae, dum tu commentabere? uolt [interim] illa itidem commentari. Dr. quid? As, rem accipere identidem.

Dr. dedi equidem hodie: (iussi) ei quinque argenti deferri

740 praeterea unam in opsonatum. As. idem istoc delatum scio. 30 de co núnc bene sunt tua uírtute. Dr. ei! meane [ut] inimici mei

bona istic caedent? mortuom hercle me quam ut id pátiar manelim.

As. stultu's. Dr. quid est? aperí re(m), quid iam, (Astaphium)? As. quia pol mauelim

mihi inimicos inuidere quam med inimicis meis:

745 nam inuidere alii bene esse, tibi male esse, miseria est. qui inuident egent; illis quibus inuidetur, i rem habent. Di non licet dimidio opsoni me participem fieri? As, si uolebas participari, auferres dimidium domum.

nám item ut Accherunti hic (apud nos) ratio accepti scribitur:

750 intro accipimus; quando acceptumst, non potest ferri foras. 40

735 discere *Ital.*: dicere *cod.* 736 adcentare liceat *scripsi* (v, p, 81): argentarilliceam $(-ri illic eam P^{CD})$ cod.: commentari 737 qui dedit As. interea magister cod.: corr. 738 interim del. Bothe (iv. 3?) ididem cod. den-739 iussi add. Saracenus 740 unam Merula: Buecheler tidem cod. una mina obs. Leo 741 sunt Brix, Seyffert: sum unum cod. cod. uirtutem ime me (me om. PCD utini emci mei cod.: corr. Ital., Brix, Leo 742 comedint Spengel ut del. Ital. 746 cod.: huc trai. Weise supplevi dubitanter (iii. 2) vix St. tuquidem es. Dr. aperi (vel St. quidem es aperte.) inimicus inuiderem cod.: corr. Ital. 745 essem seria mesi cod. (esse inseria mesi P^{CD}): corr. Camerarius
746 qui Ital.: quid cod.
747 do cod. (pro dō, i.e. dimidio? cf. Amer. Journ. Phil. 17, 443)
749 idem cod.: corr. Rittershusius
(fit) hic Mueller (Herm. 34, 332) apud nos add. Schoell accepti
Ital.: accepti (accepti P^{CD}) cod.: fort. accepti (expensi) (iii. 11)
750 accipimus Camerarius: accipiamur cod.: accipitur Spengel cod. (? pro -rei) 34 PLAVT, II

bene uale. DI. resiste. As. omitte. DI. sine eam intro.
As. ad te quidem.

Dr. immo istoc ad uos (uolo) ire. As. non potest, nimium petis.

Di. sine experiri-As. immo opperire. uis est experirier.

Dr. dic me adesse. As. abi, occupatast. res itast, ne frustra sis.

45 DI. redin an non redis? As. uocat me quae in me potest 755 plus quam potes.

Di. uno uerbo -- As. eloquere. Di. mittin me intro? As. mendax es. abi.

unum aiebas, tria iam dixti uerba atque (ea) mendacia.—
Di. abiit intro, exclusit. egon ut haec mihi patiar fieri?
iam hercle ego tibi, inlécebra, ludos faciam clamore in uia,
50 quae aduorsum legem accepisti a plurumis pecuniam;

iam hercle apud nouos [omnis] magistrátus faxo erit nomen tuom,

postid ego te manum iníciam quadrupuli, uenefica, suppostrix puerum. ego edepol (iam) tua probra aperibo omnia.

nihil me (prohibet,) perdidi omne quod fuit: fio inpudens 55 nec mi adeost tantillum pensi iam quos capiam calceos.

751 bene ualere siste omittes inea m[itto] intro cod. (iv. 3): corr. Camerarius, Schoell 752 uolo add. Buecheler irem cod. petis Boeckel: pati cod. 753 exp. sine (sinem B) cod.: trai. Bothe: sine del. Leo opperirem cod. experire cod.: corr. Camerarius 754 dicam adesse ubi occupatast resistat et (r. ex ex B) frustra sit cod.: corr. Spengel vix ut f. s. 755 non redin si uocat cod. : corr. Camerarius, Geppert si u. me qui Schoell potes Lambinus: potest cod. quae in me plus quam tu potest Goeller 756 mitti inme cod. 757 alebat stridia dixti Camerarius ea add. Gulielmius 757 alebat stridia dixti u. (dixit uerbe B) cod.: corr. 758 exclusit Spengel: incluit (induit PCD) cod. egon Loman: ego cod. 759 clamorem B 760 quem B accepisti a (ab) Ital.: accepistis ad cod. (pro ab) 761 nouos (del. omnis) Bergh: nos omnis cod. (pro nos os?) (omnis tutatur Leo) 762 tibi Schoell initiam quadrupiis beneficia cod.: corr. Ital., Camerarius 763 iam tua Camerarius: itu a cod. 764 prohibet add. Leo 765 adest cod. : corr. Acidalius tantillum Casaubonus: ad illum cod.

iii

sed quid ego hic clamo? quid si me iubeat intro mittier? conceptis me non facturum uerbis iurem, si uelit. nugae sunt. si stimulos pugnis caedis, manibus plus dolet. de nihilo nihil est irasci, quae te non flocci facit.

770 sed quid hoc ést? pro di inmortales! Calliclem uideo senem, 60 meu' qui adfinis fuit, ancillas duas constrictas ducere. alteram tonstricem | huijus, alteram ancillam suam. pertimui: postquam una cura cor meum mouit modo. timeo ne male facta antiqua mea sint inuenta omnia.

CALLICLES ANCILLA CALLICLIS DINIARCHUS SURA

775 CA. Egon tibi male dicam? at tibi te mauelim; ut animus

propemodum expertae estis quam ego sim lenis tranquillusque homo.

rogitaui ego uos uerberatas ambas pendentis simul; commemini, quo quicquid pacto sitis confessae scio; hic nunc uolo scire eodem pacto sine malo fateamini.

780 quamquam uos colubrino ingenio ambae estis, edico prius ne duplicis habeatis linguas, ne ego bilinguis uos necem, nisi si ad tintinnaculos noltis nos educi niros.

An, uis subigit uerum fateri, ita lora laedunt bracchia.

767 uerui sirem sileuit cod. (ii. 7): corr. 766 mittiar cod. 769 nihilist Spengel 770 hoc om. B calic-Merula, Angelius tenui desenem cod.: corr. Merula 771 post 772 cod.: trai. Gruterus 771 meusque cod.: corr. Merula
Mueller vix huius Gruterus 771 meusque cod.: corr. Merula 772 Alteram (Suram)
Mueller vix huïus 774 ne Camerarius: ne [me] cod. (? pro
ne mē, i. e. ne male; iv. 3) sine inuenia (-am PCD) cod.: corr.
Acidalius 775 at tibi te mauelim scripsi: aut tibi adte male Acidalius 775 at tibi te mauelim scripsi: aut tibi uelim cod. aut tibi adeo Camerarius: a. t. Acte Schoell meust (animo meost P^{CD}) cod. 776 estis Ital.: essetis cod. lenis scripsi: similes cod. (vii, p. 99): sim mitis Camerarius trai lusque Camerarius: tranquillus (-ilus B) usque cod. berantis cod.: corr. Spengel ambas Gruterus: bas (has PCD) cod. 778 quicquid scripsi: quicquam cod. (cf. ad vv. 595, 785): quicque 780 colubri non cod. 781 linguam ne ego ibi linguis cod.: corr. Ital. 782 nesi cod. (antiqua forma?) uos uoltis Gruterus, rhythmo consulens 783 subegit cod. (antiqua forma?) 34*

10 CA. at si uerum mi eritis fassae, uinclis exsoluemini.

DI. etiamnum quid sit negoti falsus incertusque sum,
nisi quia timeo tamen, egomet (quia) quod peccaui scio.

CA. omnium primum diuorsae state—em sic, istuc uolo;
neue inter uos significetis, ego ero paries. loquere tu.

15 An. quid loquar? CA. quid puero factumst, mea quem peperit filia,

meo nepoti? capita rerum éxpedite. An. istae dedi. 79 CA. iam tace. accepistin puerum tú ab hac? Sv. accepi. CA. tace.

nil moror praeterea. satis es fassa. Sv. infitias non eo. Ca. iam liuorem tute scapulis istoc concinnas tuis.

20 conueniunt adhuc utriusque uerba. DI. uae misero mihi!
mea nunc facinora aperiuntur clam quae speraui fore.

CA. loquere tu. qui dare te huic puerum iussit? AN. era

Ca. quid tu, qur eum accepisti? Sv. éra med orauit minor, puer uti ferretur eaque ut celarentur omnia.

25 CA. loquere tu. quid eo fecisti puero? Sv. ad meam eram detuli.

Ca. quid eo puero tua era facit? Sv. erae meae extemplo 800 dedit.

784 uincis exsolue mihi cod.: corr. Angelius, Camerarius etiam numquam sit negotii fassis cod.: corr. Camerarius, Angelius 786 tamen ego net (nec PCD) quid pecc. cod.: corr. Kiessling, Leo 787 diuersa est ete em cod. : corr. Camerarius 788 neue Camerarius: ne cod. 1. tu Ital.: loqueretur cod. 789 factumst Camerarius: datumst (datum sit B) cod. 790 (ede) expedite Leo dedit cod. : corr. (sed cf. Sevffert Berl. Phil. Woch, 1897, p. 715) Merula 791 accepisti in cod. accepit cod. 792 est cod. 793 tute sc. Camerarius: utē capulis cod. (cf. ad 816): uerbo sc. Leo 794 adhunc cod. utrique (?) Leo uae Merula: tuae cod. mihi Ital.: 796 huc cod.: corr. Merula ira cod. nisi cod. secl. Langen 797 era med orauit (vel me rogitauit) Bothe: eram ero uit cod. 798 ut 'ita cod.) sibi f. Ussing: ut afferretur Camerarius omniam B 799 erem cod. ut vid. (rem P^{CD}) 800 quiite opuero (cui te puero P^{CD}) tuo cod.: corr. Camerarius fecit Ital. mea cod.

Ca. quoi, malum, erae? An. duae sunt istae. Ca. caue tu nisi quod te rogo.

ex te exquiro. Sv. mater, inquam, filiae dono dedit.

CA, plus quam dudum loquere. Sv. plus tu rogitas. CA.

responde ocius:

quid illa quoi (dono) donatust? Sv. supposiuit. Ca. quoi? 30 Sv. sibi.

805 CA. pro filiolon? Sv. pro filiolo. CA. di, opsecro uostram fidem!

ut facilius alia quam alia eundem puerum unum parit!
haec labore alieno puerum peperit sine doloribus.
puer quidem beatust: matres duas habet ét auias duas:
iam metuo patres quot fuerint. uide sis facinus muliebre. 35

810 An. magi' pol haec malitia pertinet ad uiros quam ad mulieres:

uir illam, non mulier praegnatem fecit. CA. idem ego istuc

tu bona ei custos fuisti. An. plus potest qui plus ualet. uir erat, plus ualebat : uicit, quod petebat apstulit.

CA. et tibi quidem hercle | idem áttulit magnum malum. 40 815 AN. de istoc ipsa, etsi tu taceas, reapse experta intellego.

C.A. numquam te facere hodie quiui ut is quis esset diceres.

801 caue Camerarius: ca cod. (vii. 2) nisi (iste B) quod te rogo [nisi] cod. (pro iste corr. in marg. nisi?): corr. Goeller 802 ex Bothe: ea cod. inquem cod.: corr. Ital. m. f. d. d. i. cod.: trai. Bothe 803 [inqua] loquere cod. (cf. ad v. 802): corr. Bothe 804 dono add. Kampmann sibi Ital.: tibi cod. 805 pro filio lotoni pro filio lodel (pro dei) cod.: corr. Ital., Seyffert 806 unum p. Buecheler: ut num paret cod. 808 beatus cod. mater (pro maī., i. e. matres?) ouas cod.: corr. Ital. et del. Geppert 809 muliebri cod. 810 vel mage pertinet haec malitia ad uiros Briv: ad ui. mal. h. p. Bothe, ne sit dactylus pertinet scd scande sic, pértinét ad uiros quam ad mül., nam uiros εμφασιν habet mulieres Ital.: muliebri cod. (v. 4) 811 uir illam Camerarius: uiri iam cod. idem Camerarius: et ide cod. 813 abstulit Camerarius: adstuni (adest uni PCD) cod. 814 vix hercule idem (uir) Guietus 815 Idem istuc (-oc) Kiessling reapse Camerarius: re ab cod. 816 quiui ut is Camerarius: ut quiuis cod. dicerē ut vid. cod. (i. e. diceres) (dicere B: diceret PCD)

An. tacui adhuc: nunc (non) tacebo, quando adest nec se indicat.

Dr. lapideus sum, commouere me miser non audeo.

45 res palam omnis est, meo illic nunc sunt capiti comitia.

meum illuc facinus, mea stultitia est. timeo quam mox 820

nominer.

830

CA. loquere filiam meam quis integram stuprauerit.

An. uideo ego té, propter male facta qui es patronus parieti.

Dr. neque uiuos neque mortuos sum neque quid nunc

50 neque ut hinc abeam neque ut hunc adeam scio, timore torpeo.

CA. dicin an non? An. Diniarchus, quoí illam priu' 825 desponderas.

CA. ubi is homost quem dicis? DI. adsum, Callicles. per te opsecro

genua ut tu istuc insipienter factum sapienter feras mihique ignoscas quod animi inpos uini uitio fecerim.

55 Ca. non placet: in mutum culpam confers (qui non) quit loqui.

nam uinum si fabulari possit se defenderet. non uinum (uiris) moderari, sed uiri uino solent, qui quidem probi sunt; uerum qui inprobust si quasi bibit

817 t. ad nunc nunc t. cod.: corr. Seyffert necesse indice cod.: corr. Seyffert 819 ineo (neo B: corr. D) cod. vel illi comtia cod. (coptia C^1 , coitia ut vid. $C^2:$ castia D^1 , costia D^2) 820 illac cod. (a pro u) stultam (stulta P^{CD}) cod. (pro stultă, i. e. stultitia?) nominer Saracenus: non miner cod. 822 mala cod. est cod. 823 neque q. Ital.: ne q. cod. 824 neque ut hunc Ital.: ut neque hunc B: ut neque ad hunc P^{CD} 825 desponderas Camerarius: dicis (pro dis?) ponderas cod. 826 te Spengel: tuo B(seq. 0): tua P^{CD} 827 genua te ut ist. Leo 829 cui pam (quippiam P^{CD}) confer quid (quod P^{CD}) 1. cod.: corr. Ital., Camerarius. qui non add. Luchs placet (qui) . . . confert Fleckeisen 830 fabularem cod. (pro -re? cf. cf. ad. Mil. 371) posset Camerarius defenderem cod. 831 uiris add. Schoell uiri uino Schoell: uim non cod. hominibus homines Camerarius 832 probri cod. (corr. D) improbus Ital.: iam probus cod. (iv. 3; A pro M vel N)

75

siue adeo caret temeto, tamen ab ingenio inprobust.

DI. scio equidem quae nolo multa mi audienda ob noxiam. 60 835 ego tibi me obnoxium esse fateor culpae compotem.

An. Callicles, uide quaeso magnam ne facias iniuriam: reu' solutus caussam dicit, testis uinctos attines.

CA. soluite istas. agite, abite tu domum et tu autem domum.

eloquere haec erae tu: puerum reddat, si quis eum petat. 65 840 eamus tu in ius. Dr. quid uis in ius me ire? tú es praetor mihi.

uerum te opsecro ut tuam gnátam des mi uxorem, Callicles. CA. eam dem? pol te iudicasse pridem istam rem intellego. nam hau mansisti, dum ego darem illam: tute sumpsisti tibi. nunc habeas ut nactu's. uerum hoc ego te multabo bolo: 70

845 sex talenta magna dotis demam pro ista inscitia.

DI. bene agi' mecum. CA. filium istinc tuom te meliust repetere.

ceterum uxorem quam primum potest abduce ex aedibus. ego abeo. iam illi remittam nuntium adfini meo, dicam ut aliam condicionem filio inueniat suo.—

850 DI. at ego ab hac puerum reposcam, ne mox infitias eat; nihil est, nám eapse ultro ut factumst fecit omnem rem palam.

833 inprobus (pro -st) codd. Nonii 5: [timidus] est inprobus cod. (iv. 3)
834 obnoxia cod.: corr. Palmerius
835 essem cod. cultae compotemi cod.: corr. Saracenus
836 uidē B quaeso magnam ne Schoell: quaesomnem cod. (vii, p. 104): in quaestion ne Leo
837 dicit ta (tam PCD, estis (pro taestis, i.e. testis) uicto sati ines cod.: corr. Lipsius
840 tu] t PCD: om. Ital. in ius
... in ius Saracenus: intus... intus cod. tu es Ital.: et ues cod.
841 mi om. PCD
842 eam dem Palmer (Hermuth. 9, 73): eundem cod. (u pro a) pulte cod. pridem Spengel: quidem cod. (idem PCD)
845 magna Saracenus: malana cod. dotes (detes PCD) cod. istasc (istast PCD) insc. cod. (iv. 3)
846 tuom Camerarius: tum cod. (stast PCD) insc. cod. (corr. PCD) abdu (abduci PCD) cod. (pro abdū, i.e. abduce?)
848 abeo Fleckeisen: adeo cod. (D pro ab faini Camerarius: adi (pro adfī, i.e. adfini?) cod.
850 ab hac] istanc Abraham, qui posco ab non Plautinum esse monet eat Ital.: et cod.
851 eapse Seyffert: ipsa et cod. factus cod.

sed nimium pol opportuna éccam eapse égreditur foras. ne ista stimulum longum habet quae usque illinc cor pungit meum.

iv Phronesium Diniarchus Astaphium

PH. Blitea et luteast meretrix nisi quae sapit in uino ad rem suam;

si alia membra uino madeant, cor sit saltem sobrium.

855
nam mihi diuidiaest, [in] tonstricem meam †sicut multam†
male.

ea dixit, eum Díniarchi puerum inuentum filium.

5 Di. uidi, audiui, quam penes est mea omnis res et liberi. Ph. uideo eccum qui amans tutorem med optauit suis bonis.

Di. mulier, ad (te) sum profectus. PH. quid agitur, uoluptas 860

Di. non 'uoluptas,' aufer nugas, nil ego nunc de istac re ago. Рн. scio mecastor quid uis et quid postules et quid petas :

o me uidere uis, et me te [amare] postulas, puerum petis.

Di. di inmortales! ut planiloqua est, paucis ut rem ipsam

attigit!

PH. scio equidem sponsam tibi esse et filium ex sponsa tua, 865 et tibi uxorem ducendam iam, esse alibi iam animum tuom; et quasi pro derelicta sím, abituru's, sed tamen

852 oportuna ecce ab se cod.: corr. Ital., Bothe vix ecceampse 853 longem (longe $P^{\rm CD}$) cod.: corr. Camerarius pugit cod. melim $P^{\rm CD}$ 854 bliteae clautea codd. Nonii 80 est Nonius: et cod. 856 in del. Camerarius sic mulcatam male Comerarius sic mulcatam male Comerarius: sic conuictam male Comerarius: Comerarius quam Comerarius some sequence potui egressa huc sum foras. Comerarius some Comerarius some sequence Comerarius some sequenc

15

cogitato mus pusillus quam sit sapiens bestia, aetatem qui non cubili (uni) umquam committit suam, 870 quia, si unum ostium opsideatur, aliud perfugium †gerit†.

Dr. otium ubi erit, de istis rebus tum amplius tecum

loquar.

nunc puerum redde. Рн. immo amabo ut hos dies aliquos sinas

eum esse apud me. Dr. minime. Pн. amabo. Dr. quid 20 (eo) opust? Pн. in rem meamst.

triduom hoc saltem, dum miles aliquo circumducitur, 875 sine me habere : siquidem habebo, tibi quoque etiam proderit :

si auferes [puerum], a milite omnis [tum] mihi spes animam ecflauerit.

DI. factum cupio, nam refacere si uelim, non est locus; nunc puero utere et procura, quando pro cura aes habes. ² Рн. multum amo te ób istam rem mecastor. ubi domi metues malum,

880 fugito huc ad me: saltem amicus mi esto manubiarius.

DI. bene uale, Phronesium. PH. iam (me) tuom oculum (non) uocas?

Dr. id quoque interatim furtim nomen commemorabitur.

868 uestia cod. 869 quin ocubilium quam cod.: corr. Buecheler suum cod. (cf. ad Trin. 1090) 870 quin Bothe ostium Mueller (Herm. 34, 335): odium B: om. PCD (et fort. cod.; cf. v. 871) obsidiator cod. alium cod. q. si u. op. aliud (iam) p. (ele) gerit Leo: fort. al. p. ei erit 871 odium cod. 872 amabo Bothe post Camerarium: iam abo cod. (iam abio PCD) 873 quid opus iure mea cod.: corr. Studemund, Camerarius, Bothe, Lambinus 874 saltem (unum) Mueller aliquo milis cod.: trai. Bothe (ii. 1): (mi) al. mil. Schoell aliqui Spengel: fort. aliqua 875 In eam rem siquid cod.: coll. Buecheler (cf. ad Men. 452) 876 puerum del. Guietus tum del. Mueller animam Merula: anima cod. 877 nefacere Ital. 878 pro cura aes Schoell: procures cod.: quor cures Leo 879 amo Bothe: amabo cod. 880 manubinarius cod.: an mutuarius (-tuit.) 881 me et non add. Camerarius tuum Ital: tum cod. 882 interatim furtim scripsi: interim futatim cod. (ii, p. 38): i. furatim Lipsius commemorauiter cod.: corr. Camerarius

30 numquid uis? Рн. fac ualeas. Di. operae ubi mi erit, ad te uenero.—

PH. ille quidem hinc abiit, apscessit. dicere hic quiduis licet. uerum est uerbum quod memoratur: úbi amíci, ibidem opes. 885 propter hunc spes etiamst hodie tactuiri militem; quém ego ecastor mage amo quam me, dum—id quod cupio

inde aufero.

35 quae quom multum apstulimus, hau multum (eius) apparet

quod datum est:

ita sunt gloriae meretricum. As. aha tace! PH. quid est, opsecro?

As. (pater) adest pueri. Ph. sine eumpse adire huc. sine, 890 si is est modo.

As. (ipsus est). Ph. sine eumpse adire, ut cupit, ad me.
As. rectam tenet.

PH. ne istum ecastor hodie +hastis+ confectum fallaciis.

ACTVS V

V STRATOPHANES PHRONESIVM STRABAX ASTAPHIVM

STRAT. Ego minam auri fero supplicium †damnis† ad amicam meam:

883 fac ualeas Acidalius: facultas cod.: fac uenias Mueller mi ubi Bothe 884 ascessit cod. hic quis uidelicet cod.: corr. Camerarius 885 uerum (uctus) est Goetz, Schoell (ubi)ubi Mueller ibidem (sunt) Camerarius opes Pius: opus cod. 886 etiam se hodie tantum rimlitem cod.: corr. Palmerius, Petitus tactum iri (iterum) Buecheler: inanitum iri (?) Leo 887 ego om. PCD ama qua me dum (dudum PCD) cod.: corr. Ital., Camerarius aufero Camerarius: auferue (auferre PCD) cod. ante 888 talem versum suppl. Buecheler: nam quantumuis dent amantes, semper id nobis parumst 888 mutum cod. haud (id) Seyffart mutu cod. eius add. Leo 890 pater add. Guietus 891 ipsus est add. Leo sin cod. ad me ad recta si tenent cod.: corr. Leo (tenet Pius) 892 astutis conficiam Camerarius, Geppert: aspiciam confectum Leo: fort. habuisti (hāsti per compend. script.) confectum, verba Astaphii 893 Eo mihi amare cod.: corr. Buecheler, Seyffert

ut illud acceptum sit priu' quod perdidi, hoc addam insuper.
895 sed quid uideo? eram atque ancillam ante aedis. adeundae
haec mihi.

quid hic uos agitis? PH. ne me appella. STRAT. nimium saeuis †ic†.

PH. potine ut mihi molestus ne sies? STRAT. quid, 5
Astáphium, litiumst?

As. merito ecastor tibi suscenset. Ph. egon, atque isti etiam parum

male uoló. STRAT. ego, mea uoluptas, si quid peccaui prius, 900 supplicium hanc minam fero auri. si minu' credis, respice.

Pн. manu' uotat priu' quam penes sese habeat quicquam credere.

puero opust cibum, opus est matri aútem quae puerum lauit, 10 opu' nutrici, lact' ut habeat, ueteris uini largiter ut dies noctesque potet, opust ligno, opust carbonibus, 905 fasciis opus est, puluinis, cunis, incunabulis,

oleum (opust), opus est farina; pu(e)rus est totum diem:

numquam hoc uno die ecficiatur opu' quin opu' semper 15

siet;

non enim possunt militares pueri †etauio† exducier.

damnas Dousa: damnis cod. 895 uideo Merula: uidet cod. adeunda est haec mihi cod.: corr. Leo: adeunda haec mihist Bothe 896 appellat nimius eui sic cod.: corr. Ital. fort. sae. saeuiter 897 potines cod. ecquid (eum sis) Buecheler ast apilitiumst cod.: 898 tibi *Ital*.: sibi cod. lego natque ne isti cod.: 900 hanc *Ussing*: archanc (adhanc *PCD*) cod. corr. Spengel corr. Camerarius (iv. 3): ad te hanc Camerarius minus Bugge: mihi cod. (pro mī. credis respice Acidalius, Muretus: ri despice cod.: i. e. minus?) (si mihi) arrides r. (?) Goetz, Schoell ?) Goetz, Schoell 902 cibo Spengel (opus 903 lact (lacte) ut Seyffert: actut cod. (attut B: est) quae Leo actute PCD) lagiter cod. 904 opust ligno Guietus: opustic no (opus istic non PCD) cod. 905 fasciis Ital.: falciis cod. (faciliis PCD) 906 cleo Spengel opust add. Buecheler puerus scripsi (Harv. Stud. 90, 131): purus cod.: porro opus Buecheler 907 fort. ordo verborum mutandus, nam nec d(ie) ecf. nec die ecficia. satis placet 908 possum cod. dauco Seyffert: ut auium Palmer

Strat. respice ergo: áccipe hoc qui ístuc ecficias opus.

Ph. cedo, quamquam parum est.

Strat. †ad omnae manuc† 910
istuc post.

Ph. parumst.

STRAT. tuo arbitratu quod iubebis dabitur. da nunc sauium. 20 PH. mitte me, inquam, odiosu's. STRAT. nihil fit, non amor, teritur dies.

plus decem pondó—amoris pauxillisper perdidi. Ph. accipe hoc atque auferto intro.

STRAB. ubi mea amica est gentium? neque ruri neque hic óperis quicquam facio, corrumpor situ, 915 ita miser cubando in lecto hic exspectando obdurui.

25 sed eccam uideo. heús amica, quid agis? STRAT. quis illic (est) homo?

Рн. quém ego ecastor mage amo quam te. Strat. quam me? (Рн. quam te. Strat.) quo modo?

Ph. hoc modo ut molestus ne sis. Strat. iam(ne) abis, postquam aurum habes?

PH. condidi intro quod dedisti. STRAB. ades, amica, te 920 adloquor.

PH. at ego ad te ibam, mea delicia. STRAB. hércle uero serio, 30 quamquam ego tibi uideor stultus, gaudere aliqui me uolo; nam quamquam es bella, malo tu tuo, nisi ego aliqui gaudeo. PH. uin te amplectar, sauium dem? STRAB. quiduis face (qui) gaudeam.

909 (atque) accipe Bothe hoc (sis) Spengel [ex]efficias cod. ('scil. varia lectio exficias' Leo) 910 addam unam minam Bothe: fort. addo minam etiam (Leo) auri (cf. ad v. 836) istuc Bothe: istic cod. poste cod. (antiqua forma!) 911 dabitur Goeller: adabitur cod. (ii. 7) (addabitur PCD) 913 amoris codd. Nonii 155: moris cod. pausilliper cod. perdidit codd. Nonii 914 me am. e. centium cod. 915 facto cod. 917 amicam q. a. [mille] cod. (pro personae titulo MILES) est add. Weise 918 mage Ital.: age cod. amo (multo) Guietus quam te add. Bothe 919 ne add. Guietus 920 adest cod., unde adesdum Müeller (Herm. 34, 339) 921 ibo ad medelicia cod.: corr. post Angelium et Acidalium Spengel 923 est cod. (cf. Amer. Journ. Phil. 17, 443) tu post nisi cod. (ii. 2): huc transposui (iii. 1): post es Schoell tuo's Pareus 924 uincte cod. amplectar [ct] cod.: corr. Goeller qui add. Ussing

925 STRAT. meosne ante oculos ego illam patiar alios amplexarier?

mortuom hercle me hodie satiust. apstine hoc, mulier, manum,

nisi si te mea manu ui ín machaera et hunc uís mori.
Рн. †nihili phiari† satiust, miles, si te amari postulas; auro, hau ferro deterrere potes (hunc) né amem, Stratophanes.
930 Strat. qui, malum, bella aut faceta es, quaé ames hominem isti modi?

Pн. uenitne in mentem tibi quod uerbum in cauea dixit

omnes homines ad suom quaéstum callent et fastidiunt.

STRAT. huncine hominem te amplexari tam horridum ac
tam squalidum?

Рн. quamquam hic †qualest†, quam(quam) hic horridus, scitus, bellus mihi.

935 STRAT. dedin ego aurum—PH. mihi? dedisti filio cibaria.
nunc, si | hanc tecum esse speras, alia opust auri mina.
STRAB. malam rem is et magnam magno opere, serua tibi 45
uiaticum.

STRAT. quid isti debes? PH. tria. STRAT. quae tria nam? PH. unguenta, noctem, sauium.

026 me hodie satiust Brix: medio satius 925 Me eosne cod. manu cod. cod.: me di s. Ribbeck 927 nisi si te mea machaera 928 nihilpphiari B: nil alapari uis et hunc una mori Schoell Buecheler: Philippiari (sc. auro Philippeo uti) Spengel haud ferro Merula: aufero cod. potest ne amet cod.: corr. Seyffert 930 faceta es Pius: eaci (-ti PCD) eta est cod. (E pro F) hominem Ital.: homini cod. (i. 10) 931 dixi cod. 932 et] nec Bothe (qui) ad s. q. c. nihil f. Ussing 933 amplexari Saracenus: amplexares cod. (? pro -rei) horridum (horri B) acta (atque PCD) cod.: corr. Spengel 934 qualest (corr. is est) cod. (qualiest B: qualis est PCD): squalet Spengel; squalust Seyffert: vix squalenst -quam add. Merula horret Spengel citus bellum hi cod.: corr. Lipsius (bellust) vel scitust 935 Dedin Camerarius: Dedi u (dedi P^{CD}) cod. mihin? Mueller dedixisti cod. (corr. D^{I}) cibariam cod. 936 tecum hanc Spengel 937 (In) malam rem is magnam Acidalius et Guietus magnam Merula : magna cod. distingue magnam, magno opere serua seruat ibi aticum (seruatib atticum PCD ut vid.) cod. (iii. 3): corr. Merula 938 debes Goeller: debe isi (debet nisi PCD) cod. nocte (noctes PCD) cod.

STRAT. par pari respondet. uerum nunc saltem, †si† amas, dan tu mihi de tuis deliciis †sum quicquid† pauxillulum? 940 PH. quid id, amabo, est quod dem? †dic tum super feri†

50 Campas dicit tauaui consultamt istuc; mi homo, caue faxis uolnus tibi iam quoi sunt dentes ferrei.

STRAT. uolgo ad se omnis intromittit: apstine istac tu manum.

STRAB. iam hercle cum magno (malo) tu uapula uir strenuos. 945 STRAT. dedi ego huic aurum. STRAB. at ego argentum. STRAT. †eat apale puram†.

55 STRAB. at ego ouis et lanam et alia multa quae poscet dabo.
 meliust te minis certare mecum quam minaciis.
 PH. lepidu's ecastor mortalis, mi Strabax, perge opsecro.
 As. stultus atque insanus damnis certant: nos saluae sumus. 950
 STRAT. age prior perde aliquid. STRAB. immo tu prior perde et peri.

60 STRAT. em tibi talentum argenti. †Philippices† est, tene tibi. Ph. tanto melior: noster esto—sed de uostro uiuito. STRAT. ubi est quod tu das? solue zonam, prouocator. quid times?

939 (et) si (istunc) a. Leo 940 deliciis Ital.: delictis cod. fort. umquam (vel numquam) quid (vel quod) (cf. ad v. 595) lulum B (pro paus.) 941 quid ita ababo (alabo B: abauo P^{CD}) est quod idem cod.: corr. Palmerius fert P^{CD} fort. dictatura tu supersede 942 capas Bab aui PCD i consultum i., mi h.; caue, si dicat, in tuam uitam sit consultum istuc, mi homo Buecheler 943 uomus B sum d. B malo Bothe: iam magno cod. tut B strenu uir strenuo's Seyffert (Burs. Jahresber. 1894, p. 324) 945 cum magno strenuis B Merula: mirum cod. at ego pallam et purpuram Camerarius: at ego ancillas tura purpuram Schoell 947 et lanam Camerarius: roscet cod. dabo] dolum B 948 melius cod. minis Camerarius: minis[ter] cod. (iv. 3) certarem B Guietus: [est] strabax mi P, An.l. 950 dannis P, An.l. sumis P (iv. 3) 951 perde Mueller: tirot P: tyro P: tyranno P: P: Philippi hic est, em t. t. Schoell.: vix Philippicense est, t. t. 953 de Camerarius: et P, An. l. 954 xonas P, An. l. prouocatur P, An. l.

955 STRAB. tu peregrinu's, hic (ego) habito: non cum zona ego ambulo:

pecua ad hanc collo in crumina ego obligata defero. quid dedí! ut discinxi hominem! STRAT. ímmo ego uero 65 qui dedi.

Рн. í intro, amabo, i, tú eris mecum; (tum) tu eris mecum quidem.

STRAT. quid tu? quid ais? cum hocin (eris)? ego (ero) posterior (qui) dedi?

960 PH. tu dedisti iam, (hic) daturust: istuc habeo, hoc expeto.
uerum utrique mos geratur amborum ex sententia.

STRAT. fiat. ut rem gnatam uideo, hoc accipiundumst quod 70
datur.

STRAB. meum quidem te lectum certe óccupare non sinam. PH. lepide ecastor aucupaui atque ex mea sententia,

965 meamque ut rem uideo bene gestam, uostram rusum bene geram:

tromabot si quis animatust facere, faciat ut sciam. Veneris causa adplaudite: eius haec in tutelast fabula.

75

spectatores, bene ualete, plaudite atque exsurgite.

o55 ego add, Angelius non cum zona ego Ussing: nunc meos nego (nunc meos non ego PCD) P, An. l. 956 ne rumina ego codd. 957 discinxi Pius: 958 i Merula: in cod. Prisciani 1, 270: ego in crumina P, A n.l. dixtinxi (B) vel distinxi (PCD) P, A n. l. i Leo: et cod. (pro ei?) tu (om. PCD) uergo a mecum 959 eris et ero add. Ussing qui add. Studetu cod. : corr. Leo fort. cum hocin? ego posterior? (posterior) dedi? (vel p. 960 hic add. Buecheler post Lambinum (qui prior) dedi) 960 962 cipiundumst B quo cod. 962 cipiundumst B quo cod. 963 sinem cod. 964 ecastor aucupaui atque codd. Nonii 467 : mecastor aucupabatque cod. 965 meamque] aeque PCD ut rem debere negestam cod.: corr. 966 rem bonam Buecheler: Romae habeo gera cod. Schoell: uerum (malim ergo) amabo (Ital.) Camerarius si quid a. facere (facire B) faciam cod.: corr. Schoell (me) ut Seyffert 967-8 exitus duplex etiam in A ut vid.

FRAGMENTVM

Cf. ad v. 729

VIDVLARIA

PERSONAE

Aspasivs (?) Servvs Nicodemvs Advlescens Gorgines Piscator Dinia Senex Cacistvs Piscator Soteris Virgo, etc.

Aspasivs. Cf. ad v. 17

PROLOGVS

	*	*	* h	anc re	m uet	ere no	mine	
	*	*	*	*	*	*		
	*	*	*	*	*	*		
	lauda	tus	*	*	*	gra(ti	)as	
5	*	*	*	*	*	*		
	$Sc\langle h \rangle$	edia	*	* '	*.	*	*	
	*	*	noste	r f(eci	t) V(i	dularia	ı)m.	
	*	*	*	*	*	*	*	
	priu'	noscit	e *	*	scitis,	ipsus	$\langle e \rangle s \langle t \rangle$;	
0	credo	argur	nentu	m uell	e uos	(pern)	os(cer)e;	
	int(ell	le)g(et	is poti	i)us q(	(uid a)	g(an)t	q(ua)nd(o	a)gent.
	*	*	u	os in l	loco n	nonitu	m *	*
	*	*	冰	*	*	*		
	*	*	*	*	*	*		
5				ala.	*	ala		
)	*	*	*	*	不	*		

$\left\langle A\right\rangle \text{S}\left\langle \text{P}\text{ A}\right\rangle \text{S}\left\langle \text{I}\right\rangle \text{V}\text{ S}$

Hominem, semel quem †usu rupit† seruitus

Huius fabulae praeter titulum, INCIPIT VIDVLARIA | VIDVLARIA, nihil servatum in P, amissa ultima codicis parte. Fragmentorum quae in A sunt pleniorem descriptionem habes in Studemundi 'apographo cod. Ambrosiani.' Sicubi nihil adnotavi, Studemundum pro auctore habeas licet.

1 (nouam) hanc (?) Leo 4 laudatus (iam est acturus uobis) gratias (?) Leo 6, 7 Sched (ia haec) uo (catast a) grae (co com) o (edia) | Poeta, hanc noster f. V. Studemund 16 uos ill (um a) udite (Goetz) mox pro hoc (alius rediero) Studemund 17 usurpauit Studemund: vix usuripauit (-rup-). Inter v. 17 et v. 18 interciderunt circ. 190 versus in A, quorum haec fragmenta servaverunt grammatici

25

10

14

(NICODEMVS GORGINES)

NI. Eiusdem Bacchae fecerunt nostram nauem Pentheum. inopiam, luctum, maerorem, paupertatem, algum, famem. Go. paupera haec res est.

haec myrtus Veneris est.

(DINIA NICODEMVS)

neque (temp)us censeo est quo NI. quid ais? licet(ne? DI. m)axum(e, si) quid est opus.

sed quid est negoti? Nr. té ego audi(ui di)cere operarium te uelle ru(s condu)c(ere).

Di. re(ct)e audiuisti. Ni. quid uis operis (fie)ri?

Di. qu(id t)u istuc curas? an mihi tutor additu's?

N1. dare possum, opinor, sati' bonúm operarium.

Di. est tibi in mercede seruos quem des quispia(m)? 25

NI. inopia seruom

Dr. quid? tu locas nam equidem te * * (arb)itror.

NI. non sum, siquidem tu *

uerum, si pretium das, du(ces te)cum simul. Di. laboriosa, adulescens, uita est rustica.

NI. urbana egestas edepol aliquanto magis.

Di, talis iactandis tuae sunt consuetae manus.

Ni. at qualis exercendas nunc intellego.

Dr. mollitia urbana atque umbra corpus candidumst.

NI. sol est ad eam rem pictor: atrum fecerit.

Dr. heus illic estur frag. I II (VIII

III (XI

iv (vi.

20

30

35

¹ Priscianus 1, 300 (accus. in -eum) 11 Priscianus 1, 235 (algus) III Priscianus I, 152 (paupera), Probus cathol. 16 (item) phyrio ad Hor. C. 1, 38, 7 (myrtus fem. gen.)

satis an si uis incert. cod.

25 in del. Goetz

26 seruumst.

i(ps)e (eg)o me loc(auero) Buecheler: s. i(ta) f(it ut eg)o me loc(em) (?) Leo 27 locas (te)? no(n, ut opinor, serio) Leo 28 te m(ercennarium haud esse) a. Leo
dare) Leo, Palmer (Hermath. 20, 60)

29 tu n(on uis mercedem
36 aerum cod. (E pro T) 37 heus tu a me(is) i.e. (satis duru)s c(ibus) Leo

VIDVLARIA

NI. misero male esse * * *

Dr. quod aps te * * * quaesso ut m(ih)i impertias.

40 Nr. si tibi pudico | (homine) est opus et non malo, qui * * quam serui tui cibique minimi maxumaque industria, minime mendace, em me licet conducere.

Dr. non edepol equidem credo mercennarium

45 te esse. (Ni. an) non credis? * * *

45 to esse. (NI. an) non credis ? * * *

* * dicat simul

* * * operarium

iam * * unde conducam mihi multum labor(et, p)aullum mereat, paullum edi(t).

50 NI. minus operis nihilo faciam quam qui plurumum, nec mihi nisi unum prandium quicquam duis praeter mercedem. DI. quid merendam? NI. ne duis neque cenam. DI. non cenabis? Ni. immo ibo domum. DI. ubi habitas? NI. hic apud piscatorem Gorginem.

55 Di. uicinus igitur es mihi, ut tu praedicas.

(GORGINES CACISTYS ASPASIVS)

- frag. v (1) Go. Animum aduortite ambo sultis. uidulum hic apponite; ego seruabo, quasi sequestro detis; neutri reddibo, donicum rés diiudicata erit haec.
 - vi (ii) As. hau fugio sequestrum
 - 56 (CA.) ibo et quaeram, si quem possim sociorum nanciscier

38 esse (fuerit) con(senta)ne(um) Leo 39 Nicodemo dant alii 41 qui fidëi plenior sit quam Leo 43 mendacem em cod. 45 esse non cod. 50 faciat cod. Inter v. 55 et v. 56 interciderunt circ. 150 versus in A, quorum haec fragmenta servaverunt grammatici. V (vv. 1-3) VI Priscianus I, 224 (sequestro) I amabo si uultis uitulum codd. Prisciani 2 Nonius 508 (reddibo) sequestri codd. Nonii neutri reddibo Priscianus I, 226 (neutri); idem cum v. 3 Priscianus 2, 7 (neutri) 3 donicum testatur gloss. Plaut. donicum res reiudicata (vel res iudicata) erit haec (vel om.) 1, 224: donicum res diiudicata(deiu.) sit 2, 7: donicum haec diiudicata res erit Ritschl

seu quem norim, qui aduocatus adsit. iam hunc noui locum.
hicine uos habitatis? Go. hisce in aedibus: huc adducito.
at ego uidulum intro condam in arcam atque occludam
probe.
tu si quem uis inuenire tibi patronum, quaerita; 60
perfidiose numquam quicquam hic agere decretumst mihi.—
Ca. qur, malum, patronum quaeram, postquam litem per-
didi?
ne * homo miser * * * infelix fui,
uidulum q(ui) ubi u(id)i, non me circumspexi centiens;
uerbero illic, inter mu(rtos) locust, in(de) insidias dedit 6
tam scio quam med hic stare: captam praedam perdidi,
nisi quid ego mei simile aliquid contra consilium paro.
hic astabo atque opseruabo, si quem amicum conspicer.
1 1 / 1
DINIA NICODEMVS CACISTVS
Dr. Ne tu edepol hodie miserias multas tuas
mihi narrauisti, eoque ab opere maxume
te abire iussi, quia me miserebat tui.
CA. illic est adulescens quem tempe(st)as e mari
* * * * * *
et iam ego audiui * * *
in opus ut sese collocauit quam (cit)o!
(po)l hau cessauit, postquam * *
mirum est * * * *
* * * * * *
rem mihi na(rrauit); ede(po)l * *
puer * * * * * 8
63 ne (ego) homo miser e(t scelestus dudum at)que infelix fui
-5 (-80) nome miser of secrestus dudum at idde intent tui

63 ne $\langle ego \rangle$ homo miser e $\langle t$ scelestus dudum at \rangle que infelix fui Leo: ne $\langle mo \rangle$ homo miser e $\langle t$ adaeque ut ego sum at \rangle que infelix fui Studemund 65 suppl. Skutsch: i. m. latuit, ins. Leo (cf. Palmer, Hermath. 20, 63) 67 concilium cod. 70 narauisti cod. 72 e mari] vel immin— 77 $\langle Di. \rangle$ Mirumst ni a $\langle udiui \rangle$ tuam u $\langle ocemu\rangle$ u \rangle squa $\langle m$ gentium \rangle 79 vel na $\langle rauisti \rangle$ edepol simul $\langle tecum$ fleo \rangle (?) Leo 80 puer i $\langle s$ mi \rangle hi $\langle periit \rangle$ (?) Leo

VIDVLARIA

egentiorem	* *	*	* n	eminem
		fuisse) neque		
Di. caue tú	istuc dixis.	immo etiam	argen	ıti minam,
quam med o	rauisti ut da	arem tibi faen	ori,	
iam ego adfe	ram ad te.	faenus mihi	nullui	n duis.
Nı. di tibi il	lum faxint f	filium saluom	tuom,	
quom mihi q	ui uiuam co	opiám inopi fa	icis.	
sed quin acce	edat faenus,	id non postu	lo.	
Di. defaener	are homir	nem egentem	hau	decet.
quam ad red	diturum te	mihi dicis die	m	
caue démuta	ssis. NI. 1	isque donec s	oluero	)

rag.vii(iv)

VIII (via)

IX (v)

X (vii)

CA. ibi ut piscabar, fuscina ici uidulum.

nescioqui seruos e myrteta prosil[u]it.

quid multa uerba? plurumum luctauimus.

nunc apud sequestrum uidulum posiuimus.

85

90

xi (x) opposita est calcendix. Ni. at ego signi dicam quid siet.

As. iube hunc in culleo insui atque in altum deportari, si uis annonam bonam.

CA. malo hunc adligari ad horiam, ut semper piscetur, etsi sit tempestas maxuma.

xiv (xi) signum recte comparebat; huiius contendi anulum.

81 egentiorem (me ho)mine(m) n(atu)m neminem (?) Leo 82 aeque scripsi: atque cod.: neque Studenund 84 taenori cod. 87 copiam (hanc) Studemund 89 hau condecet Studemund 90 dicis vix -es cod. 91 deficit A Hacc fragmenta reliquorum fabulae versuum servaverunt grammatici vii Nonius 123 (ici) uici codd. Nonii viii Priscianus 1, 123 (myrt. fem. gen.), Porphyrio ad Hor. C. 1, 38, 7 e] per codd. Porphyrionis suspectum prosilit Bothe: prosiluit codd. Prisciani et Porphyrionis 1x Nonius 468 (deluctaui) x Priscianus 1, 528 (posiui) xI Prisciano 1, 165 in aliquot codd. ascriptum (c. concha qua signum tegitur) vel clac. XII Fulgentius Serm. Ant. 53 (culleum) in culleo codd. Fulgentii: transposui bonam piscibus codd. deteriores XIII Fulgentius Serm. Ant. 15 (oriam . . Plautus in Cacisto) XII, XIII coniungit Leo, qui sic legit suis ut a. b. Piscibus (concinnet). CA. xiv Nonius 258 (contendere)

T. MACCI PLAVTI VIDVLARIA

boni miserantur illum, hunc inrident mali.
nunc seruos argentum a patre expalpabitur.

(NI.) immo id quod haec nostra est patria et quod hic meu' xvII (XII pater,

illic autem Soterinis est pater.
nam audiui feminam ego leonem semel parire
ubi quamque pedem uiderat, subfurabatur omnis.

malim moriri meos quam mendicarier:

xix (xiv

xv (III)

xv Nonius 138 (mendicarier) 2 boni ministrantur illum nunc irrident mali codd. Nonii: corr. Lipsius, Studemund xv1 Nonius 104 (expalpare); 476 (expalpabitur) nunc om. codd. 476 a patre argentum codd. 476 xv11 Priscianus 1, 317 (Soteris Soterins) xv111 Philargyrius ad Verg. Ecl. 2, 63 (leonem feminam) x1x Nonius 220 (pedis fem. gen.) uiderat Fleckeisen: uidebat codd. Nonii

Fragmentum Dubium

Aul. frag. vii Vidulariae tribuunt Guietus, Mercerus

FRAGMENTA

FABVLARVM PRAETER VARRONIANAS

ACHARISTIO

Quám	ego	tanta	pau	peraui	per	dolum	pecunia.
Panem	et	polent	am,	uinum	, mi	ırrinam	l.

ADDICTVS

п

Opu' facere nimio quam dormire mauolo: ueternum metuo.

AGROECVS

5 Quási lúpus ab armis ualeo, clunis infractos fero.

ARTEMO

Nunc mihi licet quiduis loqui : nemo hic adest superstes.	I
(mu)lionum nauteam fecisset	II
rauim.	III

ASTRABA

	Sequ	uere ads	secue, I	Polybadisco	e: me	eam spem	cupio	consequi.	1
10	Po.	sequor	hercle	equidem:	nam	lubenter	meam	speratam	
							C	onseguor	

	1
Axitiosae annonam caram e uili concinnant uiris.	11
Quasi tolleno aut pilum graecum reciprocas plana uia	. 111

Ach. I Nonius 157 (pauperavit, pauperem fecit) II Plinius N. H. 14, 92 (vina murrae odore condita) Add. 'Servius' ad Verg. Georg. 1, 124 (veternus) AGR. Paulus 61 (clunes masc.), Nonius 196 (clunes masc.) infractos fero Paulus: desertos (prodissertos?) gero codd. Nonii Art. 1 Festus 305 (superstites, testes praesentes) (cf. Pseudacr. in Hor. Epod. 1, 5 nemo . . . sup.) II Festus 165 (nautea) III Festus 274 (rauim) Ast. 1 Varro Ling. Lat. 6, 73 (spes) 2 erclem quidem cod.: corr. Spengel mea sperata cod.: corr. Ritschl II Varro Ling. Lat. 7, 66 (axitrosas, consupplicatrices) III Festus 274 (reciprocare pro ultro citroque poscere) tollenono cod.: corr. Scaliger reciproceis cod. vix recte: corr. O. Mueller uia Scaliger: uta cod.

ıv... Terebratus multum sit et supscudes addite.
v Terebra tu quidem pertundis.
vı Dare pedibus protinam sese ab his regionibus
vıı apluda.

15

BACARIA

PARASITVS. Quis est mortalis tanta fortuna adfectus umquam

qua nunc ego sum, quoiius haec uentri portatur pompa?
uel nunc qui mi in marí acipenser latuit antehac, quoius ego
latus in latebras reddam meis dentibus et manibus.

20

BOEOTIA

Parasitys. Vt illúm di perdant primus qui horas repperit quique adeo primus statuit hic solarium, qui mihi comminuit misero articulatim diem! nam me puero uentér erat solarium,

5 multo omnium istorum optumum et uerissumum. ubi is té monebat, esses, nisi quom nihil erat; nunc etiam quod est non estur, nisi Soli lubet. itaque adeo iam oppletum oppidum est solariis: maior pars populi | aridi reptant fame.

25

II Vbi primum accensus clamarat meridiem.

30

rv Festus 306 (subscudes, cuneatae tabellae quibus tabulae inter se configuntur) sit et] sit Ritschl, ut iamb. senarius fiat: fort. siet v Nonius 62 (exterebrare, curiosius quaerere. Plautus.. cum in curiosum iocaretur) terebra tu Turnebus: terebratum codd. (tum pro tu; vii. 4) vi Nonius 376 (protinam) vii Gellius 11, 7, 5 (apludam), unde Nonius 69 BAC. Macrobius Sat. 3, 16, 1 (acipenser.. Plautus.. ex persona parasiti) Anapaestice discripsit Skutsch (Berl. Phil. Woch. 1895, 265) 1, 2 q. ést m. (aút fuit) tantá f. afféctus Seyffert 3 quam alii nunc egő scripsi: ego nunc codd. 4 uel] uenit Leo 5 manibus] mandibulis Scaliger BoE. 1 Gellius 3, 3, 3 (parasitus ibi esuriens haec dicit) 4 me pueró uentér suspectum: (unum) m. p. u. Hertz. Cf. Amm. Marc. 23, 6, 77 uenter uni cuique uelut solarium est 6 esses Leo: esse codd. 7 quom Bothe 8 est oppidum codd: trai. Hermann 9 pars p. (iam) Hertz: populi pars Cobet arida Hertz (cf. Amm. Marc. 19, 8, 8 per aestum arida siti reptantes) 11 Varro Ling. Lat. 6, 89 (accensus) vel meridie

FRAGMENTA

CAECVS vel PRAEDONES

Nil	quicquam	factum	nisi	fabre	nec	quicquam	positum	sine	I
							1	oco :	

auro, ebore, argento, purpura, picturis, spoliis, tum statuis

Neque eam inuito a me umquam abduces.	11
35 Spectaui ludos magnufice atque opulenter.	11
Plure altero tanto quanto eius fundust uelim.	IV
Ita sunt praedones : prosum parcunt nemini.	v
In peregre [est].	VI

A. Velim te arbitrari factum.

VII

40 B. Sedulum; si summouentur hostes, remouentur lap[id]es.
... Si non strenue fatetur ubi sit aurum,

membra exsicemus serra.

Nil feci secus quam me decet.

fil feci secus quam me decet.

A. Quis tu es qui ducis me? B. mu. A. perii hercle! x Afer est.

CALCEOLVS

45 Molluscam nucem super eius dixit impendere tegulas.

CARBONARIA

. Ego pernam, sumen, sueres, spetile, callum, glandia.

CAE. I Charisius 199 (fabre)

I sine] nisi (?) Leo luco cod.

2 post spoliis lacunam sign. Winter

II Charisius 202 (invito, adverb.)

III Charisius 209 (opulenter)

magn. (confectos) Leo, ut anap. septenarius fiat

opulentiter Weise, ut iamb. senarius fiat

IV Charisius 211 (plure)

fundus est cod.

V Charisius 211 (porosum)

VI Charisius 212 (peregre)

in del. Putsche

in (isne) peregre?

(del. est) Leo

VII Charisius 219 (sedulum, adverb.)

si (?) Leo:

est cod.

fustes Winter

lapes Buecheler, ut troch. septenarius fiat

VIII Charisius 219 (strenue)

IX Charisius 220 (secus pro aliter)

X Charisius 240 (mu interiect.)

cf. Class. Rev. 12, 364

CALC.

Macrobius Sat. 3, 18, 9 (nucem molluscam, Persicum quod vulgo

vocatur)

CARB. I Festus 330 (spetile, infra umbilicum suis quod

est carnis)

sueres] cf. Heraeus (Arch. Lat. Lev. 14, 124)

callum

Ursinus: galium cod.

11 Patibulum ferat per urbem, deinde adfigatur cruci. 111 . . Secundum eampse aram aurum apscondidi.

†CESISTIO†

Dis stribula aut de lumbo opscena uiscera.

50

COLAX

- 1 Batiolam auream octo pondo habebam, accipere noluit.
- 11 Qui data fide firmata fidentem fefellerint, subdoli subsentatores, regi qui sunt proxumi, qui aliter regi dictis dicunt, aliter in animo | habent. 111 Si me tu hodie inuitaueris numquam quicquam . . .

ur Si me tu hodie inuitaueris numquam quicquam . . .

Nexum.

55

COMMORIENTES

Saliam in puteum praecipes.

CONDALIVM

Tum crepusculo fere ut amant. lampades accendite.

Pro!

CORNICVLA

1 Quid cessamus ludos facere? circus noster ecce adest!

60

11 Nonius 221 (patibulum masc. gen.) adfigatur vir doctus in Nonii ed. Basiliensi: adfigat codd. III Priscianus I, 516 (de compositorum verbi 'do' perfectis) ipsam codd. Ling. Lat. 7, 67 (stribula . . circum coxendices sunt bovis) stribula Buecheler: distribula cod. aut Scioppius: ut cod. 1 Nonius 545 (batiola) habebam Ritschl: habebat codd. Caesar ad Frontonem 2, 10, p. 33 Nab. 3 animos Ellis ('Fronto' p. 25) III Schol. Veron. Verg Aen. 2, 670 (numquam hodie) fort. (numquam), numquam IV Varro Ling. Lat. 7, 105 (nexum) Plautinum an Naevianum incertum Comm. Priscianus 1, 280 (prae-COND. I Varro Ling. Lat. 7, 77 (crepusculum, dubium tempus noctis an diei sit) vel ferae 11 Festus 229 (pro interiect.) sed vide Herm. 40, 247 CORN. 1 Varro Ling. Lat. 5, 153 (circus, in Corn. militis aduentu, quem circumeunt ludentes) eccum Langen ('Beiträge,' p. 4)

FRAGMENTA

Qui regi latrocinatu's annos decem Demetrio.	11
Pulchrum et luculentum hoc nobis hodie euenit proelium.	111
Mihi Lauerna in furtis celebrassit manus.	IV
Qui amant ancillam meam Phidullium oculitus.	v
Em te opsecro,	VI
Lyde, pilleum meum, mí sodalis, mea Salubritas.	
Face olant aedes arabice.	VII
DYSCOLVS	
. Virgo sum : nondum didici nupta uerba dicere.	
FAENERATRIX	
Heus tu! in barbaria quod dixisse dicitur	1
libertus suae patronae, id ego dico (tibi):	

65

FRETVM

'Libertas salue! uapula Papiria.'
Quae ego populabo probe.

Nunc illud est quód 'responsum Arreti' ludis magnis dicitur: peribo si non fecero: si faxo, uapulabo.

FRIVOLARIA

I

11

75 Commodo dictitemus.

Is mihi erat bilis, aqua intercus, querquera tussis.

II Varro Ling. Lat. 7, 52 (latro), Nonius 134 (latrocinari, militare mercede) latrocinatu's non -tus, nam Nonius sic interpretatur 'qui apud regem in latrocinio fuisti, stipendium acceptitasti' decem annos cod. Varronis Demetrio] mercedem in tiberio codd. Nonii 111 Nonius IV Nonius 134 (Laverna) mihi Lauerna in Sca-63 (luculentum) liger: militaueram nam in codd. (ita) mihĭ L. Buecheler (praec. -ia) vel celerassit manius codd. v Nonius 147 (oculitus) fedulium codd. VI Nonius 220 (pilleus gen. neutri) vII Diomedes 383 (olant) Em te incert, codd. face Goetz: facere codd.: fac ere Buecheler Dysc. Festus 170 (nupta verba) FAEN. 1 Festus 372 (uapula Papiria, proverb.) cum Paulo 171 3 Libertas O. Mueller: 2 ego d. tibi Scaliger: eo dico * * cod. liberta cod. II Diomedes 401 (populo) proue codd. FRET. Gellius 3, 3, 7 (historia oraculi Arretini) I r. Arreti Hertz: arretini r. codd. (v. 4) magis codd. FRIV. 1 Charisius 193 (cf. 196) (commodo) II Paulus 256 (querquera) cum Festo 257, Priscianus I, 271 (intercus) aqua intercus om. codd. Pauli querquera tussis edd.: querqueratus codd. Pauli: tussis febris codd. Prisciani (glossa marginali, ut vid., inculcata)

111 . . Sequimini me hac sultis legiones omnes Lauernae.
11 Vbi rorarii estis? B. adsunt. A. ubi sunt accensi? C.

ecce . .

v Agite nunc, supsidite omnes, quasi solent triarii.

vi Naue agere oportet quod agas, non ductarier.

80

vii Superaboque omnis argutando praeficas.
Tunc papillae primulum

fraterculabant—illud uolui dicere,
'sororiabant.' (quid) opus est uerbis?

1x * * * agnina tene * * * strebulis.

85

x O amice ex multis mi une, Cephalio.

FVGITIVI

A. †Agerge†, specta, uide uibices quantas. B. iam inspexi. quid est?

HORTVLVS

Praeco ibi adsit, cum corona, quique liceat, ueneat.

LENONES GEMINI

Dolet huic puello sese uenum ducier.

LIPARGVS

Nil moror mihi fucum in alueo, apibus qui peredit cibum. 90

111 Festus 301 (sultis) cum Paulo 300 Ne bacchiace disponamus (om. omnes) monet sequentium versuum metrum IV Varro Ling. Lat. 7, 58 (rorarii, qui bellum committebant; accensi ministratores) ansunt cod. (pro assunt?) v Varro Ling. Lat. 5, 89 (triarii . . quod hi subsidebant, subsidium dictum), Festus 306 (subsidium) Festus 169 (navus) vii Nonius 66 (praeficae) viii Festus 297 (sororiare mammae dicuntur puellarum cum primum tumescunt, ut fraterculare puerorum) cum Paulo 296 (cf. Herm. 40, 247) primulum Ursini: primum codd. Pauli (cod. Festi n. l.) 3 quid add. Ursinus, codd. n. l. vel opust IX Festus 313 (strebula, coxendices hostiarum) (carne Venus) ag. tene(ra, at duris Iuno stre)bulis (scil. placatur) (?) Leo x Priscianus 1, 188 (unus, voc.) Fygl. Varro Ling. Lat. 7, 63 (vibices) age age Scaliger: age ergo vel a tergo L. Spengel: 'nomen proprium' (?) Leo quid est Scaliger: quid (? quidem) esset cod. HORT. Festus 306 (sub corona venire dicuntur, quia captivi coronati solent venire) cuique cod. ueneat Ursinus: uentat cod. (T pro E) LEN. GEM. Festus 249 (puelli), Priscianus I, 231 (puellus) dolet holim cod. Festi hic puellus codd. Prisciani Priscianus I, 522 (edo, edis, edit) alueo Pareus: aluo codd.

FRAGMENTA

NERVOLARIA

Scobina ego illunc actutum adrasi senem.

	Prohibentque moenia alia. unde ego fungar mea?	II
	Ocissume nos liberi possimus fieri	11
	Producte prodigum esse amatorem addecet.	IV
95	Vinum sublestissumum	v
	Insanum ualde uterque deamat.	VI
	Scrattae, scruppedae, strittabillae, sordidae.	VI
	P⟨H⟩AGO	
	(PARASITVS). Honos sýncerasto periit, pernis, glandio.	
	PARASITVS MEDICVS	
	In conspicillo	T

Cum uirgis caseum radi potest.

.... Addite lopadas, echinos, ostreas

.... Domi reliqui éxoletam uirginem.

NERV. 1 Varro Ling. Lat. 7, 68 (scobina, a scobe) senem Lachmann: enim cod. 11 Festus 145 (moenia, illum cod. officia) cum Paulo 144 III Festus 181 (ocissime) IV Festus 229 (prodegeris, consumpseris, perdideris) prodigium esse m. (i. e. Marcus vel Manius) amatorem cod.: corr. Ursinus, Bothe Festus 294 (sublesta, infirma et tenuia) vi Nonius 127 (insanum pro insane) vii Varro Ling. Lat. 7, 65 (serat. siccas significat; scrupp. . . a pede ac scrupea; strittab, a strittillando, strittare ab eo qui sistit aegre), Gellius 3, 3, 6 (meretricum vitia atque deformitates significant) cum Nonio 160 scratie cod, Varronis: scrattae codd. Gellii: escratae codd. Nonii; cf. Fest. 333 scraptae (ita cod.) dicebantur nugatoriae ac despiciendae mulieres; cf. Corp. Gloss. Lat. 5, 243 scrattae despectae et nugatoriae sruppae ide cod. Varronis: scrupedae codd. Gellii: crupedae codd. Nonii: cf. Corp. Gloss. Lat. 5, 631 scrapedus (ita codd.) scabiosus srittabillae cod. Varronis: strittiuillae codd. Gellii: strictibilae codd. Nonii tantulae cod. Varronis (varia lectio antiqua ?) Pha. Varro Ling. Lat. 7, 61 (syncerastum, omne edulium . Plautus in Pagone) glandio Pius: gradios corr. gladios cod. Par. Med. 1 Nonius 84 (conspicillum, unde conspicere possis) 11 Nonius 200 (caseus gen. neut.) 111 Nonius 551 (lopades, genus conchae marinae) de lopadas cf. Hopkins (Harv. Stud. 9, 98) IV Priscianus 1, 489 (exoletam, grandem quae exoleverat) reliquit Buecheler

PARASITVS PIGER

- 1 Inde hic bene potus primulo crepusculo.
- 11 Domum ire coepi tramiti dextra uia.

105 III Ambo magna laude, lauti, postremo ambo sumu' non nauci.

PLOCINVS

Nam coloratum frontem habet, petilus(t), habrus.

SATURIO

- I (Catulinam carnem esitauisse Romanos Plautus in Saturione refert)
- 11 Retrahi nequitur quoquo progressa est semel.
- m 'Male tibi euenisse uideo.' glaber erat tamquam rien.

IV Subcenturiatum require qui te delectet domi.

SCHEMATICVS

110

Nam pater tuo' numquam cum illa étiam limauit caput.

SITELLITERGVS

- 1 Mulier est, uxorculauit, ego noui, scio axitiosa quam sit
- 11 †Fitea† mihi insignitos pueros pariat postea 115 aut uarum aut ualgum aut compernem aut paetum aut brocchum filium.

PAR. Pig. 1 Varro Ling. Lat. 7, 77 (crepusculum) bene Pius: dene cod. primulo Scaliger: primo cod. 11 Varro Ling. Lat. 7, 62 (trames) tramite cod. 111 Festus 166 (naucum) PLoc. Nonius 149 (petilum, tenue et exile), 204 (frontem masc. gen.) coloratilem codd. 204 petilust Ritschl: petilis codd. habrus Scaliger: habris (-bis) codd. SAT. 1 Paulus 45 11 Festus 162 (nequitur) 111 Festus 277 (rienes) 11 Festus 306 (succenturiare, explendae centuriae gratia supplere, subicere) subcenturiatum Dziatzko: subcenturia centum cod. Sch. Nonius 334 (limare) vel illac limabit codd. SIT. I Varro Ling. Lat. 7, 66 (axitiosae) est Seyffert: es cod. ax. quam sit Schoell: ac sitio aquam sic cod. 11 Festus 375 (valgos)

FRAGMENTA

TRIGEMINI

Nisi fugissem [inquit], medium, credo, praemorsisset . . .

FABVLARVM INCERTARVM FRAGMENTA

	Epeum fumificum qui legioni nostrae habet coctum cibum.	I
	Quod uolt densum, ciccum non interduo.	II
120	Gannit odiosus omni totae familiae.	ш
	Licet uos abire curriculo.	ıv (xvii)
	Iam tibi tuis meritis crassus corius redditust.	v (xviii)
	Di bene uortant! tene cruminam. ínerunt triginta minae.	vi (xix)
	Nullam ego rem citiorem apud homines esse quam famam	VII (XXI)

Conruspare tua consilia in pectore.

Numnam mihi oculi caecultant? estne hic noster Hermio?

Eierauit militiam.

Sic me subes cottidie quasi fiber salicem.

viii (xxii)

x (xxiv)

xi (xxvv)

reor.

Sic me subes cottidie quasi fiber salicem.

130 Init te umquam febris?

Neque muneralem legem neque lenoniam

rogata fuerit necne flocci existumo.

Perfidiose captus edepol neruo ceruices probat.

Muriaticam autem uideo in uasis stagneis

xu (xxxi)

xv (xxxi)

135 naricam bonam et canutam et †taguma† †quinas† fartas, conchas piscinarias.

Tri. Gellius 6, 9, 7 (praemorsisse) inquit] in Winter: utrum Plauti sit an Gellii non liquet

Inc. 1 Varro Ling. Lat. 7, 38 (Epeum fumificum, cocum) 11 Varro Ling. Lat. 7, 91 (ciccum) densum] deus mittat (?) Leo 11 Varro Ling. Lat. 7, 103 (ab animalium vocibus tralata in homines) 11 Varro Ling. Lat. 7, 103 (ab animalium vocibus tralata in homines) 12 Paulus 49 (curriculo, cursim. Pl. licet, inquit, uos etc.) 12 Paulus 60 (crius masc. gen.) 13 Paulus 60 (crumina) 14 Paulus 61 (citior) 15 Paulus 62 (canitudinem) 15 Paulus 62 (corruspari, conquirere 15 Paulus 62 (caecultant, caecis proximi sunt) 16 Paulus 77 (eiuratio significat id quod desideretur non posse praestari) 17 Paulus 90 (fiber) 18 Vel cott. 19 Quasi 19 Qualus 10 (init, introit) 18 (cf. Pers. 78) 18 Varu Paulus 143 (muneralis lex, qua Cincius cavit ne cui liceret munus accipere) 18 existimo 20 codd. 18 Vestus 165 (nervum, ferreum vinculum) 18 captas (?) Leo 19 eoepol 20 cod. 18 vi Festus 166 (narica, genus piscis minuti) 19 muriatica Scaliger

xvii (xxxii) Non ego te noui, naualis scriba, columbar inpudens? xviii (xxxiii) Nil deconciliare sibu's nisi qui persibus sapis. xix (xxxiv)... Sacrum an profanum hábeas parui penditur. xx (xxxvi) Vix super * * * misero mihi ac * * * (regliscit). 140 xxi (xxxvii) * * * surus * * * non est tibi. xxII (xxxvIII) Vlcerosam, compeditam, subuerbustam, sordidam. XXIII (XXXIX) Venter suillus * * * scrutillum ego me hodie * * * esa farte biberem. XXIV (XLIII) Mittebam uinum pulchrum murrinam. xxv (xLIV) (Hortos tutelae Veneris adsignante Plauto.) xxvi (xxv) Quid est? hoc rugat palliúm: amictus non sum commode. 145 xxvii (xLvi) Exi tu, Daue, age sparge, mundum | esse hoc uestibulum Venus uentura est nostra, non hoc pulueret. xxviii(xLviii) In pellibus periculum portenditur. XXIX (XLIX) Cilix, Lycisce, Sosio, Stiche, Parmeno, exite et ferte fustis priuos in manu. 150 xxx (xxvii) (Dulcia Plautus ait grandi minus apta lieni.)

xxx (L) Glirium examina.

XXXII (LI) Quid murmurillas tecum et te discrucias?

xvii Festus 169 (navalis scriba, qui in nave apparebat, . minimae dignitatis; columbaria in nave appellantur ea quibus remi eminent) vel non égo te n. | Navális etc. columbari cod. (seq. i): fort. columbare cum Amph. fr. xix coniung. Brandt xviii Festus 217 (persibus, peracutus) vel sibus quid Scaliger persicus cod. Xix Paulus 228 (profanum) xx Festus 278 cum Paulo 279 (regliscit, crescit) regiescit codd. xxii Festus 297 cum Paulo 296 (surus, ex quo per deminutionem fit surculus) xxii Festus 309 (subverbustam, verberibus ustam) uicerosam conpenditam cod. Xxiii Festus 333 (scrutillus, venter suillus condita farte expletus) cum Paulo 332 xxiv Plinius N. H. 14, 92 (vina murrae odore condita) xxv Plinius N. H. 19, 50 xxvi, xxvii Gellius 18, 12, 3 (pulveret, quod ipsum pulveris plenum sit) hoc esse Ritschl: fort. (mi) esse hoc uestra (vel nostra) codd. non] nolo Ital. xxviii Porphyrio ad Hor. Serm. 1, 6, 22 (quod veteres in pellibus dormirent . Plautus, cum de anu ebria iocaretur). in del. Winter pellibus vel pellis cod. xxix Pseudacro ad Hor. Serm. 2, 5, 11 (privum, quod unius est) 1 Sosia (?) Leo 2 fort. ecferte xxx Serenus Sammonicus de Med. 425 xxxii Nonius 119 (glis) xxxii Nonius 143 (murmurillum, murmuratio) vel técum | Et té

FRAGMENTA

	Leuior es quam tippula.	XXXIII (LII)
	Nec machaera aúdes dentes frendere.	XXXIV (LIII)
155	Inimicus esto, donicum ego reuenero.	XXXV (LIV)
	. Si qua forte contio est, ubi éum hietare nondum	XXXVI (LVI)
	in mentem uenit.	` ,
	Ego illi uenear.	XXXVII (LVII)
	Vinum precemur, nam hic deus praesens adest.	XXXVIII(LVIII)
160	Cette patri meo.	XXXIX (LIX)
	Haec praesepes mea est.	XL (LX)
	Neque ego ad mensam publicas res clamo neque leges crepo.	
	Et ego te conculcabo ut sus catulos suos.	XLII (LXII)
	Hunc sermonem institi.	XLIII (LXIII)
165	Properate prandium.	XLIV (LXIV)
	Corpus tuum uirgis ulmeis inscribam.	XLV (LXV)
	Paupera est haec mulier.	XLVI (LXVI)
	Ipsa sibi auis mortem creat.	XLVII (LXVII)
	Pro laruato te circumferam.	XLVIII(LXVIII)
170	Castrum Poenorum.	XLIX (LXIX)

XXXIII Nonius 180 (tippula, animal levissimum, quod aquas non nando sed gradiendo transeat) (cf. Pers. 244) xxxiv Nonius 447 (frendere) machaera vocativo Bothe: macheram (-ce-) codd. xxxv Charisius 197 (donicum) XXXVI Diomedes 345 (hietare) Diomedes 368 (veneor) XXXVIII Diomedes 458, Donatus Art. Gramm. 400, Pompeius Comm. 307, Isidorus Orig. 1, 36, 9, Servius ad Aen. 1,724 precamur codd. Diomedis, Donati, Isidori XXXIX Cledonius 50. Pompeius Comm. 240, Mar. Plotius Sacerdos 490, Phocas 436, (cette) XL Mar. Plotius Sacerdos 472 cum Probi Catholic. 8 (praesepes feminino) (? cf. Rud. 1038) XLI 'Scrvius' ad Aen. 1, 738 (increpitans, clara voce hortatus) XLII 'Servius' ad Aen. 2, 357 (catuli non solum canum) (ad Truc. 268 respiciens?) XLIII 'Servius' ad Aen. 4, 533 (insistit) XLIV 'Servius' ad Aen. 9, 399 (properet mortem), ad Georg. 4, 170 (fulmina properant) (cf. Cas. 766) perant codd. Schol. Georg. XLV Servius ad Aen. 1, 478 (inscribitur, dilaceratur) 'dubitare licet an Servius respiciat Pseud. 545' Leo XLVI Servius ad Aen. 12, 519 (paupera) (cf. Aul. 174, Vid. fr. 3) Servius ad Aen. 6, 205 (viscum de fimo turdelarum nascitur) Burmann ex Isidor. Orig. 12, 7, 71 turdela quasi minor turdus, cuius stercore viscum generari putatur. unde et proverbium apud antiquos erat 'malum sibi avem cacare') XLVIII Servius ad Aen. 6, 229 (circumtulit, purgavit, (cf. Amph. 776) XLIX Servius ad Aen. 6, 775 poenarum (-orum) codd. (castrum)

L (LXX) Dissupabo te tamquam folia farfari.

LI (LXXI) Facilis oculos habet.

LII (LXXIII) Me(di)cum habet patagus morbus aes.

LIII (LXXIV) Qui talis est de gnatabus suis.

LIV (LXXIX) Probus quidem antea iaculator eras.

LV (LXXX) Linna cooperta est †textrino Gallia†.

LVI (LXXXI) Si quid facturus es

appende in umeris pallium et †pergat† quantum ualet tuorum pedum pernicitas.

LVII (LXXXII) Aeneis coculis mi excocta est omnis misericordia.

LVIII (Dub. IV Fortasse ted amare suspicarier.

vel xi)
Lix (Dub. v vel Argentum hinc facite.
xii)

VOCABVLA

Acieris; addues; ad exitam aetatem; adfabrum; aeneolo; aequiter; aerumnula(s); alimodi; angina(m) uinaria(m); aristophorum; asperiter; bellitudinem(?); bellule; binominis; Bitienses; blandicella; butubatta; custoditio; glos; herbam do; interluere mare; prosis lectis; pullaria(m); scelerare; thocum; uesperna.

FRAGMENTA DVBIA ET SVSPECTA

1 (1V) Amoris imber grandibus guttis

L Servius ad Aen. 7, 715 (Farfarus)

(faciles oculos, mobiles vino)

LII Macrobius Sat. 5, 19, 11 (ad rem divinam pleraque aenea adhiberi solita.. in his maxime sacris quibus.. exigere morbos volebant)

medicum Buecheler: mecum codd.

paeagus codd.: corr. Canter (ex Paulo 221 patagus, morbi genus)

LII Priscianus 1, 293 (natabus) vel quin Liv Isidorus Orig. 19, 5, 2 (funda, genus piscatoriae retis, .. etiam a iactando iaculum dictur)

Liv Isidorus Orig. 19, 23, 3 (linnae, saga quadra et mollia)

c. est (e) (vel c. e) textrina gallica docti

Livi Isidorus Orig. 19, 24, 1 (pallium, quo ministrantium scapulae conteguntur)

3 perge ad (eam) Leo: an perge, ait?

Livi Isidorus Orig. 20, 8, 1 (cocula, omnia vasa coquendi causa parata)

Livi Donatus ad Ter. Hec. 3, 1, 33 (fortasse cum infinito modo)

picaricr Ritschl: suspicauere codd.

LIX Donatus ad Ter. Phorm.

4, 3, 30 (facesso et facio) Voc. prosis lectis (significari rectis) Varr.

ap. Isid. Elym. 1, 37, 1; scelerare ad Pseud. 817 refert Heraeus (Herm. 34, 165) Dub. 1 Fronto 2, 2, p. 27 Nab.; sed cf. Most. 142

175

180

FRAGMENTA

non uestem modo permanauit, sed in medullam ultro fluit.

Pilleum II (VI)

quém habuit deripuit eumque ad caelum tollit.

Numquam ad ciuitatem uenio nisi quom infertur peplum.

Flocci pendo quid rerum geras.

III (IX) iv (vi vel x

Cistellam mihi ecfers cum crepundiis.

v (vii vel x

(Plautus.. inducit inter multos amatorem positum dicentem vi (xvi velv quod solus sit.)

Pudens qui facit spes in alias

VOCABULA DUBIA ET SUSPECTA

Coquitare; fucilis; Hannibālem, Hasdrubālem, Hamilcārem; meminens; reboo; penitissuma(e) (-me).

11 Nonius 220 (pilleus gen. masculini, Plautus Captivis 'pilleum quem' etc.) III Servius ad Aen. 1, 480 (peplum); sed cf. Merc. 66 sqq. IV Fulgentius Serm. Ant. 38 (flocci) Serm. Ant. 50 (cistella, capsella; crepundia, puerilia ornamenta); sed cf. Cist. 665 sq., 709 offers codd. deteriores vi Servius ad sed cf. Cist. 665 sq., 709 offers codd. deteriores VI Servius au Aen. 4, 82 (sola); sed cf. Amph. 640 VII Commentator Bobiensis Cf. Sab-VI Servius ad in Donati Art. Gramm. (ab impersonali verbo participia) badini (Stud. Ital. 11, 169)

Osbernus Panorm. 332 (momarsiculus, stultus qui cito movetur ad iram), 360 Quid tu, o momarsicule (Quid ais, m.) homo praesumis? quod ex Paulo 140, momar Siculi stultum appellant, conflatum esse

docuit Goetz (Bericht. sächs. Gesellschaft, 1903, p. 144)

essentia, queentia (Quint. 8, 3, 33) ad Sergium Plautum resert Schoell (Berl. Phil. Woch. 16, 93)

Mil. Arg. I, II, vv. 1-155 Iamb. Senarii 156-353 Troch, Septenarii 354-425 Iamb. Septenarii 426-80 Troch, Septenarii 481-595 Iamb. Senarii 596-812 Troch. Septenarii 813-73 Iamb, Senarii 874-946 Iamb. Septenarii 947-1010 Troch. Septenarii 1011-93 Anapaest. Tetram. Cat. 1094-1136 Iamb. Senarii 1137-1215 Troch. Septenarii 1216-83 Iamb. Septenarii 1284-1310 Iamb. Senarii 1311-77 Troch. Septenarii 1378-93 Iamb. Senarii 1394-1437 Troch. Septenarii Most. Arg., vv. 1-83 Iamb. Senarii 84-101 Bacch. Tetram. Acat. (88 Cat.): sed 90, 98, 102 Iamb. Dim. Cat.; 94 Anap. Dim. Acat. 103-4 Iamb. Octonarii 105-16 Cretici: sed 107 Iamb. Octonarius; 115, 117 Troch. Septenarii 118-9 Iamb. Octonarii 120-6 Bacch. Tetram. Acat.: sed 123 Anap. Dim. Acat.; 127 Iamb. Dim. Cat. 128-9, 131-2 Iamb. Octonarii, 130 Iamb. Dim. Acat. 133-53 Cretici, sed 142 (?) -3, 146-8 Iamb. Octonarii, 145 Troch. Septenarius 133-6, 141 (149?) pro alt, hemist, habent | - \(\sqrt{1} - \sqrt{2} \)

```
154-6 Troch, Septenarii
   157-247 Iamb. Septenarii
   248-312 Troch. Septenarii
     313-9 Bacchiaci: sed 315 Cola Cretica,
              -----
313-4, 317-8 (alt. hemist.) | \( \sigma_{\sigma} \) \( \sigma_{\sigma} \) \( \sigma_{\sigma} \)
    320-45 Cretici: sed 322-324, 326-7, 328a-9, 331-3, 335a
              Anapaestici; 325a, 334-5 Iambici; 330, 346-7
              Versus Reiziani
    337-8, 343 (alt. hemist.) | - - - - -
    336, 339-42 (alt. hemist.) \| - \circ \circ \circ -
     348-407 Troch. Septenarii
   409-689 Iamb. Senarii
   690-739 Cretici: sed 727, 737, 740 Troch. Septenarii;
              721 Glyconicus (?)
   690-2, 694-5, 698-701, 707-11, 714, 717 (alt. hemist.)
                     11-01-0-
   693, 696-7, 702-3, 706 (alt. hemist.) \| - \circ \circ \circ -
     704-5 -0-1-00 1-0-1-0-
   725 ------
   731, 738-9 (alt. hemist.) | - 50 | - 0 -
   733 -01-0-11000-1-0-
     741-5 Iamb. Octonarii, 746 Septenarius
    747-82 Iamb. Senarii
   783-803 Bacch. Tetram.
      783-4, 790, 792, 796 (alt. hemist.) | \( \subseteq \tau \) \( \subseteq \subseteq \)
    805-57 Troch. Septenarii, 804 Octonarius
   858, 863 Versus Reiziani
   859, 861 Anap. Dim. Cat., 860 Trim. Acat.
        862 Anap. Tetram. Acat.
        867 Bacch. Dim. Cat.
   868, 874 Cola Reiziana w/ W/-
 869, 870-5 Bacch. Tetram. (sed 874 duo Cola Reiziana)
        872 (?) - 4 - 1 - 2 - 2 - 2 - 2 - 2
```

```
876 Anap. Dim. Acat.
         877 Iamb. Dim. Cat.
         878 Anap. Tetram. Acat.
     879, 881 Cret. Tetram. Acat.
     880, 882 Glyconici cum Dochmiis
883-4 Troch, Septenarii
       885-7 Glyconici
        887ª Dochmii (U--U-|-UUU-\)
         888 Troch, Octonarius
         889 Anap. Dim. Acat.
         890 Cola Bacch. et Reiz.
             (044 04 0000 04-)
        891 Cola Reiziana (00-10-100-100-100-1)
       892-5 Versus Reiziani
         896 Anap. Tetram. Acat.
      897-8 Troch, Septenarii
      899 (?) Glyconicus cum Dochmio
             900 Iamb. Senarius (Dochmius cum Glyconico?
            UUY---||-U-UU-U-)
    901, 903 Anap. Dim. Cat.
        902 Anap. Tetram. Cat.
     904-92 Troch. Septenarii
   993-1040 Iamb. Senarii
   1041-1181 Troch. Septenarii
  Fers. Arg. I Iamb. Senarii
          I lamb. Octonarius contract.
           (00/0-1-/0-1/-001-/0-)
          2 Iamb. Septenarius
       3-12 Iamb. Octonarii (sed 7-8 Septenarii)
        13-6 Troch. Octonarii
       17-7b Cretici
         18 Troch. Septenarius
       19-22 Iamb. Septenarii, 23-5 Octonarii
      26-32 Trochaici: sed 29 Glyconicus
                (000000-00<sup>2</sup>)
```

```
33-4b Iambici (sed 34 Troch. Septenarius)
    35, 37 Troch. Septenarii, 36 Octonarius
       38 Iamb. Dim. Acat.
    30-42 Iambicum systema
    43-52 Iamb. Septenarii (sed 48a Dim. Acat.)
   53-167 Iamb. Senarii
   168-74 Anap. Tetram.
   175-80 Anap. Dim. Acat.
    181-2 Anap. Dim. Acat. cum Troch. Dim. Acat. (?)
  183-250 Troch, Septenarii (sed 196, 200-2 Octonarii; 197
              Dim. Cat.)
      251 Anap. Dim. Acat.
      252 Bacch, Trim., 253 Tetram.
    255-6 Iamb. Octonarii
   257-67 Troch. Octonarii et Septenarii
      268 Glyconicus (----)
     268ª Dochmii (-00-00 = || -00-0-)
   269-70 Iamb. Octonarii
      271 Bacch. Trim. Acat. cum duobus Colis Reizianis (?)
            (-400|-44|044||-40400|-404-)
      272 Anap. Tetram. Acat.
    273-6 Troch, Octonarius et Septenarii
  277, 278 Iamb. Dim. Acat.
  277^{8}-7^{b} Cola Reiziana (00-0-1)
      279 Troch. Dim. Cat.
  280-328 Iamb. Septenarii
  329-469 Iamb. Senarii
  470-489 Troch. Tetram. (sed 485, 486 Iamb. Octonarius cum
              Colo \cup --
      490 Anap. Dim. Cat.
491-6, 499 Anap. Tetram., 500 Anap. Pentam.
    497-8 Bacchiaci
   501-12 Iamb. Senarii
    513-9 Troch. Septenarii
    520-7 Iamb. Senarii
  528-672 Troch. Septenarii
  673-752 Iamb. Senarii
  753-802 Anapaestici: sed 758, 759 Cret. Tetram.; 771a.
              775<sup>a</sup> Anap. Dim. Acat. cum Colo Reiziano
```

($\stackrel{\smile}{\sim}\stackrel{\smile}{\sim}\stackrel{\smile}{\sim}$); 776 Iamb. Dim. Acat.; 776a duo Cola Reiziana ($-\stackrel{\smile}{\sim}\circ--\parallel\circ\circ-\stackrel{\smile}{\sim}--$); 792 Anap. Dim. Acat. cum duobus Dochmiis ($-\circ\circ\circ-\parallel--\circ\circ\stackrel{\smile}{\sim}$); 794 Anap. Dim. Acat. cum Dochmio ($-\circ\circ\circ-\circ$)

803-6 Cretici

805-6 (alt. hemist.) | ---

807-17 Bacchiaci

809, 811, 812 244 04 12 64 04

815 Bacch. Dim. Cat. cum Troch. Dim. Cat. (-44 | 04 | 00 - - | 40 - 0)

818 Anap. Dim. Cat.

819-42 Troch. Octonarius et Septenarii

843-8 Anap. Tetram. Acat.

849 duo Cola Reiziana (U - U U U - | U - - - - -)

850 Anap. Dim. Acat.

851-3 Troch. Octonarius et Septenarii

854-5ª Iamb. Dim. Cat.

856-7 Bacchiaci

858 Iamb. Octonarius

Poen. Arg., Prol., vv. 129-209 Iamb. Senarii

210-60 Bacchiaci: sed 224, 254 Cret. Trim. cum Colo Reiziano (?); 231^a Troch. Dim. Cat.; 232 Troch. Octonarius; 238 Versus Reizianus; 239 Iamb. Septenarius

261-409 Troch. Septenarii

410-503 Iamb. Senarii

504-614 Troch. Septenarii

615-816 Iamb. Senarii

817-20 Iamb. Octonarii, 821-2 Septenarii

823-929 Troch. Septenarii

930-1173 Iamb. Senarii; sed 1165 Troch. Septenarius

1174-86 Anap. Tetram. et Dim.; sed 1176 Bacch. Trim. cum Anap. Dim. (?); 1177 (et 1182 (?)) Cret. Trim. cum Anap. Dim. (?); 1181 Anap. Dim. cum Cret. Trim. (?); 1183 Anap. Pentam. Cat.

1187-91 Anapaesticum systema

```
1192 Colon Reizianum
       11929-5 Iamb. Octonarii
          1196 Iamb. Senarius
          1197 Troch. Septenarius
       1107ª-8 Iamb, Dim, Acat.
1200 (et 1199?) Anap. Dim. Acat. cum Colo Reiziano
       1201-25 Troch. Septenarii
       1226-73 Iamb. Octonarius et Septenarii
     1274-1303 Troch. Septenarii
       1304-97 Iamb. Senarii
     1398-1422 Troch. Septenarii
Pseud. Arg. I, II, Prol., vv. 3-132 Iamb. Senarii
        133-45 Troch. Octonarii et Septenarii (sed 139 Dim.:
                 140, 141 Septenarius cum Colo Reiziano (?)
        146-60 Iamb. Octonarii et Septenarii
         161-4 Troch. Octonarii
         165-8 Anap. Tetram. Acat.
        169-72 Iamb. Octonarii et Septenarii
           173 Troch. Octonarius
        174-84 Anap. Tetram.
        185-93 Iamb. Octonarii (sed 187 Dim. Cat.)
       194-229 Troch. Octonarii et Septenarii (sed 195,
                202-28, 211-13, 216-17, 222, 224, Dim. Cat.;
                205a-205c Iamb. Dim. Acat.; 208, 227 Iamb.
                Octonarii: 219 Iamb. Septenarius)
        230-42 Anapaestici
           243 Troch. Octonarius
        244-57 Bacch. Tetram. (sed 249, 255 Troch. Octonarii)
        258-64 Cretici (sed 264 cum Ithyphallico)
            258 -- 1000-11-01-04
         261-3 -0-1-0- 1-01-0-
            264 -------
       265-393 Troch. Septenarii
       394-573ª Iamb. Senarii
          574-5 Anapaestici, item 576-7 (cum Iamb. Monom.).
                 578, 580, 583, 586 (cum Colo Reiziano), 587 (?),
                 588, 591-3
            579 Trochaicus, item 584-5852, 590.
```

```
581-2 Bacch. Octam.
       589 Versus Reizianus
      594-7 Anap. Tetram. Acat.
    598-603 Glyconici ut vid.: sed 601ª Troch. Dim. Acat.:
            603 Priapeus cum Dochmio
      602 ----- ---- | ------ | -----
       603 -00-00-0- | -0-00-- | 0--00-
   604-766 Troch, Septenarii
   767-904 Iamb. Senarii
   905-13ª Anap. Tetram. et Dim.
       914 Troch. Septenarius
       915 Iamb. Septenarius
     916-8 Anap. Dim.
       919 Iamb. Octonarius
       920 Cret. Tetram.
       921 Cret. Pentam. cum Ithyphallico (-0-0-0)
     922-4ª Iamb. Dim. Acat.
       925 Troch. Septenarius
     926-35 Cret. Tetram.: sed 931 Anap. Dim. cum Colo
            Reiziano (\leq \checkmark \circ - \checkmark \circ - )
       935ª Colon Reizianum (- 4 - - -)
    936-48 Anap. Tetram. (sed 939-9a Dim.)
    949-50 Anap. Dim. cum Colo Reiziano (- 'U - 'U - )
    951-96 Troch. Septenarii
       997 Iamb. Octonarius
  998-1102 Iamb. Senarii
     1103-4 Anap. Tetram. Acat.
     1105-6 Bacch. Tetram.
      1107 Troch. Septenarius
1108-9, 1112 Cretici
1109, 1112 40140411401404
     1110-1 Anap. Dim. Cat.
     1113 Iamb. Octonarius contract.
            0040-1-40-1140-1040-
     1114 Dochmius cum Iamb. Monom. (?)
    1115 Iamb. Monom. cum Glyconico (?)
```

```
1116-8 Cret. Tetram., 1119 Trim.
      1120-2 Anap. Tetram. Acat. et Cat. et Monometer
      1123-5 Troch. Septenarii
      1126-30 Bacch. Tetram.: sed 1127 Cret. Trim. cum
             Troch. Monom. (?)
        1131 Dochmius cum Glyconico
                (-----)
       1131ª Troch, Dim. Cat.
      1132-3 Anap. Dim. Acat. et Tetram. Cat.
    1134-1245 Troch. Septenarii
1246-7, 1251-2 Bacch. Tetram.
      1248-9 Cret. Dim. cum Ithyphall.
        1248 404 6004 11 -0--004
        1240 -0-1-0-
        1250 Ithyphallicus (----)
        1253 Anap. Tetram. Cat.
    1254, 1257 Versus Reiziani
        1256 Bacch. Dim. Cat.
        1258 Cret. Trim. vel (cum dis) Bacch. Trim. Cat.
     1259-60 Troch. Octonarii
      1261-2 Anap. Tetram. Acat.
1263-7, 1271-2 Tetram, Bacch.
        1264 -----
        1267 ---- 0-1 ----
     1268-70 Dochmius cum Glyconico et Ithyphallico
        1272a-6 Ionici ut vid.: sed 1275a Bacch. Trim.
1277-8, 1280-09 Cretici
        1280 00-1-0-1-001-00
       12802 -- -- -- -- -- --
       1278a Anap. Dim. Cat.
       1279 Troch. Septenarius
      1281-2 Bacch. Tetram.
      1283-4 Troch. Octonarii
    1285-1314 Cretici (sed 1291 Iamb. Dim. Acat. cum Cret.
```

Tetram.; 1295 Anap. Tetram. Cat.; 1296-7 Cret. Tetram. cum Anap. Dim. Cat. (vel Glyconico); 1302 Dochmiorum par; 1305 (?) Iamb. Dim. Acat.; 1313 (?) Iamb. Octonarius; 1314 Cret. Dim. cum Troch. Dim. Acat.

1285, 1287-8, 1294, 1300, 1309, 1311

(alt. hemist.) | - - | - - -

1286, 1301, 1312 (alt. hemist.) | - 0 0 0 -

1292-3, 1308-8a, 1310-0a 201/0/

1315-28 Anap. Tetram. (sed 1317-9 Dim. Cat.; 1320 Iamb. Septenarius ut vid.)

1329 Bacch. Trim. Cat.

1330-2 Cret. Tetram.

1333 Iamb. Dim. Cat.

1334 Cret. Heptam. cum Troch. Monom. (--)

Rud. Arg., Prol., vv. 83-184 Iamb. Senarii

185 Versus Reizianus

187 Anap. Dim. Acat. cum Colo Reiziano (----)

186, 188-94 Bacch. Tetram.

186, 188 (alt. hemist.) || - くっ | ビニニ

195-6 Versus Reiziani

197-7ª Bacchiaci

198 Anap. Tetram. Cat.

199-216^a Cretici (sed 204-5 Bacch. Tetram.; 206-6^a Iamb. Dim. Acat.; 212 (?), 216^a Anap. Dim.

200-1 -04 -04 -04 -04 -04

203, 209, 215-6 (alt. hemist.) | -000-

217 Troch. Octonarius

218 (?) Versus Reizianus

219 Iamb. Septenarius

220-8 Anap. Tetram.

229 (coniunct. cum 229^a), 230, 232 Dochmius cum Iamb. Monom. (vel Cret. Trim.)

231-1ª Cret. Dim. (∠ \ | ∠ ∪ ∠) vel Dochmius

233-52 Cret. Tetram.: sed 237 Dim. cum Troch. Monom. $(\checkmark \circ \circ - \circ)$

253 Cret. Dim. cum Ithyphallico

```
254-6 Iamb. Dim. Acat., Senarius, Octonarius
       257-8 Troch. Septenarii
      259-64 Bacch. Tetram, et Dimeter
         265 Cret. Tetram. (-0|-0-||-0-|-0-|
        265ª Iamb. Dim. Cat.
      266-77 Cret. Tetram.
      278-89 Bacchiaci: sed 283 Troch. Septenarius; 284
              Iamb. Dim. Cat.
       (?) 285 0040014441041-604
     287, 280 - - - 1 - 1 - - -
     290-413 Iamb. Septenarii
      414-41 Troch. Septenarii
     442-558 Iamb. Senarii
      559-92 Troch. Septenarii
     593-614 Iamb. Senarii
      615-63 Troch. Septenarii
     664-81ª Cret. Tetram. (sed 667 (et 668?) Cret. Dim. cum
              Troch. Monom.; 674 Cret. Trim. cum Troch.
              Monom.; 677 Cret. Dim. cum Troch. Dim.
              Cat.; 681a Troch. Monom.)
         678 404 40 11 404 1404
     682-705 Iamb. Septenarii
      706-79 Troch. Septenarii
     780-905 Iamb. Senarii
906-11, 914-8 Bacch. Tetram.
   912, 921-2 Anap. Tetram. Acat., 919 Dim. Acat.
         920 Iamb. Octonarius
         923 Troch. Octonarius
      924-5ª Dochmii ut vid. (vel Cret. Dim.)
        926 Dochmius cum Anap. Monom. (?)
        926a Anap. Monom. cum Glyconico (cum consciust) (?)
      928-37ª Anapaestici
      938-44 Iamb. Octonarii (sed 940 Dim. Acat.)
       945-6 Iamb. Septenarii contracti
                 w/u-|-/u-||/-wu|u/-
       947-8 Glyconici
      949-51 Cret. Tetram.
```

```
952-5 Glyconici cum Dochmiis
                    (-u-uu-uu-||-u---)
       956-62a Anap. Dim. Acat., 962b Cat.
      963-1190 Troch. Septenarii
     1191-1204 Iamb. Senarii
       1205-26 Troch, Septenarii
       1227-64 Iamb. Senarii
       1265-80 Troch, Septenarii
     1281-1337 Iamb. Septenarii
       1338-56 Iamb. Senarii
     1357-1423 Troch. Septenarii
Stich. Arg. I, II Iamb. Senarii
     vv. 1-3ª Dochmii
       4-6, 9 Versus Reiziani
        7-72 - we - (vel Anap. Monom. vel Colon Reiz.
                 contractum)
        8-8ª Cola Reiziana, 15 bis
       10-14 Iamb. 'tripodiae' (?) cum Colo Reiziano
       16-17 Glyconici
       18-47 Anapaestici (sed 21, 45 Glyconicus (?) cum Anap.
                 Monom.)
       48-57 Iamb. Senarii
      58-154 Troch. Septenarii (sed 67 Iamb. Octonarius)
     155-273 Iamb. Senarii
     274-308 Iamb. Octonarii (sed 275 sqq., 291 sqq. Iamb.
                 systema, 288a, 300 Senarii; 280, 302 Troch.
                 Octonarii, 288 Dim. Cat.)
      309-29 Anapaestici
     331-401 Troch. Septenarii
     402-504 Iamb. Senarii
     505-640 Troch, Septenarii
      641-72 Iamb. Senarii
      673-82 Iamb. Septenarii
     683-761 Troch. Septenarii (sed 702-5 Iamb. Octonarii)
       762-8 Iamb. Senarii
      769-71 Iamb. Octonarius et Septenarii
       772-3 Versus Reiziani
```

774-5 Iamb. Septenarii Trin. Arg., Prol., vv. 23-222 Iamb. Senarii

```
223-31 Bacch, Tetram., 232 Dim.
       233-4 Iamb. Septenarii
         235 Anap. Dim. Acat.
         236 Versus Reizianus
         237 Anap. Tetram. Acat.
         238 Iamb. Monom. Acat.
        238ª Iamb. Octonarius
       242-4 Anap. Tetram. Acat.
       247-9 Iambici (in tertio metro Choriambus)
     250, 251 Anap. Tetram. Acat. (?)
       252-4 Trochaici
         256-300 Anapaestici: sed 260, 280, 284 Versus Reiziani;
               270, 273-6, 287 Dochmii (275 in Glyconicum (?)
               desinentes): 281, 283 Cretici; 282, 285-6
               Iamb. Octonarii
      301-91 Troch. Septenarii
     392-601 Iamb. Senarii
     602-728 Troch. Septenarii
     729-819 Iamb. Senarii
     820-42ª Anap. Tetram. (sed 831, 840-2 Dim. Acat., 842ª
               Dim. Cat.)
     843-997 Troch. Septenarii
    998-1007 Iamb. Senarii
      1008-92 Troch, Septenarii
   1093-1114 Iamb. Senarii
      1115-9 Anap. Dim. Acat.
     1120-89 Troch. Septenarii
Truc. Arg., Prol., vv. 22-94 Iamb. Senarii
      95-100 vix Bacchiaci
         101 Versus Reizianus
      102-11 Anap. Tetram. Acat., 114 Cat., 112-3 Dim. Cat.
     115, 119 Iamb. Dim. Acat.
 116-8, 120-2 Cretici (122 cum Troch. Dim.)
         116 400 1404 140 1404
         117 --- 1-000 1-01-04
         118 404 404 40 40 404
       120-1 - 000-
```

```
124-7 Anap. Dim. Acat.
        128 (?) Anap. Dim. cum Colo Reiziano (00404-)
           129 Versus Reizianus
       130-208 Iamb. Septenarii
          209 Colon Reizianum (004004-)
          210 Iamb. Dim. Acat.
        211-2 Bacch, Tetram.
        213-6 Iamb. Octonarii, 217-23 Septenarii, 224-7 Senarii
       228-30 Troch. Septenarii
        231-6 Iamb. Octonarii, 237-40, 251-5 Septenarii, 241-7,
                250 Senarii
        248-9 Bacch. Tetram.
      256-321 Troch. Septenarii
      322-447 Iamb. Senarii
       448-51 Ionici ut vid. (Anapaestici?)
          452 Versus Reizianus ut vid.
       453-64 Bacch. Tetram.
          461 -- 10-1 0-10-1
          462 044 -4 -4 044
      465-550 Troch. Septenarii
  551-2, 554-5 Bacch. Tetram.
   553 (?), 558 Anap. Tetram. Acat.
        556-7 Glyconici
       559-65 Troch. Octonarii et Septenarii
          566 Anap. Monom.
       566°-68 Anap. Dim. (567 Cat.)
   569-70, 574 Bacch. Tetram.
          571 Troch. Octonarius
        572-3 Anap. Trim. cum Colo Reiziano (004-60-)
       575-80 Troch. Septenarii
          581 Iamb. Dim. Acat. ut vid.
582, 584-5, 588-9, 591-2 Cret. Tetram.
          589 -0-1-0-1-0-
          502 404 30- 1404 404
          583 Anap. Tetram. Cat.
586-7, 593, 595-6 Troch. Septenarii, 590 (?) Octonarius, 594 Dim.
          597 Anap. Dim. Acat., 598 Tetram. Acat.
   PLAVT. II
```

599-602 Cret. Tetram.

603-21 Anap. Tetram.

622-5 Cret. Tetram.

626-30 Troch. Septenarii et Octonarii

631-98 Iamb. Senarii

699-710 Troch. Septenarii

711 Anap. Tetram. Acat.

712, 715-8, 720-1 Bacch. Tetram., 713 (?) Trim. cum Colo Reiziano (-- - - - -)

714 Anap. Dim. Acat. cum Colo Reiziano

719 Iamb. Octonarius, 722, 724 Senarii

723, 725 Cret. Tetram.

726-7 Troch. Octonarius et Septenarius

· 728-9 Versus Reiziani

730-968 Troch. Septenarii

Vid. Prol., Iamb. Senarii

frag. I-II Troch. Septenarii

18-55 Iamb. Senarii

frag. v. 56-68 Troch. Septenarii

69-91, frag. VII-X Iamb. Senarii

frag. XI-XIV Troch. Septenarii

frag. xv-xvi Iamb. Senarii

frag. XIX Iamb. Septenarius

Frag. 1, 5 Troch. Septenarii

3-4 Iamb. Senarii

6 Iamb. Septenarius

9-13 Troch. Septenarii

15 Iamb. Senarius

16-7 Iamb. Dim. Cat., 18 Septenarius, 19 Octonarius

20 Versus Reizianus

21-30 Iamb. Senarii

31, 36 Iamb. Octonarius

32 Versus Reizianus

37 Iamb. Senarius

40 Troch. Septenarius

41 Iamb. Septenarius, 44-6 Senarii

47-8 Troch. Septenarii

49-50 Iamb. Senarii

51-4 Troch. Septenarii

55 Iamb. Septenarius

58, 60-2 Troch. Septenarii

63-4 Iamb. Senarii

65-6, 68 Troch. Septenarii

69-71 Iamb. Senarii, 73 Octonarius, 74 Sep-

76 Anap. Trimeter (?)

77-8 Troch. Octonarii, 79 Septenarius

80-4 Iamb. Senarii

87-8, 90 Troch. Septenarii

89, 91-2, 94, 97-8 Iamb. Senarii, 93 Septenarius

99-100 Troch. Octonarii, 103 Septenarius

102 Iamb. Octonarius, 104-5 Senarii

106 Troch. Octonarius

109 Iamb. Senarius

110-2, 115-7 Troch. Septenarii, 113 Octonarius

118 Iamb. Octonarius, 120, 122 Senarii

123-5, 127 Troch. Septenarii

126, 131-2 Iamb. Senarii

133 Troch. Septenarius

134 Iamb. Senarius

137-9, 142 Troch. Septenarii

145-6 Iamb. Octonarii, 148-50, 155, 159 Senarii, 156 Septenarius

154, 162 Troch. Septenarius

163 (?) Iamb. Senarius, 177-80 Dim. Acat.

181 Troch. Septenarius

182 Iamb. Senarius

OXONII Excudebat Horatius Hart Typographus academicus

OXFORD CLASSICAL TEXTS

All volumes are also on sale interleaved with writing-paper and bound in stout cloth: prices on application

October 1920

OXFORD

AT THE CLARENDON PRESS
LONDON EDINBURGH GLASGOW NEW YORK
TORONTO MELBOURNE CAPE TOWN BOMBAY
OXFORD UNIVERSITY PRESS
HUMPHREY MILFORD

Greek All prices are no	All prices are net.	
Paper Covers. Cloth. India		
Aeschylus. A. Sidewick. Ed. 2 3s. 6d. 4s. 6d. 5s.	. 6d.	
Antoninus. J. H. Leopold 3s. 4s. 5s.		
Apollonius Rhodius. R. C. Seaton 3s. 4s. 5s	3.	
Aristophanes. F. W. Hall, W. M. Geldart . 10s	S.	
II. Lys., Thesm., Ran., Eccl., Plut. fr. Ed. 2 3s. 6d. 4s. 6d. 5s.	6d.
6d.	
Aristotle. I. Bywater. De Arte Poetica. Ed. 2. 2s. 3s. Ethica. 4s. 5s. 6s.		
Bucolici Graeci. U. v. Wilamowitz-Moellendorff. 3s. 4s. 5s.	•	
Demosthenes. S. H. BUTCHER	s.	
Euripides. G. G. A. Murray	s. ·	
I. Cyc., Alc., Med., Heracl. Hip., Andr., Hec	s. 6d.	
	6d.	
Hellenica Oxyrhynchia cum Theopompi et \ 4s. 6d. 5s. 6d.		
Herodotus. K. Hude. I (Books I-IV). Ed. 2. 4s. 6d. 5s. 6d. 14s. 11 (Books V-IX) 4s. 6d. 5s. 6d.	·S.	
Homer I-II Had D.R. Moyro T. W. ALLEY I-XII 3s 4s)	s. 6d.	
Books XIII-XXIV. Ed. 3. 3s. 4s. 111-IV. Odyssey. T. W. Allen. Books I-XII 3s. 4s. 170	, ou.	
Books XIII–XXIV. Ed. 2. 3s. 4s.	s. 6d.	
V. Hymns, etc. T. W. Allen 4s. 6d. 5s. 6d. 6s.	•	
Hyperides. F. G. Kenyon		
Longinus. A. O. PRICKARD		
	s. 6d.	
Plato. J. Burnet. (India Paper I-III, 20s. IV-V, 18s.) I. Euth., Apol., Crit., Ph.; Crat., Tht., Soph., Polit. Ed. 2. 6s. 7s. 6d. 8s.	. 6d.	
II. Par., Phil., Symp., Phdr.; Alc. I, II, Hipp., Am. Ed. 2. 6s. 7s. 6d. 8s.	6d.	
III. Thg., Chrm., Lch., Lys.; Euthd., Prot., Gorg., 6s. 7s. 6d. 8s. Men.; Hp., Ma. et Min., Io, Mnx.	. 6d.	
IV. Clit., Rep., Tim., Critias	s.
. 6d.	
Clit., Tim., Crit		
V. Part i. Minos, Leges I-VIII
Part ii. Leges IX-XII, Ep., Epp., Def., Spuria . 8s. 9s. 6d. 12	es.	
Separately: Tetr. i; Ap. and Men.; Tetr. v. each 2s. 6d. Tetr. vi 4s. 5s.		
Theophrasti Characteres. H. Diels 3s. 6d. 4s. 6d.		
FA 0	gether	
TragicorumFragmentaPapyracea.A.S.Hunt. 3s. 4s.	100.	
T7 1	ch 14s.	
	ls.	
I. Historia Graeca, Ed. 2, and III. Anabasis each 3s. 4s. II. Libri Socratici and IV. Institutio Cyri each 3s. 6d. 4s. 6d. V. Opuscula 6s. 7s. 6d.	13.	

T	Latin		A 11		
	200111	Par	All prices are net. Paper Covers. Cloth. India Page		
Asconius. A. C. CLARK .			3s. 6d.		nuia i apei.
Caesar, Commentarii. R. L.	A. Du Ponti				8s. 6d.
Bellum Gallicum				3s. 6d.	obi oai
				4s.	
Catullus. R. Ellis			2s. 6d.	3s. 6d.	10s.
Cicero, Epistulae. L. C. Purse					21s.
			6s.	7s. 6d.	2151
I. ad Fam		. each	4s. 6d.
3s.	5s. 6d.
4s.	
Orationes. A. C. Clark and			os.	48.	
Rosc. Am., I. Pomp., Clu., Cat.,	Mur., Cael.	CLARK	3s.	4s.)	
Pro Milone, Caesarianae, Philipp	icae. Clark.	Ed. 2	3s.	4s.	18s. 6d.
Verrinae. Peterson. Ed. 2. Quinct., Rosc. Com., Caec., Le	g. Agr., Rab	Per-)	4s.
3s.	5s.)	
duell., Flacc., Fis., Kab. Post	. CLARK	)	38.	4s.	
Post Reditum, De Domo, Har. I
Prov. Cons., Balb. Peterson		. (	3s.	4s.	16s.
Tull., Font., Sull., Arch., Planc.	Scaur. CLA	RK .	2s. 6d.	3s. 6d.)	
	0 n				9s.
I. De Oratore			3s. 6d.	4s. 6d.	
Horace. E. C. Wickham. Ed. 2.	H. W. GAR	ROD .	3s.	4s.	5s. 6d.
Isidori Etymologiae. W.M. L			18s.	20s.	25s.
Livy. R. S. Conway and C. F. Wan			4s.	5s.	6s. 6d.
211 y. 10. 5. CONWAL and C. 1. WA	Books		5s.	6s.	7s. 6d.
Lucretius. C. BAILEY			3s.	4s.	5s.
Martial. W. M. LINDSAY			6s.	7s. 6d.	9s.
Manager and and			2s.	3s.	
Ovid. S. G. OWEN. Tristia, Epist	ulae ex Pont	o, etc.	3s.	4s.	
Persius and Juvenal. s. G. O			3s.	43.	5S.
Phaedrus, Fabulae. J. P. Postgan			58.	6s.	
Plautus. W. M. Lindsay. I. Am			6s.	7s. 6d.)	10-
	les—fragm.		6s.	7s. 6d.	16s.
Propertius. J. S. PHILLIMORE. (1		ullus.)			
Ed. 2			3s.	4s.	
Statius		•	3s. 6d.	4s. 6d.	12s.
Silvae. J. S. Phillimore. Ed. S. Thebais and Achilleis. H. W. G.	darrod .		6s.	7s. 6d.	
Tacitus					15s.
Annales. C. D. Fisher			6s.	7s. 6d.	8s. 6d.
Historiae. C. D. FISHER. Opera Minora. H. FURNEAUX			4s.
2s.	5s.
3s.	6s. 6d.
Terence. R. Y. Tyrrell				4s. 6d.	6s.
Tibullus. J. P. Postgate. Ed. 2.			2s.	3s.	
WW. 13			3s. 6d.	4s. 6d.	5s. 6d.
Appendix Vergiliana. R. E.		•	4s.	5s.	
11		•			
The Oxford Greek Testament, 4s. 6d. r. to the above, 3s. 6d. net (I. P. 5	net (I. P. 6s.	n.); D	r. Souter	's Pocke	t Lexicon
(I. P. 4s. 6d. net). See also the G	eneral Catalo	ogue.	Countient	, 111 120001	,

